BRAȘOV

strategia de dezvoltare și marketing turistic
a destinației Brașov 2027–2034

Volumul III · capitolele integrale

versiune pentru consultare publică

OMD Brașov · 2026

brand Berry
clarity and perspectives
for transformative decisions

STRATEGIA DE DEZVOLTARE ŞI MARKETING TURISTIC A DESTINAŢIEI BRAŞOV 2027–2034

VOLUMUL III. CAPITOLELE INTEGRALE

III.1 Mobilitatea şi centrul istoric · III.2 Natura pe patru anotimpuri · III.3 Poiana Braşov · III.4 Gastronomia Braşovului · III.5 Cultura

Versiune pentru consultare publică

BENEFICIAR

Asociaţia Organizaţia de Management al Destinaţiei Braşov (OMD Braşov)

Contract nr. 58/15.05.2026

Lider de proiect:

BrandBerry srl

Parteneri:

Horwath HTL România · GMP CommUnity

2026

Document consultare publică _ draft

CUPRINS

III.1. Mobilitatea şi centrul istoric (P1–P2) 5
Cheie de lectură 5
Rezumat executiv 6
1. Raţionamentul unui capitol comun pentru P1 şi P2 9
2. Diagnostic 11
3. Viziune 2034, poziţionare şi principii 27
4. Direcţii strategice 29
5. Intervenţiile autorităţii publice: inventarul 39
6. Guvernanţa: cine face 39
7. Scenarii strategice şi opţiunea recomandată 40
8. Indicatori şi monitorizare 41
9. Surse şi trasabilitate 42
Anexa A. Statistica tematică 44
Anexa B. Inventarul intervenţiilor autorităţii publice 44
Anexa C. Registrul verificărilor factuale 46
III.2. Natura pe patru anotimpuri (P3) 48
Cheie de lectură 48
Rezumat executiv 49
1. Raţionamentul unui capitol distinct 53
2. Diagnostic 58
3. Viziune 2034, poziţionare şi principii 96
4. Direcţii strategice 99
5. Intervenţiile autorităţii publice: inventarul complet 109
6. Guvernanţa: cine face 111
7. Scenarii strategice şi opţiunea recomandată 114
8. Indicatori şi monitorizare 115
9. Surse şi trasabilitate 117
Anexa A. Statistica tematică 118
Anexa B. Inventarul intervenţiilor autorităţii publice 119
Anexa C. Registrul verificărilor factuale 121
III.3. Poiana Braşov (P5) 125
Cheie de lectură 125
Rezumat executiv 126
1. Raţionamentul unui capitol distinct 130
2. Diagnostic 135
3. Viziune 2034, poziţionare şi principii 155
4. Direcţii strategice 159
5. Intervenţiile autorităţii publice în Poiana Braşov: inventarul complet 171
6. Guvernanţa: cine face 174
7. Scenarii strategice şi opţiunea recomandată 179
8. Indicatori şi monitorizare 180
9. Surse şi trasabilitate 182
Anexa A. Statistica tematică 182
Anexa B. Inventarul intervenţiilor autorităţii publice 183
Anexa C. Registrul verificărilor factuale 186
III.4. Gastronomia Braşovului (G) 188
Cheie de lectură 188
Rezumat executiv 189

Document consultare publică – draft

1. Raționamentul unui capitol distinct 192
2. Diagnostic 196
3. Viziune 2034, poziționare și principii 227
4. Direcții strategice 230
5. Intervențiile autorității publice în gastronomia destinației: inventarul complet 240
6. Guvernanța: cine face 243
7. Scenarii strategice și opțiunea recomandată 246
8. Indicatori și monitorizare 247
9. Surse și trasabilitate 249
Anexa A. Statistica tematică 249
Anexa B. Inventarul intervențiilor autorității publice 252
Anexa C. Registrul verificărilor factuale 254
Anexa D. Inventarul preparatelor din documentația de patrimoniu culinar 256
III.5. Cultura (C) 259
Cheie de lectură 259
Rezumat executiv 260
1. Raționamentul unui capitol distinct 263
2. Diagnostic 269
3. Viziune 2034, poziționare și principii 303
4. Direcții strategice 306
5. Guvernanța: cine ce face 327
6. Scenarii strategice și opțiunea recomandată 328
7. Indicatori și monitorizare 331
8. Surse și trasabilitate 333
Anexa A. Statistica tematică 334
Anexa B. Inventarul evenimentelor 340
Anexa C. Registrul verificărilor factuale 343

Document consultare publică – draft

III.1. Mobilitatea şi centrul istoric (P1–P2)

Mobilitate şi centrul istoric - accesul, parcarea, coridoarele pietonale şi Braşovul ca bază a regiunii: diagnostic, viziune, direcţii şi intervenţiile autorităţii publice

Capitol tematic care reuneşte prioritățile P1 (mobilitate) şi P2 (centrul istoric coordonat vizual) · Politica 1 din Raportul final, secţiunea 3.1

Cheie de lectură

Capitolul este scris pentru două feluri de cititori. Primul este cititorul Raportului final al Strategiei 2027–2034, pentru care mobilitatea (P1) şi centrul istoric coordonat vizual (P2) formează Politica 1, „Mobilitatea şi centrul istoric: un centru curat şi coerent urbanistic", iar locuitorul este principiul transversal al întregii strategii. Capitolul dă conţinut şi politicilor orizontale S1 (prelungirea şederii), S3 (OMD ca liant), S4 (informarea integrată, digitalul şi datele) şi S5 (identitate fără kitsch şi brand). Al doilea este cititorul care deschide capitolul separat de raport: Primăria Municipiului Braşov şi Consiliul Local, Poliţia Locală, RATBV şi asociaţia metropolitană de transport public, Consiliul Judeţean Braşov, Agenţia Metropolitană Braşov, OMD Braşov, Ordinul Arhitecţilor - Filiala Braşov, Camera de Comerţ şi Industrie, asociaţiile locuitorilor din centrul istoric şi din Şchei. Formatul: rezumat executiv, rationament, diagnostic, viziune, direcţii cu măsuri codificate, intervenţiile autorităţii publice, guvernanţă, scenarii strategice cu opţiunea recomandată, indicatori, anexe.

Premisa capitolului este premisa întregii strategii: dezvoltare locală prin turism, nu promovare turistică. Pentru mobilitate şi pentru centrul istoric, premisa are o consecinţă precisă. Centrul istoric este, înainte de a fi destinaţie, un loc locuit de aproximativ 13.000 de oameni, cu şcoli frecventate zilnic de peste 5.000 de elevi şi cu două spitale [C]. Felul în care se ajunge în centru şi felul în care se circulă prin el decid, în acelaşi timp, calitatea vieţii locuitorilor şi calitatea vizitei.

Capitolul tratează mobilitatea şi centrul istoric împreună, pentru că fricţiunea din centru este produsă în mare parte de modul în care se ajunge acolo, iar durata sejurului depinde de cât de uşor poate vizitatorul să plece din centru spre restul oraşului şi spre regiune. Managementul de proiect a formulat pentru acest capitol şase premise: scoaterea autoturismelor din centrul istoric; parcări suficiente în proximitatea centrului, de preferinţă subterane sau supraterane, integrate vizual şi urbanistic, după modelul Florenţei; coridoare pietonale care leagă Şcheiul, Piaţa Unirii, Piaţa Sfatului, zona Parcului Central, Livada Poştei, Prefectura, Aleea de sub Tâmpa şi Cetăţuia; eliminarea gratuităţii parcării în weekend; dispersia vizitatorilor din centru în zona metropolitană; asumarea de către Braşov a rolului de lider regional în turism, cu extindere spre Ţara Făgăraşului, Buzăul Ardelean şi zona Sfântu Gheorghe [I]. Capitolul confruntă aceste premise cu datele şi cu consultarea şi le transformă în direcţii, măsuri şi opţiuni.

Convenţia de marcaje: **[C]** date confirmate în baze de date sau în documente oficiale; **[E]** estimări ale echipei; **[I]** interpretări sau propuneri ale echipei de proiect; **[D]** declaraţii ale stakeholderilor, redate ca atare. Citatele din interviuri sunt atribuite prin numărul subiectului (convenţia seriei: 22 de interviuri, 24 de subiecţi); citatele din consultările de grup sunt atribuite atelierului, fără identificarea vorbitorului; intervenţiile instituţionale ale conducerii OMD Braşov sunt atribuite ca

Document consultare publică — draft

atare; intervențiile echipei de proiect sunt atribuite „moderatorului”. Niciun nume de persoană nu apare în text; hotelurile, restaurantele și firmele private locale nu sunt numite. Datele cercetării naționale de referință sunt prezentate ponderat, fără detalii de eșantion, care rămân în metodologia raportului cercetării naționale. Faptele externe invocate în consultare au fost verificate din surse oficiale sau de autoritate; corecturile sunt aplicate în text și consemnate în Anexa C. Datele de prezență din rețeaua de telefonie mobilă pentru centrul istoric, puse la dispoziție de Orange și prezentate de Agenția Metropolitană Brașov, sunt folosite în secțiunea 2.2 ca informație suplimentară, pentru înțelegerea presiunii asupra centrului, nu ca statistică validată; cifrele lor poartă marcajul [D].

Trei alte capitole ale strategiei ating centrul istoric și mobilitatea și sunt doar referite aici. Capitolul G a preluat oferta gastronomică și terasele centrului istoric (DG3), cu aplicarea Ghidului de amplasare a teraselor (DG3-a) și redistribuirea consumului spre nucleele adiacente culoarului principal (DG3-g). Capitolul C a preluat ordinea vizuală a centrului (DC3), cu regulamentul local de publicitate (DC3-a), patrimoniul construit, promenadele și coridoarele cu conținut patrimonial (DC2-h). Capitolul P5 a preluat accesul în Poiana Brașov, linia de transport public de mare frecvență oraș–stațiune (D1-b) și abonamentul integrat al destinației (D1-c). Capitolul de față conduce pe tot ce ține de accesul în centrul istoric, parcare, accesul controlat, rețeaua pietonală, spațiul public ca spațiu de mobilitate, transportul vizitatorului fără autoturism și dispersia regională a fluxurilor, împreună cu guvernanța lor. Codurile sale (DMC1–DMC8) sunt cele la care celelalte capitole pot face trimitere.

Rezumat executiv

1. **Centrul istoric funcționează, din punct de vedere rutier, ca o fundătură, iar presiunea de weekend vine în mare parte din afara orașului.** Centrul are două accese principale și două ieșiri; la peste 1.500 de vehicule pe oră pe strada Mureșenilor, întreaga rețea se blochează. În weekendul prelungit 1–3 decembrie 2023 au intrat pe Mureșenilor 26.602 vehicule, dintre care 15.525 înmatriculate în județul Brașov și 4.505 în București; 36% dintre vehiculele care intră în centru stau mai puțin de 20 de minute, iar traficul de căutare a unui loc de parcare este estimat de Primărie la peste 30% [C]. În 2012–2022, 40% dintre accidentele rutiere din centrul istoric au fost loviri de pietoni [C]. Datele de telefonie mobilă puse la dispoziție de Orange și prezentate de Agenția Metropolitană Brașov, folosite ca exercițiu de înțelegere, nu ca statistică validată, arată același tablou: în 13 zile din martie 2024, prin cei aproximativ 3 km^2 ai centrului au trecut circa 254.000 de persoane din afara județului, iar prezența zilnică a fost cu circa 27% mai mare de vineri până duminică decât de luni până joi [D].

2. **Regimul tarifar în vigoare face parcarea din centru gratuită exact în orele cu cea mai mare cerere turistică.** Parcarea se plătește de luni până sâmbătă, între orele 08:00 și 20:00, cu 3 lei pe oră în Zona 0; de sâmbătă de la ora 20:00 până luni la ora 08:00 parcarea este gratuită 36 de ore la rând [C]. Proiectul de regulament pus în dezbatere publică în septembrie 2026 introduce plata șapte zile din șapte și un tarif de weekend de 10 lei pe oră, dar lasă gratuit intervalul 22:00–08:00, inclusiv nopțile de vineri și sâmbătă. Capitolul recomandă ferm ca în Zona 0 - centrul istoric să nu existe nicio gratuitate în weekend [I].

Document consultare publică – draft

3. **Consultarea este de acord asupra scopului și se desparte asupra locului parcării.** Traficul și parcarea (tema B10) sunt problema numită de 15 din 24 de subiecți și în 10 din 12 ateliere, iar mobilitatea (C6) este propunerea formulată de 16 subiecți și în 9 ateliere [C]. Niciun subiect nu se opune restricționării traficului în orașul vechi. Condiția este aceeași peste tot: *„creezi o alternativă și apoi suprimi”* (Subiect 22) [D]. Divergența privește distanța parcării față de Piața Sfatului: sub sau lângă centru, pentru o parte a subiecților, la noduri de margine legate prin transport public, pentru cealaltă.

4. **Alternativa există în mare parte pe hârtie sau în beton, dar nu funcționează încă ca sistem.** Parcarea park and ride din Bartolomeu, cu 697 de locuri, finanțată din fonduri europene, este construită, iar consultarea o descrie ca terminată și nedeschisă; parcajul subteran din Centrul Civic (659 de locuri) are indicatorii aprobați din 2025; concesiunea parcării de sub Parcul Titulescu a fost suspendată după proteste [C]. Restricția de acces de weekend propusă în 2024 a fost respinsă de Consiliul Local, iar o bandă a străzii Lungi a fost redată traficului după schimbarea mandatului [C/D]. Discontinuitatea deciziilor este riscul principal al priorității P1.

5. **Vizitatorul român vede puțin din oraș în afara nucleului medieval.** Dintre vizitatorii Brașovului, 84,2% au fost în Piața Sfatului și 83,9% la Biserica Neagră, dar numai 49,4% în cartierul Șchei, 44,1% la Turnul Alb, 36,5% pe Promenada După Ziduri și 33,0% la Biserica Sfântul Bartolomeu; 37,7% nu au auzit de Promenada După Ziduri [C]. Coridoarele pietonale extind orașul vizitat și mută o parte din presiune din nucleu.

6. **Brașovul are o problemă de ședere, iar regiunea lui este atractivă pentru vizitatori.** Durata medie a sejurului a scăzut de la 2,62 nopți în 2001 la 1,92 în 2019 și 1,84 în 2025; între 2015–2019 și 2022–2025 sosirile au crescut cu 18%, înnoptările numai cu 11% [C]. În același timp, regiunea este atractivă pentru vizitatorii Brașovului: 78,9% găsesc atractivă Țara Făgărașului, 81,0% satele și bisericile fortificate săsești, 81,8% munții, iar Vama Buzăului este încă necunoscută pentru 46,2% dintre ei [C]. Mobilitatea fără autoturism și dispersia regională servesc obiectivul strategiei, creșterea semnificativă a numărului de clienți ai unităților autorizate, care respectă criteriile de calitate ale orașului, și creșterea sustenabilă a numărului de turiști: prin sejurul mai lung, prin extrasezon și zilele lucrătoare, prin vizitatorii de o zi care rămân peste noapte și prin intrarea în evidență a cazărilor neînregistrate [I].

7. **Mobilitatea regională a vizitatorului fără autoturism este astăzi slabă, iar proiectele în curs o pot schimba până în 2030.** Liniile metropolitane spre Prejmer, Zărnești sau Râșnov circulă rar (atelierul 12) [D]. Trenul metropolitan, cu o valoare de 1,49 miliarde de lei și termen 2029–2030, leagă Brașovul de Zărnești, Râșnov, Prejmer și Sfântu Gheorghe; aeroportul a avut 337.353 de pasageri în 2025; taxa de oraș, 7 lei pe turist și noapte pentru promovarea turistică și 5 lei pentru Salvamont, adoptată în decembrie 2025, este colectată de unitățile de cazare care pot emite cardul oaspetelui [C].

8. **Legătura aeroportului cu orașul este o urgență de mobilitate.** Aeroportul se află pe teritoriul orașului Ghimbav, iar OUG nr. 49/2019 permite transportului alternativ (platformele de tip Uber sau Bolt) operarea permanentă numai în localitatea de autorizare sau în regiunea București-Ilfov; din septembrie 2026, regula este aplicată și la Brașov, cu amenzi de până la 5.000 de lei, astfel că șoferii autorizați în Brașov pot duce pasageri la aeroport, dar nu îi pot

Document consultare publică – draft

prelua [C]. Pentru taxiuri, Legea nr. 38/2003 conține deja o derogare pentru aeroporturi [C]. Linia A1, lansată în 2023 ca linie expres cu patru opriri intermediare, are astăzi 14 opriri și circa 39 de minute de mers între gară și aeroport [C]. Călătorii relatează drumuri de peste o oră până acasă și cereri de 100 de lei pentru o cursă de taxi numai până la prima stație din Brașov [D]. Capitolul propune măsuri locale imediate și o inițiativă legislativă pentru derogarea transportului alternativ, după modelul celei existente pentru taxiuri (DMC6) [I].

9. **Viziunea 2034: un centru istoric care se parcurge pe jos, cu parcarea la margine, și un oraș din care vizitatorul cazat explorează regiunea fără autoturism.** Brașoveanul își recapătă centrul în weekend; vizitatorul ajunge cu trenul, cu avionul sau își lasă mașina într-o parcare de transfer, circulă gratuit în inelul zero al centrului și pleacă în excursii de o zi cu trenul metropolitan, întorcându-se seara la cazare în Brașov.

10. **Opt direcții strategice.** DMC1 politica de parcare fără gratuitate în weekend; DMC2 parcarea de proximitate și park and ride, ca alternativă care precede restricția; DMC3 accesul controlat în centrul istoric și inelul zero; DMC4 coridoarele pietonale și promenadele; DMC5 centrul istoric ca spațiu public și loc de locuit; DMC6 transportul public, legătura cu aeroportul și cardul oaspetelui; DMC7 Brașovul ca bază a regiunii; DMC8 guvernanța, continuitatea deciziilor și rolul regional al Brașovului.

11. **Ordinea contează mai mult decât fiecare măsură.** Imediat, până la sezonul de vară 2027: legătura expres și reglementată dintre aeroport și oraș și inițiativa legislativă pentru transportul alternativ. În 2027: deschiderea parcării park and ride din Bartolomeu cu navetă spre centru, eliminarea gratuității de weekend, pilotul „Weekend pietonal", măsurarea ocupării parcărilor. În 2028–2029: accesul controlat de weekend, pe modelul deja elaborat de Primărie, și primele coridoare. În 2028–2031: parcările de proximitate, numai cu eliminarea locurilor de suprafață echivalente. Din 2029–2030: trenul metropolitan ca axă a bazei regionale.

12. **Șapte alegeri strategice au opțiunea recomandată în secțiunea 7.** Regimul de weekend în Zona 0; accesul controlat; locul parcării de proximitate; forma navetei din inelul zero; cardul oaspetelui; coridorul Parcul Central–Cetățuie; legătura aeroportului cu orașul.

13. **Indicatorii pornesc de la valori de bază măsurate.** Orele gratuite de weekend în Zona 0 (36), vehiculele care intră pe Mureșenilor într-un weekend de vârf (26.602), ponderea staționărilor sub 20 de minute (36%), accidentele cu pietoni, vizitarea Șcheiului (49,4%) și a Promenadei După Ziduri (36,5%), percepția Brașovului ca destinație stresantă (16,2%), durata medie a sejurului (1,84 nopți) [C].

Legătura cu Raportul final. Capitolul corespunde Politicii 1 din Raportul final, „Mobilitatea și centrul istoric: un centru curat și coerent urbanistic" (secțiunea 3.1).

Codurile capitolului se păstrează în raport. Direcțiile DMC1–DMC8 și măsurile lor apar cu aceleași coduri, ca și codurile DG, DC, P4 și P6 ale celorlalte capitole. Direcțiile capitolelor P3 și P5, codificate D1, D2…, apar în raport cu prefixul capitolului (P3·D1, P5·D1). Scenariile capitolelor, codificate S1, S2…, apar în raport ca P3·Sc1, P5·Sc1, G·Sc1, C·Sc1 și P1–P2·Sc1, pentru a nu se confunda cu politicile orizontale S1–S6; scenariile S1–S7 ale acestui capitol devin, astfel, P1–P2·Sc1 până la P1–P2·Sc7.

document consultare publică – draft

Direcţiile capitolului servesc următoarele obiective de dezvoltare: DMC1, OD4.2 şi OD3.2; DMC2, OD4.2 şi OD3.2; DMC3, OD3.2 şi OD4.2; DMC4, OD2.3 şi OD3.2; DMC5, OD3.2, OD3.3 şi OD3.1; DMC6, OD4.2 şi OD1.1; DMC7, OD2.4 şi OD1.1; DMC8, OD5.1.

Măsurile-cheie şi indicatorii capitolului sunt preluaţi în fişa Politicii 1 din raport şi în Anexa 1, planul de implementare.

1. Raţionamentul unui capitol comun pentru P1 şi P2

1.1. De ce mobilitatea şi centrul istoric se tratează împreună

Am identificat şase argumente pentru un capitol comun.

Primul este **argumentul cauzal**. Problemele centrului istoric - congestia, poluarea, zgomotul, accidentele cu pietoni, ocuparea spaţiului public de autoturisme, iritarea locuitorilor - au o cauză comună: un volum de trafic pe care reţeaua unei fundături nu îl poate prelua. Datele Primăriei arată că 48% dintre vehiculele care intră în centru stau mai puţin de o oră, iar numai 12% stau peste 12 ore [C]. Presiunea nu vine, deci, în principal de la locuitori, ci din tranzit, din căutarea unui loc de parcare şi din vizitele scurte.

Al doilea este **argumentul instrumentelor**. Regulamentul de parcare, restricţia de acces, parcările de proximitate, reţeaua pietonală, transportul public şi regulile spaţiului public sunt instrumente ale Primăriei şi ale Consiliului Local. Folosite separat, ele s-au anulat reciproc: restricţia de weekend a fost respinsă în 2024 pentru că lipsea alternativa, iar alternativa (park and ride) a fost construită fără să fie pusă în funcţiune împreună cu o restricţie [C/I].

Al treilea este **argumentul consultării**. Traficul şi parcarea sunt tema cu cea mai largă acoperire din întreaga consultare, alături de guvernanţă: 18 din 22 de interviuri o ating, 13 o abordează explicit, iar 10 din 12 ateliere o numesc [C]. Consultarea leagă de la sine mobilitatea de centrul istoric: aceiaşi subiecţi care cer pietonalizarea vorbesc despre „bâlciul" vizual, despre depopulare şi despre braşovenii care evită centrul în weekend.

Al patrulea este **argumentul arhitecturii strategice**. În ierarhia priorităţilor stabilită de managementul proiectului, P1 desemnează un oraş accesibil fără maşină, cu traficul scos din centru, parcări de transfer funcţionale, un inel zero restrâns în centru, cu transport gratuit pentru localnici şi turişti ca propunere de luat în calcul, şi coridoare pietonale şi verzi; P2 desemnează un centru istoric coordonat vizual [I]. Cele două priorităţi au acelaşi teritoriu şi aceiaşi actori.

Al cincilea este **argumentul şederii**. Durata medie a sejurului (1,84 nopţi) este indicatorul cel mai slab al destinaţiei, iar vizitatorul fără autoturism nu are astăzi un mod simplu de a ajunge la obiectivele din afara oraşului [C/D]. Mobilitatea este pârghia prin care Braşovul poate deveni bază a regiunii şi poate câştiga a doua şi a treia noapte.

Al şaselea este **argumentul datelor**. Nu există o măsurare publică a ocupării parcărilor din Zona 0, iar singurele numărători sistematice ale traficului din centru sunt cele realizate de Primărie pentru proiectul din 2024 [C]. Un capitol comun permite ca indicatorii de mobilitate şi cei ai centrului să fie construiţi împreună.

Document consultare publică – draft

1.2. Premisa: dezvoltare locală şi criteriile de evaluare

Obiectivul strategiei, la care capitolul contribuie, este creşterea semnificativă a numărului de clienţi ai unităţilor autorizate, care respectă criteriile de calitate ale oraşului, şi creşterea sustenabilă a numărului de turişti. Din perspectiva dezvoltării locale, orice măsură a capitolului se evaluează după şase criterii.

Primul este **locuitorul centrului**: dacă măsura îi păstrează accesul la propria locuinţă şi la serviciile cotidiene. În perimetrul centrului istoric sunt înmatriculate 5.097 de autoturisme, iar parcările de reşedinţă sunt 290 [C]; orice restricţie trebuie să pornească de la acest dezechilibru.

Al doilea este **spaţiul public redat pietonilor**: câţi metri pătraţi de stradă, piaţă sau parc trec de la staţionarea autoturismelor la mers, odihnă, joacă şi evenimente.

Al treilea este **accesul fără autoturism**: dacă un vizitator sau un braşovean poate ajunge în centru şi poate pleca spre regiune cu transportul public, pe jos sau cu bicicleta, într-un timp rezonabil.

Al patrulea este **valoarea reţinută în destinaţie**: dacă politica de mobilitate îl transformă pe vizitatorul care parchează câteva ore lângă un restaurant şi pleacă într-un client care rămâne, consumă şi înnoptează în unităţile autorizate ale oraşului.

Al cincilea este **durata sejurului şi dispersia**: dacă măsura adaugă nopţi şi distribuie vizitatorii spre cartiere şi spre regiune fără să mute congestia în alt loc.

Al şaselea este **continuitatea**: dacă măsura poate fi testată, măsurată şi menţinută peste schimbările de mandat.

1.3. Surse, metodă, limite

Capitolul triangulează cinci categorii de surse. Prima este cercetarea naţională de referinţă a proiectului: bateria obiectivelor Braşovului (vizitare la vizitatori), scalele de imagine, atractivitatea şi vizitarea destinaţiilor din regiune, întrebările deschise (ce lipseşte Braşovului, ce place, asocieri spontane), recodificate integral din textul brut; toate procentele sunt ponderate. A doua este statistica oficială: seriile INS TEMPO pentru municipiu (capacitate, sosiri, înnoptări)[1] şi calculul pe aceste serii din raportul de analiză a destinaţiei. A treia este analiza celor 47.525 de recenzii online ale destinaţiei (23.000 Booking, 17.097 Google, 7.428 Tripadvisor). A patra este documentele oficiale ale Primăriei Municipiului Braşov: proiectul de regulament pentru zona cu emisii scăzute din centrul istoric (2024), cu statisticile şi monitorizarea traficului pe care le conţine[2], regulamentele de parcare, registrul hotărârilor Consiliului Local şi lista de investiţii. A cincea este consultarea Etapei I: 22 de interviuri individuale (24 de subiecţi), 12 ateliere şi masa rotundă a arhitecţilor, prelucrate în matricea consolidată a temelor şi în grila de screening cu valenţă. La acestea se adaugă, ca informaţie suplimentară, prezentarea Agenţiei Metropolitane Braşov privind prezenţa în centrul istoric, realizată pe datele de reţea puse la dispoziţie de Orange

[1]Institutul Naţional de Statistică, TEMPO Online, matricele TUR101C (capacitate), TUR104H (sosiri) şi TUR105E (înnoptări), municipiul Braşov: http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/

[2]Primăria Municipiului Braşov, proiectul Regulamentului privind restricţionarea accesului auto în Zona cu Nivel Scăzut de Emisii din centrul istoric (2024), art. 1–10 şi art. 19: https://www.brasovcity.ro/file-zone/proiecte/hotarare/RZE2024/04.%20Anexa%201%20-%20Regulament.pdf

Document consultare publică — draft

și folosită ca exercițiu de înțelegere a presiunii, nu ca statistică (secțiunea 2.2). Bunele practici europene provin din surse oficiale și de autoritate, citate în note.

Am identificat cinci limite ale analizei:

- nu există o măsurare publică a ocupării parcărilor din centru pe ore și zile; numărătorile de trafic disponibile sunt dintr-un singur weekend de vârf (decembrie 2023) și dintr-o zi de școală;
- datele de telefonie mobilă provin dintr-o prezentare, nu dintr-o bază de date accesibilă proiectului: metodologia de numărare a persoanelor unice și de atribuire a reședinței nu poate fi verificată, iar perioada analizată (8–20 martie 2024) se află în extrasezon; cifrele sunt folosite numai ca ordin de mărime și ca structură a presiunii, într-un exercițiu de înțelegere, nu ca statistică;
- cercetarea națională măsoară percepția și comportamentul românilor; pentru turiștii străini, sursa rămâne analiza recenziilor;
- locuitorii centrului și ai Șcheiului au fost consultați în atelierul 09, documentat printr-o sinteză de idei, nu printr-un transcript; chestionarul pentru rezidenți propus în capitolul G ar trebui să măsoare cantitativ atitudinea lor față de restricții;
- stadiul mai multor proiecte (concesiunea Titulescu, regulamentul parcărilor publice, deschiderea parcării park and ride din Bartolomeu) se schimbă rapid; capitolul descrie stadiul documentat în surse și formulează măsurile astfel încât să rămână valabile indiferent de deznodământul fiecărui proiect.

2. Diagnostic

2.1. Centrul istoric ca sistem de circulație: ce arată datele administrației

Cea mai completă imagine a mobilității din centrul istoric se află în proiectul de regulament pentru zona cu emisii scăzute elaborat de Primărie în 2024, care conține statistici din ianuarie 2024 și o monitorizare a traficului cu camere de citire a numerelor de înmatriculare[3]. Tabelul 1 le reunește.

Tabelul 1. Centrul istoric al Brașovului: indicatori de funcțiune și de mobilitate

Indicator	Valoare
Populație	aproximativ 13.000 de locuitori
Autoturisme înmatriculate în perimetru	5.097 (3.748 ale persoanelor fizice)
Locuri în parcările de reședință	290
Locuri de parcare publice	1.202 (dintre care 71 private)
Elevi și spitale	peste 5.000 de elevi; 2 spitale
Unități de cazare (2022)	334; peste 300 de apartamente în regim hotelier
Accese și ieșiri	2 accese principale (Mureșenilor, Castelului) și 2 ieșiri (Mureșenilor, Nicolae Bălcescu), plus 4 străzi rezidențiale fără trotuare pe Dealul Warthe
Pragul de blocaj	peste 1.500 de vehicule pe oră pe strada Mureșenilor

[3]Primăria Municipiului Brașov, proiectul Regulamentului privind restricționarea accesului auto în Zona cu Nivel Scăzut de Emisii din centrul istoric (2024), art. 1–10 și art. 19: https://www.brasovcity.ro/file-zone/proiecte/hotarare/RZE2024/04.%20Anexa%201%20-%20Regulament.pdf

Document consultare publică — draft

Indicator	Valoare
Intrări pe Mureșenilor, 1–3 decembrie 2023	26.602 vehicule: 15.525 din județul Brașov, 4.505 din București
Durata staționării (zi de școală)	36% sub 20 de minute; 12% între 20 și 60 de minute; 12% peste 12 ore
Traficul de căutare a unui loc de parcare	estimat la peste 30% din traficul zonei centrale
Linii de transport public care intră în centru	3 (4, 50, 52); terminalul principal la Livada Poștei
Accidente rutiere 2012–2022	162 (1 decedat, 43 de răniți grav); 40% loviri de pietoni; în 2022, toți răniții grav au fost pietoni
Poluare la orele de vârf	PM2,5 peste 40 µg/m³, PM10 peste 50 µg/m³ (Livada Poștei, Piața Sfatului, Poarta Șchei); zgomot peste 70 dB pe Mureșenilor

Sursa: Primăria Municipiului Brașov, proiectul Regulamentului privind restricționarea accesului auto în Zona cu Nivel Scăzut de Emisii din centrul istoric (2024), art. 1–2. [C]

Din tabel rezultă trei constatări [I]. Prima: presiunea nu vine de la locuitori. Aproape jumătate dintre vehicule (48%) stau în centru mai puțin de o oră, adică trec, caută un loc sau opresc pentru o vizită scurtă, și numai 12% stau peste 12 ore. A doua: în weekendurile de vârf, aproximativ 42% dintre vehiculele care urcă pe Mureșenilor vin din afara județului, iar una din șase vine din București[4]. A treia: centrul este, în același timp, cartier de locuit, pol școlar și pol spitalicesc; orice restricție trebuie să păstreze accesul acestor funcțiuni, așa cum prevedea și proiectul Primăriei.

Documentul Primăriei consemnează și un cadru legal care face restricția obligatorie, nu opțională: municipiul Brașov figurează în anexa 2 a Legii nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător și, potrivit Legii nr. 155/2023 privind mobilitatea urbană durabilă, trebuie să aibă operațională o zonă cu emisii scăzute; planul integrat de calitate a aerului prevede zone centrale în care circulația autovehiculelor cu motorizare termică este interzisă[5] [C].

2.2. Presiunea asupra centrului în datele de telefonie mobilă: un exercițiu de înțelegere

Agenția Metropolitană Brașov a prezentat, pe baza datelor de rețea puse la dispoziție de Orange, prezența persoanelor în centrul istoric într-o perioadă de 13 zile din martie 2024. Baza de date originală și metodologia de calcul nu sunt accesibile proiectului, iar perioada analizată se află în extrasezon. Capitolul folosește aceste date ca informație suplimentară, pentru a înțelege ordinul de mărime și structura presiunii asupra centrului, nu ca statistică validată; cifrele sunt redate așa cum apar în prezentare și poartă marcajul [D].

Tabelul 2. Prezența în centrul istoric în datele de telefonie mobilă, 8–20 martie 2024

Indicator	Valoare
Perimetrul analizat	trei subzone, circa 3 km²: Centrul Vechi; Prund – Șchei – Dealul Stejeriș; Tâmpa
Persoane unice din România prezente în perioada analizată	738.621, dintre care 484.676 din județul Brașov și 253.945 din afara județului (72.504 din București)
Persoane unice din străinătate	53.064 (Ucraina 16,7%, Italia circa 16%, Regatul Unit circa 15%, Republica Moldova circa 7%, Franța 5,88%)

[4]Primăria Municipiului Brașov, prezentarea proiectului de limitare a accesului auto în centrul istoric (2024), monitorizarea traficului din 1–3 decembrie 2023: https://www.brasovcity.ro/file-zone/proiecte/2024/Prezentare%20proiect%20Restrictii%20auto%20Centrul%20Istoric.pdf

[5]Primăria Municipiului Brașov, proiectul Regulamentului privind restricționarea accesului auto în Zona cu Nivel Scăzut de Emisii din centrul istoric (2024), art. 1–10 și art. 19: https://www.brasovcity.ro/file-zone/proiecte/hotarare/RZE2024/04.%20Anexa%201%20-%20Regulament.pdf

Document consultare publică — draft

Indicator	Valoare
Prezența zilnică în cele trei subzone	circa 85.000–130.000 de persoane unice; circa 89.000 de luni până joi și circa 113.000 de vineri până duminică
Prezența zilnică în subzona Prund – Șchei, între orele 8 și 22	circa 50.000 în medie, dintre care circa 5.000 de locuitori și circa 5.000 de elevi
Mobilitatea medie la interval de 30 de minute	10.500 de persoane unice în zilele lucrătoare, între 07:30 și 08:00; 14.000 în weekend, între 11:00 și 18:30

Sursa: Agenția Metropolitană Brașov, prezentarea datelor de prezență din rețeaua de telefonie mobilă pentru Centrul Istoric (proiect Interreg Europe), pe baza datelor puse la dispoziție de Orange; exercițiu de înțelegere, nu statistică validată. [D]

Citite ca exercițiu, datele conduc la trei observații [I].

Prima privește ritmul săptămânii. Prezența zilnică este cu circa 27% mai mare de vineri până duminică decât de luni până joi, iar în weekend nivelul ridicat de mobilitate se menține pe tot intervalul 11:00–18:30, nu într-un vârf scurt, ca dimineața în zilele lucrătoare. Presiunea de weekend este o încărcare continuă a întregii zile și cade exact în zilele în care regimul tarifar în vigoare lasă parcarea gratuită de sâmbătă seara până luni dimineața (secțiunea 2.3).

A doua privește ordinul de mărime. În 13 zile din extrasezon, prin centru au trecut circa 254.000 de persoane din afara județului și circa 53.000 de persoane din străinătate. Prezentarea compară numărul total al persoanelor prezente cu cele 735.023 de sosiri înregistrate de INS în structurile de cazare ale municipiului în tot anul 2023 [C/D]. Cele două mărimi nu sunt de același fel: sosirile INS numără turiștii cazați în structurile înregistrate, datele de rețea numără persoanele prezente, inclusiv locuitorii, navetiștii, elevii și vizitatorii de o zi. Comparația arată totuși că statistica oficială a cazării surprinde numai o parte a presiunii asupra centrului: unei perioade de 13 zile îi corespund, în medie, circa 26.000 de sosiri înregistrate de INS în 2023, de aproape zece ori mai puține decât persoanele din afara județului prezente în centru în aceeași perioadă [E].

A treia privește centrul ca loc locuit. În subzona Prund – Șchei, cu circa 5.000 de locuitori, prezența medie zilnică este de circa 50.000 de persoane, de zece ori numărul locuitorilor [D/I]. Centrul este, în același timp, cartier, pol școlar și destinație, iar presiunea zilnică a vizitatorilor se adaugă vieții de cartier.

Datele sunt coerente cu monitorizarea traficului realizată de Primărie (secțiunea 2.1): în ambele surse, presiunea vine în mare parte din afara orașului și se concentrează în weekend. Pentru ca exercițiul să devină instrument de monitorizare, capitolul propune repetarea anuală a analizei, cu acces la metodologie și cu perioade comparabile (DMC8-d).

2.3. Regimul de parcare și reglementarea accesului: decizii începute și neduse la capăt

Regimul în vigoare. Regulamentul sistemului de parcare, aprobat prin HCL nr. 251/2005 și modificat ulterior, împarte orașul în trei zone tarifare; Zona 0 cuprinde centrul istoric, delimitat conform PUG, și Poiana Brașov[6]. Tariful în Zona 0 este de 3 lei pe oră, plata se face de luni până sâmbătă între 08:00 și 20:00, iar duminica parcarea este gratuită[7] [C]. Rezultă 96 de ore gratuite

[6]Regulamentul de organizare și funcționare a sistemului de parcare din municipiul Brașov (HCL nr. 251/2005, cu modificările ulterioare), zonele tarifare: https://www.brasovcity.ro/file-zone/proiecte/hotarare/PMROSP/Modificari%20Regulament%20parcare.pdf

[7]Programul de plată luni–sâmbătă, 08:00–20:00, și gratuitatea de duminică: https://www.monitorulexpres.ro/2021/03/05/intre-orele-20-00-si-8-00-si-duminica-parcarea-in-municipiul-brasov-este-gratis/ ; tariful de 3 lei pe oră în Zona 0 și gratuitatea de duminică, septembrie 2026: https://www.news.ro/social/taxa-parcare-zona-zero-municipiului-brasov-inclusiv-centru-poiana-

Document consultare publică – draft

pe săptămână, dintre care 36 consecutive, de sâmbătă seara până luni dimineața, exact în intervalul cu cea mai mare cerere turistică [I]. Programul a fost stabilit în 2020–2021 și a trecut printr-o suspendare în instanță, la cererea operatorului de atunci[8] [C].

Restricția de weekend propusă în 2024. Primăria a elaborat regulamentul unei zone cu emisii scăzute pentru întregul centru istoric, delimitată de Bulevardul Eroilor, strada Constantin Dobrogeanu Gherea, Drumul Poienii, zona Pietrele lui Solomon și Dealul Tâmpa, incluzând zona de rezervație de arhitectură „Cetate", Șcheiul și Warthe. Accesul auto era restricționat de vineri de la ora 18:00 până duminică la ora 22:00 și în zilele de sărbătoare, cu permise gratuite pentru rezidenți (două pe locuință), aparținători, servicii de urgență și de utilitate publică, transport public, taxiuri, livrări, unitățile de cazare din zonă (în limita locurilor de parcare de pe proprietate) și persoanele cu dizabilități[9] [C]. Regulamentul prevedea, ca măsuri însoțitoare, parcări de transfer cu tarif integrat, senzori de parcare și indicatoare digitale, iar pe termen mediu parcări de transfer la intrările în oraș și la marginea zonei. Proiectul a fost respins de Consiliul Local[10] [C].

Închiderea din 2025. Potrivit presei, din 3 februarie 2025 Primăria a închis centrul istoric pentru autovehicule, cu excepția celor de intervenție, de aprovizionare și ale riveranilor, pe baza unei evidențe a agenților economici și a furnizorilor[11] [C]. Perimetrul exact al măsurii nu a putut fi confirmat din documente oficiale; consultarea din 2026 descrie în continuare centrul și străzile de acces ca încărcate de trafic și de parcare.

Parcările de reședință. Proiectul de regulament din 2026 pentru parcările de reședință pornește de la un dezechilibru măsurat: aproximativ 120.000 de autoturisme în municipiu, față de aproximativ 46.000 de locuri de reședință, și propune un tarif anual unic de 500 de lei; în dezbaterea publică s-a cerut includerea în regulament și a parcărilor din centrul istoric[12] [C].

Proiectul din septembrie 2026. Noul regulament al parcărilor publice cu plată, în dezbatere publică între 18 septembrie și 9 octombrie 2026, schimbă substanțial regimul Zonei 0 (Tabelul 3)[13] [C]. Administrația declarase anterior intenția de a alinia tarifele din centrul istoric și din Poiana la cele din Cluj-Napoca, Iași și Oradea și de a introduce un tarif care crește cu durata

Document consultare publică — draft

brasov-ar-uma-creasca-10-lei-ora-weekend-5-lei-ora-cursul-saptamanii-prezent-ora-parcare-costa-3-lei-iar-duminica-gratis-19224047180020260917227550 22

[8]Suspendarea în instanță, în aprilie 2021, a hotărârii de modificare a regulamentului parcărilor: https://agerpres.ro/administratie/2021/04/23/brasov-instanta-a-suspendat-modificarile-la-regulamentul-parcarilor-acestea-se-platesc-din-nou-noapt--702646

[9]Primăria Municipiului Brașov, proiectul Regulamentului privind restricționarea accesului auto în Zona cu Nivel Scăzut de Emisii din centrul istoric (2024), art. 1–10 și art. 19: https://www.brasovcity.ro/file-zone/proiecte/hotarare/RZE2024/04.%20Anexa%201%20-%20Regulament.pdf

[10]Respingerea de către Consiliul Local a restricției de acces auto în weekend în centrul istoric: https://www.g4media.ro/intentia-primariei-brasov-de-a-restrictiona-in-weekend-traficul-din-centrul-istoric-respinsa-de-consiliul-local-masinile-aveau-interzis-de-vineri-seara-pana-duminica-seara.html

[11]Închiderea centrului istoric pentru autovehicule din 3 februarie 2025, cu excepțiile anunțate: https://www.capital.ro/masinile-vor-avea-interzis-in-centru-masura-decisa-in-romania-intra-in-vigoare-oficial-de-luni-3-februarie.html

[12]Primăria Municipiului Brașov, proiectul Regulamentului de atribuire și folosire a locurilor din parcările de reședință (2026), raportul de specialitate și minuta întâlnirii publice: https://www.brasovcity.ro/file-zone/proiecte/hotarare/RParcari2026/04.%20Raport%20de%20specialitate.pdf ; https://www.brasovcity.ro/file-zone/proiecte/hotarare/RParcari2026/10.%20Minuta%20intalnirii%20publice.pdf

[13]Proiectul regulamentului parcărilor publice cu plată, în dezbatere publică între 18 septembrie și 9 octombrie 2026: https://hitfm.ro/reguli-noi-pentru-parcarile-publice-din-brasov/19/09/2026/32109/ ; https://www.monitorulexpres.ro/2026/09/23/de-la-0-lei-la-10-lei-ora-parcari-mai-scumpe-in-zonele-aglomerate-ale-brasovului/

staționării, pentru a descuraja mersul cu mașina în centrul istoric și ocuparea îndelungată a locurilor[14] [C].

Tabelul 3. Regimul de parcare în Zona 0: regimul în vigoare și proiectul din septembrie 2026

Element	Regimul în vigoare	Proiectul din septembrie 2026
Perimetrul Zonei 0	centrul istoric și Poiana Brașov	centrul istoric, Poiana Brașov, zona gării, Lacul Noua, Grădina Zoologică
Tarif în zilele lucrătoare	3 lei/oră	5 lei/oră
Tarif sâmbătă și duminică	3 lei/oră sâmbătă; gratuit duminică	10 lei/oră; autocare 50 lei/oră
Programul de plată	luni–sâmbătă, 08:00–20:00	luni–duminică, 08:00–22:00
Ore gratuite pe săptămână	96, dintre care 36 consecutive în weekend	70, dintre care 10 în fiecare noapte
Abonament în Zona 0	-	300 lei/lună, valabil numai luni–vineri
Sancțiuni	amenzi	amenzi mai mari în weekend; tarif majorat de 100–200 lei/zi; blocarea roții

Sursa: regulamentul în vigoare și proiectul de regulament pus în dezbatere publică de Primăria Municipiului Brașov (septembrie 2026), după presa locală; orele gratuite sunt calculul echipei de proiect. [C/E]

Din aceste etape rezultă o lectură [I]. Direcția a rămas aceeași peste două administrații: mai puține autoturisme în centrul istoric. Instrumentul s-a schimbat de la an la an: restricție de weekend (2024, respinsă), închiderea nucleului (2025), tarifare (2026), concesiunea unei parcări subterane (2026, suspendată). Lipsește o decizie multianuală, cu ordinea măsurilor stabilită dinainte, care să reziste schimbărilor de mandat. Arhitecții din sesiunea OAR dau exemplul străzii Lungi, *„care a fost schimbată acum trei-patru ani ca să fie numai trei benzi și am revenit direct după schimbare de mandat la patru benzi”* (sesiunea OAR) [D].

2.4. Parcarea de proximitate și transferul: proiectele și stadiul lor

Tabelul 4. Proiectele de parcare de proximitate și de transfer

Proiect	Capacitate	Stadiu documentat	Observații
Parcarea park and ride din Bartolomeu (lângă terminalul RATBV)	697 de locuri pentru autoturisme (28 pentru persoane cu dizabilități), 12 pentru autocare, 54 pentru biciclete	construită; finalizată în proporție de 99,9%, cu deschiderea anunțată pentru octombrie; finanțare europeană de 10,8 milioane de euro	dublu rol declarat: evenimentele Sălii Polivalente și transferul din zona metropolitană; afișaj electronic al locurilor libere
Parcări park and ride la intrările dinspre București, Bacău și Târgu Mureș	nespecificată	anunțate în 2023	rețeaua planificată are patru noduri
Parcările din terminalele RATBV (Poienelor, Saturn, Triaj, Rulmentul)	mică	regim de park and ride reglementat	parcare gratuită pentru deținătorii de abonament
Parcajul subteran din Centrul Civic	659 de locuri (27 pentru persoane cu dizabilități, 66 cu încărcare electrică)	indicatori aprobați prin HCL nr. 351/2025; 135,5 milioane de lei fără TVA; 18 luni de execuție	legătură rapidă cu autobuz electric spre centrul istoric, anunțată de administrație
Parcarea subterană Parcul Titulescu și parcarea Regina Maria	minimum 440 + 306 = 746 de locuri	concesiune aprobată prin HCL nr. 646 și 647/2026; suspendată după proteste și o petiție cu peste 6.500 de semnături	ar permite desființarea parcărilor de suprafață de pe Bulevardul Eroilor, de la Livada Poștei și din zona Prefecturii
Parcarea subterană de sub Tâmpa	aproximativ 800 de locuri	considerată de administrație cu probleme majore de fezabilitate	zonă protejată

[14]Intenția administrației de a majora tarifele din centrul istoric și din Poiana, cu tarif crescător după durata staționării: https://economedia.ro/?p=270614

Document consultare publică – draft

Proiect	Capacitate	Stadiu documentat	Observații
Parcări din lista de investiții 2025	nespecificată	Graft–După Ziduri; zona Prefecturii; park and ride Noua; acces Sala Polivalentă	stadiu neconfirmat
Parcarea de transfer din Poiana Mică	434 de locuri	funcțională din 2017	transfer cu microbuz spre stațiune (capitolul P5)

Sursa: Primăria Municipiului Brașov și presa locală[15] [16] [17] [18] [19] [20] [21]. [C]

Brașovul are, prin urmare, piesele unui sistem de tip florentin: parcări mari la marginea zonei centrale (Bartolomeu, Centrul Civic), parcări de proximitate la limita centrului istoric (Titulescu, Prefectura, Graft), noduri de transfer la intrările în oraș și o rețea de transport public care leagă nodurile de centru [I]. Lipsesc ordinea în care sunt puse în funcțiune, tariful integrat cu transportul public, informarea vizitatorului și acceptarea publică. Parcarea park and ride din Bartolomeu, gândită pentru zile lucrătoare ca nod al navetiștilor metropolitani și pentru weekend ca nod al turiștilor (conducerea OMD, în atelierul 04) [D], era descrisă în consultare ca terminată și nefuncțională:

> *„Deși am văzut că este gata, în continuare nu este funcțională și vine sezonul sau a venit sezonul peste noi."* (atelierul 04) [D]

> *„Există un park and ride care nu se deschide! E gata, dar nu se deschide!"* (sesiunea OAR) [D]

2.5. Legătura aeroportului cu orașul: o urgență de mobilitate

Aeroportul Internațional Brașov-Ghimbav este poarta prin care sosește o parte tot mai mare a vizitatorilor străini: 337.353 de pasageri în 2025[22] [C]. Drumul de la aeroport la cazare, primul contact al acestor vizitatori cu destinația, a devenit în toamna anului 2026 punctul cel mai fragil al mobilității Brașovului.

Cadrul legal. Aeroportul se află pe teritoriul orașului Ghimbav, nu al municipiului Brașov, iar legislația tratează diferit taxiurile și transportul alternativ (Tabelul 5). Pentru taxiuri, Legea nr. 38/2003 prevede o derogare expresă: transportul în regim de taxi se poate realiza permanent între localitatea de autorizare și aeroporturile situate în afara acesteia; aceeași lege interzice, pentru cursele la și de la aeroport, tarifele mai mari decât tariful afișat pe portiera taxiului[23] [C].

[15] Parcarea park and ride din Bartolomeu, capacitate, dotări și stadiu: https://www.forbes.ro/?p=463773 ; finanțarea europeană a proiectului: https://kohesio.ec.europa.eu/nl/projecten/Q2746690

[16] Rețeaua de patru parcări park and ride planificate la intrările în oraș: https://www.g4media.ro/primul-parkride-in-municipiul-brasov-s-a-desemnat-constructorul-700-de-locuri-de-parcare-pentru-autoturisme-motociclete-autocare-si-microbuze.html

[17] Regimul de park and ride al parcărilor din terminalele RATBV Poienelor, Saturn, Triaj și Rulmentul: https://www.brasovcity.ro/file-zone/proiecte/hotarare/PARK-RIDE/Expunere%20de%20motive.pdf

[18] Parcajul subteran din Centrul Civic, 659 de locuri, HCL nr. 351/2025: https://brasovcity.ro/ro/consiliul_local/consultare_registru_hcl/2025/0/0/360 ; https://bizbrasov.ro/2025/05/30/santier-parcare-centru-civic-brasov/

[19] Concesiunea parcării subterane din Parcul Titulescu (HCL nr. 646 și 647/2026) și suspendarea proiectului: https://www.monitorulexpres.ro/2026/09/24/usr-fdgr-cere-anularea-hotararilor-privind-parcarea-subterana-din-parcul-titulescu/ ; https://www.brasov.net/o-noua-parcare-subterana-va-fi-construita-la-parcul-titulescu/ ; https://litera9.com/tag/parcare/

[20] Evaluarea variantelor de parcare din centrul istoric de către Primărie și Ordinul Arhitecților, inclusiv varianta de sub Tâmpa: https://www.brasov.net/primaria-brasov-si-ordinul-arhitectilor-solutii-noi-pentru-traficul-si-parcarile-din-centrul-istoric/

[21] Lista de investiții a proiectului de buget local Brașov 2025: https://buget2025.brasovcity.ro/ ; https://bzb.ro/stire/parcarea-de-sub-parcul-central-al-brasovului-din-nou-pe-tapet-in-proiectul-bugetului-pentru-2025-apare-si-proiectul-tunelului-racadau-centrul-istoric-a207323

[22] Traficul de pasageri al Aeroportului Internațional Brașov-Ghimbav, 2024–2025: https://www.profit.ro/povesti-cu-profit/auto-transporturi/crestere-semnificativa-a-numarului-de-pasageri-pe-aeroportul-international-brasov-22295184

[23] Legea nr. 38/2003 privind transportul în regim de taxi și în regim de închiriere, art. 24[1]: transportul între localitatea de autorizare și aeroporturile situate în afara acesteia și interdicția tarifelor superioare celui afișat: https://legeaz.net/legea-38-2003-taximetriei/art-24 ; https://www.euroavocatura.ro/legislatie/1254/Legea_taximetriei._Actualizata_2017__Legea_38_2003/page/7

Document consultare publică – draft

Pentru transportul alternativ, adică pentru platformele de tip Uber sau Bolt, OUG nr. 49/2019 permite operarea permanentă numai în interiorul localității în care operatorul își are sediul sau domiciliul ori în regiunea de dezvoltare București-Ilfov, iar cursele spre alte localități numai ocazional, cu plecare din localitatea de autorizare[24] [C]. Derogarea pentru aeroporturi există, așadar, pentru taxiuri și, teritorial, pentru regiunea București-Ilfov, dar nu și pentru transportul alternativ din restul țării.

Aplicarea. În septembrie 2026, Poliția de Frontieră de la aeroport și Poliția Transporturi Brașov au pus în vedere companiilor de transport alternativ să respecte regula: numai șoferii autorizați în Ghimbav pot prelua pasageri de la aeroport, iar șoferii autorizați în Brașov pot duce pasageri la aeroport, dar nu îi pot prelua[25] [C]. Amenzile prevăzute sunt cuprinse între 1.000 și 5.000 de lei[26] [C]. Potrivit presei locale, șoferii autorizați în Brașov nu au o cale simplă de a se autoriza și în Ghimbav, iar conducerea aeroportului a pus în discuție un regulament cu 15 locuri de așteptare pentru taxiuri, contra unui abonament lunar de 300 de lei, și aproximativ 10 locuri pentru șoferii de transport alternativ autorizați în Ghimbav[27] [C].

Transportul public. Linia A1 a fost lansată de RATBV în iunie 2023 ca linie expres, cu patru opriri intermediare între gară și aeroport (Camera de Comerț, Livada Poștei, Gara Bartolomeu, Terminalul Municipal) și cu programul corelat cu zborurile[28] [C]. Orarul publicat în prezent pentru aceeași linie are 14 opriri intermediare și circa 39 de minute de mers între gară și aeroport[29] [C]. Trenul metropolitan va opri la aeroport din 2029–2030, pe magistrala Codlea – Aeroport – Bartolomeu – Prejmer – Sfântu Gheorghe[30] [C]; până atunci, autobuzul rămâne singura legătură publică.

Experiența călătorului. Managementul de proiect a consemnat, din discuții directe cu călători sosiți la aeroport, drumuri de o oră și zece minute până acasă cu autobuzul, față de circa 20 de minute cu un taxi sau cu transportul alternativ, și cereri de 100 de lei din partea unor taximetriști din aeroport pentru o cursă numai până la prima stație din Brașov, de unde călătorul își poate comanda un taxi sau o mașină prin aplicație [D]. Presa locală semnalează, la rândul ei, tarife

Document consultare publică – draft

[24] OUG nr. 49/2019 privind activitățile de transport alternativ cu autoturism și conducător auto, art. 13 alin. (4): https://lege5.ro/Gratuit/gmztqmrqg44q/art-13-autorizarea-operatorilor-de-transport-alternativ-ordonanta-de-urgenta-49-2019?dp=gi4dsnjxhe2tcoa

[25] Aplicarea regulii la Aeroportul Brașov-Ghimbav și regulamentul de acces discutat de conducerea aeroportului: https://bizbrasov.ro/2026/09/17/aeroportul-international-brasov-3/ ; https://www.zmbv.ro/probleme-pentru-uber-si-bolt-la-aeroportul-brasov/22/09/2026/118096/

[26] Amenzile de 1.000–5.000 de lei pentru preluarea neautorizată de la aeroport: https://www.zmbv.ro/amenzi-pentru-soferii-uber-si-bolt-la-aeroportul-brasov/25/09/2026/118404/ ; https://newsbv.ro/soferii-uber-bolt-risca-amenzi-de-pana-la-5-000-de-lei/

[27] Aplicarea regulii la Aeroportul Brașov-Ghimbav și regulamentul de acces discutat de conducerea aeroportului: https://bizbrasov.ro/2026/09/17/aeroportul-international-brasov-3/ ; https://www.zmbv.ro/probleme-pentru-uber-si-bolt-la-aeroportul-brasov/22/09/2026/118096/

[28] RATBV, lansarea liniei A1 spre aeroport (iunie 2023), traseul și opririle: https://www.ratbv.ro/noutati/a1-%E2%80%93-prima-linie-de-transport-in-comun-catre-aeroportul-interna%C8%9Bional-bra%C8%99ov-ghimbav_560/ ; https://www.brasov.net/autobuzul-ratbv-care-ajunge-la-aeroportul-brasov-va-pleca-din-fata-garii-si-va-opri-si-in-livada-postei-vor-fi-13-curse-zilnic/

[29] Orarul și stațiile liniei A1 între gară și aeroport, în aplicația de urmărire a autobuzelor RATBV: https://trafic-web.ro/index.php?autobuz=A1&destinatie=Aeroport+Brasov+%28Ghimbav%29&id=223&plecare=Terminal+Gara

[30] Trenul metropolitan Brașov, valoarea, magistralele, calendarul și cererea de finanțare: https://bzb.ro/stire/brasovul-va-plati-97-milioane-de-lei-pentru-trenul-metropolitan-a219526 ; https://www.monitorulexpres.ro/2026/07/06/brasovul-primul-solicitant-care-depune-o-cerere-de-finantare-pentru-trenul-metropolitan/ ; https://clubferoviar.ro/trenul-metropolitan-brasov-etapa/

neclare la taxiurile din aeroport[31] [C]. Dacă o asemenea cursă depășește tariful afișat pe portieră, practica este interzisă de Legea nr. 38/2003[32] [C/I].

Tabelul 5. Preluarea pasagerilor de la Aeroportul Brașov-Ghimbav: ce permite cadrul actual

Tipul de transport	Temeiul	Preluarea de la aeroport	Observații
Taxi autorizat în Brașov	Legea nr. 38/2003, art. 24^1	permisă, prin derogarea pentru aeroporturile din afara localității de autorizare	tariful nu poate depăși tariful afișat pe portieră
Taxi autorizat în Ghimbav	Legea nr. 38/2003	permisă	-
Transport alternativ autorizat în Brașov	OUG nr. 49/2019, art. 13 alin. (4)	nepermisă; este permisă numai cursa spre aeroport	amenzi de 1.000–5.000 de lei
Transport alternativ autorizat în Ghimbav	OUG nr. 49/2019, art. 13 alin. (4)	permisă	autorizarea în Ghimbav este greu de obținut, potrivit presei
Transport alternativ în regiunea București-Ilfov	OUG nr. 49/2019, art. 13 alin. (4) lit. a)	permisă în toată regiunea, inclusiv la aeroporturi	precedentul unei derogări teritoriale
Autobuzul A1 (RATBV)	serviciul public de transport	permisă	lansată ca linie expres cu 4 opriri; în prezent 14 opriri

Sursa: Legea nr. 38/2003; OUG nr. 49/2019; RATBV; presa locală. [C]

Pentru destinație, consecința este directă [I]. Vizitatorul străin, care nu cunoaște regulile, găsește aeroportul în aplicație, comandă o mașină care nu are voie să îl preia, așteaptă, negociază cu un taxi sau ia un autobuz care oprește de 14 ori. Primul contact cu Brașovul devine o experiență de incertitudine și de cost, exact pentru segmentul pe care strategia vrea să îl crească. Consultarea anticipase problema: Subiectul 10 observa că aeroportul nu are *„o conectare feroviară”* și că informarea din stații nu ține cont de vizitatorii străini (secțiunea 2.10.5) [D]. O parte a soluției se poate aplica local și imediat: linia expres, stația de taxi reglementată, tariful afișat și controlat, informarea la sosire. Cealaltă parte cere o modificare legislativă, pentru care derogarea existentă pentru taxiuri oferă modelul (DMC6) [I].

2.6. Cererea națională: un centru vizitat în nucleu și puțin în rest

Brașovul este o destinație de vizită repetată: 49,9% dintre călătorii români merg în Brașov cel puțin o dată la doi ani, iar 12,9% de mai multe ori pe an [C]. Este profilul unei piețe interne de weekend, care ajunge în cea mai mare parte cu autoturismul, din proximitatea Bucureștiului și a sudului țării [I].

Tabelul 6. Vizitarea obiectivelor din Brașov la vizitatorii orașului

Obiectiv	Au vizitat (o dată sau de mai multe ori)	Nu cunosc / nu au auzit
Poiana Brașov	88,5%	2,1%
Piața Sfatului	84,2%	6,5%
Biserica Neagră	83,9%	5,0%
Cetatea Brașov	73,1%	6,4%
Muntele Tâmpa	72,3%	7,3%

[31]Tarifele taxiurilor de la aeroport, semnalate în presa locală: https://transilvania365.ro/paradoxul-de-la-aeroportul-brasov-ghimbav-uber-si-bolt-pot-duce-pasagerii-la-aeroport-dar-nu-ii-pot-lua-de-acolo-cum-ajung-tuistii-la-mana-taximetristilor/ ; https://www.zmbv.ro/probleme-pentru-uber-si-bolt-la-aeroportul-brasov/22/09/2026/118096/

[32]Legea nr. 38/2003 privind transportul în regim de taxi și în regim de închiriere, art. 24^1: transportul între localitatea de autorizare și aeroporturile situate în afara acesteia și interdicția tarifelor superioare celui afișat: https://legeaz.net/legea-38-2003-taximetriei/art-24 ; https://www.euroavocatura.ro/legislatie/1254/Legea_taximetriei._Actualizata_2017__Legea_38_2003/page/7

document consultare publică – draft

Obiectiv	Au vizitat (o dată sau de mai multe ori)	Nu cunosc / nu au auzit
Strada Sforii	63,2%	18,8%
Turnul Negru	55,5%	18,9%
Cartierul Şchei	49,4%	24,6%
Poarta Şchei	48,3%	24,1%
Turnul Alb	44,1%	26,4%
Bastioanele	43,1%	29,9%
Bisericile fortificate din apropiere (Prejmer, Hărman, Feldioara)	41,0%	20,8%
Promenada După Ziduri	36,5%	37,7%
Biserica Sfântul Bartolomeu	33,0%	30,6%
Poarta Ecaterinei	28,7%	43,3%

Sursa: cercetarea naţională de referinţă, vizitatorii Braşovului; procente ponderate. [C]

Vizita se concentrează în nucleul medieval şi în Poiana. La mai puţin de un kilometru de Piaţa Sfatului, Şcheiul, turnurile, bastioanele şi Promenada După Ziduri sunt vizitate de o treime până la jumătate dintre vizitatori, iar Biserica Sfântul Bartolomeu, cea mai veche a oraşului, de o treime [C]. Coridoarele pietonale, extinderea zonei vizitate spre Bartolomeu propusă de Subiectul 1 şi traseele patrimoniale ale capitolului C răspund aceleiaşi constatări [I].

Experienţa este foarte bine evaluată: 95,2% dintre vizitatori o descriu ca agreabilă [C]. Fricţiunea apare însă în trei indicatori. Pe scala „stresantă–relaxantă", 16,2% dintre vizitatori plasează Braşovul în partea stresantă (valorile 1–3), iar 72,4% în cea relaxantă [C]. La întrebarea deschisă „Ce anume lipseşte Braşovului pentru a fi mai atractiv?", parcarea apare la 6,7% dintre vizitatori, la egalitate cu preţurile (6,8%) şi cu transportul şi accesul (6,5%), înaintea aglomeraţiei (2,8%) şi a traficului (0,8%) [C]. În asocierile spontane cu Braşovul, aglomeraţia apare la 3,4% dintre vizitatori, mai des decât „centrul vechi" (2,2%) [C]. Răspunsurile deschise descriu mecanismul în aceiaşi termeni ca locuitorii: un vizitator scrie că *„nu se poate in concediu sa fii stresat"* când trebuie să dai trei-patru ture de oraş pentru un loc de parcare, altul cere *„Parcari fie ele si cu plata"* (cercetarea naţională) [D].

Ce le place vizitatorilor spune acelaşi lucru: Poiana (13,3%), Piaţa Sfatului (11,5%), centrul vechi (8,1%) şi Tâmpa (5,2%) domină; Şcheiul apare la 0,2% [C].

2.7. Experienţa consumată: ce spun recenziile

Parcarea este prezentă în 3,6% dintre cele 47.525 de recenzii analizate, de patru ori mai des decât traficul (0,4%) şi aglomeraţia (0,9%) [C]. Distribuţia pe platforme arată două lucruri.

În recenziile de cazare (Booking), parcarea apare în 5,7% dintre recenzii: în 3,3% ca atu („parcare disponibilă"), în 2,3% ca lipsă sau neajuns [C]. Turistul vine cu maşina şi alege cazarea şi după locul de parcare; ratingul mediu al recenziilor care pomenesc parcarea este de 4,30, faţă de 4,45 în total [C].

În recenziile despre obiective, restaurante şi locuri publice (Google şi Tripadvisor), parcarea apare rar (1,5% şi 0,2%), dar atunci când apare, ratingul scade: 3,96 faţă de 4,33 pe Google şi 3,33 faţă

Document consultare publică – draft

de 4,54 pe Tripadvisor [C]. Parcarea este, pentru vizitatorul care vine cu autoturismul, una dintre cauzele unei experienţe mai slabe a oraşului [I].

Consecinţa pentru politica de acces este practică: unităţile de cazare din centru au nevoie de o soluţie pentru oaspeţii care vin cu maşina, fie locuri pe proprietate, fie locuri contractate în parcările de proximitate, fie un permis de acces temporar, aşa cum prevedea proiectul Primăriei din 2024 [I].

2.8. Piaţa: concentrarea în municipiu, durata sejurului şi presiunea închirierilor pe termen scurt

În 2025, structurile de primire turistică ale municipiului au înregistrat 715.064 de sosiri şi 1.318.726 de înnoptări, la o capacitate de 10.885 de locuri pe zi, cu un indice de utilizare netă de 33,2% şi o durată medie a sejurului de 1,84 nopţi [C]. Anul 2024 a fost maximul istoric (744.389 de sosiri, 1.360.722 de înnoptări) [C].

Durata sejurului scade de 25 de ani: 2,62 nopţi în 2001, 2,19 în 2010, 1,92 în 2019, 1,84 în 2025 [C]. Calculul pe seriile INS arată mecanismul: între media 2015–2019 şi media 2022–2025, sosirile au crescut cu 18%, iar înnoptările cu 11%; fiecare turist rămâne cu 6% mai puţin decât înainte [C]. Creşterea de 18% invocată în consultare ca efect al aeroportului (Subiect 13) [D] este, în statistică, diferenţa dintre perioada dinaintea pandemiei şi cea de după, nu un efect măsurat al aeroportului, deschis în 2023 [C/I]. Recenziile Booking confirmă reperul: sejurul mediu în corpusul analizat este de 1,85 nopţi, 1,79 în oraş şi 2,08 în Poiana [C].

Presiunea asupra centrului vine şi din cazare. În 2022, centrul istoric avea peste 300 de apartamente în regim hotelier, pe lângă hoteluri şi pensiuni [C]. Inventarul activ de anunţuri de închiriere pe termen scurt din Braşov a crescut de la 1.701 (august 2023) la 2.218 (august 2026) [C]. Analiza echipei de proiect, prezentată în consultare, a identificat 2.295 de unităţi unice active pe platforme, faţă de 1.104 unităţi licenţiate [E/C]. Fiecare unitate fără loc de parcare propriu produce, în centrul istoric, cerere de parcare pe domeniul public, mai ales în weekend; gazdele din atelierul 08 cer *„măcar un loc de parcare pentru fiecare unitate turistică”* (atelierul 08) [D], în competiţie directă cu locuitorii pentru cele 290 de locuri de reşedinţă [I]. Reglementarea închirierilor pe termen scurt aparţine priorităţii P6; capitolul de faţă preia numai legătura lor cu accesul şi parcarea.

2.9. Vocea stakeholderilor: statistica tematică

Tabelul 7. Temele consultării care privesc mobilitatea şi centrul istoric

Cod	Tema	Subiecţi	Interviuri	Ateliere
B10	Traficul şi parcarea: aglomeraţie, trafic de căutare, maşini în centru	15	14	10
C6	Mobilitate: trafic scos din centru, park and ride, parcări subterane cu informare, tren metropolitan	16	15	9
B59	Transport public metropolitan rar, infrastructură pietonală şi velo fragmentată	-	-	7
C31	Culoare pietonale şi promenade ale oraşului vechi	7	6	4
C26	Taxe diferenţiate pe centru; parcarea scumpă care triază	6	5	0
B3	Degradarea centrului istoric: faţade, paraginǎ, firme, vitrine, terase, tonete	14	12	4
B38	Haosul comunicării vizuale a comerţului	17	15	2

document consultare publică — draft

Cod	Tema	Subiecți	Interviuri	Ateliere
B4	Depopularea centrului, înlocuirea rezidenților cu cazări	7	6	5
B22	Rezidenții iritați, evitarea centrului în weekend	8	7	4
B26	Supraaglomerarea centrului și a Poienii	11	9	6
B7	Șederea scurtă	15	13	7
C4	Stratul de agregare: pachete, card turistic, abonament „Mountain Pass”	12	11	6
C20	Dispersie regională: bază pentru excursii, traseul cetăților, hub metropolitan	11	10	8
A18	Zona metropolitană bogată: cetăți, biserici fortificate, Piatra Craiului	14	12	6
C1	Management dedicat al sub-destinațiilor (centrul istoric, Poiana)	5	4	2

Sursa: matricea consolidată a temelor (interviuri și ateliere) și grila de screening cu valență a interviurilor. Unitatea de numărare pentru ateliere este atelierul, nu vorbitorul. [C]

Din tabel rezultă două observații. Întâi, problemele (B10, B3, B38) și propunerile (C6, C20) au aceeași amploare: consultarea nu se oprește la diagnostic, ci formulează soluții, iar soluțiile converg. În al doilea rând, tema rețelei pietonale și velo fragmentate (B59) apare exclusiv în ateliere, adică în discuția de grup a locuitorilor, a studenților, a arhitecților și a operatorilor, nu în interviurile individuale: este o temă a orașului trăit zilnic, nu a vizitei [I].

2.10. Constatările consultării

2.10.1. Traficul de căutare și gratuitatea: mecanismul care aduce mașinile în centru

Subiectul 15 descrie mecanismul în termenii psihologiei șoferului:

> *„Așa, atâta timp cât există semnul ăsta de întrebare sau raza de speranță «Lasă, domnule, că voi găsi un loc de parcare», traficul n-o să scadă.”* (Subiect 15) [D]

Locuitorii resimt același mecanism:

> *„Dacă vreau să mă duc să mă plimb cu familia prin centru sâmbătă, 85% nu am nicio șansă. Că n-am unde parca.”* (Subiect 12) [D]

Mentalitatea de schimbat este numită de același subiect: *„dacă putem parca lângă masă, unde mâncăm, ar fi grozav”* (Subiect 12) [D]. Subiectul 18 separă riveranul de restul traficului:

> *„Principala problemă este traficul care nu are legătură cu riveranii.”* (Subiect 18) [D]

Restul este, pentru același subiect, *„un trafic artificial din dorința de a merge cu mașina în centru”* (Subiect 18) [D]. Operatorii de alimentație publică descriu vizitatorul pe care acest trafic îl aduce:

> *„Ai acces 6 persoane în Logan, te-ai dus cu mașina, ai dat 16 lei prin centru să cauți parcare, te-ai mai dus până la Pietrele lui Solomon, te-ai plimbat așa și la întoarcere nu ți-ai luat nimic.”* (atelierul 05) [D]

Subiectul 10 formulează consecința strategică: o politică de mobilitate *„cu facilități de parcare și tranzit spre centru”* aduce *„preponderent turistul care vrea să-și parcheze mașina cât mai aproape de restaurantul la care își petrece următoarele o oră, două, trei”*, iar *„beneficiul pe care îl are comunitatea din chestia asta e aproape inexistent”* (Subiect 10) [D]. Datele Primăriei (36% dintre vehicule stau sub 20 de minute; traficul de căutare depășește 30%) confirmă pe teren aceste descrieri [C].

Document consultare publică – draft

2.10.2. Preţul care triază şi ordinea măsurilor

Subiecţii 19 şi 20 cer un preţ al parcării care să corespundă valorii centrului:

> *„Eu aş scumpi taxele pentru centru. Centrul nu poate să fie mai ieftin decât restul."* (Subiect 19) [D]

> *„[...] chiar dacă e un oraş un pic mai scump sau că e o parcare un pic mai scumpă în centru, triezi aşa dacă e cererea mare pe oraş."* (Subiect 20) [D]

Subiectul 2 vede în diferenţierea tarifului pe zone efectul principal: turistul de două zile *„o plătește ca să ştie că o să ajungă cu maşina acolo"*, iar cei care lucrează în centru *„pot să-şi lase puţin maşina puţin mai încolo, la, nu ştiu, la 1 km, 2, şi să vină pe jos sau să vină cu autobuzul"* (Subiect 2) [D].

Toate vocile pun aceeaşi condiţie de ordine:

> *„Mie parcările nu mi se par o mare problemă. Mi se pare în schimb o problemă că se suprimă parcări înainte să se facă alternativă [...]. Tu când suprimi, te gândeşti să suprimi ceva, creezi o alternativă şi apoi suprimi."* (Subiect 22) [D]

Conducerea OMD formulează aceeaşi condiţie în două ateliere. În atelierul hotelierilor:

> *„E dificil să restricţionezi traficul în centru şi să le spui «Gata, nu mai intră turiştii în centru». Şi unde parchează? Nu ne interesează. Nu, nu merge aşa."* (conducerea OMD, atelierul 04) [D]

În atelierul mediului academic, despre intenţia Primăriei de a restricţiona traficul din centru, aceeaşi conducere a precizat că măsura nu poate fi aplicată *„fără să vină cu o alternativă"* (conducerea OMD, atelierul 12) [D]. Subiectul 15 adaugă condiţia comportamentală a alternativei: park and ride-ul *„rămâne doar o denumire"* dacă locuitorii nu îl folosesc primii, pentru că *„turiştii se vor adapta după felul în care facem noi lucrurile"* (Subiect 15) [D].

2.10.3. Unde se parchează: cele două poziţii ale consultării

Consultarea se desparte nu asupra cantităţii de parcare, ci asupra distanţei ei faţă de Piaţa Sfatului. Prima poziţie vrea parcarea sub sau lângă centru. Subiectul 19 o formulează direct:

> *„Aş transforma centrul pietonal [...] împreună cu sistemele alea de parcări, indiferent unde se aleg a fi, că sunt sub Parcul Central, că sunt în Centrul Civic, că sunt... nu contează. Parcări multe, opţiuni facile şi centrul pietonal. Mare. Mare."* (Subiect 19) [D]

Subiectul 15 susţine parcările subterane cuplate cu informarea în timp real asupra locurilor libere, iar Subiectul 14 propune refacerea luciului de apă al fostului şanţ al cetăţii, sub Tâmpa, cu parcare dedesubt (Subiecţii 14 şi 15) [D].

A doua poziţie vrea nodurile la marginea oraşului vechi, legate prin transport public. Subiectul 10: turistul *„lasă maşina într-un Park and Ride fie el şi în Centrul Civic, dar nu în centrul vechi"*; Subiectul 18 ridică o rezervă chiar faţă de Centrul Civic: *„în Centrul Civic deja [...] aduci maşinile în centru"*; Subiectul 1: *„dacă eu distribui şi creez motive ca lumea să parcheze mai în Bartolomeu, să se plimbe, [...] nu mai trebuie să am parcarea fix în centru"* (Subiecţii 10, 18 şi 1) [D]. Gazdele de apartamente din atelierul 08 formulează compromisul:

> *„Locuri de parcare, da, adică trebuie un pic să ne adaptăm, dar nu cred că ar trebui făcute neapărat în centru. Sau, asta-i foarte important, dacă s-ar face, s-ar putea face cele subterane."* (atelierul 08) [D]

Document consultare publică — draft

Arhitecții din sesiunea OAR leagă cele două poziții printr-o geometrie precisă:

> *„Da, dar asta înseamnă să facem acele parcări subterane la limita exterioară a centrului istoric, astfel încât să interzicem mașinile turiștilor și celor care tranzitează dincolo de acea barieră, adică să nu-ți mai intre nimeni pe Mureșenilor sau pe Castelului sau pe Poarta Șchei sau pe Bălcescu, decât dacă sunt riverani sau din Șchei."* (sesiunea OAR) [D]

Aceeași discuție adaugă o parcare dedicată exclusiv riveranilor, nodurile de transfer *„pe mai multe puncte, dar cumva radiale"*, inclusiv pe Calea București, și autobuze care *„să funcționeze și pe post de park and ride"*, colectând turiștii din parcări (sesiunea OAR) [D].

Modelul florentin, invocat în premisa capitolului, apare și în consultare, în notele participanților din atelierul 01 (*„Parcări în centru → Florența"*) [D] și în relatarea directă a Subiectului 7, care a parcat într-un garaj subteran din zona cu acces limitat a Florenței:

> *„Ok, a fost 45 € pe noapte, peste medie, adică puteam să parchez dincolo de râu [...] cu 3 € pe noapte."* (Subiect 7) [D]

Fără înregistrarea numărului de către garaj, *„îmi veneau 500 € c-am intrat în zona..."* (Subiect 7) [D].

2.10.4. Coridoarele pietonale: geografia propusă și golul Parcul Central–Cetățuie

Subiectul 1 dă exemplul local al unei pietonalizări reușite:

> *„Uită-te la Unirii, Piața Unirii de la noi când s-a pietonalizat, dacă ții minte. Deja e mult mai mișto. A fost o problemă de trafic acolo? Nu! N-a fost o problemă de trafic."* (Subiect 1) [D]

Același subiect propune benzi reduse și trotuare lărgite pe strada Lungă (*„pe zona lui Lungă până la [...] nu-ți trebuie cele patru benzi"*) și conectarea pietonală a Operei și a Filarmonicii, repere *„care astăzi nu sunt scăldate în trafic pietonal"* (Subiect 1) [D]:

> *„Dacă te-apuci și le conectezi pietonal cu Centrul Istoric, brusc extinzi experiența."* (Subiect 1) [D]

Subiectul 14 propune axa de vest:

> *„Adică un loc de promenadă, un loc de evenimente... și nu o sălbăticie între două turnuri; să păstrezi și legătura cu Livada Poștei și să devină un alt pol unde se petrec..."* (Subiect 14) [D]

cu un pod pietonal de la Graft, *„care te scoate direct la Turnul Alb"* (Subiect 14) [D].

Subiectul 5 propune redeschiderea unui tunel istoric dinspre Cetățuie, cu ieșirea pe strada Lungă, propunere pe care capitolul nu o reține (scenariul S6):

> *„Adică să-i duci pe oameni pe o parte și să-i scoți exact în Strada Lungă, la 150-200 de metri de stația de autobuz de capătul tuturor liniilor. Asta ar fi un câștig."* (Subiect 5) [D]

Arhitecții din sesiunea OAR descriu ce se întâmplă în afara nucleului:

> *„Din moment ce ai ieșit din centrul vechi, n-ai de unde veni decât cu mașina, de fapt. Că toată infrastructura e spre mașină."* (sesiunea OAR) [D]

Studenții din atelierul 12 confirmă: mersul pe jos este bun în centrul vechi, dar între cartiere infrastructura pietonală este slabă, iar cea pentru biciclete *„este chiar absentă, este foarte segmentată și nu este sigură"* (atelierul 12) [D].

Document consultare publică — draft

Managementul de proiect a precizat geografia coridoarelor priorităţii P1: din Piaţa Sfatului, Tâmpa pe o parte şi, opus, zona După Ziduri cu Turnul Alb şi Turnul Negru, cu o promenadă nouă care leagă turnurile de parcul de lângă Livada Poştei (Parcul Şefilor) [I]. Culoarul pietonal de la Parcul Central spre Cetăţuie, pe Dealul Cetăţii, nu este descris de niciun subiect; el apare numai indirect, prin tunelul propus de Subiectul 5. Este un gol al consultării, nu un dezacord, iar capitolul îl tratează ca propunere a echipei (DMC4-f) [I].

2.10.5. Transportul public, transferul şi informarea vizitatorului

Subiectul 10 numeşte transportul public *„cartea de vizită a nivelului de civilizaţie”* al unui oraş şi observă că *„când circuli în weekenduri prin centrul Braşovului, româna este limbă minoritară”*, fără ca informarea din staţii să ţină cont de asta; aeroportul şi gara nu au încă *„o conectare feroviară”* (Subiect 10) [D]. Subiectul 17 pune condiţia oricărei restricţii: parcarea mare la intrare funcţionează *„dacă funcţionează transportul în comun ca lumea”* (Subiect 17) [D].

Vizitatorii au dificultăţi concrete, relatate de gazde: aparatele de plată a parcării nu primesc card, informarea este insuficientă, iar parcarea rămâne, în cuvintele gazdelor, o problemă pentru străini (atelierul 08) [D]; locurile de reşedinţă marcate cu albastru nu sunt explicate nicăieri vizitatorului (atelierul 03) [D]. În atelierul mediului academic, conducerea OMD a estimat la aproximativ 12 minute drumul cu transportul public de la parcarea din Bartolomeu până în centru [D].

Administraţia are deja conceptul integrator. Subiectul 13 propune ca parcarea de transfer, biletul integrat, legătura rapidă aeroport–centru–Poiana şi transportul public să fie reunite într-un abonament al destinaţiei:

> *„Şi dacă am îngloba toată povestea asta într-un Braşov City Mountain Pass, da? [...] să promovăm un concept în care să spui: «Domnule, vii la Braşov, stai trei nopţi, dar nu-ţi trebuie autoturism».”* (Subiect 13) [D]

2.10.6. Centrul ca loc de locuit

Subiectul 19 constată că *„localnicii nu se duc şi pentru că nu le mai place”* (Subiect 19) [D] şi adaugă:

> „Nu mai locuiesc acolo, acuma trebuie să avem grijă cu ce se înlocuiesc.” (Subiect 19) [D]

Subiectul 22 relatează că *„foarte mulţi braşoveni îmi spun că ei nu mai vin în centru în weekend deloc”* (Subiect 22) [D]. În atelierul antreprenorilor culturali, un participant preferă zona pietonală a unui cartier nou:

> *„Şi eu, când ies în oraş, prefer să ies în zona [...] pe pietonală decât în centru.”* (atelierul 03) [D]

Locuitorii din Şchei cer ca problema parcărilor din cartier să fie rezolvată prin soluţii adaptate specificului lui, mai multe bănci şi locuri de odihnă, puncte de informare cu depozitare de bagaje şi acces la toalete (atelierul 09) [D]; un student din Şchei descrie cartierul ca fiind *„mereu [...] full”*, nu doar în sezon (atelierul 12) [D].

Subiectul 18 trasează limita oricărei restricţii:

> *„[...] locuitorului tu nu poţi să-i impui să nu-şi folosească maşina, pentru că cumva încalci nişte drepturi fundamentale. Omul e proprietar acolo.”* (Subiect 18) [D]

Document consultare publică – draft

Datele Primăriei dau dimensiunea problemei: 290 de locuri de reședință pentru 5.097 de autoturisme înmatriculate în centrul istoric [C].

2.10.7. Ordinea vizuală, terasele și spațiul public

Dezordinea vizuală a centrului este atinsă de 16 din cele 22 de interviuri, iar comunicarea vizuală a comerțului (B38) este problema numită de 17 din 24 de subiecți [C]. Terasele ocupau în 2022 o suprafață cu 55% mai mare decât cea închiriată de la Primărie (5.106 mp față de 3.289 mp)[33] [C]. Capitolele C (DC3-a, regulamentul local de publicitate) și G (DG3-a, aplicarea Ghidului teraselor) conduc pe aceste teme. Capitolul de față preia numai legătura lor cu mobilitatea: culoarul pietonal liber pe trotuare și piețe, ocupat astăzi de terase, mobilier, publicitate și autoturisme parcate, și aspectul străzilor de acces, în care *„imaginea orașului istoric pentru turiști la momentul actual înseamnă sute de mașini pe stradă”* (sesiunea OAR) [D].

2.10.8. Discontinuitatea deciziilor și acceptarea publică

Arhitecții consideră că *„nu e normal să [...] se schimbe în funcție de administrație circulația”* și cer *„un regulament pe termen mijloc”* (sesiunea OAR) [D]. Subiectul 18 recunoaște costul politic al măsurilor care schimbă obiceiurile: sunt *„lucruri cu care poate nu poți să ieși în campanie electorală imediat”* (Subiect 18) [D]. Subiectul 10 avertizează că parcarea de sub parc este unul dintre subiectele care *„polarizează instant tot felul de oameni din comunitate”* (Subiect 10) [D], iar concesiunea Titulescu a fost suspendată după protestul a peste 1.000 de oameni și o petiție cu peste 6.500 de semnături[34] [C]. În aceeași sesiune OAR, alți participanți apărau parcarea subterană ca fiind necesară *„de acum cel puțin 15 ani”* (sesiunea OAR) [D]. Acceptarea publică nu se obține prin decizie, ci prin ordinea măsurilor și prin ce primește orașul în schimb: spațiu public eliberat, liniște, aer mai curat [I].

2.10.9. Brașovul ca bază a regiunii

Conducerea OMD formulează obiectivul în atelierul mediului academic:

> *„una din ideile la care ne gândim este de a disipa puțin zona asta de turism care se face în centrul Brașovului, [...] să încercăm să-l aducem în întreg orașul, dacă se poate, și bineînțeles în zona metropolitană, pentru a crește durata de ședere”* (conducerea OMD, atelierul 12) [D]

Subiectul 13 descrie sejurul de trei nopți - *„o zi pentru centrul istoric, o zi pentru Poiana Brașov, o zi în care să ne prezentăm gastronomia locală”* - și leagă accesul turistic de zona metropolitană (Subiect 13) [D]. Arhitecții din sesiunea OAR propun un hub turistic cu o rază de aproximativ 70 de kilometri sau o oră și jumătate de drum (Bran, Râșnov, Prejmer, Valea Prahovei) (sesiunea OAR) [D]. Subiectul 22 dă regula de dimensionare a excursiilor: trebuie să ai ce face într-un loc *„de trei ori timpul pe care [...] durează ca să faci până acolo”* (Subiect 22) [D]; mediul de afaceri fixează ca țintă un sejur de aproximativ cinci zile (atelierul 10) [D].

[33] Primăria Municipiului Brașov, Ghid de amplasare a teraselor în centrul istoric al Brașovului (2023): https://brasovcity.ro/file-zone/regulamente/comert/2023/Ghid%20de%20amplasare%20a%20teraselor%20in%20centrul%20istoric%20al%20Brasovului.pdf

[34] Concesiunea parcării subterane din Parcul Titulescu (HCL nr. 646 și 647/2026) și suspendarea proiectului: https://www.monitorulexpres.ro/2026/09/24/usr-fdgr-cere-anularea-hotararilor-privind-parcarea-subterana-din-parcul-titulescu/ ; https://www.brasov.net/o-noua-parcare-subterana-va-fi-construita-la-parcul-titulescu/ ; https://litera9.com/tag/parcare/

Document consultare publică — draft

Consultarea arată și limitele dispersiei. Transportul metropolitan este rar: *„dacă vrea cineva să meargă la Prejmer sau la Zărnești sau chiar și la Râșnov, sunt destul de rare autobuzele”* (atelierul 12) [D]. Branul este deja suprasolicitat: acolo *„nu mai fac față, este un uriaș cu picioare de lut”* (atelierul 11) [D]. Locuitorii cartierelor acceptă vizitatorii cu o condiție: *„dacă turistul vine în Răcădău, eu vreau liniște aici”* (conducerea OMD, atelierul 12) [D]. Aeroportul, în fine, *„exportă brașoveni ca turism”* (Subiect 22) [D]: aceeași conectivitate care aduce vizitatori îi duce pe locuitori în alte orașe dacă Brașovul nu le oferă motive să rămână.

2.11. Controversele

Am identificat cinci controverse, fiecare cu opțiunea strategiei formulată în secțiunea 7.

Locul parcării de proximitate. Parcare în sau sub centru (Subiecții 19, 15, 14) sau noduri la marginea orașului vechi, legate prin transport public (Subiecții 1, 10, 17, 18). Nu este o dispută asupra cantității, ci asupra distanței față de Piața Sfatului și asupra tipului de vizitator pe care parcarea îl selectează (scenariul S3).

Intensitatea restricției și riveranii. Scoaterea completă a autoturismelor convenționale (Subiect 18, sesiunea OAR) sau restricție de weekend cu permise (proiectul Primăriei din 2024). Toate pozițiile păstrează accesul riveranilor (scenariul S2).

Gratuitatea de weekend și comerțul din centru. O parte a operatorilor consideră că orice turist aduce venituri orașului (Subiect 2) și că Brașovul este departe de supraaglomerarea turistică (atelierul 04) [D]; Subiecții 19–20 și arhitecții din sesiunea OAR cer tarif care triază și acces restricționat. Datele (staționări scurte, trafic de căutare, vehicule din afara județului) susțin a doua poziție (scenariul S1).

Parcarea sub parcurile istorice. Parcul Titulescu este pentru unii soluția care eliberează Bulevardul Eroilor de mașini, pentru alții pierderea unui spațiu verde istoric. Capitolul nu se pronunță asupra amplasamentului, ci asupra condițiilor (DMC2-d).

Dispersia: unde și cât. Dispersia în cartiere și în regiune (conducerea OMD, Subiectul 13, mediul de afaceri) și liniștea cartierelor sau capacitatea limitată a Branului (atelierele 11 și 12). Răspunsul este dispersia cu limite de capacitate pentru fiecare destinație (DMC7-d).

2.12. Sinteza diagnosticului

Din analiză rezultă opt constatări [I]:

1. Problema centrului istoric este una de volum și de comportament, nu de infrastructură lipsă: o fundătură primește, în weekendurile de vârf, un trafic pe care nu îl poate prelua, iar aproape jumătate din vehicule stau sub o oră.
2. Regimul tarifar în vigoare încurajează exact acest comportament, prin gratuitatea de sâmbătă seara până luni dimineața și printr-un tarif de 3 lei pe oră.
3. Alternativa (park and ride, parcaje, transport public) există parțial, dar nu este pusă în funcțiune ca sistem, cu tarif integrat, frecvență și informare.
4. Deciziile din ultimii trei ani au mers în aceeași direcție, dar cu instrumente schimbate de la an la an și fără o ordine asumată, ceea ce a produs respingeri, suspendări și neîncredere.

Document consultare publică — draft

5. Vizita se concentrează în nucleul medieval; Șcheiul, turnurile, Promenada După Ziduri și Bartolomeu sunt subvizitate, deși sunt la distanță de mers pe jos.

6. Centrul își pierde locuitorii, iar o parte a brașovenilor îl evită în weekend; orice măsură trebuie să le redea centrul înainte de a-l oferi vizitatorilor.

7. Sejurul scurt și concentrarea în municipiu sunt două fețe ale aceleiași probleme: vizitatorul fără autoturism nu poate explora ușor regiunea, deși o găsește atractivă.

8. Legătura aeroportului cu orașul este veriga cea mai slabă a sosirii: o regulă legală gândită pentru alt context blochează transportul alternativ, iar transportul public și taxiurile din aeroport nu compensează lipsa lui.

2.13. Analiza SWOT

Tabelul 8. Analiza SWOT a mobilității și a centrului istoric

Puncte tari	Puncte slabe
Centru medieval compact, parcurs pe jos în câteva ore; Piața Unirii și străzile pietonale existente ca precedent reușit [C/D]	Centrul funcționează ca fundătură, cu două accese; trafic de căutare estimat la peste 30% [C]
Experiență evaluată ca agreabilă de 95,2% dintre vizitatori [C]	96 de ore gratuite de parcare pe săptămână în Zona 0, dintre care 36 consecutive în weekend [C]
Parcarea park and ride din Bartolomeu construită (697 de locuri), parcajul Centrul Civic aprobat [C]	Alternativa nefuncțională ca sistem; transport metropolitan rar spre obiectivele regiunii [C/D]
Proiect de restricție de weekend deja elaborat de Primărie, cu permise și măsuri însoțitoare [C]	Discontinuitatea deciziilor; respingerea restricției în 2024 [C]
Regiune atractivă pentru vizitatori (Țara Făgărașului 78,9%, satele săsești 81,0%) [C]	Sejur mediu de 1,84 nopți, în scădere de 25 de ani [C]
Taxa de oraș adoptată (7 lei pe turist și noapte pentru promovarea turistică, 5 lei pentru Salvamont) [C]	290 de locuri de reședință pentru 5.097 de autoturisme în centrul istoric [C]
Aeroport internațional în zona metropolitană, cu trafic în creștere (337.353 de pasageri în 2025) [C]	Transportul alternativ autorizat în Brașov nu poate prelua pasageri de la aeroport; linia A1 a pierdut caracterul expres [C]
Oportunități	**Amenințări**
Trenul metropolitan spre Zărnești, Râșnov, Prejmer și Sfântu Gheorghe (2029–2030) [C]	Respingerea publică a parcărilor sub parcuri și a restricțiilor, fără compensări vizibile [C/D]
Obligația legală a zonei cu emisii scăzute (Legea nr. 155/2023) [C]	Mutarea parcării în cartierele adiacente și în Șchei [I]
Aeroportul (337.353 de pasageri în 2025) și piețele noi [C]	Supraîncărcarea Branului și a altor obiective prin dispersie necontrolată [D]
Modele europene verificate (Florența, Bologna, Pontevedra, Gent, Ljubljana, Basel) [C]	Schimbarea priorităților la fiecare mandat [D]
Propunerea legislativă în dezbatere care modifică art. 13 din OUG nr. 49/2019 [C]	Prima impresie negativă a vizitatorilor la sosire: așteptare, tarife neclare, drumuri lungi [C/D]

Sursa: secțiunile 2.1–2.12. [C/D/I]

3. Viziune 2034, poziționare și principii

3.1. Viziunea

În 2034, centrul istoric al Brașovului se parcurge pe jos. Autoturismele vizitatorilor rămân la marginea lui, în parcări integrate în oraș, iar locuitorii centrului și ai Șcheiului își păstrează accesul la propriile case.

Document consultare publică - draft

Piaţa Unirii, Piaţa Sfatului, Parcul Central, Livada Poştei, Aleea de sub Tâmpa, Promenada După Ziduri şi drumul spre Cetăţuie formează o reţea continuă de spaţii pietonale, cu bănci, umbră, toalete publice şi informare.

Braşoveanul revine în centru în weekend, pentru că acolo găseşte linişte, aer mai curat şi spaţiu, nu coloane de maşini.

Vizitatorul ajunge cu trenul, cu avionul sau îşi lasă maşina într-o parcare de transfer de la intrarea în oraş. Circulă gratuit, cu cardul oaspetelui, cu autobuzul şi cu trenul metropolitan.

Din Braşov, vizitatorul pleacă dimineaţa spre Râşnov şi Piatra Craiului, spre Prejmer şi Sfântu Gheorghe, spre Ţara Făgăraşului sau spre Buzăul Ardelean şi se întoarce seara la cazare. Braşovul câştigă a doua şi a treia noapte, iar regiunea câştigă vizitatori care nu dorm la ea, dar consumă la ea.

Viziunea serveşte obiectivul strategiei: creşterea semnificativă a numărului de clienţi ai unităţilor autorizate, care respectă criteriile de calitate ale oraşului, şi creşterea sustenabilă a numărului de turişti. Mobilitatea şi centrul istoric contribuie la el prin sejurul mai lung, prin vizitele din extrasezon şi din zilele lucrătoare, prin vizitatorii de o zi care rămân peste noapte şi prin intrarea în evidenţă a cazărilor neînregistrate, pe care cardul oaspetelui, emis numai de unităţile care colectează taxa de oraş, o stimulează.

3.2. Poziţionarea: un centru istoric pietonal şi un oraş-bază pentru regiune

Poziţionarea are două componente, legate între ele. Prima priveşte centrul istoric: un centru locuit, pietonal în nucleu, cu acces controlat şi cu parcare la margine, în care vizita înseamnă mers pe jos prin straturile oraşului, nu căutarea unui loc de parcare. A doua priveşte regiunea: Braşovul ca bază de sejur pentru o rază de aproximativ o oră şi jumătate de drum, cu transport organizat spre obiectivele ei şi cu un rol asumat de coordonator regional al turismului [I].

Cele două componente se susţin reciproc. Un centru eliberat de trafic devine un loc în care vizitatorul vrea să revină seara, după excursie; o reţea regională accesibilă fără autoturism îi dă vizitatorului un motiv să rămână mai multe nopţi şi reduce, în acelaşi timp, numărul de maşini care intră în centru [I].

3.3. Principii directoare

Alternativa precede restricţia. Nicio restricţie de acces sau de parcare nu intră în vigoare înainte ca alternativa (parcare de transfer, navetă, frecvenţă) să funcţioneze şi să fie comunicată.

Preţul parcării urmează valoarea spaţiului şi cererea. Parcarea în centrul istoric nu este gratuită în orele de vârf turistic, iar tariful scade cu distanţa faţă de nucleu.

Locuitorul centrului are prioritate. Accesul la locuinţă, abonamentul de rezident şi liniştea nopţii sunt condiţii ale oricărei măsuri.

Fiecare loc de parcare nou la margine eliberează un loc la suprafaţă în centru. Parcările de proximitate se construiesc pentru a reda spaţiu pietonilor, nu pentru a aduce mai multe maşini.

Document consultare publică – draft

Construcțiile se integrează în peisajul istoric. Parcările subterane și supraterane respectă urbanismul zonei protejate și se aleg prin concurs de soluții.

Măsurile se testează, se măsoară și se ajustează. Pilotul precede permanentizarea, iar indicatorii sunt publici.

Deciziile se iau multianual. Ordinea măsurilor este aprobată o singură dată, prin hotărâre a Consiliului Local cu calendar 2027–2034, și se revizuiește la evaluarea intermediară din 2030.

Dispersia nu mută congestia. Fiecare destinație din regiune primește vizitatori în limita capacității ei.

3.4. Ce înseamnă integrarea mobilității cu centrul istoric și cu regiunea, în practică

Integrarea se realizează prin opt mecanisme, fiecare dezvoltat într-una dintre direcții:

Un regim de parcare fără gratuitate în weekend în centrul istoric, cu tarif descrescător spre margine și abonament de rezident valabil și în weekend: DMC1.

O rețea de noduri de transfer (Bartolomeu, Centrul Civic, intrările în oraș) cu tarif integrat parcare–transport public: DMC2.

Un inel zero al centrului istoric, cu acces controlat și cu o navetă electrică care leagă nodurile de nucleele centrului: DMC3.

Coridoarele pietonale care leagă Șcheiul, Piața Sfatului, Parcul Central, Livada Poștei, Aleea de sub Tâmpa, Promenada După Ziduri și Cetățuia: DMC4; conținutul lor cultural, capitolul C (DC2-h).

Centrul ca spațiu public și loc de locuit, cu ordinea vizuală din capitolele C (DC3) și G (DG3): DMC5.

Legătura expres și reglementată dintre aeroport și oraș și cardul oaspetelui, ca titlu de transport pentru vizitatorul cazat, compatibil cu abonamentul integrat al destinației din capitolul P5 (D1-c): DMC6.

Circuitele regionale fără autoturism, construite pe trenul metropolitan și pe curse organizate: DMC7.

O guvernanță care ține aceeași ordine a măsurilor peste mandate și care face din Brașov coordonatorul turistic al regiunii: DMC8.

4. Direcții strategice

Fiecare direcție are aceeași structură: constatarea care o fundamentează, obiectivul, măsurile, actorii responsabili și orizontul. Măsurile sunt formulate la nivelul de detaliu al unei strategii; dimensionarea tehnică și financiară revine etapei de planificare operațională. Marcajul [D] indică măsurile preluate din propunerile stakeholderilor; [I] indică măsurile derivate de echipă din diagnostic sau propuse de managementul de proiect.

DMC1. Politica de parcare: fără gratuitate în weekend în centrul istoric

Constatare. Parcarea în Zona 0 este gratuită 96 de ore pe săptămână, dintre care 36 consecutive în weekend, iar tariful de 3 lei pe oră nu s-a schimbat din 2017 [C]. Traficul de căutare depășește

Document consultare publică – draft

30%, iar 36% dintre vehicule stau sub 20 de minute [C]. Proiectul de regulament din septembrie 2026 elimină gratuitatea de duminică și dublează tariful de weekend, dar lasă gratuit intervalul 22:00–08:00, inclusiv nopțile de vineri și sâmbătă, și tratează centrul istoric la fel ca Poiana, gara sau Grădina Zoologică [C/I].

Obiectiv. Din 2027, în Zona 0 - centrul istoric nu există nicio oră gratuită în weekend pentru nerezidenți, iar tariful de weekend este cel mai ridicat din oraș. Până în 2028, ocuparea parcărilor publice din centru în weekend se stabilizează la aproximativ 85%, astfel încât să existe permanent locuri libere și traficul de căutare să scadă.

Măsuri.

- (a) **Eliminarea gratuității de weekend în centrul istoric.** Amendarea proiectului de regulament astfel încât, în centrul istoric, plata să se aplice de vineri de la ora 18:00 până duminică la ora 22:00 fără întrerupere, iar în celelalte nopți ale săptămânii după regula generală (Subiecții 19, 20; managementul de proiect) [D/I].
- (b) **Subzonarea Zonei 0.** Centrul istoric devine o subzonă tarifară distinctă de Poiana Brașov, de zona gării, de Lacul Noua și de Grădina Zoologică, care au alt profil al cererii (corelare cu P5, D1-g) [I].
- (c) **Tarif descrescător cu distanța și crescător cu durata.** Tarif maxim în nucleu, mai mic la marginea centrului, minim la nodurile de transfer; tarif progresiv după a doua oră, după modelul declarat de administrație[35] (Subiect 2) [D/I].
- (d) **Abonamentul de rezident valabil și în weekend.** Locuitorii centrului istoric și ai Șcheiului primesc un abonament valabil șapte zile din șapte, care nu se acordă pentru unitățile de cazare; abonamentul lunar din proiect, valabil numai în zilele lucrătoare, pentru cei care lucrează în centru, se păstrează fără a fi extins, în linie cu obiectivul Primăriei de a descuraja deplasarea cu autoturismul la locul de muncă din centru [I].
- (e) **Plata accesibilă vizitatorului.** Plata cu cardul și prin aplicație la toate aparatele, informare în cel puțin trei limbi la intrările în centru și explicarea, în aceleași limbi, a locurilor de reședință marcate cu albastru (atelierele 03 și 08) [D].
- (f) **Măsurarea ocupării și ajustarea anuală a tarifelor.** Senzori sau numărători în parcările publice din centru, prevăzuți deja de proiectul Primăriei din 2024[36]; tarifele se ajustează anual după ocupare, cu țința de aproximativ 85% [C/I].
- (g) **Destinația veniturilor.** Veniturile suplimentare din parcarea din centrul istoric finanțează, prin hotărâre a Consiliului Local, naveta inelului zero (DMC3-d) și amenajarea spațiului public eliberat (DMC4) [I].

Actori. Primăria Municipiului Brașov și Consiliul Local (decizie); Poliția Locală (control); OMD Brașov (comunicare către vizitatori, operatori și platforme de rezervare). **Orizont.** (a), (b), (d), (e): 2027; (c), (f), (g): 2027–2028.

[35]Intenția administrației de a majora tarifele din centrul istoric și din Poiana, cu tarif crescător după durata staționării: https://economedia.ro/?p=270614

[36]Primăria Municipiului Brașov, proiectul Regulamentului privind restricționarea accesului auto în Zona cu Nivel Scăzut de Emisii din centrul istoric (2024), art. 1–10 și art. 19: https://www.brasovcity.ro/file-zone/proiecte/hotarare/RZE2024/04.%20Anexa%201%20-%20Regulament.pdf

Document consultare publică – draft

DMC2. Parcarea de proximitate și transferul: alternativa înaintea restricției

Constatare. Parcarea park and ride din Bartolomeu (697 de locuri) este construită, iar consultarea o descrie ca nefuncțională; parcajul din Centrul Civic (659 de locuri) are indicatorii aprobați; concesiunea de sub Parcul Titulescu este suspendată; nodurile de la intrările dinspre București, Bacău și Târgu Mureș sunt anunțate din 2023 [C/D]. Consultarea cere parcarea la limita exterioară a centrului istoric și noduri radiale cu navetă (sesiunea OAR; Subiecții 1, 10, 18) [D].

Obiectiv. Până în 2028, orice vizitator care vine cu autoturismul are o parcare de transfer la cel mult 15 minute de Piața Sfatului, cu tarif integrat cu transportul public și cu informare în timp real. Până în 2031, fiecare loc de parcare nou din proximitatea centrului corespunde unui loc eliminat de la suprafață din centrul istoric.

Măsuri.

- (a) **Punerea în funcțiune a parcării park and ride din Bartolomeu**, cu bilet integrat parcare–transport public pentru toți ocupanții autoturismului și cu navetă directă spre centru în weekend (conducerea OMD, atelierul 04; sesiunea OAR) [D].
- (b) **Rețeaua radială de noduri de transfer.** Nodurile anunțate la intrările dinspre București, Bacău și Târgu Mureș, nodul Noua și regimul de park and ride din terminalele RATBV, legate de centru prin linii de mare frecvență în weekend (sesiunea OAR) [D/C].
- (c) **Parcajul subteran din Centrul Civic**, cu legătura rapidă spre centrul istoric anunțată de administrație[37] [C]. Rezerva Subiectului 18 (*„în Centrul Civic deja [...] aduci mașinile în centru”*) se rezolvă prin tarif: parcajul servește în primul rând locuitorii și angajații zonei civice, iar vizitatorul de weekend este direcționat spre nodurile de margine [D/I].
- (d) **Parcările de proximitate la limita exterioară a zonei protejate.** Orice parcare de proximitate (Titulescu, zona Prefecturii, Graft–După Ziduri sau alternativele evaluate de Primărie împreună cu OAR[38]) se realizează numai cu patru condiții, înscrise în documentația de atribuire: eliminarea unui număr echivalent de locuri de parcare la suprafață în centrul istoric, cu calendar; amenajarea suprafețelor eliberate ca spațiu public; soluție arhitecturală aleasă prin concurs și avizată de Comisia Zonală a Monumentelor Istorice; consultare publică înaintea deciziei, nu după ea [I]. Nicio parcare nouă nu se construiește în nucleul medieval [I].
- (e) **Parcarea riveranilor.** Soluții adaptate Șcheiului și străzilor din centrul istoric: parcări dedicate exclusiv riveranilor, propuse de arhitecții din sesiunea OAR, și includerea parcărilor din centrul istoric în regulamentul parcărilor de reședință, cerută în dezbaterea publică din 2026 (atelierul 09; sesiunea OAR)[39] [D/C].

Document consultare publică — draft

[37]Parcajul subteran din Centrul Civic, 659 de locuri, HCL nr. 351/2025: https://brasovcity.ro/ro/consiliul_local/consultare_registru_hcl/2025/0/0/360 ; https://bizbrasov.ro/2025/05/30/santier-parcare-centru-civic-brasov/

[38]Evaluarea variantelor de parcare din centrul istoric de către Primărie și Ordinul Arhitecților, inclusiv varianta de sub Tâmpa: https://www.brasov.net/primaria-brasov-si-ordinul-arhitectilor-solutii-noi-pentru-traficul-si-parcarile-din-centrul-istoric/

[39]Primăria Municipiului Brașov, proiectul Regulamentului de atribuire și folosire a locurilor din parcările de reședință (2026), raportul de specialitate și minuta întâlnirii publice: https://www.brasovcity.ro/file-zone/proiecte/hotarare/RParcari2026/04.%20Raport%20de%20specialitate.pdf ; https://www.brasovcity.ro/file-zone/proiecte/hotarare/RParcari2026/10.%20Minuta%20intalnirii%20publice.pdf

- (f) **Locuri contractate pentru unitățile de cazare.** Hotelurile și gazdele din centrul istoric fără parcare proprie pot contracta locuri pentru oaspeți în parcările de proximitate; contractul este condiția permisului temporar de acces pentru sosirea oaspeților (DMC3-a) [I].
- (g) **Informarea în timp real.** Panouri la intrările în oraș, pe autostradă și pe drumurile naționale și o aplicație care arată locurile libere din fiecare nod, prevăzute deja de proiectul Primăriei din 2024 (Subiect 15)[40] [D/C].

Actori. Primăria Municipiului Brașov și Consiliul Local; RATBV și asociația metropolitană de transport public; Ordinul Arhitecților - Filiala Brașov (concursuri); Direcția Județeană pentru Cultură (avize); OMD Brașov (informare). **Orizont.** (a), (g): 2027; (b), (e), (f): 2027–2029; (c): 2027–2029; (d): decizie 2027–2028, execuție 2028–2031.

DMC3. Accesul controlat în centrul istoric și inelul zero

Constatare. Primăria a elaborat în 2024 un regulament complet de acces controlat în weekend, cu permise pentru rezidenți și pentru serviciile esențiale, respins de Consiliul Local în lipsa alternativei [C]. Legea nr. 155/2023 cere municipiului o zonă cu emisii scăzute[41] [C]. Consultarea susține restricția și păstrează accesul riveranilor (Subiecții 1, 10, 15, 18; sesiunea OAR) [D].

Obiectiv. Din 2028, după punerea în funcțiune a nodurilor de transfer și a navetei, accesul auto în centrul istoric este restricționat în weekend și în zilele de sărbătoare pentru nerezidenți; până în 2031, restricția acoperă și serile de vineri și sâmbătă din sezonul turistic.

Măsuri.

- (a) **Zona cu acces controlat.** Reluarea regulamentului elaborat de Primărie în 2024 (perimetrul dintre Bulevardul Eroilor, strada Constantin Dobrogeanu Gherea, Drumul Poienii, Pietrele lui Solomon și Tâmpa), cu permisele prevăzute pentru rezidenți, aparținători, servicii de urgență și de utilitate publică, transport public, taxiuri, livrări, persoane cu dizabilități și unități de cazare cu parcare proprie sau contractată[42] [C/I].
- (b) **Calendarul restricției.** Restricția intră în vigoare după îndeplinirea a trei condiții verificabile: nodul Bartolomeu funcționează cu navetă de weekend; tariful integrat este în vigoare; informarea în timp real funcționează. Evaluarea juridică a Primăriei precede măsura (DMC3-f) [I].
- (c) **Ferestre de livrare și puncte de descărcare** pentru comerț și restaurante, cu banda de livrări de pe Mureșenilor eliberată de staționări, problemă consemnată de Primărie[43] [C/I].
- (d) **Inelul zero.** O navetă electrică circulară, cu frecvență de 10 minute în weekend, care leagă nodurile de transfer și parcajele de margine de nucleele centrului (Piața Unirii, Piața

[40]Primăria Municipiului Brașov, proiectul Regulamentului privind restricționarea accesului auto în Zona cu Nivel Scăzut de Emisii din centrul istoric (2024), art. 1–10 și art. 19: https://www.brasovcity.ro/file-zone/proiecte/hotarare/RZE2024/04.%20Anexa%201%20-%20Regulament.pdf
[41]Primăria Municipiului Brașov, proiectul Regulamentului privind restricționarea accesului auto în Zona cu Nivel Scăzut de Emisii din centrul istoric (2024), art. 1–10 și art. 19: https://www.brasovcity.ro/file-zone/proiecte/hotarare/RZE2024/04.%20Anexa%201%20-%20Regulament.pdf
[42]Primăria Municipiului Brașov, proiectul Regulamentului privind restricționarea accesului auto în Zona cu Nivel Scăzut de Emisii din centrul istoric (2024), art. 1–10 și art. 19: https://www.brasovcity.ro/file-zone/proiecte/hotarare/RZE2024/04.%20Anexa%201%20-%20Regulament.pdf
[43]Primăria Municipiului Brașov, proiectul Regulamentului privind restricționarea accesului auto în Zona cu Nivel Scăzut de Emisii din centrul istoric (2024), art. 1–10 și art. 19: https://www.brasovcity.ro/file-zone/proiecte/hotarare/RZE2024/04.%20Anexa%201%20-%20Regulament.pdf

Document consultare publică _ draft

Sfatului, Livada Poștei și Parcul Șefilor, După Ziduri, Prund și Sfântul Ioan, Piața Enescu); gratuitatea navetei pentru locuitori și turiști este propunerea managementului de proiect, tratată în scenariul S4 [I]. Nucleele corespund celor din capitolul G (DG3-g).

- (e) **Mobilitate pentru vârstnici și persoane cu mobilitate redusă**: vehicule electrice mici, gratuite, în zona pietonală, după modelul Kavalir din Ljubljana[44] [C/I].
- (f) **Evaluarea juridică**: temeiul restricției (Legea nr. 155/2023 și reglementările rutiere), regimul permiselor și al datelor colectate de camere, în sarcina Primăriei, înaintea adoptării [I].

Actori. Primăria Municipiului Brașov și Consiliul Local; Comisia de circulație; Poliția Locală; RATBV. **Orizont.** (c), (e), (f): 2027; (a), (b), (d): 2028–2029; extinderea serilor din sezon: 2030–2031.

DMC4. Coridoarele pietonale și promenadele orașului vechi

Constatare. Piața Unirii a fost pietonalizată fără probleme de trafic (Subiect 1) [D]; vizitarea Șcheiului (49,4%), a Turnului Alb (44,1%), a Promenadei După Ziduri (36,5%) și a Bisericii Sfântul Bartolomeu (33,0%) este mult sub cea a nucleului [C]; în afara centrului vechi, infrastructura este *„spre mașină”* (sesiunea OAR) [D]. Culoarul Parcul Central–Cetățuie nu este descris în consultare [I].

Obiectiv. Până în 2031, cinci coridoare pietonale continue leagă nucleul de Șchei, de Tâmpa, de După Ziduri, de Livada Poștei și Prefectură și de Cetățuie; până în 2034, ponderea vizitatorilor care ajung în Șchei și pe Promenada După Ziduri crește la cel puțin 60%, respectiv 50%.

Măsuri.

- (a) **Pilotul „Weekend pietonal”**, după modelul T-Days din Bologna[45]: o axă stabilită de Primărie împreună cu OAR devine pietonală de sâmbătă dimineața până duminică seara, cu navetă din nodurile de transfer, acces pentru persoanele cu dizabilități pe străzile laterale și evenimente mici cu oră fixă; pilotul este evaluat după un an (trafic, încasări ale comercianților, satisfacția locuitorilor) [C/I]. Subiectul 1 avertizează că o pietonalizare de weekend fără program a eșuat deja o dată [D].
- (b) **Coridorul Șchei – Piața Unirii – Poarta Șchei – Piața Sfatului**, cu prioritate pietonală, bănci și locuri de odihnă, cerute de locuitorii din atelierul 09 [D].
- (c) **Coridorul Piața Sfatului – Parcul Central – Livada Poștei – Prefectură**, cu traversarea pietonală continuă a Bulevardului Eroilor și cu spațiul eliberat de parcarea de suprafață (DMC2-d) [I].
- (d) **Aleea de sub Tâmpa** ca promenadă continuă între bastioane și Piața Sfatului, cu studiul propunerii de refacere a luciului de apă al fostului șanț (Subiect 14) [D].

[44]Visit Ljubljana, vehiculele electrice gratuite Kavalir din centrul orașului: https://www.visitljubljana.com/en/visitors/travel-information/getting-around/kavalir-getting-around-the-city-centre-by-electric-car ; https://urbanizehub.com/ljubljana-european-green-capital-2016/

[45]Comune di Bologna, T-Days, pietonalizarea de weekend a axei centrale: https://www.comune.bologna.it/novita/comunicati-stampa/t-days-di-nuovo-centro-arrivare-e-facile-al-la-campagna-di-comunicazione ; https://www.fondazioneinnovazioneurbana.it/en/bologna-3/34-dinuovoincentro/522-12-maggio-tdays-permanenti

Document consultare publică – draft

- (e) **Promenada După Ziduri – Turnul Alb – Turnul Negru – Parcul Șefilor**, cu legătura spre Livada Poștei și cu podul pietonal de la Graft spre Turnul Alb (Subiect 14; managementul de proiect) [D/I]; conținutul patrimonial al promenadei este în capitolul C (DC2-h).
- (f) **Coridorul Parcul Central – Cetățuie**, pe Dealul Cetății, ca propunere a echipei: traseu pietonal de suprafață, cu legătura mecanică (ascensor sau plan înclinat) evaluată în scenariul S6, după stabilirea funcțiunii Cetățuii [I].
- (g) **Străzile cu benzi reduse și trotuare lărgite**: strada Lungă, Bisericii Române, axa Titulescu – Operă – Filarmonică (Subiect 1), cu protecție împotriva revenirii la configurația anterioară prin calendarul multianual al ordinii măsurilor (DMC8-c) [D/I].
- (h) **Siguranța pietonului**: limitarea vitezei la 30 km/h în centrul istoric și în Șchei și control constant pe Lungă, Carierelor și De Mijloc (Subiect 17); în 2012–2022, 40% dintre accidentele din centrul istoric au fost loviri de pietoni [C/D].
- (i) **Semnalizare pietonală unitară**, cu timpi de mers, în corelare cu traseele patrimoniale ale capitolului C. Fiecare intervenție nouă pe coridoare urmează codul de design al mobilierului urban și al signalisticii prin care spațiul public spune povestea orașului: stâlpii de protecție a trotuarelor, plăcuțele cu numerele imobilelor și indicatoarele străzilor poartă simbolurile zonei, de exemplu buzduganul Junilor în Șchei, după modelul existent al Străzii Cerbului, unde fiecare număr de casă poartă un cerb (măsura S5-a din Raportul final) [I].

Actori. Primăria Municipiului Brașov; Ordinul Arhitecților - Filiala Brașov; Direcția Județeană pentru Cultură; administratorul ariei protejate Tâmpa; OMD Brașov (pilotul și comunicarea). **Orizont.** (a): pilot 2027–2028, permanentizare 2029; (b), (c), (h), (i): 2027–2030; (d), (e), (g): 2028–2031; (f): studiu 2027–2028, execuție după restaurarea Cetățuii.

DMC5. Centrul istoric ca spațiu public și loc de locuit

Constatare. Centrul își pierde locuitorii, iar o parte a brașovenilor îl evită în weekend (B4: 7 subiecți, 5 ateliere; B22: 8 subiecți, 4 ateliere) [C]. Centrul are 290 de locuri de reședință pentru 5.097 de autoturisme și numai câteva magazine alimentare [C]. Dezordinea vizuală (B3, B38) și terasele care ocupă cu 55% mai mult decât suprafața închiriată degradează culoarele pietonale [C].

Obiectiv. Până în 2030, centrul istoric are un responsabil unic în Primărie, servicii de bază pentru locuitori și vizitatori și culoare pietonale libere pe toate străzile coridoarelor; până în 2034, numărul locuitorilor centrului nu mai scade.

Măsuri.

- (a) **Serviciile de bază ale spațiului public**: toalete publice, bănci și umbră, puncte de informare cu depozitare de bagaje în Piața Sfatului, la Livada Poștei și la nodurile de transfer (atelierul 09) [D].
- (b) **Culoarul pietonal liber minim** pe toate străzile coridoarelor, aplicat prin Ghidul de amplasare a teraselor (G, DG3-a) și prin regulamentul local de publicitate (C, DC3-a). Mobilierul urban și signalistica noi din spațiul public urmează același cod de design, cu simbolurile zonei, prin care spațiul public spune povestea orașului (măsura S5-a din Raportul final) [C/I].

Document consultare publică – draft

- (c) **Responsabilul centrului istoric**, în cadrul structurilor existente ale Primăriei, cu două atribuții: locuitorii (parcare, liniște, servicii) și vizitatorii (fluxuri, informare, ordine) (Subiect 1) [D]. Funcția nu este o structură nouă de administrare, ci un punct unic de coordonare [I].
- (d) **Recensământul locuitorilor centrului istoric**, repetat la trei ani, ca instrument de măsurare a depopulării (Subiect 10; tema C16) [D].
- (e) **Funcțiunea rezidențială**: comerțul de proximitate pentru locuitori și legătura cu reglementarea închirierilor pe termen scurt din prioritatea P6, astfel încât unitățile de cazare să nu concureze locuitorii pentru parcările de reședință (DMC1-d, DMC2-f) [I].
- (f) **Redistribuirea consumului** spre nucleele adiacente, prin coridoare și prin naveta inelului zero (G, DG3-g; C, DC3-e) [I].

Actori. Primăria Municipiului Brașov (urbanism, spațiu public, responsabilul centrului); Poliția Locală; OMD Brașov; asociațiile locuitorilor. **Orizont.** (a), (b), (c): 2027–2028; (d): 2027, 2030, 2033; (e), (f): 2027–2030.

DMC6. Transportul public, legătura cu aeroportul și cardul oaspetelui

Constatare. Numai trei linii de transport public intră în centrul istoric [C]; liniile metropolitane spre obiectivele turistice circulă rar (atelierul 12) [D]; aeroportul și gara nu au legătură feroviară (Subiect 10) [D]. Legătura dintre aeroport și oraș s-a degradat: transportul alternativ autorizat în Brașov nu mai poate prelua pasageri de la aeroport, linia A1 a pierdut caracterul expres, iar călătorii relatează tarife de taxi necontrolate (secțiunea 2.5) [C/D]. Administrația are conceptul unui abonament al destinației pentru sejururi de trei nopți fără autoturism (Subiect 13) [D], preluat în capitolul P5 (D1-c). Taxa de oraș, de 7 lei pe turist și noapte în municipiu și de 5 lei pentru Salvamont, este în vigoare din decembrie 2025[46] [C]. La Basel, fiecare oaspete care plătește taxa de oraș primește transport public gratuit pe durata sejurului, inclusiv transferul de la aeroport sau gară[47] [C].

Obiectiv. Imediat, până la sezonul de vară 2027, călătorul care aterizează la Brașov are trei opțiuni sigure și previzibile spre oraș: o linie expres corelată cu toate sosirile, o stație de taxi reglementată, cu tarif afișat și controlat, și informare clară la sosire; până în 2028, legislația permite transportului alternativ autorizat în Brașov preluarea de la aeroport. Din 2028, orice turist cazat legal în municipiu circulă gratuit cu transportul public urban și metropolitan pe durata sejurului; din 2030, cardul include trenul metropolitan.

Măsuri.

- (a) **Cardul oaspetelui**, emis la sosire de unitățile de cazare care colectează taxa de oraș, valabil pe toată durata sejurului în transportul public urban și metropolitan, prin contract între Primărie, RATBV și asociația metropolitană de transport public; cardul este componenta de transport a abonamentului integrat al destinației din capitolul P5 (D1-c) [C/I]. Cardul nu poate fi finanțat din taxa de promovare turistică; sursa de finanțare se stabilește prin evaluarea juridică și financiară a Primăriei, înaintea lansării (scenariul S5).

[46] Taxa de oraș în municipiul Brașov și în Poiana Brașov, adoptată de Consiliul Local Brașov la 22 decembrie 2025: https://www.profit.ro/stiri/social/ultima-ora-taxa-pe-zi-majorata-puternic-pentru-turisti-in-brasov-si-poiana-brasov-22283033
[47] Basel Tourismus, BaselCard și taxa de oraș: https://www.basel.com/en/baselcard ; https://www.basel.com/en/tourist-information/city-tax

Document consultare publică – draft

- (b) **Linia A1 ca linie expres, măsură urgentă.** Revenirea la formatul de lansare din 2023, cu opriri numai la gară, Livada Poștei, Gara Bartolomeu și Terminalul Municipal, cu program corelat cu toate sosirile, inclusiv cu cele de seară, cu plata cu cardul la bord și cu informare multilingvă; cartierele și zonele de lucru deservite astăzi de A1 primesc o linie separată (Subiect 10) [D/I].
- (c) **Stațiile ca puncte de informare**: hărți cu poziția utilizatorului, informare în cel puțin trei limbi, coduri QR (Subiect 10; atelierele 03 și 09) [D].
- (d) **Frecvența de weekend spre obiectivele turistice**: Râșnov, Zărnești, Bran, Prejmer, Hărman, cu curse corelate cu programul obiectivelor (atelierul 12) [D].
- (e) **Bicicleta și micromobilitatea**: rețea continuă de piste sigure între cartiere și centru, parcări pentru biciclete la nodurile de transfer și în gări, după acțiunile planului județean HINGE[48] (atelierul 12; sesiunea OAR) [C/D].
- (f) **Stația de taxi reglementată la aeroport, măsură urgentă.** Aprobarea regulamentului de acces discutat de conducerea aeroportului, cu locuri de așteptare pentru taxiurile autorizate în Brașov, permise de Legea nr. 38/2003, și pentru cele autorizate în Ghimbav; afișarea în sala de sosiri a tarifelor fiecărei companii și a unui cost orientativ până la gară și până în centrul istoric; controale periodice ale autorității de autorizare și ale Poliției Locale privind respectarea interdicției de a practica tarife mai mari decât cel afișat pe portieră[49] [C/I].
- (g) **Informarea călătorului la sosire, măsură urgentă.** Panouri în sala de sosiri, pagina aeroportului și mesajele de confirmare ale unităților de cazare explică, în română și în engleză, opțiunile legale de transport spre oraș, tarifele și locurile de preluare; OMD Brașov preia aceleași informații în comunicarea destinației [I].
- (h) **Derogarea pentru aeroporturi în legislația transportului alternativ.** Inițiativă susținută de Consiliul Județean Brașov, Primăria Municipiului Brașov, Primăria orașului Ghimbav și OMD Brașov, prin parlamentarii județului, pentru completarea art. 13 alin. (4) din OUG nr. 49/2019 cu o prevedere similară celei din Legea nr. 38/2003, care permite curse permanente între localitatea de autorizare și aeroporturile situate în afara acesteia, sau pentru extinderea regulii aplicate în regiunea București-Ilfov la zonele metropolitane cu aeroport; propunerea legislativă aflată în dezbatere la Senat, care modifică același articol, oferă cadrul procedural al unui amendament[50] [C/I].
- (i) **Soluția de tranziție.** Până la modificarea legii, evaluarea juridică, de către Consiliul Județean Brașov, a soluțiilor disponibile în cadrul actual: autorizarea în Ghimbav a unor operatori de transport alternativ, curse de transfer contractate de aeroport, cu tarif fix, și un punct de preluare cu acces scurt pentru autoturismele private [I].

Actori. Primăria Municipiului Brașov; RATBV și asociația metropolitană de transport public; Consiliul Județean Brașov; unitățile de cazare; OMD Brașov (cardul, comunicarea); pentru

[48]Consiliul Județean Brașov (cu Civitta), „Planul Strategic de Acțiune HINGE", decembrie 2023, elaborat în proiectul HINGE pentru intermodalitatea bicicletă–transport public, finanțat prin Inițiativa Europeană pentru Climă (EUKI): acțiunile privind linia 20B Poiana Brașov–Râșnov și gara Râșnov: https://www.euki.de/en/euki-projects/hinge-bike-intermodality/

[49]Legea nr. 38/2003 privind transportul în regim de taxi și în regim de închiriere, art. 24^1: transportul între localitatea de autorizare și aeroporturile situate în afara acesteia și interdicția tarifelor superioare celui afișat: https://legeaz.net/legea-38-2003-taximetriei/art-24 ; https://www.euroavocatura.ro/legislatie/1254/Legea_taximetriei._Actualizata_2017__Legea_38_2003/page/7

[50]Propunerea legislativă B424/2026 de modificare a art. 13 din OUG nr. 49/2019, înregistrată la Senat la 29 iunie 2026: https://www.dcbusiness.ro/reguli-noi-pentru-uber-si-bolt-ce-masini-ar-putea-disparea-de-pe-platforme_694688.html

Document consultare publică – draft

legătura cu aeroportul, Consiliul Județean Brașov ca administrator al aeroportului, Primăria orașului Ghimbav, Autoritatea Rutieră Română, Poliția Locală și parlamentarii județului. **Orizont.** (b), (f), (g): imediat, până la sezonul de vară 2027; (h): inițiativă în 2026–2027; (i): 2027; (a): pilot 2027–2028 pe rețeaua RATBV, extindere la tren 2030; (c): 2027–2028; (d): 2027; (e): 2027–2031.

DMC7. Brașovul ca bază a regiunii: dispersia fluxurilor și prelungirea ședерii

Constatare. Durata medie a sejurului este de 1,84 nopți și scade de 25 de ani [C]. Vizitatorii Brașovului găsesc atractivă regiunea (Țara Făgărașului 78,9%, satele și bisericile fortificate 81,0%, munții 81,8%), dar numai 41,0% au vizitat bisericile fortificate din apropiere, iar Vama Buzăului este necunoscută pentru 46,2% dintre ei [C]. Trenul metropolitan (TM2: Codlea – Aeroport – Bartolomeu – Hărman – Prejmer – Sfântu Gheorghe; TM3: Zărnești – Râșnov – Cristian – Bartolomeu – Gara Brașov – Dârste) are termen 2029–2030[51] [C]. Branul este deja suprasolicitat (atelierul 11) [D].

Obiectiv. Până în 2030, durata medie a sejurului în municipiu ajunge la cel puțin 2,0 nopți, iar până în 2034 la 2,2 nopți; până în 2030, vizitatorul cazat în Brașov are cel puțin șase circuite regionale de o zi accesibile fără autoturism.

Măsuri.

- (a) **Circuitele de o zi fără autoturism**, construite pe trenul metropolitan și pe curse organizate, cu întoarcere seara la cazare în Brașov: Râșnov – Zărnești – Piatra Craiului (TM3); Hărman – Prejmer – Sfântu Gheorghe (TM2); Țara Făgărașului; Buzăul Ardelean și Vama Buzăului; Bran, cu limită de capacitate; Viscri și Rupea [I]. Fiecare circuit respectă regula *„de trei ori timpul”* drumului (Subiect 22) [D].
- (b) **Produsul „trei nopți fără mașină”**: o zi în centrul istoric, o zi în Poiana sau pe munte, o zi în regiune, cu cardul oaspetelui și cu circuitele, vândut de OMD Brașov prin unitățile de cazare și prin agenții (Subiect 13) [D].
- (c) **Stațiile trenului metropolitan ca porți ale regiunii**: informare turistică, parcări pentru biciclete și conexiuni cu obiectivele, în corelare cu acțiunile planului HINGE pentru gara Râșnov[52] [C/I].
- (d) **Limitele de capacitate ale destinațiilor regionale**, stabilite împreună cu administrațiile locale, cu dirijarea fluxurilor spre obiectivele mai puțin încărcate; dispersia nu mută congestia din Piața Sfatului la Bran [I].
- (e) **Notorietatea destinațiilor necunoscute**, în primul rând Vama Buzăului și Buzăul Ardelean, prin comunicarea comună a OMD Brașov cu destinațiile vecine (DMC8-b) [I].

Actori. OMD Brașov; Consiliul Județean Brașov; asociația metropolitană de transport public; Agenția Metropolitană Brașov; administrațiile locale din zona metropolitană, din Țara

[51]Trenul metropolitan Brașov, valoarea, magistralele, calendarul și cererea de finanțare: https://bzb.ro/stire/brasovul-va-plati-97-milioane-de-lei-pentru-trenul-metropolitan-a219526 ; https://www.monitorulexpres.ro/2026/07/06/brasovul-primul-solicitant-care-depune-o-cerere-de-finantare-pentru-trenul-metropolitan/ ; https://clubferoviar.ro/trenul-metropolitan-brasov-etapa/
[52]Consiliul Județean Brașov (cu Civitta), „Planul Strategic de Acțiune HINGE”, decembrie 2023, elaborat în proiectul HINGE pentru intermodalitatea bicicletă–transport public, finanțat prin Inițiativa Europeană pentru Climă (EUKI): acțiunile privind linia 20B Poiana Brașov–Râșnov și gara Râșnov: https://www.euki.de/en/euki-projects/hinge-bike-intermodality/

Document consultare publică – draft

Făgărașului, din Buzăul Ardelean și din zona Sfântu Gheorghe; operatorii de turism. **Orizont.** (b), (d), (e): 2027–2028; (a): curse rutiere din 2027, pe calea ferată din 2030; (c): 2029–2031.

DMC8. Guvernanța, continuitatea deciziilor și rolul regional al Brașovului

Constatare. Deciziile privind accesul în centru s-au schimbat de la un an la altul (restricție respinsă în 2024, închiderea nucleului în 2025, tarifare și concesiune în 2026), iar o configurație rutieră a fost inversată după schimbarea mandatului [C/D]. Consultarea cere un regulament pe termen mediu (sesiunea OAR) și un management dedicat al centrului istoric (tema C1: 5 subiecți, 2 ateliere) [C/D]. OMD Brașov este, prin membri și prin mandat, liantul dintre administrație și operatori (tema C22) [C].

Obiectiv. În 2027, ordinea măsurilor P1–P2 este aprobată prin hotărâre a Consiliului Local cu calendar 2027–2034; din 2028, Brașovul coordonează o platformă regională de cooperare turistică.

Măsuri.

- (a) **Grupul de lucru P1–P2**: Primăria (urbanism, mobilitate, spațiu public), Poliția Locală, RATBV, OMD Brașov, Ordinul Arhitecților, Camera de Comerț și Industrie, reprezentanți ai locuitorilor din centrul istoric și din Șchei; se reunește trimestrial și publică anual indicatorii din secțiunea 8 [I].
- (b) **Platforma regională de cooperare turistică**: OMD Brașov, Agenția Metropolitană Brașov, Consiliul Județean Brașov, asociația metropolitană de transport public, administrațiile și structurile de management al destinației din Țara Făgărașului, din Buzăul Ardelean și din județul Covasna, Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru; obiectul cooperării: circuite și produse comune, date comune despre fluxuri, mobilitatea turistică [I]. Partenerii trenului metropolitan, inclusiv municipiul Sfântu Gheorghe, sunt nucleul natural al platformei [C/I].
- (c) **Calendarul multianual al ordinii măsurilor**: un singur document, asumat de Primărie și de OMD Brașov prin acordul pentru funcțiile de destinație, care fixează calendarul DMC1–DMC4 și condițiile de trecere de la o etapă la alta, revizuit numai la evaluarea intermediară din 2030; prin Consiliul Local trec numai măsurile care cer hotărâri ale lui (regulamente, tarife) [I].
- (d) **Datele**: măsurarea anuală a ocupării parcărilor și a intrărilor pe Mureșenilor în weekendurile de vârf, contorizarea pietonilor pe coridoare, repetarea anuală a analizei de prezență din rețeaua de telefonie mobilă, prin parteneriate sau proiecte proprii ale OMD Brașov cu operatorii de telefonie, ca exercițiu de înțelegere a presiunii, nu ca statistică, cu acces la metodologie și cu perioade comparabile de sezon și de extrasezon, statistica sosirilor și a înnoptărilor din evidența taxei de oraș (corelare cu P5, secțiunea 8) [I].
- (e) **Comunicarea schimbării**: anunțarea fiecărei măsuri cu cel puțin trei luni înainte, informarea vizitatorilor prin unitățile de cazare și prin platformele de rezervare și publicarea rezultatelor pilotului (DMC4-a); acceptarea publică se construiește prin ce primește orașul în schimb [I].

Actori. Primăria Municipiului Brașov și Consiliul Local; OMD Brașov (coordonare, date, comunicare); Agenția Metropolitană Brașov; Consiliul Județean Brașov; administrațiile locale din regiune. **Orizont.** (a), (c), (d), (e): 2027; (b): constituire 2027–2028, produse comune 2028–2030.

Document consultare publică — draft

5. Intervenţiile autorităţii publice: inventarul

Intervenţiile care revin autorităţii publice se grupează în şase domenii; Anexa B le listează cu responsabil, orizont şi prioritate.

Regulile. Regulamentul parcărilor publice amendat (fără gratuitate de weekend în centrul istoric, subzonare, tarif descrescător cu distanţa, abonament de rezident valabil şapte zile din şapte), regulamentul zonei cu acces controlat, includerea parcărilor din centrul istoric în regulamentul parcărilor de reşedinţă şi calendarul multianual al ordinii măsurilor (DMC1, DMC3-a, DMC2-e, DMC8-c).

Infrastructura de transfer. Punerea în funcţiune a parcării park and ride din Bartolomeu, nodurile radiale de la intrările în oraş, parcajul din Centrul Civic şi parcările de proximitate de la limita zonei protejate, numai cu eliminarea echivalentă a locurilor de suprafaţă (DMC2).

Transportul. Legătura expres şi reglementată dintre aeroport şi oraş, cu iniţiativa legislativă pentru transportul alternativ (DMC6-b, DMC6-f–i), naveta inelului zero, frecvenţa de weekend spre obiectivele regiunii, legătura aeroport–gară–centru, cardul oaspetelui, staţiile trenului metropolitan ca porţi ale regiunii, reţeaua de piste pentru biciclete (DMC3-d, DMC6, DMC7-c).

Spaţiul public. Pilotul „Weekend pietonal", cele cinci coridoare, străzile cu benzi reduse, toaletele, băncile, punctele de informare, culoarul pietonal liber şi limitarea vitezei la 30 km/h (DMC4, DMC5).

Datele. Senzorii de ocupare, numărătoarea anuală a intrărilor pe Mureşenilor, contorizarea pietonilor, recensământul locuitorilor centrului, statistica din taxa de oraş (DMC1-f, DMC5-d, DMC8-d).

Guvernanţa. Grupul de lucru P1–P2, responsabilul centrului istoric, platforma regională de cooperare turistică (DMC5-c, DMC8-a, DMC8-b).

Intervenţiile se desfăşoară în următoarea ordine: legătura aeroport–oraş vine prima, pentru că afectează deja fiecare sosire; regulile tarifare şi deschiderea nodului Bartolomeu vin întâi, pentru că nu cer investiţii noi; naveta, informarea şi pilotul pietonal vin imediat după, pentru că ele fac vizibilă alternativa; accesul controlat vine numai după ce alternativa funcţionează; parcările de proximitate şi coridoarele se desfăşoară pe tot orizontul strategiei, iar trenul metropolitan schimbă, din 2030, scara bazei regionale.

6. Guvernanţa: cine face

Primăria Municipiului Braşov şi Consiliul Local deţin aproape toate instrumentele capitolului: regulamentele de parcare şi de acces, investiţiile în parcări, spaţiul public, contractele cu operatorul de transport şi calendarul multianual al ordinii măsurilor, asumat împreună cu OMD Braşov. Primăria are 45% din voturile în OMD Braşov [C].

Poliţia Locală aplică regulile de parcare şi de acces; fără control constant, tariful şi restricţia nu schimbă comportamentul.

Document consultare publică – draft

RATBV și asociația metropolitană de transport public operează naveta, liniile de weekend și integrarea tarifară; **Consiliul Județean Brașov** conduce proiectul trenului metropolitan și planul HINGE, administrează aeroportul și reglementează accesul taxiurilor și al transportului alternativ în incinta lui.

OMD Brașov coordonează, comunică și măsoară: cardul oaspetelui, produsul „trei nopți fără mașină", informarea vizitatorilor și a operatorilor, platforma regională, raportarea indicatorilor. OMD nu decide asupra parcării, accesului sau urbanismului, care rămân competențe ale Primăriei și ale Consiliului Local [I].

Agenția Metropolitană Brașov și administrațiile locale din regiune sunt partenerii dispersiei, cu limitele de capacitate ale propriilor destinații.

Ordinul Arhitecților - Filiala Brașov participă la concursurile de soluții pentru parcările de proximitate și coridoare; **Camera de Comerț și Industrie** și asociațiile operatorilor reprezintă comerțul din centru în evaluarea pilotului; **asociațiile locuitorilor** din centrul istoric și din Șchei au loc în grupul de lucru P1–P2.

7. Scenarii strategice și opțiunea recomandată

S1. Regimul de weekend în Zona 0 - centrul istoric. (a) Regimul în vigoare (plata luni–sâmbătă 08:00–20:00, duminica gratuit). (b) Proiectul din septembrie 2026 (plata luni–duminică 08:00–22:00, 10 lei pe oră în weekend). (c) Proiectul amendat: plată neîntreruptă de vineri de la ora 18:00 până duminică la ora 22:00 în centrul istoric, tarif de weekend mai mare decât în zilele lucrătoare, subzonarea Zonei 0 și abonament de rezident valabil șapte zile din șapte. Criterii: traficul de căutare, ocuparea, protecția locuitorilor, acceptarea comercianților. Opțiunea recomandată [I]: (c), din 2027, cu ajustarea anuală a tarifului după ocupare (DMC1).

S2. Accesul controlat în centrul istoric. (a) Numai tarifare, fără restricție de acces. (b) Restricția de weekend din regulamentul elaborat de Primărie în 2024, cu permise, aplicată după punerea în funcțiune a alternativei. (c) Restricție permanentă, șapte zile din șapte. Criterii: existența alternativei, accesul locuitorilor și al serviciilor, temeiul legal, rezultatul pilotului. Opțiunea recomandată [I]: (b), din 2028, după îndeplinirea condițiilor din DMC3-b; trecerea la (c) se decide la evaluarea intermediară din 2030, numai dacă (b) a redus traficul fără efecte negative asupra locuitorilor.

S3. Locul parcării de proximitate. (a) Parcare nouă în nucleul medieval. (b) Parcări subterane sau supraterane la limita exterioară a zonei protejate (Titulescu, zona Prefecturii, Graft–După Ziduri). (c) Numai noduri de transfer la marginea zonei centrale și la intrările în oraș (Bartolomeu, Centrul Civic, nodurile radiale), cu navetă. Criterii: distanța față de Piața Sfatului, tipul de vizitator selectat, impactul asupra patrimoniului și a spațiului verde, acceptarea publică, costul. Opțiunea recomandată [I]: (c) ca bază a sistemului în 2027–2029; (b) numai cu cele patru condiții din DMC2-d (eliminare echivalentă la suprafață, spațiu public eliberat, concurs de soluții, consultare prealabilă); (a) este exclusă.

S4. Naveta inelului zero. (a) Navetă gratuită pentru toți, locuitori și turiști, finanțată din veniturile parcării din centrul istoric. (b) Navetă inclusă în biletul de parcare al nodurilor de

Document consultare publică – draft

transfer și în cardul oaspetelui, cu tarif obișnuit pentru ceilalți. (c) O linie RATBV obișnuită, cu frecvență mare. Criterii: costul, efectul asupra utilizării nodurilor, echitatea față de locuitori. Opțiunea recomandată [I]: (b) din 2028, cu evaluarea, la evaluarea intermediară din 2030, a gratuității totale (a), propusă de managementul de proiect și finanțabilă din veniturile suplimentare ale parcării (DMC1-g).

S5. Cardul oaspetelui. (a) Transport public inclus automat pentru toți turiștii cazați legal, pe modelul cardului de oaspete din Basel, cu finanțarea stabilită prin evaluarea juridică și financiară a Primăriei, fără taxa de promovare turistică. (b) Card opțional cu plată, care include transportul și reduceri la obiective. (c) Numai reduceri la transport. Criterii: sursa de finanțare și temeiul ei juridic, costul, efectul asupra duratei sejurului, stimulentul pentru declararea înnoptărilor. Opțiunea recomandată [I]: (a), condiționată de evaluarea juridică și financiară a Primăriei; dacă evaluarea nu identifică o sursă de finanțare, se aplică (b).

S6. Coridorul Parcul Central – Cetățuie. (a) Traseu pietonal de suprafață pe Dealul Cetății. (b) Traseul de suprafață completat cu o legătură mecanică (ascensor sau plan înclinat). Criterii: impactul asupra patrimoniului și a peisajului, costul, accesibilitatea pentru persoanele cu mobilitate redusă, funcțiunea viitoare a Cetățuii (capitolul C). Opțiunea recomandată [I]: (a), cu studiul de fezabilitate pentru (b) realizat de Primărie împreună cu Direcția Județeană pentru Cultură; decizia asupra legăturii mecanice se ia după stabilirea funcțiunii Cetățuii. Propunerea unui tunel istoric cu ieșire pe strada Lungă, formulată în consultare (Subiect 5), nu este reținută.

S7. Legătura aeroportului cu orașul. (a) Numai măsuri locale în cadrul legal actual: linia expres, stația de taxi reglementată, tariful afișat și controlat, informarea la sosire. (b) Măsurile locale și o soluție de tranziție contractată de aeroport, cu curse de transfer la tarif fix. (c) Măsurile locale și modificarea OUG nr. 49/2019, cu o derogare pentru aeroporturile situate în afara localității de autorizare. Criterii: timpul de aplicare, competența instituțiilor, costul și predictibilitatea pentru călător, concurența între servicii. Opțiunea recomandată [I]: (c), cu măsurile locale aplicate imediat, independent de calendarul legislativ, și cu (b) ca soluție de tranziție, dacă evaluarea juridică o permite.

8. Indicatori și monitorizare

8.1. Baza actuală și golul statistic

Capitolul dispune de valori de bază pentru tarifare, trafic, siguranță, vizitare, percepție și durata sejurului. Lipsesc trei serii, care trebuie create în 2027: ocuparea parcărilor din centru pe ore și zile, numărul pietonilor pe coridoare și înnoptările pe tipuri de vizitatori din evidența taxei de oraș (DMC8-d). Țintele sunt țintele strategiei și se revizuiesc la evaluarea intermediară din 2030.

8.2. Setul de indicatori

Tabelul 9. Indicatorii priorităților P1 și P2

Indicator	Valoare de bază	Sursa	Țintă 2030	Țintă 2034
Ore gratuite de parcare în weekend în Zona 0 - centrul istoric	36	regulamentul în vigoare	0	0

Document consultare publică – draft

Indicator	Valoare de bază	Sursa	Țintă 2030	Țintă 2034
Intrări pe strada Mureșenilor într-un weekend de vârf	26.602 (1–3 decembrie 2023)	Primăria, monitorizare	-25%	-40%
Ponderea vehiculelor din centru care staționează sub 20 de minute	36%	Primăria, monitorizare	sub 20%	sub 15%
Prezența zilnică de vineri până duminică față de cea de luni până joi, în centrul istoric (date de telefonie mobilă, exercițiu de înțelegere, nu statistică)	circa +27% (martie 2024)	Agenția Metropolitană Brașov, date Orange	monitorizare	monitorizare
Ocuparea parcărilor publice din centru în weekend	nemăsurată	senzori (DMC1-f)	aproximativ 85%	aproximativ 85%
Ocuparea parcării park and ride din Bartolomeu în weekend	0 (nedeschisă)	operator	cel puțin 70%	cel puțin 80%
Locuri de parcare la suprafață eliminate din centrul istoric	0	Primăria	egal cu locurile noi de proximitate	egal cu locurile noi de proximitate
Coridoare pietonale continue realizate (din cinci)	0	Primăria	3	5
Accidente cu pietoni răniți grav în centrul istoric	toți răniții grav din 2022 au fost pietoni	Poliția, Primăria	-50% față de media 2018–2022	zero decese
Zgomotul pe strada Mureșenilor	peste 70 dB	hărțile de zgomot	sub 65 dB	sub 65 dB
Vizitarea cartierului Șchei, la vizitatorii Brașovului	49,4%	cercetarea națională	55%	60%
Vizitarea Promenadei După Ziduri	36,5%	cercetarea națională	45%	50%
Vizitarea bisericilor fortificate din apropiere	41,0%	cercetarea națională	45%	50%
Brașovul perceput ca destinație stresantă (valorile 1–3 ale scalei)	16,2%	cercetarea națională	sub 12%	sub 10%
Parcarea numită ca lipsă a Brașovului	6,7%	cercetarea națională	sub 4%	sub 3%
Durata medie a sejurului în municipiu	1,84 nopți (2025)	INS	2,0 nopți	2,2 nopți
Turiști cazați care folosesc cardul oaspetelui	0	OMD, RATBV	30%	50%
Circuite regionale de o zi accesibile fără autoturism	0	OMD	6	8
Durata deplasării cu transportul public între aeroport și gară	circa 39 de minute (orarul publicat)	RATBV	sub 25 de minute	sub 20 de minute, inclusiv cu trenul metropolitan
Sosiri de zboruri fără legătură de transport public corelată	nemăsurată	aeroportul, RATBV	0	0
Preluarea de la aeroport prin aplicații de transport alternativ, pentru operatorii autorizați în Brașov	nepermisă	legislația	permisă	permisă
Locuitori ai centrului istoric	aproximativ 13.000 (ianuarie 2024)	recensământul centrului	fără scădere	fără scădere

Sursa: secțiunile 2.1–2.8; țintele sunt propuneri ale echipei de proiect. [C/I]

Document consultare publică — draft

9. Surse și trasabilitate

Capitolul se sprijină pe documentele de proiect ale Etapelor I–III: transcrierile celor 22 de interviuri și ale atelierelor, sinteza de idei a atelierelor 09 și 10, matricea consolidată a temelor și grila de screening cu valență, baza ponderată a cercetării naționale de referință, analiza recenziilor online, seriile INS și raportul de analiză a destinației, pe date INS și de pe platformele online, precum și prezentarea Agenției Metropolitane Brașov privind prezența în centrul istoric, pe datele

de rețea puse la dispoziție de Orange, folosită ca exercițiu de înțelegere, nu ca statistică. Citatele au fost verificate pe transcrieri. Sursele externe sunt citate în note.

Propuneri ale managementului de proiect integrate în capitol: cele șase premise din nota de statut; inelul zero cu transport gratuit pentru localnici și turiști, ca propunere de luat în calcul (scenariul S4); precizarea geografiei coridoarelor (Piața Sfatului – Tâmpa, După Ziduri – Turnul Alb – Turnul Negru – Parcul Șefilor); poziționarea Brașovului ca bază și lider regional; setul de indicatori. Punerea lor în aplicare revine Primăriei Municipiului Brașov, Consiliului Local, OMD Brașov și Consiliului Județean Brașov.

Bunele practici europene folosite în capitol. Florența are o zonă cu trafic limitat de aproximativ 4 km², activă tot anul în zilele lucrătoare între 07:30 și 20:00 și sâmbăta între 07:30 și 16:00, extinsă vara în nopțile de joi, vineri și sâmbătă între 23:00 și 03:00[53]; sistemul înregistrează peste 28 de milioane de tranzituri pe an, iar din 2025 este completat de o zonă de protecție a aerului activă permanent[54] [C]. Bologna închide traficului, în fiecare weekend din mai 2012, axa formată de via Rizzoli, via Indipendenza și via Ugo Bassi[55] [C]. În Pontevedra, restricționarea traficului din centrul istoric a fost urmată, potrivit datelor municipale, de o scădere a traficului cu 97% în centrul istoric și cu 77% în zonele adiacente[56] [C]. În Gent, planul de circulație din 2017 a redus ponderea deplasărilor cu autoturismul de la 55% la 27%[57] [C]. Ljubljana a închis centrul traficului în 2007 și asigură deplasarea vârstnicilor cu vehiculele electrice gratuite Kavalir[58] [C]. Viena a extins în 2022 zonele de parcare cu plată la tot orașul, dar le aplică numai de luni până vineri, cu o rețea de transport public de alt ordin de mărime decât a Brașovului[59] [C]. Basel oferă transport public gratuit oaspeților care plătesc taxa de oraș[60] [C]. Sinteza ITDP asupra politicilor europene de parcare arată reduceri ale traficului în centru după limitarea și tarifarea parcării la Zürich, Amsterdam, Copenhaga și Paris[61] [C], iar studiile asupra traficului de căutare, sintetizate într-un articol de referință din Transport Policy, au găsit ponderi între 8% și 74% în centrele congestionate, cu precizarea autorului că studiile au fost făcute acolo unde fenomenul era așteptat[62] [C].

Document consultare publică – draft

[53]Comune di Firenze, orarele zonei cu trafic limitat și zona nocturnă de vară: https://servizi.comune.fi.it/sites/www.comune.fi.it/files/Evidenza/fupload_i_nuovi_orari_della_ztl.pdf ; https://www.motorimagazine.it/tutto-sulla-ztl-di-firenze-settori-orari-e-parcheggi/

[54]Volumul tranzitelor și al permiselor din zona cu trafic limitat a Florenței și zona Scudo Verde: https://www.autovia.it/ztl-firenze-guida-completa/

[55]Comune di Bologna, T-Days, pietonalizarea de weekend a axei centrale: https://www.comune.bologna.it/novita/comunicati-stampa/t-days-di-nuovo-centro-arrivare-e-facile-al-la-campagna-di-comunicazione ; https://www.fondazioneinnovazioneurbana.it/en/bologna-3/34-dinuovoincentro/522-12-maggio-tdays-permanenti

[56]Pontevedra, efectele restricționării traficului în centrul istoric, după datele municipale: https://www.eco-business.com/news/how-a-city-in-spain-got-rid-of-its-cars/

[57]EU Urban Mobility Observatory, „Gent's Traffic Circulation Plan (Belgium)": https://urban-mobility-observatory.transport.ec.europa.eu/resources/case-studies/gents-traffic-circulation-plan-belgium_en ; https://eurocities.eu/latest/creating-the-cultural-shift-behind-ghents-mobility-revolution/

[58]Visit Ljubljana, vehiculele electrice gratuite Kavalir din centrul orașului: https://www.visitljubljana.com/en/visitors/travel-information/getting-around/kavalir-getting-around-the-city-centre-by-electric-car ; https://urbanizehub.com/ljubljana-european-green-capital-2016/

[59]Zonele de parcare cu plată extinse la întreaga Viență din 1 martie 2022, aplicate de luni până vineri: https://handbuch.wien.gv.at/v1/pattern-library/templates/standardseite/ ; https://de.wikipedia.org/wiki/Wiener_Parkpickerl

[60]Basel Tourismus, BaselCard și taxa de oraș: https://www.basel.com/en/baselcard ; https://www.basel.com/en/tourist-information/city-tax

[61]M. Kodransky, G. Hermann, „Europe's Parking U-Turn: From Accommodation to Regulation", ITDP, 2011: https://www.academia.edu/1877803/Europes_Parking_U_turn_From_Accomodation_to_Regulation ; https://www.reinventingparking.org/2011/01/european-cities-are-reaping-rewards-of.html

[62]D. Shoup, „Cruising for parking", Transport Policy 13 (2006) 479–486: http://shoup.bol.ucla.edu/Cruising.pdf

Anexa A. Statistica tematică

Tabelul A1. Temele consultării pentru prioritățile P1 și P2: subiecți și ateliere

Cod	Tema	Valență	Subiecți (din 24)	Interviuri (din 22)	Ateliere
B10	Traficul și parcarea	problemă	15 (1, 2, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 15, 17, 18, 19, 20, 22, 23)	14	10 (01, 03, 04, 05, 07, 08, 09, 10, 12, OAR)
C6	Mobilitate: trafic scos din centru, park and ride, parcări subterane, tren metropolitan	propunere	16 (1, 2, 5, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 22, 23)	15	9 (01, 03, 04, 05, 07, 08, 11, 12, OAR)
B59	Transport public metropolitan rar, rețea pietonală și velo fragmentată	problemă	-	-	7 (03, 04, 07, 08, 11, 12, OAR)
C31	Culoare pietonale și promenade ale orașului vechi	propunere	7 (1, 5, 10, 14, 18, 19, 20)	6	4 (07, 11, 12, OAR)
C26	Taxe diferențiate pe centru; parcarea scumpă care triază	propunere	6 (2, 7, 10, 17, 19, 20)	5	-
B3	Degradarea centrului istoric	problemă	14 (1, 2, 3, 4, 6, 11, 14, 15, 19, 20, 21, 22, 23, 24)	12	4 (03, 10, 11, OAR)
B38	Haosul comunicării vizuale a comerțului	problemă	17	15	2 (01, 10)
C32	Regim vizual unitar	propunere	13	12	3 (01, 07, OAR)
B4	Depopularea centrului, înlocuirea rezidenților cu cazări	problemă	7 (1, 10, 14, 19, 20, 21, 23)	6	5 (02, 03, 08, 10, OAR)
B22	Rezidenții iritați, evitarea centrului în weekend	problemă	8 (11, 12, 17, 18, 19, 20, 22, 24)	7	4 (03, 05, 12, OAR)
B26	Supraaglomerarea centrului și a Poienii	problemă	11 (1, 3, 4, 7, 12, 15, 17, 19, 20, 22, 24)	9	6 (01, 03, 08, 11, 12, OAR)
B7	Șederea scurtă	problemă	15	13	7 (01, 04, 05, 07, 10, 11, OAR)
C4	Stratul de agregare: pachete, card turistic, abonamentul destinației	propunere	12 (2, 3, 4, 6, 8, 10, 11, 13, 17, 18, 21, 22)	11	6 (01, 04, 05, 07, 10, OAR)
C20	Dispersie regională, bază pentru excursii, hub metropolitan	propunere	11 (3, 4, 5, 10, 11, 13, 16, 17, 18, 21, 23)	10	8 (01, 02, 04, 05, 07, 11, 12, OAR)
A18	Zona metropolitană bogată	atu	14	12	6 (01, 02, 04, 07, 11, OAR)
A12	Aeroportul ca poartă de intrare	atu	9	8	5 (01, 04, 05, 07, 09)
A28	Transportul public și metropolitan existent	atu	3 (13, 17, 21)	3	3 (04, 08, 11)
C1	Management dedicat al sub-destinațiilor	propunere	5 (1, 6, 18, 19, 20)	4	2 (01, 07)
C16	Date și monitorizare (recensământul centrului, salubritatea ca senzor)	propunere	6 (1, 6, 7, 10, 18, 22)	6	5 (02, 03, 10, 12, OAR)
C17	Rezidenții: card de rezident, strategie pentru brașovean	propunere	6 (7, 11, 15, 18, 21, 24)	6	8 (01, 02, 03, 07, 09, 11, 12, OAR)

Sursa: matricea consolidată a temelor (interviuri și ateliere) și grila de screening cu valență a interviurilor; „OAR" desemnează masa rotundă a arhitecților. [C]

Document consultare publică – draft

Anexa B. Inventarul intervențiilor autorității publice

Tabelul B1. Intervențiile autorității publice în mobilitate și în centrul istoric

Nr.	Domeniu	Intervenția	Cod	Responsabil	Orizont	Prioritate
1	Reguli	Eliminarea gratuității de weekend în centrul istoric	DMC1-a	Primăria; Consiliul Local	2027	1
2	Reguli	Subzonarea Zonei 0	DMC1-b	Primăria; Consiliul Local	2027	1
3	Reguli	Tarif descrescător cu distanța și crescător cu durata	DMC1-c	Primăria; Consiliul Local	2027–2028	2
4	Reguli	Abonament de rezident valabil șapte zile din șapte	DMC1-d	Primăria; Consiliul Local	2027	1
5	Date	Senzori de ocupare și ajustarea anuală a tarifelor	DMC1-f	Primăria	2027–2028	1
6	Transfer	Punerea în funcțiune a parcării park and ride din Bartolomeu, cu bilet integrat	DMC2-a	Primăria; RATBV	2027	1
7	Transfer	Nodurile radiale de la intrările în oraș	DMC2-b	Primăria; RATBV	2027–2029	2
8	Transfer	Parcajul subteran din Centrul Civic	DMC2-c	Primăria	2027–2029	2

Nr.	Domeniu	Intervenția	Cod	Responsabil	Orizont	Prioritate
9	Transfer	Parcările de proximitate, cu eliminare echivalentă la suprafață	DMC2-d	Primăria; Consiliul Local; OAR	2028–2031	2
10	Reguli	Parcarea riveranilor în centrul istoric și în Șchei	DMC2-e	Primăria; Consiliul Local	2027–2028	1
11	Transfer	Locuri contractate pentru unitățile de cazare	DMC2-f	Primăria; operatorii	2027–2028	2
12	Date	Informarea în timp real asupra locurilor libere	DMC2-g	Primăria	2027	1
13	Reguli	Zona cu acces controlat în weekend	DMC3-a	Primăria; Consiliul Local; Comisia de circulație	2028–2029	1
14	Reguli	Ferestre de livrare și puncte de descărcare	DMC3-c	Primăria; Poliția Locală	2027	2
15	Transport	Naveta inelului zero	DMC3-d	Primăria; RATBV	2028	1
16	Transport	Vehicule electrice gratuite pentru vârstnici în zona pietonală	DMC3-e	Primăria	2027–2028	3
17	Spațiu public	Pilotul „Weekend pietonal”	DMC4-a	Primăria; OAR; OMD	2027–2028	1
18	Spațiu public	Coridorul Șchei – Piața Unirii – Piața Sfatului	DMC4-b	Primăria	2027–2030	2
19	Spațiu public	Coridorul Piața Sfatului – Parcul Central – Livada Poștei – Prefectură	DMC4-c	Primăria	2027–2030	2
20	Spațiu public	Aleea de sub Tâmpa ca promenadă continuă	DMC4-d	Primăria	2028–2031	2
21	Spațiu public	Promenada După Ziduri – Turnul Alb – Turnul Negru – Parcul Șefilor	DMC4-e	Primăria; Direcția Județeană pentru Cultură	2028–2031	2
22	Spațiu public	Coridorul Parcul Central – Cetățuie	DMC4-f	Primăria; Direcția Județeană pentru Cultură	2028–2032	3
23	Spațiu public	Străzi cu benzi reduse și trotuare lărgite	DMC4-g	Primăria; Consiliul Local	2028–2031	2
24	Spațiu public	Limitarea vitezei la 30 km/h și controlul vitezei	DMC4-h	Primăria; Poliția Locală	2027	1
25	Spațiu public	Toalete, bănci, puncte de informare cu depozitare de bagaje	DMC5-a	Primăria; OMD	2027–2028	1
26	Guvernanță	Responsabilul centrului istoric	DMC5-c	Primăria	2027	1
27	Date	Recensământul locuitorilor centrului istoric	DMC5-d	Primăria; Universitatea	2027	2
28	Transport	Cardul oaspetelui	DMC6-a	Primăria; RATBV; OMD	2027–2028	1
29	Transport	Frecvența de weekend spre obiectivele turistice	DMC6-d	RATBV; asociația metropolitană	2027	2
30	Transport	Rețeaua de piste pentru biciclete și parcări pentru biciclete	DMC6-e	Primăria; Consiliul Județean	2027–2031	2
31	Regiune	Circuitele de o zi fără autoturism	DMC7-a	OMD; Consiliul Județean; administrațiile locale	2027–2030	1
32	Regiune	Stațiile trenului metropolitan ca porți ale regiunii	DMC7-c	Consiliul Județean; CFR; administrațiile locale	2029–2031	2
33	Guvernanță	Calendarul multianual al ordinii măsurilor, asumat prin acordul pentru funcțiile de destinație	DMC8-c	Primăria; OMD Brașov; Consiliul Local, pentru măsurile care cer hotărâri	2027	1
34	Guvernanță	Platforma regională de cooperare turistică	DMC8-b	OMD; Agenția Metropolitană; Consiliul Județean	2027–2028	2
35	Transport	Linia A1 ca linie expres, corelată cu toate sosirile	DMC6-b	RATBV; Primăria	imediat (până în vara 2027)	1
36	Transport	Stația de taxi reglementată și controlul tarifelor la aeroport	DMC6-f	Consiliul Județean (aeroportul); Poliția Locală	imediat (până în vara 2027)	1
37	Transport	Informarea călătorului la sosire	DMC6-g	aeroportul; OMD; unitățile de cazare	imediat (până în vara 2027)	1
38	Reguli	Derogarea pentru aeroporturi în OUG nr. 49/2019	DMC6-h	Consiliul Județean; Primăria; OMD; parlamentarii județului	2026–2027	1
39	Transport	Soluția de tranziție pentru preluările de la aeroport	DMC6-i	Consiliul Județean; Primăria Ghimbav	2027	2

Sursa: secțiunea 4. Prioritatea 1 desemnează intervențiile fără de care celelalte nu pot începe. [I]

Document consultare publică – draft

Anexa C. Registrul verificărilor factuale

Tabelul C1. Registrul verificărilor factuale

Nr.	Afirmația	Sursa	Grad
1	Statisticile centrului istoric (populație, autoturisme, parcări, accidente, poluare) și monitorizarea traficului	proiectul Primăriei din 2024 pentru zona cu emisii scăzute	CO
2	26.602 vehicule pe Mureșenilor în 1–3 decembrie 2023, dintre care 15.525 din județul Brașov și 4.505 din București	prezentarea Primăriei	CO
3	Respingerea de către Consiliul Local a restricției de acces de weekend	presa națională	SS
4	Închiderea centrului istoric pentru autovehicule din 3 februarie 2025; perimetrul exact al măsurii	presa națională	SS; perimetrul NC
5	Zonele tarifare ale regulamentului de parcare (HCL nr. 251/2005)	Primăria	CO
6	Tariful de 3 lei pe oră în Zona 0, plata luni–sâmbătă 08:00–20:00, duminica gratuit	presa locală și națională	SS
7	Proiectul regulamentului parcărilor publice din septembrie 2026	presa locală	SS
8	Aproximativ 120.000 de autoturisme față de aproximativ 46.000 de locuri de reședință; tariful anual propus de 500 de lei	Primăria	CO
9	Parcarea park and ride din Bartolomeu: 697 de locuri, finanțare europeană de 10,8 milioane de euro	presa economică; Comisia Europeană (Kohesio)	CO/SS
10	Stadiul de funcționare al parcării park and ride din Bartolomeu	consultare (iunie–septembrie 2026); presa	SS
11	Parcajul subteran din Centrul Civic, 659 de locuri, HCL nr. 351/2025	registrul HCL; presa locală	CO
12	Concesiunea Titulescu, HCL nr. 646 și 647/2026, și suspendarea proiectului	presa locală	SS
13	Taxa de oraș, 7 lei pe turist și noapte pentru promovarea turistică și 5 lei pentru Salvamont, 22 decembrie 2025	presa; Consiliul Local	SS
14	Sosiri, înnoptări, capacitate, durata medie a sejurului (2001–2025)	INS TEMPO; calculul din raportul de analiză a destinației	CO
15	„+18% turism” după deschiderea aeroportului (Subiect 13)	INS: +18% sosiri între mediile 2015–2019 și 2022–2025, nu un efect măsurat al aeroportului	corectat în text
16	Trenul metropolitan: valoare, magistrale, termen 2029–2030	Consiliul Județean; presa de specialitate	SS
17	Traficul de pasageri al aeroportului (2024, 2025)	presa economică, după Consiliul Județean	SS
18	Peste 300 de apartamente în regim hotelier în centrul istoric (2022)	proiectul Primăriei din 2024	CO
19	2.295 de unități unice active pe platforme față de 1.104 licențiate	analiza echipei de proiect; lista MEDAT	CO (lista) / estimare (unitățile active)
20	Terasele: 5.106 mp ocupați față de 3.289 mp închiriați (2022)	Ghidul Primăriei	CO
21	Zona cu trafic limitat a Florenței: orare, zona nocturnă de vară	Comune di Firenze; presa italiană	CO/SS
22	T-Days, Bologna	Comune di Bologna	CO
23	Pontevedra: -97% trafic în centrul istoric	date municipale preluate de presă	SS
24	Gent: ponderea autoturismului de la 55% la 27%	EU Urban Mobility Observatory	CO
25	Ljubljana: închiderea centrului în 2007, Kavalir	Visit Ljubljana; surse secundare	CO/SS
26	Viena: zone de parcare cu plată de luni până vineri, din 2022	Stadt Wien	CO

Document consultare publică — draft

Nr.	Afirmația	Sursa	Grad
27	Basel: transport public gratuit pentru oaspeții care plătesc taxa de oraș	Basel Tourismus	CO
28	Traficul de căutare: 8–74% în studiile sintetizate în Transport Policy (2006)	Transport Policy, 2006	CO
29	Lista de 113 străzi a zonei cu acces controlat propuse în 2024	proiectul Primăriei din 2024	CO
30	Prezența în centrul istoric în datele de telefonie mobilă (8–20 martie 2024) și comparația cu cele 735.023 de sosiri INS din 2023	prezentarea Agenției Metropolitane Brașov, pe date puse la dispoziție de Orange; INS	NC (exercițiu de înțelegere; baza originală și metodologia inaccesibile); sosirile INS 2023: CO, concordante cu seria INS din raportul de analiză a destinației
31	Transportul alternativ: operare permanentă numai în localitatea de sediu sau domiciliu ori în regiunea București-Ilfov (OUG nr. 49/2019, art. 13 alin. (4))	textul ordonanței	CO
32	Taxiurile: derogarea pentru aeroporturile din afara localității de autorizare și interdicția tarifelor superioare celui afișat (Legea nr. 38/2003, art. 24^1)	textul legii	CO
33	Aplicarea regulii la aeroport din septembrie 2026, de către Poliția de Frontieră și Poliția Transporturi	presa locală	SS
34	Amenzi de 1.000–5.000 de lei pentru preluarea neautorizată	presa locală	SS
35	Regulamentul discutat de conducerea aeroportului (15 locuri pentru taxiuri, 300 de lei pe lună; circa 10 locuri pentru transportul alternativ autorizat în Ghimbav)	presa locală	SS
36	Linia A1 lansată în 2023 ca linie expres, cu 4 opriri intermediare	RATBV	CO
37	Linia A1: 14 opriri intermediare și circa 39 de minute între gară și aeroport	aplicația de urmărire a autobuzelor RATBV	SS; de confirmat cu RATBV
38	Drumuri de o oră și zece minute până acasă; cereri de 100 de lei pentru cursa de taxi până la prima stație din Brașov	discuții ale managementului de proiect cu călători	NC (declarații)
39	Propunerea legislativă B424/2026 de modificare a art. 13 din OUG nr. 49/2019	presa economică, după fișa legislativă a Senatului	SS

Sursa: secțiunile 2–9; CO - confirmat oficial, SS - sursă secundară concordantă; NC - neconfirmat. [C]

Document consultare publică — draft

III.2. Natura pe patru anotimpuri (P3)

Natura pe patru anotimpuri - Braşovul, oraş de munte: turismul activ, natura locuitorilor şi natura turiştilor

Capitol tematic al priorităţii P3 · Politica 2 din Raportul final, secţiunea 3.2

Cheie de lectură

Capitolul este scris pentru două feluri de cititori. Primul este cititorul Raportului final al Strategiei 2027–2034, pentru care natura pe patru anotimpuri este prioritatea P3 a arhitecturii strategice: natura ca produs pentru turismul activ şi pentru turismul de familie, în fiecare anotimp. Al doilea este cititorul care deschide capitolul separat de raport: Primăria Municipiului Braşov şi Consiliul Local, Regia Pădurilor Kronstadt, Consiliul Judeţean Braşov, Direcţia Judeţeană de Mediu Braşov a Agenţiei Naţionale pentru Mediu şi Arii Protejate, administraţiile parcurilor naţionale şi naturale din jurul oraşului, serviciile Salvamont, OMD Braşov, operatorii de turism activ, cluburile montane şi sportive, şcolile şi universitatea. Pentru acest al doilea cititor, capitolul conţine tot ce îi trebuie ca să fie înţeles singur. Formatul: rezumat executiv, legătura cu Raportul final, raţionament, diagnostic, viziune, direcţii cu măsuri codificate, intervenţiile autorităţii publice, guvernanţă, scenarii strategice cu opţiunea recomandată, indicatori, anexe.

Premisa capitolului este premisa întregii strategii: dezvoltare locală prin turism, nu promovare turistică. Pentru natură, premisa are o consecinţă precisă. Natura Braşovului este, înainte de a fi un produs turistic, infrastructura zilnică a locuitorilor: locul în care se plimbă, aleargă, merg cu bicicleta, ies la grătar, îşi duc copiii şi îşi recapătă liniştea. Turismul care foloseşte această natură trebuie să o lase cel puţin la fel de accesibilă şi de intactă pentru braşoveni. Fiecare măsură a capitolului se verifică, de aceea, prin trei întrebări: ce aduce locuitorilor, ce aduce destinaţiei şi ce cost are pentru natură.

Capitolul tratează natura accesibilă din oraş în patru cercuri, descrise în secţiunea 1.2: natura din oraş, natura de la poalele oraşului (Tâmpa şi pădurile-parc), muntele oraşului (Postăvaru şi Piatra Mare) şi Carpaţii din jurul Braşovului. Poiana Braşov apare aici numai ca parte a muntelui oraşului şi a sistemului natural al destinaţiei. Staţiunea are capitol propriu (P5), iar măsurile acestuia care privesc natura sunt doar referite: traseele şi promenada staţiunii (D2-c), produsul pentru patru anotimpuri al staţiunii (D3, inclusiv D3-e, D3-f, D3-h şi D3-i), siguranţa în staţiune (D6) şi scenariul domeniului schiabil (S1). Capitolul P5 trimite, pentru politica privind fauna, la „capitolul destinaţiei"; direcţia D5 a capitolului de faţă este acea politică, la nivelul întregii destinaţii.

Capitolul face parte din Raportul final al strategiei. Analiza Diagnostic Multicriterială Integrată (ADMI) a fost realizată în etapa a treia a proiectului; capitolul nu o reia.

Convenţia de marcaje: **[C]** date confirmate în baze de date sau în documente oficiale; **[E]** estimări ale echipei; **[I]** interpretări sau propuneri ale echipei de proiect; **[D]** declaraţii ale stakeholderilor, redate ca atare. Citatele din interviuri sunt atribuite prin numărul subiectului (convenţia seriei: 22 de interviuri, 24 de subiecţi); citatele din consultările de grup sunt atribuite atelierului, fără identificarea vorbitorului; intervenţiile echipei de proiect sunt atribuite „moderatorului". Niciun nume de persoană nu apare în text; hotelurile, restaurantele şi firmele private nu sunt numite.

Document consultare publică_draft

Datele cercetării naţionale de referinţă sunt prezentate ponderat, fără detalii de eşantion, care rămân în metodologia raportului cercetării naţionale. Faptele externe invocate în consultare au fost verificate din surse oficiale sau de autoritate; corecturile sunt aplicate în text şi consemnate în Anexa C. Capitolul foloseşte şi două surse secundare independente de consultarea proiectului, conceptul de turism pentru municipiul Braşov din 2023 şi o teză de doctorat despre geografia simbolică a Braşovului, cu statutul metodologic precizat în secţiunea 1.4.

Trei alte capitole ale strategiei ating natura şi sunt doar referite aici. Capitolul P5 a preluat tot ce priveşte staţiunea Poiana Braşov. Capitolul C a preluat Cetatea Braşovia ca parc arheologic pe Tâmpa, compatibil cu regimul Natura 2000 (DC2-d), promenada şi coridoarele oraşului vechi (DC2-h), regulamentul de acces la spaţiul public, inclusiv utilizarea culturală a parcurilor (DC4-i), calendarul unic al destinaţiei (DC6-a), calendarul metropolitan (DC6-g), centenarul aviatic din 2027 (DC6-h) şi programul „Turist în propriul oraş” (DC7-j). Capitolul G a preluat rutele gastronomice metropolitane, pe care le leagă de oferta metropolitană a capitolului de natură (DG2-f), produsele montane şi brânzeturile Ţării Bârsei (DG2-d, DG2-h), Poiana Honterus ca loc de grătar şi de festivaluri în aer liber, cu gestiunea deşeurilor adaptată prezenţei urşilor (DG5-d), şi festivalul brânzei (DG6-a). Coridoarele pietonale şi verzi ale centrului şi mobilitatea urbană aparţin capitolului comun P1–P2. Capitolul de faţă tratează tot ce ţine de natură ca resursă a locuitorilor şi a destinaţiei: Tâmpa ca arie naturală, pădurile-parc şi reţeaua de trasee, turismul activ, fauna sălbatică la nivelul destinaţiei, siguranţa montană, natura de proximitate a locuitorilor, anotimpurile, Braşovul ca bază de explorare a Carpaţilor din jur şi guvernanţa naturii.

Rezumat executiv

1. **Natura este atuul cel mai larg împărtăşit al Braşovului şi, în acelaşi timp, atuul cel mai puţin organizat ca produs.** Tema naturii şi a peisajului (A2) apare în 21 din cele 22 de interviuri, mai des decât orice altă temă a interviurilor, şi în 9 dintre cele 12 consultări de grup [C]. În cercetarea naţională de referinţă, 36,3% dintre călătorii români şi 43,5% dintre vizitatorii Braşovului asociază spontan oraşul cu un element de natură (muntele, aerul, peisajul, pădurea, Tâmpa); împreună cu Poiana şi cu schiul, ponderea urcă la 45,8%, respectiv 54,5% [C]. Turiştii care scriu recenzii descriu însă natura mai ales ca panoramă: drumeţia apare în 1,4% dintre recenziile turistice, pădurea în 1,2% [C]. „Suntem înconjuraţi de natură, dar nicăieri nu este pusă în valoare, absolut nicăieri” (Subiect 6) [D]. Conceptul de turism pentru municipiul Braşov, elaborat în 2023, şi o teză de doctorat despre geografia simbolică a Braşovului, surse independente de consultarea proiectului, descriu aceeaşi relaţie dintre oraş şi munte (secţiunile 1.1 şi 1.4) [C/D].
2. **Cererea naţională pentru natură este, în primul rând, o cerere de mişcare uşoară în aer curat.** 42,6% dintre călătorii români practică regulat turismul montan şi 44,3% ecoturismul; două treimi dintre vizitatorii Braşovului (66,8%) practică regulat cel puţin o formă de turism în natură [C]. Cei care practică turismul montan îl aleg pentru aerul curat (33,9%), pentru natură (19,2%) şi pentru linişte (18,1%), iar activităţile pe care le caută sunt drumeţiile (44,0%) şi plimbările (26,8%); schiul apare la 11,3%, căţărarea la 4,8%, bicicleta la 2,4% [C]. Practica este mai frecventă la tineri, în familiile cu copii şi la bucureşteni [C]. Produsul care răspunde acestei cereri este natura accesibilă gradat, de la alee la creastă [I].

Document consultare publică – draft

3. **Tâmpa este al doilea obiectiv natural al destinației, după Poiana, și obiectul controversei centrale a capitolului.** 72,3% dintre vizitatorii Brașovului au urcat pe Tâmpa (39,2% de mai multe ori), iar 73,7% dintre românii care nu au vizitat orașul o cunosc [C]. Tâmpa este rezervație naturală (188,20 ha) și sit Natura 2000 (ROSCI0120, 214 ha), declarat arie specială de conservare în 2022, cu plan de management aprobat în 2016 [C]. Consultarea se împarte între amenajarea ca parc („ne trebuie un parc!", Subiect 14) și conservarea strictă (Subiect 24) [D]. Strategia recomandă accesibilizarea gradată în cadrul planului de management revizuit: poteci refăcute și sigure, interpretare, servicii la poale și sus, fără asfalt și fără infrastructură grea în pădure (secțiunea 7, S1) [I].

4. **Orașul are deja două sezoane; golul este primăvara și luna noiembrie.** Curba anuală a înnoptărilor din municipiu este una dintre cele mai plate dintre orașele mari ale țării (coeficient de variație 0,158, față de mediana națională de 0,205; doar patru dintre cele 21 de orașe cu peste 100.000 de înnoptări anuale au curbe mai plate), iar iarna aduce 25,8% din înnoptări; volumul de iarnă este al doilea din țară, după București [C]. Primăvara aduce însă doar 20,2% din înnoptări, iar gradul de ocupare estimat este de 24,9% în martie, 26,1% în aprilie și 29,0% în mai; noiembrie are un indice sezonier de 0,90 [C]. Produsele de natură sunt răspunsul firesc pentru aceste luni: drumeția, bicicleta, alergarea și natura care se trezește primăvara, culorile toamnei și zborul în undă în octombrie–decembrie [I].

5. **Pădurile-parc, circa 2.000 de hectare în jurul orașului, sunt cea mai mare rezervă de natură amenajabilă a destinației și sunt abia la începutul amenajării.** Circa 2.000 de hectare din pădurea municipiului au primit, între 2023 și 2025, regimul de pădure-parc, care permite amenajări ușoare fără tăieri de arbori [C]. În toamna lui 2026 au început lucrările la primele piste de bicicletă pentru familii, circa 8 km între Răcădău și Noua; parcul dendrologic de 25,2 ha din Noua este în amenajare din 2019, iar un traseu suspendat la nivelul coronamentului este în stadiu de concept [C]. Regulamentul din 2021 deschide pietonilor și bicicliștilor 30 de drumuri forestiere, circa 83 km, și interzice accesul cu autovehicule și ATV-uri [C]. Principiul formulat de Subiectul 12 este și principiul capitolului: „Hai întâi să oferim ceva și după aceea să cerem" (Subiect 12) [D]. Pădurile-parc și ariile protejate sunt expuse și unui risc pe care consultarea nu l-a semnalat: plantele invazive. Troscotul japonez, inclus în 2025 pe lista speciilor alogene invazive care afectează Uniunea, a fost observat de managementul de proiect în pădurea de pin de la intersecția străzilor Cloșca și 8 Martie, iar riscul este extinderea lui spre rezervația Tâmpa și spre pădurile Postăvarului; capitolul propune studiul fenomenului și un plan de control, cu instituțiile abilitate și cu specialiști (D3-k) [C/I].

6. **Natura locuitorilor este folosită intens, dar este îngrădită, aglomerată și inegal distribuită.** Brașovenii urcă pe Tâmpa „ca și cum te-ai duce până în Piața Sfatului" (Subiect 22), merg duminica pe drumul Poienii și ies la grătar la Noua, la Pietrele lui Solomon și la Iepure [D]. În același timp, în parcurile publice nu au voie să stea pe iarbă, familiile nu au unde să meargă cu bicicleta în siguranță („Nu are", Subiect 11), Drumul Vechi este „bară la bară" în weekend (Subiect 12), iar cartierele noi nu au parcuri [D]. Arhitecții au rezumat soluția: „Democratizarea accesului" (sesiunea OAR) [D].

Document consultare publică – draft

7. **Ursul este, în formula atelierului de turism activ, „și erou, și adversar” (atelierul 07) [D].** Județul Brașov are cea mai mare densitate de urși din țară, 29,9 exemplare la 100 km², circa 1.329 de urși [C]. Intervențiile jandarmeriei pentru urși în județ au crescut de la 770 în 2024 la 1.160 în 2025, iar peste 60% dintre apeluri vin din municipiu și din Poiana [C]. Tema ursului apare în 12 interviuri și în 5 ateliere [C]; pentru turismul activ, ursul este „cel mai mare adversar” (atelierul 07) [D], iar turnurile de observare a faunei care pleacă din Brașov sunt evaluate cu 4,8–5,0 pe platformele de recenzii [C]. Din noiembrie 2025, hrănirea urșilor este interzisă sub orice formă, cu amenzi de 10.000–30.000 de lei [C]. Capitolul stabilește politica destinației pe trei paliere (prevenție prin deșeuri și garduri, informare și comportament, observare responsabilă fără hrănire) și lasă gestiunea populației autorităților competente (D5) [I].

8. **Siguranța montană se sprijină pe informarea și pe responsabilitatea vizitatorului.** Serviciul Salvamont al municipiului a avut, în 2025, 792 de intervenții pentru 866 de persoane în zona Postăvaru–Poiana, dintre care 117 intervenții în sezonul cald [C]. Pe Tâmpa, vizitatorii urcă încălțați „de la sandale la șlapi” (Subiect 15) [D]; pentru vizitatorii neechipați ai muntelui, Subiectul 11 cere „Reguli clare și responsabilitate” (Subiect 11) [D]. Potrivit regulamentului taxei speciale, componenta Salvamont a taxei de oraș (5 lei pe turist și noapte) este venit cu destinație specială, folosit pentru salvarea montană [C]. Pe traseele de coborâre cu bicicleta din Postăvaru au loc accidente grave: într-o singură zi din iulie 2025, Salvamontul a intervenit în patru situații cu bicicliști accidentați [C]. Capitolul propune informare unitară la intrarea pe trasee, borne numerotate pentru localizare, câteva reguli de comportament comunicate pe scurt, un raport public anual al componentei Salvamont a taxei și un program previzibil al transportului pe cablu, cu limitarea transportului bicicletelor cu telecabina până în zona vârfului Postăvaru (D6) [I].

9. **Turismul activ are comunitate și resursă, dar nu are încă produs, calendar sau loc de coordonare.** Un participant la atelierul de turism activ a definit Brașovul drept „Lifestyle Capital of Romania” (atelierul 07): un oraș din care urci pe jos pe Tâmpa sau pe Piatra Mare seara și pe Postăvaru cu schiurile de tură după program [D]. Destinația are trasee de ciclism montan apreciate, aerodromuri de sport la Sânpetru și Ghimbav și va găzdui, în februarie 2027, Festivalul Olimpic al Tineretului European [C]. Lipsesc însă un concept comun („tragem cumva singuri”, atelierul 07), o rețea de cabane funcționale și separarea fluxurilor de pietoni și bicicliști [D]. Bike parkul din Postăvaru nu are trasee pentru începători, iar traseele lui albastre, anunțate ca ușoare, au tronsoane de nivel roșu; telegondola care îl deservește are un program de sfârșit de săptămână (din iulie 2026, cel puțin de vineri până duminică), extins numai în funcție de cerere (Subiecții 7, 11, 15; atelierele 04, 07, 08; conceptul de turism din 2023) [C/D]. Direcția D4 organizează produsele pe durate și niveluri, comunitățile sportive ca parteneri, evenimentele în natură la scara pe care o suportă natura și reclasificarea traseelor de ciclism montan după dificultatea lor reală [I].

10. **Brașovul este baza naturală din care se descoperă Carpații din jur, dar nu este încă organizat ca bază.** La cel mult o oră și jumătate de drum de centrul orașului se află Parcul Național Piatra Craiului, Parcul Natural Bucegi, Postăvaru, Piatra Mare, Ciucaș și Munții Făgăraș, toate arii naturale protejate [C/E]. Munții Carpați sunt o destinație atractivă pentru 77,7% dintre românii care călătoresc, iar Țara Făgărașului pentru 75,5% [C]. Din 2025, Via

Document consultare publica – draft

Transilvanica are o extensie de circa 170 km de la Viscri la Braşov [C]. Transportul public spre localităţile-poartă este rar (atelierele 11 şi 12) [D], iar produsele de o zi organizate pe durate lipsesc („Dacă ai două ore, faci asta", Subiect 22) [D/I].

11. **Viziunea 2034 şi poziţionarea: Braşovul, oraş de munte.** Poziţionarea preia formula stakeholderilor („Noi suntem oraş de munte, punct!", atelierul 02) şi o transformă într-o promisiune verificabilă: natura montană începe din centrul istoric, se parcurge pe jos, cu bicicleta sau cu telecabina, la nivelul fiecăruia, în fiecare anotimp, iar Carpaţii din jur se descoperă pornind din oraş. Locuitorii sunt primii beneficiari ai acestei promisiuni [D/I]. Natura contribuie la scopul strategiei, creşterea semnificativă a numărului de clienţi ai unităţilor autorizate, care respectă criteriile de calitate ale oraşului, şi creşterea sustenabilă a numărului de turişti, prin sejurul mai lung, prin extrasezon, prin zilele lucrătoare şi prin vizitatorii de o zi care rămân peste noapte; indicatorii-reper rămân sejurul de cel puţin 2,2 nopţi şi gradul de ocupare de cel puţin 40% [I].

12. **Opt direcţii strategice (D1–D8) şi un inventar al intervenţiilor publice.** D1 natura de proximitate şi natura locuitorilor; D2 Tâmpa, conservată şi accesibilă gradat; D3 pădurile-parc şi reţeaua de trasee de la marginea oraşului; D4 turismul activ: produse, comunităţi, evenimente şi zborul; D5 fauna sălbatică: coexistenţă, siguranţă şi observare responsabilă; D6 siguranţa montană, educaţia şi responsabilitatea vizitatorului; D7 patru anotimpuri: calendarul naturii şi produsele de extrasezon; D8 Braşovul ca bază pentru natura regiunii. Secţiunea 5 şi Anexa B listează intervenţiile autorităţii publice pe opt domenii, cu responsabil, orizont şi prioritate [I].

13. **Guvernanţa naturii se sprijină pe instituţiile existente, cu un loc de coordonare şi cu un singur ghişeu de avizare.** Natura destinaţiei este administrată de cel puţin opt categorii de instituţii [I], iar un traseu nou cere avizul a „5, 6, 7, 8 agenţii naţionale, ministere" (Subiect 15) [D]. Capitolul propune un grup de coordonare pentru natură şi turism activ, convocat de OMD Braşov, extinderea la întreaga reţea de trasee a ghişeului unic de avizare propus pentru staţiune în capitolul P5 şi revizuirea planului de management al Tâmpei ca act principal al direcţiei D2 [I].

14. **Pentru şase alegeri strategice, capitolul formulează opţiunea recomandată (secţiunea 7).** Tâmpa: accesibilizare gradată în cadrul planului de management, fără scoaterea din regimul de arie protejată. Pietonii şi bicicliştii: separare pe tronsoanele aglomerate şi trasee dedicate ciclismului montan. Ursul: prevenţie, informare, intervenţie rapidă potrivit legii şi observare fără hrănire. Evenimentele în natură: plafon de participanţi în arii naturale, volumul la poale. Turismul motorizat: zonare strictă în afara pădurilor-parc şi a ariilor protejate, fără promovare publică. Coordonarea: grup de coordonare şi ghişeu unic, cu reevaluarea, la evaluarea intermediară din 2030, a propunerii unui parc natural al Braşovului. Indicatorii pornesc de la nivelurile de referinţă calculate în capitol şi adaugă seriile care astăzi lipsesc: vizitatorii pe trasee, incidentele cu fauna, utilizarea naturii de către locuitori [I].

Legătura cu Raportul final. Capitolul corespunde Politicii 2, „Natura pe patru anotimpuri şi turismul activ", din Raportul final al strategiei (secţiunea 3.2).

Document consultare publică – draft

Convenția de coduri: în raport, direcțiile capitolelor P3 și P5 primesc prefixul capitolului (P3·D1, P5·D1), iar scenariile capitolelor apar ca P3·Sc1, P5·Sc1, G·Sc1, C·Sc1 și P1–P2·Sc1, pentru a nu se confunda cu politicile orizontale S1–S6; codurile DMC, DG, DC, P4 și P6 rămân neschimbate. Pentru capitolul de față, direcțiile D1–D8 devin P3·D1–P3·D8, măsurile își păstrează litera (D2-a devine P3·D2-a), iar scenariile S1–S6 din secțiunea 7 devin P3·Sc1–P3·Sc6.

Obiectivele de dezvoltare servite de direcții: D1, OD3.3 (beneficii vizibile pentru locuitori) și OD3.1 (acceptarea turismului de către locuitori); D2, OD5.3 (natură protejată și accesibilă gradat); D3, OD5.3 și OD4.4 (siguranța vizitatorului în oraș și pe munte); D4, OD2.1 (cerere mai echilibrată între sezon și extrasezon și în zilele lucrătoare) și OD1.1 (sejur mai lung); D5, OD4.4; D6, OD4.4 și OD4.3 (servicii de calitate și oameni pregătiți); D7, OD2.1 și OD5.4 (reziliență climatică și consum responsabil de resurse); D8, OD2.4 (Brașovul ca bază a regiunii).

Măsurile-cheie și indicatorii capitolului sunt preluați în fișa Politicii 2 din raport și în Anexa 1, planul de implementare.

Document consultare publică

1. Raționamentul unui capitol distinct

1.1. De ce natura are un capitol propriu

Am identificat șapte argumente pentru un capitol dedicat naturii, distinct de capitolul stațiunii și de capitolele orașului istoric.

Primul este **argumentul identitar**. Natura este singura temă a consultării pe care o împărtășesc aproape toți interlocutorii: tema A2, natura și peisajul (Tâmpa, munții în oraș, pădurile), apare la 23 dintre cei 24 de subiecți, în 21 de interviuri, și în 9 dintre cele 12 consultări de grup [C]. Participanții nu descriu Brașovul ca pe un oraș care are munți în apropiere, ci ca pe un oraș de munte:

> *„Noi suntem oraș de munte, punct! Nu poți să compari Brașovul cu Constanța sau cu Slobozia sau cu Craiova. De ce? Păi în primul rând determinismul ăsta geografic."* (atelierul 02) [D]

Aceeași idee apare, formulată din perspectiva operatorilor de cazare, în atelierul apartamentelor în regim hotelier: „Bine, Brașovul nu este o stațiune montană, Poiana Brașov e stațiune montană, Brașovul este un oraș de munte" (atelierul 08) [D]. Pentru Subiectul 10, natura este punctul de pornire al oricărei narațiuni despre oraș: „Natura cred că e... cred că de-aici pleacă, de fapt" (Subiect 10) [D].

Două surse independente de consultarea proiectului confirmă această lectură. Teza de doctorat despre geografia simbolică a Brașovului constată că toți liderii de opinie intervievați au făcut referire la istorie și la natură atunci când au fost întrebați ce lucruri reprezentative despre Brașov i-ar povesti unui străin. Aceeași teză arată că natura, poziția în centrul țării și accesul la stațiunea de schi și la traseele montane sunt, alături de obiectivele istorice, principalele atracții pentru

turişti şi „puncte foarte bine definite ale geografiei simbolice a Braşovului”[63] [C]. Conceptul de turism pentru municipiul Braşov, elaborat în 2023, a formulat aceeaşi idee sub titlul „Sentimentul «carpatic-urban»”: „Nicăieri în România spaţiul urban şi muntele nu sunt atât de aproape unul de celălalt”[64] [D].

Al doilea este **argumentul cererii**. Pentru publicul naţional, muntele este prima asociere spontană cu Braşovul (381 de menţiuni din 3.556 de asocieri brute, înaintea Bisericii Negre), iar două treimi dintre vizitatorii oraşului practică regulat cel puţin o formă de turism în natură [C]. Natura este, alături de oraşul istoric, una dintre cele două componente principale ale cererii Braşovului [I].

Al treilea este **argumentul funcţional**. Natura este componenta care poate transforma vizita de două nopţi în sejur. Oraşul istoric se consumă, în percepţia stakeholderilor, în una-două zile; ce urmează depinde de munte: „Peste o zi, două, dacă nu te foloseşti de munţi, la Braşov n-ai ce căuta” (sesiunea OAR) [D]. Datele susţin această direcţie: familiile, un public legat de natura accesibilă, au cel mai lung sejur în recenziile Booking (2,00 nopţi; 26,2% sejururi de trei nopţi şi peste), iar în Poiana sejururile de trei nopţi şi peste reprezintă circa o treime din total şi în iulie şi în august (33,1%, respectiv 33,7%), nu doar iarna [C].

Al patrulea este **argumentul locuitorilor**. Natura este infrastructura de zi cu zi a oraşului, folosită intens de braşoveni: „urcatul pe Tâmpa la noi e aşa o chestie ca şi cum te-ai duce până în Piaţa Sfatului” (Subiect 22) [D]. Ea este şi unul dintre motivele pentru care oamenii aleg să se mute la Braşov: notele atelierului mediului de afaceri consemnează că un participant „s-a mutat din Bucureşti la Braşov” tocmai pentru „cadrul natural favorabil sporturilor şi calitatea vieţii” (atelierul 10) [D]. Interviurile din teza despre geografia simbolică a oraşului consemnează aceeaşi motivaţie: „suficient de mult spaţiu verde, pentru mine asta contează extrem de mult”; „eu una apreciez foarte mult drumeţiile, posibilitatea de a merge în natură, e ceea ce în Braşov găsesc diversitate foarte mare”[65] [D]. O strategie de dezvoltare locală prin turism care tratează natura doar ca produs pentru vizitatori ar ignora cea mai importantă funcţie a ei.

Al cincilea este **argumentul juridic şi instituţional**. Natura oraşului este, în mare parte, protejată şi administrată de instituţii diferite: Tâmpa este rezervaţie naturală şi arie specială de conservare Natura 2000; Postăvaru şi Piatra Mare sunt situri Natura 2000; circa 2.000 de hectare de pădure municipală sunt în regim de pădure-parc; parcurile naţionale şi naturale din jur sunt administrate de Romsilva [C]. Un traseu nou trece prin mai multe regimuri juridice şi mai multe avize: „ne trebuie aviz de la 5, 6, 7, 8 agenţii naţionale, ministere” (Subiect 15) [D]. Capitolul pune aceste regimuri în relaţie, pentru ca măsurile turistice privind natura să poată fi aplicate [I].

Document consultare publică – draft

[63]Lorena (Oprica) Aldea, „(re)Construcţia identitară a Braşovului. Geografia simbolică a oraşului”, teză de doctorat în sociologie, Şcoala Naţională de Studii Politice şi Administrative, Bucureşti, 2020; exemplar pus la dispoziţia echipei de proiect; articolul autoarei despre imaginea online a oraşului: <https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.2.10>

[64]Asociaţia de Ecoturism din România şi Detente Consultants, „Concept de turism pentru Municipiul Braşov. Analiză, viziune, obiective, măsuri”, 2023, elaborat în proiectul „Creşterea capacităţii de management durabil a destinaţiei turistice Braşov la nivelul judeţului şi al municipiului” (cod SIPOCA 1043), cofinanţat din Fondul Social European prin Programul Operaţional Capacitate Administrativă 2014–2020; document pus la dispoziţia echipei de proiect.

[65]Lorena (Oprica) Aldea, „(re)Construcţia identitară a Braşovului. Geografia simbolică a oraşului”, teză de doctorat în sociologie, Şcoala Naţională de Studii Politice şi Administrative, Bucureşti, 2020; exemplar pus la dispoziţia echipei de proiect; articolul autoarei despre imaginea online a oraşului: <https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.2.10>

Al şaselea este **argumentul riscului**. Natura Braşovului poartă riscuri pe care niciun alt produs turistic al destinaţiei nu le are: ursul (tema B6, prezentă în 12 din cele 22 de interviuri şi în 5 ateliere), incendiile de vegetaţie („Riscul de incendiu este foarte, foarte mare", Subiect 12), plantele invazive, accidentele montane, inclusiv cele de pe traseele de coborâre cu bicicleta, eroziunea potecilor şi schimbările climatice [C/D/I]. Riscurile acestea se gestionează la nivelul întregii destinaţii [I].

Al şaptelea este **argumentul arhitecturii strategice**. În ierarhia priorităţilor stabilită de managementul proiectului, P3 desemnează natura ca produs pentru turismul activ şi pentru turismul de familie pe patru anotimpuri. Celelalte capitole ale strategiei se sprijină pe acest capitol: P5 trimite la „capitolul destinaţiei" pentru politica privind fauna, iar capitolul G îşi leagă rutele gastronomice metropolitane de „oferta metropolitană a capitolului de natură" (DG2-f).

1.2. Perimetrul: cele patru cercuri ale naturii Braşovului

Natura accesibilă din Braşov este un sistem de locuri aflate la distanţe diferite de centrul istoric, cu publicuri, produse, riscuri şi regimuri juridice diferite. Capitolul o organizează în patru cercuri, pe care direcţiile din secţiunea 4 le folosesc ca hartă de lucru [I].

Tabelul 1. Cele patru cercuri ale naturii accesibile din Braşov

Cerc	Locuri	Acces din centrul istoric	Regim	Utilizatori principali	Direcţii
1. Natura din oraş	parcurile (Parcul Nicolae Titulescu, Livada Poştei, Tractorul, parcurile de cartier), aleea de sub Tâmpa, promenada După Ziduri, coridoarele verzi, malurile Ghimbăşelului	pe jos, 0–15 minute	domeniu public al municipiului	locuitorii, zilnic; turiştii, ocazional	D1
2. Natura de la poalele oraşului	Tâmpa; pădurile-parc de la Răcădău, Noua, Dârste, Stejeriş, Pietrele lui Solomon; Lacul Noua; Dealul Cetăţii Lempeş	pe jos sau cu transportul public, 10–30 de minute	rezervaţii naturale, situri Natura 2000, pădure-parc, drumuri forestiere deschise publicului	locuitorii, săptămânal; turiştii veniţi pentru un sejur scurt în oraş; familiile	D2, D3
3. Muntele oraşului	Postăvaru (cu Poiana Braşov), Piatra Mare, Drumul Vechi, Cheile Râşnoavei	cu maşina, cu autobuzul sau cu transportul pe cablu, 20–45 de minute	situri Natura 2000 şi rezervaţii; staţiune turistică (capitolul P5)	drumeţi, schiori, biciclişti, alergători; locuitorii la sfârşit de săptămână	D3, D4 (P5 pentru staţiune)
4. Carpaţii din jurul Braşovului	Parcul Naţional Piatra Craiului, Parcul Natural Bucegi, Ciucaş, Munţii Făgăraş, Ţara Bârsei, Ţara Făgăraşului, Vama Buzăului	30–90 de minute	parcuri naţionale şi naturale, situri Natura 2000	turiştii cu sejur de trei nopţi şi peste; drumeţii experimentaţi; observatorii de faună	D8

Sursa: inventarul resursei din secţiunea 2.4; duratele de acces sunt estimări ale echipei de proiect. [C/E]

Direcţiile D5 (fauna), D6 (siguranţa) şi D7 (anotimpurile) traversează toate cele patru cercuri. Împărţirea are trei consecinţe practice [I]. Fiecare cerc are publicul lui prioritar: primul şi al doilea sunt, înainte de toate, ale locuitorilor; al treilea şi al patrulea sunt cele în care turismul activ produce valoare. Fiecare cerc are un nivel de amenajare potrivit: cu cât locul este mai aproape de oraş, cu atât amenajarea poate fi mai consistentă, iar cu cât este mai sălbatic, cu atât ea trebuie să fie mai uşoară. Iar presiunea vizitatorilor se poate distribui între cercuri: o parte din fluxul care azi se opreşte pe Tâmpa şi în Poiana poate fi îndreptată spre pădurile-parc şi spre Carpaţii din jur.

1.3. Premisa: dezvoltare locală şi criteriile de evaluare

Din perspectiva dezvoltării locale, măsurile privind natura se evaluează după şase criterii, care revin în direcţiile din secţiunea 4.

Document consultare publică – draft

Primul este **accesul locuitorilor**: dacă natura de proximitate este accesibilă tuturor braşovenilor, gratuit, fără maşină, în siguranţă şi aproape de casă, inclusiv în cartierele care astăzi nu au parcuri.

Al doilea este **integritatea naturii**: dacă măsura păstrează habitatele, respectă regimul ariilor protejate şi capacitatea de suport a locului şi evită infrastructura grea acolo unde o amenajare uşoară sau un serviciu la poale sunt suficiente.

Al treilea este **siguranţa**: dacă măsura reduce riscurile legate de faună, de accidente şi de incendii şi dacă vizitatorul ştie unde se află şi ce are de făcut.

Al patrulea este **utilizarea capacităţii pe patru anotimpuri**: dacă produsul aduce vizitatori în lunile slabe ale destinaţiei, primăvara (martie–mai) şi noiembrie, fără să adauge presiune în vârfurile de sezon.

Al cincilea este **valoarea reţinută în destinaţie**: dacă natura produce nopţi suplimentare şi cheltuieli la operatori locali (ghizi, închirieri, cabane, transport, gastronomie), nu doar vizite de o zi.

Al şaselea este **accesibilitatea gradată**: dacă oferta acoperă toate vârstele şi toate condiţiile fizice (familiile cu copii mici, seniorii, persoanele cu dizabilităţi, sportivii), de la alee la creastă.

1.4. Surse, metodă, limite

Capitolul triangulează patru categorii de surse. Prima categorie este cercetarea naţională de referinţă a proiectului, din care se folosesc formele de turism practicate, atractivitatea destinaţiilor naturale, bateria celor 25 de obiective ale Braşovului, asocierile spontane, întrebările despre ce place şi ce lipseşte şi întrebările deschise despre motivaţiile şi activităţile turismului montan, recodificate de echipă din textul brut. A doua categorie cuprinde datele secundare: seriile INS ale municipiului (sosiri, înnoptări, ocupare, lunar şi anual) şi analiza lor de sezonalitate din raportul de analiză a destinaţiei, datele platformelor de închiriere pe termen scurt, recenziile online ale destinaţiei (47.513 recenzii) şi datele publice ale paginilor locurilor de natură de pe platforme. A treia categorie este consultarea Etapei I: cele 22 de interviuri individuale, cele 12 consultări de grup (inclusiv masa rotundă a arhitecţilor), notele participanţilor şi memoriul de observaţie, prelucrate în două matrice tematice cu valenţă. A patra categorie cuprinde documentele şi sursele externe: legislaţia ariilor protejate şi a pădurilor, documentele Primăriei, ale Regiei Pădurilor Kronstadt şi ale Consiliului Judeţean, planul strategic HINGE al Consiliului Judeţean, cercetarea proiectului despre aviaţia uşoară şi de agrement, conceptul de turism pentru municipiul Braşov elaborat în 2023[66], teza de doctorat „(re)Construcţia identitară a Braşovului. Geografia simbolică a oraşului" (2020)[67] şi presa de referinţă. Registrul verificărilor este în Anexa C.

[66]Asociaţia de Ecoturism din România şi Detente Consultants, „Concept de turism pentru Municipiul Braşov. Analiză, viziune, obiective, măsuri", 2023, elaborat în proiectul „Creşterea capacităţii de management durabil a destinaţiei turistice Braşov la nivelul judeţului şi al municipiului" (cod SIPOCA 1043), cofinanţat din Fondul Social European prin Programul Operaţional Capacitate Administrativă 2014–2020; document pus la dispoziţia echipei de proiect.

[67]Lorena (Oprica) Aldea, „(re)Construcţia identitară a Braşovului. Geografia simbolică a oraşului", teză de doctorat în sociologie, Şcoala Naţională de Studii Politice şi Administrative, Bucureşti, 2020; exemplar pus la dispoziţia echipei de proiect; articolul autoarei despre imaginea online a oraşului: <https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.2.10>

Document consultare publică – draft

Cele două surse secundare adăugate au statut diferit. Teza de doctorat este o cercetare sociologică documentată: o anchetă pe 591 de locuitori ai Braşovului, cu date ponderate după gen şi vârstă, şi interviuri semistructurate cu şaptesprezece persoane publice şi lideri de opinie din oraş. Capitolul îi preia rezultatele, marcate [C], şi citatele din interviuri, marcate [D].

Conceptul de turism din 2023 este folosit ca sursă de informaţii secundare, nu ca o cercetare socio-antropologică documentată potrivit standardelor metodologice acceptate de profesionişti. Documentul declară că rezultă din patru grupuri de lucru organizate între ianuarie şi martie 2023, pentru centrul istoric, zona periferică a municipiului, staţiunea Poiana Braşov şi zona verde Tâmpa–Postăvaru, cu reprezentanţi ai mediului privat, ai administraţiei publice locale, ai administraţiei silvice şi ai asociaţiilor de profil. Informaţiile primite au fost analizate „prin perspectiva experienţei profesionale şi observaţiile directe ale autorilor acestui document". Documentul numeşte o parte dintre organizaţiile participante, dar nu publică lista participanţilor, consemnările discuţiilor sau procedura de analiză, astfel că afirmaţiile lui nu pot fi trasate metodologic. Capitolul îl foloseşte ca argument suplimentar, în paralel cu interviurile şi atelierele proiectului, acolo unde problemele identificate şi soluţiile propuse concordă cu acestea; afirmaţiile lui sunt marcate [D], iar cifrele declarate în grupurile de lucru nu sunt tratate ca date confirmate.

Am identificat patru limite ale analizei:

- nu există date publice despre folosirea naturii: nu am identificat contoare de vizitatori pe traseele din jurul oraşului, iar numărul celor care urcă pe Tâmpa, folosesc pădurile-parc sau urcă pe Postăvaru nu se cunoaşte; conceptul de turism din 2023 menţionează o monitorizare a vizitatorilor făcută de Regia Pădurilor Kronstadt împreună cu institutul de cercetări silvice din Braşov, ale cărei rezultate nu au fost identificate în surse publice; singurele serii disponibile sunt intervenţiile Salvamont, capacitatea instalaţiilor pe cablu şi, indirect, recenziile;
- statistica INS nu înregistrează vizitatorii de o zi şi cazarea în locuinţe secundare, iar Poiana Braşov este inclusă în seriile municipiului fără a putea fi separată; în datele Google ale recenziilor, o parte dintre unităţile şi locurile din Poiana sunt etichetate „Braşov", aşa că orice comparaţie oraş–staţiune pe recenzii este orientativă;
- cercetarea naţională măsoară percepţia şi comportamentul românilor; pentru turiştii străini, sursele sunt recenziile şi consultarea operatorilor care lucrează cu ei;
- perspectiva locuitorilor provine din consultare (atelierele 09, 11 şi 12, interviurile), nu dintr-o măsurătoare cantitativă; chestionarul pentru rezidenţi propus în capitolul G este instrumentul care poate da nivelurile de referinţă pentru indicatorii privind natura locuitorilor, dacă include un modul despre folosirea naturii (secţiunea 8).

Recodificarea întrebărilor deschise s-a făcut pe textul brut, cu dicţionare de cuvinte-cheie, iar cifrele sunt procente ponderate ale respondenţilor care menţionează cel puţin un element din familia respectivă. Pentru familiile de asocieri deja raportate în capitolele P5 şi G (muntele, aerul curat, schiul, Tâmpa, natura, Poiana), capitolul foloseşte numărătorile brute din acele capitole.

Document consultare publică_draft

2. Diagnostic

2.1. Natura în imaginea Braşovului şi în cererea naţională

Cercetarea naţională de referinţă arată ce loc ocupă natura în felul în care românii văd Braşovul şi ce caută cei care merg la munte, independent de ce spun despre natură operatorii şi administraţia.

Imaginea spontană. Întrebaţi ce le vine în minte când aud „Braşov", călătorii români numesc muntele mai des decât orice altceva: familia „munte" adună 381 de menţiuni din cele 3.556 de asocieri brute, înaintea Bisericii Negre (254) şi a centrului istoric (187), iar „aerul curat" (114), „schiul, iarna, zăpada" (112), Tâmpa (90) şi „natura" (83) completează imaginea [C]. Luate împreună, elementele de natură (muntele, natura, pădurea, aerul, peisajul, Tâmpa, masivele din jur, drumeţiile) apar în asocierile a 36,3% dintre călătorii români şi a 43,5% dintre vizitatorii Braşovului; împreună cu Poiana şi cu schiul, ponderea urcă la 45,8%, respectiv 54,5% [C]. Ursul, foarte prezent în consultare, apare în asocierile spontane ale doar 1,4% dintre călători [C]: pentru publicul naţional, imaginea Braşovului este cea a unui oraş de munte, în care ursul ocupă un loc marginal [I].

Ce place şi ce lipseşte. Dintre vizitatorii Braşovului, 29,3% numesc un element de natură atunci când sunt întrebaţi ce le place cel mai mult la Braşov: Poiana (12,2%), muntele, natura, peisajul şi aerul (10,5%), Tâmpa (4,9%); fără Poiana şi fără schi, ponderea este de 16,5% [C]. Când sunt întrebaţi ce lipseşte oraşului, natura aproape că nu apare: 3,2% dintre vizitatori numesc ceva legat de natură, iar cele mai frecvente menţiuni sunt mai multe parcuri şi spaţii verzi (1,2%), mai puţini urşi (0,5%) şi piste sau trasee pentru bicicletă (0,5%) [C]. Deficitele pe care le descrie consultarea (trasee pentru familii, organizare, informare, siguranţă) nu au ajuns în conştiinţa cererii, cel mai probabil pentru că vizitatorul tipic consumă natura din oraş mai degrabă ca peisaj decât ca activitate [I].

Vizitarea obiectivelor naturale. În bateria celor 25 de obiective ale Braşovului, Tâmpa este al cincilea obiectiv ca rată de vizitare: 72,3% dintre vizitatori au urcat pe ea, 39,2% de mai multe ori; doar Poiana Braşov (88,5%), Piaţa Sfatului (84,2%), Biserica Neagră (83,9%) şi Cetatea Braşovului (73,1%) au rate mai mari [C]. Grădina zoologică a fost vizitată de 43,7% dintre vizitatori, parcul de aventură de 36,9%, parcul acvatic de 30,5% [C]. Dintre românii care nu au vizitat niciodată Braşovul, 73,7% cunosc Tâmpa, mai mulţi decât Cetatea (72,6%) [C]. Pentru publicul care nu a ajuns încă în destinaţie, Tâmpa este unul dintre cele mai cunoscute repere ale oraşului [I].

Formele de turism în natură. Tabelul 2 arată cât de răspândite sunt formele de turism în natură în rândul călătorilor români, comparativ cu alte forme de turism.

Tabelul 2. Formele de turism practicate de călătorii români: practică regulată şi practică ocazională

Forma de turism	Practică regulată (minivacanţe şi/sau concediu)	Practică cel puţin ocazională	Nu practică
Litoral	74,8%	92,0%	8,0%
Balnear (spa, aquapark)	54,1%	86,0%	14,0%

Document consultare publică - draft

Forma de turism	Practică regulată (minivacanțe și/sau concediu)	Practică cel puțin ocazională	Nu practică
Ecoturism (călătorii responsabile în zone naturale)	44,3%	78,4%	21,6%
Montan (alpinism, drumeții montane, sporturi de iarnă)	42,6%	73,3%	26,7%
Rural (la sat, agroturism)	41,0%	80,8%	19,2%
Gastronomic	37,5%	72,5%	27,5%
De evenimente	25,9%	72,1%	27,9%
De aventură (speologie, rafting, parapantă, ciclism montan)	20,6%	44,2%	55,8%
Cicloturism	10,6%	27,2%	72,8%

Sursa: cercetarea națională de referință, toți călătorii, procente ponderate. [C]

Ecoturismul și turismul montan sunt, după litoral și balnear, formele de turism practicate regulat de cei mai mulți călători români [C]. Formele de aventură și cicloturismul sunt de nișă: le practică regulat unul din cinci, respectiv unul din zece călători [C]. Dacă se adună cele patru forme de turism în natură (montan, ecoturism, aventură, cicloturism), 63,5% dintre călătorii români și 66,8% dintre vizitatorii Brașovului practică regulat cel puțin una dintre ele [C].

Cine practică turismul în natură. Practica regulată a turismului montan scade cu vârsta, de la 52,6% la tinerii de 18–29 de ani la 30,8% la cei de peste 60 de ani, în timp ce ecoturismul rămâne relativ constant pe toate vârstele (între 41,9% și 48,8%) [C]. În gospodăriile cu copii minori, turismul montan regulat este mai frecvent (48,4% față de 39,7%), la fel ca turismul de aventură (26,6% față de 17,7%) [C]. Bucureștenii și locuitorii din Ilfov practică regulat turismul montan în proporție de 50,6%, față de 41,6% în restul țării [C]. Pentru Brașov, profilul are o consecință directă: cele trei publicuri cele mai apropiate de natura activă (tinerii, familiile cu copii și bucureștenii) sunt și publicuri pe care destinația le atrage deja [I].

Fidelitatea publicului de natură. Dintre vizitatorii Brașovului care practică regulat turismul montan, 51,4% revin în oraș cel puțin o dată pe an, față de 43,8% dintre ceilalți vizitatori, iar 75,3% au urcat pe Tâmpa, față de 69,8% [C]. Dintre toți călătorii care practică regulat turismul montan, 41,2% consideră Brașovul o destinație „foarte atractivă", față de 31,3% dintre ceilalți [C]. Publicul de natură este, așadar, mai fidel și mai entuziast decât restul publicului destinației [I].

Natura din jurul Brașovului ca destinație. Munții Carpați, ca destinație de drumeție montană, sunt atractivi pentru 77,7% dintre călătorii români (33,5% îi consideră „foarte atractivi"), la nivelul Deltei Dunării (79,4%) și al satelor și cetăților săsești (77,6%), după orașul Brașov (86,9%) și orașul Sibiu (81,3%) [C]. Atractivitatea Carpaților urcă la 81,8% în rândul vizitatorilor Brașovului și la 88,6% în rândul celor care practică regulat turismul montan [C]. Țara Făgărașului este atractivă pentru 75,5% dintre călători; Vama Buzăului, pentru 35,4%, dar 49,0% dintre călători nu au o părere despre ea, cel mai probabil pentru că nu o cunosc [C/I]. Frecventarea este mai mică decât atractivitatea: 27,5% dintre călători merg în Carpați, la drumeție, cel puțin o dată pe an, iar 21,6% nu au mers niciodată [C].

De ce merg românii la munte și ce vor să facă acolo. Celor care practică regulat turismul montan, cercetarea le-a cerut să spună, cu propriile cuvinte, de ce îi atrage muntele și ce activități își doresc acolo. Răspunsurile, recodificate de echipă, sunt prezentate în Tabelul 3.

Document consultare publică — draft

Tabelul 3. Motivaţiile şi activităţile turismului montan, în cuvintele călătorilor români

Motivația (de ce vă place?)	Pondere	Activitatea dorită (ce activități?)	Pondere
Aerul curat	33,9%	Drumeții, trasee montane, ture de mai multe zile	44,0%
Natura, pădurea, verdeața	19,2%	Plimbări, mers pe jos	26,8%
Liniștea, relaxarea, deconectarea	18,1%	Schi, snowboard, săniuș	11,3%
Drumeția, plimbarea, urcatul pe munte	15,8%	Cățărare, alpinism	4,8%
Peisajele, priveliștile	15,7%	Camping, foc de tabără, grătar, picnic	3,3%
Mișcarea, sportul, sănătatea	7,8%	Aventură (rafting, tiroliană, parapantă, peșteri)	3,2%
Iarna, schiul, zăpada	3,9%	Relaxare, odihnă	3,1%
Aventura, adrenalina, explorarea	3,5%	Vizitarea obiectivelor din zonă	3,0%
Mai puțină aglomerație, departe de oraș	1,9%	Bicicletă, ciclism montan	2,4%
Răcoarea, clima	1,5%	Observarea naturii și a faunei	1,8%

Sursa: cercetarea națională de referință, călătorii care practică regulat turismul montan, răspunsuri deschise recodificate de echipa de proiect; un răspuns poate intra în mai multe categorii; procente ponderate. [C]

Tabelul descrie un public care vine la munte pentru aer, natură şi liniște şi care vrea să meargă pe jos [C]. Cererea dominantă este o cerere de mişcare uşoară: drumeţiile (44,0%) şi plimbările (26,8%) sunt cele mai frecvente activităţi dorite, iar schiul (11,3%) este al treilea, la mare distanţă [C]. Pentru Braşov, tabelul fixează ierarhia produselor: înainte de orice infrastructură de sport extrem, destinaţia are nevoie de trasee bune, sigure şi uşor de găsit [I].

Alternativele pentru motivul „munte”. Întrebaţi ce destinaţii ar alege în locul Braşovului, 19,9% dintre călătorii care răspund numesc cel puţin o destinaţie montană: Sinaia (5,7%), Poiana Braşov (2,9%), Alpii (2,4%), Predealul (2,2%), Buşteniul (2,2%), Branul (2,1%) şi Austria (1,7%) sunt cele mai frecvente [C]. Braşovul concurează pentru motivul „munte” cu Valea Prahovei şi, la publicul mai exigent, cu Alpii [I].

Din datele cercetării naţionale rezultă trei constatări [I]. Natura este, alături de oraşul istoric, una dintre cele două componente principale ale imaginii Braşovului, iar muntele este prima asociere spontană cu oraşul. Cererea pentru natură este largă şi se potriveşte cu ce oferă oraşul: aer curat, linişte, drumeţie şi plimbare, căutate mai ales de tineri, de familii şi de bucureşteni, adică de publicuri pe care destinaţia le atrage deja. Iar publicul de natură este mai fidel decât restul publicului Braşovului, ceea ce face din produsul de natură şi un instrument de fidelizare.

2.2. Experienţa consumată: ce spun recenziile

Din cele 47.513 recenzii online analizate pentru destinaţie, baza de percepţie a turiştilor (fără recenziile de cazare) cuprinde 14.420 de recenzii [C]. Raportul de analiză a destinaţiei formulează astfel diferenţiatorul perceptual al Braşovului:

> *„Diferenţiatorul nu trebuie redus la «medieval». Teritoriul mai puternic este întâlnirea dintre oraşul istoric şi munte: patrimoniu urban recognoscibil, explorabil pe jos, într-un cadru carpatic imediat.”* (raportul de analiză a destinaţiei) [C]

Locurile de natură au volume mari de recenzii şi note ridicate. Tabelul 4 reuneşte datele publice ale paginilor locurilor de natură de pe platformele de recenzii, la momentul colectării.

Document consultare publică – draft

Tabelul 4. Locurile de natură și experiențele în natură ale Brașovului pe platformele de recenzii

Loc sau experiență	Platformă	Număr de recenzii pe platformă	Scor (1–5)
Tâmpa (pagina de „rezervație naturală")	Google	19.656	4,7
Belvedere Tâmpa	Google	383	4,8
Pietrele lui Solomon	Google	4.084	4,7
Lacul Noua (zona de agrement)	Google	2.525	4,7
Vârful Postăvaru	Google	1.323	4,8
Parcul Nicolae Titulescu	Google	9.690	4,7
Parcul Tractorul	Google	4.451	4,5
Grădina zoologică	Google	17.261	4,3
Parcul de aventură	Google	10.663	4,7
Tururi de observare a faunei sălbatice care pleacă din Brașov (patru oferte)	Tripadvisor	25–409	4,8–5,0
Drumeție ghidată în Piatra Craiului, cu plecare din Brașov	Tripadvisor	122	5,0

Sursa: datele publice ale paginilor (numărul total de recenzii și scorul afișat), din baza de recenzii a raportului de analiză a destinației; prelucrare a echipei de proiect. [C]

Tâmpa are cele mai multe recenzii dintre locurile de natură ale destinației, de două ori mai multe decât parcul cu cele mai multe recenzii, iar scorurile locurilor de natură sunt ridicate (4,3–4,8) [C]. Tururile de observare a faunei și drumețiile ghidate au scoruri aproape maxime, dar volume mici: sunt produse de nișă, private, care pleacă din Brașov spre munții din jur [C/I].

În discursul turiștilor, natura este privită mai mult decât folosită. În cele 14.420 de recenzii turistice, ursul apare în 2,5% dintre ele (aproape în totalitate în recenziile tururilor de observare a faunei), drumeția și traseele în 1,4%, pădurea în 1,2% și transportul pe cablu în 0,9% [C]. În cele 23.000 de recenzii Booking, pădurea apare în 1,0% dintre ele, iar drumeția are 24 de mențiuni [C]. Raportul de analiză a destinației constată, pentru Poiana, același tipar: stațiunea este „codificată" de iarnă, iar „produsul de vară este mult mai puțin prezent spontan în discursul turiștilor" (raportul de analiză a destinației) [C].

Familia este publicul sejurului lung. În recenziile Booking, familiile au cea mai mare durată medie a sejurului (2,00 nopți) și cea mai mare pondere a sejururilor de trei nopți și peste (26,2%); ele reprezintă 33,9% din sejururi, dar 41,7% din sejururile de trei nopți și peste și 46,0% din cele de cinci nopți și peste [C]. Raportul de analiză a destinației formulează condiția sejurului de familie: „copiii au activități, adulții au relaxare" (raportul de analiză a destinației) [C]. Natura accesibilă este, pentru familie, principala sursă de activități care nu costă mult și care umplu o zi întreagă [I].

Din recenzii rezultă o constatare care se leagă direct de diagnosticul calitativ [I]: natura Brașovului este foarte apreciată acolo unde este vizibilă (Tâmpa, belvederile, Pietrele lui Solomon, Postăvaru), dar rar consumată ca experiență organizată. Experiențele de natură cel mai bine evaluate există, sunt mici și pleacă din Brașov spre regiune, fără ca destinația să le pună în vitrină.

2.3. Anotimpurile: ce arată datele

Raportul de analiză a destinației, construit pe seriile lunare INS ale municipiului (2010–2025), arată că Brașovul nu are problema de sezonalitate pe care o au majoritatea destinațiilor montane și urbane din România [C].

Document consultare publică — draft

Două sezoane reale și un gol de primăvară. Coeficientul de variație al înnoptărilor lunare din municipiu a fost de 0,158 în 2022–2025, față de o mediană națională de 0,205, calculată pe cele 43 de orașe analizate în raportul de analiză a destinației; în 2010, era de 0,231 [C]. Dintre cele 21 de orașe cu peste 100.000 de înnoptări anuale, doar București, Bacău, Suceava și Timișoara au curbe mai plate [C]. Raportul de analiză a destinației descrie două sezoane: iarna (decembrie 1,06, ianuarie 0,99, februarie 1,04) și vara–toamna (iulie 1,14, august 1,36, septembrie 1,04, octombrie 1,10), separate de un extrasezon lung, martie–iunie, cu minimul anual în martie (0,76), și de unul scurt, în noiembrie (0,90) [C]. Cu 329.367 de înnoptări în lunile de iarnă, municipiul are al doilea volum de iarnă din țară, după București, și este singura reședință de județ la care toate cele trei luni de iarnă sunt la nivelul mediei anuale sau peste [C]. Seriile includ Poiana Brașov, care nu poate fi separată.

Tabelul 5. Anotimpurile municipiului Brașov: ponderea înnoptărilor, indicii sezonieri și gradul de ocupare estimat (medii 2022–2025)

Anotimp	Pondere în înnoptările anuale	Indici sezonieri lunari	Grad de ocupare estimat, pe luni
Iarna (decembrie–februarie)	25,8%	1,06 / 0,99 / 1,04	34,5% / 32,4% / 37,1%
Primăvara (martie–mai)	20,2%	0,76 / 0,77 / 0,89	24,9% / 26,1% / 29,0%
Vara (iunie–august)	28,6%	0,93 / 1,14 / 1,36	31,3% / 37,1% / 44,3%
Toamna (septembrie–noiembrie)	25,4%	1,04 / 1,10 / 0,90	35,1% / 36,0% / 30,4%

Sursa: raportul de analiză a destinației, pe datele INS (TEMPO); ponderile pe anotimpuri sunt calcule ale echipei de proiect pe seria lunară a raportului de analiză a destinației. [C]

Problema principală este utilizarea capacității. Nicio lună a anului nu depășește 45% grad de ocupare estimat, iar intervalul martie–mai este singurul cu valori sub 30% [C]. Raportul de analiză a destinației conchide: „Brașovul a rezolvat problema sezonalității, dar nu și pe cea a utilizării capacității" (raportul de analiză a destinației) [C]. Seriile lunare ale anului 2025 confirmă tiparul: aprilie a adus 6,3% din sosirile anului, august 10,2% [C]. În segmentul închirierilor pe termen scurt, ocuparea din 2025 a fost cea mai mică în martie (35,3%), apoi în mai (41,1%) și în noiembrie (43,4%), și cea mai mare în august (67,2%) [C]. În Poiana Brașov, golul de primăvară este mult mai adânc decât în oraș (capitolul P5, Tabelul 3).

Clima și zăpada. Situl Natura 2000 Postăvaru urcă până la altitudinea de 1.783 m[68], iar consultarea consemnează îndoiala privind viitorul schiului la această altitudine: „Față de faptul că clima s-a încălzit, 1.700 sus e puțin" (Subiect 23) [D]. Tema nesustenabilității climatice a schiului (B14) apare în 2 interviuri și în 3 ateliere [C]. Capitolul P5 a stabilit, pentru stațiune, modernizarea domeniului schiabil existent fără extindere, ca bază pentru 2027–2031 (scenariul S1 al capitolului P5). Pentru oraș, consecința este alta: produsul de natură al destinației nu poate depinde de zăpadă [I].

Din datele despre anotimpuri rezultă trei constatări [I]. Iarna nu este o prioritate de cerere pentru capitolul naturii: municipiul are deja cel mai mare sezon de iarnă al unei reședințe de județ. Golul este primăvara (martie–mai) și noiembrie, adică lunile în care natura din jurul Brașovului are ceva propriu de oferit: fauna ieșită din iarnă, pădurea înverzită, sezonul de drumeție, bicicletă și

[68]Situl Natura 2000 ROSCI0207 Postăvarul, altitudine 728–1.783 m, proiectul CARPASIT, Fundația Carpați: <https://carpasit.fundatiacarpati.ro/wp/wp-content/uploads/2022/08/Brosura-sinteza-Carpasit-v072022.pdf>

Document consultare publică — draft

alergare, culorile toamnei. Iar ţinta este creşterea cererii în lunile slabe, fără presiune suplimentară în vârfuri; redistribuirea vizitatorilor între luni nu este, în sine, un obiectiv.

2.4. Resursa: inventarul naturii accesibile din Braşov

Braşovul are, în interiorul municipiului şi în jurul lui, o densitate de arii naturale protejate şi de păduri deschise publicului puţin obişnuită pentru un oraş de această mărime [I]. Tabelul 6 le inventariază, cu regimul şi administratorul lor.

Tabelul 6. Inventarul naturii accesibile din Braşov: regim, suprafaţă şi administrare

Loc	Regim de protecţie	Suprafaţă	Administrare	Repere pentru turism
Muntele Tâmpa	rezervaţie naturală (cod 2.255); sit Natura 2000 ROSCI0120, arie specială de conservare din 2022	188,20 ha (rezervaţia); 214 ha (situl)	Agenţia Naţională pentru Mediu şi Arii Protejate, prin Direcţia Judeţeană de Mediu Braşov; terenul forestier, Regia Pădurilor Kronstadt	plan de management aprobat în 2016; telecabină înlocuită şi redeschisă în octombrie 2025; platforma belvedere închisă din mai 2026 şi în refacere
Pădurile-parc ale municipiului	regim de pădure-parc (Codul silvic), aprobat între 2023 şi 2025	circa 2.000 ha (1.700–2.200 ha în comunicările publice), din 14.655,8 ha de pădure municipală	Regia Pădurilor Kronstadt	piste de familie Răcădău–Noua în lucru (circa 8 km); parc dendrologic de 25,2 ha în amenajare
Drumurile forestiere	deschise pietonilor şi bicicliştilor prin regulament local (2021)	30 de drumuri, circa 83 km	Regia Pădurilor Kronstadt	interzise autovehiculelor, motocicletelor şi ATV-urilor, cu excepţia evenimentelor aprobate
Postăvaru	sit Natura 2000 ROSCI0207; rezervaţie naturală (cod 2.253)	circa 1.300 ha (situl); 1.025,50 ha (rezervaţia); 728–1.783 m	regim general al ariilor protejate; fond forestier al Regiei Pădurilor Kronstadt	plan de management elaborat în 2020–2023; domeniul schiabil şi traseele de ciclism montan ale staţiunii
Piatra Mare	sit Natura 2000 ROSCI0195	circa 4.274 ha; 700–1.840 m	regim general al ariilor protejate	plan de management elaborat; Canionul Şapte Scări, amenajat de regia pădurilor din Săcele
Dealul Cetăţii Lempeş - Mlaştina Hărman	sit Natura 2000 ROSCI0055; rezervaţiile naturale Dealul Cetăţii - Lempeş şi Mlaştina Hărman	373,9 ha (situl)	regim general al ariilor protejate	plan de management elaborat; zonă de plimbare, picnic şi zbor liber
Stejerişul Mare	rezervaţie botanică (cod 2.256)	16,30 ha	Regia Pădurilor Kronstadt (fond forestier)	lângă drumul spre Poiana
Parcul Naţional Piatra Craiului	parc naţional (din 1990); sit Natura 2000 ROSCI0194	14.766 ha	Regia Naţională a Pădurilor - Romsilva (administraţia parcului, din 1999)	trasee de drumeţie şi de ciclism montan; Zărneşti ca poartă
Parcul Natural Bucegi	parc natural (din 1990); sit Natura 2000 ROSCI0013	32.663 ha	Regia Naţională a Pădurilor - Romsilva	acces dinspre Bran, Moieciu, Buşteni, Sinaia
Ciucaş; Munţii Făgăraş	situri Natura 2000 ROSCI0038; ROSCI0122	21.864 ha; 198.617,5 ha	regim general al ariilor protejate	drumeţie montană de o zi sau de mai multe zile

Document consultare publică – draft

Sursa: Legea nr. 5/2000 și datele Agenției Europene de Mediu privind siturile Natura 2000; documentele Primăriei Municipiului Brașov și ale Regiei Pădurilor Kronstadt; administrațiile parcurilor; presa de referință; detalii și grade de încredere în Anexa C.[69][70][71][72] [C]

Inventarul se completează cu infrastructura turismului activ și a zborului. În Postăvaru funcționează un parc de ciclism montan cu șase trasee de coborâre[73], deservit de telegondolă și de telescaunul Ruia[74] (secțiunea 2.6.6) [C]. Destinația are, pe lângă aeroportul internațional, aerodromul de la Sânpetru și terenul de zbor al aeroclubului de la Ghimbav[75], iar cercetarea proiectului despre aviația ușoară și de agrement identifică punctele de decolare pentru zborul liber (Postăvaru, Bunloc, Lempeș), al căror statut oficial nu a putut fi confirmat, și zborul cu planorul în unde orografice, practicat de la Sânpetru în octombrie–decembrie [C/I]. Via Transilvanica are, din iunie 2025, o extensie oficială de circa 170 km, de la Viscri la Brașov, prin Țara Făgărașului, Zărnești, Bran și Râșnov[76] [C]. Infrastructura de cabane este, în schimb, slabă: cabanele turistice din municipiu au realizat, în 2025, 4.036 de înnoptări, 0,3% din total [C], iar un participant la atelierul de turism activ descrie pierderea celor mai multe dintre cabanele asociației montane din care face parte (secțiunea 2.6.6) [D].

Două lucruri lipsesc din inventar [I]. Primul este o hartă publică unică a tuturor traseelor din jurul orașului, cu regimul, dificultatea și administratorul fiecăruia. Al doilea este o evidență a folosirii lor: nu există o numărătoare publică a vizitatorilor nici pe Tâmpa, nici în pădurile-parc, nici pe Postăvaru. Primăria a prezentat, în 2021, propunerea unui „Parc Natural Brassovia” care să reunească natura din jurul orașului într-o singură arie administrată; propunerea nu a fost aprobată de Consiliul Local[77] [C].

Document consultare publica - draft

[69]Rezervația „Tâmpa (Muntele)”, cod 2.255, 188,20 ha (Legea nr. 5/2000); situl ROSCI0120 Muntele Tâmpa, 214 ha, desemnare inițială prin Decretul nr. 949/1962 (formularul standard Natura 2000, Agenția Europeană de Mediu): <https://bio.discomap.eea.europa.eu/arcgis/rest/services/Bio/Natura2000_Dyna_WM/MapServer/11/query?where=SITECODE%3D%27ROSCI0120%27&outFields=&returnGeometry=false&f=json>

[70]Avizul Ministerului Mediului pentru regimul de pădure-parc al pădurilor din jurul Brașovului, circa 2.000 ha, și amenajările permise (G4Media, 8 mai 2025): <https://www.g4media.ro/brasov-va-avea-2-000-de-hectare-de-padure-parc-aviz-favorabil-de-la-ministerul-mediului-este-singurul-oras-din-romania-care-a-primit-aceasta-aprobare.html> ; avizul din noiembrie 2023 pentru peste 1.700 ha (Newsbv): <https://newsbv.ro/padure-parc-jurul-brasovului-peste-1-700-trasee-plimbari-ciclism-spatii-recreere-locuri-joaca-copii/>

[71]Regulamentul privind accesul pe drumurile forestiere din fondul forestier proprietate publică a municipiului Brașov, aprobat prin HCL nr. 151/25.03.2021: 30 de drumuri, 83,2 km (Regia Pădurilor Kronstadt): <https://www.rplpkronstadt.ro/drumuri-forestiere/>

[72]Parcul Național Piatra Craiului, 14.766 ha: <https://www.pcrai.ro/istoricul-parcului-national> ; Parcul Natural Bucegi: <https://bucegipark.ro/en/history> ; siturile Piatra Mare și Dealul Cetății Lempeș - Mlaștina Hărman, proiectul CARPASIT: <https://carpasit.fundatiacarpati.ro/wp/wp-content/uploads/2022/08/Brosura-sinteza-Carpasit-v072022.pdf>

[73]Observator, 25 iulie 2026, cele șase trasee ale parcului de ciclism montan din Postăvaru și clasificarea lor: <https://observatornews.ro/economic/se-redeschide-bike-parkul-din-postavarul-cat-costa-sa-inchiriezi-o-bicicleta-pentru-o-zi-661183.html>

[74]G4Media, 20 iunie 2025, deschiderea parcului de ciclism montan, cu telegondola și telescaunul Ruia la sfârșit de săptămână: <https://www.g4media.ro/?p=1076583>

[75]Aeroclubul României, Aerodromul Sânpetru (pistă de 530 m): <https://aeroclubulromaniei.ro/page/aerodrom-sanpetru> ; terenul de zbor Ghimbav (pistă de 1.000 m): <https://aeroclubulromaniei.ro/page/teren-de-zbor-ghimbav>

[76]Via Transilvanica, extensia Terra Borza Teutonica, de la Viscri la Brașov: <https://www.viatransilvanica.com/en/regions/terra-borza-teutonica> ; inaugurarea din 5 iunie 2025 (Observator): <https://observatornews.ro/eveniment/via-transilvanica-se-extinde-cum-arata-noul-tronson-care-va-fi-inaugurat-pe-5-iunie-617651.html>

[77]Primăria Municipiului Brașov, prezentarea propunerii „Parcul Natural Brassovia”, martie 2021: <https://brasovcity.ro/file-zone/arii-protejate/parcul-natural-brassovia/Prezentare-Parcul-Natural-Brassovia-Martie-2021.pdf> ; propunerea nu a fost aprobată de Consiliul Local (G4Media, 8 mai 2025): <https://www.g4media.ro/brasov-va-avea-2-000-de-hectare-de-padure-parc-aviz-favorabil-de-la-ministerul-mediului-este-singurul-oras-din-romania-care-a-primit-aceasta-aprobare.html>

2.5. Vocea stakeholderilor: statistica tematică

Consultarea Etapei I a produs, pentru natură, cel mai larg consens și, în același timp, una dintre cele mai lungi liste de probleme [I]. Matricele tematice cu valență înregistrează natura în 32 de teme distincte. Tabelul 7 le prezintă pe cele principale; Anexa A dă detaliul pe surse.

Tabelul 7. Temele consultării care privesc natura, pe valență

Cod	Tema	Interviuri (din 22)	Ateliere (din 12)
A2	Natura și peisajul: Tâmpa, munții în oraș, pădurile	21	9
A15	Traseele de bicicletă „unice în România", comunitatea de ciclism	6	6
A18	Zona metropolitană bogată: cetăți, biserici fortificate, Piatra Craiului	12	6
A21	Liniștea și deconectarea ca promisiune de destinație	4	3
A22	Biodiversitatea și fauna ca activ: ursul ca atracție, observatoarele	4	5
A38	Stilul de viață activ în natură („Lifestyle Capital", punte între urban și natură)	0	4
B6	Ursul și fauna sălbatică: siguranță, pierderi economice, hrănire, deșeuri	12	5
B21	Ariile protejate și Tâmpa: blocaj legal, eroziunea potecilor, conflictul pietoni–bicicliști	9	2
B24	Infrastructura de agrement lipsă: copii, apă, popasuri, trasee accesibile	9	8
B25	Sezonalitatea și extrasezonul (noiembrie, luni–joi, octombrie–decembrie)	9	5
B26	Supraaglomerarea și presiunea pe centru și pe Poiana (weekend, Drumul Vechi)	9	6
B28	Incendii, riscuri climatice, deșeuri în pădure	6	0
B39	Dezvoltarea imobiliară necontrolată, amenințare la peisaj	0	5
B55	Spațiile verzi publice insuficient valorificate (interdicții, asfaltare, toalete lipsă)	0	3
B59	Transport public metropolitan rar și infrastructură pietonală și velo fragmentată	0	7
C7	Pachetul urs: prevenție, pubele rezistente la urs, educație, observare, garduri	6	5
C13	Pădurile-parc și natura amenajată: piste de familie, trasee terapeutice, accesibilizare, Tâmpa	9	5
C18	Educație: programe pentru copii, reguli în locul îngrădirilor, oferta înaintea regulii	9	7
C20	Dispersia regională: Brașovul ca bază de explorare, safariuri, trasee regionale	10	8
C28	Siguranța montană: echipament minim, borne, refugii, delimitarea schi–sanie	3	1

Sursa: matricea consolidată a temelor (interviuri și ateliere). Unitatea de numărare pentru ateliere este atelierul, nu vorbitorul; masa rotundă a arhitecților este numărată ca atelier. [C]

Din tabel rezultă trei observații. Întâi, atuul naturii (A2) este aproape unanim, dar atuurile mai precise (fauna ca activ, liniștea, stilul de viață activ, traseele de bicicletă) sunt numite de puțini; consultarea ia natura ca dată și vorbește mai ales despre ce lipsește în jurul ei. În al doilea rând, problemele se concentrează pe cinci teme: ursul (B6), blocajul ariilor protejate și al Tâmpei (B21), agrementul lipsă (B24), sezonalitatea (B25) și aglomerația (B26). În al treilea rând, în matricea consolidată mai multe teme apar numai în ateliere, adică în discuția de grup a locuitorilor și a operatorilor: stilul de viață activ (A38), presiunea imobiliară asupra peisajului (B39), interdicțiile din spațiile verzi (B55) și transportul fragmentat spre natură (B59). Sunt teme ale vieții de zi cu zi a orașului, pe care interviurile individuale, centrate pe turism, le-au atins doar marginal [I].

2.6. Douăsprezece constatări ale consultării

2.6.1. „Oraș de munte": natura ca identitate trăită

Consultarea descrie natura Brașovului ca pe un mod de viață. Subiectul 24 formulează diferența față de alte orașe: „Noi ce avem în plus e natura. [...] Adică avem muntele în centrul orașului. Unde mai găsești asta?" (Subiect 24) și „pot să fiu în pădure, în natură și să văd căprioare în mijlocul

Document consultare publică — draft

orașului" (Subiect 24) [D]. Pentru un participant la atelierul locuitorilor, granița dintre oraș și munte este de un minut de mers pe jos:

> *„ieși din Piața Sfatului și traversezi, mai mergi un minut și ești într-o zonă care nu mai e atât de urbană. Ești la poalele munților, se simte cumva"* (atelierul 11) [D]

Atelierul de turism activ a dat acestui mod de viață un nume. Întrebat de moderator dacă brașovenii sunt „molcomi" și „așezați", un participant a răspuns:

> *„Nu, suntem o zonă activă... Activă în natură... [...] Te duci seara la Piatra Mare sau pe Tâmpa, urci pe jos, te dai cu bicicleta, te întorci acasă și îți faci treaba așa cum o știi tu. [...] Deci nu există un alt oraș în România care să-ți ofere genul ăsta de viață..."* (atelierul 07) [D]

Același participant a propus formula prin care le explică străinilor orașul: „e Lifestyle Capital of Romania. Deci că este capitala stilului de viață din România" (atelierul 07) [D]. Notele scrise ale atelierului leagă siguranța, aerul curat și muntele într-o singură idee, „ORAȘ ACTIV ÎN NATURĂ → MIȘCARE", și definesc Brașovul drept „O punte între urban și natură" (atelierul 07) [D]. Tinerii din atelierul locuitorilor ajung la aceeași concluzie pe altă cale, pornind de la felul în care orașul se îmbină cu sportul:

> *„se blenduiește cu sportul asociat naturii care este aici dă o unicitate și dă [...] o vibrație tânără pe care nu am mai văzut-o în alt oraș"* (atelierul 11) [D]

Natura are și un registru al liniștii. Întrebat ce cuvânt definește Brașovul, Subiectul 22 a găsit unul singur: „Ar trebui să fie liniște, că asta avem, că-i bine, că nu-i bine, dar eu zic că-i bine" (Subiect 22) [D]. Muntele modelează chiar sociabilitatea orașului: „toată lumea când merge pe munte se salută unul pe altul" (atelierul 03) [D]. Pentru Subiectul 12, imaginea pe care străinii o au despre Brașov se rezumă la „Pădure multă, accesibilă, sălbatică" (Subiect 12) [D]. Aceeași lectură apare în interviurile tezei despre geografia simbolică a orașului, realizate cu câțiva ani înaintea consultării proiectului:

> *„dar fiind oraș de munte are aceste avantaje. Faptul că ai muntele Tâmpa, ai promenada de sub Tâmpa, ai După Ziduri, ai niște avantaje pe care oricum lumea nu le cunoaște sau nu le exploatează la maxim."*[78] [D]

Identitatea nu este însă trăită de toată lumea. Instituțiile culturale au formulat o observație incomodă:

> *„Nu se identifică cu munții, atenție! Noi aveam impresia asta despre Brașov, dar dacă mă duc să întreb acuma câți dintre ei au urcat pe munte, o să avem un șoc!"* (atelierul 02) [D]

Iar Subiectul 10 observă că localnicii nu mai văd ce au:

> *„ai acest Everest în [...] propria curte, știi? Pentru că dacă tu privești... îți privești propriul oraș fără să fii conștient că ai Tâmpa și Postăvarul"* (Subiect 10) [D]

Natura este identitatea comună a orașului, dar o identitate pe care o parte a locuitorilor o folosește intens, iar alta doar o privește. Strategia trebuie să lucreze pentru ambele [I].

Document consultare publică - draft

[78]Lorena (Oprica) Aldea, „(re)Construcția identitară a Brașovului. Geografia simbolică a orașului", teză de doctorat în sociologie, Școala Națională de Studii Politice și Administrative, București, 2020; exemplar pus la dispoziția echipei de proiect; articolul autoarei despre imaginea online a orașului: <https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.2.10>

2.6.2. Natura locuitorilor: folosită intens, îngrădită și aglomerată

Brașovenii folosesc intens natura de proximitate [D/I]. Subiectul 22 descrie un sfârșit de săptămână obișnuit:

> *„aproape toată lumea e ori în Postăvaru, ori se duce cu parapanta de pe Bunloc, ori face o drumeție, se duce până la Pietrele lui Solomon..."* (Subiect 22) [D]

Pentru plimbarea de zi cu zi, nu e nevoie de mai mult:

> *„Pentru că noi, brașovenii, nu ducem lipsă de locuri de plimbare. [...] Mă duc și mă plimb pe sub Tâmpa, știi? Ce să mă mai duc și până în Poiană?"* (Subiect 22) [D]

O participantă la atelierul mediului academic descrie pensionarii pe care îi întâlnește, duminică de duminică, pe drumul Poienii: „Mie mi-s așa de dragi când îi [...] găsesc pe drumul de Poiană și aproape în fiecare duminică sunt aceiași" (atelierul 12) [D].

Această folosire intensă se lovește de patru obstacole.

Interdicțiile. În parcurile publice ale orașului, locuitorii nu au voie să stea pe iarbă. Notele atelierului de turism activ, scrise ca viziune a orașului din 2034, se opresc pentru a corecta prezentul:

> *„la momentul actual nu ai voie pe spațiul verde în parcurile publice, doar în cele de agrement, care în ultima vreme au început să fie din ce în ce mai pline de asfalt"* (atelierul 07) [D]

Arhitecții au formulat aceeași constatare și au rezumat soluția:

> *„Deci pe proprietățile publice din Brașov nu poți să faci nimic pe spațiul verde! Absolut nimic!"* (sesiunea OAR) [D]
>
> *„Democratizarea accesului."* (sesiunea OAR) [D]

Subiectul 11 propune același principiu pentru biciclete, role și câini: „Eu aș lăsa accesul, dar nu ai voie cu o viteză mai mare de X", pentru că „toate îngrădirile astea de fapt vin cu minusuri. Mai bine stabilești niște reguli clare..."; „Ai un flux poate mai scăzut decât să ai un flux zero" (Subiect 11) [D].

Lipsa infrastructurii pentru familii. Familia brașoveană nu are unde să meargă cu bicicleta în siguranță:

> *„Oamenii, de exemplu o familie în momentul de față care ar avea doi copii, să zicem, nu știu dacă are unde să se plimbe cu bicicleta în siguranță în momentul de față în Brașov. Nu are."* (Subiect 11) [D]

Diagnosticul este confirmat de atelierul mediului academic („infrastructura pentru biciclete este chiar absentă, este foarte segmentată și nu este sigură", atelierul 12) și de planul de acțiune al Consiliului Județean, care consemnează „mai puțin de 10 km de piste adecvate pentru biciclete" (secțiunea 2.6.11) [D/C]. Nici locurile de picnic nu mai sunt cele de altădată:

> *„Mergeai oriunde, da, dar era o activitate de weekend: știam că weekend de weekend mă duc la grătar. Ei, bine, acuma nu prea mai ai locurile astea în care să mergi și nici locurile amenajate nu sunt destule"* (Subiect 11) [D]

Document consultare publică — draft

Aglomerația. La sfârșit de săptămână, locurile de plimbare ale braşovenilor sunt şi locurile turiştilor: „mă duc să mă plimb, dar de fapt sunt bară la bară cu alți turişti. Drumul Vechi, așa" (Subiect 12) [D]. Memoriul de observație al atelierului de turism activ consemnează un efect de imitație: la Pietrele lui Solomon, turiştii au preluat obiceiul grătarului de la localnici [D]. Un interlocutor din teza despre geografia simbolică a orașului descria aceeași retragere a locuitorilor din locurile aglomerate:

> *„Eu, ca și brașovean, recunosc că nu mă mai duc prea des în centru tocmai pentru că este plin de turiști [...]. Prefer să merg în afară Brașovului și asta este ceea ce ar putea defini Brașovul, faptul că e înconjurat de verde [...]."*[79] [D]

Distribuția inegală și lipsa alternativelor. În atelierul mediului academic, o participantă a întrebat: „ne gândim ce facem cu turiştii când vin, ce experienţe le oferim, dar ce facem cu localnicii? Adică noi ce mai facem? Unde mai mergem?"; și a adăugat: „Că mai vrem și noi să mergem. Și ne-am săturat de Sub Tâmpa" (atelierul 12) [D]. Natura de proximitate aparține mai ales cartierelor de la poalele muntelui (Șchei, Răcădău, Noua, Valea Cetății), iar cartierele noi din nord sunt departe de ea [I]. Ancheta din teza despre geografia simbolică a Brașovului susține această lectură: locuitorii au dat cele mai mari note pentru spațiile verzi cartierelor Dârste–Noua (7,74 din 10), Tractorul (7,37) și Răcădău (7,36), iar cele mai mici Bartolomeului (5,90) și unui ansamblu rezidențial nou din nordul orașului (6,65). Aceeași teză arată, pe datele INS, că suprafața spațiilor verzi din municipiu a rămas, în 2011–2016, la 146 ha, adică 5 mp pe locuitor[80] [C]. Subiectul 24 cere natură aproape de casă, pentru ca Tâmpa să rămână loc de weekend:

> *„Mi-ar trebui un parc în care să pot să ies într-o după-amiază aproape de casă și să rămână, dacă vreau să ies în natură în weekend, să mă plimb, să am posibilitatea să fac asta în Tâmpa"* (Subiect 24) [D]

Subiectul 5 avertizează că, fără natură în cartiere, locuitorii noilor ansambluri vor căuta muntele în același loc: „O să stea și ei în bloc și o să asalteze Poiana Brașov" (Subiect 5) [D].

Consultarea a formulat și un principiu de echilibru între locuitori și turiști. Subiectul 11 pornește de la reducerea pe care, după cum își amintește, stațiunea o oferea brașovenilor într-o singură zi a săptămânii:

> *„aceste lucruri ar trebui să se întoarcă nu doar miercurea, ci pentru locuitori ar trebui să existe anumite beneficii și atunci cred că ar exista un echilibru"* (Subiect 11) [D]

Arhitecții au pus condiția într-o frază: „Adică dacă reușim să trezim Brașovul brașovenilor, atunci restul..." (sesiunea OAR) [D].

Document consultare publică – draft

[79]Lorena (Oprica) Aldea, „(re)Construcția identitară a Brașovului. Geografia simbolică a orașului", teză de doctorat în sociologie, Școala Națională de Studii Politice și Administrative, București, 2020; exemplar pus la dispoziția echipei de proiect; articolul autoarei despre imaginea online a orașului: <https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.2.10>

[80]Lorena (Oprica) Aldea, „(re)Construcția identitară a Brașovului. Geografia simbolică a orașului", teză de doctorat în sociologie, Școala Națională de Studii Politice și Administrative, București, 2020; exemplar pus la dispoziția echipei de proiect; articolul autoarei despre imaginea online a orașului: <https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.2.10>

2.6.3. Natura turiștilor: de la decor la experiență

Diagnosticul pe care consultarea îl pune ofertei de natură pentru turişti este convergent: resursa există, organizarea lipseşte [I]. Subiectul 6 l-a formulat cel mai clar:

> *„Suntem înconjuraţi de natură, dar nicăieri nu este pusă în valoare, absolut nicăieri."* (Subiect 6) [D]

> *„Sunt operatori de la noi care pleacă la Bran, la Viscri, la naiba, ca să poată să opereze pe un traseu corect, pe un circuit corespunzător turistic. Noi, în Braşov, pe raza municipiului şi pe Poiană, nu avem."* (Subiect 6) [D]

Turistul care vine la Braşov parcurge un circuit scurt şi apoi rămâne fără program [D/I]. Subiectul 22 descrie tiparul:

> *„Vor să vină să vadă centrul, să urce pe Tâmpa, să urce până la Pietrele lui Solomon şi se duc şi se-ntorc. Şi au copii, sau adolescenţi, sau ei. Şi ce fac?"* (Subiect 22) [D]

Răspunsul pe care îl propune acelaşi subiect este o ofertă organizată pe durate:

> *„Dacă ai două ore, faci asta. Dacă ai trei ore, faci asta. Dacă ai patru ore, şapte ore, faci asta. Astea sunt traseele, acolo poţi să mănânci, aici poţi să te caţeri, te costă cam atâta, astea-s riscurile, astea-s beneficiile"* (Subiect 22) [D]

Teza despre geografia simbolică a Braşovului explică acest tipar. Harta mentală a oraşului, aşa cum o descriu locuitorii şi liderii de opinie, este „centrată asupra unui număr mic de puncte de interes"[81] [C], iar teza conchide:

> *„Faptul că harta mentală a Braşovului este limitată la centrul oraşului arată că «spaţiul de acţiune» al actorilor, fie ei localnici sau turişti, este limitat la centrul oraşului, ceea ce subliniază lipsa dezvoltării unor alternative la acesta."*[82] [C]

Natura organizată ca ofertă este una dintre aceste alternative [I]. Pentru mai mulţi subiecţi, frumuseţea locului nu mai este suficientă. Subiectul 18 o spune din perspectiva pieţei:

> *„Tu anumite locuri, oricât de frumoase ar fi, prin ele înseşi aşa doar pe faptul că «sunt frumoasă şi asta-mi e suficient şi mă recomandă talentul» nu mai funcţionează"* (Subiect 18) [D]

Subiectul 10 o spune din perspectiva turistului străin cu venituri mari: „vei găsi şapte milioane de alte locuri mai interesante ca decor, ştii?" (Subiect 10) [D].

Ce caută străinii. Pentru Subiectul 17, diferenţa Carpaţilor faţă de Alpi nu este peisajul, ci viaţa sălbatică:

> *„Tu nu poţi compara, de exemplu, Munţii Făgăraş sau Piatra Craiului cu Dolomitii sau cu Alpii, pentru că munţii oriunde te duci sunt frumoşi, pentru că e o... o minune a naturii. Ceea ce este diferit: ce populează zonele respective."* (Subiect 17) [D]

Document consultare publică – draft

[81]Lorena (Oprica) Aldea, „(re)Construcţia identitară a Braşovului. Geografia simbolică a oraşului", teză de doctorat în sociologie, Şcoala Naţională de Studii Politice şi Administrative, Bucureşti, 2020; exemplar pus la dispoziţia echipei de proiect; articolul autoarei despre imaginea online a oraşului: <https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.2.10>

[82]Lorena (Oprica) Aldea, „(re)Construcţia identitară a Braşovului. Geografia simbolică a oraşului", teză de doctorat în sociologie, Şcoala Naţională de Studii Politice şi Administrative, Bucureşti, 2020; exemplar pus la dispoziţia echipei de proiect; articolul autoarei despre imaginea online a oraşului: <https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.2.10>

Mesajul pentru acest public este, în cuvintele aceluiaşi subiect: „Hai aici să vezi natură intactă, să vezi oraş şi comunităţi care sunt aproape de natură, să vezi animale sălbatice” (Subiect 17) [D]. Pentru turiştii din ţările cu climă aridă, pădurea însăşi este produsul:

> *„Aterizează aici şi în 3 ore eşti în pădure, o pădure pe care n-au văzut-o niciodată. [...] Şi toată lumea remarcă verdele ăsta care e marfă”* (atelierul 07) [D]

Un participant la acelaşi atelier a descris, ca pe o experienţă-model, două nopţi petrecute în pădure, „total deconectat, observând fauna”, cu „ploaia şi ceaţa specifice acestei zone” (atelierul 07) [D].

Ce caută familiile. În vara lui 2026, Subiectul 8 a constatat un segment nou de familii care caută natură ghidată:

> *„Au descoperit în primul rând natura. Deci ne-am axat foarte mult pe partea aceasta de urcări... de drumeţii, drumeţii, drumeţiile clasice, drumeţiile însoţite de un ghid autorizat”* (Subiect 8) [D]

Părinţii, în cuvintele aceluiaşi subiect, îşi încredinţează copiii ghizilor:

> *„Îşi lasă copiii pe mâna unor oameni care ştiu ce înseamnă natura, care ştiu ce înseamnă [...] valoarea naturii pentru un copil, pentru un copil care în mod normal stă între pereţi”* (Subiect 8) [D]

Hotelierii din atelierul 04 au numit obstacolul: traseele existente sunt pentru localnici, nu pentru familiile care vin în vizită:

> *„pentru noi, localnicii, sunt foarte ok traseele care sunt, dar sunt foarte grele. În a crea nişte trasee mai lejere pentru cei care vin...”* (atelierul 04) [D]

Conceptul de turism din 2023 consemna, pentru Poiana Braşov, aceleaşi lipsuri: infrastructura pentru mers pe jos şi pentru trasee uşoare de drumeţie scurtă prin pădure era insuficientă, iar infrastructura de bicicletă pentru nivel uşor şi mediu, potrivită familiilor cu copii, lipsea[83] [D].

Familia are nevoie şi de un spaţiu în care adulţii să se odihnească în timp ce copiii se joacă în siguranţă:

> *„ai nevoie pentru familişti spaţiu în care adultul poate bea o cafea în linişte şi poate să stea o jumătate de oră pe telefon sau o oră, copilul în condiţii safe se joacă”* (Subiect 17) [D]

Ce a funcţionat cândva. Natura a fost, pentru o parte a turiştilor, motivul unor sejururi lungi. Subiectul 21 îşi aminteşte turiştii cu rucsacul, care „Stăteau şi săptămâni, îşi tot îşi tot prelungeau... [...] ...da, şederea, pentru că le plăcea oraşul, vibe-ul, culorile toamnei, culorile primăverii...” (Subiect 21) [D]. Natura pe patru anotimpuri nu este o idee nouă pentru Braşov; este o cerere pe care destinaţia a avut-o şi pe care nu a organizat-o [I].

Document consultare publică – draft

[83] Asociaţia de Ecoturism din România şi Detente Consultants, „Concept de turism pentru Municipiul Braşov. Analiză, viziune, obiective, măsuri”, 2023, elaborat în proiectul „Creşterea capacităţii de management durabil a destinaţiei turistice Braşov la nivelul judeţului şi al municipiului” (cod SIPOCA 1043), cofinanţat din Fondul Social European prin Programul Operaţional Capacitate Administrativă 2014–2020; document pus la dispoziţia echipei de proiect.

2.6.4. Tâmpa: rezervaţie, parc sau munte în oraş

Tâmpa este locul în care toate tensiunile capitolului se întâlnesc: identitatea oraşului, folosirea zilnică de către locuitori, presiunea turistică, regimul de arie protejată, siguranţa, fauna şi eroziunea [I].

Starea de fapt. Tâmpa este rezervaţie naturală (188,20 ha) din 1962, sit Natura 2000 (ROSCI0120, 214 ha) din 2007–2008 şi, din 2022, arie specială de conservare[84][85]. Planul de management şi regulamentul ariei au fost aprobate în 2016 şi sunt în vigoare[86] [C]. Administrarea ariilor protejate revine, după fuziunea din 2025, Agenţiei Naţionale pentru Mediu şi Arii Protejate, prin Direcţia Judeţeană de Mediu Braşov; terenul forestier este administrat de Regia Pădurilor Kronstadt [C]. Telecabina a fost înlocuită integral şi redeschisă în octombrie 2025, cu două cabine de câte 25 de persoane şi o capacitate de 490 de persoane pe oră[87]; platforma belvedere de pe vârf a fost închisă la sfârşitul lui mai 2026 din cauza degradării şi este în refacere, din lemn[88] [C]. Pe Drumul Serpentinelor, scurtăturile au îngustat poteca, în unele locuri, la 40–50 cm[89], iar regulamentul sitului interzice accesul auto, cu excepţia urgenţelor [C]. Din 2024, ultima sâmbătă din septembrie este, prin hotărâre a Consiliului Local, „Ziua ariei naturale protejate Muntele Tâmpa”[90] [C].

Polul accesibilităţii. O parte a consultării cere ca Tâmpa să fie amenajată pentru oameni. Subiectul 21 o descrie ca pe parcul principal al oraşului:

> *„Să fie mai friendly cu [...] turiştii, pentru că el, oricât vrem noi să spunem că este wild, că este sălbatic, el nu mai este atât de sălbatic. Este uşor accesibil şi-atunci ar trebui, fără să [...] deranjăm natura, să îl amenajăm pentru oameni”* (Subiect 21) [D]

Subiectul 15 descrie consecinţele unei rezervaţii folosite ca parc urban:

> *„Pentru ei este surprinzător acel loc. Pentru noi este surprinzător că ei sunt acolo. Sunt încălţaţi mereu necorespunzător, de la sandale la şlapi [...]”* (Subiect 15) [D]

Acelaşi subiect formulează cerinţa astfel:

> *„intervenţii cât mai puţin invazive în aşa fel încât totuşi să putem avea nişte trasee dincolo de limita asta uşor a profesionalismului în deplasarea pe cărări montane”* (Subiect 15) [D]

Document consultare publica - draft

[84]Rezervaţia „Tâmpa (Muntele)”, cod 2.255, 188,20 ha (Legea nr. 5/2000); situl ROSCI0120 Muntele Tâmpa, 214 ha, desemnare iniţială prin Decretul nr. 949/1962 (formularul standard Natura 2000, Agenţia Europeană de Mediu): <https://bio.discomap.eea.europa.eu/arcgis/rest/services/Bio/Natura2000_Dyna_WM/MapServer/11/query?where=SITECODE%3D%27ROSCI0120%27&outFields=&returnGeometry=false&f=json>

[85]Hotărârea Guvernului nr. 685/2022 privind declararea ariilor speciale de conservare ca parte a reţelei Natura 2000 (TVR Info, 25 mai 2022): <https://tvrinfo.ro/?p=92179>

[86]Ordinul MMAP nr. 767/2016 privind aprobarea Planului de management şi a Regulamentului sitului ROSCI0120 Muntele Tâmpa şi Rezervaţiei naturale Tâmpa (Muntele), Monitorul Oficial nr. 413/01.06.2016: <https://legeaz.net/monitorul-oficial-413-2016/ordin-mmap-767-2016-plan-management-muntele-tampa>

[87]Telecabina Tâmpa, înlocuită şi redeschisă în octombrie 2025: două cabine de câte 25 de persoane, 490 de persoane pe oră (SI Magazin): <https://www.simagazin.com/en/?p=96575> ; datele operatorului, inclusiv adaptarea pentru cărucioare şi pentru persoane cu dizabilităţi: <https://www.discoverpoiana.ro/ro/instalatii-brasov>

[88]Platforma belvedere de pe Tâmpa, închisă la sfârşitul lui mai 2026 din cauza degradării (Digi24, 24 mai 2026): <https://www.digi24.ro/stiri/platforma-belvedere-de-pe-tampa-a-fost-inchisa-din-cauza-degradarii-avansate-planurile-primariei-3783363> ; contractul de proiectare şi execuţie a platformei noi, august 2026 (Economedia): <https://economedia.ro/?p=364911>

[89]Degradarea Drumului Serpentinelor, circa 3 km şi 25 de serpentine, cu poteca îngustată pe alocuri la 40–50 cm (TVR Info, 7 iunie 2024): <https://tvrinfo.ro/traseele-de-pe-muntele-tampa-din-brasov-sunt-deteriorate-de-turistii-grabiti-risca-mult-cand-se-abat-de-la-poteca/>

[90]Hotărârea Consiliului Local nr. 474/2024: ultima sâmbătă din septembrie, „Ziua ariei naturale protejate Muntele Tâmpa” (Zile şi Nopţi): <https://zilesinopti.ro/?p=888467>

Subiectul 23 numeşte publicurile pe care Tâmpa le exclude astăzi: „El nu e prietenos cu persoane cu dizabilităţi, [...] cu persoane vârstnice [...] şi pentru familii cu copii mici sau foarte mici" (Subiect 23), cu o concluzie fără echivoc: „Bă, protejarea naturii nu-nseamnă s-o lăsăm pârloagă" (Subiect 23) [D]. Poziţia cea mai radicală cere renunţarea la statutul de rezervaţie: „N-avem nevoie de sălbăticie şi rezervaţie în centrul Braşovului, ne trebuie un parc!" (Subiect 14) [D]. Acelaşi subiect descrie însă o intervenţie modestă, care nu cere schimbarea statutului: treptele refăcute, cu „o mână curentă", „treptele toate egale" şi „câte un stâlp ici-colo" (Subiect 14) [D].

Polul conservării. Subiectul 24 descrie mecanismul prin care o intervenţie mică devine o pierdere mare:

> *„Aş conserva, în primul rând, natura, pentru că e un... e un slippery slope dacă nu... în cât intervii. Intervii puţin ca s-o faci mai accesibilă, după care pui asfalt, dar doar pe serpentine, după care ajungi să pui bandă rulantă ca să poată oricine să ajungă sus fără să ia telecabina. Deja nu... ai luat Tâmpei exact ce are mai valoros: biodiversitatea şi natura."* (Subiect 24) [D]

Infrastructura atrage infrastructură, iar aceasta atrage conflictul cu fauna:

> *„după aia tragem şi curent electric şi după aia de fapt am intrat în pădure şi am intrat peste faună şi ne plângem că vine ursul peste noi"* (Subiect 24) [D]

Pentru acelaşi subiect, Tâmpa face parte dintr-un sistem ecologic care o leagă de munte: „Tâmpa nu e doar un munte şi atât, înconjurată doar de oraş" (Subiect 24) [D]. Concluzia aceluiaşi subiect este o regulă de arbitraj: „Natura nu se poate apăra singură" (Subiect 24) [D].

Calea de mijloc. Între cele două poluri, consultarea conţine o poziţie de mijloc, formulată de Subiectul 7: „Eu cred că la mijloc trebuie, adică cu nişte reguli" (Subiect 7) [D], şi una de procedură, formulată de Subiectul 11 pentru ariile protejate din jurul oraşului:

> *„eu sunt 100% convins că împreună cu administraţia care gestionează aceste arii, se pot găsi trasee astfel încât ariile protejate să fie protejate, dar să fie şi puse la dispoziţia comunităţii"* (Subiect 11) [D]

Arhitecţii apără statutul Natura 2000 al Tâmpei („Foarte bine că-i Natura 2000", sesiunea OAR) [D], cer doar lucrările minime de siguranţă pe trepte şi pe platforma de pe vârf şi văd în Tâmpa ceea ce diferenţiază Braşovul de Sibiu:

> *„Ce n-are Sibiul, are Braşovul! Mi se pare că ăsta trebuie să fie un punct de atracţie, adică este ceva al locului unic: să stai în piaţă şi să ai Tâmpa şi să poţi să urci pe Tâmpa. Sibiul nu are asta."* (sesiunea OAR) [D]

Subiectul 24 a descris pregătirea unui plan nou ca pe o ocazie: „avem pânza asta albă în faţa noastră, da?" (Subiect 24) [D]. Planul aprobat în 2016 există şi este în vigoare; revizuirea lui este, în fapt, ocazia la care se referă subiectul [C/I]. Ce cer poziţiile moderate (poteci refăcute, trepte egale, mână curentă, belvedere sigură, informare, reguli de vizitare) ţine, în cea mai mare parte, de lucrări de siguranţă şi de interpretare pe care planul de management al unei arii protejate le poate prevedea; ele nu cer scoaterea Tâmpei din regimul de protecţie [I]. Capitolul C a preluat, pe aceeaşi logică, Cetatea Braşovia ca parc arheologic compatibil cu regimul Natura 2000 (DC2-d). Scenariul S1 din secţiunea 7 tranşează controversa.

Document consultare publică — draft

2.6.5. Pădurile-parc: natura amenajată de la marginea oraşului

Pădurea-parc este instrumentul pe care consultarea îl numeşte cel mai precis. Subiectul 12 l-a definit astfel:

> *„Pădurea-parc este acea pădure a cărei funcţie este o funcţie de protecţie, nu este o funcţie de producţie, este eliminată, şi este pădurea care este pusă la dispoziţia, pe limba română aşa scurt, este pădurea care este la dispoziţia oamenilor pentru activităţi culturale, educative, recreative, turistice."* (Subiect 12) [D]

Regimul juridic este favorabil amenajărilor uşoare: noul Cod silvic permite amenajările necesare pădurilor-parc numai dacă nu implică tăieri de arbori sau defrişări şi nu scot terenul din fondul forestier[91], iar comunicările publice ale aprobării vorbesc despre alei de cel mult 2 m lăţime, piste pentru biciclete, poteci, bănci, toalete ecologice şi construcţii provizorii din lemn de cel mult 15 mp[92] [C]. Subiectul 12 consideră că amenajările nu cer autorizaţie de construire („nu ai nevoie de autorizaţie de construcţie şi elimină o groază de birocraţie", Subiect 12) [D]; afirmaţia nu a putut fi confirmată din legislaţia de urbanism şi rămâne de lămurit cu Primăria (Anexa C).

Proiectele în curs. Regia Pădurilor Kronstadt a început, în toamna lui 2026, lucrările la primele două piste de bicicletă pentru familii, circa 8 km între Răcădău (de la Iepure) şi Noua, pietruite, finanţate din bugetul Regiei[93] [C]. Subiectul 12 le descrie ca pe un traseu pentru toate vârstele:

> *„să te poţi da de la nepoţel, cu bunică, cu părinţi, cu toată lumea. Ce se întâmplă în Postăvaru este pentru o altă categorie de bicicliști, e clar"* (Subiect 12) [D]

Parcul dendrologic din Noua (25,2 ha) este în amenajare din 2019, cu lucrările oprite o perioadă lungă[94], iar un traseu suspendat la nivelul coronamentului arborilor a fost prezentat ca concept în 2025, fără decizie publică ulterioară[95] [C]. Traseele terapeutice sunt, potrivit Subiectului 12, în plan, fără un proiect public identificat [D]. Conceptul de turism din 2023 consemna intenţia Regiei de a extinde pădurea-parc până la 2.300 ha, de la 1.767 ha, şi o monitorizare a vizitatorilor, făcută împreună cu institutul de cercetări silvice din Braşov[96] [D]. Regulamentul din 2021 al drumurilor forestiere deschide pietonilor şi bicicliştilor 30 de drumuri, circa 83 km, interzice accesul cu autovehicule, motociclete şi ATV-uri, cu excepţia evenimentelor aprobate, obligă utilizatorii de

Document consultare publică — draft

[91]Legea nr. 331/2024 privind Codul silvic, art. 41 alin. (11), Monitorul Oficial nr. 7/09.01.2025: <https://legeaz.net/monitorul-oficial-7-2025/codul-silvic>

[92]Avizul Ministerului Mediului pentru regimul de pădure-parc al pădurilor din jurul Braşovului, circa 2.000 ha, şi amenajările permise (G4Media, 8 mai 2025): <https://www.g4media.ro/brasov-va-avea-2-000-de-hectare-de-padure-parc-aviz-favorabil-de-la-ministerul-mediului-este-singurul-oras-din-romania-care-a-primit-aceasta-aprobare.html> ; avizul din noiembrie 2023 pentru peste 1.700 ha (Newsbv): <https://newsbv.ro/padure-parc-jurul-brasovului-peste-1-700-trasee-plimbari-ciclism-spatii-recreere-locuri-joaca-copii/>

[93]Regia Pădurilor Kronstadt, contractul pentru două trasee de biciclete pentru familii, circa 8 km, finanţate din bugetul Regiei cu 532.366,60 lei (BizBraşov, 29 septembrie 2026): <https://bizbrasov.ro/2026/09/29/lucrari-piste-biciclete-paduri-brasov/> ; începerea lucrărilor (Transilvania 365, octombrie 2026): <https://transilvania365.ro/incep-lucrarile-la-prima-pista-de-biciclete-din-padurile-parc-ale-brasovului-traseul-va-avea-8-kilometri/>

[94]Regia Pădurilor Kronstadt, „Parcul Dendrologic Kronstadt", 25,2 ha, în cartierul Noua: <https://www.rplpkronstadt.ro/uploads/Parcul-Dendrologic-Kronstadt_.pdf> ; stadiul lucrărilor în 2025 (Radio România Braşov FM): <https://www.radiobrasovfm.ro/stiri-din-brasov/parc-dendrologic-pe-25-de-hectare-in-cartierul-noua-id205849.html>

[95]Prezentarea conceptului unui traseu suspendat la nivelul coronamentului arborilor, martie 2025 (Profit.ro): <https://profit.ro/povesti-cu-profit/foto-germanii-aduc-la-brasov-conceptul-treetop-walk-21956949>

[96]Asociaţia de Ecoturism din România şi Detente Consultants, „Concept de turism pentru Municipiul Braşov. Analiză, viziune, obiective, măsuri", 2023, elaborat în proiectul „Creşterea capacităţii de management durabil a destinaţiei turistice Braşov la nivelul judeţului şi al municipiului" (cod SIPOCA 1043), cofinanţat din Fondul Social European prin Programul Operaţional Capacitate Administrativă 2014–2020; document pus la dispoziţia echipei de proiect.

biciclete şi de alte mijloace de deplasare să reducă viteza în preajma pietonilor şi cere ca utilizarea comercială să fie avizată[97] [C]. Subiectul 12 îl consideră un avantaj rar:

> *„Braşovul este chiar un caz fericit, are un regulament de utilizare a drumurilor forestiere, care drumurile forestiere sunt puse la dispoziţia turiştilor. Inclusiv şi sau mai ales a celor pe două roţi”* (Subiect 12) [D]

Principiul. Subiectul 12 a formulat principiul pe care capitolul îl preia pentru întreaga natură a destinaţiei:

> *„Niciodată nu am fost pe principiul: «Băi, trebuie amendat». Da, trebuie amendat, dar ca să poţi să-i ceri omului ceva, trebuie să-i şi oferi. Şi am zis: «Hai întâi să oferim ceva şi după aceea să cerem».”* (Subiect 12) [D]

Riscurile. Pădurea-parc are trei riscuri. Primul este comportamentul în afara traseului:

> *„Problema cea mai mare o reprezintă turistul care merge şi se consideră îndreptăţit de a ieşi din traseu şi de a face ce vrea el în acea pădure”* (Subiect 12) [D]

Al doilea este conflictul dintre pietoni şi biciclişti, pe care Subiectul 12 îl leagă de lipsa unei reţele separate: „Din păcate, nu există o reţea separată de trasee de bicicletă astfel încât să nu intre pe traseele turistice” (Subiect 12) [D]. Al treilea este focul, în zonele a ceea ce subiectul numeşte „turismul de grătar”: „Sunt câteva zone în Braşov, vorbim de Noua, Pietrele lui Solomon, în la Iepure mai era” şi „Riscul de incendiu este foarte, foarte mare” (Subiect 12) [D]. Răspunsul este tot unul de ofertă: vetre de foc amenajate la distanţă de pădure, „încât cei care doresc să iasă la pădure doar pentru aşa ceva să aibă unde” (Subiect 12) [D].

Aceleaşi locuri au, în consultare, două lecturi. Subiectul 13 le propune ca „Braşovul verde” pentru familii: „Tâmpa, da? Sub Tâmpa, [...] Pietrele lui Solomon, [...] Noua, Parcul din Noua” (Subiect 13) [D]; Subiectul 12 le vede ca pe zonele cu cel mai mare risc de incendiu. Ambele lecturi sunt corecte şi duc la aceeaşi concluzie: locurile de natură ale familiilor trebuie amenajate tocmai pentru că sunt folosite [I]. Arhitecţii au propus şi traseul care leagă toate aceste locuri, de la Piaţa Sfatului pe Tâmpa, prin Şaua Tâmpei, Răcădău şi La Iepure, până la Noua: un traseu care „poate să devină un traseu de-o zi întreagă în care scoţi pe oameni din centru” (sesiunea OAR) [D].

Plantele invazive. Consultarea nu a semnalat riscul plantelor invazive. Managementul de proiect a observat troscot japonez (Reynoutria japonica) tot mai prezent în pădurea de pin de la intersecţia străzilor Cloşca şi 8 Martie, precum şi tufe mici ale aceleiaşi specii în curţile unor case din oraş [I, observaţie a managementului de proiect]. Specia se regenerează din fragmente mici de rizom, formează pâlcuri dense, care înlătură prin competiţie arbuştii şi plantele lemnoase native, şi este dificil de controlat[98] [C]. Din 2025, troscotul japonez este inclus pe lista speciilor alogene invazive care afectează Uniunea, stabilită în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1143/2014, care prevede restricţii şi măsuri de gestionare pentru speciile de pe această listă[99][100] [C]. În România,

[97]Regulamentul privind accesul pe drumurile forestiere din fondul forestier proprietate publică a municipiului Braşov, aprobat prin HCL nr. 151/25.03.2021: 30 de drumuri, 83,2 km (Regia Pădurilor Kronstadt): <https://www.rplpkronstadt.ro/drumuri-forestiere/>

[98]Lawson şi colab., regenerarea troscotului japonez din fragmente de rizom şi dificultatea controlului, PeerJ, 9, e11783, 2021: <https://doi.org/10.7717/peerj.11783>

[99]Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1422 al Comisiei din 17 iulie 2025 de actualizare a listei speciilor alogene invazive care afectează Uniunea (EUR-Lex): <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1422/oj>

[100]Regulamentul (UE) nr. 1143/2014 privind prevenirea şi gestionarea introducerii şi răspândirii speciilor alogene invazive (EUR-Lex): <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2014/1143/oj>

Document consultare publică – draft

specia este semnalată ca invazivă, iar un studiu din sudul Transilvaniei a inclus-o printre plantele invazive cu potențial ridicat de răspândire, cu drumurile și râurile drept coridoare de răspândire[101] [C].

Riscul pentru Brașov este extinderea speciei din grădini și de la liziera pădurii spre rezervațiile naturale, cum este Tâmpa, și spre pădurile din Postăvaru [I]. Ca și în cazul incendiilor, prevenția este mai ieftină decât intervenția: un focar mic, depistat devreme, se poate controla, iar unul extins în pădure cere tratament repetat, pe mai mulți ani [I]. Măsura propusă este D3-k.

2.6.6. Turismul activ: o comunitate fără produs comun

Brașovul are o comunitate de turism activ pe care participanții o numesc fără ezitare: alpiniști, drumeți, bicicliști, schiori de tură, parapantiști, alergători, ghizi, școli de schi, operatori de aventură [D]. Natura activă este, pentru mulți dintre ei, unul dintre motivele pentru care trăiesc aici (secțiunea 2.6.1) [D/I]. Comunitatea are și infrastructura ei: traseele de bicicletă din Postăvaru, despre care Subiectul 7 spune că „s-au făcut [...] traseele de bicicletă, care-s niște trasee unice în România” (Subiect 7) [D], aerodromurile de sport, punctele de decolare pentru zborul liber, domeniul schiabil și locurile de concurs ale Festivalului Olimpic al Tineretului European (FOTE) din februarie 2027, cu probele alpine în Poiana Brașov și cu probe de schi alpinism la Cheile Grădiștei–Fundata[102] [C].

Comunitatea nu are însă un produs comun [I]. Un participant la atelierul de turism activ a numit lipsa: Brașovul „poate fi promovat [...] ca un hub care, cum am spus, îți deschide porțile spre Transilvania, spre munți”, dar „lipsește o... un mesaj, un slogan, să zic așa, pe care să-l... sau nu un slogan, o imagine pe care să... un concept”, pentru că „noi avem impresia că tragem cumva singuri la promovarea destinației” (atelierul 07) [D].

Bicicleta: unde și pentru cine. Ciclismul montan este tema cea mai disputată a turismului activ [I]. Subiectul 5 cere separarea strictă: „Dar vreau să spun că potecile ori sunt pentru oameni, ori sunt pentru bicicliști” (Subiect 5) [D]. Subiectul 6 vede în bicicliști un public de valoare:

> *„E totuși un segment de clientelă educat. Dacă știe să se comporte în raport cu natura, este un client educat de care noi avem nevoie”* (Subiect 6) [D]

Subiectul 7 cere trasee pentru toată lumea, nu doar pentru sportivi: „Îți trebuie trasee ușoare și foarte ușoare, de agrement” (Subiect 7) [D], iar Subiectul 11 arată că publicul s-a schimbat: „sunt foarte multe biciclete electrice și din ce în ce mai accesibile” (Subiect 11) [D]. Un participant la atelierul de turism activ a arătat, pe exemplul unei arii protejate din apropiere, cum se pot amenaja trasee fără distrugeri:

> *„deci am făcut 11 trasee de biciclete, de mountain bike. Le-am desenat pe drumuri existente, fără să stricăm nimic, am făcut săgeți peste tot, 160 de săgeți și 80 de stâlpi și așa mai departe.*

[101]EPPO Global Database, Reynoutria japonica în România: <https://gd.eppo.int/taxon/POLCU/distribution/RO> ; Zimmermann și colab., hărțile de risc ale plantelor invazive din centrul României, NeoBiota 24, 2015 (EPPO Reporting Service 2015/139): <https://gd.eppo.int/reporting/article-4937>

[102]Festivalul Olimpic al Tineretului European, Brașov 2027, 14–21 februarie 2027: localitățile și probele (Radio România Brașov FM): <https://www.radiobrasovfm.ro/sport/stiri-locale/pregatirile-pentru-fote-brasov-2027-au-intrat-intr-o-noua-etapa-id219408.html> ; programul sportiv (Comitetul Olimpic Național al Ucrainei): <https://noc-ukr.org/en/news/ogolosheno-sportivnu-programu-zimovogo-ye-yu-of-2027-u-rumuniyi>

Document consultare publică – draft

[...] Nu trebuie să-i faci să strici toate fânețele ca să faci tu dâmburi, să sară cu bicicleta sau nu știu ce." (atelierul 07) [D]

Conceptul de turism din 2023 consemna aceeași dispută. În grupul de lucru pentru zona verde, o asociație montană a semnalat conflictul dintre bicicliști și drumeți pe aceleași trasee; comunitatea bicicliștilor era estimată la circa 500 de utilizatori, iar grupul a identificat nevoia unor trasee ușoare de ciclism montan între Poiana și Brașov, folosibile la urcare și la coborâre[103] [D].

Bike parkul din Postăvaru. Parcul de ciclism montan are șase trasee de coborâre, cu lungimi între 1,1 și aproape 6 km, clasificate după culoare: „Traseele albastre sunt ușoare, cele roșii au dificultate medie, iar cele negre sunt foarte dificile"[104] [C]. Consultarea descrie o dificultate reală mai mare decât cea anunțată. În două interviuri, moderatorul a observat că traseele albastre sunt, în fapt, de nivel roșu și, într-unul dintre ele, că parcul nu are trasee verzi, pentru începători („nu ai trasee verzi și chiar și albastru e mai mult roșu", moderatorul). Subiecții au confirmat: „Exact! Deci el a fost gândit pe ce avem noi în munte" (Subiect 7); „Sunt niște [...] secțiuni unde... Da, sunt. Se întâmplă și la pârtii" (Subiect 15) [D]. Pentru Subiectul 11, traseele „sunt pentru hard enduro, adică pentru cei care se dau mai tare, cu sărituri, cu nu știu... contrapante și așa mai departe" (Subiect 11) [D]. Hotelierii din atelierul 04 le-au descris ca fiind „foarte grele" și au cerut trasee mai ușoare pentru cei care vin în vizită (secțiunea 2.6.3) [D]. În atelierul apartamentelor în regim hotelier, un participant a relatat concluzia atelierului de turism activ: investițiile ar trebui să meargă spre drumeție și spre ciclism montan, „dar nu doar mountain bike cum este acuma, de nivel foarte ridicat, și [...] zone de biciclit în familii sau pentru începători" (atelierul 08) [D].

Conceptul de turism din 2023 ajunsese la aceeași concluzie: „Gradul de dificultate al actualei rețele de trasee este mediu, spre dificil, lipsind în continuare opțiunile ușoare". Același document constata că parcul „nu are o administrare clară" și că nu are implementată „o schemă explicită de management și comunicare"[105] [D].

Transportul pe cablu. Programul instalațiilor pe cablu adaugă o a doua problemă [I]. În 2025, telegondola și telescaunul Ruia, care urcă bicicliștii spre trasee, au fost programate la sfârșit de săptămână, cu extinderea programului în funcție de cerere[106]; din iulie 2026, programul anunțat al telegondolei este cel puțin de vineri până duminică, iar extinderea în alte zile este condiționată de o creștere puternică a gradului de ocupare[107] [C]. Hotelierii au semnalat începutul târziu al

Document consultare publică – draft

[103]Asociația de Ecoturism din România și Detente Consultants, „Concept de turism pentru Municipiul Brașov. Analiză, viziune, obiective, măsuri", 2023, elaborat în proiectul „Creșterea capacității de management durabil a destinației turistice Brașov la nivelul județului și al municipiului" (cod SIPOCA 1043), cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014–2020; document pus la dispoziția echipei de proiect.
[104]Observator, 25 iulie 2026, cele șase trasee ale parcului de ciclism montan din Postăvaru și clasificarea lor: <https://observatornews.ro/economic/se-redeschide-bike-parkul-din-postavarul-cat-costa-sa-inchiriezi-o-bicicleta-pentru-o-zi-661183.html>
[105]Asociația de Ecoturism din România și Detente Consultants, „Concept de turism pentru Municipiul Brașov. Analiză, viziune, obiective, măsuri", 2023, elaborat în proiectul „Creșterea capacității de management durabil a destinației turistice Brașov la nivelul județului și al municipiului" (cod SIPOCA 1043), cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014–2020; document pus la dispoziția echipei de proiect.
[106]G4Media, 20 iunie 2025, deschiderea parcului de ciclism montan, cu telegondola și telescaunul Ruia la sfârșit de săptămână: <https://www.g4media.ro/?p=1076583>
[107]G4Media, 16 iulie 2026, programul telegondolei pentru parcul de ciclism montan, cel puțin de vineri până duminică: <https://www.g4media.ro/50-reducere-pentru-brasoveni-la-transportul-cu-telegondola-in-bike-park-postavarul-vinerea-brasovenilor-pentru-bikeri-daca-gradul-de-ocupare-va-creste-foarte-foarte-tar.html>

sezonului: „În iulie s-a dat drumul la Bike Park. Iulie... Iunie, în altă parte" (atelierul 04) [D]. Un participant la atelierul de turism activ a descris consecința pentru afacerile care depind de cablu:

> *„pentru că noi operăm în Poiana Brașov, avem anumite probleme pe partea de operativitate continuă a instalațiilor din Poiana Brașov pe cablu. [...] și din cauza aceasta nu putem efectiv să estimăm numărul de turiști care vor veni"* (atelierul 07) [D]

Notele scrise ale aceluiași atelier cer „Operativitate continuă a instalațiilor pe cablu din Poiana Brașov, care pot asigura o continuitate economică a operatorilor / hotelurilor din Bv și Poiana Brașov" (atelierul 07) [D].

Managementul de proiect a observat că, atunci când telegondola nu funcționează, o parte dintre bicicliști urcă cu telecabina Capra Neagră, a cărei stație superioară se află la circa 1.775 m[108], în zona vârfului Postăvaru, unde nu există un traseu de bicicletă omologat. Mulți dintre acești bicicliști nu au pregătirea necesară pentru coborârea pe acest teren, ceea ce produce accidentări repetate și o presiune mare asupra Salvamontului [I, observație a managementului de proiect]. Într-o singură zi din iulie 2025, Salvamontul a intervenit în patru situații cu bicicliști accidentați pe traseele de coborâre din Postăvaru, una cu traumatism cranio-cerebral sever, cu evacuare pentru elicopterul SMURD, și a avertizat asupra „riscurilor reale de pe traseele de mountain biking din zona Postăvaru"[109] [C]. Subiectul 11 descrie alternativa, urcarea pe bicicletă pe un traseu de nivel mediu:

> *„Se poate urca inclusiv până în Postăvaru cu bicicleta dacă e [...] un traseu ca nivel mediu. Da, ai nevoie de condiție fizică să urci, pentru că ai o pantă, dar nu trebuie construit în așa fel încât curbele să fie foarte abrupte"* (Subiect 11) [D]

Parcul aparține domeniului schiabil al stațiunii (capitolul P5, D3-e). Capitolul de față tratează clasificarea traseelor și accesul pe cablu ca probleme de siguranță ale muntelui orașului (D4-j, D6-i) [I].

Muntele fără zăpadă. Pentru o parte a participanților la atelierul de turism activ, viitorul muntelui ține mai mult de bicicletă decât de schi:

> *„cred că nu merită investiți bani în direcția aceasta și că Poiana Brașov trebuie să se dezvolte ca să devină capitala mountain biking-ului din România"* (atelierul 07) [D]

Argumentul este cel al anului de lucru: „8 luni pe an de lucru, decât să avem două luni plin de haos și dezorganizare totală" (atelierul 07) [D]. Capitolul P5 a stabilit, pentru stațiune, modernizarea domeniului schiabil fără extindere și dezvoltarea produsului de vară; capitolul de față preia, pentru destinație, argumentul celor opt luni de lucru (direcția D7).

Cabanele. Un participant la atelierul de turism activ descrie pierderea infrastructurii care a făcut posibil turismul montan (cifrele invocate nu au putut fi confirmate din surse publice, Anexa C):

> *„Da, asociația noastră deținea totuși 40 de cabane. Astăzi pot să zic că 10. [...] Celelalte le-am pierdut în câțiva ani, au fost privatizate și majoritatea sunt distruse pentru că cabanele nu sunt cabane, cabanele sunt de interes social, dar nu aduc profit."* (atelierul 07) [D]

[108]Lift-World, telecabina Capra Neagră, Poiana Brașov, 1.038–1.775 m: <https://lift-world.info/fr/lifts/10926/datas.htm>
[109]Ziarul Financiar, 5 iulie 2025, patru intervenții ale Salvamontului pentru bicicliști accidentați pe traseele de coborâre din masivul Postăvaru: <https://www.zf.ro/eveniment/accidente-in-lant-pe-trasee-de-ciclism-montan-din-masivul-postavaru-22849450>

Document consultare publica - draft

Evenimentele. Consultarea propune evenimente în natură de mai multe feluri: un festival de folk într-o poiană, alergări prin pădure, evenimente de bicicletă (Subiect 12) [D], și un festival al sporturilor montane extreme în a doua jumătate a lui noiembrie, cu o invitație care este, în sine, un concept de produs: „Nu veniți pentru confort! Veniți să stați în burniță și-n noroi!" (Subiect 23) [D]. Un participant la atelierul de turism activ avertizează însă asupra presiunii pe care o creează nevoia de a aglomera:

> *„Deci trebuie tot timpul trebuie ceva ca să aglomereze și să fie turism de masă. În loc să se bucure de faptul că e parcul acolo [...]"* (atelierul 07) [D]

Riscul pentru localitățile de la poalele munților are un model negativ: „Riscul e să ajungă un pic ca... centrul Branului: casă lângă casă [...]" (atelierul 07) [D].

Zborul. Brașovul are o tradiție aeronautică pe care cercetarea proiectului despre aviația ușoară și de agrement o propune ca produs de natură: aerodromuri de sport la mai puțin de 25 km de oraș, zboruri panoramice deasupra Poienii, a Branului și a Râșnovului, parapantă, parașutism și zbor cu planorul în unde orografice, un produs al lunilor octombrie–decembrie [C/I]. Subiectul 22 numește parapanta de pe Bunloc printre activitățile obișnuite de sfârșit de săptămână ale brașovenilor, iar Subiectul 19 o pune în oferta de agrement în aer liber a Poienii, alături de bicicletă, parcurile de aventură și săniile de vară [D]. Capitolul C a preluat centenarul aviatic din 2027 (DC6-h).

Turismul motorizat. Consultarea conține și o nișă controversată: turismul cu motociclete de enduro, cu vehicule de teren și cu ATV-uri, prezentat pozitiv de Subiectul 10 și de un participant la atelierul de turism activ [D]. Regulamentul drumurilor forestiere interzice accesul acestor vehicule în pădurile municipiului, cu excepția evenimentelor aprobate [C]. Conceptul de turism din 2023 consemna, din partea organizației care elabora planul de management al sitului Natura 2000 Postăvarul, aceeași îngrijorare: activitățile off-road, schiul în afara pârtiilor și deșeurile lăsate de turiști dau zonei „un caracter de turism dezorganizat"[110] [D]. Scenariul S5 tranșează locul acestei nișe.

2.6.7. Ursul: „și erou, și adversar"

Ursul este tema de natură cu cea mai mare încărcătură emoțională din consultare. Ursul și fauna sălbatică ca problemă (B6) apar în 12 interviuri și în 5 ateliere, pachetul de măsuri propus pentru urs (C7) în 6 interviuri și 5 ateliere, iar fauna ca atu (A22) în 4 interviuri și 5 ateliere [C]. Participanții la atelierul de turism activ au rezumat ambivalența într-o formulă pe care capitolul o preia ca titlu: „Deci e și erou, și adversar ursul"; „Deci oamenii vin pentru urs și e și adversarul cel mai mare, da" (atelierul 07) [D].

Datele. Studiul național al populației de urs brun, finalizat în decembrie 2025, estimează între 10.657 și 12.787 de exemplare în România; județul Brașov are cea mai mare densitate dintre județe, 29,9 exemplare la 100 km², și o abundență medie de circa 1.329 de urși[111] [C]. În 2025,

[110]Asociația de Ecoturism din România și Detente Consultants, „Concept de turism pentru Municipiul Brașov. Analiză, viziune, obiective, măsuri", 2023, elaborat în proiectul „Creșterea capacității de management durabil a destinației turistice Brașov la nivelul județului și al municipiului" (cod SIPOCA 1043), cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014–2020; document pus la dispoziția echipei de proiect.
[111]Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, raportul sintetic al studiului privind analiza probelor genetice de urs brun, decembrie 2025: <https://mmediu.ro/storage/2025/12/Raportul-sintetic-al-studiului-privind-analiza-probelor-genetice.pdf>

Document consultare publică – draft

jandarmeria din județul Brașov a intervenit de 1.160 de ori pentru urși, față de 770 de ori în 2024; 70% dintre solicitări au venit din zonele locuite, peste 60% din municipiul Brașov și din Poiana Brașov, iar 750 de apeluri s-au concentrat în lunile iunie–august[112] [C]. În intervențiile jandarmeriei din 2025 au fost împușcați trei urși în tot județul; până la începutul lui septembrie 2026, pe raza municipiului fuseseră împușcați sau eutanasiați 14 urși[113] [C].

Cadrul legal s-a schimbat de trei ori între 2024 și 2026. Legea nr. 242/2024 a aprobat, pentru 2024 și 2025, câte 426 de exemplare pentru prevenție și 55 pentru intervenție la nivel național[114] [C]. Ordonanța de urgență nr. 60/2025 permite, în localități, intervenția directă prin oricare dintre metodele prevăzute (alungare, tranchilizare și relocare, extragere) și interzice, din noiembrie 2025, „hrănirea sub orice formă" a urșilor aflați în libertate, cu amenzi de 10.000–30.000 de lei[115] [C]. Legea promulgată la 5 octombrie 2026 stabilește pentru 2026 niveluri de 859 de exemplare pentru prevenție și 110 pentru intervenție[116] [C]. Intervenția în localități revine unei echipe conduse de primar sau de viceprimar, din care fac parte jandarmeria sau poliția locală, personalul gestionarului fondului cinegetic și un medic veterinar[117] [C]. Gestiunea populației ține de aceste autorități și de acest cadru; strategia turistică nu o tranșează și nu o înlocuiește [I].

Trei experiențe ale aceluiași animal. Consultarea descrie ursul din trei poziții diferite.

Prima este a turistului care renunță. În atelierul apartamentelor în regim hotelier, un participant a relatat ce aude de la cei care ar vrea să vină: „am auzit-o de la oameni care vor să vină în Brașov: «Bă, nu vin în Brașov că mi-e frică de urși»" (atelierul 08) [D]. În atelierul hotelierilor au fost descrise anulări:

> *„Și în Poiană au avut anulări tabere care urmau să fie făcute peste vară în Poiană. Și au sunat și au zis: «La revedere, nu venim din cauza urșilor»"* (atelierul 04) [D]

Subiectul 8 vorbește despre o „pierdere de business efectivă și cuantificabilă" (Subiect 8), iar Subiectul 16 aude ezitarea mai ales de la familii:

> *„Mai ales când au copii. Aud asta, dar nu doar de la turiștii din străinătate. Aud asta mai ales de la români"* (Subiect 16) [D]

Document consultare publică – draft

[112]Bilanțul Inspectoratului de Jandarmi Județean Brașov pentru 2025: 1.160 de intervenții la urs, față de 770 în 2024 (G4Media, 31 decembrie 2025): <https://www.g4media.ro/numarul-interventiilor-la-urs-a-crescut-cu-peste-50-in-judetul-brasov-fata-de-2024-sapte-din-zece-apeluri-privind-ursi-vin-din-zone-locuite-arata-bilantul-ijj-brasov.html>
[113]Al 14-lea urs împușcat sau eutanasiat pe raza municipiului Brașov în 2026 (Profit.ro, septembrie 2026): <https://profit.ro/perspective/urs-impuscat-in-parcare-in-poiana-brasov-22695226>
[114]Legea nr. 242/2024: 426 de exemplare pentru prevenție și 55 pentru intervenție (Europa Liberă): <https://romania.europalibera.org/a/pentru-2024-se-aproba-uciderea-a-426-de-ursi-bruni-cota-de-preven%c5%a3ie-%c5%9fi-55-de-exemplare-cota-de-interven%c5%a3ie/33037087.html>
[115]Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 60/2025 (textul publicat, inclusiv preambulul): <https://hotnews.ro/wp-content/uploads/2025/11/OUGANEXA.pdf> ; fișa actului normativ: <https://leap.unep.org/en/countries/ro/national-legislation/emergency-ordinance-no-60-november-6-2025>
[116]Nivelurile de prevenție (859 de exemplare) și de intervenție (110 exemplare) pentru 2026, votate de Camera Deputaților în aprilie 2026 (Agerpres): <https://agerpres.ro/viata-parlamentara/2026/04/22/camera-deputatilor-cota-de-interventie-preventiva-la-ursii-bruni-din-romania-pentru-2026---aprobata--1549001> ; promulgarea legii la 5 octombrie 2026 (Euronews România, 6 octombrie 2026): <https://www.euronews.ro/articole/nicusor-dan-a-promulgat-noua-lege-privind-ursii-859-de-exemplare-pot-fi-impuscate-preventiv>
[117]Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 81/2021 privind metodele de intervenție imediată pentru prevenirea și combaterea atacurilor exemplarelor de urs brun, art. 2 (echipa de intervenție): <https://legeaz.net/monitorul-oficial-732-2021/oug-81-2021-ursi>

Pierderile nu sunt însă măsurate: nu există date oficiale despre anulările atribuite urşilor, iar scăderea cererii din Poiana din vara lui 2026 a fost pusă de hotelieri pe seama cheltuielilor mai prudente ale turiştilor[118] [C].

A doua este a locuitorului de la marginea pădurii:

> *„Uite de exemplu, la mine pe stradă, trec zilnic urşii. [...] Oamenii nici măcar nu mai sună la 112, că s-au săturat deja de ei. [...] Că e drăguţ, dar câinii latră, oamenii se sperie, nu poţi să scoţi copiii afară, nu mai merge nimeni după ciuperci, zmeură, soc în capătul străzii, da?"* (atelierul 02) [D]

În Răcădău, alertele au devenit parte a nopţii: „Stau [...] în Răcădău. În ultimele două săptămâni, noapte de noapte RO-Alert cu urşi" (atelierul 08) [D]. Întrebat dacă cine se plimbă seara pe la marginea pădurii este în siguranţă, Subiectul 6 a răspuns: „E, cum ţi-e norocul. Nu, nu eşti" (Subiect 6) [D]. Acelaşi atelier care a descris teama a cerut şi o lectură echilibrată:

> *„presiunea aceasta media legată de urşi şi portretizarea Braşovului ca fiind oraş plin de urşi, [...] e un pic exagerată din perspectiva media, unu la mână, şi doi la mână este şi o realitate cu care chiar ne confruntăm"* (atelierul 08) [D]

A treia este a vizitatorului care vine pentru urs. „Foarte mulţi străini care sunt entuziasmaţi să vadă urşi"; „De asta mulţi vin aici şi solicită asta, să vadă urşi" (atelierul 03) [D]. Subiectul 17 pune problema în termeni de produs: „cum facem ca să fie brand turistic, să fie atracţie turistică, să nu fie numai sperietoare că nu vin turişti aicea?" (Subiect 17) [D], iar Subiectul 8 consideră că fenomenul apariţiei animalelor sălbatice, „gestionat corect", „ar putea fi chiar un plus" (Subiect 8) [D]. Datele confirmă o cerere mică, dar foarte satisfăcută: tururile de observare a faunei care pleacă din Braşov au scoruri de 4,8–5,0 pe platformele de recenzii, iar ursul apare în 2,5% dintre recenziile turistice, aproape numai în cele ale acestor tururi (secţiunea 2.2); în imaginea spontană a românilor, ursul este asociat cu Braşovul de doar 1,4% dintre călători (secţiunea 2.1) [C].

Cauza asupra căreia destinaţia are control. Consultarea numeşte aceeaşi cauză din unghiuri diferite: hrana de origine umană. Subiectul 7 o leagă de deşeuri:

> *„Urşii sunt atraşi de miros. [...] dacă oamenii nu-nţeleg că tre' să-şi pună deşeurile în locurile amenajate, ursul nu aşteaptă după turist [...]. Ăla vine"* (Subiect 7) [D]

Subiectul 15 descrie hrănirea pentru fotografie, întâlnită în municipiu şi în Poiana: „oamenii lăsau mâncare să vină ursul, să-l poată oferi spre fotografiere", şi îşi încheie descrierea cu o regulă: „un urs hrănit de om este un urs mort" (Subiect 15) [D]. Subiectul 12 explică mecanismul:

> *„Îţi atragi prietenii, îl înveţi că există şi alt tip de mâncare decât cea pe care el o mănâncă în mod obişnuit, ceea ce nu este în regulă şi atunci îl ajuţi, între ghilimele, să dezvolte un comportament deviant"* (Subiect 12) [D]

Subiectul 11 trage concluzia: „Ursul nu e vinovat. Vinovaţi suntem noi, oamenii" (Subiect 11) [D]; „Ursul de ce vine la tomberon? Pentru că în momentul de faţă poate să-l deschidă" (Subiect 11)

[118]Scăderea înnoptărilor din Poiana Braşov în vara lui 2026, atribuită de hotelieri cheltuielilor mai prudente ale turiştilor (Euronews România, 10 august 2026): <https://www.euronews.ro/articole/vara-slaba-pentru-turismul-la-munte-turistii-au-petrecut-cu-50percent-mai-putine>

Document consultare publica – draft

[D]. Preambulul ordonanței din 2025 numește hrănirea neautorizată una dintre cauzele principale ale incidentelor[119] [C].

Brașovul are un precedent documentat. Un studiu al conflictelor om–urs din zona urbană a Brașovului în 2004–2018 a localizat 42,6% dintre ele în Răcădău, la contactul cu liziera pădurii; 26 dintre cele 31 de containere de gunoi analizate în trei cartiere se aflau lângă pădure[120] [C]. În 2006, Primăria, operatorul de salubritate, vânătorii, cercetătorii și organizațiile de mediu au introdus golirea containerelor de trei ori pe zi, interdicția de a lăsa gunoiul lângă containere, patrule și relocări; contactul turiștilor cu urșii a scăzut, dar urșii veneau încă la containerele din Răcădău în 2009–2010[121] [C]. Subiectul 17 își amintește episodul ca pe o lecție:

> *„Ursul fiind un animal oportunist, vine la mâncare gratuită. [...] Dar s-a oprit. Și există soluția de atunci, cum s-a oprit: au schimbat sistemul de colectare a gunoiului”* (Subiect 17) [D]

Sursele confirmă parțial această lectură: măsurile au redus fenomenul, fără să-l elimine (Anexa C).

Ce funcționează în alte locuri. La Râșnov, un gard electric de circa 6 km pe liziera vestică a pădurii a fost instalat în 2025, după ce zona Policlinicii, protejată din 2023, nu a mai fost vizitată de animale sălbatice[122] [C]. La Băile Tușnad, 16 containere rezistente la urși, de cinci tipuri, funcționează din mai 2024[123] [C]. La nivel național, până în decembrie 2025 fuseseră instalate peste 1.100 de sisteme electrice de protecție[124] [C]. În municipiul Brașov nu am identificat un program de pubele sau de containere rezistente la urși; ecoinsulele instalate din 2022 nu sunt descrise ca rezistente la urși [C/I]. Complexul pentru urși-problemă propus în 2019 de Regia Pădurilor Kronstadt pe Valea Timișului era, în iulie 2025, parțial împrejmuit și fără termen de finalizare[125] [C].

Propunerile consultării acoperă aceeași logică a prevenției. Subiectul 17 propune ca operatorii dintr-o zonă să-și asume problema împreună: garduri electrice întreținute, deșeuri gestionate la fiecare unitate de cazare, pubele rezistente la urși, cu sprijinul OMD pentru finanțarea gardurilor (Subiect 17) [D]. Participanții la atelierul de turism activ cer ca la fiecare intrare pe potecă să existe „o pancartă cu [...] 10 reguli sau sugestii cum să te comporți în fața ursului” și o procedură de

Document consultare publica - draft

[119] Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 60/2025 (textul publicat, inclusiv preambulul): <https://hotnews.ro/wp-content/uploads/2025/11/OUGANEXA.pdf> ; fișa actului normativ: <https://leap.unep.org/en/countries/ro/national-legislation/emergency-ordinance-no-60-november-6-2025>

[120] Cimpoca și Voiculescu, studiu al conflictelor om–urs din zona urbană a Brașovului, 2004–2018, Sustainability, 14(13), 7833, 2022: <https://www.mdpi.com/2071-1050/14/13/7833>

[121] Fundația Carpați, raportul final al proiectului „Habituated Bears in Romania - A Challenge for Romanian Wildlife Management”, 2006: <https://media.rufford.org/media/project_reports/47.01.05%20Detailed%20Final%20Report.pdf> ; urșii la containerele din Răcădău în 2009 (Evenimentul Zilei): <https://evz.ro/ursii-de-tomberon-liberi-pe-tampa-852429.html>

[122] Gardul electric de circa 6 km de pe liziera vestică a pădurii de la Râșnov (TVR Info, 24 iulie 2025): <https://tvrinfo.ro/?p=562837> ; gardul de la Policlinica din Râșnov, 2023 (G4Media): <https://www.g4media.ro/gard-electric-impotriva-ursilor-la-rasnov-a-fost-construit-pentru-a-stopa-coborarea-ursilor-in-oras.html>

[123] Primele containere rezistente la urși, montate la Băile Tușnad în mai 2024 (Antena 3): <https://www.antena3.ro/actualitate/locale/imagini-cu-primele-containere-anti-urs-montate-in-romania-709955.html>

[124] Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, comunicatul din 12 decembrie 2025 privind populația de urs brun și sistemele electrice de protecție instalate: <https://mmediu.ro/en/comunicare/comunicate-de-presa/diana-buzoianu-romania-are-in-premiera-date-stiintifice-complete-pentru-un-management-responsabil-al-populatiei-de-urs-brun/>

[125] Stadiul complexului pentru urși-problemă de pe Valea Timișului (Newsweek România, 29 iulie 2025): <https://newsweek.ro/actualitate/rezervatia-de-ursi-de-la-brasov-bate-pasul-pe-loc-s-a-construit-doar-un-gard>

alertă: „O procedură în bike park când apare ursul, măcar să știm cum se anunță” (atelierul 07) [D]. Subiectul 12 pune educația înaintea oricărei alte măsuri:

> *„Educația duce la atenuarea senzației de teamă. Nu va dispărea teama, pentru că da, în acest moment avem această problemă cu suprapopularea de urs în zonă și animalele sunt imprevizibile”* (Subiect 12) [D]

Observarea. Observarea faunei nu este interzisă. Atragerea urșilor cu hrană, pe care se sprijină majoritatea observatoarelor din fondurile cinegetice, este însă sancționabilă din noiembrie 2025, iar preambulul ordonanței vizează explicit descurajarea observatoarelor turistice amplasate în habitatele naturale ale urșilor[126][127] [C]. Propunerea Subiectului 8 de a hrăni animalele în zone dedicate din afara Poienii (Subiect 8) [D] nu mai este compatibilă cu acest cadru [I]. Rămân trei forme de observare compatibile cu legea și cu siguranța: turul ghidat care urmărește urmele și semnele faunei fără a o atrage cu hrană, observarea speciilor care nu sunt hrănite (cerbi, căprioare, păsări) și vizita la sanctuarul de urși de la Zărnești, unde peste 130 de urși salvați din captivitate trăiesc pe 69 de hectare de pădure, cu acces numai în tur ghidat[128] [C/I]. Zonele de observare din afara stațiunii propuse în capitolul P5 (D6-b) funcționează, în consecință, fără hrănire [I].

Din date și din consultare rezultă trei constatări [I]. Ursul este, întâi, o problemă de siguranță publică a orașului și abia apoi un subiect turistic: incidentele se petrec în cartiere și în stațiune, iar teama locuitorilor precede teama turiștilor. Cauza pe care destinația o poate controla este hrana de origine umană (deșeurile, hrănirea, resturile lăsate pe trasee), pentru că gestiunea populației ține de alte autorități. Observarea faunei are o cerere reală, care poate fi servită numai în forma care nu hrănește și nu obișnuiește ursul cu omul. Direcția D5 organizează politica destinației pe aceste trei constatări.

2.6.8. Siguranța montană: informare, localizare, responsabilitate

În consultare, siguranța montană este mai puțin o temă a accidentelor și mai mult una a pregătirii vizitatorului [I]. Tema siguranței montane (C28) apare în 3 interviuri și într-un atelier [C], dar riscul vizitatorului nepregătit este descris în mai multe surse (Subiecții 11, 12, 15 și 24; atelierele 03 și 07; sesiunea OAR) [D].

Datele. Serviciul public local care asigură salvarea montană în masivul Postăvaru și în Poiana Brașov are 17 salvatori montani cu pregătire de paramedic și două baze, la Bradu, permanentă, și pe Cristianul Mare, iarna[129] [C]. În 2025, serviciul a avut 792 de intervenții pentru 866 de persoane, față de 703 intervenții pentru 749 de persoane în 2024; 675 de intervenții au avut loc în cele 89 de zile cu pârtii deschise, iar 117, pentru 122 de persoane, în sezonul cald; 282 de persoane au fost predate echipajelor de urgență, iar trei au fost evacuate cu elicopterul[130] [C].

[126]Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 60/2025 (textul publicat, inclusiv preambulul): <https://hotnews.ro/wp-content/uploads/2025/11/OUGANEXA.pdf> ; fișa actului normativ: <https://leap.unep.org/en/countries/ro/national-legislation/emergency-ordinance-no-60-november-6-2025>
[127]Observatoarele de urși bazate pe hrănire (TVR Info, 1 aprilie 2025): <https://tvrinfo.ro/observatoarele-de-ursi-aduc-profit-de-pe-urma-animalelor-salbatice-dar-sunt-o-forma-de-turism-in-afara-legii/>
[128]Sanctuarul de urși de la Zărnești: 69 ha, peste 130 de urși salvați, vizitare numai cu tur ghidat: <https://millionsoffriends.org/en/libearty/>
[129]Serviciul public local Salvamont al municipiului Brașov: <https://salvamontbrasov.ro/despre-noi/>
[130]Bilanțul Salvamont Brașov pentru 2025: 792 de intervenții și 866 de persoane (Brasov.net, 16 ianuarie 2026): <https://www.brasov.net/bilantul-salvamont-brasov-pentru-anul-2025/>

Document consultare publică – draft

Serviciul judeţean Salvamont-Salvaspeo, subordonat Consiliului Judeţean, are patru formaţii (Braşov, Predeal, Râşnov, Victoria), iar conducerea lui a declarat public, în august 2026, o capacitate operativă de circa 17% din necesar[131] [C]. Pentru Tâmpa şi pentru pădurile-parc nu există o evidenţă publică a incidentelor [C/I].

Din 2026, fiecare turist plăteşte, pe noapte, 5 lei pentru Salvamont, alături de cei 7 lei pentru promovare turistică[132] [C]. Regulamentul taxei speciale Salvamont o defineşte ca venit cu destinaţie specială, folosit pentru cheltuielile ocazionate de activitatea de salvare în munţi[133] [C]. Destinaţia sumelor nu este însă cunoscută de toţi cei care colectează taxa: „Nu am înţeles, sincer, de ce a trebuit să plătesc şi taxa aceea de Salvamont" (atelierul 08) [D].

Cifrele arată că intervenţiile se concentrează în domeniul schiabil, a cărui siguranţă este tratată în capitolul P5 (D6) [C/I]. Sezonul cald are mai puţine intervenţii, dar este sezonul în care cresc drumeţia, bicicleta şi bicicleta electrică, adică produsele pe care capitolul de faţă le dezvoltă [I]. Accidentele de pe traseele de coborâre cu bicicleta din Postăvaru (secţiunea 2.6.6) sunt partea cea mai vizibilă a acestui risc [C/I].

Vizitatorul nepregătit. Pe Tâmpa, riscul vine din contrastul dintre aparenţa de parc şi terenul de munte:

> *„Adică pentru o deplasare, acum merge şi în şlapi. Atenţie, merge în şlapi, în sandale, cu riscuri, cu riscuri mari şi dacă-i vreme bună. Pe acest traseu cunoscut de braşoveni ca traseul Serpentinelor, pe Serpentine sunt zone cu stâncă foarte, foarte mari."* (Subiect 15) [D]

Pe munte, situaţia este aceeaşi, iar nimeni nu verifică echipamentul:

> *„De exemplu, pe zona montană, ca să nu mergem doar pe perioada iernii, urcă din ce în ce mai mulţi turişti neechipaţi corespunzător. Parcurile încasează o mică taxă, au taxa de parc, [...] dar nu-ţi verifică nimeni echipamentul."* (Subiect 11) [D]

Responsabilitatea. Subiectul 11 porneşte de la faptul că salvarea montană rămâne gratuită şi cere, în schimb, consecinţe pentru cine îşi asumă riscuri fără pregătire:

> *„Dar minim de echipament necesar să-l ai la dispoziţie şi în momentul în care se întâmplă un incident din cauza faptului că nu [...] ai respectat nişte reguli, ar trebui să existe nişte consecinţe"* (Subiect 11) [D]

Subiectul 12 vede în amenzi un instrument eficient, după ce destinaţia a oferit ce trebuie: „În momentul în care se umblă la buzunar, omul deja se gândeşte de două ori" (Subiect 12) [D]. Aceeaşi sursă formulează însă şi condiţia prealabilă, oferta înaintea sancţiunii (secţiunea 2.6.5).

Informarea şi localizarea. Pentru participanţii la atelierul antreprenorilor culturali, informarea este o obligaţie a gazdei: „suntem obligaţi [...] să informăm şi să educăm turistul care ne trece

[131]Capacitatea operativă a Serviciului Public Judeţean Salvamont-Salvaspeo Braşov (Radio România Braşov FM, august 2026): <https://www.radiobrasovfm.ro/stiri-din-brasov/doar-17-personal-operativ-are-serviciul-public-judetean-salvamont-brasov-id218577.html>

[132]Consiliul Local al Municipiului Braşov, 22 decembrie 2025: taxa de promovare turistică de 7 lei şi taxa Salvamont de 5 lei, de la 1 ianuarie 2026 (Economedia): <https://economedia.ro/?p=311181>

[133]Regulamentul taxei speciale Salvamont, anexă la proiectul de hotărâre privind taxele locale pentru 2026, art. 2 şi art. 5: <https://www.brasovcity.ro/file-zone/proiecte/hotarare/TAXE%202026/06.%20ANEXA%202.pdf>

Document consultare publică – draft

pragul" (atelierul 03) [D]. Subiectul 11 descrie problema localizării în caz de urgență și propune soluția:

> *„Și o informare, pentru că este... [...] turistul care vine, în general nu știe unde se află: «Sunt în Brașov, sunt pe pârtie». «Care pârtie? Unde?» [...] Și atunci aș face exact cu... cu localizări, [...] poate niște borne care să fie numerotate, [...] lucruri de genul ăsta."* (Subiect 11) [D]

Pentru familiile care merg cu bicicleta, siguranța înseamnă un traseu marcat și cineva care poate interveni; Subiectul 11 descrie alegerea familiei:

> *„ar putea să aleagă un traseu care știe că este singur... sigur, este marcat, [...] are și cine să intervină în caz de se întâmplă ceva"* (Subiect 11) [D]

Subiectul 17 explică de ce turiștii se simt în siguranță cu un ghid:

> *„Faptul că ai echipă de intervenție sau oameni care dacă chiar este critic sau înainte să devină critic intervine și te ajută, adică există o echipă de suport în spate, care ca la pompieri stă și așteaptă"* (Subiect 17) [D]

Riscurile fizice ale traseelor de lângă oraș. Pe lângă stânca de pe Șerpentine, consultarea semnalează lemnul căzut de pe Tâmpa:

> *„văd o groază de copaci, de crengi care putrezesc acolo și nu înțeleg de ce. [...] la un moment dat pot pleca de-a berbeleacul și pot omorî oameni"* (atelierul 02) [D]

Într-o rezervație naturală, lemnul mort face parte din habitat; ce se îndepărtează de lângă poteci, pentru siguranța vizitatorilor, stabilește planul de management [I]. Riscul de incendiu din zonele de grătar este tratat în secțiunea 2.6.5.

Din consultare și din date rezultă o constatare [I]: siguranța pe munte depinde de un lanț cu patru verigi, informarea înainte de plecare (ce traseu, cât durează, ce riscuri, ce echipament), localizarea pe traseu (marcaje, borne numerotate, semnal), intervenția rapidă și responsabilitatea vizitatorului după incident. Intervenția există, dar este solicitată la limita capacității; celelalte trei verigi sunt slabe sau lipsesc. Direcția D6 le completează.

2.6.9. Anotimpurile în consultare

Consultarea vorbește despre anotimpuri mai ales în limbajul sezoanelor de afaceri (schiul, vara, extrasezonul) și rar în limbajul naturii [I]. Sezonalitatea și extrasezonul (B25) apar în 9 interviuri și în 5 ateliere [C].

O aspirație veche. Destinația pe patru anotimpuri este un obiectiv formulat de mult: „Trebuie să-i propunem o stațiune pentru 4 anotimpuri. Aceasta este o discuție pe care cred că o avem deja de vreo 15 ani" (Subiect 15) [D]. Arhitecții au formulat-o ca atu al orașului: „Brașovul are un lucru foarte bun: este singura localitate din țară care își permite să facă turism pe patru anotimpuri. E singura" (sesiunea OAR) [D]. Alți participanți au nuanțat afirmația, cu exemplul Sibiului, iar autorul ei a precizat-o:

> *„Dacă vrei sport, vin la Brașov. Toamnă, primăvară, da? Mă duc cu bicicleta, mă duc... Și are potențial. Problema este că nu avem servicii care să atragă calitate mai mare."* (sesiunea OAR) [D]

Document consultare publică – draft

Datele din secţiunea 2.3 dau dreptate părţii a doua a afirmaţiei: curba anuală a municipiului este una dintre cele mai plate dintre oraşele mari ale ţării, dar capacitatea este folosită slab în toate lunile [C].

Golurile numite. Lunile pe care consultarea le numeşte slabe sunt aceleaşi cu cele din datele INS: primăvara şi noiembrie [C/D]. Conceptul de turism din 2023 consemna, pentru staţiune, acelaşi gol: grupul de lucru al Poienii a definit intervalul 1 martie–30 iunie drept extrasezon[134] [D]. „În martie-aprilie fiind foarte slab în turism, nu numai... a fost foarte slab, îmi venea să închid, vă zic sincer" (atelierul 08) [D]. Restauratorii au pus întrebarea la care produsul de natură trebuie să răspundă:

> *„ce putem să aducem când plouă şi e noiembrie? De ce ar veni cineva noiembrie pe ploaie în Braşov?"* (atelierul 05) [D]

Subiectul 17 observă că extrasezonul loveşte mai tare localităţile din jur decât oraşul:

> *„Nu vorbesc despre Braşov, care oricum în aproape orice sezon atrage vizitatori. Vorbesc de zonele limitrofe, limitrofe însemnând şi Râşnov, de exemplu, sau 25-30 de kilometri de municipiu..."* (Subiect 17) [D]

Percepţiile despre lunile slabe diferă după segment: pentru evenimentele corporative din Poiana, iulie este o lună slabă (Subiect 6) [D], în timp ce în seriile municipiului iulie are un indice sezonier de 1,14 şi un grad de ocupare estimat de 37,1% [C].

Vara şi iarna. Vara funcţionează pe drumeţie şi pe bicicletă:

> *„Bine, Poiana funcţionează şi vara, da? Funcţionează şi vara şi mi se pare că funcţionează binişor pe zona asta de hiking, pe zona de biciclete"* (Subiect 18) [D]

Iarna depinde de o zăpadă tot mai nesigură: „din păcate nici zăpadă nu mai avem aşa multă, avem vreun două luni pe an" (atelierul 04) [D]. Consultarea se împarte între adaptarea domeniului schiabil şi reorientarea muntelui spre bicicletă şi drumeţie (secţiunea 2.6.6); capitolul P5 a stabilit, pentru staţiune, modernizarea fără extindere [I].

Evenimentele ca punte. Pentru mai mulţi subiecţi, evenimentele sunt instrumentul prin care se umple intervalul dintre sezoane:

> *„Acuma că nu funcţionează ca iarna, nu funcţionează ca iarna, dar in-between eu cred că tot prin evenimente reuşeşti cumva să construieşti bridge-ul ăsta între cele două sezoane"* (Subiect 18) [D]

Atelierul apartamentelor în regim hotelier a semnalat limita acestui instrument: evenimentele în aer liber sunt riscante tocmai în martie şi în noiembrie, când vremea este cea mai nefavorabilă (atelierul 08) [D]. Festivalul sporturilor montane propus pentru a doua jumătate a lui noiembrie (secţiunea 2.6.6) răspunde acestei limite printr-un concept care face din vremea rea o parte a experienţei [I].

Document consultare publică – draft

[134] Asociaţia de Ecoturism din România şi Detente Consultants, „Concept de turism pentru Municipiul Braşov. Analiză, viziune, obiective, măsuri", 2023, elaborat în proiectul „Creşterea capacităţii de management durabil a destinaţiei turistice Braşov la nivelul judeţului şi al municipiului" (cod SIPOCA 1043), cofinanţat din Fondul Social European prin Programul Operaţional Capacitate Administrativă 2014–2020; document pus la dispoziţia echipei de proiect.

Anotimpurile naturii. Natura proprie fiecărui anotimp apare rar în consultare. Subiectul 14 descrie primăvara pe Tâmpa:

> *„Şi acuma dacă ne uităm primăvara pe Tâmpa, mai vedem din loc în loc câte o pată albă: sunt cireşi amari care au acum vreo 15-20 de metri, că s-au dus şi ei cu vegetaţia, şi înfloresc acolo-n vârf”* (Subiect 14) [D]

Subiectul 21 îşi aminteşte turiştii care îşi prelungeau şederea pentru „culorile toamnei, culorile primăverii” (secţiunea 2.6.3), iar un participant la atelierul de turism activ a descris, ca experienţă-model, ploaia şi ceaţa „specifice acestei zone” (atelierul 07) [D].

Din consultare şi din date rezultă o constatare [I]: destinaţia are lunile slabe în anotimpurile în care natura din jurul oraşului se schimbă cel mai vizibil (pădurea care înverzeşte şi înfloreşte primăvara, culorile toamnei, prima zăpadă pe creste, zborul cu planorul în unde orografice din octombrie–decembrie), dar nu are un calendar al naturii care să transforme aceste schimbări în motive de vizită. Direcţia D7 construieşte acest calendar.

2.6.10. Braşovul ca bază pentru natura regiunii

Dispersia regională şi Braşovul ca bază de explorare (C20) apar în 10 interviuri şi în 8 ateliere, iar zona metropolitană bogată (A18) în 12 interviuri şi în 6 ateliere [C].

Resursa. Subiectul 10 descrie resursa în termeni de proximitate:

> *„într-o proximitate de 30-40 de km ai un playground natural foarte interesant, foarte complex ca valoare şi şi valoare istorică, şi valoare a spaţiului natural”* (Subiect 10) [D]

Inventarul din secţiunea 2.4 confirmă descrierea: la cel mult o oră şi jumătate de drum se află Parcul Naţional Piatra Craiului, Parcul Natural Bucegi şi masivele Postăvaru, Piatra Mare, Ciucaş şi Făgăraş, toate situri Natura 2000 [C/E], iar pentru 77,7% dintre călătorii români Carpaţii sunt o destinaţie atractivă [C].

Oraşul ţine două zile, regiunea poate ţine o săptămână. Participanţii la atelierul locuitorilor au descris sejurul-tip al unui străin:

> *„Deci ai... ai zice că stai o săptămână undeva în Braşov şi vrei în timpul ăsta să faci cât mai multe lucruri şi da, te duci o zi până acolo, o zi până la Zărneşti, pe munte şi aşa mai departe, o zi la Bran... Oarecum poţi să faci lucrul ăsta pentru că Braşovul în sine nu te ţine aicea mai mult de două zile în momentul de faţă”* (atelierul 11) [D]

Durata medie a sejurului în municipiu a fost, în 2025, de 1,84 nopţi [C]. Viziunea scrisă în atelierul de turism activ propune echilibrul unui sejur de o săptămână:

> *„Cele două nopţi din oraş, cu cele două nopţi din pădure şi cele două din... de unde am mai zis pe aia... din satele din jur, au creat un echilibru perfect”* (atelierul 07) [D]

Piaţa externă şi piaţa internă. Pentru Subiectul 18, regiunea contează mai ales pentru străini:

> *„Când lucrezi pe extern, cu cât asociezi mai mult ce se-ntâmplă în jurul Braşovului, cu atât creşte atractivitatea. Când vorbeşti de intern, da, Braşovul poate să existe prin el însuşi”* (Subiect 18) [D]

Document consultare publică — draft

Astăzi, pentru o parte a străinilor, oraşul este doar un loc de trecere: întrebaţi ce este Braşovul pentru străini, arhitecţii au răspuns „Un punct de a ajunge la Bran" şi „Da, un pitstop din care să vezi Transilvania" (sesiunea OAR) [D].

Baza nu este organizată. Lipsesc partenerii de pe teren şi serviciile de la capătul drumului. Subiectul 17 descrie safariurile care s-ar putea organiza din Braşov spre Piatra Craiului şi ce le lipseşte: „dar asta fără partener... [...] Când vorbesc de infrastructură, vorbesc şi de cabana unde îţi dă un bulz sau o mămăligă" (Subiect 17) [D]. Restauratorii au propus o soluţie de distribuţie:

> *„Să vorbim cu agenţiile de turism să aibă în hotel să poată să aibă fiecare recepţioner tablete să poată să vândă tururile şi să aibă nişte display-uri de restul zonei"* (atelierul 05) [D]

Limitele ideii de bază. Formula „hub" aparţine, în interviuri, mai ales moderatorului [I]; în atelierul restauratorilor, Braşovul este numit „punctul de plecare" spre regiune (atelierul 05) [D]. Cei care au discutat ideea i-au pus limite. Distanţa:

> *„Cred că nimeni nu vrea să conducă două–trei ore într-o direcţie şi înapoi, pentru că îţi petreci vacanţa ca pe un road trip. Dar cred că o oră - Branul e cu siguranţă un punct de ancorare bun"* (Subiect 16) [D]

Proporţia dintre drum şi timpul petrecut la destinaţie: „trebuie să ai ce face într-un loc de trei ori timpul pe care îl ai... durează ca să faci până acolo, ştii?" (Subiect 22) [D]. Identitatea: „Adică Branul nu defineşte Braşovul şi nici Braşovul nu defineşte Castelul Bran" (atelierul 08) [D].

Câştigul regiunii. Subiectul 10 vede în Via Transilvanica modelul unui produs care lasă valoare în satele de pe traseu: „Dar faptul că tranzitează zone locuite în care oamenii ăia au ajuns să pună pe masa turiştilor ălora ceva, le-a schimbat lor viaţa" (Subiect 10) [D]. Din iunie 2025, extensia Terra Borza Teutonica a traseului leagă Viscri de Braşov pe circa 170 km, prin 14 unităţi administrativ-teritoriale ale judeţului (secţiunea 2.4) [C].

Din consultare rezultă o constatare [I]: Braşovul are resursa unei baze de explorare, dar oraşul reţine valoarea numai dacă turistul doarme în Braşov, chiar atunci când îşi petrece ziua în regiune. Pentru aceasta sunt necesare produse de o zi organizate pe durate, transport fără maşină până la punctele de plecare, parteneriate cu administraţiile parcurilor şi cu localităţile-poartă şi o distribuţie a ofertei regionale în unităţile de cazare din oraş. Direcţia D8 le organizează.

2.6.11. Mobilitatea spre natură

Mobilitatea spre natură are două scări: accesul în muntele oraşului, în primul rând în Poiana, şi accesul spre Carpaţii din jur [I]. Transportul public metropolitan rar şi infrastructura pietonală şi velo fragmentată (B59) sunt codificate în 7 ateliere, iar lipsa transportului spre regiune apare şi în interviuri (Subiecţii 3–4 şi 10) [C/D].

Poiana, punctul critic. Accesul în staţiune în zilele de vârf blochează şi accesul braşovenilor la muntele lor:

> *„Toată tot drumul a fost blocat de maşini. Oare nu s-ar putea introduce autobuze pentru perioada aceea când este de vârf, să se coboare, să se urce doar cu autobuzele în Poiană? [...] Am stat două ore atunci în trafic..."* (atelierul 08) [D]

Document consultare publică – draft

Conceptul de turism din 2023 propunea, pentru accesul în staţiune, mijloace de transport public alternative, ca o gondolă sau un tren cu cremalieră, plecând dintr-un nod de mobilitate din Bartolomeu[135] [D]. Parcarea de transfer din Poiana Mică este apreciată de cei care o folosesc:

> *„Park and ride adică se vede ce a însemnat Park Park and ride-ul din din Poiana Mică ce a însemnat pentru schi. Este colosal. Deci este mană cerească. De când a apărut, numai pe ăla îl foloseşti. Noi!"* (Subiect 12) [D]

Capitolul P5 a stabilit pentru staţiune gestiunea fluxurilor, linia de transport public de mare frecvenţă, abonamentul integrat şi linia 20B Poiana–Râşnov (D1-a, D1-b, D1-c şi D1-d) şi a tratat accesele noi în scenariul S2 [I].

Localităţile-poartă. Transportul public spre punctele de plecare în Carpaţi este rar:

> *„Odată ce ieşi din el, rutele metropolitane sunt foarte rare. De exemplu, dacă vrea cineva să meargă la Prejmer sau la Zărneşti sau chiar şi la Râşnov, sunt destul de rare autobuzele şi chiar şi dacă există trenuri şi ele sunt destul de rare"* (atelierul 12) [D]

Calea ferată spre Zărneşti, poarta Parcului Naţional Piatra Craiului, este în stare proastă („încolo spre Zărneşti e vai de capul ei", atelierul 11) şi puţin folosită de turişti, deşi arhitecţii o văd ca pe o legătură ideală pentru natura activă:

> *„Uite, de exemplu, trenul ăsta Braşov–Zărneşti mi se pare o chestie super şmecheră dacă ar fi folosit. Este o super chestie conexiunea asta: poţi să-ţi cari bicicleta, poţi să faci o grămadă de chestii"* (sesiunea OAR) [D]

Turistul fără maşină. Subiectul 13 a formulat conceptul: „să promovăm un concept în care să spui: «Domnule, vii la Braşov, stai trei nopţi, dar nu-ţi trebuie autoturism»" (Subiect 13) [D]. Subiectul 15 pune locuitorii în rolul de model: „Dacă noi, braşovenii, ne vom obişnui să facem lucrul ăsta, turiştii se vor adapta după felul în care facem noi lucrurile" (Subiect 15) [D]. O voce divergentă consideră că legăturile există şi că bariera este alta: „S-a conectat cât s-a putut de bine: cu autobuze, cu bicicletă, cu drum tot timpul bun. [...] Eu cred că problema este de preţuri" (Subiect 21) [D].

Bicicleta ca mijloc de transport spre natură. Planul strategic de acţiune HINGE al Consiliului Judeţean pentru intermodalitatea bicicletă–transport public (decembrie 2023), pus la dispoziţia proiectului, consemnează „mai puţin de 10 km de piste adecvate pentru biciclete" şi propune, ca primă acţiune, linia 20B Poiana Braşov–Râşnov cu remorcă pentru biciclete, testată în 2023, cu o investiţie estimată de 1,24 milioane de euro şi un cost de operare de 337.260 de euro pe an [C]. Acelaşi plan leagă linia de gara Râşnov, care urma să fie modernizată în proiectul trenului metropolitan, estimat atunci pentru 2026–2027, şi cere ca trenurile din zona metropolitană să fie echipate pentru transportul bicicletelor [C]; stadiul actual al proiectului trenului metropolitan nu a putut fi confirmat din surse publice [I]. Bugetul municipal pe 2024 prevedea patru trasee de piste de biciclete finanţate prin PNRR, de 16,1 km[136] [C]. Participanţii la atelierul de turism activ

[135]Asociaţia de Ecoturism din România şi Detente Consultants, „Concept de turism pentru Municipiul Braşov. Analiză, viziune, obiective, măsuri", 2023, elaborat în proiectul „Creşterea capacităţii de management durabil a destinaţiei turistice Braşov la nivelul judeţului şi al municipiului" (cod SIPOCA 1043), cofinanţat din Fondul Social European prin Programul Operaţional Capacitate Administrativă 2014–2020; document pus la dispoziţia echipei de proiect.

[136]Proiectul de buget al municipiului Braşov pe 2024: piste de biciclete finanţate prin PNRR, patru trasee, 16,1 km: <https://buget2024.brasovcity.ro/>

Document consultare publică – draft

cer o reţea care să lege oraşul de natură: „Şi nu doar în interiorul oraşului, şi conectarea cu celelalte localităţi aferente” (atelierul 07) [D]. Subiectul 11 propune un traseu lung pe liziera pădurii, între Bartolomeu, Cristian, Râşnov şi Poiana:

> *„poţi să legi două-trei oraşe cu trasee lungi, care nu sunt de dificultate mare, sunt un fel de drum forestier, [...] dar ar trebui mai bine semnalizate”* (Subiect 11) [D]

Capetele de traseu. Consultarea nu discută capetele de traseu de la poalele oraşului: staţiile de transport public, parcările şi punctele de informare de unde pornesc traseele spre Tâmpa, Răcădău, Noua, Pietrele lui Solomon şi Postăvaru [I]. Aglomeraţia de pe Drumul Vechi (secţiunea 2.6.2) arată însă că, în lipsa acestor puncte, fluxul de sfârşit de săptămână se concentrează pe aceleaşi două-trei trasee [I].

Din consultare rezultă o constatare [I]: natura Braşovului este aproape ca distanţă, dar greu accesibilă fără maşină. Mobilitatea urbană aparţine capitolului P1–P2, iar accesul în staţiune capitolului P5; capitolul de faţă preia accesul fără maşină la capetele de traseu şi la localităţile-poartă (D3, D8).

2.6.12. Guvernanţa naturii

Natura accesibilă din Braşov este administrată de cel puţin opt categorii de instituţii, cu competenţe care se suprapun pe acelaşi teren [C/I]. Tabelul 8 le reuneşte.

Tabelul 8. Instituţiile care administrează natura accesibilă din Braşov

Instituţia	Ce administrează sau decide	Legătura cu turismul de natură
Primăria Municipiului Braşov	domeniul public (parcuri, spaţii verzi, aleile de la poalele Tâmpei), urbanismul, salubritatea, transportul public local; serviciul public local Salvamont, agrement şi parcări	natura din oraş; accesul la capetele de traseu; salvarea montană în Postăvaru şi în Poiana
Consiliul Local al Municipiului Braşov	regulamentele locale (accesul pe drumurile forestiere, 2021), taxa de oraş, Ziua ariei protejate Muntele Tâmpa; autoritatea Regiei Pădurilor Kronstadt	regulile de acces şi finanţarea
Regia Publică Locală a Pădurilor Kronstadt	14.655,8 ha de fond forestier public al municipiului, inclusiv pădurile-parc, drumurile forestiere şi fondul cinegetic din jurul oraşului	trasee, piste pentru familii, parc dendrologic, prevenţia incendiilor, gestiunea faunei
Agenţia Naţională pentru Mediu şi Arii Protejate, prin Direcţia Judeţeană de Mediu Braşov	ariile naturale protejate din jurul oraşului care nu au administraţie proprie (Tâmpa, Postăvaru, Piatra Mare, Lempeş): regulamente, avize, autorizaţii	orice traseu, amenajare sau eveniment într-o arie protejată
Regia Naţională a Pădurilor - Romsilva	administraţiile Parcului Naţional Piatra Craiului şi Parcului Natural Bucegi	drumeţia şi observarea faunei în Carpaţii din jur
Consiliul Judeţean Braşov	Serviciul Public Judeţean Salvamont-Salvaspeo; planul de intermodalitate bicicletă–transport public; sprijinul pentru extensia Via Transilvanica	siguranţa în celelalte masive; legăturile metropolitane
Garda Forestieră, Jandarmeria, gestionarii fondurilor cinegetice	controlul fondului forestier; intervenţiile la urs; gestiunea faunei de interes cinegetic	siguranţa şi fauna
Primăriile şi regiile de pădure din localităţile vecine	pădurile şi obiectivele proprii (Canionul Şapte Scări, la Săcele; gardul electric de la Râşnov; poarta Piatra Craiului, la Zărneşti)	produsele regionale de natură
OMD Braşov	managementul şi marketingul destinaţiei	produsul, informarea, calendarul, distribuţia

Document consultare publică – draft

Sursa: actele și documentele instituțiilor, secțiunile 2.4 și 2.6; detalii în Anexa C.[137][138][139] [C]

Avizele. Consultarea descrie un traseu nou ca pe un parcurs administrativ lung:

> *„Ei, lucrurile sunt simple doar la nivel declarativ. Ca să te apuci să faci lucrul ăsta, se complică situația. [...] Ca să mai facem un traseu, documentația din spate este extrem, extrem de stufoasă"* (Subiect 15) [D]

Pentru cine vrea să creeze un circuit lângă o arie protejată, interlocutorii sunt prea mulți: „Dar sunt n zone în care dacă vrei să creezi un circuit fără să deranjezi, trebuie să contactezi 10 regii care nu..." (atelierul 07) [D]. Subiectul 23 consideră că problema ține de lege:

> *„pe parte de turism, tre' să fie permise aceste chestiuni de infrastructură turistică ușoară din asta: poteci de munte, chestii de genul ăsta. Dar asta-i o chestiune care ține de cadrul legislativ"* (Subiect 23) [D]

Întreținerea și responsabilul. Ce s-a făcut din inițiativă privată nu are un responsabil public. Cei care au pus indicatoare pe banii lor nu le pot legaliza:

> *„Am făcut noi niște indicatoare care să fie cât de cât să arate cumva pe banii noștri, nici măcar pe-alea nu le poți legaliza, că, vai Doamne, îți trebuie certificate de urbanism și așa mai departe"* (Subiect 6) [D]

Arhitecții au dat exemplul unui traseu de cicloturism din regiune care s-a degradat după amenajare: „Și tot ce era s-a distrus pentru că nu..."; „Trebuia întreținut."; „Trebuie fonduri. Deci, până la urmă, tot administrația trebuie să..." (sesiunea OAR) [D]. Conceptul de turism din 2023 consemna, din grupul de lucru pentru zona verde, aceleași lipsuri: traseele turistice de drumeție și de ciclism nu au o formă juridică, ceea ce „generează situații neclare în managementul acestei infrastructuri"; Salvamontul întreținea 18 trasee omologate, iar circa 30% dintre trasee, inclusiv cele de ciclism montan, nu erau omologate; informațiile despre trasee nu erau centralizate[140] [D]. Pentru traseele neomologate și pentru harta traseelor din jurul orașului, nicio sursă nu numește o instituție responsabilă [I].

Coordonarea. Instituțiile și operatorii lucrează în paralel:

> *„toți avem intenții bune, toți facem chestii bune, dar se duc în diferite direcții și ăla care are puterea mai mare la un moment dat trage în altă direcție"* (atelierul 07) [D]

Subiectul 12 cere o strategie comună și o comunicare instituțională comună: „Da, aicea cred că e o strategie pe care trebuie s-o dezvoltăm împreună cu municipalitatea, cu autorități"; „Dar comunicarea trebuie făcută, cred că e de aicea e mai mult de lucru și e o chestie inter... instituțională" (Subiect 12) [D]. Arhitecții cer aceeași scară: „Și până nu rezolvi chestia asta la scară

Document consultare publică_draft

[137]Înființarea Agenției Naționale pentru Mediu și Arii Protejate prin fuziunea agenției pentru arii protejate cu agenția pentru protecția mediului, aprilie 2025 (Europa Liberă): <https://romania.europalibera.org/a/hotarare-de-guvern-agentia-pentru-mediu-si-arii-protejate-infiintare-ordonanta-de-urgenta/33377319.html>

[138]Regia Publică Locală a Pădurilor Kronstadt, raportul de activitate pe 2020 (14.655,8 ha de fond forestier; ariile protejate din fondul administrat): <https://www.brasovcity.ro/file-zone/rapoarte/intreprinderi-publice/2020/Raport%20de%20activitate%20R.P.L.P.%20Kronstadt%20R.A.%202020.pdf>

[139]Administrația Parcului Național Piatra Craiului, subunitate a Regiei Naționale a Pădurilor - Romsilva: <https://www.pcrai.ro/> ; Administrația Parcului Natural Bucegi: <https://bucegipark.ro/en/history>

[140]Asociația de Ecoturism din România și Detente Consultants, „Concept de turism pentru Municipiul Brașov. Analiză, viziune, obiective, măsuri", 2023, elaborat în proiectul „Creșterea capacității de management durabil a destinației turistice Brașov la nivelul județului și al municipiului" (cod SIPOCA 1043), cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014–2020; document pus la dispoziția echipei de proiect.

mare, degeaba toată lumea face bucăţica lui internă...” (sesiunea OAR) [D]. Subiectul 10 vede în OMD instituţia care poate lega ofertele:

> *„acest OMD asta ar trebui să asta ar trebui să facă: să devină platforma, liantul care să unifice punctele astea, să unifice servicii, să poată să creeze sinergiile astea”* (Subiect 10) [D]

Ghizii, cei care ar trebui să lege oferta pe teren, sunt puţini şi în competiţie: „Şi ei sunt fiecare în competiţie cu fiecare.”; „Ar putea fi dezvoltaţi. Poate o afiliere...” (Subiecţii 19–20) [D].

Propunerea unui parc natural. Primăria a prezentat, în 2021, propunerea unui „Parc Natural Brassovia”, care să reunească natura din jurul oraşului într-o arie administrată unitar; propunerea nu a fost aprobată de Consiliul Local[141] [C]. Conceptul de turism din 2023 consemna o cerere apropiată: o organizaţie de mediu pleda pentru declararea zonei verzi Tâmpa–Postăvaru drept arie naturală de interes local, urmată de un management integrat al conservării şi al recreerii, iar documentul propunea un plan director al infrastructurii de recreere şi o echipă tehnică permanentă pentru administrarea ei şi a experienţei vizitatorilor[142] [D]. Consultarea proiectului nu a reluat explicit propunerea parcului natural; ea cere un arbitru şi un loc de coordonare [I].

Din consultare şi din documente rezultă trei constatări [I]. Natura destinaţiei nu are un loc în care instituţiile care o administrează să se întâlnească cu operatorii şi cu comunităţile care o folosesc. Un traseu nou trece prin prea multe avize, iar un traseu existent nu are un responsabil clar pentru marcaj, hartă şi întreţinere. Iar destinaţia nu ştie câţi oameni folosesc natura: nu există o numărătoare publică a vizitatorilor pe trasee, iar incidentele şi conflictele nu sunt înregistrate într-o evidenţă comună. Secţiunea 6 propune răspunsul, cu instituţiile existente.

2.7. Controversele naturii

Consultarea conţine unsprezece controverse legate de natură [I]. Tabelul 9 le prezintă, cu poziţiile şi sursele lor, şi indică locul în care strategia le tranşează: şase prin scenariile din secţiunea 7, celelalte prin poziţionare, principii şi direcţii.

Tabelul 9. Controversele naturii: poziţiile din consultare şi locul în care strategia le tranşează

Controversa	Poziţiile şi sursele lor	Unde se tranşează
Tâmpa: parc sau rezervaţie	amenajare pentru public, până la renunţarea la statutul de rezervaţie (Subiecţii 14, 21, 23; atelierul 02); conservare cu antropizare minimă (Subiect 24; sesiunea OAR); reguli şi lucrări minime de siguranţă (Subiecţii 5, 7, 11, 15; sesiunea OAR)	S1; D2
Pietonii şi bicicliştii	separare strictă (Subiect 5; sesiunea OAR, pentru Tâmpa); poteca împărţită prin educaţie (Subiecţii 6, 7, 15; atelierul 07); reţea separată şi reguli de viteză (Subiecţii 11, 12); conflictul semnalat şi în conceptul de turism din 2023	S2; D3
Ursul: protecţie sau eliminare	teama şi reducerea populaţiei (Subiect 14; atelierele 01, 02); ursul ca resursă turistică (Subiect 17; atelierele 03, 05, 07); prevenţie fără hrănire şi intervenţie asupra exemplarelor habituate (Subiecţii 15, 17; atelierele 04, 08)	S3; D5

[141] Primăria Municipiului Braşov, prezentarea propunerii „Parcul Natural Brassovia”, martie 2021: <https://brasovcity.ro/file-zone/arii-protejate/parcul-natural-brassovia/Prezentare-Parcul-Natural-Brassovia-Martie-2021.pdf> ; propunerea nu a fost aprobată de Consiliul Local (G4Media, 8 mai 2025): <https://www.g4media.ro/brasov-va-avea-2-000-de-hectare-de-padure-parc-aviz-favorabil-de-la-ministerul-mediului-este-singurul-oras-din-romania-care-a-primit-aceasta-aprobare.html>

[142] Asociaţia de Ecoturism din România şi Detente Consultants, „Concept de turism pentru Municipiul Braşov. Analiză, viziune, obiective, măsuri”, 2023, elaborat în proiectul „Creşterea capacităţii de management durabil a destinaţiei turistice Braşov la nivelul judeţului şi al municipiului” (cod SIPOCA 1043), cofinanţat din Fondul Social European prin Programul Operaţional Capacitate Administrativă 2014–2020; document pus la dispoziţia echipei de proiect.

Document consultare publică – draft

Controversa	Poziţiile şi sursele lor	Unde se tranşează
Scara evenimentelor în natură	evenimente mari (atelierul 08; Subiecţii 7, 12); fără turism de masă pe munte (Subiecţii 10, 19, 20; atelierele 07, 12); scara aleasă explicit (Subiect 18); microfestivaluri de regulă sub 3.000 de participanţi (conceptul de turism din 2023)	S4; D4
Turismul motorizat	nişă de organizat (Subiecţii 10, 12; atelierul 07); nicio sursă nu i se opune explicit, iar regulamentul drumurilor forestiere ale municipiului îl interzice	S5; D4
Coordonarea naturii	un arbitru sau o structură unică (atelierul 07; sesiunea OAR; propunerea Primăriei din 2021 pentru un parc natural); coordonare prin OMD şi prin instituţiile existente (Subiecţii 6, 10, 17)	S6; secţiunea 6
Schiul şi bicicleta; clima	extinderea domeniului schiabil şi zăpada tehnică (atelierele 01, 07; Subiecţii 15, 19, 20); vara şi ciclismul montan ca viitor al muntelui (Subiecţii 3, 4, 16, 23; atelierul 07)	capitolul P5 (S1); D4, D7
Dezvoltarea imobiliară şi peisajul	ameninţare pentru peisaj şi pentru poalele muntelui (atelierele 01, 03, 07, 11; sesiunea OAR; Subiecţii 1, 24); cererea de locuire ca fenomen firesc (Subiecţii 1, 3); reguli şi limite (atelierele 07, 09)	capitolul P1–P2; D1
Locuitorii şi turiştii	presiunea turistică şi retragerea locuitorilor (Subiecţii 1, 9, 17, 19, 20, 22; atelierul 12; sesiunea OAR); risc îndepărtat (Subiect 13; atelierele 01, 04, 05); beneficii şi reguli pentru locuitori (Subiecţii 11, 12; sesiunea OAR)	principiile din 3.3; D1
Natura premium sau natura pentru toţi	mai puţini turişti, cu valoare mai mare (atelierele 01, 12; Subiecţii 6, 10, 19, 20); natura accesibilă tuturor (atelierele 01, 05, 12; sesiunea OAR; Subiecţii 12, 23)	poziţionarea din 3.2
Braşovul ca bază sau ca destinaţie în sine	bază de explorare a regiunii (atelierele 01, 04, 07, 08, 11; Subiecţii 3, 8, 16, 17); destinaţie în sine, cu riscul tranzitului (atelierele 03, 08, 10; Subiecţii 2, 6, 10, 12)	D8

Sursa: secţiunile 2.6.1–2.6.12; dosarele tematice ale consultării. [D/I]

Controversele privind Tâmpa, pietonii şi bicicliştii, ursul, turismul motorizat şi coordonarea au fost prezentate în secţiunile 2.6.4–2.6.7 şi 2.6.12, iar controversa schi–bicicletă şi cea privind Braşovul ca bază, în secţiunile 2.6.6, 2.6.9 şi 2.6.10. Pentru celelalte patru controverse, formulările din consultare sunt redate mai jos.

Scara. Pentru Subiectul 10, muntele nu suportă volumul: „Nu faci acum, nu ştiu, să vină milioane de oameni în vârful Postăvaru pentru că le spui că aerul de-acolo este nu ştiu cum" (Subiect 10) [D]. În atelierul mediului academic, ambiţia relatată a unor congrese foarte mari în Poiana a produs o reacţie directă: „Eu m-am speriat şi am zis: «Doamne, fereşte!»" (atelierul 12) [D]. Subiectul 24 leagă alegerea de scară de preţul ei:

> *„Dacă stabilim că e important să ne mişcăm repede cu maşina, atunci într-adevăr sacrificăm natură pentru [...] asta, dar atunci să nu ne plângem că [...] nu avem natură"* (Subiect 24) [D]

Conceptul de turism din 2023 propunea, pentru OMD, microfestivaluri care atrag de regulă sub 3.000 de participanţi, organizate inclusiv în spaţii naturale, cum sunt pădurile[143] [D].

[143]Asociaţia de Ecoturism din România şi Detente Consultants, „Concept de turism pentru Municipiul Braşov. Analiză, viziune, obiective, măsuri", 2023, elaborat în proiectul „Creşterea capacităţii de management durabil a destinaţiei turistice Braşov la nivelul judeţului şi al municipiului" (cod SIPOCA 1043), cofinanţat din Fondul Social European prin Programul Operaţional Capacitate Administrativă 2014–2020; document pus la dispoziţia echipei de proiect.

Document consultare publică — draft

Locuitorii şi turiştii. Presiunea turistică este descrisă ca un val: „Marea majoritate e un val care vine şi parcă te... nu te absoarbe, te mănâncă, te...” (Subiect 9) [D]. Arhitecţii au amintit că locuitorii cartierelor nu sunt întrebaţi:

> *„Poate ei vor să vină să se plimbe în liniște în centru, da? Nu vor aglomerație, nu vor... Pe ei nu-i întreabă nimeni”* (sesiunea OAR) [D]

Natura premium sau natura pentru toţi. În atelierul mediului academic s-au exprimat ambele poziţii. Una cere selecţie prin preţ:

> *„Nu te poți dezvolta pe turism cu un turism de masă de weekend atâta timp cât nu faci totul ca să upgradezi și ca să transmiți un mesaj elitist: «Braşovul nu-i la îndemâna oricui», da?”* (atelierul 12) [D]

Alţi participanţi la acelaşi atelier au cerut acces la natură pentru toate buzunarele (atelierul 12) [D]. Participanţii la atelierul staţiunii au propus o formulă care împacă cele două poziţii: „Nu este doar All-Season, ci este şi All-Clients” (atelierul 01) [D].

Dezvoltarea imobiliară. Notele atelierului locuitorilor din Şchei formulează o condiţie pe care o pot accepta toate poziţiile: „Dezvoltarea este posibilă doar prin reguli clare şi limite care să protejeze patrimoniul şi comunitatea locală” (atelierul 09) [D]. O formulare apropiată apare în interviurile tezei despre geografia simbolică a oraşului: „se construieşte foarte, foarte dens şi foarte puţin spaţiu verde”[144] [D].

2.8. Sinteza diagnosticului

Tabelul 10. Sinteza diagnosticului naturii pe treisprezece dimensiuni

Dimensiune	Starea de fapt	Evidenţă	Marcaj
Imaginea şi cererea	Natura în asocierile spontane a 36,3% dintre călători şi a 43,5% dintre vizitatori; muntele, prima asociere; cerere de mişcare uşoară (drumeţii 44,0%, plimbări 26,8%); publicul de natură, mai fidel decât restul	cercetarea naţională	[C]
Experienţa consumată	Locurile de natură, mult evaluate şi bine notate (4,3–4,8); natura privită mai mult decât folosită (drumeţia în 1,4% dintre recenziile turistice); tururile de faună şi drumeţiile ghidate, puţine şi foarte bine notate	recenziile online	[C]
Anotimpurile	Curbă anuală plată (coeficient de variaţie 0,158); primăvara aduce 20,2% din înnoptări, cu ocupare sub 30% în martie–mai; noiembrie are indicele 0,90; iarna depinde de zăpadă	INS; raportul de analiză a destinaţiei; atelierele 04, 05, 08	[C]/[D]
Resursa	Rezervaţii şi situri Natura 2000 în oraş şi în jur; circa 2.000 ha de pădure-parc; 83 km de drumuri forestiere deschise; fără hartă unică şi fără evidenţa folosirii	documente oficiale	[C]/[I]
Natura locuitorilor	Folosire intensă; interdicţii în parcuri, lipsa traseelor sigure pentru familii, aglomeraţie, distribuţie inegală între cartiere	Subiecţii 5, 11, 12, 22, 24; atelierele 07, 11, 12; sesiunea OAR	[D]
Tâmpa	Rezervaţie şi arie specială de conservare, cu plan din 2016; 72,3% dintre vizitatori au urcat; poteci erodate, platforma belvedere închisă în 2026; controversa parc–rezervaţie	documente oficiale; cercetarea naţională; Subiecţii 7, 11, 14, 15, 21, 23, 24; sesiunea OAR	[C]/[D]
Pădurile-parc şi traseele	Regim favorabil amenajărilor uşoare; piste pentru familii în lucru; risc de incendiu în zonele de grătar; troscot japonez la marginea pădurii; conflict pietoni–bicicliști	documente oficiale; Subiecţii 5, 6, 7, 12; observaţia managementului de proiect	[C]/[D]/[I]
Turismul activ	Comunitate puternică, trasee de ciclism montan, zbor, FOTE 2027; fără produs comun, cabane pierdute, evenimente fără scară	atelierele 04, 07, 08; Subiecţii 7, 10, 11, 15, 23; documente; conceptul din 2023	[D]/[C]

[144]Lorena (Oprica) Aldea, „(re)Construcţia identitară a Braşovului. Geografia simbolică a oraşului”, teză de doctorat în sociologie, Şcoala Naţională de Studii Politice şi Administrative, Bucureşti, 2020; exemplar pus la dispoziţia echipei de proiect; articolul autoarei despre imaginea online a oraşului: <https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.2.10>

Document consultare publica - draft

Dimensiune	Starea de fapt	Evidență	Marcaj
	definită; bike park fără trasee pentru începători, cu transport pe cablu programat la sfârșit de săptămână		
Fauna	Densitatea cea mai mare de urși din țară; intervenții în creștere; teamă la locuitori și la turiști; cauza controlabilă, hrana de origine umană; observare legală numai fără hrănire	date oficiale; 12 interviuri și 5 ateliere	[C]/[D]
Siguranța	792 de intervenții Salvamont în 2025, majoritatea pe pârtie; vizitatori nepregătiți; localizare slabă pe trasee; accidente grave pe traseele de coborâre cu bicicleta	Salvamont; presa; Subiecții 11, 12, 15; atelierele 03, 08	[C]/[D]
Regiunea	Carpații, atractivi pentru 77,7% dintre călători; sejur de 1,84 nopți; baza neorganizată: fără produse pe durate, fără parteneri, fără transport	cercetarea națională; INS; Subiecții 10, 16, 17, 18, 22; atelierele 05, 07, 08, 11	[C]/[D]
Mobilitatea	Poiana blocată în zilele de vârf; transport public rar spre localitățile-poartă; sub 10 km de piste adecvate pentru biciclete	planul județean; atelierele 08, 11, 12; Subiecții 12, 13	[C]/[D]
Guvernanța	Cel puțin opt categorii de instituții, fără loc de coordonare; avize multe; fără responsabil pentru marcaje și hărți; fără date despre folosire	documente; Subiecții 6, 10, 12, 15, 23; atelierul 07; sesiunea OAR	[C]/[D]/[I]

Sursa: secțiunile 2.1–2.7 ale capitolului.

Din sinteză rezultă imaginea unei destinații cu o resursă naturală mare, o cerere largă și fidelă și o organizare slabă [I]. Natura este aproape, protejată și apreciată, dar este folosită fără informare, fără date și fără coordonare, iar costurile acestei lipse de organizare le plătesc mai întâi locuitorii: aglomerația, conflictele de pe poteci, urșii din cartiere. Pentru turist, natura rămâne un decor al orașului istoric, iar pentru destinație, o rezervă de nopți și de cheltuieli pe care nu o folosește.

2.9. Analiza SWOT

Analiza SWOT este construită din diagnosticul de mai sus. Fiecare element este urmat de marcajul sursei care îl susține. Punctele tari și punctele slabe privesc natura destinației așa cum este; oportunitățile și amenințările privesc mediul ei (piața, climatul, cadrul legal, deciziile altor instituții).

Tabelul 11. Analiza SWOT a naturii și a turismului activ în destinația Brașov

Puncte tari	Puncte slabe
Natura începe din centrul istoric: potecile Tâmpei pornesc la câteva minute de mers pe jos de Piața Sfatului, pădurile-parc sunt la cel mult 30 de minute, iar Postăvaru la 20–45 de minute [C/E]	Natura este privită mai mult decât folosită; oferta de experiențe organizate este mică și fragmentată [C/D]
Imaginea de „oraș de munte”: muntele este prima asociere spontană cu Brașovul, iar natura apare în asocierile a 43,5% dintre vizitatori [C]	Sejurul este scurt (1,84 nopți), iar orașul se consumă în una-două zile [C/D]
Cerere națională largă pentru mișcare ușoară în natură; publicul de natură este mai fidel și mai entuziast decât restul publicului [C]	Primăvara și noiembrie sunt slabe; ocuparea estimată este sub 30% în martie–mai [C]
Regim juridic favorabil amenajărilor ușoare: circa 2.000 ha de pădure-parc, 83 km de drumuri forestiere deschise pietonilor și bicicliștilor [C]	Natura locuitorilor este îngrădită: interdicții în parcuri, lipsa traseelor sigure pentru familii, aglomerație, cartiere fără parcuri [D]
Comunitate de turism activ (ciclism montan, alergare, alpinism, zbor), aerodromuri de sport și FOTE 2027 [C/D]	Nu există nici o hartă unică a traseelor, nici un responsabil pentru marcaje, nici o evidență a folosirii naturii [C/I]
Arii protejate și parcuri în jur (Piatra Craiului, Bucegi, Postăvaru, Piatra Mare) și extensia Via Transilvanica până în Brașov [C]	Transport public rar spre localitățile-poartă; sub 10 km de piste adecvate pentru biciclete; Poiana blocată în zilele de vârf [C/D]
Fauna mare, diferențiator față de Alpi; turnurile de observare care pleacă din Brașov sunt evaluate cu 4,8–5,0 [C/D]	Cabane pierdute; infrastructură slabă de agrement și de informare (toalete, apă, popasuri, puncte de informare) [D]

Document consultare publică – draft

Puncte tari	Puncte slabe
Curba anuală plată: două sezoane reale, iar iarna este a doua din țară ca volum [C]	Avize multe, instituții fără loc de coordonare, proprietate fragmentată [D/I]
Salvamont municipal profesionist, cu o componentă dedicată a taxei de oraș [C]	Vizitatori nepregătiți, localizare slabă pe trasee, conflicte între pietoni și bicicliști [D]
Principiul ofertei înaintea regulii, formulat în consultare (Subiect 12); regulamentul de acces pe drumurile forestiere [C/D]	Teama de urs reduce folosirea naturii de proximitate, seara și cu copiii [D]
Lectura „oraș de munte”, confirmată de surse independente de consultare: teza despre geografia simbolică a orașului și conceptul de turism din 2023 [C/D]	Parcul de ciclism montan: fără trasee pentru începători, cu trasee albastre care au tronsoane de nivel roșu; transport pe cablu pentru bicicliști programat la sfârșit de săptămână [C/D]
Oportunități	**Amenințări**
Pădurile-parc, la început de amenajare: piste pentru familii, parc dendrologic, trasee noi [C]	Ursul: incidente, teamă, anulări și efect de imagine, în județul cu cea mai mare densitate de urși din țară [C/D]
Revizuirea planului de management al Tâmpei, ca ocazie de accesibilizare gradată în limitele regimului de protecție [C/I]	Hrănirea și deșeurile care obișnuiesc ursul cu omul; observatoarele bazate pe hrănire, sancționabile din 2025 [C]
Extrasezonul ca produs: natura de primăvară, noiembrie, zborul cu planorul în unde orografice din octombrie–decembrie [I]	Clima: ierni cu puțină zăpadă la altitudinea Postăvarului, ploi în lunile de extrasezon [C/D]
Familiile cu copii, tinerii și bucureștenii, publicuri apropiate de natura activă [C]	Antropizarea și presiunea imobiliară la poalele muntelui; infrastructura care atrage alte infrastructuri [D]
Brașovul ca bază regională: Via Transilvanica, Piatra Craiului, sanctuarul de urși de la Zărnești, satele Țării Bârsei [C/D]	Aglomerația din locurile de natură ale locuitorilor și conflictul locuitori–turiști [D]
Linia 20B cu remorcă pentru biciclete, pistele de biciclete finanțate prin PNRR și proiectul trenului metropolitan din planul județean [C]	Incendiile de vegetație în zonele de grătar [D]
FOTE 2027 și evenimentele sportive în aer liber; centenarul aviatic din 2027 (capitolul C) [C]	Polarizarea dezbaterii despre Tâmpa și urs și blocajul avizelor [D]
Componenta Salvamont și componenta de promovare a taxei de oraș, ca surse stabile de finanțare [C]	Alternativele pentru motivul „munte”: Valea Prahovei, Alpii, Sibiul cu Munții Făgăraș [C/D]
Educația ecologică a copiilor și programele școlare în pădure [D]	Turismul de masă de o zi, care lasă gunoi și puțină valoare [D]
Cererea internațională pentru natură „intactă” și pentru faună [D]	Nișele motorizate, cu impact nediscutat asupra pădurii [D]
Lista europeană a speciilor invazive, care include troscotul japonez din 2025, ca temei pentru un program local de control [C/I]	Plantele invazive: troscotul japonez, observat la marginea pădurii, cu risc de extindere spre Tâmpa și spre pădurile Postăvarului [C/I]
Cererea de ciclism montan de familie și de nivel mediu, semnalată în consultare și în conceptul din 2023 [D]	Accidentele de bicicletă pe traseele de coborâre din Postăvaru și presiunea asupra Salvamontului [C/I]

Sursa: secțiunile 2.1–2.8; notele externe citate în text. [C]/[D]/[I]

Din analiza SWOT rezultă patru constatări [I]. Punctele tari sunt aproape toate date de natură și de regimul ei juridic, iar punctele slabe sunt aproape toate de organizare: informare, coordonare, acces, produs. Oportunitățile principale sunt fie deja în curs (pădurile-parc, FOTE 2027, taxa de oraș), fie depind de decizii ale instituțiilor existente (revizuirea planului Tâmpei, linia 20B, trenul metropolitan), iar strategia trebuie să le lege între ele. Două amenințări pot anula restul, ursul și aglomerația; amândouă se gestionează mai întâi prin prevenție și prin ofertă (eliminarea hranei de origine umană, distribuția fluxurilor între locuri și anotimpuri) și abia apoi prin interdicții. Plantele invazive și accidentele de bicicletă din Postăvaru sunt riscuri mai noi, care se gestionează

Document consultare publică – draft

tot prin prevenţie: depistarea timpurie a focarelor, clasificarea corectă a traseelor şi un transport pe cablu previzibil. Locuitorii sunt primii afectaţi de punctele slabe şi primii beneficiari ai oportunităţilor, ceea ce face din natura locuitorilor punctul de pornire al direcţiilor.

3. Viziune 2034, poziţionare şi principii

3.1. Viziunea

Viziunea de mai jos reuneşte articolele de viziune scrise în atelierul de turism activ, răspunsurile convergente din interviuri şi propunerile celorlalte ateliere, verificate faţă de datele din secţiunea 2 şi completate cu interpretările şi propunerile echipei de proiect, marcate [I].

Braşovul 2034 este oraşul de munte al României. Natura începe din centrul istoric, se parcurge pe jos, cu bicicleta sau cu telecabina, la nivelul fiecăruia, în fiecare anotimp, iar Carpaţii din jur se descoperă pornind din oraş [I].

Braşoveanul are natura aproape de casă, în fiecare cartier. Parcurile se folosesc: pe iarbă se poate sta, se poate juca şi se poate face picnic după reguli clare. Familiile au trasee sigure de bicicletă de la cartiere la pădurile-parc, iar Tâmpa rămâne locul de plimbare de seară şi de sfârşit de săptămână al oraşului [I].

Tâmpa este rezervaţie naturală şi arie specială de conservare, cu poteci refăcute şi sigure, cu trepte şi mână curentă pe tronsoanele abrupte, cu platforma belvedere refăcută şi cu interpretarea naturii şi a istoriei ei la poale şi sus. Nu are asfalt şi nu are infrastructură grea în pădure; cine nu poate urca pe jos urcă cu telecabina [I].

Pădurile-parc din jurul oraşului au o reţea de trasee gradate şi marcate, cu piste pentru familii, trasee de alergare şi trasee de ciclism montan separate de potecile pietonilor, cu locuri de picnic cu vetre amenajate şi cu parcul dendrologic deschis publicului. Plantele invazive sunt inventariate, iar focarele sunt tratate înainte să ajungă în rezervaţii [I]. Principiul ofertei înaintea regulii este principiul întregii naturi a destinaţiei: „Hai întâi să oferim ceva şi după aceea să cerem” (Subiect 12) [D].

Turistul găseşte natura organizată pe durate şi pe niveluri, după formula propusă în consultare: „Dacă ai două ore, faci asta. Dacă ai trei ore, faci asta” (Subiect 22) [D]. Are o singură hartă a traseelor, ghizi atestaţi, informare la intrarea pe fiecare traseu şi produse proprii pentru primăvară şi pentru toamnă. Traseele de ciclism montan sunt clasificate după dificultatea lor reală, de la traseul de familie la cel de expert, iar transportul pe cablu are un program cunoscut dinainte [I].

Urşii nu mai găsesc hrană în oraş, în Poiana şi pe trasee. Locuitorii şi turiştii ştiu ce au de făcut la o întâlnire cu ursul, iar fauna se observă fără să fie hrănită [I].

Muntele este sigur pentru cine îl respectă: vizitatorul ştie unde se află, ce echipament îi trebuie şi pe cine sună, iar banii plătiţi pentru Salvamont se văd într-un raport public [I].

Braşovul este baza din care se pleacă spre Piatra Craiului, Bucegi, Postăvaru, Piatra Mare, Ciucaş, Făgăraş şi Ţara Bârsei, cu transport fără maşină şi cu parteneri locali. Turistul doarme în Braşov şi cheltuieşte în regiune, iar sejurul se lungeşte de la două nopţi la trei şi mai multe [I]. Natura

Document consultare publică — draft

servește astfel scopul strategiei, creșterea semnificativă a numărului de clienți ai unităților autorizate, care respectă criteriile de calitate ale orașului, și creșterea sustenabilă a numărului de turiști: clienții în plus vin din sejurul mai lung, din extrasezon, din zilele lucrătoare și din vizitatorii de o zi care rămân peste noapte, iar durata medie a sejurului ajunge la cel puțin 2,2 nopți și gradul de ocupare la cel puțin 40% [I].

Instituțiile care administrează natura destinației se întâlnesc într-un singur loc de coordonare, iar avizele pentru trasee trec printr-un singur ghișeu [I].

Viziunile scrise în atelierul de turism activ au dat acestei imagini formule proprii, pe care capitolul le preia ca orizont: „O punte între urban și natură" și un „ORAȘ ACTIV ÎN NATURĂ" (atelierul 07) [D].

3.2. Poziționarea: Brașovul, oraș de munte

Poziționarea preia formula stakeholderilor („Noi suntem oraș de munte, punct!", atelierul 02; „Brașovul este un oraș de munte", atelierul 08) [D] și o transformă într-o promisiune pe care vizitatorul și locuitorul o pot verifica [I]. Promisiunea are cinci componente:

- natura începe din centrul istoric: potecile Tâmpei pornesc la câteva minute de mers pe jos de Piața Sfatului, iar pădurile-parc sunt la cel mult 30 de minute, pe jos sau cu transportul public (cercurile 1 și 2 din secțiunea 1.2);
- natura este accesibilă gradat, de la alee la creastă, pentru fiecare vârstă și condiție fizică;
- natura are ce oferi în fiecare anotimp, inclusiv primăvara și în noiembrie;
- din Brașov se pleacă, fără mașină, spre Carpații din jur;
- locuitorii sunt primii beneficiari ai acestei promisiuni.

Prima componentă a promisiunii apare și în interviurile tezei despre geografia simbolică a orașului:

> *„Frumusețea Brașovului este că din Piața Sfatului [...] ajungi în 5 minute în natură ori sub Tâmpa unde ai muntele ori după Ziduri unde ai zona asta frumoasă și naturală din jurul fortificației."*[145] [D]

Patru argumente susțin poziționarea [I]. Primul este cererea: muntele este prima asociere spontană a românilor cu Brașovul, natura apare în asocierile a 43,5% dintre vizitatori, iar publicul de natură este mai fidel decât restul publicului (secțiunea 2.1) [C]; teza despre geografia simbolică a orașului și conceptul de turism din 2023 ajung, pe alte căi, la aceeași imagine a orașului (secțiunea 1.1) [C/D]. Al doilea este diferențierea: stațiunile Văii Prahovei sunt stațiuni de munte, iar Sibiul este un oraș istoric aflat la distanță de munte; Brașovul este singurul dintre ele care unește un oraș istoric mare cu un munte aflat în interiorul lui („Ce n-are Sibiul, are Brașovul!", sesiunea OAR) [D/I]. Al treilea este resursa: rezervațiile, pădurile-parc și siturile Natura 2000 din oraș și din jur (secțiunea 2.4) [C]. Al patrulea este comunitatea: un mod de viață activ în natură,

[145] Lorena (Oprica) Aldea, „(re)Construcția identitară a Brașovului. Geografia simbolică a orașului", teză de doctorat în sociologie, Școala Națională de Studii Politice și Administrative, București, 2020; exemplar pus la dispoziția echipei de proiect; articolul autoarei despre imaginea online a orașului: <https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.2.10>

Document consultare publică – draft

pe care un participant la atelierul de turism activ l-a numit „Lifestyle Capital of Romania" (atelierul 07) [D].

Poziționarea are cinci consecințe pentru direcții [I]. Comunicarea arată natura din oraș și natura folosită (drumeția, bicicleta, alergarea, zborul, observarea faunei), nu doar panorama. Produsul se organizează pe durate și pe niveluri, de la plimbarea de o oră la sejurul de o săptămână. Investiția publică merge în amenajări ușoare în natură și în servicii la poale (informare, transport, toalete, popasuri); infrastructura grea rămâne în afara pădurii. Fiecare produs pentru turiști se verifică întâi prin efectul lui asupra locuitorilor. Iar fauna se comunică responsabil: ursul face parte din natura destinației și se observă de la distanță, fără hrănire.

Poziționarea naturii este compatibilă cu poziționarea premium a stațiunii Poiana Brașov stabilită în capitolul P5: Poiana este componenta de stațiune a orașului de munte, iar orașul este baza din care natura stațiunii și a regiunii se consumă în același sejur [I].

3.3. Principii directoare

Șapte principii guvernează direcțiile din secțiunea 4.

Locuitorii întâi. Fiecare măsură se verifică prin efectul ei asupra accesului locuitorilor la natura de proximitate: gratuit, aproape de casă, fără mașină și în siguranță. Un produs turistic care reduce acest acces nu se promovează [I]. Principiul formulat în consultare este același: „dacă reușim să trezim Brașovul brașovenilor, atunci restul..." (sesiunea OAR) [D].

Întâi oferta, apoi regula. Destinația oferă întâi traseul, informarea, locul de picnic și coșul de gunoi de la capătul traseului, apoi aplică regula și sancțiunea: „ca să poți să-i ceri omului ceva, trebuie să-i și oferi" (Subiect 12) [D].

Accesibilitate gradată, de la alee la creastă. Cu cât locul este mai aproape de oraș, cu atât amenajarea poate fi mai consistentă; cu cât este mai sălbatic, cu atât amenajarea este mai ușoară. Oferta acoperă familiile cu copii mici, vârstnicii, persoanele cu dizabilități și sportivii [I].

Amenajare ușoară în natură, servicii la poale. În ariile protejate și în pădurile-parc se fac numai amenajări ușoare, compatibile cu regimul lor (poteci, trepte, balustrade, bănci, panouri, construcții provizorii din lemn), fără asfalt și fără tăieri de arbori. Serviciile care cer construcții (parcare, toalete, alimentație, închirieri) se amplasează la poale, la capetele de traseu [I].

Prevenție înaintea intervenției. Pentru urs, pentru incendii, pentru plantele invazive și pentru accidente, destinația elimină întâi cauza pe care o poate controla: hrana de origine umană, focul în afara vetrelor, focarele de plante invazive lăsate să se extindă, vizitatorul neinformat sau dus cu telecabina pe un teren care îl depășește [I].

Distribuția fluxurilor în spațiu și în timp. Presiunea care azi se concentrează pe Tâmpa, pe Drumul Vechi, pe Pietrele lui Solomon și în Poiana se distribuie spre pădurile-parc, spre Carpații din jur și spre lunile de extrasezon [I].

Valoare reținută în destinație. Produsele de natură se construiesc cu ghizi, închirieri, cabane, transportatori și producători locali, iar Brașovul rămâne locul în care turistul doarme, chiar și atunci când își petrece ziua în regiune [I].

Document consultare publică — draft

4. Direcţii strategice

Fiecare direcţie are aceeaşi structură: constatarea care o fundamentează, obiectivul, măsurile, actorii responsabili şi orizontul. Măsurile sunt formulate la nivelul de detaliu al unei strategii; dimensionarea tehnică şi financiară revine planificării operaţionale. Marcajul [D] indică măsurile preluate din propunerile stakeholderilor; [I] indică măsurile derivate de echipă din diagnostic sau propuse de managementul de proiect; [C] indică proiectele confirmate de documente oficiale. Codurile măsurilor (D1-a, D1-b şi aşa mai departe) sunt cele la care celelalte capitole pot face trimitere, cu menţiunea capitolului P3.

D1. Natura de proximitate şi natura locuitorilor

Constatare. Braşovenii folosesc intens natura de proximitate, dar o folosesc îngrădit şi inegal: în parcurile publice nu au voie să stea pe iarbă, familiile nu au trasee sigure de bicicletă, locurile de plimbare sunt aglomerate la sfârşit de săptămână, iar cartierele noi sunt departe de natură (secţiunea 2.6.2) [D]. Unii locuitori nu mai găsesc alternative: „ne-am săturat de Sub Tâmpa" (atelierul 12) [D]. Arhitecţii au rezumat soluţia: „Democratizarea accesului" (sesiunea OAR) [D]. Folosirea naturii de către locuitori nu este măsurată [C].

Obiectiv. Până în 2028, parcurile publice ale municipiului pot fi folosite pentru odihnă, joacă, picnic şi sport uşor, după reguli clare. Până în 2031, fiecare cartier are o legătură pietonală sau velo continuă spre natura de la poalele oraşului. Până în 2034, cartierele care azi nu au un spaţiu verde utilizabil la distanţă de mers pe jos au cel puţin unul.

Măsuri.

- (a) **Regulamentul de utilizare a parcurilor şi a spaţiilor verzi publice**, revizuit: zone de gazon deschise pentru odihnă, joacă şi picnic, sport uşor, bicicletă şi role cu limită de viteză, câini în lesă şi zone dedicate pentru câini, reguli de curăţenie şi de linişte, în locul interdicţiilor generale (sesiunea OAR; atelierul 07; Subiect 11) [D]. Regulamentul se elaborează împreună cu regulamentul de acces la spaţiul public din capitolul C (DC4-i), care tratează utilizarea culturală a parcurilor [I].
- (b) **Parcuri şi păduri urbane noi** în cartierele fără natură de proximitate, cu prioritate pe platformele industriale dezafectate şi în cartierele noi din nord, şi locuri de joacă pentru copii de vârste diferite (Subiect 24; atelierele 03, 04, 08, 11; sesiunea OAR) [D].
- (c) **Coridoarele verzi de la centru spre natură**: prelungirea aleii de sub Tâmpa, legătura pietonală centru–Şchei–Pietrele lui Solomon şi traseul de o zi Piaţa Sfatului–Tâmpa–Şaua Tâmpei–Răcădău–La Iepure–Noua, propus de arhitecţi (sesiunea OAR; Subiecţii 1, 9; atelierul 12) [D]. Coridoarele centrului istoric sunt tratate în capitolul C (DC2-h) şi în capitolul P1–P2; măsura de faţă le prelungeşte spre poale [I].
- (d) **Reţeaua velo de familie de la cartiere la pădurile-parc**: legarea pistelor pentru familii Răcădău–Noua (D3-c) cu pistele urbane finanţate prin PNRR şi evaluarea traseului propus pe digul Ghimbăşelului, spre Prejmer şi Hărman (atelierul 12; Subiect 11) [D/I].
- (e) **Programul „Braşovenii în natură"**: ture ghidate pentru locuitori în pădurile-parc, pe Tâmpa şi în Carpaţii din jur, Ziua ariei naturale protejate Muntele Tâmpa (ultima sâmbătă din septembrie) ca zi anuală a oraşului în natură, voluntariat pentru poteci şi ecologizare, în

Document consultare publică – draft

legătură cu programul „Turist în propriul oraş” din capitolul C (DC7-j) (Subiect 21; atelierul 12; sesiunea OAR) [D/I].

- (f) **Modulul „natura locuitorilor” în chestionarul pentru rezidenţi** propus în capitolul G: frecvenţa ieşirilor în natură, locurile folosite, mijlocul de transport, obstacolele (interdicţii, aglomeraţie, teama de urs), pentru nivelurile de referinţă ale indicatorilor din secţiunea 8 [I].

Actori. Primăria Municipiului Braşov (spaţii verzi, urbanism, mobilitate), Consiliul Local (regulamente), Regia Pădurilor Kronstadt (legătura cu pădurile-parc), OMD Braşov (programul pentru locuitori, chestionarul), şcolile şi asociaţiile locale. **Orizont.** (a), (e), (f): 2027–2028; (c), (d): 2027–2031; (b): 2028–2034.

D2. Tâmpa, conservată şi accesibilă gradat

Constatare. Tâmpa este rezervaţie naturală din 1962, sit Natura 2000 şi, din 2022, arie specială de conservare, cu plan de management aprobat în 2016 [C]. Este al cincilea obiectiv al Braşovului ca rată de vizitare (72,3% dintre vizitatori) şi locul de plimbare zilnică al locuitorilor [C/D]. Potecile sunt erodate, platforma belvedere a fost închisă în 2026, iar vizitatorii urcă nepregătiţi [C/D]. Consultarea se împarte între amenajarea ca parc şi conservarea strictă; poziţiile moderate cer lucrări de siguranţă şi de interpretare pe care un plan de management le poate prevedea (secţiunea 2.6.4) [D/I].

Obiectiv. Până în 2029, Tâmpa are un plan de management revizuit, care stabileşte traseele de vizitare, capacitatea de suport şi lucrările de siguranţă şi de interpretare permise. Până în 2031, traseele principale sunt refăcute şi sigure, eroziunea este oprită, iar fiecare intrare are informare. Statutul de arie protejată se păstrează (secţiunea 7, S1).

Măsuri.

- (a) **Revizuirea planului de management şi a regulamentului ariei**, cu dezbatere publică, ca act principal al direcţiei: zonarea vizitării (zona de primire de la poale, traseele de vizitare, zonele de liniște), capacitatea de suport a traseelor, lucrările permise, regulile de vizitare şi indicatorii de monitorizare (Subiect 24) [D/I]. Revizuirea revine autorităţii pentru arii protejate, cu Primăria şi Regia Pădurilor Kronstadt ca parteneri [I].
- (b) **Refacerea potecilor existente**, fără asfalt şi fără lărgire: trepte egale şi mână curentă pe tronsoanele abrupte, blocarea scurtăturilor care erodează Drumul Serpentinelor, drenaj, materiale locale (Subiecţii 14, 15; sesiunea OAR) [D]. Lucrările urgente de siguranţă se fac în cadrul planului în vigoare; celelalte, în cadrul planului revizuit [I].
- (c) **Platforma belvedere refăcută** (contractul din 2026) şi un punct de interpretare la staţia superioară a telecabinei [C/I]. Telecabina, adaptată, potrivit operatorului, pentru cărucioare şi pentru persoane cu dizabilităţi[146], rămâne accesul la vârf pentru cine nu poate urca pe jos, cu program extins vara (sesiunea OAR) [C/D].

[146]Telecabina Tâmpa, înlocuită şi redeschisă în octombrie 2025: două cabine de câte 25 de persoane, 490 de persoane pe oră (SI Magazin): <https://www.simagazin.com/en/?p=96575> ; datele operatorului, inclusiv adaptarea pentru cărucioare şi pentru persoane cu dizabilităţi: <https://www.discoverpoiana.ro/ro/instalatii-brasov>

Document consultare publică – draft

- (d) **Traseul accesibil de la poale**: aleea de sub Tâmpa amenajată ca traseu pentru persoane cu dizabilități, vârstnici și cărucioare, cu bănci, apă, belvederi spre oraș și spre pădure (Subiect 23) [D].
- (e) **Interpretarea naturii și a istoriei**: panouri și conținut digital despre biodiversitatea Tâmpei („mierla de pe Tâmpa", flora, geologia, Subiect 23), despre Cetatea Brașovia (capitolul C, DC2-d) și despre regulile de vizitare, cu ture ghidate și rangeri în weekend (Subiecții 14, 23; atelierul 07) [D].
- (f) **Informarea la intrări**: la pornirea potecilor de pe aleea de sub Tâmpa și la stația telecabinei, informații despre durată, dificultate, echipament, faună și urgențe (Subiect 15) [D/I].
- (g) **Contoare automate de vizitatori** la intrările principale, care produc prima serie publică de date despre folosirea unei arii naturale a orașului [I].

Actori. Agenția Națională pentru Mediu și Arii Protejate, prin Direcția Județeană de Mediu Brașov (planul, avizele), Primăria Municipiului Brașov (lucrările, interpretarea, aleea de la poale), Regia Pădurilor Kronstadt (fondul forestier), Salvamont, operatorul telecabinei, OMD Brașov (comunicarea), organizațiile de mediu și cluburile montane. **Orizont.** (a): 2027–2029; (b): lucrări urgente 2027, restul 2029–2031; (c): 2026–2027; (d), (e), (f): 2027–2029; (g): 2027.

D3. Pădurile-parc și rețeaua de trasee de la marginea orașului

Constatare. Circa 2.000 de hectare de pădure municipală au regim de pădure-parc, care permite amenajări ușoare fără tăieri de arbori, iar 30 de drumuri forestiere, circa 83 km, sunt deschise pietonilor și bicicliștilor [C]. Primele piste pentru familii sunt în lucru, parcul dendrologic este neterminat, iar traseele terapeutice și traseul suspendat sunt în stadiu de plan sau de concept [C/D]. Riscurile sunt comportamentul în afara traseului, conflictul dintre pietoni și bicicliști și focul din zonele de grătar (secțiunea 2.6.5) [D]. Nu există o hartă unică a traseelor din jurul orașului și nici o evidență a folosirii lor [C/I]. Pădurile din jurul orașului sunt expuse și plantelor invazive: troscotul japonez, specie alogenă invazivă care afectează Uniunea, a fost observat la marginea pădurii (secțiunea 2.6.5) [C/I].

Obiectiv. Până în 2028, destinația are o hartă unică a traseelor din jurul orașului. Până în 2031, pădurile-parc au o rețea de trasee gradate, marcate și cartografiate, cu trasee separate pentru pietoni, pentru familiile cu biciclete și pentru ciclismul montan, cu locuri de picnic cu vetre și cu puncte de plecare dotate la poale.

Măsuri.

- (a) **Harta unică a traseelor din jurul orașului** (Tâmpa, pădurile-parc, Postăvaru, Piatra Mare, Lempeș), digitală și tipărită, cu regimul, dificultatea, durata și administratorul fiecărui traseu, disponibilă prin cod QR în fiecare unitate de cazare (Subiect 22; atelierele 08, 12) [D].
- (b) **Clasificarea și marcajul unitar al traseelor** pe patru niveluri (familie, ușor, mediu, sportiv), cu marcaje corelate cu dificultatea reală a terenului și cu borne numerotate (D6-b) (Subiect 11; atelierul 04) [D].
- (c) **Rețeaua de familie**: finalizarea pistelor Răcădău–Noua și extinderea lor spre Cristian, Râșnov și Poiana, pe drumuri forestiere existente și pe liziera pădurii, fără tăieri (Subiecții 11,

Document consultare publică — draft

12; atelierul 04; sesiunea OAR) [C/D]. Traseele din staţiune sunt cele din capitolul P5 (D2-c) [I].

- (d) **Separarea pietonilor de bicicliști**: trasee dedicate ciclismului montan pe tronsoanele aglomerate, cu sens unic la coborâre, şi aplicarea regulii din regulamentul drumurilor forestiere privind reducerea vitezei în preajma pietonilor (Subiecţii 5, 11, 12, 15) [D/C].
- (e) **Locurile de picnic şi de grătar**: vetre amenajate la distanţă de pădure, toalete ecologice şi apă la capetele de traseu, coşuri de gunoi rezistente la urşi numai la capete, iar pe trasee regula după care gunoiul se duce acasă: „Când te duci cu sticla de apă plină poţi să ţi-o aduci acasă şi goală” (Subiect 12) [D].
- (f) **Parcul dendrologic din Noua**: reluarea lucrărilor, deschiderea pentru public şi pentru şcoli şi programul de educaţie despre pădure (Subiect 12) [C/D].
- (g) **Trasee tematice şi terapeutice**: biodiversitate, istorie, pădurea pentru sănătate, cu interpretare (Subiecţii 2, 12, 14, 20) [D]. Propunerea unui traseu suspendat la nivelul coronamentului arborilor se analizează numai pe baza evaluării de mediu, cu amplasament în afara ariilor protejate şi cu un model de finanţare care nu foloseşte bugetul destinat traseelor de bază [I].
- (h) **Capetele de traseu de la poale** (Răcădău, Noua, Dârste, Şchei–Pietrele lui Solomon, Valea Cetăţii): staţie de transport public, parcare limitată, panou de informare, toaletă şi, unde este cazul, închiriere de echipament (secţiunea 2.6.11) [I].
- (i) **Prevenţia incendiilor**: patrulare în perioadele secetoase, accesul vehiculelor de intervenţie, rezervoare de apă şi interdicţia focului în afara vetrelor (Subiect 12) [D].
- (j) **Contoare de vizitatori şi de bicicliști** pe traseele principale şi raport anual public al folosirii pădurilor-parc [I].
- (k) **Plantele invazive**: studiul fenomenului de către autorităţi, împreună cu instituţiile abilitate şi cu specialişti în botanică şi în silvicultură: inventarul şi cartarea focarelor, începând cu troscotul japonez din pădurea de pin de la intersecţia străzilor Cloşca şi 8 Martie; depistarea timpurie în rezervaţia Tâmpa, în pădurile-parc şi în pădurile din Postăvaru; un plan de control, cu metode potrivite fiecărei specii şi cu reguli pentru pământul şi resturile vegetale care pot conţine fragmente de rizom; informarea proprietarilor de grădini şi a celor care întreţin spaţiile verzi, în cadrul Regulamentului (UE) nr. 1143/2014 [I, propunere a managementului de proiect].

Actori. Regia Pădurilor Kronstadt (coordonator), Primăria Municipiului Braşov, autoritatea pentru arii protejate (pentru traseele şi pentru speciile invazive din ariile protejate), Salvamont, cluburile de ciclism, asociaţiile montane şi voluntarii (marcaj, întreţinere), OMD Braşov (harta, informarea), specialiştii în botanică şi în silvicultură din universitate şi din institutele de cercetare (plantele invazive). **Orizont.** (a), (b), (i), (j): 2027–2028; (c): 2026–2030; (d), (e), (h): 2027–2030; (f): 2027–2029; (g): 2028–2031; (k): inventarul în 2027, controlul anual în 2027–2034.

D4. Turismul activ: produse, comunităţi, evenimente şi zborul

Constatare. Braşovul are o comunitate de turism activ, trasee de ciclism montan apreciate, aerodromuri de sport, puncte de decolare pentru zborul liber şi, în februarie 2027, competiţiile

Document consultare publică – draft

Festivalului Olimpic al Tineretului European [C/D]. Comunitatea nu are însă un produs comun („tragem cumva singuri", atelierul 07), cabanele s-au pierdut, iar evenimentele în natură nu au o scară definită (secţiunea 2.6.6) [D]. Cererea naţională este dominată de drumeţie şi de plimbare; formele de aventură şi cicloturismul sunt practicate regulat de unul din cinci, respectiv unul din zece călători (secţiunea 2.1) [C]. Parcul de ciclism montan din Postăvaru nu are trasee pentru începători, iar traseele lui albastre au tronsoane de nivel roşu (secţiunea 2.6.6) [C/D].

Obiectiv. Până în 2030, destinaţia are o ofertă de turism activ organizată pe durate şi pe niveluri, vândută prin canalele OMD şi prin unităţile de cazare, cu ghizi atestaţi, şi un calendar al evenimentelor în natură dimensionat după capacitatea locurilor. FOTE 2027 este folosit ca lansare a acestei oferte.

Măsuri.

- (a) **Catalogul produselor active pe durate şi pe niveluri**: două ore, o jumătate de zi, o zi, două–cinci zile; drumeţie, bicicletă, alergare, căţărare, schi de tură, observarea faunei, zbor; cu preţuri, riscuri şi echipament, după modelul propus de Subiectul 22 („Astea sunt traseele, acolo poţi să mănânci, aici poţi să te caţeri, te costă cam atâta, astea-s riscurile", Subiect 22) [D].
- (b) **Ghizii**: registrul ghizilor de munte şi de natură activi în destinaţie, atestare şi formare comună (biodiversitate, siguranţă, limbi străine, faună), afiliere la OMD, în legătură cu şcoala de ghizi din capitolul C (DC5-c) (Subiecţii 17, 19–20; atelierul 07) [D].
- (c) **Comunităţile sportive ca parteneri**: acorduri între OMD şi cluburile de alpinism, ciclism, alergare, schi de tură şi zbor liber şi asociaţiile montane, pentru marcaj, voluntariat, evenimente şi comunicarea stilului de viaţă activ al oraşului (atelierul 07) [D/I].
- (d) **Ciclismul montan pe opt luni pe an**: Postăvaru, cu bike parkul staţiunii (capitolul P5, D3-e), şi pădurile-parc, cu trasee marcate pe drumuri existente şi fără distrugerea pajiştilor, după modelul celor 11 trasee amenajate într-o arie protejată din apropiere (atelierul 07) [D].
- (e) **Cabanele şi refugiile**: inventarul cabanelor şi al refugiilor din masivele din jurul oraşului, program cu proprietarii şi cu asociaţiile montane pentru deschidere previzibilă şi refugii din lemn integrate în peisaj, realizate ca proiect complet (amplasare, ancorare, întreţinere) (Subiect 11; atelierul 07) [D].
- (f) **Evenimentele în natură**: regula scării (plafon de participanţi în ariile protejate şi în pădure, volumul la poale), autorizarea prin ghişeul unic (secţiunea 6.3), includerea în calendarul unic al destinaţiei (capitolul C, DC6-a); festivalul sporturilor montane din a doua jumătate a lui noiembrie ca eveniment de extrasezon (Subiect 23) [D/I].
- (g) **Moştenirea FOTE 2027**: traseele, voluntarii şi imaginea competiţiilor de iarnă din Poiana Braşov, Cheile Grădiştei–Fundata, Predeal şi Râşnov, folosite pentru promovarea iernii active şi a sporturilor de munte pentru tineri[147] [C/I].
- (h) **Zborul ca produs de natură**: zboruri panoramice, parapantă (Bunloc, Postăvaru), planorism în unde orografice la Sânpetru în octombrie–decembrie; clarificarea statutului

[147]Festivalul Olimpic al Tineretului European, Braşov 2027, 14–21 februarie 2027: localităţile şi probele (Radio România Braşov FM): <https://www.radiobrasovfm.ro/sport/stiri-locale/pregatirile-pentru-fote-brasov-2027-au-intrat-intr-o-noua-etapa-id219408.html> ; programul sportiv (Comitetul Olimpic Naţional al Ucrainei): <https://noc-ukr.org/en/news/ogolosheno-sportivnu-programu-zimovogo-ye-yu-of-2027-u-rumuniyi>

Document consultare publică — draft

punctelor de decolare, în legătură cu centenarul aviatic din 2027 tratat în capitolul C (DC6-h) [C/I].

- (i) **Turismul motorizat**: fără promovare publică; activităţile organizate numai în afara pădurilor-parc şi a ariilor protejate, pe trasee autorizate, cu acordul administratorului şi cu evaluarea impactului (secţiunea 7, S5) [I].
- (j) **Traseele de ciclism montan pe niveluri reale**: reclasificarea traseelor bike parkului din Postăvaru după dificultatea lor reală, pe baza unei evaluări independente, astfel încât traseele albastre să nu conţină tronsoane de nivel roşu; informarea la plecare despre nivelul şi profilul fiecărui traseu; trasee uşoare şi de familie (inclusiv traseul de pe Lupului inferior, aflat în studiu, capitolul P5, D3-e) şi trasee de anduranţă între Poiana şi Braşov, folosibile la urcare şi la coborâre (Subiecţii 7, 11, 15; atelierele 04, 07, 08; conceptul de turism din 2023) [D/I].

Actori. OMD Braşov (catalogul, distribuţia, calendarul), cluburile sportive şi asociaţiile montane, ghizii, Regia Pădurilor Kronstadt, Salvamont, aeroclubul şi operatorii de zbor, operatorii privaţi de turism activ, operatorul bike parkului, Consiliul Judeţean Braşov. **Orizont.** (a), (b), (c): 2027–2028; (g): 2027; (d), (f), (h), (i): 2027–2030; (e): 2028–2031; (j): reclasificarea în 2027, traseele noi în 2027–2030.

D5. Fauna sălbatică: coexistenţă, siguranţă şi observare responsabilă

Constatare. Judeţul Braşov are cea mai mare densitate de urşi din ţară, iar intervenţiile pentru urşi cresc, cu cele mai multe apeluri din municipiu şi din Poiana [C]. Teama îi afectează mai întâi pe locuitorii cartierelor de la marginea pădurii şi apoi pe turişti; ursul este, în acelaşi timp, motiv de vizită pentru o parte a străinilor (secţiunea 2.6.7) [D]. Cauza asupra căreia destinaţia are control este hrana de origine umană: deşeurile accesibile, hrănirea, resturile lăsate pe trasee [C/D]. Din noiembrie 2025, hrănirea urşilor este interzisă sub orice formă, iar observatoarele bazate pe hrănire sunt sancţionabile [C]. Gestiunea populaţiei (cotele, relocările, extragerile) ţine de autorităţile stabilite de lege [C].

Obiectiv. Până în 2030, deşeurile din cartierele de la marginea pădurii, din Poiana şi de la capetele de traseu nu mai sunt accesibile urşilor, iar numărul intervenţiilor pentru urşi în municipiu scade an de an. Locuitorii şi turiştii primesc aceeaşi informaţie despre comportamentul la întâlnirea cu ursul, iar observarea faunei promovată de destinaţie se face numai fără hrănire.

Principiul de funcţionare. Direcţia acţionează pe trei paliere: prevenţie, informare şi comportament, observare responsabilă. Capitolul P5 aplică staţiunii prevenţia prin deşeuri şi patrule, informarea şi observarea controlată (D6-a, D6-b), iar gestiunea populaţiei rămâne şi acolo în competenţa autorităţilor. Strategia turistică nu propune măsuri de gestiune a populaţiei; acestea rămân în competenţa autorităţilor care le au prin lege [I].

Măsuri: prevenţie.

- (a) **Deşeuri inaccesibile urşilor** în cartierele de la marginea pădurii (cu prioritate cele în care au fost semnalaţi urşi în mai 2026: Răcădău, Noua, Stejeriş, Drumul Poienii, zona

Document consultare publică_draft

Carierei[148]), în Poiana și la capetele de traseu: pubele și containere rezistente la urși, platforme închise și program de colectare adaptat, cu prioritate în zonele cu cele mai multe intervenții (Subiecții 7, 11, 17) [D]. Măsura reia, cu mijloacele de astăzi, lecția din Răcădău din 2006 [C/I].

- (b) **Garduri electrice pe liziera cu cele mai multe incursiuni** și sprijin pentru gardurile unităților de cazare de lângă pădure, după modelul aplicat la Râșnov (Subiect 17) [D/C].
- (c) **Aplicarea interdicției de hrănire** și a regulilor privind deșeurile, cu Poliția Locală, Jandarmeria și Garda Forestieră, însoțită de o campanie publică (Subiect 15) [C/D].
- (d) **Fără coșuri de gunoi pe trasee**: coșuri rezistente la urși numai la capetele de traseu și regula după care gunoiul de pe trasee se duce acasă, prevăzută și pentru pistele pentru familii (Subiect 12) [D].

Măsuri: informare și comportament.

- (e) **Regulile de comportament în prezența ursului** la fiecare intrare pe potecă, în fiecare unitate de cazare și în aplicația destinației, în mai multe limbi (atelierul 07) [D].
- (f) **Procedura de alertă pentru operatorii de turism activ** (parcuri de aventură, parcul de ciclism montan, trasee organizate) și alerta localizată, coordonate cu echipa de intervenție a municipiului (atelierele 01, 07) [D].
- (g) **Comunicarea publică echilibrată** a riscului și a intervențiilor, cu date lunare, pentru a corecta atât subestimarea, cât și exagerarea riscului (atelierul 08; Subiect 17) [D/I].

Măsuri: observare responsabilă.

- (h) **Standardul de observare a faunei al destinației**: fără hrănire, fără apropiere, în grupuri mici, cu ghizi atestați (D4-b); OMD promovează numai operatorii care respectă standardul [I].
- (i) **Cunoașterea ursului**: sanctuarul de urși de la Zărnești, programele de educație despre marile carnivore pentru școli, după precedentul de la Zărnești descris în atelierul de turism activ, și interpretarea faunei pe trasee (Subiect 10; atelierul 07) [D/C].
- (j) **Harta incidentelor și a semnalărilor**, comună jandarmeriei, Primăriei, Salvamontului și Regiei Pădurilor Kronstadt, cu raport anual public [I].

Actori. Primăria Municipiului Brașov (salubritate, echipa de intervenție, Poliția Locală), operatorul de salubritate, Regia Pădurilor Kronstadt și gestionarii fondurilor cinegetice, Jandarmeria, Garda Forestieră, Direcția Județeană de Mediu, OMD Brașov (comunicare, standardul de observare), operatorii din cazare și din turismul activ, asociațiile de proprietari din cartierele de la marginea pădurii. **Orizont.** (c), (e), (f): 2027; (h): 2027–2028; (a), (d), (g), (j): 2027–2029; (b), (i): 2027–2030.

D6. Siguranța montană, educația și responsabilitatea vizitatorului

Constatare. Serviciul Salvamont al municipiului a avut, în 2025, 792 de intervenții pentru 866 de persoane, majoritatea în domeniul schiabil, iar serviciul județean funcționează cu o capacitate operativă declarată de circa 17% din necesar [C]. Pe Tâmpa și pe munte urcă vizitatori nepregătiți,

[148]Zonele municipiului în care au fost raportați urși în mai 2026: Poiana Brașov, Noua, Răcădău, Stejeriș, Drumul Poienii, strada 8 Martie - Carierei (G4Media, 28 mai 2026): <https://www.g4media.ro/urs-capturat-si-eutanasiat-in-brasov-animalul-mai-fusese-capturat-in-localitate-120-de-apeluri-la-112-in-luna-mai.html>

Document consultare publică – draft

nimeni nu le verifică echipamentul, iar turistul accidentat nu știe să spună unde se află (secțiunea 2.6.8) [D]. Componenta Salvamont a taxei de oraș este venit cu destinație specială, dar destinația sumelor nu este cunoscută de toți cei care le colectează [C/D]. Pe traseele de coborâre cu bicicleta din Postăvaru au loc accidente grave, iar o parte dintre bicicliști urcă cu telecabina Capra Neagră în zona vârfului, unde nu există traseu de bicicletă omologat, atunci când telegondola nu funcționează (secțiunea 2.6.6) [C/I].

Obiectiv. Până în 2029, fiecare intrare principală pe traseele din jurul orașului are informare unitară, traseele principale au borne numerotate, iar componenta Salvamont a taxei de oraș are un raport public anual. Până în 2031, fiecare școală din municipiu are acces la un program anual de educație în natură. Din 2027, instalațiile pe cablu care deservesc traseele de bicicletă au un program anunțat pentru întregul sezon cald.

Măsuri.

- (a) **Informarea unitară la intrarea pe trasee**: durată, dificultate, echipament minim, riscuri, faună, număr de urgență și cod de localizare, după același model pe Tâmpa, în pădurile-parc, pe Postăvaru și pe Piatra Mare (atelierele 03, 07; Subiect 22) [D].
- (b) **Borne numerotate și coduri de localizare** pe traseele din jurul orașului, integrate în harta unică (D3-a) și în sistemul de urgență (Subiect 11) [D].
- (c) **Câteva reguli ale muntelui**, comunicate unitar de toate instituțiile și de toți operatorii: echipamentul potrivit, rămânerea pe traseu, gunoiul dus acasă, focul numai în vetre, câinii în lesă, viteza redusă pe bicicletă lângă pietoni (Subiecții 11, 12; atelierul 07) [D].
- (d) **Raportul public anual al componentei Salvamont** a taxei de oraș: sumele colectate, cheltuielile, intervențiile și investițiile, publicat de Primărie (atelierul 08) [D/I].
- (e) **Capacitatea de intervenție**: evaluarea, de către Primărie și Consiliul Județean, a necesarului de salvatori și de echipamente pentru sezonul cald și pentru traseele noi din D3 și D4, cu hărți și coduri de localizare comune [C/I].
- (f) **Educația în natură pentru copii**: un program școlar în pădure pentru clasele mici (Subiect 12), lecțiile în aer liber din „Săptămâna Altfel" (Subiect 23), educația despre fauna locală (atelierul 07), cu ghizi, rangeri și salvatori montani [D]. Conceptul de turism din 2023 propunea, în aceeași logică, ateliere de descoperire a naturii pentru copii și părinți și mici expediții montane cu geologi[149] [D].
- (g) **Responsabilitatea vizitatorului**: aplicarea sancțiunilor existente pentru abaterile de pe trasee (focul în afara vetrelor, câinii fără lesă, ieșirea din traseu în ariile protejate, vehiculele cu motor pe drumurile forestiere), cu patrule comune în weekendurile aglomerate (Subiecții 1, 6, 12; atelierul 07) [D]. Salvarea montană rămâne gratuită (Subiect 11) [D].
- (h) **Echipamentul la îndemână**: închirieri de încălțăminte și de echipament la capetele de traseu și la stația telecabinei Tâmpa, prin operatori privați [I].

[149]Asociația de Ecoturism din România și Detente Consultants, „Concept de turism pentru Municipiul Brașov. Analiză, viziune, obiective, măsuri", 2023, elaborat în proiectul „Creșterea capacității de management durabil a destinației turistice Brașov la nivelul județului și al municipiului" (cod SIPOCA 1043), cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014–2020; document pus la dispoziția echipei de proiect.

Document consultare publică — draft

- (i) **Transportul pe cablu și accesul cu bicicleta în zona vârfului Postăvaru**: funcționarea previzibilă și de lungă durată a telegondolei și a celorlalte instalații pe cablu în sezonul cald, cu un program anunțat la începutul sezonului, în completarea măsurii D1-f din capitolul P5; limitarea transportului bicicletelor cu telecabina Capra Neagră până în zona vârfului Postăvaru (stația meteorologică), unde nu există traseu de bicicletă omologat; zona rămâne accesibilă bicicliștilor care au antrenamentul necesar și urcă pe bicicletă tot traseul [I, propunere a managementului de proiect]. Subiectul 11 descrie un astfel de traseu de urcare, de nivel mediu (secțiunea 2.6.6) [D].

Actori. Serviciul public local Salvamont al municipiului și Serviciul Public Județean Salvamont-Salvaspeo, Primăria Municipiului Brașov, Consiliul Județean Brașov, Regia Pădurilor Kronstadt, autoritatea pentru arii protejate, Inspectoratul Școlar Județean și școlile, Jandarmeria și Poliția Locală, OMD Brașov (comunicare), cluburile montane, operatorul instalațiilor pe cablu (D6-i). **Orizont.** (c), (d), (i): 2027; (a), (b), (e), (g): 2027–2029; (f), (h): 2028–2031.

D7. Patru anotimpuri: calendarul naturii și produsele de extrasezon

Constatare. Municipiul are două sezoane reale și o curbă anuală plată, dar primăvara aduce doar 20,2% din înnoptări, cu un grad de ocupare estimat sub 30% în martie, aprilie și mai, iar noiembrie are un indice sezonier de 0,90 [C]. Consultarea numește aceleași goluri și propune evenimente ca punte între sezoane, dar natura proprie fiecărui anotimp apare rar în ofertă (secțiunea 2.6.9) [D/I]. Zăpada este tot mai nesigură la altitudinea Postăvarului [C/D].

Obiectiv. Până în 2034, ponderea primăverii în înnoptările anuale ale municipiului crește de la 20,2% la cel puțin 23%, iar indicele sezonier al lunii martie urcă de la 0,76 la cel puțin 0,85, fără creșterea vârfului din august. Destinația are un calendar al naturii pe toate cele douăsprezece luni.

Măsuri.

- (a) **Calendarul naturii al destinației**: ce se poate vedea și face în natură, lună de lună (pădurea care înverzește și înflorește, cireșii de pe Tâmpa, culorile toamnei, prima zăpadă pe creste, zborul în unde orografice), integrat în calendarul unic al destinației din capitolul C (DC6-a) (Subiecții 14, 21) [D/I].
- (b) **Primăvara naturii** (martie–mai): drumeție și ciclism de primăvară, alergare montană, observarea faunei fără hrănire, natura pentru grupurile școlare, pachete pentru familii în vacanța de primăvară și în săptămâna de după Paște (Subiect 23) [D/I].
- (c) **Toamna și noiembrie**: produse pentru culorile toamnei (Subiect 21), festivalul sporturilor montane din a doua jumătate a lui noiembrie (Subiect 23; D4-f), taberele de zbor cu planorul în unde orografice de la Sânpetru (D4-h) [D/C].
- (d) **Zilele de luni–joi**: produse de mai multe zile pentru familii, seniori, grupuri școlare și cantonamente, cum sunt turele de bicicletă de mai multe zile (Subiect 20) și circuitele pentru seniori din martie până în octombrie (Subiect 6) [D].
- (e) **Zilele cu vreme rea**: alternative acoperite legate de natură (centre de interpretare, muzee, spații de agrement) și oferta pentru zilele cu vreme rea, comunicată odată cu prognoza (Subiect 11; atelierul 05) [D].

Document consultare publică — draft

- (f) **Iarna fără zăpadă suficientă**: produse de iarnă care nu depind de schi (drumeție de iarnă, rachete de zăpadă, observarea urmelor animalelor, zilele de soare de pe creste), complementare deciziei din capitolul P5 privind domeniul schiabil (S1) [I].

Actori. OMD Brașov (calendarul, pachetele, comunicarea), operatorii de turism activ și ghizii, aeroclubul, cluburile sportive, școlile, Regia Pădurilor Kronstadt, instituțiile culturale (pentru zilele cu vreme rea). **Orizont.** (a), (e): 2027–2028; (b), (c), (d): 2027–2030; (f): 2028–2031.

D8. Brașovul ca bază pentru natura regiunii

Constatare. La cel mult o oră și jumătate de drum de centrul orașului se află un parc național, un parc natural și masivele Postăvaru, Piatra Mare, Ciucaș și Făgăraș, iar Via Transilvanica ajunge, din 2025, până în Brașov [C/E]. Orașul ține vizitatorul una-două zile, iar durata medie a sejurului este de 1,84 nopți [C/D]. Baza nu este organizată: lipsesc produsele de o zi pe durate, partenerii de pe teren, transportul fără mașină și distribuția ofertei regionale în cazare (secțiunea 2.6.10) [D/I].

Obiectiv. Până în 2031, turistul poate ajunge fără mașină la cel puțin patru porți ale Carpaților din jur și găsește în cel puțin jumătate dintre unitățile de cazare din Brașov oferta de excursii de natură de o zi și de mai multe zile. Durata medie a sejurului în municipiu ajunge la cel puțin 2,2 nopți, indicatorul-reper al strategiei; sejurul mai lung și vizitatorii de o zi care rămân peste noapte aduc unităților autorizate, care respectă criteriile de calitate ale orașului, mai mulți clienți, iar numărul turiștilor crește sustenabil [I].

Măsuri.

- (a) **Catalogul excursiilor de natură din Brașov**, de o zi și de două–cinci zile, organizat după regula duratei („trebuie să ai ce face într-un loc de trei ori timpul pe care îl ai... durează ca să faci până acolo”, Subiect 22) [D].
- (b) **Parteneriate cu administrațiile Parcului Național Piatra Craiului și Parcului Natural Bucegi**, cu localitățile-poartă (Zărnești, Bran, Moieciu, Râșnov, Săcele) și cu administratorii traseelor lungi, pentru produse comune, ghizi locali și servicii la capătul drumului (Subiecții 10, 17) [D/I].
- (c) **Transportul fără mașină spre porțile Carpaților**: trenul Brașov–Zărnești cu bicicleta, autobuze de sfârșit de săptămână spre Bran–Moieciu și spre intrările în parcuri, linia 20B Poiana–Râșnov (capitolul P5, D1-d), bilet integrat cu abonamentul destinației (atelierele 11, 12; sesiunea OAR; Subiect 13) [D/C].
- (d) **Distribuția ofertei regionale în cazare**: puncte de vânzare la recepție, materiale comune ale destinației, rezervare online (atelierul 05) [D].
- (e) **Brașovul pe Via Transilvanica**: punct de sosire și de plecare al extensiei Terra Borza Teutonica, cu informare, transport de bagaje și cazare pentru drumeți, legat de traseele velo metropolitane (sesiunea OAR; atelierul 07) [D/I].
- (f) **Cicloturismul metropolitan**: trasee spre Țara Bârsei (Prejmer, Hărman, Sânpetru, Cristian) pe drumuri cu trafic redus, cu servicii pentru bicicliști și cu legătură cu rutele gastronomice metropolitane din capitolul G (DG2-f) (atelierele 01, 07, 12; sesiunea OAR) [D].

Documenti consultare publică – draft

- (g) **Produsele de faună și de cunoaștere a naturii** din regiune (sanctuarul de urși de la Zărnești, observarea fără hrănire, drumețiile ghidate în parcul național), după standardul din D5-h [D/I].

Actori. OMD Brașov (catalogul, distribuția), organizația de management a destinației la nivel județean, Consiliul Județean Brașov (transportul metropolitan, cicloturismul), administrațiile parcurilor (Romsilva), primăriile localităților-poartă, operatorul feroviar regional, operatorii de turism și ghizii. **Orizont.** (a), (d): 2027–2028; (b), (e), (g): 2027–2030; (c), (f): 2028–2031.

Tabelul 12. Sinteza direcțiilor strategice ale capitolului P3

Direcție	Obiectiv 2034	Măsuri-cheie	Actor coordonator	Pornire
D1 Natura de proximitate și natura locuitorilor	Parcuri folosibile; fiecare cartier legat de natura de la poale; cartierele fără verde au un spațiu verde	Regulamentul parcurilor; parcuri noi; coridoare verzi; rețea velo de familie; „Brașovenii în natură”	Primăria Municipiului Brașov	2027
D2 Tâmpa, conservată și accesibilă gradat	Plan de management revizuit; poteci refăcute și sigure; statut de protecție păstrat	Revizuirea planului; poteci; belvedere; traseu accesibil; interpretare; contoare	autoritatea pentru arii protejate; Primăria Municipiului Brașov	2027
D3 Pădurile-parc și rețeaua de trasee	Hartă unică; rețea gradată, marcată, cu pietoni și bicicliști separați	Harta; marcajul; rețeaua de familie; vetre; capete de traseu; prevenția incendiilor; plantele invazive	Regia Pădurilor Kronstadt	2027
D4 Turismul activ	Ofertă pe durate și niveluri; ghizi atestați; evenimente dimensionate	Catalogul; ghizii; comunitățile; ciclismul montan; cabanele; evenimentele; zborul; reclasificarea traseelor de ciclism montan	OMD Brașov	2027
D5 Fauna sălbatică	Deșeuri inaccesibile ursilor; intervenții în scădere; observare fără hrănire	Pubele și garduri; aplicarea interdicției de hrănire; regulile la intrări; alerta; standardul de observare	Primăria Municipiului Brașov	2027
D6 Siguranța montană și educația	Informare și borne pe traseele principale; raport Salvamont; educație în natură în toate școlile	Informarea la intrări; bornele; regulile muntelui; raportul anual; educația; transportul pe cablu previzibil	Primăria Municipiului Brașov; Salvamont	2027
D7 Patru anotimpuri	Primăvara cel puțin 23% din înnoptări; martie cel puțin 0,85; calendar al naturii	Calendarul naturii; primăvara; toamna și noiembrie; luni–joi; vremea rea	OMD Brașov	2027
D8 Brașovul ca bază	Patru porți accesibile fără mașină; sejur de cel puțin 2,2 nopți	Catalogul excursiilor; parteneriate; transport; distribuție; Via Transilvanica; cicloturism	OMD Brașov; Consiliul Județean	2027

Sursa: secțiunea 4.

5. Intervențiile autorității publice: inventarul complet

Secțiunea 4 a formulat direcțiile și măsurile. Secțiunea de față le citește dintr-un singur unghi: ce trebuie să facă autoritatea publică, adică Primăria Municipiului Brașov, Consiliul Local, Regia Pădurilor Kronstadt și, acolo unde competența este a lor, Consiliul Județean, autoritatea pentru arii protejate și administrațiile parcurilor. Produsele (catalogul, pachetele, ghizii, evenimentele) aparțin operatorilor și OMD Brașov; autoritatea publică le face posibile prin reguli, infrastructură ușoară, informare și date.

Inventarul are opt domenii. Fiecare intervenție este reluată în Anexa B, cu codul măsurii din secțiunea 4, responsabilul, orizontul și prioritatea. Prioritatea 1 înseamnă intervenție care condiționează restul; prioritatea 2, intervenție de bază a orizontului 2027–2031; prioritatea 3, intervenție de termen lung sau condiționată de un studiu ori de o evaluare prealabilă.

Document consultare publică — draft

5.1. Regulile

Consiliul Local adoptă regulamentul revizuit de utilizare a parcurilor şi a spaţiilor verzi publice, cu acces pe gazon, picnic, sport uşor şi reguli pentru biciclete, role şi câini (D1-a) [D]. Autoritatea pentru arii protejate revizuieşte, cu Primăria şi cu Regia Pădurilor Kronstadt ca parteneri, planul de management şi regulamentul Tâmpei (D2-a) [I]. Regia Pădurilor Kronstadt aplică regulamentul drumurilor forestiere din 2021, inclusiv regula reducerii vitezei în preajma pietonilor, şi îl completează cu regulile pentru traseele dedicate ciclismului montan (D3-d) [C/I]. OMD Braşov şi instituţiile partenere adoptă regulile muntelui comunicate unitar (D6-c), standardul de observare a faunei (D5-h) şi regula scării pentru evenimentele în natură (D4-f) [I].

5.2. Natura din oraş

Primăria deschide gazonul parcurilor după noul regulament, amenajează locuri de joacă pentru copii de vârste diferite, identifică terenurile pentru parcurile şi pădurile urbane noi (platformele industriale dezafectate, cartierele noi) şi prelungeşte coridoarele verzi spre poale: aleea de sub Tâmpa, legătura centru–Şchei–Pietrele lui Solomon, traseul Piaţa Sfatului–Tâmpa–Răcădău–Noua (D1-a, D1-b, D1-c) [D]. Reţeaua velo de familie leagă cartierele de pădurile-parc (D1-d) [D/I].

5.3. Tâmpa

Primăria, cu acordul autorităţii pentru arii protejate, execută lucrările urgente de siguranţă pe poteci (trepte, mână curentă, blocarea scurtăturilor, drenaj) şi finalizează platforma belvedere; amenajează aleea de la poale ca traseu accesibil şi montează informarea la intrări şi interpretarea naturii şi a istoriei (D2-b, D2-c, D2-d, D2-e, D2-f) [D/I]. Contoarele de vizitatori produc prima serie publică de date despre folosirea Tâmpei (D2-g) [I].

5.4. Pădurile-parc, traseele şi capetele de traseu

Regia Pădurilor Kronstadt finalizează pistele pentru familii Răcădău–Noua şi extinde reţeaua de familie spre Cristian, Râşnov şi Poiana; separă traseele de ciclism montan de potecile pietonilor pe tronsoanele aglomerate; amenajează vetrele, toaletele şi punctele de apă la capetele de traseu; reia lucrările la parcul dendrologic (D3-c, D3-d, D3-e, D3-f) [C/D]. Primăria şi Regia amenajează capetele de traseu de la poale, cu staţie de transport public, parcare limitată şi panou de informare (D3-h) [I]. Harta unică a traseelor şi marcajul unitar se realizează cu OMD Braşov, cu Salvamontul şi cu cluburile montane (D3-a, D3-b) [D]. Regia Pădurilor Kronstadt, autoritatea pentru arii protejate şi Primăria, pentru spaţiile verzi, studiază împreună cu specialişti prezenţa plantelor invazive şi aplică planul de control (D3-k) [I].

5.5. Fauna

Primăria şi operatorul de salubritate fac deşeurile inaccesibile urşilor în cartierele de la marginea pădurii, în Poiana şi la capetele de traseu (D5-a); Primăria, cu Regia Pădurilor Kronstadt, evaluează şi montează gardurile electrice pe tronsoanele de lizieră cu cele mai multe incursiuni (D5-b); Poliţia Locală aplică interdicţia de hrănire şi regulile privind deşeurile (D5-c) [C/D]. Procedura de alertă pentru operatorii de turism activ şi harta incidentelor se construiesc cu echipa de intervenţie a municipiului şi cu jandarmeria (D5-f, D5-j) [D/I].

Document consultare publică – draft

5.6. Siguranța, informarea și educația

Primăria, Salvamontul și Regia Pădurilor Kronstadt montează informarea unitară la intrările pe trasee și bornele numerotate (D6-a, D6-b) [D]. Primăria publică anual raportul componentei Salvamont a taxei de oraș (D6-d) [D/I] și evaluează, cu Consiliul Județean, necesarul de intervenție pentru sezonul cald (D6-e) [C/I]. Programele de educație în natură pentru școli se fac cu Regia Pădurilor Kronstadt, cu Inspectoratul Școlar și cu ghizii (D6-f) [D]. Primăria convine cu operatorul instalațiilor pe cablu un program previzibil pentru sezonul cald și limitarea transportului bicicletelor cu telecabina până în zona vârfului Postăvaru (D6-i) [I]; traseele parcului de ciclism montan se reclasifică după dificultatea reală (D4-j) [D/I].

5.7. Mobilitatea spre natură

Primăria leagă capetele de traseu de transportul public local (D3-h) [I]. Consiliul Județean, cu primăriile localităților-poartă și cu operatorul feroviar regional, organizează transportul fără mașină spre porțile Carpaților: trenul Brașov–Zărnești cu bicicleta, autobuzele de sfârșit de săptămână spre Bran–Moieciu, linia 20B Poiana–Râșnov din planul județean (D8-c; capitolul P5, D1-d) [D/C]. Accesul în stațiune și mobilitatea urbană sunt tratate în capitolele P5 și P1–P2.

5.8. Guvernanța, datele și finanțarea

OMD Brașov convoacă grupul de coordonare pentru natură și turism activ (secțiunea 6.2) [I]. Primăria extinde la întreaga rețea de trasee din jurul orașului ghișeul unic de avizare propus pentru stațiune în capitolul P5 (secțiunea 5.5 și Anexa B, nr. 13 ale acelui capitol); mecanismul este descris în secțiunea 6.3 [I]. Primăria, Regia Pădurilor Kronstadt și OMD constituie seriile de date care lipsesc: contoarele pe trasee, harta incidentelor, modulul „natura locuitorilor” din chestionarul pentru rezidenți (D2-g, D3-j, D5-j, D1-f) [I]. Finanțarea folosește sursele existente: bugetul local, bugetul Regiei Pădurilor Kronstadt, componentele taxei de oraș, fondurile pentru mobilitate și pentru mediu (secțiunea 6.4) [C/I].

Intervențiile se desfășoară în următoarea ordine: regulile, guvernanța și datele (5.1 și 5.8) vin întâi, pentru că fără ele investițiile nu au un cadru și nu pot fi evaluate; prevenția pentru urs, informarea și siguranța (5.5 și 5.6) vin imediat după, pentru că privesc viața locuitorilor; Tâmpa, traseele, natura din oraș și mobilitatea (5.2, 5.3, 5.4 și 5.7) se desfășoară pe tot orizontul strategiei. Anexa B dă, pentru fiecare intervenție, domeniul, responsabilul, orizontul și prioritatea.

6. Guvernanța: cine face

6.1. Actorii și ce lipsește

Natura accesibilă din Brașov are cel puțin opt categorii de administratori, fiecare cu competența lui (Tabelul 8) [C/I]. Primăria Municipiului Brașov și Consiliul Local răspund de natura din oraș, de reguli, de salvarea montană din Postăvaru și de transportul public local. Regia Pădurilor Kronstadt administrează pădurile municipiului, inclusiv pădurile-parc și drumurile forestiere. Autoritatea pentru arii protejate, prin Direcția Județeană de Mediu Brașov, avizează tot ce se face în ariile protejate fără administrație proprie, iar Romsilva administrează parcurile din jur. Consiliul Județean răspunde de salvarea montană în celelalte masive și de legăturile

Document consultare publică – draft

metropolitane. OMD Braşov, în care Primăria deţine 45% din voturi, are mandatul de management şi de marketing al destinaţiei, fără competenţe administrative asupra naturii [C].

Consultarea şi documentele arată că lipsesc trei lucruri (secţiunea 2.6.12) [I]: un loc în care aceste instituţii să se întâlnească cu operatorii şi cu comunităţile care folosesc natura; o cale unică prin care un traseu, o amenajare uşoară sau un eveniment în natură să primească avizele necesare; date comune despre folosirea naturii, despre incidente şi despre faună.

Capitolul nu propune o structură nouă de administrare a naturii. Administrarea rămâne a instituţiilor care o au prin lege, iar răspunsul la cele trei lipsuri se construieşte cu ele [I].

6.2. Grupul de coordonare pentru natură şi turism activ

OMD Braşov convoacă un grup de coordonare pentru natură şi turism activ [I]. Grupul este un cadru de lucru, fără personalitate juridică, fără competenţe de administrare şi fără buget propriu; deciziile rămân ale fiecărei instituţii, în competenţa ei. Rolul lui este să-i aducă la aceeaşi masă pe cei care administrează natura şi pe cei care o folosesc, ca măsurile din secţiunea 4 să fie planificate, executate şi evaluate împreună.

Componenţa. Primăria Municipiului Braşov (spaţii verzi, urbanism, mobilitate, Poliţia Locală, serviciul local Salvamont), Regia Pădurilor Kronstadt, Direcţia Judeţeană de Mediu Braşov, administraţiile Parcului Naţional Piatra Craiului şi Parcului Natural Bucegi, Consiliul Judeţean Braşov (Salvamont-Salvaspeo, transportul metropolitan), Garda Forestieră, Jandarmeria, primăriile localităţilor-poartă, reprezentanţii operatorilor de turism activ, ai ghizilor, ai cluburilor sportive şi ai asociaţiilor montane, organizaţiile de mediu şi universitatea. Pentru Poiana Braşov, asociaţia operatorilor staţiunii participă în rolul consultativ stabilit în capitolul P5 [I].

Funcţionarea. Grupul se reuneşte trimestrial şi înaintea fiecărui sezon. Produce patru documente comune: planul anual al traseelor, al lucrărilor şi al evenimentelor în natură; calendarul naturii (D7-a); harta unică a traseelor (D3-a); raportul anual al naturii destinaţiei, cu datele din secţiunea 6.5 [I].

Legătura cu celelalte capitole. Evenimentele în natură intră în calendarul unic al destinaţiei, ţinut de OMD Braşov (capitolul C, DC6-a). Traseele şi siguranţa din staţiune rămân în cadrul capitolului P5 (D2, D6), iar grupul asigură continuitatea reţelei dintre oraş şi staţiune [I].

6.3. Ghişeul unic de avizare pentru trasee, amenajări uşoare şi evenimente în natură

Capitolul P5 a propus un ghişeu unic de avizare pentru traseele şi intervenţiile din ariile protejate ale staţiunii. Capitolul de faţă îl extinde la întreaga reţea de trasee din jurul oraşului şi la evenimentele în natură [I].

Ghişeul unic este o procedură administrativă şi nu creează o instituţie nouă. Solicitantul (o regie, un club, un organizator de eveniment, un operator) depune o singură documentaţie, iar ghişeul, organizat de Primăria Municipiului Braşov, obţine avizele necesare de la administratorii terenului şi de la autoritatea pentru arii protejate, după un calendar cunoscut. Competenţele de avizare nu se schimbă [I].

Document consultare publică – draft

Pentru amenajările ușoare care se repetă (marcaje, panouri, bănci, trepte, balustrade, vetre), ghișeul propune proceduri-tip, aprobate o singură dată de autoritățile competente și aplicate apoi fiecărui caz. Evaluarea juridică a Primăriei privind autorizarea amenajărilor ușoare din pădurile-parc, despre care Subiectul 12 susține că nu cer autorizație de construire (secțiunea 2.6.5), precede aceste proceduri [I]. Pentru evenimentele în natură, ghișeul aplică regula scării (D4-f, secțiunea 7, S4).

6.4. Finanțarea

Măsurile capitolului se finanțează din surse existente; capitolul nu propune taxe noi [I].

Bugetul local finanțează regulamentele, natura din oraș, lucrările de siguranță de pe Tâmpa, capetele de traseu, deșeurile inaccesibile urșilor și informarea de pe trasee [I]. **Bugetul Regiei Pădurilor Kronstadt** finanțează deja amenajările din pădurile-parc: pistele pentru familii Răcădău–Noua, contractate în 2026 pentru 532.366,60 lei, sunt finanțate din bugetul Regiei[150] [C]. **Taxa de oraș** are două componente cu destinații diferite: componenta Salvamont, de 5 lei pe turist și noapte, este venit cu destinație specială pentru salvarea montană, iar măsura D6-d face vizibilă folosirea ei; componenta de promovare turistică, de 7 lei, poate finanța comunicarea produselor de natură, harta și calendarul naturii și evenimentele în natură, în limitele regulamentului ei[151][152] [C/I]. **Programele naționale și europene** pentru mobilitate, pentru mediu și pentru protecția împotriva urșilor completează aceste surse: pistele de biciclete finanțate prin PNRR, linia 20B din planul județean, programele pentru sisteme electrice de protecție[153][154] [C]. **Operatorii** cofinanțează măsurile care îi privesc direct, cum sunt gardurile electrice și pubelele unităților de cazare de lângă pădure (Subiect 17) [D].

6.5. Datele

Destinația nu știe astăzi câți oameni folosesc natura, unde și când, și nu are o evidență comună a incidentelor (secțiunea 1.4) [C]. Capitolul propune șase serii noi [I]:

- vizitatorii numărați de contoare pe Tâmpa și pe traseele principale ale pădurilor-parc (D2-g, D3-j);
- incidentele și semnalările privind fauna, pe hartă, din datele jandarmeriei, ale Primăriei, ale Salvamontului și ale Regiei (D5-j);
- intervențiile Salvamont pe sezoane și pe zone, cu cauzele lor, inclusiv accidentele de bicicletă din Postăvaru, din raportul anual (D6-d);

[150]Regia Pădurilor Kronstadt, contractul pentru două trasee de biciclete pentru familii, circa 8 km, finanțate din bugetul Regiei cu 532.366,60 lei (BizBrașov, 29 septembrie 2026): <https://bizbrasov.ro/2026/09/29/lucrari-piste-biciclete-paduri-brasov/> ; începerea lucrărilor (Transilvania 365, octombrie 2026): <https://transilvania365.ro/incep-lucrarile-la-prima-pista-de-biciclete-din-padurile-parc-ale-brasovului-traseul-va-avea-8-kilometri/>
[151]Consiliul Local al Municipiului Brașov, 22 decembrie 2025: taxa de promovare turistică de 7 lei și taxa Salvamont de 5 lei, de la 1 ianuarie 2026 (Economedia): <https://economedia.ro/?p=311181>
[152]Regulamentul taxei speciale Salvamont, anexă la proiectul de hotărâre privind taxele locale pentru 2026, art. 2 și art. 5: <https://www.brasovcity.ro/file-zone/proiecte/hotarare/TAXE%202026/06.%20ANEXA%202.pdf>
[153]Proiectul de buget al municipiului Brașov pe 2024: piste de biciclete finanțate prin PNRR, patru trasee, 16,1 km: <https://buget2024.brasovcity.ro/>
[154]Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, comunicatul din 12 decembrie 2025 privind populația de urs brun și sistemele electrice de protecție instalate: <https://mmediu.ro/en/comunicare/comunicate-de-presa/diana-buzoianu-romania-are-in-premiera-date-stiintifice-complete-pentru-un-management-responsabil-al-populatiei-de-urs-brun/>

Document consultare publică — draft

- focarele de plante invazive inventariate şi tratate, din inventarul comun al Regiei, al autorităţii pentru arii protejate şi al Primăriei (D3-k);
- folosirea naturii de către locuitori, din modulul dedicat al chestionarului pentru rezidenţi (D1-f);
- percepţia naturii de către vizitatori, din reluările cercetării naţionale şi din monitorizarea anuală a recenziilor.

Seriile intră în raportul anual al naturii destinaţiei, publicat de OMD Braşov pe baza datelor grupului de coordonare [I].

Condiţia de funcţionare: fără locul de coordonare şi fără ghişeul unic, măsurile din secţiunile 4 şi 5 rămân, ca până acum, iniţiative ale fiecărei instituţii, fără continuitate şi fără evaluare [I].

7. Scenarii strategice şi opţiunea recomandată

Pentru şase alegeri care privesc natura, consultarea şi datele conturează variante diferite. Fiecare scenariu prezintă variantele, criteriile de alegere şi opţiunea recomandată de strategie. Acolo unde opţiunea depinde de un studiu, de o evaluare juridică sau de un act al altei autorităţi, recomandarea precizează etapa şi instituţia care decide la implementare.

S1. Tâmpa. (a) Renunţarea la statutul de rezervaţie şi amenajarea Tâmpei ca parc urban (Subiect 14) [D]. (b) Conservarea strictă, cu intervenţii limitate la siguranţă şi cu antropizare minimă (Subiect 24) [D]. (c) Accesibilizarea gradată în cadrul planului de management revizuit: poteci refăcute şi sigure, trepte şi mână curentă pe tronsoanele abrupte, platforma belvedere, interpretare, traseu accesibil la poale, servicii la poale şi sus, fără asfalt şi fără infrastructură grea în pădure (Subiecţii 7, 11, 15, 21; sesiunea OAR) [D/I]. Criterii: regimul juridic (rezervaţie din 1962, arie specială de conservare din 2022, plan aprobat în 2016), siguranţa vizitatorilor, accesul locuitorilor, conservarea biodiversităţii, costul, acceptarea publică. Opţiunea recomandată [I]: (c). Varianta (a) nu este compatibilă cu regimul juridic al ariei. Planul revizuit se aprobă de autoritatea pentru arii protejate, iar lucrările se execută de Primărie, cu Regia Pădurilor Kronstadt (D2-a, D2-b).

S2. Pietonii şi bicicliştii. (a) Separarea strictă pe toate potecile: bicicletele numai pe trasee dedicate (Subiect 5) [D]. (b) Potecile împărţite, cu educaţie şi reguli de comportament (Subiecţii 6, 7, 15) [D]. (c) Separarea pe tronsoanele aglomerate, trasee dedicate ciclismului montan, cu sens unic la coborâre, şi reguli de viteză şi de prioritate a pietonului pe drumurile forestiere (Subiecţii 11, 12) [D]. Criterii: siguranţa, eroziunea, costul, acceptarea de către ambele comunităţi, datele contoarelor. Opţiunea recomandată [I]: (c). Pe Tâmpa, regimul bicicletelor se stabileşte prin planul de management revizuit; tronsoanele care se separă se aleg de Regia Pădurilor Kronstadt pe baza datelor contoarelor din primul an (D3-d, D3-j).

S3. Ursul. (a) Reducerea populaţiei ca soluţie principală (Subiect 14; atelierele 01, 02) [D]. (b) Ursul ca atracţie turistică, cu observatoare bazate pe hrănire (Subiect 8) [D]. (c) Prevenţia prin eliminarea hranei de origine umană şi prin garduri, informarea locuitorilor şi a turiştilor, intervenţia rapidă, potrivit legii, asupra exemplarelor care intră în localităţi şi observarea fără hrănire (Subiecţii 11, 12, 15, 17; atelierele 04, 07, 08) [D/I]. Criterii: cadrul legal, siguranţa locuitorilor şi a turiştilor, eficacitatea (lecţia din Răcădău), imaginea destinaţiei, costul. Opţiunea

Document consultare publică – draft

recomandată [I]: (c). Varianta (b) este exclusă de interdicția hrănirii din 2025. Gestiunea populației (varianta a) nu ține de strategia turistică; ea rămâne în competența autorităților stabilite de lege, iar strategia nu o recomandă și nu o contestă.

S4. Evenimentele în natură. (a) Evenimente mari, de masă, în pădure și în ariile protejate (atelierul 08; Subiecții 7, 12) [D]. (b) Niciun eveniment în natură; evenimentele numai la poale [I]. (c) Un plafon de participanți pentru evenimentele din ariile protejate și din pădurile-parc, stabilit pe tip de eveniment și pe loc, cu volumul mare la poale și evenimente de nișă în natură (Subiecții 10, 18; atelierele 07, 12; conceptul de turism din 2023, care propunea microfestivaluri de regulă sub 3.000 de participanți) [D/I]. Criterii: capacitatea de suport a locului, perioadele sensibile pentru faună, siguranța, valoarea pentru destinație, acceptarea locuitorilor. Opțiunea recomandată [I]: (c). Plafoanele se stabilesc de administratorii terenurilor și de autoritatea pentru arii protejate, prin grupul de coordonare, înaintea primului calendar comun (2027), și se aplică prin ghișeul unic (secțiunea 6.3).

S5. Turismul motorizat. (a) Promovarea turismului motorizat de aventură ca nișă a destinației (Subiect 10) [D]. (b) Interzicerea oricărei forme de turism motorizat [I]. (c) Zonarea strictă: activități numai în afara pădurilor-parc și a ariilor protejate, pe trasee autorizate, cu acordul administratorului, fără promovare publică din partea destinației [I]. Criterii: regulamentul drumurilor forestiere din 2021, care interzice autovehiculele, motocicletele și ATV-urile, cu excepția evenimentelor aprobate; regimul ariilor protejate; conflictul cu drumeții și cu fauna; zgomotul; valoarea economică. Opțiunea recomandată [I]: (c). Excepțiile pentru evenimente pe drumurile forestiere se aprobă de Regia Pădurilor Kronstadt, după regula scării din S4.

S6. Coordonarea naturii. (a) O structură nouă de administrare a naturii din jurul orașului, de tipul parcului natural propus de Primărie în 2021 [C]. (b) Situația actuală: fiecare instituție lucrează în competența ei, fără un loc comun [I]. (c) Grupul de coordonare convocat de OMD Brașov și ghișeul unic de avizare, cu instituțiile existente (secțiunile 6.2 și 6.3) [I]. Criterii: costul și timpul de înființare, competențele legale, eficacitatea coordonării, continuitatea dincolo de un mandat. Opțiunea recomandată [I]: (c). Propunerea unui parc natural se reevaluează la evaluarea intermediară din 2030, pe baza datelor colectate în primii ani (secțiunea 6.5); o eventuală reluare a ei revine Primăriei și Consiliului Local.

8. Indicatori și monitorizare

8.1. Baza actuală și golul statistic

Destinația are date bune despre percepția naturii (cercetarea națională, recenziile) și despre sezonalitate (seriile INS), dar nu are date despre folosirea naturii, despre incidente și despre natura locuitorilor (secțiunile 1.4 și 6.5) [C]. Indicatorii de mai jos combină seriile existente cu seriile noi propuse în secțiunea 6.5. Indicatorii de percepție se măsoară la reluările cercetării naționale (recomandat: 2028, 2031, 2034) și anual pe baza recenziilor; indicatorii de folosire și de proces se raportează anual, în raportul anual al naturii destinației [I]. Din 2028, operatorii de turism activ și de cazare din pădurile-parc intră în raportarea de sustenabilitate a operatorilor destinației, prevăzută de obiectivul de dezvoltare OD5.4, „Reziliență climatică și consum responsabil de resurse”: consumul de apă și de energie pe înnoptare și ponderea produselor locale

Document consultare publică — draft

în achiziții, raportate anual, după metoda comună a observatorului destinației; datele individuale rămân confidențiale, iar observatorul publică agregatele și evoluția lor [I].

8.2. Setul de indicatori

Tabelul 13. Indicatorii propuși pentru monitorizarea direcțiilor capitolului P3

Indicator	Sursa	Nivel de referință	Țintă 2034
Vizitatorii Brașovului care asociază spontan orașul cu natura	cercetarea națională	43,5%	cel puțin 48%
Vizitatorii care numesc natura (fără Poiana și schi) între lucrurile care le plac cel mai mult	cercetarea națională	16,5%	cel puțin 20%
Recenziile turistice care menționează drumeția și traseele	recenziile online	1,4%	cel puțin 3%
Ponderea primăverii (martie–mai) în înnoptările anuale ale municipiului	INS	20,2% (media 2022–2025)	cel puțin 23%
Indicele sezonier al lunii martie (înnoptări)	INS; raportul de analiză a destinației	0,76	cel puțin 0,85
Durata medie a sejurului în municipiu	INS	1,84 nopți (2025)	cel puțin 2,2 nopți
Vizitatori numărați pe Tâmpa și pe traseele principale ale pădurilor-parc; ponderea celor din afara Tâmpei	contoare	inexistent	serie constituită din 2028; pondere în creștere
Harta unică a traseelor; trasee publice clasificate și marcate unitar	Regia Pădurilor Kronstadt; OMD	hartă inexistentă	hartă publicată în 2028; toate traseele publice în 2031
Kilometri de trasee velo pentru familii în pădurile-parc	Regia Pădurilor Kronstadt	circa 8 km în lucru	cel puțin 25 km
Traseele parcului de ciclism montan clasificate după o evaluare independentă a dificultății; trasee ușoare și de familie	operatorul parcului; Primăria	niciun traseu pentru începători; trasee albastre cu tronsoane de nivel roșu	reclasificare în 2027; cel puțin un traseu de familie în 2028
Focarele de plante invazive inventariate în pădurile-parc, în ariile protejate și pe domeniul public; ponderea celor tratate	Regia Pădurilor Kronstadt; autoritatea pentru arii protejate; Primăria	inventar inexistent	inventar în 2027; toate focarele din ariile protejate tratate anual
Intrările principale pe trasee cu informare unitară și borne numerotate	Primăria; Salvamont	de constituit	toate intrările principale în 2029
Plan de management al Tâmpei revizuit	autoritatea pentru arii protejate	plan aprobat în 2016	plan revizuit în 2029
Parcurile publice mari cu gazon deschis folosirii, după noul regulament	Primăria	regulament restrictiv	toate, din 2028
Folosirea naturii de către locuitori (frecvență, locuri, obstacole)	chestionarul pentru rezidenți	de constituit	primul val în 2027; creștere la fiecare val
Intervențiile pentru urși în municipiu	Jandarmeria; Primăria	1.160 în județ (2025), peste 60% în municipiu și în Poiana	în scădere anuală din 2028
Zonele prioritare de la marginea pădurii cu deșeuri inaccesibile ursilor	Primăria; operatorul de salubritate	program inexistent	toate zonele prioritare în 2030
Operatorii de observare a faunei promovați de OMD care respectă standardul fără hrănire	OMD	standard inexistent	toți
Intervențiile Salvamont în sezonul cald, cu cauzele lor	Salvamont	117 (2025)	raportate anual, cu analiza cauzelor
Programul telegondolei în sezonul cald, anunțat la începutul sezonului; intervențiile Salvamont pentru bicicliști în Postăvaru	operatorul instalațiilor; Salvamont	sfârșit de săptămână, cu extindere după cerere (2025–2026); de constituit	program pentru întregul sezon din 2027; intervenții în scădere
Raportul public al componentei Salvamont a taxei de oraș	Primăria	inexistent	anual, din 2027

Document consultare publică – draft

Indicator	Sursa	Nivel de referință	Țintă 2034
Școlile din municipiu cu program anual de educație în natură	Inspectoratul Școlar; Regia Pădurilor Kronstadt	de constituit	toate școlile, în 2031
Porțile Carpaților accesibile fără mașină la sfârșit de săptămână	Consiliul Județean; OMD	de constituit	cel puțin patru, în 2031
Excursiile de natură din catalogul OMD; unitățile de cazare care le distribuie	OMD	catalog inexistent	catalog din 2028; cel puțin jumătate dintre unități
Ghizi de natură și de munte atestați și afiliați	OMD	de constituit	în creștere anuală
Operatorii de turism activ și de cazare din pădurile-parc care raportează anual consumul de apă și de energie pe înnoptare și ponderea produselor locale în achiziții (OD5.4)	operatorii; observatorul destinației (OMD Brașov)	raportare inexistentă	raportare anuală din 2028, după metoda comună a observatorului destinației; toți operatorii în 2034; consumul pe înnoptare în scădere față de 2028; ponderea produselor locale în creștere
Durata medie de obținere a avizelor pentru trasee și amenajări ușoare	ghișeul unic	de constituit	în scădere față de primul an

Sursa: secțiunile 2 și 4; nivelurile de referință sunt cele calculate în capitol, țintele sunt ale strategiei și se revizuiesc la evaluarea intermediară din 2030. [C]/[I]

9. Surse și trasabilitate

Documente ale proiectului. Consultări de grup: atelierele 01 (Poiana Brașov), 02 (instituții culturale), 03 (antreprenori culturali), 04 (hoteluri și cazare), 05 (alimentație publică), 07 (turism activ, cu notele scrise ale participanților și memoriul de observație), 08 (apartamente în regim hotelier), 09 (locuitorii din centrul istoric și Șchei), 10 (mediul de afaceri), 11 (locuitorii celorlalte cartiere), 12 (mediul academic) și masa rotundă a arhitecților. Interviuri individuale: toate cele 22 de interviuri (24 de subiecți). Matricele tematice: matricea consolidată a temelor (interviuri și ateliere) și matricea de screening cu valență a interviurilor. Date secundare: raportul de analiză a destinației pe date INS și platforme online; datele platformelor de închiriere pe termen scurt; extrasele INS TEMPO pentru municipiul Brașov; baza consolidată a recenziilor. Cercetarea națională de referință: baza călătorilor cu recodări, baza asocierilor spontane și recodificarea întrebărilor deschise despre turismul montan. Cercetarea proiectului despre aviația ușoară și de agrement. Capitolele P5, C și G ale strategiei, pentru temele preluate și pentru trimiterile de conținut.

Documente externe și validarea faptelor. Legea nr. 5/2000 și datele Agenției Europene de Mediu privind siturile Natura 2000; Hotărârea Guvernului nr. 685/2022; Ordinul MMAP nr. 767/2016 privind planul de management al Tâmpei; Codul silvic (Legea nr. 331/2024); Hotărârea Consiliului Local nr. 151/2021 privind accesul pe drumurile forestiere și Hotărârea Consiliului Local nr. 474/2024 privind Ziua ariei naturale protejate Muntele Tâmpa; documentele Regiei Pădurilor Kronstadt; Ordonanțele de urgență nr. 81/2021 și nr. 60/2025, Legea nr. 242/2024 și legea cotelor din 2026; studiul Ministerului Mediului privind populația de urs brun (decembrie 2025); datele Inspectoratului de Jandarmi Județean Brașov; bilanțurile Salvamont; regulamentul taxei speciale Salvamont și hotărârea Consiliului Local din 22 decembrie 2025 privind taxa de oraș; Planul Strategic de Acțiune HINGE al Consiliului Județean Brașov; datele aeroclubului privind aerodromurile; site-urile administrațiilor parcurilor Piatra Craiului și Bucegi și al traseului Via Transilvanica; articole științifice despre conflictele om–urs din Brașov; Regulamentul (UE) nr. 1143/2014 și Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1422 privind speciile alogene invazive; datele EPPO și literatura științifică despre troscotul japonez; datele

Document consultare publică — draft

publice despre parcul de ciclism montan, despre instalațiile pe cablu și despre accidentele de bicicletă din Postăvaru; conceptul de turism pentru municipiul Brașov din 2023, folosit ca sursă de informații secundare; teza de doctorat despre geografia simbolică a Brașovului (2020); presa de referință. Registrul verificărilor, cu gradul de încredere al fiecărei surse, este în Anexa C.

Note

Anexa A. Statistica tematică

Tabelul A1. Temele consultării care privesc natura, cu numărul de interviuri și de ateliere în care apar

Cod	Tema	Interviuri (din 22)	Ateliere (din 12)	Atelierele în care apare
A2	Natura și peisajul (Tâmpa, munții în oraș, pădurile)	21	9	01, 02, 03, 04, 07, 08, 10, 11, OAR
A14	Pădurile-parc: cadru juridic favorabil, proiecte în curs	3	0	-
A15	Traseele de bicicletă „unice în România”, comunitatea de ciclism	6	6	01, 04, 07, 08, 12, OAR
A16	Active adormite valorificabile (Cetatea de pe Tâmpa, Cetățuia, Stejeriș, Poiana Honterus și altele)	6	8	02, 03, 04, 07, 09, 11, 12, OAR
A18	Zona metropolitană bogată: cetăți, biserici fortificate, Piatra Craiului	12	6	01, 02, 04, 07, 11, OAR
A20	Tradiția aviatică (aerodromuri, școala de piloți, parapanta)	1	1	12
A21	Liniștea și deconectarea ca promisiune de destinație	4	3	01, 07, 08
A22	Biodiversitatea și fauna ca activ (ursul ca brand, sanctuarul, observatoarele)	4	5	02, 03, 07, 11, 12
A36	Oferta de agrement pentru familii în zona metropolitană (parcuri tematice și de aventură, piscine, pădure educațională)	0	3	04, 08, OAR
A38	Stilul de viață activ în natură și calitatea vieții („Lifestyle Capital”, punte între urban și natură)	0	4	07, 10, 12, OAR
B6	Ursul și fauna sălbatică: siguranță, pierderi economice, hrănire, deșeuri	12	5	01, 02, 04, 07, 08
B14	Schiul limitat sau nesustenabil climatic (altitudine, sezon scurt, concurența Alpilor)	2	3	01, 07, 08
B21	Ariile protejate și Tâmpa: blocaj legal, supralegiferare, eroziunea potecilor, conflictul pietoni–bicicliști	9	2	02, OAR
B24	Infrastructura de agrement lipsă: copii, apă, popasuri, trasee accesibile	9	8	01, 04, 07, 08, 09, 10, 11, OAR
B25	Sezonalitatea și extrasezonul (noiembrie, luni–joi, octombrie–decembrie)	9	5	01, 05, 07, 08, 12
B26	Supraaglomerarea și presiunea pe centru și pe Poiana (weekend, Drumul Vechi)	9	6	01, 03, 08, 11, 12, OAR
B28	Incendii, riscuri climatice, deșeuri în pădure	6	0	-
B39	Dezvoltarea imobiliară necontrolată, amenințare la peisaj și la caracterul locului	0	5	01, 03, 07, 11, OAR
B53	Degradarea și pierderea cabanelor montane	0	1	07
B54	Siguranța deficitară pe pârtii și trasee (patrule, proceduri de alertă)	0	1	07
B55	Spațiile verzi publice insuficient valorificate (interdicții de folosire, asfaltare, toalete lipsă)	0	3	07, 08, OAR
B59	Transport public metropolitan rar și infrastructură pietonală și velo fragmentată	0	7	03, 04, 07, 08, 11, 12, OAR
C7	Pachetul urs: prevenție, pubele rezistente la urs, educație, zone de observare, garduri	6	5	01, 02, 04, 07, 08
C13	Pădurile-parc și natura amenajată: piste de familie, trasee terapeutice, accesibilizare, Tâmpa	9	5	04, 07, 08, 12, OAR

Document consultare publică – Draft

Cod	Tema	Interviuri (din 22)	Ateliere (din 12)	Atelierele în care apare
C17	Rezidenții: card de rezident, strategie pentru brașovean, „turist în propriul oraș”	6	8	01, 02, 03, 07, 09, 11, 12, OAR
C18	Educație: programe pentru copii, reguli în locul îngrădirilor, oferta înaintea regulii	9	7	01, 02, 03, 04, 07, 08, 12
C20	Dispersia regională: Brașovul ca bază de explorare, safariuri, trasee regionale	10	8	01, 02, 04, 05, 07, 11, 12, OAR
C23	Tradiția aviatică: festivaluri aviatice	1	0	-
C24	Agrement cu apă: ștrand, luciu de apă, piscine publice	4	1	OAR
C28	Siguranța montană: echipament minim, borne, refugii integrate, delimitare schi–sanie	3	1	07
C29	Sportul: cantonamente, bază de antrenament, FOTE 2027	4	4	01, 04, 05, 12
C46	Rețea funcțională de cabane montane	0	1	07

Sursa: matricea consolidată a temelor (interviuri și ateliere). Unitatea de numărare pentru ateliere este atelierul, nu vorbitorul; „OAR” este masa rotundă a arhitecților (atelierul 13). [C]

Anexa B. Inventarul intervențiilor autorității publice

Prioritate 1: condiționează restul; prioritate 2: intervenție de bază a orizontului 2027–2031; prioritate 3: termen lung sau condiționată de un studiu ori de o evaluare prealabilă.

Tabelul B1. Intervențiile autorității publice pentru natură și turism activ, pe domenii

Nr.	Domeniu	Intervenția	Cod	Responsabil	Orizont	Prioritate
1	Reguli	Regulamentul revizuit de utilizare a parcurilor și a spațiilor verzi publice	D1-a	Consiliul Local; Primăria	2027–2028	1
2	Reguli	Revizuirea planului de management și a regulamentului Tâmpei	D2-a	autoritatea pentru arii protejate; Primăria; Regia Pădurilor Kronstadt	2027–2029	1
3	Reguli	Regulile pentru traseele de ciclism montan și aplicarea regulamentului drumurilor forestiere	D3-d	Regia Pădurilor Kronstadt	2027–2028	2
4	Reguli	Regulile muntelui, comunicate unitar	D6-c	OMD; Salvamont; Regia Pădurilor Kronstadt; Primăria	2027	2
5	Reguli	Standardul de observare a faunei fără hrănire	D5-h	OMD; Direcția Județeană de Mediu	2027–2028	2
6	Reguli	Regula scării pentru evenimentele în natură: plafoane pe tip de eveniment și pe loc	D4-f, S4	administratorii terenurilor; autoritatea pentru arii protejate; grupul de coordonare	2027	1
7	Natura din oraș	Deschiderea gazonului în parcuri; locuri de joacă pentru vârste diferite	D1-a, D1-b	Primăria	2027–2029	2
8	Natura din oraș	Terenurile și amenajarea parcurilor și pădurilor urbane noi	D1-b	Primăria; Consiliul Local	2028–2034	3
9	Natura din oraș	Coridoarele verzi spre poale: aleea de sub Tâmpa prelungită; centru–Șchei–Pietrele lui Solomon; Piața Sfatului–Tâmpa–Răcădău–Noua	D1-c	Primăria	2027–2031	2
10	Natura din oraș	Rețeaua velo de familie de la cartiere la pădurile-parc; evaluarea traseului de pe digul Ghimbășelului	D1-d	Primăria; Regia Pădurilor Kronstadt	2027–2031	2
11	Natura din oraș	Programul „Brașovenii în natură” și Ziua ariei protejate Muntele Tâmpa	D1-e	OMD; Primăria; Regia Pădurilor Kronstadt	2027–2028	2
12	Tâmpa	Lucrările urgente de siguranță pe poteci: trepte, mână curentă, blocarea scurtăturilor, drenaj	D2-b	Primăria, cu acordul autorității pentru arii protejate	2027	1
13	Tâmpa	Refacerea potecilor conform planului revizuit	D2-b	Primăria; Regia Pădurilor Kronstadt	2029–2031	2
14	Tâmpa	Platforma belvedere și punctul de interpretare de la stația superioară a telecabinei	D2-c	Primăria	2026–2027	1
15	Tâmpa	Traseul accesibil de la poale	D2-d	Primăria	2027–2029	2

Document consultare publică — draft

Nr.	Domeniu	Intervenția	Cod	Responsabil	Orizont	Prioritate
16	Tâmpa	Interpretarea naturii și a istoriei; informarea la intrări	D2-e, D2-f	Primăria; OMD	2027–2029	2
17	Tâmpa	Contoarele de vizitatori	D2-g	Primăria	2027	1
18	Trasee	Harta unică a traseelor din jurul orașului	D3-a	OMD; Regia Pădurilor Kronstadt; Salvamont	2027–2028	1
19	Trasee	Clasificarea și marcajul unitar al traseelor; bornele numerotate	D3-b, D6-b	Regia Pădurilor Kronstadt; Salvamont; cluburile montane	2027–2029	1
20	Trasee	Finalizarea pistelor pentru familii Răcădău–Noua și extinderea spre Cristian, Râșnov și Poiana	D3-c	Regia Pădurilor Kronstadt	2026–2030	2
21	Trasee	Trasee dedicate ciclismului montan pe tronsoanele aglomerate	D3-d	Regia Pădurilor Kronstadt	2027–2030	2
22	Trasee	Vetre, toalete ecologice și apă la capetele de traseu	D3-e	Regia Pădurilor Kronstadt; Primăria	2027–2030	2
23	Trasee	Parcul dendrologic din Noua	D3-f	Regia Pădurilor Kronstadt	2027–2029	2
24	Trasee	Evaluarea propunerii de traseu suspendat la nivelul coronamentului	D3-g	Regia Pădurilor Kronstadt; Primăria; autoritatea de mediu	2028–2031	3
25	Trasee	Capetele de traseu de la poale	D3-h	Primăria; Regia Pădurilor Kronstadt	2027–2030	2
26	Trasee	Prevenția incendiilor: patrulare, acces pentru intervenție, rezervoare de apă	D3-i	Regia Pădurilor Kronstadt; serviciile de urgență	2027–2028	1
27	Trasee	Contoarele pe traseele pădurilor-parc și raportul anual	D3-j	Regia Pădurilor Kronstadt	2027–2028	1
28	Trasee	Studiul și controlul plantelor invazive: inventarul focarelor, depistarea timpurie în ariile protejate, planul de control	D3-k	Regia Pădurilor Kronstadt; autoritatea pentru arii protejate; autoritatea de mediu; Primăria; specialiști	2027–2034	1
29	Trasee	Reclasificarea traseelor parcului de ciclism montan după dificultatea reală; trasee ușoare și de familie	D4-j	operatorul parcului; Primăria; Salvamont; cluburile de ciclism	2027–2030	1
30	Fauna	Deșeuri inaccesibile urșilor în zonele prioritare	D5-a	Primăria; operatorul de salubritate	2027–2029	1
31	Fauna	Garduri electrice pe liziera cu cele mai multe incursiuni	D5-b	Primăria; Regia Pădurilor Kronstadt	2027–2030	2
32	Fauna	Aplicarea interdicției de hrănire și a regulilor privind deșeurile	D5-c	Poliția Locală; Jandarmeria; Garda Forestieră	2027	1
33	Fauna	Regulile de comportament în prezența ursului, la intrările pe trasee și în cazare	D5-e	OMD; Primăria; Regia Pădurilor Kronstadt	2027	1
34	Fauna	Procedura de alertă pentru operatorii de turism activ	D5-f	Primăria (echipa de intervenție); operatorii	2027	1
35	Fauna	Harta incidentelor și raportul anual	D5-j	Primăria; Jandarmeria; Salvamont; Regia Pădurilor Kronstadt	2027–2029	2
36	Siguranță	Informarea unitară la intrarea pe trasee	D6-a	Primăria; Salvamont; Regia Pădurilor Kronstadt	2027–2029	1
37	Siguranță	Raportul public anual al componentei Salvamont a taxei de oraș	D6-d	Primăria	2027	1
38	Siguranță	Evaluarea capacității de intervenție pentru sezonul cald și pentru traseele noi	D6-e	Primăria; Consiliul Județean	2027–2029	2
39	Siguranță	Programele de educație în natură pentru școli	D6-f	Regia Pădurilor Kronstadt; Inspectoratul Școlar Județean; OMD	2028–2031	2
40	Siguranță	Patrulele comune în weekendurile aglomerate	D6-g	Poliția Locală; Jandarmeria; Regia Pădurilor Kronstadt	2027–2029	2
41	Siguranță	Program previzibil al instalațiilor pe cablu în sezonul cald; limitarea transportului bicicletelor cu telecabina până în zona vârfului Postăvaru	D6-i	Primăria; operatorul instalațiilor pe cablu; Salvamont	2027	1
42	Mobilitate	Legarea capetelor de traseu de transportul public local	D3-h	Primăria; operatorul de transport public	2027–2030	2
43	Mobilitate	Transportul fără mașină spre porțile Carpaților: trenul spre Zărnești cu bicicleta, autobuze de sfârșit de săptămână, linia 20B	D8-c	Consiliul Județean; primăriile localităților-poartă; operatorul feroviar regional	2028–2031	2
44	Mobilitate	Cicloturismul metropolitan spre Țara Bârsei	D8-f	Consiliul Județean; primăriile	2028–2031	3

Document consultare publică – draft

Nr.	Domeniu	Intervenția	Cod	Responsabil	Orizont	Prioritate
45	Guvernanță	Grupul de coordonare pentru natură și turism activ	secț. 6.2, S6	OMD Brașov	2027	1
46	Guvernanță	Ghișeul unic de avizare pentru trasee, amenajări ușoare și evenimente; evaluarea juridică privind autorizarea amenajărilor ușoare	secț. 6.3	Primăria; Regia Pădurilor Kronstadt; autoritatea pentru arii protejate	2027–2028	1
47	Guvernanță	Modulul „natura locuitorilor” în chestionarul pentru rezidenți	D1-f	OMD; Primăria	2027	1
48	Guvernanță	Raportul anual al naturii destinației	secț. 6.5	OMD Brașov	2028	2
49	Guvernanță	Reevaluarea propunerii unui parc natural, la evaluarea intermediară	S6	Primăria; Consiliul Local	2030	3

Sursa: secțiunile 4, 5 și 6.

Anexa C. Registrul verificărilor factuale

Registrul consemnează faptele invocate în consultare și în documentele proiectului care au fost verificate din surse externe, cu gradul de încredere al sursei: CO (confirmat oficial: act normativ, instituție publică, site oficial), SS (sursă secundară concordantă, de regulă presa de referință sau un articol științific), NC (neconfirmat). Corecturile sunt aplicate în text; unde verificarea nu a fost posibilă, afirmația rămâne [D].

Tabelul C1. Faptele verificate, sursa și discrepanța față de declarațiile din consultare

Nr.	Fapt	Verificat (grad de încredere)	Sursă	Discrepanță față de [D]
1	Statutul juridic al Tâmpei	Rezervație naturală (cod 2.255, 188,20 ha), protejată din 1962; sit ROSCI0120, 214 ha, de importanță comunitară din 2007–2008; arie specială de conservare prin HG nr. 685/2022 (CO pentru sit; SS pentru hotărâre)	Legea nr. 5/2000; Agenția Europeană de Mediu; presă	Subiect 24: Tâmpa ar fi devenit arie de interes comunitar prin hotărârea de guvern din 2022; situl este de importanță comunitară din 2007–2008, iar hotărârea din 2022 l-a declarat arie specială de conservare
2	Planul de management al Tâmpei	Aprobat prin Ordinul MMAP nr. 767/2016 și invocat ca aplicabil în 2026; nicio revizuire în curs identificată (SS)	Monitorul Oficial nr. 413/2016	Subiect 24: „pânza asta albă”; planul există, iar ocazia este revizuirea lui
3	Administrarea ariilor protejate din jurul orașului	Agenția Națională pentru Mediu și Arii Protejate, prin Direcția Județeană de Mediu Brașov, după fuziunea din aprilie 2025; fondul forestier al Tâmpei este administrat de Regia Pădurilor Kronstadt (SS)	presă; autorizații de mediu	Subiect 24: termenul „custode” aparține regimului de dinainte de 2018
4	Suprafața pădurilor-parc	1.700–2.200 ha în comunicările publice, circa 2.000 ha; numărul actului de aprobare neidentificat (SS)	presă	Subiect 12: „circa 3.000 ha”, neconfirmat; Subiect 23: 8.000–9.000 ha prin hotărâre de guvern, neconfirmat și puțin plauzibil (55–60% din fondul forestier municipal; aprobarea a venit prin avizul ministerului)
5	Amenajările permise în pădurea-parc	Codul silvic, art. 41 alin. (11): numai fără tăieri de arbori și fără scoatere din fondul forestier (SS); lista amenajărilor, după presă (SS)	Legea nr. 331/2024; presă	Subiect 12: amenajările nu cer autorizație de construire; NC, evaluarea juridică a Primăriei precede procedurile-tip (secțiunea 6.3)
6	Pistele pentru familii Răcădău–Noua	Două trasee, circa 8 km (3 + 5), pietruite, 532.366,60 lei din bugetul Regiei; lucrări începute în octombrie 2026 (SS)	presă; site-ul Regiei	Subiect 12: „7 km”; diferență de rotunjire
7	Parcul dendrologic din Noua	25,2 ha; lucrări începute în 2019, oprite o perioadă lungă (CO pentru concept; SS pentru stadiu)	documentul Regiei; Radio România Brașov FM	Concordă
8	Traseul suspendat la nivelul coronamentului	Concept prezentat în martie 2025; nicio aprobare identificată (SS pentru concept; NC pentru stadiu)	presă	Afirmația că amplasamentul a fost găsit rămâne [D]

Document consultare publică – draft

Nr.	Fapt	Verificat (grad de încredere)	Sursă	Discrepanță față de [D]
9	Traseele terapeutice în pădurile-parc	Niciun proiect oficial identificat (NC)	site-ul Regiei	Rămâne [D] (Subiect 12)
10	Regulamentul drumurilor forestiere	HCL nr. 151/2021: 30 de drumuri, 83,2 km; interzise autovehiculele, motocicletele și ATV-urile, cu excepția evenimentelor aprobate; viteza redusă în preajma pietonilor (CO)	site-ul Regiei	Concordă
11	Telecabina Tâmpa	Înlocuită și redeschisă la 19 octombrie 2025; două cabine de câte 25 de persoane; 490 de persoane pe oră (CO pentru datele operatorului; SS pentru rest)	operator; presă	Concordă cu sesiunea OAR (cabine mai mari, program extins)
12	Platforma belvedere	Închisă la sfârșitul lui mai 2026; contract de refacere semnat în august 2026; finalizarea neconfirmată (SS)	presă	-
13	Drumul Serpentinelor	Circa 3 km și 25 de serpentine; poteca îngustată pe alocuri la 40–50 cm (SS, o sursă)	TVR Info	Concordă (Subiect 15)
14	Postăvaru, Piatra Mare, Lempeș	Situri Natura 2000 (CO); planuri de management elaborate în proiectul CARPASIT, aprobarea neconfirmată (SS / NC)	Agenția Europeană de Mediu; Fundația Carpați	Concordă
15	Parcul Național Piatra Craiului	Parc național din 1990, 14.766 ha, administrat de Romsilva; administrația funcționează din 1999 (CO)	site-ul parcului	Formula „prima administrație de parc din România” nu se confirmă: administrația a fost una dintre primele trei, constituite în 1999
16	Populația de urs brun	10.657–12.787 de exemplare în România; județul Brașov: circa 1.329, 29,9 la 100 km², cea mai mare densitate (CO)	Ministerul Mediului	Subiect 12, „suprapopularea de urs”: concordă cu poziția oficială; efectivul optim invocat public nu are o metodologie publicată
17	Intervențiile la urs în județ	1.160 în 2025, față de 770 în 2024; peste 60% din apeluri din municipiu și din Poiana (SS, date ale jandarmeriei)	presă	Concordă cu atelierele 01, 04 și 08
18	Urșii extrași în municipiu în 2026	14 până la începutul lui septembrie (SS)	presă	Atelierul 04: opt urși eliminați într-o lună în Poiana; NC
19	Interdicția hrănirii urșilor	OUG nr. 60/2025: „hrănirea sub orice formă”, amendă de 10.000–30.000 de lei (CO, textul publicat)	textul ordonanței	Subiect 15: „cred că e 10.000 de lei”; corect ca minim
20	Echipa de intervenție la urs	OUG nr. 81/2021, art. 2: primar sau viceprimar, jandarmerie sau poliție locală, gestionarul fondului cinegetic, medic veterinar (CO)	textul ordonanței	Atelierul 01: „o singură echipă de intervenție practic în tot Brașovul”; NC
21	Cotele de urs	Legea nr. 242/2024: 426 + 55 de exemplare pentru 2024 și 2025; legea promulgată la 5 octombrie 2026: 859 + 110 pentru 2026 (SS)	presă	-
22	Precedentul Răcădău	42,6% din conflictele om–urs din zona urbană în 2004–2018; măsurile din 2006 au redus contactul turiștilor cu urșii, dar urșii veneau încă la containere în 2009–2010 (SS)	articol științific; raport de proiect; presă	Subiect 17: fenomenul „s-a oprit” prin schimbarea colectării; parțial confirmat
23	Gardul electric de la Râșnov	Policlinica protejată din 2023; circa 6 km pe liziera vestică în 2025 (SS)	presă	Concordă (Subiect 17)
24	Pubele rezistente la urși	Niciun program municipal identificat în Brașov (NC); 16 containere la Băile Tușnad din mai 2024 (SS)	presă	-
25	Observatoarele de urși	Există observatoare în fondurile cinegetice; hrănirea pentru observare este sancționabilă din noiembrie 2025 (SS / CO)	presă; OUG nr. 60/2025	Atelierul 03: observatoarele în care urșii sunt hrăniți; practica nu mai este legală
26	Sanctuarul de urși de la Zărnești	69 ha; peste 130 de urși salvați; vizitare numai cu tur ghidat (CO)	site-ul asociației	Concordă (Subiect 10)
27	Salvamont municipal	792 de intervenții pentru 866 de persoane în 2025; 703 pentru 749 în 2024; 17 salvatori montani (CO / SS)	site-ul serviciului; presă	-

Document consultare publică — draft

Nr.	Fapt	Verificat (grad de încredere)	Sursă	Discrepanță față de [D]
28	Salvamont județean	Patru formații; capacitate operativă declarată de circa 17% din necesar (SS)	presă	-
29	Taxa Salvamont	5 lei pe turist și noapte din 2026, hotărârea Consiliului Local din 22 decembrie 2025 (SS); venit cu destinație specială, folosit pentru salvarea montană (CO, regulamentul consultat); numărul hotărârii neidentificat (NC)	presă; brasovcity.ro	Atelierul 04: din taxă s-ar plăti utilaje de pârtie și personalul centrului de informare; NC, regulamentul restrânge folosirea sumelor la salvarea montană
30	Planul HINGE al Consiliului Județean	Plan finanțat prin Inițiativa Europeană pentru Climă (EUKI); Acțiunea 1, linia 20B Poiana–Râșnov cu remorcă pentru biciclete; „mai puțin de 10 km de piste adecvate pentru biciclete” (CO)	documentul Consiliului Județean	Stadiul liniei 20B după pilotul din 2023: NC
31	Via Transilvanica	Extensia Terra Borza Teutonica, circa 170 km, Viscri–Brașov, inaugurată la 5 iunie 2025; 14 unități administrativ-teritoriale (CO / SS)	site-ul oficial; presă	Atelierul 02: un „segment” Brașov–Bran numit „Via Teutonica”; denumirea oficială este Terra Borza Teutonica, de la Viscri la Brașov
32	FOTE 2027	14–21 februarie 2027; probele la Poiana Brașov, Cheile Grădiștei–Fundata, Predeal, Râșnov, Brașov (CO / SS)	comitete olimpice; presă	Concordă
33	Aerodromurile de sport	Sânpetru, pistă de 530 m; Ghimbav, pistă de 1.000 m (CO); Prejmer, aerodrom privat (SS); siturile de zbor liber fără statut oficial identificat (NC)	Aeroclubul României	Subiect 23: patru aerodromuri în zonă; NC
34	Cabanele asociației montane invocate în atelierul 07	Numărul cabanelor deținute astăzi nu a putut fi confirmat; sursele publice consultate indică o singură cabană retrocedată (SS)	surse enciclopedice; studiu universitar	Atelierul 07: „40 de cabane. Astăzi pot să zic că 10”; neconfirmat
35	Cabanele turistice din municipiu	4.036 de înnoptări în 2025, 0,3% din total (CO)	INS	-
36	„Parcul Natural Brassovia”	Propunere prezentată de Primărie în martie 2021 (CO); neaprobată de Consiliul Local (SS)	brasovcity.ro; presă	-
37	Ziua ariei naturale protejate Muntele Tâmpa	HCL nr. 474/2024: ultima sâmbătă din septembrie (SS)	presă	-
38	Legea invocată pentru coridoarele ecologice	Nicio lege cu numărul invocat identificată (NC)	-	Subiect 24; rămâne [D]
39	Troscotul japonez (Reynoutria japonica)	Specie alogenă invazivă care afectează Ucuinea din 2025, Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1422 (CO); semnalată ca invazivă în România, cu potențial ridicat de răspândire în sudul Transilvaniei (SS); regenerare din fragmente mici de rizom (SS, articol științific)	EUR-Lex; EPPO; articole științifice	Observația managementului de proiect privind focarele din pădurea de pin de la intersecția străzilor Cloșca și 8 Martie și din curțile unor case: neverificată de specialiști (NC)
40	Parcul de ciclism montan din Postăvaru	Șase trasee de coborâre, clasificate albastru (ușor), roșu (mediu) și negru (foarte dificil) (SS); program anunțat al telegondolei și al telescaunului Ruia la sfârșit de săptămână în 2025 și, pentru telegondolă, cel puțin de vineri până duminică din iulie 2026, cu extindere în funcție de cerere (SS)	presă	Subiecții 7, 11 și 15, atelierele 04 și 08 și conceptul din 2023: trasee albastre cu tronsoane de nivel roșu, fără trasee pentru începători; nicio evaluare independentă a dificultății identificată (NC)
41	Telecabina Capra Neagră	Stația superioară la circa 1.775 m, diferență de nivel de 737 m (SS)	baza de date Lift-World	Lipsa unui traseu de bicicletă omologat în zona vârfului Postăvaru și reperul stației meteorologice: observații ale managementului de proiect, neconfirmate din surse publice (NC)

Document consultare publică — Draft

Nr.	Fapt	Verificat (grad de încredere)	Sursă	Discrepanță față de [D]
42	Accidentele de bicicletă din Postăvaru	5 iulie 2025: patru intervenții Salvamont pentru bicicliști accidentați pe traseele de coborâre, una cu traumatism cranio-cerebral sever (SS)	presă	Nicio statistică publică pe sezon a accidentelor de bicicletă (NC)
43	Conceptul de turism din 2023	Document elaborat în proiectul SIPOCA 1043, cofinanțat din Fondul Social European, pe baza a patru grupuri de lucru din ianuarie–martie 2023 (documentul)	documentul	Documentul numește o parte dintre organizațiile participante, dar nu publică lista participanților, consemnările discuțiilor și procedura de analiză; afirmațiile rămân [D]

Sursa: verificările echipei de proiect din sursele indicate.

Document consultare publică – draft

III.3. Poiana Braşov (P5)

Poiana Braşov - staţiunea în strategia Braşovului: diagnostic, viziune, direcţii şi intervenţiile autorităţii publice

Capitol tematic cu funcţie de strategie a staţiunii · Politica 3 din Raportul final, secţiunea 3.3

Cheie de lectură

Capitolul este scris pentru două feluri de cititori. Primul este cititorul Raportului final al Strategiei 2027–2034, pentru care Poiana Braşov este prioritatea P5 a arhitecturii strategice şi unul dintre cele două perimetre ale Analizei Diagnostic Multicriteriale Integrate (ADMI), realizată în etapa a treia a proiectului. Al doilea este cititorul care deschide capitolul separat de raport: conducerea OMD Braşov, Primăria Municipiului Braşov, Consiliul Judeţean, operatorii din staţiune şi asociaţia lor. Pentru acest al doilea cititor, capitolul poartă cu el tot ce îi trebuie ca să fie înţeles singur: diagnosticul, sursele, viziunea, direcţiile, lista intervenţiilor publice, indicatorii. Formatul: rezumat executiv, legătura cu Raportul final, raţionament, diagnostic, viziune, direcţii cu măsuri codificate, intervenţiile autorităţii publice, guvernanţă, scenarii strategice cu opţiunea recomandată, indicatori, anexe.

Premisa capitolului este premisa întregii strategii: dezvoltare locală prin turism, nu promovare turistică. Pentru Poiana Braşov, această premisă are o consecinţă precisă. Staţiunea nu are locuitori în număr semnificativ şi nu are o autoritate publică proprie; este o localitate componentă a municipiului Braşov, administrată de Primăria Municipiului Braşov, iar cei care o *„locuiesc”* sunt operatorii ei şi, în fiecare weekend, braşovenii care urcă pentru schi, plimbare sau o masă. Dezvoltarea locală înseamnă aici două lucruri în acelaşi timp: o staţiune care produce valoare pentru oraş (sejururi mai lungi, clientelă solvabilă, descongestionarea centrului) şi o staţiune pe care braşovenii o pot folosi ca pe al doilea lor spaţiu de agrement, fără maşină şi fără teamă. Pentru staţiune, scopul strategiei înseamnă mai mulţi clienţi pentru unităţile conforme, nu mai multe paturi (secţiunea 2.4).

Capitolul tratează staţiunea ca parte a destinaţiei Braşov, nu ca destinaţie separată. Alegerea decurge din situaţia de fapt explicată în secţiunea 1.2: accesul, cererea, guvernanţa, taxa şi brandul staţiunii trec toate prin oraş. În acelaşi timp, capitolul pune pe masă, în secţiunea 5 şi în Anexa B, lista completă a intervenţiilor pe care autoritatea publică trebuie să le facă în staţiune pentru ca ea să devină ceea ce operatorii, administraţia şi publicul spun, în aceleaşi cuvinte, că ar trebui să fie: o staţiune premium, cu infrastructură coerentă (alei şi promenade, cu iluminat) şi reguli clare, fără kitsch.

Obiectivul şi poziţionarea centrală ale capitolului sunt aceleaşi: Poiana Braşov este staţiune premium. Standardul premium nu priveşte doar hotelurile; el trebuie să se regăsească în toate serviciile staţiunii, private şi publice deopotrivă: cazare, alimentaţie, agrement, dar şi spaţiul public, iluminatul, întreţinerea, transportul, informarea, ordinea publică şi siguranţa.

Capitolul subliniază, în fiecare secţiune, o condiţie a premium-ului pe care nici investiţia publică, nici standardul fiecărui hotel nu o pot îndeplini singure: cooperarea operatorilor pentru experienţa de ansamblu a staţiunii. Turistul plăteşte pentru o staţiune, iar experienţa pe care o

Document consultare publică – draft

păstrează este a staţiunii întregi, de la sosire la plecare, iar o parte din serviciile care o compun (transportul intern, activităţile organizate, seara, informarea la sosire, pachetele, cardul staţiunii) nu poate fi oferită de niciun operator singur. Consultarea arată că operatorii au început să coopereze, după ani în care fiecare s-a ocupat aproape exclusiv de propria unitate. Capitolul tratează această cooperare ca direcţie strategică distinctă (D7) şi o urmăreşte în diagnostic, în viziune, în poziţionare, în principii, în guvernanţă şi în indicatori.

Convenţia de marcaje: **[C]** date confirmate în baze de date sau în documente oficiale; **[E]** estimări ale echipei; **[I]** interpretări sau propuneri ale echipei de proiect; **[D]** declaraţii ale stakeholderilor, redate ca atare. Citatele din interviuri sunt atribuite prin numărul subiectului (convenţia seriei: 22 de interviuri, 24 de subiecţi); citatele din consultările de grup sunt atribuite atelierului, fără identificarea vorbitorului; intervenţiile echipei de proiect sunt atribuite *„moderatorului”*. Niciun nume de persoană nu apare în text; hotelurile, restaurantele şi firmele private nu sunt numite. Datele cercetării naţionale de referinţă sunt prezentate ponderat, fără detalii de eşantion, care rămân în metodologia raportului cercetării naţionale. Faptele externe invocate în consultare au fost verificate din surse oficiale sau de autoritate; corecturile sunt aplicate în text şi consemnate în Anexa C. Datele de prezenţă din reţeaua de telefonie mobilă, disponibile în proiect, nu au fost folosite în acest capitol. Informaţiile din cele două surse anterioare consultării, conceptul de turism al municipiului din 2023 şi cercetarea doctorală despre geografia simbolică a Braşovului, sunt atribuite explicit sursei, cu statutul metodologic precizat în secţiunea 1.4.

Trei alte capitole ale strategiei ating staţiunea şi sunt doar referite aici. Capitolul P3 a preluat politica privind fauna la nivelul destinaţiei (D5), siguranţa montană şi responsabilitatea vizitatorului (D6), reţeaua de trasee din jurul oraşului şi extinderea ghişeului unic de avizare la întreaga reţea de trasee. Capitolul G a preluat identitatea gastronomică a Ţării Bârsei şi *„mâncarea cinstită”* ca răspuns la rusticul generic, Târgul de Crăciun şi recurenţa mică a evenimentelor. Capitolul C a preluat calendarul unic al destinaţiei cu o singură autoritate de calendar, evenimentul-emblemă (inclusiv opţiunea unui festival mare de iarnă în Poiana Mică), naraţiunea şi medierea, kitsch-ul ca problemă de identitate şi Sala Polivalentă. Capitolul de faţă conduce pe tot ce este al staţiunii: domeniul public şi centrul ei, accesul, produsul pe patru anotimpuri, activele publice adormite, standardul de cazare, siguranţa, cooperarea operatorilor pentru experienţa comună a staţiunii, guvernanţa şi rolul consultativ al asociaţiei operatorilor; codurile sale (D1–D7, D2-b1, D3-n) sunt cele la care capitolele P3, G şi C fac trimitere.

Rezumat executiv

1. **Poiana Braşov este activul cu cea mai mare notorietate şi cea mai mare rată de vizitare al destinaţiei Braşov, şi în acelaşi timp activul despre care destinaţia ştie cel mai puţin.** În cercetarea naţională de referinţă, 88,5% dintre vizitatorii Braşovului au fost în Poiana cel puţin o dată (63,0% de mai multe ori), mai mult decât în Piaţa Sfatului (84,2%) sau la Biserica Neagră (83,9%); 89,0% dintre românii care nu au vizitat Braşovul ştiu de ea, mai mult decât de orice alt obiectiv al oraşului [C]. Statistica oficială nu o separă însă de municipiu: nu există nicio serie INS a sosirilor, înnoptărilor sau ocupării în staţiune. Capitolul reconstruieşte profilul ei din patru surse (cercetarea naţională, datele platformelor de închiriere pe termen

Document consultare publică – draft

scurt, recenziile online, consultarea) și recomandă constituirea statisticii dedicate din evidența taxei de oraș, care există deja.

2. **Stațiunea are prețuri premium, dar experiența din afara hotelului nu este la același nivel.** Tariful mediu al unei unități de închiriere pe termen scurt din Poiana este de 2,2 ori cel din oraș, iar venitul pe unitate disponibilă cu 70–75% mai mare; sejurul rezervat prin Booking are 2,08 nopți față de 1,79 în oraș, iar străinii stau 2,38 nopți [C]. În schimb, ocuparea este structural scăzută (37% în medie, față de 50% în oraș), cade la 27% în extrasezon și a început să scadă în 2026 odată cu tariful și cu veniturile (−13,8% la opt luni) [C]. Ceea ce reține turiștii care stau mult în Poiana este personalul, mâncarea și spa-ul hotelului, nu stațiunea: valoarea se produce în interiorul unităților, nu în spațiul public.

3. **Diagnosticul stakeholderilor este cel mai convergent din întreaga consultare.** Operatorii stațiunii, în atelierul 01, și subiecții interviurilor descriu aceeași situație, cu intensități diferite: standardul privat este ridicat, domeniul public este în urmă. Nu există un centru al stațiunii, o promenadă, trasee de alergare și de plimbare marcate, iluminat de stațiune, peisagistică unitară; seara stațiunea este întunecată și goală, comerțul din parcarea de sub teleferic este *„bazar în toată regula”*; turistul *„nu intră în modul de vacanță”* la sosire și nu are ce face între 17 și 22, așa că *„se întoarce în Brașov”* [D]. Tema apare în 15 teme distincte ale matricei consolidate, iar cea mai frecventă dintre ele, Poiana ca *„loc de cazare scump”*, în 9 interviuri și 5 ateliere [C]. Conceptul de turism elaborat pentru municipiu în 2023, pe baza unui grup de lucru dedicat stațiunii, descria deja aceleași probleme: lipsa unui centru și a unui plan clar de urbanism, infrastructura insuficientă pentru mers pe jos, parcările care nu funcționează ca sistem, lipsa traseelor de bicicletă pentru nivelurile ușor și mediu și lipsa datelor statistice (secțiunea 2.7) [D].

4. **Accesul cere gestiunea fluxurilor înainte de orice drum nou.** Blocajele din zilele de vârf sunt produse în mai mult de jumătate de mașini cu numere de Brașov, drumul Poienii este drum național și nu poate fi închis decât punctual prin Comisia de circulație, iar parcarea de transfer din Poiana Mică (434 de locuri, deschisă în 2017) funcționează fără ca fluxul să fie dirijat prioritar spre ea [C/D]. Consultarea conține două poziții: accese noi (al treilea acces, extinderea spre Râșnov, telecabina) și renunțarea la accese noi în favoarea capacității de primire (*„N-aș umbla la drum”*). Capitolul adoptă a doua poziție pentru orizontul strategiei; extinderea domeniului schiabil spre Râșnov este tratată separat, ca proiect metropolitan de termen lung (secțiunea 7, S1).

5. **Siguranța este condiția de funcționare a stațiunii, iarna și vara.** Ursul a schimbat comportamentul rezidenților și al turiștilor și produce pierderi operatorilor: tema are cea mai mare incidență din seria de interviuri (12 din 22); în stațiune, Subiectul 6 nu mai iese cu copiii după ora 19, Subiectul 8 vorbește despre *„pierdere de business efectivă și cuantificabilă”*, iar echipa de intervenție este una singură pentru toată zona metropolitană [D]. Conflictul dintre schi și sanie este, după Salvamont, sursa celor mai grave accidente. Vara, riscul se mută în bike park, parcul de ciclism montan din Postăvaru: din cele șase trasee, două sunt negre, trei roșii, iar singurul traseu albastru are prima porțiune roșie; programul instalațiilor pe cablu care urcă bicicliștii se stabilește în funcție de cerere, iar când telegondola nu funcționează, bicicletele sunt urcate cu telecabina Capra Neagră până în zona vârfului Postăvaru, de unde nu pornește

Document consultare publică – draft

niciun traseu omologat de bicicletă [C/I]. Capitolul recomandă funcţionarea predictibilă şi de lungă durată a tuturor instalaţiilor pe cablu, trasee albastre care să fie albastre pe toată lungimea lor, trasee verzi şi oprirea transportului bicicletelor cu telecabina până în zona vârfului; cine are pregătirea necesară urcă acolo pe bicicletă (D1-f, D3-e, D6-e) [I].

6. **Guvernanţa staţiunii este împărţită între cinci categorii de actori care nu au un loc unde să se întâlnească.** Primăria deţine domeniul public, Ministerul Sportului deţine stadionul şi patinoarul (ambele nefuncţionale), operatorul privat decide programul instalaţiilor pe cablu, administraţiile ariilor protejate avizează orice traseu, drumul este al statului. Operatorii cer de peste 15 ani *„un punct administrativ separat cu buget propriu”* şi simt că *„priorităţile Poienii nu coincid cu ale Braşovului”*; conducerea OMD vorbeşte despre o *„ruptură”* Poiana–Braşov *„mult mai adâncă decât am crezut”* [D]. Capitolul nu propune o structură nouă de administrare: nicio structură din Poiana şi nicio substructură a Primăriei sau a OMD nu primeşte un rol de administrare independentă a staţiunii. Administrarea rămâne a Primăriei Municipiului Braşov, prin structurile ei existente, cu o linie bugetară distinctă pentru domeniul public al staţiunii şi cu un fond alimentat din taxa de oraş colectată în Poiana.

7. **Asociaţia proprietarilor şi operatorilor din Poiana Braşov are în strategie un rol consultativ explicit, şi numai ea.** Este membru fondator al OMD, poartă de peste 15 ani agenda staţiunii pentru patru anotimpuri şi este, în absenţa unei comunităţi rezidente, singura reprezentare colectivă a staţiunii. Structura asociativă care îi cuprinde pe toţi operatorii din Poiana, reprezentativă pentru ei, este singura cu rol consultativ dedicat staţiunii în relaţia cu OMD şi cu administraţiile locale, în mod particular cu Primăria Municipiului Braşov. Capitolul precizează cum se exercită acest rol (avize asupra regulamentelor şi a bugetului staţiunii, propuneri, interlocutor unic, date) şi îl condiţionează de reprezentativitate, pentru că Subiecţii 19–20 descriu operatorii din Poiana ca *„extraordinar de individualişti”* şi constată că *„există colaborare, dar nu există voinţă”* [D]. Asociaţia este, în acelaşi timp, cadrul în care operatorii organizează împreună serviciile comune ale staţiunii (punctul 8 şi direcţia D7).

8. **Experienţa Poienii o construiesc operatorii împreună, iar cooperarea lor este condiţia poziţionării premium.** Turistul rămâne cu experienţa întregii staţiuni, nu a unei singure unităţi, iar astăzi această experienţă nu există ca atare. În percepţia clientului, *„nu există nimic făcut în comun în Poiană”* (Subiect 19); staţiunea este *„un loc relativ lipsit de viaţă în afara spaţiilor hoteliere şi în care nu se întâmplă lucrurile în mod coordonat”*, concluzie confirmată de sală: *„Exact! Nu se întâmplă coordonat”* (atelierul 01); în ultimii ani, fiecare operator *„s-a focusat pe ceea ce are în curtea proprie”* (Subiect 8) [D]. Schimbarea a început. În cuvintele Subiectului 8, operatorii şi-au făcut *„fiecare ziduri în jurul locaţiilor”*; întrebat dacă zidurile au fost dărâmate sau doar micşorate, a răspuns: *„Le-am micşorat cu siguranţă”*, iar în vara lui 2026 discuţiile cu celelalte unităţi pentru activităţi şi pachete comune au fost redeschise (Subiect 8) [D]. Capitolul face din această cooperare direcţia D7: cardul staţiunii, valabil la toţi operatorii; biroul comun de activităţi şi naveta staţiunii; pachetele şi programul serii construite împreună; aceeaşi informare la sosire în orice unitate; promovarea Poienii, prin OMD, ca staţiune; o cartă de cooperare a operatorilor. Cooperarea este voluntară şi privată, se organizează prin Asociaţie, iar autoritatea publică o facilitează prin Regulamentul staţiunii şi prin fondul staţiunii.

Document consultare publica - draft

9. **Viziunea 2034: o staţiune compactă, premium şi pentru patru anotimpuri, cu un centru care astăzi lipseşte.** Centrul staţiunii este *„zona zero”* a Poienii: locul în care turistul ajunge mai întâi, în care se concentrează comerţul de standard, gastronomia şi calendarul, şi din care pornesc aleile, promenada şi traseele. Comerţul şi evenimentele din zona zero sunt supuse unor reguli stricte, ca noul centru să nu ajungă ce este astăzi zona de vânzări din parcarea de lângă teleferic. În fiecare weekend al anului, staţiunea celebrează, în zona zero, o ţară cu ambasadă în România, împreună cu gastronomia ei (*„Poiana celebrează lumea”*). Turistul primeşte în orice unitate aceeaşi informare şi cardul staţiunii şi îşi alege activităţile dintr-un singur loc, oriunde ar fi cazat. Braşoveanul urcă în Poiana cu autobuzul, nu cu maşina. Staţiunea rămâne *„o Poiană”*: fără blocuri de apartamente, cu pădurea şi Postăvarul drept valoarea numărul unu.

10. **Poziţionarea centrală: Poiana Braşov este staţiune premium, iar standardul premium se aplică tuturor serviciilor, private şi publice.** Argumentele sunt datele (staţiunea este deja premium ca preţ şi operatorii au respins reducerea tarifului pentru volum), nucleul de clientelă fidelă (matură, solvabilă, cu o recomandare de 82%), compactitatea fizică şi existenţa alternativelor de masă în zona metropolitană. Premium nu înseamnă exclusiv prin preţ: oferta de cazare rămâne *„pentru toate buzunarele”*, iar standardul se vede în reguli, în calitatea spaţiului public şi a serviciilor publice şi în experienţa de la sosire până la plecare. Pentru staţiune, scopul strategiei, creşterea semnificativă a numărului de clienţi ai unităţilor autorizate, care respectă criteriile de calitate ale oraşului, şi creşterea sustenabilă a numărului de turişti, înseamnă mai mulţi clienţi pentru unităţile conforme, nu mai multe paturi: sejururi mai lungi, extrasezon şi zile lucrătoare (secţiunea 2.4).

11. **Şapte direcţii strategice (D1–D7) şi un inventar al intervenţiilor publice.** D1 acces şi mobilitate (gestiunea fluxurilor şi capacitatea de primire); D2 domeniul public şi centrul staţiunii, nucleul priorităţii P5; D3 produs pentru patru anotimpuri; D4 turism de conferinţe, sport şi active adormite; D5 standard de cazare, urbanism şi închirieri pe termen scurt; D6 siguranţă; D7 cooperarea operatorilor pentru experienţa comună a staţiunii. Secţiunea 5 şi Anexa B listează, pe opt domenii, toate intervenţiile care revin autorităţii publice (infrastructură de bază, centrul staţiunii, reguli, mobilitate, trasee şi agrement public, siguranţă, active publice, date şi finanţare), cu responsabil, orizont şi prioritate.

12. **Integrarea cu Braşovul are mecanisme concrete.** Abonamentul integrat al destinaţiei (transport public, parcare de transfer, cablu, obiective) pentru sejururi de trei nopţi fără maşină; linia de transport public de mare frecvenţă oraş–staţiune şi linia 20B Poiana–Râşnov din planul judeţean HINGE; produsul de conferinţe comun cu Sala Polivalentă; calendarul unic al destinaţiei; fondul staţiunii din taxa de oraş; statistica dedicată din aceeaşi taxă. Fiecare măsură a staţiunii se verifică prin întrebarea *„ce aduce oraşului”*, şi invers.

13. **Pentru şase alegeri strategice, capitolul formulează opţiunea recomandată (secţiunea 7).** Domeniul schiabil: modernizarea fără extindere ca bază pentru 2027–2031, extinderea spre Râşnov ca proiect metropolitan de termen lung, condiţionat de un studiu de fezabilitate, şi accesibilizarea Postăvarului în orice variantă. Accesul: fără accese rutiere noi, cu gestiunea fluxurilor şi cu redundanţa asigurată prin drumul Râşnov şi linia 20B. Piaţa: menţinerea nivelului tarifar şi creşterea valorii şi a numărului de clienţi ai unităţilor conforme

Document consultare publică – draft

prin servicii, prin prelungirea sejurului şi prin extrasezon. Consultarea Asociaţiei: instituită prin hotărâre a Consiliului Local şi aplicată prin protocol. Drumul Poienii: protocol permanent cu administratorul drumului naţional, cu preluarea în administrarea municipiului ca variantă condiţionată de evaluarea juridică. Centrul de Agrement: funcţiune mixtă, cu operator profesionist. Indicatorii propuşi pornesc de la nivelurile de referinţă calculate în capitol (ocupare, tarif, durata sejurului, vizitare, recomandare, percepţia *„scump”*) şi adaugă seriile care astăzi lipsesc (înnoptări în staţiune, zile de blocaj, utilizarea parcării de transfer, kilometri de trasee, incidente cu faună, zile de funcţionare a instalaţiilor pe cablu în sezonul cald, intervenţii Salvamont pentru bicicliști, weekenduri tematice, comercianţi conformi, servicii comune ale operatorilor, pachete comune, participarea operatorilor la Asociaţie).

Legătura cu Raportul final. Capitolul corespunde Politicii 3, *„Poiana Braşov, staţiune premium”*, din Raportul final al strategiei (secţiunea 3.3).

Convenţia de coduri: în raport, direcţiile capitolelor P3 şi P5 primesc prefixul capitolului (P3·D1, P5·D1), iar scenariile capitolelor apar ca P3·Sc1, P5·Sc1, G·Sc1, C·Sc1 şi P1–P2·Sc1, pentru a nu se confunda cu politicile orizontale S1–S6; codurile DMC, DG, DC, P4 şi P6 rămân neschimbate. Pentru capitolul de faţă, direcţiile D1–D7 devin P5·D1–P5·D7, măsurile îşi păstrează litera (D2-b1 devine P5·D2-b1), iar scenariile S1–S6 din secţiunea 7 devin P5·Sc1–P5·Sc6.

Obiectivele de dezvoltare servite de direcţii: D1, OD4.2 (o experienţă fără fricţiuni); D2, OD1.4 (standard premium în Poiana Braşov, în serviciile private şi publice); D3, OD2.2 (Poiana pe patru anotimpuri); D4, OD2.2 şi OD1.3 (mai mulţi vizitatori din segmentele de valoare); D5, OD1.4 şi OD3.4 (reguli egale pe piaţa cazării); D6, OD4.4 (siguranţa vizitatorului în oraş şi pe munte); D7, OD1.4 şi OD5.1 (OMD cu mandat, resurse şi parteneri).

Măsurile-cheie şi indicatorii capitolului sunt preluaţi în fişa Politicii 3 din raport şi în Anexa 1, planul de implementare.

Document draft

1. Raţionamentul unui capitol distinct

1.1. De ce Poiana Braşov are nevoie de un capitol propriu

Am identificat şase argumente pentru un capitol dedicat staţiunii, integrat în strategia municipiului:

Primul este **argumentul juridic şi administrativ**. Poiana Braşov este atestată ca staţiune turistică de interes naţional prin Hotărârea Guvernului nr. 852/2008, cu modificările ulterioare, şi figurează ca atare în lista oficială a staţiunilor atestate[155]. Statutul este, în acelaşi timp, un statut al municipiului Braşov, în a cărui unitate administrativ-teritorială staţiunea se află integral. Nu există o autoritate publică a Poienii, nu există un consiliu al staţiunii, nu există un buget al ei. Tot ce se face în domeniul public al staţiunii se face de la Braşov, cu bugetul şi cu priorităţile

[155]Hotărârea Guvernului nr. 852/2008 pentru aprobarea normelor şi criteriilor de atestare a staţiunilor turistice, cu modificările şi completările ulterioare (portalul legislativ: https://legislatie.just.ro); lista oficială a staţiunilor turistice atestate, actualizată la 17 iunie 2026, reprodusă de InfoCons: https://infocons.ro/statiunile-turistice-oficiale-din-romania-in-2026-vezi-daca-destinatia-ta-este-pe-lista-atestata-de-autoritati-infocons-protectia-consumatorilor-te-informeaza/

Braşovului. Acesta este, cum vom vedea, atât obstacolul principal, cât şi resursa principală a staţiunii.

Al doilea este **argumentul funcţional**. Produsul staţiunii este un sejur într-o staţiune montană: schi, natură, spa şi relaxare, sport, conferinţe. Produsul oraşului este un city break cultural şi urban. Cele două produse au clienţi, motivaţii, durate de sejur şi sezoane diferite. Subiectul 19 o formulează astfel: *„Turismul de oraş e unul, turismul de Poiană e altul. Ele se completează, aş avea grijă să le structurez diferit. Dar parte din politicile de primire oaspeţi le-aş sincroniza”* (Subiect 19) [D]. Datele confirmă diferenţa: sejurul rezervat prin Booking este de 2,08 nopţi în Poiana şi de 1,79 în oraş, iar ponderea sejururilor de trei nopţi şi peste este de 28,5% faţă de 19,2% [C].

Al treilea este **argumentul cererii**. În cercetarea naţională de referinţă, Poiana Braşov este, dintre cele 25 de obiective şi experienţe ale Braşovului testate, cel mai vizitat (88,5% dintre vizitatorii Braşovului) şi cel mai cunoscut în rândul celor care nu au vizitat încă oraşul (89,0%) [C]. Staţiunea este poarta prin care românii intră, în imaginaţie, în destinaţia Braşov, înaintea Pieţei Sfatului şi a Bisericii Negre.

Al patrulea este **argumentul consultării**. În toate cele trei straturi ale Etapei I, atelierul dedicat staţiunii, atelierele sectoriale şi interviurile individuale, Poiana apare ca una dintre cele două sub-destinaţii critice ale municipiului, alături de Centrul Istoric, pentru care se cere un management dedicat (tema C1 a matricei consolidate: 4 interviuri şi 2 ateliere) [C]. Capitolul distinct răspunde unei cereri consemnate în consultare.

Al cincilea este **argumentul arhitecturii strategice**. În ierarhia priorităţilor stabilită de managementul proiectului, P5 desemnează refacerea infrastructurii turistice publice a Poienii (alei, piste de alergare, trasee velo, promenadă) şi crearea unui centru efectiv al staţiunii, care astăzi lipseşte. ADMI a lucrat cu două perimetre, municipiul şi Poiana împreună cu zona metropolitană; staţiunea are, de aceea, în Raportul final, un diagnostic, direcţii şi opţiuni strategice proprii.

Al şaselea este **argumentul lipsei de date**. Institutul Naţional de Statistică publică seriile de capacitate, sosiri şi înnoptări la nivelul municipiului, în care Poiana este inclusă fără a putea fi separată; seriile Direcţiei Judeţene de Statistică sunt la nivel de judeţ şi de tip de structură[156]. Nu există, prin urmare, date oficiale despre numărul turiştilor cazaţi în staţiune, durata sejurului sau tarifele practicate. Un investitor hotelier din staţiune a spus acelaşi lucru în presa economică: nimeni nu urmăreşte câţi dintre turiştii Braşovului au stat efectiv în Poiana[157]. Conceptul de turism din 2023 consemna aceeaşi lipsă a unui sistem coordonat de date statistice pentru staţiune (secţiunea 2.7) [D]. Capitolul reconstruieşte, de aceea, profilul cantitativ al staţiunii din surse alternative şi propune o statistică dedicată.

Document consultare publică – draft

[156]Institutul Naţional de Statistică, TEMPO Online, matricele TUR101C (capacitate), TUR104H (sosiri) şi TUR105E (înnoptări), municipiul Braşov: http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/ ; Direcţia Judeţeană de Statistică Braşov, seria „Turişti cazaţi 2005–2023” (nivel judeţean, pe tipuri de structuri): https://brasov.insse.ro/wp-content/uploads/2025/05/03.Turisti-cazati-2005-2023.pdf

[157]Bursa, 29 ianuarie 2024, interviu cu un investitor hotelier din Poiana Braşov („Poiana Braşov is a tourist resort, not a neighborhood of Braşov”): https://www.bursa.ro/stefan-timt-entrepreneur-poiana-brasov-is-a-tourist-resort-not-a-neighborhood-of-brasov-and-that-is-why-it-must-be-promoted-46357157

1.2. Axioma integrării: de ce staţiunea nu poate funcţiona decât împreună cu Braşovul

Integrarea staţiunii cu oraşul este pusă în discuţie în consultare din ambele părţi: din staţiune, prin cererea de autonomie (*„un punct administrativ separat”*), din oraş, prin tendinţa de a trata Poiana ca pe un cartier scump. Am identificat cinci legături structurale între staţiune şi oraş, fiecare cu o consecinţă pentru strategie:

Accesul. Staţiunea are două căi rutiere, drumul Braşov–Poiana şi drumul Râşnov–Poiana, iar drumul Poienii are statut de drum naţional. Orice decizie de restricţionare a traficului depinde de Comisia de circulaţie şi de Poliţia Rutieră, nu de o autoritate a staţiunii (Subiect 15) [D]. Aeroportul Internaţional Braşov-Ghimbav, gara, parcarea de transfer din Bartolomeu şi cea din Poiana Mică sunt infrastructuri ale municipiului sau ale judeţului. Consecinţa: mobilitatea staţiunii se planifică împreună cu mobilitatea oraşului (P1), nu separat.

Cererea. Vizitatorul fidel al Poienii este şi vizitatorul fidel al Braşovului: dintre cei care au fost în Poiana de mai multe ori, 22,3% vin în Braşov de câteva ori pe an, faţă de 9,5% dintre ceilalţi vizitatori ai oraşului [C]. În lipsa unei oferte de seară în staţiune, o parte dintre turiştii cazaţi în Poiana coboară în oraş pentru masă şi divertisment (*„se întoarce în Braşov”*, Subiect 18; *„stai mai bine în oraş decât în Poiană”*, Subiect 19), iar braşovenii urcă tot mai mult pentru schi, plimbare şi spa (*„braşovenii au început să consume tot mai mult din serviciile din Poiană”*, atelierul 01) [D]. Consecinţa: oraşul şi staţiunea îşi dau reciproc motivul pentru noaptea a doua şi a treia; strategia le tratează ca pe două etape ale aceluiaşi sejur.

Guvernanţa. OMD Braşov are printre membrii fondatori atât Primăria Municipiului Braşov (45% din voturi), cât şi asociaţia operatorilor din Poiana, alături de organizaţia hotelierilor, Breasla Cârciumarilor Braşoveni şi asociaţia de schi-sport cu sediul în staţiune (atelierul 12) [D]. Taxa de oraş, 7 lei pe noapte pentru promovare turistică şi 5 lei pentru Salvamont, adoptată de Consiliul Local în decembrie 2025, se colectează la nivelul municipiului[158]; reinvestirea ei în staţiune este una dintre cele mai larg susţinute cereri ale operatorilor (tema C35, 6 ateliere) [C/D]. Consecinţa: instrumentele de guvernanţă ale staţiunii se construiesc în interiorul OMD şi al bugetului municipal, nu în afara lor.

Brandul. În asocierile spontane ale românilor cu Braşovul, Poiana apare la 14,1% dintre vizitatori, iar familia *„schi, iarnă, zăpadă”* adună alte 112 menţiuni: staţiunea este o parte a mărcii Braşov, nu o marcă concurentă [C]. Reciproc, 1,6% dintre călătorii naţionali numesc Poiana drept destinaţie concurentă a Braşovului, o percepţie minoritară, dar reală, de produs separat [C]. Consecinţa: comunicarea staţiunii se face sub brandul destinaţiei, cu sub-marca staţiunii, nu invers.

Complementaritatea. Ce lipseşte staţiunii (centru, viaţă de seară, gastronomie urbană, cultură) există în oraş, la cincisprezece minute. Ce lipseşte oraşului (natură imediată, sport, spa şi relaxare, capacitate de conferinţe, aer de munte) există în staţiune. *„Este singura staţiune din România unde poţi fi în mijlocul naturii, pe pârtie, şi în 15 minute să fii în centrul istoric al unui oraş medieval sau*

[158]Taxa de oraş, 7 lei (promovare turistică) şi 5 lei (Salvamont) pe turist şi noapte, Consiliul Local Braşov, 22 decembrie 2025: https://www.profit.ro/stiri/social/ultima-ora-taxa-pe-zi-majorata-puternic-pentru-turisti-in-brasov-si-poiana-brasov-22283033 ; https://newsbv.ro/taxe-sejururi-brasov-majorare/

Document consultare publică — draft

la un aeroport internaţional" (atelierul 01) [D]. Consecinţa: produsul destinaţiei se vinde ca un sistem (oraş plus staţiune), iar fiecare componentă îşi asumă ce face mai bine.

Concluzia operaţională: strategia staţiunii este strategia unei sub-destinaţii a Braşovului, administrată de Primăria Municipiului Braşov prin structurile ei, în care operatorii, reuniţi într-o asociaţie reprezentativă, au un rol consultativ dedicat în relaţia cu OMD şi cu Primăria şi construiesc împreună experienţa comună a staţiunii. Consultarea a cerut un management dedicat pentru ambele sub-destinaţii critice ale municipiului, Centrul Istoric şi Poiana (Subiecţii 1, 6 şi 8) [D]; capitolul răspunde acestei cereri printr-o linie bugetară distinctă şi prin consultarea sistematică a operatorilor, nu printr-o structură nouă de administrare [I]. Secţiunea 3.4 arată cum se traduce integrarea în mecanisme concrete.

1.3. Premisa: dezvoltare locală şi criteriile de evaluare

Din perspectiva dezvoltării locale, staţiunea se evaluează după şase criterii, care revin în direcţiile din secţiunea 4.

Primul este **valoarea reţinută în destinaţie**: dacă staţiunea produce sejururi mai lungi, clientelă cu cheltuială mai mare şi venituri care rămân la operatorii locali, la bugetul municipal şi la forţa de muncă autohtonă, pe care operatorii o invocă explicit ca sursă a preţului ridicat (*„punem calitatea mărfii, calitatea oamenilor, încercăm pe cât posibil să lucrăm cu forţă de muncă autohtonă"*, Subiect 8) [D].

Al doilea este **domeniul public la standardul domeniului privat**: dacă spaţiul staţiunii (alei, centru, iluminat, trasee, peisagistică) este la nivelul hotelurilor care îl înconjoară. Este criteriul pe care consultarea îl numeşte cel mai des şi cel care dă conţinut priorităţii P5.

Al treilea este **accesul braşovenilor**: dacă staţiunea este folosibilă de locuitorii oraşului ca spaţiu de agrement, fără maşină şi fără cost prohibitiv, în fiecare weekend al anului. Principiul transversal al strategiei, locuitorul primul, se aplică în staţiune în forma aceasta.

Al patrulea este **sezonalitatea**: dacă produsul umple cele două perioade de extrasezon (martie–mai şi septembrie–noiembrie), în care ocuparea staţiunii cade la 27–30% [C], fără să dilueze poziţionarea.

Al cincilea este **identitatea fără kitsch**: dacă ceea ce vede turistul la sosire, în parcarea de sub teleferic, pe alei, în comerţ, exprimă o staţiune de munte de standard sau o banalizează. Criteriul corespunde politicii orizontale S5 a Raportului final, identitate fără kitsch şi brand.

Al şaselea este **experienţa staţiunii ca întreg**: dacă turistul găseşte în Poiana servicii pe care operatorii le oferă împreună (activităţi organizate, transport intern, program de seară, informare la sosire, pachete, un card al staţiunii) sau numai ofertele separate ale fiecărei unităţi. Criteriul măsoară cooperarea operatorilor, tratată în direcţia D7.

1.4. Surse, metodă, limite

Capitolul triangulează cinci categorii de surse. Prima este cercetarea naţională de referinţă a proiectului, din care se folosesc bateria celor 25 de obiective ale Braşovului (vizitare la vizitatori, notorietate la nevizitatori), întrebările deschise (asocieri spontane, ce place, ce lipseşte, destinaţii

Document consultare publică — draft

concurente) și profilul socio-demografic și comportamental al vizitatorilor; toate procentele sunt ponderate. A doua este datele secundare: seriile INS TEMPO pentru municipiul Brașov (capacitate, sosiri, înnoptări), datele platformelor de închiriere pe termen scurt pentru Brașov și Poiana Brașov (inventar, ocupare, tarif, venituri, lunar, din august 2023 până în august 2026), analiza celor 47.513 recenzii online ale destinației (5.766 pentru Poiana) și analiza duratei sejurului din recenziile Booking. A treia este consultarea Etapei I: atelierul 01, dedicat stațiunii, celelalte 11 ateliere și masa rotundă a arhitecților, cele 22 de interviuri individuale, prelucrate în două matrice tematice cu valență (atuuri, probleme, propuneri). A patra este documentele de planificare externe care privesc stațiunea, în primul rând Planul Strategic de Acțiune HINGE al Consiliului Județean Brașov[159]. A cincea categorie cuprinde două surse anterioare consultării care privesc și stațiunea: conceptul de turism al municipiului din 2023[160] și cercetarea doctorală despre geografia simbolică a Brașovului[161].

Am identificat trei limite ale analizei:

- lipsa statisticii oficiale pentru stațiune: singurele serii lunare specifice Poienii sunt cele ale platformelor de închiriere pe termen scurt, care acoperă numai acest segment (77–101 anunțuri active pe lună în 2026), adică o fracțiune mică a capacității stațiunii, dominată de hoteluri; capitolul le folosește ca semnal de sezonalitate și de poziționare tarifară, nu ca măsură a volumului;
- cercetarea națională măsoară percepția și comportamentul românilor, nu ale turiștilor străini, pentru care sursa rămâne analiza recenziilor online;
- consultarea a avut un atelier dedicat stațiunii, cu 18 participanți din industria ei, și o serie de interviuri în care Poiana a fost temă principală pentru cel puțin opt subiecți; opinia brașovenilor care nu mai urcă în Poiana apare în consultare, dar nu a fost măsurată cantitativ, ceea ce chestionarul pentru rezidenți propus în capitolul G ar trebui să corecteze.

Cele două surse anterioare consultării au statut metodologic diferit.

Cercetarea doctorală despre geografia simbolică a Brașovului este o cercetare sociologică documentată, cu metodă descrisă: analiză de date secundare, o anchetă sociologică în rândul locuitorilor, cu date ponderate după structura populației orașului, și interviuri în profunzime cu 17 interlocutori din mediul politic, antreprenorial, nonguvernamental și din presă. Capitolul îi preia constatările despre locul Poienii în imaginea orașului (secțiunea 2.2) și câteva mărturii ale interlocutorilor ei, atribuite cercetării doctorale.

Conceptul de turism din 2023 a fost elaborat de Detente Consultants și de Asociația de Ecoturism din România, în proiectul SIPOCA 1043 al municipiului, pe baza a patru grupuri de lucru, dintre care unul dedicat stațiunii, reunit la 17 martie 2023. Potrivit documentului, informațiile primite în grupurile de lucru *„au fost analizate prin perspectiva experienței profesionale și observațiile*

[159]Consiliul Județean Brașov (cu Civitta), „Planul Strategic de Acțiune HINGE" (proiect Interreg), decembrie 2023, Acțiunea 1: linia 20B Poiana Brașov–Râșnov cu remorcă pentru biciclete.
[160]Detente Consultants și Asociația de Ecoturism din România, „Concept de turism pentru Municipiul Brașov. Analiză, viziune, obiective, măsuri", 2023, proiectul „Creșterea capacității de management durabil a destinației turistice Brașov la nivelul județului și al municipiului", cod SIPOCA 1043 / MySMIS2014+ 151424, Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014–2020; documentul nu este publicat online.
[161]Aldea, L. (Oprica) (2020), „(re)Construcția identitară a Brașovului. Geografia simbolică a orașului", teză de doctorat, SNSPA; articolul autoarei despre geografia simbolică a Brașovului în mediul online: https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.2.10

Document consultare publică – draft

directe ale autorilor acestui document" (Conceptul). Documentul nu descrie componenţa grupurilor, desfăşurarea discuţiilor, modul de consemnare şi de analiză a intervenţiilor sau criteriile după care au fost reţinute problemele şi propunerile, astfel încât drumul de la discuţie la concluzie nu poate fi reconstituit. Capitolul îl foloseşte, de aceea, ca sursă de informaţii secundare, nu ca cercetare socio-antropologică documentată după standardele metodologice acceptate de profesionişti. Constatările lui sunt atribuite explicit documentului, sunt confruntate cu datele şi cu consultarea din 2026 şi servesc drept argument suplimentar acolo unde converg cu acestea (secţiunea 2.7).

2. Diagnostic

2.1. Staţiunea în cererea naţională: cel mai vizitat şi cel mai cunoscut obiectiv al Braşovului

Cercetarea naţională de referinţă măsoară locul pe care Poiana Braşov îl ocupă în mintea călătorului român, independent de ce spun despre ea operatorii şi administraţia.

Vizitarea. Dintre cele 25 de obiective şi experienţe ale Braşovului testate, Poiana Braşov are cea mai mare rată de vizitare în rândul celor care au vizitat oraşul: 88,5% au fost acolo cel puţin o dată, 63,0% de mai multe ori, 25,5% o singură dată; alţi 9,4% o cunosc fără să o fi vizitat şi doar 2,1% nu au auzit de ea [C]. Piaţa Sfatului (84,2%), Biserica Neagră (83,9%), Cetatea Braşovului (73,1%), Muntele Tâmpa (72,3%) şi Strada Sforii (63,2%) vin după ea.

Tabelul 1. Vizitarea principalelor obiective ale Braşovului de către vizitatorii destinaţiei

Obiectiv sau experienţă	Vizitat de mai multe ori	Vizitat o dată	Total vizitat	Cunoscut, nevizitat	Nu cunoaşte
Poiana Braşov	63,0%	25,5%	88,5%	9,4%	2,1%
Piaţa Sfatului	60,2%	24,0%	84,2%	9,3%	6,5%
Biserica Neagră	48,5%	35,4%	83,9%	11,1%	5,0%
Cetatea Braşovului	33,7%	39,4%	73,1%	20,5%	6,4%
Muntele Tâmpa	39,2%	33,1%	72,3%	20,4%	7,3%
Strada Sforii	34,0%	29,2%	63,2%	18,0%	18,8%
Turnul Negru	18,7%	36,8%	55,5%	25,6%	18,9%

Sursa: cercetarea naţională de referinţă, vizitatorii Braşovului, procente ponderate. [C]

Notorietatea la nevizitatori. În rândul românilor care nu au vizitat niciodată Braşovul, Poiana Braşov este obiectivul cel mai cunoscut: 89,0%, faţă de 79,4% pentru Biserica Neagră, 74,7% pentru Piaţa Sfatului, 73,7% pentru Tâmpa şi 72,6% pentru Cetate; bisericile fortificate din jurul oraşului au 45,3% [C]. Pentru publicul care nu a ajuns încă în destinaţie, Poiana este prima imagine a Braşovului. Este un activ de notorietate pe care niciun alt element al destinaţiei nu îl egalează şi pe care strategia nu l-a numit până acum ca atare.

Profilul vizitatorului fidel. Cei 63,0% care au vizitat Poiana de mai multe ori, comparaţi cu ceilalţi vizitatori ai Braşovului, descriu un nucleu de clientelă matură, cu venituri peste medie şi cu o loialitate ridicată faţă de destinaţie [C]:

- vârstă: 32,5% au 60 de ani şi peste (faţă de 17,5% la ceilalţi), 21,3% au 50–59 de ani (faţă de 12,8%); doar 10,1% au 18–29 de ani (faţă de 29,5%);

Document consultare publică — draft

- venit: 27,3% declară venituri lunare nete ale gospodăriei de 7.000–9.999 lei (faţă de 18,5%) şi 6,5% peste 15.000 lei (faţă de 3,7%);
- frecvenţă: 22,3% vin în Braşov de câteva ori pe an (faţă de 9,5%) şi 33,5% cel puţin o dată pe an (faţă de 23,3%);
- satisfacţie şi recomandare: 54,8% descriu ultima experienţă cu Braşovul ca *„total agreabilă”* (faţă de 41,3%), iar 82,0% ar recomanda *„sigur”* destinaţia (faţă de 65,4%);
- provenienţă: mai mulţi din Bucureşti şi Ilfov (14,9% faţă de 10,5%), din Argeş, Dâmboviţa şi Prahova (12,3% faţă de 9,2%), din Bacău, Neamţ, Galaţi şi Vrancea (11,2% faţă de 7,9%) şi din Braşov şi Sibiu (8,0% faţă de 4,1%);
- comportament montan: 28,9% practică turismul montan atât în minivacanţe, cât şi în concediul principal (faţă de 21,8%).

Pe scalele de evaluare a destinaţiei Braşov (1–7), vizitatorii fideli ai Poienii dau scoruri mai mari pe *„plină de viaţă”* (5,77 faţă de 5,31), *„interesantă”* (5,71 faţă de 5,21), *„relaxantă”* (5,61 faţă de 5,10) şi *„plăcută”* (5,95 faţă de 5,51), dar nu şi pe *„exclusivistă”* (4,35 faţă de 4,45). Pe această ultimă dimensiune, media tuturor vizitatorilor este 4,38, cu o distribuţie în două blocuri: 25,2% dau scorul maxim, 18,6% scorul minim [C]. Percepţia de exclusivitate a destinaţiei este, deci, polarizată, nu consensuală: poziţionarea premium a staţiunii nu poate fi presupusă ca dată; trebuie construită şi comunicată [I].

Pentru strategie rezultă trei concluzii [I]. Poiana are un capital de notorietate şi de vizitare superior oricărui alt activ al destinaţiei. Nucleul ei de clientelă fidelă este matur, solvabil şi dispus să recomande; el nu trebuie pierdut în favoarea unei întineriri forţate a publicului, ci completat cu segmente noi (familii cu copii, sportivi, conferinţe). Iar exclusivitatea nu este un atribut de care publicul este convins; este un atribut pe care staţiunea trebuie să îl merite.

2.2. Imaginea spontană: Poiana în imaginea Braşovului

Întrebaţi ce le vine în minte când aud *„Braşov”*, 11,1% dintre călătorii români şi 14,1% dintre vizitatorii Braşovului numesc Poiana Braşov. Între cele 3.556 de asocieri brute codificate, familia *„Poiana”* adună 159 de menţiuni, după *„munte”* (381), *„Biserica Neagră”* (254), *„frumos”* (214), *„istorie, medieval”* (203) şi *„centru, Piaţa Sfatului”* (187), şi înaintea *„aerului curat”* (114), a *„schiului, iernii, zăpezii”* (112), a *„Tâmpei”* (90) şi a *„naturii”* (83) [C]. Imaginea Braşovului rămâne organizată de munte, de monumentul-emblemă şi de centrul istoric; Poiana este un constituent important al ei, nu dominant.

La întrebarea *„ce vă place cel mai mult la Braşov”*, 12,2% dintre vizitatori numesc Poiana. La întrebarea *„ce lipseşte Braşovului”*, staţiunea apare în 0,4% dintre răspunsuri, patru menţiuni în total, de tipul *„mai multe telecabine şi încă un mod de a ajunge în Poiană”* şi *„mai multe activităţi în Poiana Braşov”* [C]. Absenţa Poienii din răspunsurile despre lipsuri are două explicaţii [I]. Pentru publicul naţional, staţiunea nu este o problemă, ceea ce confirmă forţa brandului. În acelaşi timp, deficitele diagnosticate de operatori (domeniul public, viaţa de seară, centrul) nu au ajuns în conştiinţa cererii, cel mai probabil pentru că vizita tipică a românului în Poiana este de zi sau de weekend, pentru schi sau plimbare, nu de sejur.

Document consultare publică – draft

Douăzeci şi şase de respondenţi (1,6% dintre călătorii naţionali) numesc Poiana Braşov drept destinaţie concurentă a Braşovului, într-o listă dominată de Sibiu (225 de menţiuni), Cluj (146), Iaşi (127), Oradea (94), litoral (85) şi Timişoara (79); Sinaia are 44 de menţiuni, Predealul 13 [C]. Pentru acest public, Poiana şi Braşovul sunt două destinaţii între care se alege; strategia urmăreşte ca ele să fie vizitate succesiv, în acelaşi sejur.

Cercetarea doctorală despre geografia simbolică a Braşovului[162] ajunge, pe alte date, la o poziţie asemănătoare a staţiunii. Natura, poziţia în centrul ţării şi *„accesul la staţiunea de schi Poiana Braşov sau la traseele montane”* sunt, alături de centrul istoric, *„principalele atracţii pentru turiştii care vizitează Braşovul şi reprezintă puncte foarte bine definite ale geografiei simbolice a Braşovului”*; autoarea consemnează că aproape toate aspectele pozitive ale oraşului despre care i-au vorbit oamenii *„ţineau de poziţionarea geografică a oraşului, de faptul că este între munţi şi că este aproape de Poiana Braşov, în care mai ales iarna este foarte frumos”* (teza) [C]. Întrebaţi care sunt simbolurile oraşului, cei mai mulţi interlocutori ai cercetării numesc centrul istoric, Piaţa Sfatului, Biserica Neagră şi Tâmpa [D]. Poiana apare în interviuri ca loc în care braşovenii îşi duc vizitatorii (*„îi mai duc în Poiană dar nu la restaurante”*; *„În Poiană îi duc în Postăvaru”*) şi ca imagine a Braşovului pentru publicul din afară: *„sunt foarte mulţi străini care când vorbeşti de Braşov fac referire la Poiana Braşov”* (interlocutori ai cercetării doctorale) [D]. Pentru locuitori, staţiunea este o resursă a oraşului, mai mult decât un simbol al lui; pentru publicul din afară, este una dintre imaginile prin care Braşovul este cunoscut, ceea ce concordă cu notorietatea măsurată în cercetarea naţională (secţiunea 2.1) [I]. Teza consemnează şi limita acestei imagini: oraşul este asociat cu *„centru frumos, mai ştie lumea de Poiana Braşov, Tâmpa [...] şi cam atât pentru că aia ai promovat”* (interlocutor al cercetării doctorale) [D], iar pentru a-şi păstra atractivitatea *„are nevoie ca mai multe elemente să fie create şi adăugate acestei hărţi”* (teza) [C]. Pentru staţiune, una dintre aceste adăugiri este chiar centrul ei (D2-b) [I].

2.3. Experienţa consumată: ce spun recenziile şi durata sejurului

Din cele 47.513 recenzii online analizate pentru destinaţie, 5.766 privesc Poiana Braşov: 5.000 pe Booking, 418 pe TripAdvisor, 348 pe Google [C]. Recenziile conduc la trei constatări.

Poiana este descrisă mai ales prin experienţele pe care le oferă, mai puţin ca peisaj. În cele 406 recenzii relevante de pe Google şi TripAdvisor (restaurante, şcoli de schi, obiective; fără tururi), asocierile cele mai frecvente sunt serviciile prietenoase (30,0%), iarna, zăpada şi schiul (27,6%), *„tradiţional, românesc, rustic”* (22,9%), frumuseţea locului (21,2%), atmosfera (18,7%), muntele şi natura (17,0%), familia, copiii şi începătorii (16,0%); intenţia de revenire apare în 12,8%, programul de după schi în 12,6%, percepţia *„scump”* în 7,6% [C]. Străinii asociază staţiunea mai puternic cu iarna (31,6% faţă de 20,0% la români) şi cu familia (20,3% faţă de 9,3%); românii, cu revenirea (13,3% faţă de 7,5%) şi cu preţul (9,3% faţă de 6,0%) [C]. Raportul de analiză a destinaţiei formulează concluzia care contează pentru strategie: Poiana *„rămâne puternic dependentă perceptual de iarnă”*; produsul de vară *„este mult mai puţin prezent spontan în discursul turiştilor”*.

[162] Aldea, L. (Oprica) (2020), „(re)Construcţia identitară a Braşovului. Geografia simbolică a oraşului”, teză de doctorat, SNSPA; articolul autoarei despre geografia simbolică a Braşovului în mediul online: https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.2.10

Document consultare publică - draft

Sejurul este mai lung decât în oraș, dar lung în vacanțe, nu în extrasezon. Durata medie a sejurului rezervat prin Booking este de 2,08 nopți în Poiana față de 1,79 în Brașov; 28,5% dintre sejururi au cel puțin trei nopți (față de 19,2%) și 4,7% cel puțin cinci (față de 2,7%) [C]. Străinii stau mai mult decât românii (2,38 față de 1,97 nopți; 36,0% față de 25,5% sejururi de trei nopți și peste). Piața israeliană, una dintre cele mai importante piețe externe ale stațiunii în recenziile analizate (250 de recenzii), are 3,14 nopți în medie, 54,8% sejururi de trei nopți și peste și 18,0% de cinci și peste [C]. Lunar, sejururile cele mai lungi se înregistrează în februarie (2,52 nopți; 40,8% de trei nopți și peste), iulie (2,39) și august (2,22), adică în vacanțele școlare, nu în extrasezonul conferințelor [C].

Valoarea se produce în interiorul hotelului. Ce reţin turiştii care stau mult în Poiana este personalul (31,0% dintre menţiunile pozitive ale sejururilor de trei nopţi şi peste), mâncarea (16,9%), spa-ul (16,6%), facilităţile (7,1%) şi adecvarea pentru familie (4,8%) [C]. Nicio categorie de spaţiu public (promenadă, centru, alei, iluminat) nu apare în acest tablou, pentru că aceste elemente lipsesc din staţiune. Constatarea se leagă direct de diagnosticul calitativ: staţiunea este un ansamblu de hoteluri bune într-un spaţiu public care nu produce valoare.

2.4. Piața: ce arată datele disponibile

Nivelul municipiului. În 2025, structurile de primire turistică ale municipiului Brașov au înregistrat 715.064 de sosiri și 1.318.726 de înnoptări, la o capacitate medie în funcțiune de 10.885 de locuri pe zi, cu un indice de utilizare netă de 33,2% și o durată medie a sejurului de 1,84 nopți [C]. Sezonul de iarnă (decembrie–februarie) însumează, în medie pe 2022–2025, 329.367 de înnoptări, adică 25,8% din an, ceea ce plasează municipiul pe locul al doilea național după București și pe primul loc între destinațiile care nu sunt capitală [C]. Capacitatea existentă cuprinde 57 de hoteluri cu 7.344 de locuri, 138 de unități de tip apartamente și camere de închiriat cu 2.490 de locuri și 73 de pensiuni cu 1.592 de locuri; în 2025, hotelurile au realizat 868.730 de înnoptări, apartamentele 253.301, pensiunile 134.965 [C]. Toate aceste cifre includ Poiana fără a o separa.

Segmentul închirierilor pe termen scurt, singura serie lunară a staţiunii. Inventarul activ de anunțuri din Poiana a crescut de la 58 (august 2023) la 70 (august 2024) și 84 (august 2025), apoi a scăzut la 77 în august 2026 (−8,3%); în Brașov, creșterea a continuat: 1.701, 1.980, 2.135, 2.218 [C]. Staţiunea reprezintă circa 3,5% din inventarul segmentului în destinație, dar cu o poziționare tarifară de alt ordin.

Tabelul 2. Segmentul închirierilor pe termen scurt: Poiana Brașov față de Brașov, 2024–2025

Indicator	Poiana 2024	Poiana 2025	Brașov 2024	Brașov 2025
Ocupare medie lunară (media aritmetică a lunilor)	39,4%	37,3%	51,3%	49,6%
Ocupare iarnă (decembrie–februarie)	50,3%	51,0%	48,4%	49,6%
Ocupare vară (iunie–august)	48,1%	44,7%	62,0%	58,2%
Ocupare în extrasezon (martie–mai, septembrie–noiembrie)	29,6%	26,8%	47,3%	45,2%
Tarif mediu zilnic (lei, media lunilor)	688	715	316	319
Raport tarif Poiana / Brașov	2,18×	2,24×	-	-
Venit pe unitate disponibilă (ocupare × tarif, lei)	276	278	163	159
Venituri (milioane lei)	6,95	8,75 (+26,0%)	109,5	117,4 (+7,2%)

Document consultare publică – draft

Indicator	Poiana 2024	Poiana 2025	Brașov 2024	Brașov 2025
Camere-nopți vândute	9.752	11.582 (+18,8%)	343.840	363.748 (+5,8%)

Sursa: datele platformelor de închiriere pe termen scurt pentru perimetrele Brașov și Poiana Brașov; mediile sezoniere și venitul pe unitate sunt calcule ale echipei de proiect din valorile lunare. [C]

Tabelul 3. Ocuparea lunară a segmentului închirierilor pe termen scurt din Poiana Brașov, 2024–2026

Luna	2024	2025	2026
Ianuarie	41,3%	52,0%	54,7%
Februarie	58,8%	63,4%	63,0%
Martie	20,1%	20,7%	13,4%
Aprilie	16,8%	27,4%	15,7%
Mai	30,8%	18,7%	26,0%
Iunie	39,4%	36,0%	35,3%
Iulie	45,5%	43,1%	43,7%
August	59,5%	55,0%	50,0%
Septembrie	31,5%	26,8%	-
Octombrie	42,3%	38,2%	-
Noiembrie	35,9%	28,9%	-
Decembrie	51,0%	37,5%	-

Sursa: datele platformelor de închiriere pe termen scurt, perimetrul Poiana Brașov. [C]

Seriile arată trei tendințe [C]. Tariful mediu din Poiana este de aproximativ 2,2 ori cel din oraș, iar venitul pe unitate disponibilă cu 70–75% mai mare: stațiunea este premium în sens economic. Prima tarifară este plătită cu o ocupare structural mai mică: 37–39% în medie anuală față de 50–51% în oraș, iar în extrasezon 27–30% față de 45–47%; în martie 2026, ocuparea a fost de 13,4%. Anul 2026 marchează o inflexiune: la opt luni, ocuparea medie a scăzut la 37,7% (față de 39,5% în aceeași perioadă din 2025), tariful mediu la 667 lei (față de 710 lei, −6,1%), veniturile la 5,38 milioane lei (−13,8%) și camerele-nopți la 7.563 (−7,5%), în timp ce în Brașov ocuparea și tariful au crescut (50,2% față de 49,1%; 342 lei față de 315 lei). Datele sugerează [I] că segmentul a atins un plafon de preț în 2025 și a început să îl corecteze în 2026, dinamică descrisă și de Subiectul 8: *„am ajuns pe un plafon de ofertare”* (Subiect 8) [D]. Cum hotelurile reprezintă cea mai mare parte a capacității stațiunii, seriile trebuie citite ca semnal de piață, nu ca bilanț.

Sinteza cantitativă [I]. Datele descriu o stațiune cu brand național de primă mărime, cu prețuri premium și cu sejururi mai lungi decât orașul, dar cu o cerere concentrată în două vârfuri (iarna și vacanța de vară), cu ocupare scăzută și în scădere în 2026, și cu o valoare percepută produsă aproape exclusiv în interiorul unităților de cazare. Diagnosticul strategiei, *„volum fără valoare”*, se citește în Poiana invers față de oraș: aici este valoare fără volum, concentrată în câteva luni și în câteva hoteluri. Pentru stațiune, scopul strategiei, creșterea semnificativă a numărului de clienți ai unităților autorizate, care respectă criteriile de calitate ale orașului, și creșterea sustenabilă a numărului de turiști, înseamnă mai mulți clienți pentru unitățile conforme, nu mai multe paturi. Ocuparea crește prin sejururi mai lungi, prin extrasezon și prin zilele lucrătoare, prin vizitatorii de o zi care rămân peste noapte și prin intrarea în evidență a cazărilor neînregistrate, iar numărul turiștilor crește sustenabil, în limitele capacității de primire a stațiunii [I].

Document consultare publică – draft

2.5. Vocea stakeholderilor: statistica tematică

Consultarea Etapei I a produs pentru Poiana Braşov cel mai coerent diagnostic calitativ din întreaga serie. Matricele tematice cu valenţă înregistrează staţiunea în 15 teme distincte, cărora li se adaugă trei teme transversale cu incidenţă directă asupra ei (ursul, traficul, mobilitatea). Tabelul 4 le prezintă cu frecvenţa lor; Anexa A dă detaliul pe surse.

Tabelul 4. Temele consultării care privesc Poiana Braşov, pe valenţă

Cod	Tema	Interviuri	Ateliere
A11	Poiana ca activ al Braşovului	6	2
A25	Memoria organizării de tip ONT şi cooperarea maturizată	3	3
A31	Staţiune compactă, fără zonă rezidenţială	0	1
B13	Poiana deficitară: „loc de cazare scump", „ce faci de la 17 la 22"	9 (10 subiecţi)	5
B14	Nesustenabilitatea climatică a schiului	2	3
B26	Supraaglomerarea centrului şi a Poienii	9	6
B57	Ruptura Poiana–Braşov	0	3
C1	Management dedicat al sub-destinaţiilor	4	2
C14	Staţiune pentru patru anotimpuri; extinderea schiului; instalaţii; hoteluri de cinci stele; „modul de vacanţă"	10 (11 subiecţi)	4
C24	Agrement cu apă, inclusiv lacul din Poiana Mică	4	1
C25	Standardizare şi brand unitar de staţiune	3	0
C28	Siguranţă montană	3	1
C33	Poziţionare premium	0	4
C34	Reglementare urbanistică strictă	0	6
C35	Colectarea şi reinvestirea taxei de staţiune	0	6
B6	Ursul şi fauna (transversal)	12	-
B10	Traficul (transversal)	14	-
C6	Mobilitatea (transversal)	15	-

Sursa: matricea consolidată a temelor (interviuri şi ateliere) şi matricea de screening cu valenţă a interviurilor. Unitatea de numărare pentru ateliere este atelierul, nu vorbitorul. [C]

Din tabel rezultă două observaţii. Întâi, temele *„pozitive"* ale staţiunii (A11, A25, A31) sunt puţine şi slab reprezentate în raport cu problemele (B13, B26) şi cu propunerile (C14): consultarea nu contestă valoarea Poienii, o ia ca dată, şi vorbeşte aproape numai despre ce îi lipseşte. În al doilea rând, patru teme apar exclusiv în ateliere, adică în discuţia de grup a operatorilor, nu în interviurile individuale: ruptura Poiana–Braşov, poziţionarea premium, reglementarea urbanistică strictă şi reinvestirea taxei. Sunt teme de grup, de identitate colectivă a staţiunii, şi ele dau conţinut secţiunii dedicate asociaţiei operatorilor.

2.6. Unsprezece constatări ale consultării

2.6.1. Ce face Poiana să fie Poiana: natura, standardul, apropierea

Atelierul 01, cu 18 participanţi din industria staţiunii, a răspuns la întrebarea *„ce face Poiana Braşov să fie Poiana Braşov"* cu un consens pe trei valori: natura şi cadrul natural (Postăvaru, pădurea, aerul, mediul protejat), ospitalitatea premium şi calitatea serviciilor, apropierea de oraş şi de aeroport, la care participanţii au adăugat tradiţia pionieratului în schiul românesc şi

Document consultare publică — draft

diversitatea ofertei: *„nu este doar All-Season, ci este şi All-Clients”* (atelierul 01) [D]. Natura a fost pusă pe primul loc fără discuţie:

> *„Cadrul natural este protejat şi trebuie să rămână valoarea numărul 1. Dacă distrugem pădurea şi cadrul natural, Poiana îşi pierde identitatea.”* (atelierul 01) [D]

Din interiorul industriei hoteliere, identitatea staţiunii este definită prin două elemente. *„Unul din elementele de identitate este standardul”*, menţinut de operatorii mari, majoritari, şi în anii de criză; celălalt este faptul că *„eşti înconjurat de natură şi natura este parte din ofertă, orice ai face”* (Subiect 8) [D]. Domeniul schiabil este descris ca *„cel mai frumos din România”*, cu circa 26 km de pârtii, *„nici mulţi, nici puţini”* (Subiect 15), cu avantajul protecţiei la vânt (Subiect 7) şi cu o funcţionare mai sigură şi pe mai multe zile decât în Valea Prahovei (Subiect 6) [D]. Sezonul 2021–2022 s-a încheiat cu un record de peste două milioane de treceri prin turnichete, obţinut cu 400.000 de metri cubi de zăpadă artificială[163].

Un atu formulat numai în atelierul 01, dar cu valoare strategică mare, este compactitatea:

> *„Este staţiunea cu cea mai puţină zonă rezidenţială din ţară! Este aproape zero! Aproape 100% e staţiune dedicată turismului! Deci nu găseşti blocuri, nu găseşti un cartier de blocuri ca în alte părţi. Asta trebuie să salvăm noi! Destinaţie fără blocuri de apartamente!”* (atelierul 01) [D]

2.6.2. Standard privat ridicat, domeniu public în urmă

Nucleul diagnosticului este raportul dintre ce au făcut operatorii şi ce nu a făcut administraţia. Subiectul 6 descrie situaţia astfel:

> *„Investiţiile sunt private şi la un standard destul de înalt, dar tot ce se întâmplă lângă nu e corespunzător unei destinaţii turistice care pretinde a fi şi o destinaţie premium, nedeclarată, dar până la urmă dacă avem preponderent hoteluri de 4 stele, nu este o destinaţie low cost. [...] Nu ai o promenadă, nu ai o bancă, nu ai un iluminat corespunzător, nu ai o floare, deci aspectul este extrem de... lasă de dorit.”* (Subiect 6) [D]

Acelaşi subiect leagă starea domeniului public de imposibilitatea de a promova: *„nu poţi să plăteşti camera acolo cât e şi să ai peisajul pe care-l ai”*; *„când faci reclamă, trebuie să vii cu un pachet real, ca atunci când omul ajunge, zice: «Da, băi, chiar este o destinaţie premium». Dar dacă te duci în stânga, în dreapta, te sperii!”* (Subiect 6) [D]. Subiectul 18 ajunge la aceeaşi concluzie: *„dacă Braşovul arată bine, în Poiană încă mai e de lucru la zona de infrastructură”*, *„la cum arată trotuarele, la cum arată străzile, la cum arată semnalistica, la cum arată anumite spaţii verzi”*; *„Poiana trebuie să arate impecabil. Pentru că atunci ai justificarea de ce este o staţiune scumpă. [...] dacă tot ne lăudăm noi că este un Courchevel al României, păi fă-o să fie Courchevel. Că nu e astăzi”* (Subiect 18) [D].

Subiecţii 19–20 sunt mai critici:

> *„Poiana astăzi oferă doar spaţii de cazare, atât. Şi nu numai că oferă doar spaţii de cazare, cei care oferă spaţii de cazare sunt extraordinar de individualişti şi nu există nimic făcut în comun*

[163] Profit.ro, 9 mai 2022, sezonul de schi 2021–2022 în Poiana Braşov (2.022.377 de treceri, 400.000 mc de zăpadă artificială, zece tunuri mobile bugetate): https://profit.ro/profitul-tau/sport/domeniul-schiabil-din-poiana-brasov-va-redeveni-cel-mai-mare-din-tara-20700074

Document consultare publică – draft

în Poiană, în percepția clientului. [...] Poiana ar putea să fie un loc exclusivist, dacă ar oferi și motivații să mergi acolo. Deocamdată este doar un loc de cazare scump." (Subiect 19) [D]

Aceeaşi sursă notează că *„companiile aleg Poiana după ce se termină locațiile din Sinaia. Pentru că Sinaia este mult mai cochet, mult mai primitor, mult mai bine organizat, numai că nu mai are capacități"* (Subiect 19) [D]. Sinaia este, de altfel, reperul invocat şi din interiorul staţiunii: *„Uită-te să vezi cum s-a dezvoltat Sinaia. [...] au schimbat tot peisagistic. Când intri în Sinaia, deja ești în modul ăla de vacanță"* (Subiect 6) [D].

2.6.3. Centrul lipsă şi „modul de vacanţă"

Staţiunea nu are un centru. Lipsa lui este resimţită din interior ca absenţă a vieţii şi ca imposibilitate de a organiza ceva festiv. O participantă la atelierul 01 a descris contrastul dintre oraş şi staţiune într-o duminică de decembrie:

„Într-o duminică, după ora 18:00, am mers în Braşov pentru cină. Am luat autobuzul şi am coborât în Braşov. Când am terminat cu cina, Braşovul frumos, luminat, zumzăit, nu era un loc nicăieri să te aşezi la masă [...]. Şi ne-am întors în Poiană cu autobuzul: beznă totală! Vorbim de 7 decembrie. Beznă totală în Poiană! Doar câteva lumini aprinse pe strada principală, nimic împodobit. Braşovul plin de viaţă, iar în Poiană pauză. Discrepanţa a fost aşa de mare încât m-a apucat o tristeţe profundă!" (atelierul 01) [D]

Răspunsul colegilor din sală a numit cauza: *„Târgul de Crăciun a fost în Braşov, în Poiană n-a fost deloc Târg de Crăciun"*; *„Pentru că staţiunea nu e definită, nu avem un centru clar. Unde punem un brad? Avem aleea asta, dar e plină de chioşcuri. Ne trebuie un pietonal! Un pietonal cu iluminat, cu bănci, de la biserică până în Poiana Mică, legat prin traseul forestier"* (atelierul 01) [D].

„Modul de vacanţă" este expresia pe care consultarea a produs-o pentru ceea ce lipseşte la sosire. Subiectul 6 o descrie ca pe o stare care trebuie să înceapă la intrarea în staţiune, nu la recepţie: *„Trebuie să intri direct! Nu când intri în recepţie, nu când... nu! [...] «Uau, am ajuns! Băi, ce mişto e!» Dacă nu ai chestiile astea încă de la bun început, e doar încă o cazare la un hotel, când eşti pe-acolo prin Poiană [...] n-ai unde să stai, să admiri nimic, pentru că nu ai! Nu ai o bancă, nu ai un loc"* (Subiect 6) [D]. Şi descrie ce ar trebui să simtă turistul: *„mândru că a ajuns în locul ăla: «Băi, am ajuns în Poiana Braşov!»"*; *„să le pară rău că nu mai este încă o zi"* (Subiect 6) [D].

Operatorii recunosc şi ei că, în ultimii ani, nu staţiunea, ci hotelurile o fac să fie o destinaţie: *„Imaginaţi-vă că anulaţi toate hotelurile mari, anulaţi Spa-urile, închideţi sălile de conferinţă. Ce mai rămâne în Poiană?"* (atelierul 01), la care un instructor de schi a răspuns cu legea de bază a turismului: *„turistul este atras de activitatea pe care o face. La mare vine pentru plajă, la munte vine pentru pârtie, pentru drumeţie. Cazarea şi masa sunt conexe, vin după aceea. Nu poţi să pui căruţa înaintea boilor!"* (atelierul 01) [D]. Moderatorul a rezumat: participanţii văd Poiana *„ca pe un loc relativ lipsit de viaţă în afara spaţiilor hoteliere şi în care nu se întâmplă lucrurile în mod coordonat"*, iar sala a confirmat: *„Exact! Nu se întâmplă coordonat"* (atelierul 01) [D].

Studiul din 2013 al domeniului schiabil, reluat în Conceptul de turism din 2023, numea aceeaşi lipsă: staţiunea nu are *„un centru al staţiunii, un nucleu vital, «inima staţiunii»"*; actualizarea din 2023 constata că lipsa centrului îi împinge pe turişti spre centrul Braşovului, cu autoturismul (Conceptul) [D].

Document consultare publică — draft

2.6.4. Kitsch-ul: parcarea de sub teleferic, chioşcurile, „bazarul"

Ceea ce turistul vede la sosire în zona cea mai frecventată a staţiunii, baza instalaţiilor pe cablu şi parcarea de lângă ele, este descris în consultare astfel:

> *„Dacă te plimbi pe acolo şi vezi răgăliile alea de... Sunt foarte dur cu Poiana, dar sunt dur pentru că îţi zic percepţia clientului. Avem bazar în toată regula în Poiană, cum e ăla din Buşteni, cum e ăla din Comarnic, pe dreapta. Very low end. Avem o grămadă de nenorociri pe o pârtie acolo, care arată ca la Târlung, bâlci, Balcani şi aşa mai departe."* (Subiect 19) [D]

Acelaşi subiect: *„N-aş vrea să mă duc prin Poiană şi să văd clădiri dărăpănate. N-aş vrea să mă duc prin Poiană şi să văd pajişti întregi cu iarbă de aia aşa. Chioşcul ăla îl ştiu de când eram în liceu, frate. Ce caută acolo, la intrarea în Poiană, un chioşc?"* (Subiect 19) [D]. Subiectul 13 descrie acelaşi lucru din perspectiva produsului: *„nu aş vrea ca oamenii să vină doar în Poiana Braşov să mănânce un kurtos şi un langoş"* (Subiect 13) [D]. Masa 2 a atelierului 01 a cerut *„păstrarea autenticităţii şi eliminarea comerţului ieftin/kitsch"*, iar moderatorul a pus pierderea autenticităţii *„cu vânzarea de tot felul de produse kitsch"* între ameninţările destinaţiei, *„nu mai zic de Bran"* (atelierul 01) [D]. Subiectul 6 a formulat cel mai simplu motivul pentru care kitsch-ul contează: *„Omul când vede ordine şi linişte şi că totu-i pus la loc şi aşa, nu-şi permite să fie ţăran"* (Subiect 6) [D].

Problema este, prin urmare, una de reguli. Comerţul din parcarea de sub teleferic există pentru că nimic nu îl împiedică şi nimic nu îl selectează. Fără reguli de acces, un centru nou al staţiunii ar atrage exact acelaşi comerţ, în loc nou [I].

2.6.5. Seara: „ce face turistul de la 17 la 22"

Subiectul 18 formulează astfel problema serii:

> *„În Poiană una dintre întrebările-cheie este ce face turistul începând cu ora 16:00. Da? Pentru că lucrurile sunt simple: la 16:00–16:30 s-a terminat ziua de schi. No, şi trebuie să ai într-o abordare strategică răspunsul la întrebarea ce face turistul de la ora 17:00 după ce a făcut duş, la ora 22:00. Şi, din păcate, răspunsul pe care eu îl găsesc azi în Poiană este că nu face nimic, ba mai mult, se întoarce în Braşov. [...] Şi-atuncea e bine că se-ntoarce în Braşov, dar tu mai creezi o zonă de problemă."* (Subiect 18) [D]

Consultarea indică trei cauze. Zona de divertisment *„este spre zero"*, iar centrul multifuncţional *„mi se pare că este un eşec"* (Subiect 18) [D]. Plimbarea de seară, care ar fi forma naturală de ocupare a acestor ore, este blocată de două lucruri: nu există pe unde (*„nu poţi să mergi pe jos"*, Subiect 6) şi nu este sigură (*„ursul iese la 9:00, 8:00 pe stradă"*, Subiect 6) [D]. Iar braşoveanul care ar putea umple terasele serii nu urcă: *„nu mă interesează zero Poiana, în afară de un spa; unde mănânci în Poiană? două locuri maxim"* (Subiect 22) [D].

2.6.6. Accesul şi parcarea

Subiectul 15 descrie mecanismul blocajelor din zilele de vârf: braşovenii *„pleacă la 7:00 dimineaţa, sâmbăta şi duminica, ca să parcheze cât mai aproape de principalele mijloace de transport pe cablu"*; în zilele în care *„este totul roşu pe Waze"*, *„rămân autobuzele blocate nu pentru că sunt Bucureşti, Gorj, Constanţa, ci pentru că există numere de Braşov şi chiar poate-s mai mult de jumătate"* (Subiect 15) [D]. Cifra de *„4.000 de maşini"* la care *„Poiana s-a blocat"* circulă ca informaţie neverificată (Subiect 18) [D]. Statutul drumului este bariera legală: *„nu se poate închide un drum naţional.*

Document consultare publică – draft

Acuma, dacă acest drum va trece la Primăria Municipiului Braşov cu denumire Drumul de Poiană [...] atunci se aplică alte reguli. Dar până atunci [...] doar Comisia de Circulaţie poate să-l închidă pe intervale scurte de timp când sunt evenimente" (Subiect 15) [D]; un alt subiect are o lectură juridică diferită, după care drumurile naţionale care traversează localităţile sunt administrate de acestea (Subiect 23) [D]. Lipsa de predictibilitate a închiderilor loveşte direct operatorii: *„Noi nu ştim când se închide drumul de Poiană, ne trezim cu un... «Băi, vezi, nu coborâţi pe Râşnov», pe grupul nostru"* (Subiect 6) [D].

Parcarea de transfer din Poiana Mică, cu 434 de locuri, deschisă în 2017, cu transfer cu microbuze spre staţiune[164], este lăudată (*„colosal, mană cerească"*, Subiect 13) şi, în acelaşi timp, descrisă ca nefolosită la potenţial: *„parcarea din Poiana Mică, care-i mai mare decât Poiana Mare, dar îi zicem Poiana Mică"* (Subiect 15) [D]. Conceptul din 2023 consemna că parcările staţiunii *„nu operează ca un sistem"*, fără monitorizarea şi comunicarea locurilor libere, că parcarea din Poiana Mică *„este prea joasă pentru anumite tipuri de autovehicule"* şi că unele parcări intermediare nu au acces pietonal (Conceptul) [D]. Un interlocutor al cercetării doctorale despre geografia simbolică a oraşului spunea acelaşi lucru despre *„parcarea din Poiană"*: *„maşina mea nu intră în parcarea aia şi s-au cheltuit foarte mulţi bani acolo"* [D]. Soluţiile propuse se împart în două familii. Prima cere accese noi: extinderea domeniului schiabil spre Râşnov cu parcări la baza pârtiilor (*„ar aduce cu sine o descongestionare inclusiv la capitolul parcări"*, Subiect 15), un al treilea acces, telecabina Braşov–Poiana (Subiecţii 11, 15, 18) [D]. A doua refuză explicit accesele noi:

> *„N-aş umbla la drum, cum zic toţi că trebuie să dublăm accesul, nu e adevărat. Când te duci în St. Moritz, drumul e de două benzi: o bandă dus, una întors. Dar când ajungi acolo găseşti şi parcări, găseşti şi hoteluri, găseşti şi lac. [...] Toată lumea merge în coloană. Dar când ajungi în staţiune ţi-ai găsit locul."* (Subiect 19) [D]

Între cele două, Subiectul 18 formulează decizia în termeni de poziţionare: *„dacă vrei să creezi big events, atunci trebuie să rezolvi problema afluirii şi defluirii. Dacă vrei să rămâi mic, cochet şi scump, no, atunci trebuie să faci contrariul: să nu creezi alte accese"* (Subiect 18) [D]. Soluţiile de gestiune, în schimb, sunt consensuale: *„nu aş mai lăsa maşinile să depăşească Poiana Mică"* (Subiect 18); aplicaţia cu locurile de parcare libere (*„ne uităm pe o aplicaţie şi vedem câte locuri de parcare mai sunt libere în Poiana Braşov"*, Subiect 15); autobuzul direct din Bartolomeu *„dotat pentru schiuri, echipament"* (Subiect 11); legătura rapidă aeroport–centru–Poiana într-un abonament integrat al destinaţiei, *„vii la Braşov, stai trei nopţi, dar nu-ţi trebuie autoturism"* (Subiect 13) [D].

2.6.7. Siguranţa: fauna, pârtia şi bike parkul

Ursul este tema cu cea mai mare incidenţă din seria de interviuri (12 din 22) şi, pentru staţiune, cea cu efectul cel mai direct asupra produsului. Efectul asupra locuitorilor staţiunii este descris de Subiectul 6: *„Eu personal nu ies cu copiii seara şi nici ai mei nu mai ies. După ora 7:00"*; *„Gândeşte-te la ăia care vor să facă jogging, nici ei nu mai pot. [...] Că şi dimineaţa sunt"* (Subiect 6) [D]. Efectul asupra afacerilor este confirmat de Subiectul 8: *„ne-a adus într-adevăr pierdere de business efectivă şi cuantificabilă"* (Subiect 8) [D]. Capacitatea de răspuns este descrisă în atelierul 01: *„Există o singură echipă de intervenţie practic în tot Braşovul şi nu doar aici, ci şi în împrejurimi"*; *„apelurile*

[164]Adevărul, 30 august 2017, parcarea din Poiana Mică (434 de locuri, transfer cu microbuze): https://adevarul.ro/stiri-locale/brasov/parcarea-ultramoderna-din-poiana-mica-se-va-1807053.html

Document consultare publică – draft

pentru urşi sunt din toată zona metropolitană! Sunt vreo 60 de urşi numai prin Săcele" (atelierul 01) [D]. Viitorul staţiunii în lipsa siguranţei este formulat ca avertisment:

> *„Nicio destinaţie turistică nu va creşte, mai mult decât atât, riscă să intre în faliment dacă nu e siguranţă. Şi din punct de vedere sociologic, nu trebuie să pui problema că într-adevăr în Poiană în 2034, cu hoteluri care sunt la limita rentabilităţii, vom fi de fapt Poiana plină de buruieni, Poiana plină de locaţii închise, de lăcăte şi de urşi!"* (atelierul 01) [D]

Consultarea conţine şi cadrul de răspuns, pe care capitolul P3 îl organizează, la nivelul destinaţiei, pe trei paliere (D5): prevenţia, prin patrule (*„aş face o patrulă permanentă"*, Subiect 6) şi prin gestiunea deşeurilor (*„un urs hrănit de om este un urs mort"*, Subiect 15; *„Ursul nu e vinovat. Vinovaţi suntem noi, oamenii"*, Subiect 11); informarea şi educaţia; observarea responsabilă, cu zone de observare în afara staţiunii şi regula *„entuziasmului corelat cu distanţa"* (Subiect 8), fără hrănire [D/I]. Gestiunea populaţiei rămâne în competenţa autorităţilor stabilite de lege. Pe pârtie, Subiectul 11 numeşte sursa accidentelor grave: *„sănii scăpate de sub control care au lovit alte persoane"*; soluţia este delimitarea strictă a pârtiilor de schi de cele de sanie şi de tubing (coborârea pe colac), cu modelul pârtiei de tubing din Poiana, *„care este contrapantă, nu e nimeni pus în pericol"* (Subiect 11) [D]. Conceptul din 2023 constata, pe aceeaşi temă, că se schiază *„riscant şi în viteză pentru nivelul de aglomeraţie din anumite zile"* şi că riscul de accidente rămâne ridicat din cauza suprapunerii schiorilor de niveluri diferite şi a intersecţiilor de pârtii (Conceptul) [D]. Pe trasee, lipsesc regulile aplicate şi informaţia de localizare: *„turistul care vine, în general nu ştie unde se află: «Sunt în Braşov, sunt pe pârtie». «Care pârtie? Unde?»"* (Subiect 11) [D].

Bike parkul şi transportul pe cablu. Vara, siguranţa staţiunii depinde de parcul de ciclism montan şi de instalaţiile pe cablu care urcă bicicliştii. Bike parkul de pe domeniul schiabil, iniţiat în 2020 (Conceptul) [D], a avut în sezonul 2026 şase trasee, cele mai multe cu plecare de la staţia superioară a telegondolei: două negre (dificile), trei roşii (medii) şi unul albastru (uşor), a cărui primă porţiune este roşie; niciun traseu nu este verde[165] [C]. Gradarea nu corespunde întotdeauna terenului. În interviul cu Subiectul 15, moderatorul a observat că *„albastrul din Poiană e mai degrabă roşu"*, iar subiectul a confirmat: *„Sunt nişte sunt nişte, da, nişte secţiuni unde... Da, sunt. Se întâmplă şi la pârtii"* (Subiect 15) [D]; Subiectul 7 a explicat de ce: *„el a fost gândit pe ce avem noi în munte"* (Subiect 7) [D]. Traseele *„sunt pentru hard enduro, adică pentru cei care se dau mai tare, cu sărituri"* (Subiect 11), iar *„Ce se întâmplă în Postăvaru este pentru o altă categorie de bicicliști"* (Subiect 12) [D]. Hotelierii au tras concluzia pentru familiile care vin în vizită:

> *„pentru noi, localnicii, sunt foarte ok traseele care sunt, dar sunt foarte grele. În a crea nişte trasee mai lejere pentru cei care vin..."* (atelierul 04) [D]

Conceptul din 2023 ajunsese la aceeaşi evaluare: *„Gradul de dificultate al actualei reţele de trasee este mediu, spre dificil, lipsind în continuare opţiunile uşoare"*, iar parcul de ciclism montan *„nu are o administrare clară"* şi nici o schemă explicită de management şi comunicare (Conceptul) [D]. Nevoia unor trasee dedicate apare şi într-un interviu al cercetării doctorale despre geografia simbolică a oraşului (2020): *„hai să facem cabina, să dăm drumul celor cu biciclete să urce, hai să le facem şi trasee ca să nu coboare ei pe pârtia care iarna e pârtie de schi şi să facă şanţuri de la roţi"* [D]. Acelaşi dezechilibru caracterizează domeniul schiabil: studiul din 2013 reluat în Concept

[165]Transilvania 365, 11 iulie 2026, traseele bike parkului Postăvarul (dificultate, lungime, plecare): https://transilvania365.ro/de-weekend-mai-putin-urcat-mai-mult-pedalat-telegondola-deschide-drumul-spre-bike-park-ul-postavarul/

Document consultare publică – draft

constata că 43% din suprafaţa pârtiilor are dificultate mare şi numai 15% dificultate mică (Conceptul) [C]. Iarna şi vara, staţiunea a fost amenajată mai ales pentru utilizatorii experimentaţi [I].

Programul instalaţiilor pe cablu care urcă bicicliştii se stabileşte pe parcursul sezonului, în funcţie de cerere şi de lucrările de revizie. În iunie 2026, bike parkul s-a redeschis cu acces cu telegondola în anumite weekenduri şi cu telescaunul Ruia din 3 iulie[166]; în iulie, telegondola funcţiona *„cel puţin de vineri până duminică”*, cu prelungirea în alte zile numai dacă *„gradul de ocupare va creşte foarte, foarte tare”*[167]; din septembrie, telescaunul Ruia a intrat în revizie, telegondola funcţionează sâmbăta şi duminica, iar în restul săptămânii bicicletele sunt urcate cu telecabina Capra Neagră, funcţionarea instalaţiilor fiind *„adaptată în funcţie de cerere”*[168] [C]. Pentru operatorii de turism activ, programul nu poate fi anticipat:

> *„avem anumite probleme pe partea de operativitate continuă a instalaţiilor din Poiana Braşov pe cablu. Pentru... şi din cauza aceasta nu putem efectiv să estimăm numărul de turişti care vor veni...”* (atelierul 07) [D]

Consecinţa este directă pentru echipele operatorilor (*„nu ştii niciodată câţi oameni ai nevoie în echipă”*), iar viziunea scrisă în acelaşi atelier cere *„Operativitatea continuă a instalaţiilor pe cablu din Poiana Braşov, care pot asigura o continuitate economică a operatorilor”* (atelierul 07) [D].

Telecabina Capra Neagră urcă din staţiune până la 1.775 m, în zona vârfului Postăvaru şi a staţiei meteorologice; telegondola şi telecabina Kanzel urcă la 1.727 m, pe Cristianul Mare, iar telescaunul Ruia la 1.710 m[169] [C]. Din zona staţiei superioare a telecabinei Capra Neagră nu porneşte niciun traseu omologat de bicicletă [I]. Echipa de proiect a identificat, din discuţiile consultării şi din observaţia directă, un mecanism care leagă cele două probleme [I]: atunci când telegondola nu funcţionează, turiştii şi vizitatorii din Braşov cu biciclete urcă cu telecabina Capra Neagră direct în zona vârfului; o parte dintre ei nu au pregătirea necesară pentru coborârea pe un teren dificil, fără traseu amenajat, iar accidentele rezultate pun o presiune constantă pe Salvamont. Seriile publice nu separă bicicliştii în statistica intervenţiilor: serviciul Salvamont al municipiului a avut, în sezonul cald al anului 2025, 117 intervenţii pentru 122 de persoane[170], iar într-o singură zi din iulie 2025 a intervenit pentru patru bicicliști accidentaţi pe traseele de coborâre din Postăvaru, dintre care unul, cu traumatism cranian sever, a fost preluat de elicopterul SMURD[171] [C]. Conceptul din 2023 consemna, din grupul de lucru pentru zona verde a municipiului (Tâmpa–Postăvaru), că circa 30% dintre traseele actuale, inclusiv cele de bicicletă, nu sunt omologate şi că traseele turistice nu au o formă juridică (Conceptul) [D].

Document consultare publică – draft

[166]Monitorul Expres, 15 iunie 2026, redeschiderea traseelor de ciclism montan din Postăvaru: https://www.monitorulexpres.ro/2026/06/15/se-redeschid-traseele-de-mountain-bike-din-postavarul/
[167]G4Media, 16 iulie 2026, programul telegondolei pentru bike park: https://www.g4media.ro/50-reducere-pentru-brasoveni-la-transportul-cu-telegondola-in-bike-park-postavarul-vinerea-brasovenilor-pentru-bikeri-daca-gradul-de-ocupare-va-creste-foarte-foarte-tar.html
[168]BizBraşov, 17 septembrie 2026, programul instalaţiilor pe cablu pentru bike park (telescaunul Ruia în revizie; telegondola sâmbăta şi duminica; telecabina Capra Neagră în restul săptămânii): https://bizbrasov.ro/2026/09/17/program-transport-cablu-bikepark/
[169]Datele operatorului instalaţiilor pe cablu din Poiana Braşov (altitudinea staţiilor superioare, lungimea instalaţiilor): https://www.discoverpoiana.ro/ro/instalatii-poiana-brasov
[170]Bilanţul Salvamont Braşov pentru 2025 (Brasov.net, 16 ianuarie 2026): https://www.brasov.net/bilantul-salvamont-brasov-pentru-anul-2025/
[171]Ziarul Financiar, 5 iulie 2025, accidente pe traseele de ciclism montan din masivul Postăvaru: https://www.zf.ro/eveniment/accidente-in-lant-pe-trasee-de-ciclism-montan-din-masivul-postavaru-22849450

Din consultare, din Concept și din datele publice rezultă trei verigi slabe ale siguranței de vară, legate între ele [I]: trasee mai grele decât gradarea lor, fără trasee ușoare; un program al instalațiilor pe cablu care nu poate fi anticipat; o instalație care urcă bicicletele într-o zonă fără traseu omologat. Prima ține de amenajarea și de administrarea bike parkului (D3-e), a doua de acordul dintre Primărie și operatorul instalațiilor pe cablu (D1-f), a treia de o regulă de acces (D6-e).

2.6.8. Activele publice adormite

Stațiunea are trei active publice care nu produc nimic. Stadionul Poienii *„este într-o stare deplorabilă"* și patinoarul acoperit *„nu funcționează"* de circa trei ani, din cauza unor infiltrații la acoperiș și a unor litigii, ambele în proprietatea Ministerului Sportului (Subiect 8) [D]. Centrul de Agrement, în administrarea Primăriei, este evaluat divergent în funcție de funcția pe care o privește fiecare: *„un fel de struțocămilă"*, *„nici-nici"*, ca spațiu de conferințe (Subiect 8); *„un eșec"* (Subiect 18); dar *„un centru foarte fain: cu cățărare, are pistă de bowling, tenis"*, ca agrement și alternativă pe vreme rea (Subiect 11) [D]. Cantonamentele sportive se cazează în stațiune, dar se antrenează în Brașov sau la Cristian: *„mai toate locațiile mari avem anual solicitări pentru cantonamente, dar ei vin [...] cazare, masă, dar pregătirea efectivă sportivă o fac la bazele din Brașov"* (Subiect 8) [D]. Sania de vară de pe pârtia Bradul, cu o coborâre de 990 m, licitată de Primărie în noiembrie 2023 pentru proiectare și execuție la o valoare estimată de 17,25 milioane lei[172], este descrisă de administrație ca *„aprobată"* (Subiect 13) [D]; stadiul ei actual nu a putut fi confirmat din surse publice. Conceptul din 2023 includea sania de vară, alături de o sanie de iarnă, de un spațiu dedicat evenimentelor în aer liber și de o bază de sport, în planul de investiții propus pentru stațiune, iar viziunea lui cerea *„un centru de agrement funcțional și de calitate"* (Conceptul) [D].

2.6.9. Prețul, gastronomia și identitatea

Percepția *„scump"* este recunoscută de operatori și apărată economic. *„Cam toată lumea ne spune același lucru: «Măi, sunteți scumpi!»"*; prețul vine din *„calitatea mărfii, calitatea oamenilor"*, din forța de muncă autohtonă și din lanțul de furnizori, iar reducerea lui pentru volum a fost discutată și respinsă: *„reducerea prețului nu o să vină la pachet cu un volum de clienți, ba din contră, poate să ne aducă niște clienți pe care nu cred că ni-i dorim [...] pe termen lung impactul va fi de reducere a calității turistului"* (Subiect 8) [D]. În același timp, din interior se recunoaște că oferta este *„pentru toate buzunarele"*: *„găsești camere de la 250 la 800"*, *„avem și de 3 stele, avem și de 4, și de 5, și chiar și de 2 stele"* (Subiect 6) [D].

Gastronomia stațiunii este percepută în recenzii ca *„tradițional, românesc, rustic"* (22,9%) [C], ceea ce moderatorul a corectat în interviu: *„gastronomia din Poiană nu-i tradițională, e mai degrabă rustică"*, iar operatorul a confirmat (Subiect 8) [D]. Din oraș, verdictul este mai aspru: *„e un jaf total; farfurii complicate și nerelevante, care arată toate la fel"*, cu remediul unei identități gastronomice a fiecărui local, *„cinci preparate ale noastre de aici, făcute corect, mâncare cinstită"* (Subiect 22) [D]. Capitolul G a preluat acest remediu pentru întreaga destinație.

[172]Economica.net, 20 noiembrie 2023, licitația Primăriei Municipiului Brașov pentru sania de vară de pe pârtia Bradul (17,25 milioane lei, coborâre de 990 m): https://www.economica.net/?p=707518 ; Adevărul, 21 noiembrie 2023: https://adevarul.ro/stiri-locale/brasov/omul-gospodar-isi-face-vara-car-si-iarna-sanie-2318182.html

Document consultare publică – draft

2.6.10. Cooperarea operatorilor şi experienţa comună a staţiunii

Constatarea traversează întreaga consultare: experienţa turistului în Poiana se opreşte, în mare parte, la limita unităţii în care este cazat. Operatorii au investit în propriile unităţi şi au construit, fiecare, o ofertă completă în interiorul lor, dar staţiunea, ca experienţă comună, lipseşte. Subiectul 8 descrie felul în care s-a ajuns aici:

> *„Ştii că înainte toată lumea îşi punea pe paginile proprii, pe site-urile proprii: obiective, obiective. După care au intrat cumva într-un con de umbră, fiecare s-a focusat pe ceea ce are în curtea proprie şi pe ceea ce poate oferi cu surse proprii. Era cazare, era masă, erau serviciile indoor, spa-urile şi activităţile proprii fiecărei locaţii."* (Subiect 8) [D]

Din afara staţiunii, rezultatul este perceput la fel. *„Poiana astăzi oferă doar spaţii de cazare, atât"*, iar cei care le oferă *„sunt extraordinar de individualişti şi nu există nimic făcut în comun în Poiană, în percepţia clientului"* (Subiect 19) [D]. Atelierul 01 a ajuns la aceeaşi concluzie: *„Poiana, în ultimii ani, nu mai este neapărat o destinaţie prin sine, ci locaţiile (hotelurile) o fac să fie o destinaţie"*; moderatorul a rezumat că participanţii văd staţiunea ca pe un loc *„în care nu se întâmplă lucrurile în mod coordonat"*, iar sala a confirmat: *„Exact! Nu se întâmplă coordonat"* (atelierul 01) [D]. Subiectul 6 descrie aceeaşi situaţie din perspectiva operatorului mic: *„fiecare face ce poate, fiecare se zbate să reuşească să facă ceva"* (Subiect 6) [D].

Consultarea arată şi că lucrurile au început să se schimbe. Subiectul 8 numeşte schimbarea *„moment de maturizare"* şi o explică prin felul în care operatorii au înţeles competiţia:

> *„Pentru că cred că foarte mulţi dintre noi, foarte mult timp, am gândit greşit ideea asta de competiţie. Competiţia este bună şi trebuie să ne diferenţiem [...] fiecare prin produse proprii, dar totuşi trebuie să avem şi nişte elemente de unicitate, iar unicitatea asta ne poate aduce şi o eficienţă, şi un revenue, şi un share de costuri. Iar noi [...] am uitat că putem să fim separaţi, dar împreună, da? Şi [...] ne-am făcut fiecare ziduri în jurul locaţiilor noastre şi am crezut că dacă vorbim unii cu ceilalţi şi share-uim informaţii şi încercăm să facem lucruri împreună, de fapt nu facem altceva decât să diminuăm cererea proprie, ceea ce este total [...] neadevărat."* (Subiect 8) [D]

Întrebat dacă operatorii şi-au dărâmat zidurile sau doar le-au micşorat, Subiectul 8 a răspuns: *„Le-am micşorat cu siguranţă"* (Subiect 8) [D]. Explicaţia dată de acelaşi subiect este una de cadru: *„ne-au lipsit [...] elementele acelea de [...] integrare, acele elemente care să ne adune împreună [...], dar acuma avem cadrul, ne-am putut aşeza la aceeaşi masă"* (Subiect 8) [D]. În vara lui 2026, discuţia a fost redeschisă cu celelalte unităţi din staţiune (*„Suntem competitori, dar practic suntem şi parteneri"*), pornind de la un model pe care Poiana l-a avut: firmele care *„adunau cererea de la toate hotelurile"*, făceau *„pick-up la fiecare locaţie"* şi organizau tururi *„pentru clienţii Poienii, nu neapărat pentru clienţii hotelului X, Y sau Z. Erau clienţii staţiunii şi aveam cumva o viziune completă în ceea ce comunicam"* (Subiect 8) [D]. Turiştii au primit pozitiv primele pachete construite astfel: au găsit *„pe oferta Poienii [...] elemente similare de [...] identitate a staţiunii"*, păstrând libertatea de a-şi alege hotelul după preferinţe (Subiect 8) [D].

Cooperarea nu este însă consolidată. Subiectul 19 constată că *„există colaborare, dar nu există voinţă"*, între hotelieri şi în relaţia cu administraţia (Subiect 19) [D]; în atelierul 01, *„Noi trebuie să fim uniţi şi să promovăm pachete comune!"* a fost formulat ca deziderat, nu ca stare de fapt

Document consultare publică – draft

(atelierul 01) [D]; presa consemnează cel puţin o retragere din Asociaţie pe fond de dezacord asupra promovării[173].

Consultarea conţine două repere pentru o staţiune care funcţionează unitar. Primul este intern: Poiana ar trebui să facă, *„la nivel macro”*, ceea ce face un complex hotelier mare care a înţeles *„că trebuie să le dea oamenilor de toate: agrement, Spa, restaurante, evenimente”* (atelierul 01) [D]. Al doilea este extern. Subiectul 11 descrie o staţiune din Canada în care numele staţiunii era prezent la toţi operatorii, cardul de reducere era valabil *„indiferent de operatorul economic la care mergeam noi, indiferent de magazin”*, iar programul de după schi era extins la nivelul întregii staţiuni: *„s-a mers pe o idee generală [...] Şi atunci au creat o idee de staţiune profi”* (Subiect 11) [D]. Subiectul 19 formulează ţinta astfel: *„servicii unitare, concurenţiale, dar unitare”* (Subiect 19) [D].

În matricea consolidată, tema are două coduri dedicate staţiunii: A25, memoria modelului organizat şi cooperarea maturizată din Poiana (3 interviuri, 3 ateliere), şi C25, standardizarea şi brandul unitar de staţiune (3 interviuri) [C]. La nivelul întregii destinaţii, lipsa stratului de agregare, adică a excursiilor, pachetelor şi integratorilor care leagă ofertele separate (B8), apare în 12 interviuri şi 3 ateliere, iar propunerea unui asemenea strat, cu card sau bilet unic (C4), în 11 interviuri şi 6 ateliere [C].

Pentru strategie, constatarea are o consecinţă directă. Investiţia publică din secţiunea 5 poate da staţiunii un centru, alei, iluminat şi reguli, iar standardul fiecărui operator poate rămâne ridicat; fără cooperarea operatorilor, turistul continuă să consume hoteluri bune într-o staţiune fără experienţă comună. O parte din serviciile care fac diferenţa dintre un loc de cazare şi o staţiune (transportul intern, activităţile organizate, seara, informarea, pachetele, cardul staţiunii) nu poate fi oferită de niciun operator singur şi nici de autoritatea publică, pentru că sunt servicii private. Ele depind de operatori, împreună. Capitolul tratează, de aceea, cooperarea operatorilor ca direcţie strategică distinctă (D7) [I].

2.6.11. Guvernanţa: trei falii

Prima falie este cea de prioritizare, trăită din staţiune ca abandon relativ:

> *„Priorităţile Poienii nu coincid cu ale Braşovului şi discrepanţele sunt mari şi se văd cu ochiul liber. Noi nu suntem conectaţi la nimic, nimic, nimic ce se întâmplă în Braşov. În afară de faptul că-ţi dă cu mătura, strânge gunoiul, chestii pe care le şi plătim, şi se taie iarba [...] şi că ne pun ultimele becuri rămase de acum doi ani prin pod [...] de Crăciun [...]. Asta înseamnă că cineva nu prioritizează.”* (Subiect 6) [D]

„Suntem foarte puţini votanţi din Poiana Braşov, motiv pentru care administraţia locală nu prea ne ia în seamă” (atelierul 01) [D]. A doua falie este cea de cooperare în interiorul industriei, tratată în secţiunea 2.6.10: zidurile dintre operatori au fost *„micşorate”* (Subiect 8), dar cooperarea nu este încă o practică stabilă (*„există colaborare, dar nu există voinţă”*, Subiect 19) [D]. A treia falie este cea dintre oraş şi staţiune, numită în ateliere *„ruptură”* (tema B57) şi descrisă de conducerea OMD, în atelierul mediului academic, ca *„mult mai adâncă decât am crezut”*; în atelierul hotelierilor, competiţia indirectă dintre Braşov şi Poiana a fost numită *„cel mai greu obiectiv”* al

[173]Bursa, 29 ianuarie 2024, interviu cu un investitor hotelier din Poiana Braşov („Poiana Braşov is a tourist resort, not a neighborhood of Braşov”): https://www.bursa.ro/stefan-timt-entrepreneur-poiana-brasov-is-a-tourist-resort-not-a-neighborhood-of-brasov-and-that-is-why-it-must-be-promoted-46357157

Document consultare publică – draft

organizaţiei de management [D]. Din afară, relaţia este *„ca uleiul cu apa”*, deşi *„sunt dependente”*, cu o cauză structurală: *„noi nu avem comunitate acolo”*; *„Predealul e mort, cumpărat de bucureşteni care nu locuiesc acolo; aceeaşi problemă e cu Poiana”* (Subiect 21) [D]. Cel mai important atu urbanistic al staţiunii, compactitatea fără zonă rezidenţială, este în acelaşi timp cauza celei mai mari slăbiciuni de guvernanţă: nu există o comunitate care să ceară [I].

2.7. Conceptul de turism din 2023: problemele şi soluţiile identificate pentru staţiune

Conceptul de turism al municipiului, elaborat în 2023[174], tratează Poiana Braşov ca pe una dintre cele patru zone turistice ale municipiului şi dedică o secţiune separată reanalizării studiului din 2013 al domeniului schiabil. Documentul este folosit aici ca sursă de informaţii secundare, cu statutul precizat în secţiunea 1.4. Constatările lui sunt redate cu atribuirea *„(Conceptul)”* şi cu marcajul [D], pentru că reproduc, prin filtrul autorilor, poziţiile participanţilor la grupurile de lucru; datele numerice preluate de document din studiul din 2013 sunt marcate [C], cu gradul de încredere SS în Anexa C. Constatările din 2023 provin din alte discuţii, cu alţi participanţi şi cu alţi autori decât consultarea din 2026; acolo unde coincid cu aceasta, convergenţa întăreşte diagnosticul capitolului [I].

Ce funcţionează, potrivit grupului de lucru. Grupul de lucru al staţiunii, reunit la 17 martie 2023, a reţinut ca puncte tari renumele naţional, poziţia în centrul ţării, poziţionarea pe segmentul premium, componenta de turism de afaceri şi evenimente, raportul calitate–preţ al domeniului schiabil, cu un singur abonament pentru tot domeniul, curăţenia îmbunătăţită, serviciul Salvamont, transportul public, competiţiile sportive, infrastructura de ciclism montan *„pentru nivelul avansat”* şi apariţia unei săli de conferinţe de 1.000 de locuri (Conceptul) [D]. Grupul a împărţit anul staţiunii în patru perioade: sezonul de iarnă (20 decembrie – 28 februarie, la care se adaugă perioada Paştelui), sezonul de vară (1 iulie – 10 septembrie), un sezon preponderent de afaceri şi evenimente (10 septembrie – 20 decembrie) şi un extrasezon (1 martie – 30 iunie) (Conceptul) [D]; seriile din Tabelul 3 confirmă că lunile martie–mai sunt cele mai slabe ale anului [C].

Ce nu funcţionează şi ce propune grupul de lucru. Tabelul 5 reuneşte problemele identificate în Concept pentru staţiune, regăsirea lor în consultarea din 2026 şi măsurile capitolului care le răspund.

Tabelul 5. Problemele staţiunii identificate în Conceptul de turism din 2023, regăsirea lor în consultarea din 2026 şi măsurile capitolului

Problema identificată în Concept (2023)	Regăsirea în consultarea din 2026	Măsura capitolului
Lipsa unui plan clar de urbanism şi a unui centru al staţiunii; lipsa magazinelor	convergentă: centrul lipsă şi „modul de vacanţă” (secţiunea 2.6.3; atelierul 01; Subiecţii 6, 18)	D2-a, D2-b, D2-b1
Investiţiile de tip aparthotel, care aduc „un volum şi mai mare de turişti şi semi-rezidenţi”; propunerea unui PUZ cu limite pentru construcţiile de tip	convergentă: „destinaţie fără blocuri de apartamente” (atelierul 01); autorizările din trecut (Subiect 19)	D2-a, D5-b

[174]Detente Consultants şi Asociaţia de Ecoturism din România, „Concept de turism pentru Municipiul Braşov. Analiză, viziune, obiective, măsuri”, 2023, proiectul „Creşterea capacităţii de management durabil a destinaţiei turistice Braşov la nivelul judeţului şi al municipiului”, cod SIPOCA 1043 / MySMIS2014+ 151424, Programul Operaţional Capacitate Administrativă 2014–2020; documentul nu este publicat online.

Document consultare publică – draft

Problema identificată în Concept (2023)	Regăsirea în consultarea din 2026	Măsura capitolului
apartament şi cu un procent de ocupare a terenului dat ca exemplu de 25%		
Infrastructură insuficientă pentru mers pe jos (trotuare, trasee scurte prin pădure); trotuare greu de folosit sau inexistente iarna	convergentă: „nu poţi să mergi pe jos” (Subiect 6); pietonalul cerut în atelierul 01	D2-c, D2-g
Parcările nu funcţionează ca sistem: fără informare despre locurile libere; parcarea din Poiana Mică prea joasă pentru unele autovehicule; parcări intermediare fără acces pietonal	convergentă: aplicaţia de parcare (Subiect 15); fluxurile de vârf (Subiecţii 15, 18)	D1-a, D1-g
Două fronturi de acces la domeniul schiabil, la telegondolă şi la baza pârtiei Bradul, fără o legătură uşoară între ele; folosirea haotică a spaţiului de pietoni, autoturisme, autobuze şi transportul hotelurilor	parţială: consultarea descrie baza telefericului ca loc de comerţ neintegrat (secţiunea 2.6.4), nu legătura dintre fronturi	D2-b, D7-c
Siguranţa pe pârtie: se schiază „riscant şi în viteză”; competiţiile secţionează domeniul schiabil	convergentă: conflictul schi–sanie (Subiect 11); siguranţa pe pârtie (atelierul 07)	D6-c
Lipsa infrastructurii de bicicletă pentru nivelurile uşor şi mediu; bike park „mediu, spre dificil”, fără opţiuni uşoare şi fără administrare clară	convergentă: Subiecţii 7, 11, 12, 15; atelierele 04 şi 07 (secţiunea 2.6.7)	D3-e, D6-e
Circa 30% dintre trasee, inclusiv cele de bicicletă, neomologate; traseele turistice fără formă juridică	convergentă: documentaţia „extrem, extrem de stufoasă” (Subiect 15); indicatoarele care nu pot fi autorizate (Subiect 6)	ghişeul unic (secţiunea 5.5), D3-e
Lipsa informării în timp real asupra stării pârtiilor şi a funcţionării instalaţiilor (constatare din 2013, menţinută)	convergentă: operativitatea instalaţiilor pe cablu (atelierul 07)	D1-f
Lipsa unui sistem coordonat de date statistice	convergentă: invizibilitatea statistică a staţiunii (secţiunile 1.1 şi 8.1)	secţiunea 8
Lipsa unei poziţionări şi a unei segmentări asumate de toată staţiunea; promovare fragmentată; fără pachete de cazare şi schi	convergentă: „nimic făcut în comun” (Subiect 19); „nu se întâmplă coordonat” (atelierul 01)	secţiunea 3.2; D7-d, D7-h
Ofertă nediversificată: fără pârtii de sanie, parc de zăpadă, trasee pe zăpadă; ofertă insuficientă pentru copii şi începători; lipsa unui spaţiu pentru evenimente în aer liber şi a unei baze de sport	convergentă: centrul de iniţiere în sporturi montane (atelierul 01); cantonamentele fără bază (Subiect 8)	D3-a, D3-b, D3-f, D4-b, D4-d
Accesul fără drumuri noi, prin transport public alternativ (gondolă sau tren cu cremalieră) dintr-un nod de mobilitate din Bartolomeu	parţială: „N-aş umbla la drum” (Subiect 19); telecabina Braşov–Poiana (Subiecţii 11, 15, 18); trenul pe cremalieră (Subiect 23)	D1-b, S2
O echipă de cel puţin două persoane pentru managementul turistic permanent al staţiunii	divergentă ca formă: capitolul nu creează structuri de administrare a staţiunii (secţiunea 6.2)	secţiunea 6.4

Sursa: Conceptul de turism pentru municipiul Braşov (2023), secţiunile despre staţiune, zona verde şi domeniul schiabil; secţiunile 2.3–2.6 ale capitolului. [D]/[I]

Document consultare publică _ draft

Domeniul schiabil, în studiul din 2013 reluat în Concept. După investiţiile din 2010–2011, domeniul schiabil avea circa 80 de hectare de pârtii şi 25 km, iar capacitatea de cazare a staţiunii era estimată la circa 3.200 de locuri (Conceptul) [C]. Studiul încadra Poiana între staţiunile mici spre mijlocii şi consemna, pentru sezonul 2012–2013, un grad mediu de încărcare a instalaţiilor pe cablu de 21,1%, sub pragul de 25% sub care investiţiile nu îşi ating obiectivul, o medie de 2.300 de schiori pe zi faţă de un prag de confort de 3.500 şi 416 accidente într-un sezon (Conceptul) [C]. Actualizarea din 2023 constată că situaţia investiţiilor majore în domeniul schiabil este *„neschimbată faţă de anul 2013”*, că întreţinerea pârtiilor şi cooperarea dintre cei doi operatori ai

domeniului s-au îmbunătăţit şi că trei concluzii ale studiului din 2013 rămân valabile: lipsa unui concept unic şi a unei poziţionări clare, lipsa unei scheme de management şi lipsa unei strategii pentru o staţiune de patru sezoane (Conceptul) [D].

Ce preia capitolul. Din Concept, capitolul preia constatările care converg cu consultarea şi cu datele şi propunerile care le răspund: PUZ-ul staţiunii, cu limite pentru construcţiile de tip apartament (D2-a, D5-b); infrastructura pentru mers pe jos (D2-c); sistemul de parcări, cu informare despre locurile libere şi cu verificarea gabaritului parcării din Poiana Mică (D1-a, D1-g); sania de vară (D3-f); traseele uşoare de bicicletă, inclusiv traseele de anduranţă între Poiana şi Braşov, şi administrarea bike parkului (D3-e); informarea în timp real asupra instalaţiilor pe cablu (D1-f); statistica dedicată (secţiunea 8); stagiile de practică pentru forţa de muncă (D7-f) [I]. Propunerea unei echipe de cel puţin două persoane pentru managementul turistic al staţiunii este preluată numai ca nevoie: în coerenţă cu secţiunea 6.2, capitolul nu creează o structură de administrare a staţiunii, iar sarcinile privind staţiunea se atribuie explicit în echipa existentă a OMD Braşov (secţiunea 6.4) [I].

Între 2023 şi 2026, constatările despre centrul lipsă, mersul pe jos, parcări, traseele uşoare de bicicletă, date şi coordonare au rămas aceleaşi [I]. Persistenţa lor sprijină ordinea intervenţiilor propusă în secţiunea 5: regulile, guvernanţa şi datele întâi, apoi domeniul public al staţiunii.

2.8. Controversele

Consultarea conţine trei controverse. Strategia le tranşează prin poziţionarea din secţiunea 3.2 şi prin opţiunile recomandate în secţiunea 7.

Masă sau *„mic, cochet şi scump”*. Dilema a fost formulată explicit de Subiectul 18 (secţiunea 2.6.6) şi tranşată de Subiecţii 19–20 în favoarea exclusivităţii: *„Eu n-aş vrea să văd în Poiană [...] full board, all-inclusive. Nu! Pentru all-inclusive avem destinaţii destule în ţară. [...] Să meargă în Predeal pentru all-inclusive. Poiana aş lăsa-o pe individual, pe politici faine”*; *„putem să mutăm la Predeal masa, care va vizita Braşovul şi va cheltui în Braşov”* (Subiect 19) [D]. O parte a operatorilor din staţiune şi administraţia susţin însă evenimentele de calibru şi extinderea (atelierul 01, masa 1: *„evenimente culturale şi sportive constante”*, *„domeniu schiabil extins/modernizat”*; Subiect 15) [D]. Massif, festivalul de iarnă din Poiana Mică, este reperul ambelor tabere: operatorii îl descriu ca neadaptat staţiunii (*„nici Masivul nu a fost adaptat la nevoile noastre”*, Subiect 6; *„S-a încercat cu Masif-ul. N-am înţeles de ce a avortat”*, Subiect 18), în timp ce cifrele publice arată două ediţii cu peste 38.000 şi peste 43.000 de participanţi, o ediţie de decembrie 2025 neţinută şi o *„Massif Week”* în martie 2026 care nu este ediţie oficială[175]: discontinuitate, nu eşec [C].

Viitorul schiului. Majoritatea vocilor cer extindere, zăpadă artificială şi instalaţii noi (Subiecţii 7, 11, 15; atelierul 01). Subiectul 23 formulează poziţia contrară, din perspectiva climatului:

> *„Nu mai cred în schi în Poiana Braşov; altitudinea e mică, 1.700 sus e puţin faţă de cât s-a încălzit clima; compensezi cu efort mare, n-are sens.”* (Subiect 23) [D]

[175]Massif (Poiana Braşov), 2023: peste 38.000 de participanţi; 2024: peste 43.000; ediţia din decembrie 2025 neţinută; „Massif Week” 2–7 martie 2026: https://www.revistabiz.ro/massif-festivalul-de-la-brasov-a-atras-peste-42-milioane-de-euro-in-comunitate/ ; https://agerpres.ro/cultura-media/2025/12/16/massif-revine-in-poiana-brasov-cu-un-nou-format-in-perioada-27-februarie---8-martie-2026--1512479 ; https://www.monitorulexpres.ro/2026/02/21/massif-week-aduce-petreceri-in-poiana-brasov-intre-2-si-7-martie/

Document consultare publică – draft

Alternativa aceluiaşi subiect este Postăvarul accesibilizat pentru toate categoriile, trenul pe cremalieră şi un parc de aventură pe Ruia, cu Poiana Mică drept amfiteatru natural pentru festivaluri [D]. Tema nesustenabilităţii climatice (B14) apare în 2 interviuri şi 3 ateliere, iar moderatorul a pus-o deschis între ameninţări în atelierul 01: *„pârtia de schi va deveni probabil o pârtie de montan la un moment dat. Sau cu zăpadă artificială, cine ştie ce tehnologii vor fi”* [D]. Masivul Postăvaru, sit Natura 2000 (ROSCI0207), are altitudinea maximă de 1.783 m[176], ceea ce face ca orice extindere să fie judecată simultan climatic şi de mediu.

Cine este clientul. Staţiunea *„pentru braşoveni”* (dorită în atelierul 01 pentru restaurante, agrement şi consum de zi, cu rezerva că *„braşovenii nu sunt cei care vin la cazare”*), staţiunea *„pentru turistul cu venituri peste medie şi educat”* (Subiecţii 6 şi 8) şi staţiunea *„pentru toate buzunarele”* (Subiect 6) coexistă în discurs. Soluţia stakeholderilor este selecţia prin reguli, standard şi preţ, nu prin excludere: *„clasa va atrage masa, dar o va filtra foarte bine”* (Subiect 19) [D].

2.9. Sinteza diagnosticului

Tabelul 6. Sinteza diagnosticului staţiunii Poiana Braşov pe zece dimensiuni

Dimensiune	Starea de fapt	Evidenţă	Marcaj
Notorietate şi vizitare	Cel mai vizitat (88,5%) şi cel mai cunoscut (89,0% la nevizitatori) obiectiv al Braşovului; nucleu fidel matur, solvabil, cu recomandare de 82%; exclusivitatea percepută polarizat	cercetarea naţională	[C]
Imagine	14,1% dintre vizitatori asociază spontan Poiana cu Braşovul; 12,2% o numesc ca lucrul care le place cel mai mult; 0,4% ca lipsă; 1,6% dintre călători o văd ca destinaţie concurentă	cercetarea naţională	[C]
Experienţă şi sejur	Staţiune descrisă prin experienţe, codificată „iarnă”; 2,08 nopţi (oraş 1,79), străini 2,38, israelieni 3,14; sejururi lungi în vacanţe, nu în extrasezon; valoarea produsă de personal, mâncare, spa, nu de spaţiul public	recenzii; raportul de analiză a destinaţiei	[C]
Piaţă	Tarif 2,2× faţă de oraş, venit pe unitate +70–75%; ocupare 37% (oraş 50%), extrasezon 27%; 2026: ocupare, tarif şi venituri în scădere (−13,8%)	date platforme; INS	[C]
Produs şi spaţiu public	Standard privat ridicat; fără centru, promenadă, alei, iluminat de staţiune, trasee marcate; „modul de vacanţă” absent; seara întunecată; „ce faci de la 17 la 22” fără răspuns; kitsch la baza telefericului	atelierul 01; Subiecţii 6, 8, 13, 18, 19, 22; Conceptul	[D]
Acces	Blocaje de vârf majoritar locale; drum naţional; parcarea de transfer din Poiana Mică (434 de locuri) fără prioritate de flux; parcări care nu funcţionează ca sistem; închideri nepredictibile; două familii de soluţii (acces noi / capacitate de primire)	Subiecţii 6, 11, 13, 15, 18, 19; Conceptul	[D]/[C]
Siguranţă	Urs: rezidenţii nu mai ies seara, pierderi economice, o singură echipă de intervenţie metropolitană; conflict schi–sanie ca sursă a accidentelor grave; lipsa regulilor aplicate pe trasee; vara, trasee de bicicletă mai grele decât gradarea lor, program al instalaţiilor pe cablu stabilit în funcţie de cerere, biciclete urcate în zona vârfului, fără traseu omologat	12 interviuri; atelierele 01, 04, 07; Subiecţii 7, 11, 12, 15; Conceptul; presă	[D]/[C]/[I]
Active publice	Stadion „deplorabil” şi patinoar nefuncţional (Ministerul Sportului); Centrul de Agrement „nici-nici” ca spaţiu de conferinţe, bun ca agrement; sania de vară licitată în 2023, stadiu neconfirmat; cantonamente fără bază de antrenament	Subiecţii 8, 11, 13, 18; presă	[D]/[C]
Cooperarea operatorilor	Ofertă completă în interiorul fiecărei unităţi, fără experienţă comună a staţiunii („nimic făcut în comun”, „nu se întâmplă coordonat”); zidurile dintre operatori „micşorate”, discuţii redeschise în 2026 pentru activităţi şi pachete comune; cooperare fără „voinţă” stabilă	Subiecţii 6, 8, 11, 19; atelierul 01	[D]
Guvernanţă	Cinci categorii de actori fără loc de întâlnire; falie de prioritizare, de cooperare şi oraş–staţiune; cerere de management dedicat; fără comunitate rezidentă; Asociaţia ca unică reprezentare colectivă	Subiecţii 6, 8, 15, 19, 21; ateliere 01, 04, 12	[D]/[I]

[176]Fişa sitului Natura 2000 ROSCI0207 Postăvarul (altitudine 728–1.783 m; municipiul Braşov, Predeal, Râşnov, Săcele), proiectul CARPASIT, Fundaţia Carpaţi: https://carpasit.fundatiacarpati.ro/wp/wp-content/uploads/2022/05/pliant-ROSCI-0207-Postavarul.pdf

Document consultare publică – draft

Sursa: secţiunile 2.1–2.8 ale capitolului.

În raport cu oraşul, situaţia staţiunii este inversă: oraşul are volum fără valoare; staţiunea are valoare fără volum, preţuri premium plătite cu ocupare scăzută, notorietate maximă neconvertită în sejur, un domeniu privat care a investit fără ca domeniul public să îl urmeze. Consultarea arată că staţiunea a rămas *„aceeaşi staţiune prăfuită de ani de zile”* (Subiect 6) din lipsa unui responsabil pentru spaţiul dintre hoteluri, nu din lipsa cererii sau a investitorilor [D/I]. Lipseşte, în aceeaşi măsură, ceea ce numai operatorii pot face împreună: serviciile comune care transformă o sumă de unităţi bune într-o staţiune [D/I].

2.10. Analiza SWOT

Analiza SWOT de mai jos este construită din diagnosticul de mai sus. Fiecare element este urmat de sursa care îl susţine. Punctele tari şi punctele slabe privesc staţiunea aşa cum este; oportunităţile şi ameninţările privesc mediul ei (oraşul, piaţa, climatul, cadrul legal).

Tabelul 7. Analiza SWOT a staţiunii Poiana Braşov

Puncte tari	Puncte slabe
Cea mai mare notorietate (89,0% la nevizitatori) şi cea mai mare rată de vizitare (88,5%) dintre toate obiectivele Braşovului [C]	Fără centru, promenadă, alei, trasee marcate, iluminat de staţiune, peisagistică unitară; „modul de vacanţă” absent la sosire [D]
Nucleu de clientelă fidelă, matură, solvabilă, cu recomandare de 82% şi experienţă „total agreabilă” la 54,8% [C]	Ocupare structural scăzută (37%), extrasezon la 27%, martie 2026 la 13% în segmentul închirierilor pe termen scurt [C]
Poziţionare premium în sens economic: tarif de 2,2× faţă de oraş, venit pe unitate cu 70–75% mai mare [C]	Valoarea produsă numai în interiorul unităţilor (personal, mâncare, spa); spaţiul public nu apare în recenzii [C]
Standard hotelier ridicat, menţinut de operatorii mari şi în anii de criză; capacitate de conferinţe în 95% dintre unităţile mari [D]	Kitsch şi comerţ neintegrat la baza telefericului şi la intrarea în staţiune; „bazar în toată regula” [D]
Natura şi Postăvarul ca valoare numărul unu; compactitate, fără zonă rezidenţială şi fără blocuri [D]	Seara fără ofertă („ce faci de la 17 la 22”): turistul coboară în oraş, braşoveanul nu urcă [D]
Domeniul schiabil „cel mai frumos din România”, protejat la vânt, cu record de peste două milioane de treceri în sezonul 2021–2022 [D/C]	Active publice adormite: stadion, patinoar, Centrul de Agrement fără funcţie clară; cantonamente fără bază [D]
Sejur mai lung decât în oraş (2,08 nopţi; străini 2,38; israelieni 3,14) [C]	Blocaje de acces în zilele de vârf, produse majoritar de traficul local; închideri de drum nepredictibile pentru operatori [D]
Apropierea de oraş (15 minute), de aeroport (30 de minute) şi de obiectivele metropolitane (Bran, Râşnov) [D]	Ursul: rezidenţii nu mai ies seara, pierderi economice, o singură echipă de intervenţie [D]
Parcarea de transfer din Poiana Mică (434 de locuri) existentă; bike park în expansiune; sania de vară în pregătire [C/D]	Guvernanţă fragmentată, fără loc de întâlnire; fără comunitate rezidentă şi fără greutate electorală; cooperare internă „fără voinţă” [D]
Infrastructură de ciclism montan pentru nivelurile mediu şi avansat, cu urcare pe cablu, cu trasee „unice în România” (Subiect 7) [C/D]	Parcul de ciclism montan fără trasee verzi, cu un singur traseu albastru, a cărui primă porţiune este roşie; program al instalaţiilor pe cablu stabilit în funcţie de cerere; biciclete urcate cu telecabina în zona vârfului, fără traseu omologat [C/I]
Asociaţia operatorilor, membru fondator al OMD, cu o agendă de peste 15 ani pentru patru anotimpuri [D]	Invizibilitate statistică: nicio serie oficială de sosiri, înnoptări sau ocupare a staţiunii [C]
Cooperarea operatorilor a început: zidurile dintre unităţi „micşorate”, activităţi şi pachete comune rediscutate în 2026, memoria unui model organizat pentru „clienţii staţiunii” [D]	Ofertă construită unitate cu unitate: niciun serviciu comun vizibil pentru turist (card, activităţi, navetă, program de seară, informare); „nimic făcut în comun” [D]

Document consultare publică _ draft

Puncte tari	Puncte slabe
Oportunități	**Amenințări**
Integrarea cu orașul: abonament al destinației, linie de mare frecvență, calendar unic, Sala Polivalentă (iunie 2027) ca generator de cerere de conferințe și de cazare premium [D/I]	Scăderea tarifului și a veniturilor începută în 2026 în segmentul închirierilor pe termen scurt; plafonul de preț atins în 2025 [C]
Taxa de oraș majorată din 2026 (7 + 5 lei pe noapte) ca sursă pentru un fond al stațiunii și pentru statistica dedicată [C/I]	Clima: altitudine maximă de 1.783 m; dependența perceptuală de iarnă (27,6% dintre asocieri; 31,6% la străini) [C]
Piețe externe cu sejur lung și cu zbor direct spre Brașov-Ghimbav (Israel, Regatul Unit, Germania, Polonia) [C/D]	Sinaia „vine tare din urmă" ca aspect și investiții publice; Straja și alte stațiuni „din spate"; brașovenii care aleg Austria sau Bansko [D]
Linia 20B Poiana–Râșnov cu remorcă pentru biciclete din planul județean HINGE; trenul metropolitan cu gara Râșnov [C]	„Pe urma Predealului": stațiune în „moarte clinică" prin dezinteresul autorității locale, reperul negativ al operatorilor [D]
Cererea națională pentru spa și relaxare (a doua formă de turism ca atractivitate după litoral) și pentru turism montan de familie [C]	Supraturismul de zi și de weekend: „vin, bifează, pleacă", „îți lasă doar gunoi" [D]
Vacanța de schi a elevilor din februarie; produse de inițiere pentru copii și tineri [D]	Dezvoltări imobiliare rezidențiale sau de tip aparthotel care ar rupe compactitatea; „greșeli" repetate de autorizare în trecut [D]
Cantonamentele sportive, FOTE 2027 și competițiile de juniori ca cerere de extrasezon [D]	Incidente cu fauna sau accidente grave pe pârtie și în bike park, cu efect reputațional disproporționat [C/D]
Cele 26 de respondenți care văd Poiana ca destinație concurentă: un public care poate fi convins să o consume în succesiune cu orașul [C/I]	Fragmentarea guvernanței între OMD-ul municipal, OMD-ul județean (avizat în iunie 2026), Primărie și operatori [C/I]
Experiența unitară a stațiunii (card valabil la toți operatorii, birou comun de activități, pachete comune, program comun al serii) ca diferențiere față de stațiunile concurente, cu costuri împărțite între operatori [D/I]	Revenirea la individualism: retrageri din Asociație, concurență prin preț între unități, servicii comune abandonate după primul sezon [D/I]

Sursa: secțiunile 2.1–2.9; notele externe citate în text. [C]/[D]/[I]

Din analiza SWOT rezultă cinci constatări. Punctele tari ale stațiunii sunt aproape toate ale operatorilor și ale naturii; punctele slabe sunt aproape toate ale domeniului public, ale guvernanței și ale lipsei de cooperare dintre operatori. Oportunitățile vin, în majoritate, din oraș. Amenințările sunt de două feluri: cele pe care stațiunea nu le controlează (clima, piața, concurența) și cele pe care le-ar putea controla dacă ar avea cine (kitsch-ul, imobiliarul, siguranța). Singurul punct slab pe care îl pot elimina numai operatorii, împreună, este lipsa experienței comune a stațiunii, iar punctul tare pe care se pot sprijini este cooperarea începută în ultimii ani. Prioritatea are, prin urmare, două componente: domeniul public al stațiunii are nevoie de un responsabil și de un buget, iar experiența stațiunii are nevoie de operatori care o construiesc împreună [I].

Document consultare publică — draft

3. Viziune 2034, poziționare și principii

3.1. Viziunea

Viziunea de mai jos reunește cele trei viziuni de masă produse în atelierul 01 și răspunsurile convergente din interviuri, verificate față de datele de piață și de percepție și completate cu propunerile managementului de proiect, marcate ca atare.

Poiana Brașov 2034 este stațiunea montană premium de referință a României: compactă și pentru patru anotimpuri, cu un standard premium în toate serviciile ei, private și publice.

Staţiunea are un centru. Centrul este *„zona zero”* a Poienii: locul în care turistul ajunge mai întâi, în care se concentrează comerţul de standard, gastronomia şi calendarul de evenimente, şi din care pornesc aleile, promenada şi traseele. Comerţul şi evenimentele din zona zero sunt guvernate de reguli stricte, pentru ca noul centru să nu reproducă modelul zonei de vânzări din parcarea de lângă teleferic [I, propunere a managementului de proiect].

Domeniul public este la standardul domeniului privat: alei, promenadă, iluminat, mobilier, peisagistică, semnalistică, întreţinere, toate la nivelul hotelurilor care le înconjoară.

Turistul intră *„în modul de vacanţă”* din momentul sosirii, nu la recepţia hotelului. Are ce face între 17 şi 22 fără să coboare în oraş. Poate alerga dimineaţa, poate pedala şi se poate plimba seara în siguranţă, pe trasee marcate şi luminate. Îşi prelungeşte sejurul pentru că *„îi pare rău că nu mai este încă o zi”* (Subiect 6).

Bicicliştii găsesc în staţiune trasee pentru fiecare nivel, de la cel de familie la cel de competiţie, gradate după dificultatea reală a terenului, şi instalaţii pe cablu care funcţionează după un program cunoscut dinainte [I].

Turistul trăieşte Poiana ca pe o singură staţiune. Primeşte la sosire, în orice unitate, aceeaşi informare şi cardul staţiunii, valabil la toţi operatorii; îşi alege activităţile dintr-un singur loc, oriunde ar fi cazat; foloseşte naveta staţiunii; poate cina într-un restaurant, merge la spa în altă unitate şi la schi cu o şcoală a staţiunii, într-un pachet cumpărat o singură dată. Operatorii concurează prin calitatea propriilor servicii şi cooperează pentru experienţa staţiunii, pentru *„clienţii staţiunii”* (Subiect 8).

În fiecare weekend al anului, staţiunea celebrează, în zona zero, o ţară care are ambasadă în România, împreună cu gastronomia ei. Întreaga Poiană are astfel un motiv de viaţă în fiecare săptămână, nu doar în vârfurile de sezon [I, propunere a managementului de proiect].

Braşoveanul urcă în Poiana ca în al doilea său spaţiu de agrement, cu autobuzul, nu cu maşina, şi găseşte acolo ce nu găseşte în oraş: natura la îndemână, sport, aer, linişte.

Staţiunea este integrată cu oraşul în ambele sensuri: ce lipseşte uneia există în cealaltă, la cincisprezece minute, şi cele două se vând ca un singur sejur.

Staţiunea este administrată de Primăria Municipiului Braşov, prin structurile ei, cu o linie bugetară distinctă pentru domeniul public şi cu un fond al staţiunii alimentat din taxa de oraş; operatorii ei, reuniţi într-o asociaţie reprezentativă, sunt consultaţi sistematic de Primărie şi de OMD asupra a tot ce priveşte staţiunea şi organizează împreună serviciile comune ale staţiunii.

Staţiunea rămâne *„o Poiană”*: fără blocuri de apartamente, fără dezvoltări rezidenţiale care să altereze conceptul de staţiune, cu pădurea şi Postăvarul drept valoarea numărul unu.

Viziunile de masă din atelierul 01 au formulat ţinte pe care capitolul le preia ca orizont, nu ca angajamente cuantificate: *„staţiunea nr. 1 de turism montan şi sport din România, de importanţă naţională şi internaţională”*, cu *„centru de iniţiere în sporturi montane”* pentru copii şi tineri (masa 1); *„trecerea de la turismul de weekend la sejururi de 4–5 zile”*, cu umplerea primăverii şi a toamnei prin conferinţe, festivaluri şi spa (masa 2); *„peisagistică şi estetică unitară”*, *„stoparea haosului urbanistic”* şi *„reinvestirea taxei de turism direct în Poiana Braşov”* (masa 3) [D].

Document consultare publică – draft

3.2. Poziţionarea: staţiune premium

Obiectivul şi poziţionarea centrală a Poienii sunt cele de staţiune premium. Opţiunile din secţiunea 7 privesc mijloacele prin care se realizează această poziţionare.

Poiana Braşov se poziţionează ca staţiune premium, cu capacitate de primire dimensionată, nu ca destinaţie de masă. Patru argumente susţin decizia. Datele de piaţă arată că staţiunea este deja premium în sens economic şi că reducerea preţului pentru volum a fost evaluată şi respinsă chiar de operatori, din motive de calitate a clientelei (Subiect 8) [C/D]. Nucleul de clientelă fidelă identificat în cercetarea naţională este matur şi solvabil, iar recomandarea de 82% arată că este mulţumit de ce primeşte şi trebuie protejat [C]. Compactitatea fizică a staţiunii şi statutul de drum naţional al accesului fac ca orice scenariu de masă să presupună investiţii de acces cu impact asupra cadrului natural, adică asupra valorii numărul unu [I]. Destinaţia dispune, în zona metropolitană, de alternative pentru fluxurile de masă, pe care stakeholderii le numesc explicit (*„masa la Predeal”*, Subiect 19) [D].

Poziţionarea premium presupune ca standardul să nu fie doar al hotelurilor. Turistul plăteşte un tarif premium pentru întreaga staţiune, nu doar pentru cameră, iar *„Poiana trebuie să arate impecabil. Pentru că atunci ai justificarea de ce este o staţiune scumpă”* (Subiect 18) [D]. Standardul premium se aplică, aşadar, tuturor serviciilor, private şi publice, inclusiv celor pe care operatorii le pot oferi numai împreună:

- cazarea, alimentaţia şi agrementul privat, prin Regulamentul staţiunii (D5);
- spaţiul public, prin centrul staţiunii, alei, promenadă, iluminat, mobilier, peisagistică şi semnalistică (D2);
- întreţinerea, prin deszăpezire, salubritate şi îngrijirea spaţiilor verzi la nivel de staţiune, nu de cartier (D2-g);
- transportul, prin linia de mare frecvenţă, parcarea de transfer şi abonamentul destinaţiei (D1);
- informarea, la sosire şi pe trasee (D2-h);
- experienţa de ansamblu a staţiunii, prin serviciile pe care operatorii le organizează împreună: cardul staţiunii, activităţile, naveta, pachetele, programul serii, aceeaşi primire în orice unitate (D7);
- ordinea publică şi siguranţa, cu un personal *„foarte elegant şi cu o atitudine corectă”*, care spune turistului: *„Bună ziua, sunteţi într-un loc exclusivist, vă rugăm să vă comportaţi ca atare”* (Subiect 6) [D], şi cu reguli aplicate pe pârtie şi pe trasee (D6).

Premium nu înseamnă exclusiv prin preţ. Staţiunea rămâne *„pentru toate buzunarele”* în sensul ofertei de cazare, de la pensiuni de două stele la hoteluri de cinci, dar standardul se vede în comportamentul pe care staţiunea îl cere şi îl face posibil: reguli aplicate, standard vizual unitar, acces auto limitat, transport public de calitate, comerţ selectat în centru. Operatorii o formulează astfel: *„clasa va atrage masa, dar o va filtra foarte bine”* (Subiect 19); *„omul când vede ordine şi linişte şi că totu-i pus la loc, nu-şi permite să fie ţăran”* (Subiect 6) [D].

Poziţionarea are cinci consecinţe directe asupra direcţiilor. Evenimentele mari de masă, de tipul festivalului de zeci de mii de participanţi, nu se amplasează în staţiune, ci în Poiana Mică sau în

Document consultare publică – draft

alte locaţii ale destinaţiei cu afluire şi defluire rezolvate; staţiunea găzduieşte evenimente de nişă, sportive, corporative şi culturale, de dimensiune compatibilă cu capacitatea ei de primire. Accesul rutier nu se dublează; se gestionează prin capacitate de parcare la intrare, transport public prioritar şi restricţii de flux. Dezvoltarea imobiliară se limitează la funcţiuni turistice, fără aparthoteluri şi fără locuinţe colective. Comerţul şi evenimentele din noul centru al staţiunii sunt supuse unor reguli mai stricte decât restul staţiunii, pentru că zona zero este locul în care poziţionarea premium devine vizibilă sau se compromite. Serviciile comune ale operatorilor (D7) se organizează la standardul hotelurilor care le oferă: un card al staţiunii sau un birou de activităţi de calitate inferioară ar slăbi tocmai poziţionarea pe care trebuie să o susţină.

3.3. Principii directoare

Şase principii guvernează toate direcţiile din secţiunea 4.

Standard premium în toate serviciile, private şi publice. Investiţia publică în spaţiul staţiunii este condiţia ca investiţia privată să fie percepută ca premium: *„nu poţi să plăteşti camera acolo cât e şi să ai peisajul pe care-l ai”* (Subiect 6) [D].

Experienţa staţiunii, construită împreună de operatori. Experienţa pe care turistul o cumpără este a staţiunii. Fiecare operator concurează prin calitatea propriilor servicii, iar serviciile care compun experienţa staţiunii (transportul intern, activităţile, seara, informarea la sosire, pachetele, cardul staţiunii) se organizează împreună, la nivel de staţiune, prin cooperarea voluntară a operatorilor în cadrul Asociaţiei şi, pentru componentele de destinaţie, prin OMD, *„pentru clienţii Poienii, nu neapărat pentru clienţii hotelului X, Y sau Z”* (Subiect 8) [D]. Măsurile operatorilor se verifică prin întrebarea *„ce aduce staţiunii”*, alături de întrebarea *„ce aduce unităţii mele”* [I].

Patru anotimpuri, cu un produs propriu pentru fiecare sezon. Iarna rămâne sezonul de bază (schi, familie, vacanţe şcolare); vara este sezonul naturii active (bicicletă, drumeţie, sport, familie); cele două perioade de extrasezon, cele mai slabe în toate datele, sunt perioadele conferinţelor, ale relaxării şi ale spa-ului, ale sportului de performanţă şi ale evenimentelor de nişă.

Integrare cu Braşovul în ambele sensuri. Fiecare măsură a staţiunii se verifică prin întrebarea *„ce aduce oraşului”* (sejururi mai lungi, clientelă de valoare, descongestionarea centrului) şi fiecare măsură a oraşului relevantă pentru staţiune se verifică prin întrebarea *„ce aduce Poienii”* (Sala Polivalentă, aeroportul, trenul metropolitan, abonamentul integrat).

Orientare prin reguli şi stimulente, fără interdicţii generice. Regulamentul staţiunii, regulile de urbanism şi regimul închirierilor pe termen scurt definesc ce este permis şi la ce standard; interzic punctual (locuinţe colective, aparthoteluri, comerţ neintegrat în zona zero), nu generic. Este linia adoptată de strategie şi pentru reglementarea închirierilor pe termen scurt la nivelul destinaţiei.

Siguranţa drept condiţie de funcţionare. *„Nicio destinaţie turistică nu va creşte, mai mult decât atât, riscă să intre în faliment dacă nu e siguranţă”* (atelierul 01) [D]. Gestiunea faunei, a conflictelor de pe pârtie şi a riscurilor montane precede orice promovare. Vara, aceeaşi regulă se aplică bike parkului: un traseu se promovează la nivelul de dificultate pe care îl are în realitate.

Document consultare publică – draft

3.4. Ce înseamnă integrarea cu Braşovul, în practică

Integrarea cu Braşovul se realizează prin opt mecanisme, fiecare dezvoltat într-una dintre direcţiile strategice:

Abonamentul integrat al destinaţiei (transport public, parcare de transfer, transport pe cablu, intrări la obiective), pentru sejururi de trei nopţi fără maşină, propus de administraţie sub numele de lucru *„Braşov City Mountain Pass"* (Subiect 13), cu cardul staţiunii, oferit de operatorii din Poiana, drept componentă de staţiune: D1-c, D7-a.

Linia de transport public de mare frecvenţă între gară, Livada Poştei, parcarea de transfer din Bartolomeu şi staţiune, cu vehicule dotate pentru echipament, şi linia 20B Poiana–Râşnov cu remorcă pentru biciclete din planul judeţean: D1-b, D1-d.

Sejurul în două etape: o zi în staţiune şi Postăvaru, o zi în centrul istoric, o zi de gastronomie şi cultură, formula administraţiei pentru trecerea de la două nopţi la trei sau patru (Subiect 13), vândută ca un singur produs de OMD: D3, capitolele G şi C.

Produsul de conferinţe comun: Sala Polivalentă şi hotelurile din staţiune ca *„prima opţiune de cazare şi relaxare premium pentru participanţi"* (atelierul 01, masa 2): D4-c.

Calendarul unic al destinaţiei, ţinut de OMD Braşov ca singură autoritate de calendar, în care calendarul staţiunii este o componentă, nu un calendar paralel: D3-n, secţiunea 6.

Fondul staţiunii din taxa de oraş colectată în Poiana, cu destinaţii prestabilite prin hotărâre a Consiliului Local, administrat de Primărie, cu avizul consultativ al Asociaţiei asupra programului anual: secţiunea 6.

Statistica dedicată a staţiunii din evidenţa aceleiaşi taxe, pe care Primăria o are deja: secţiunea 8.

Comunicarea sub brandul destinaţiei, cu sub-marca staţiunii: *„Braşov, Transilvania"* pentru străini, cu Poiana ca motiv de sejur, nu ca destinaţie paralelă (Subiect 18): construirea mărcii destinaţiei, în politica orizontală S5 şi în planul de marketing din Raportul final.

4. Direcţii strategice

Fiecare direcţie are aceeaşi structură: constatarea care o fundamentează, obiectivul, măsurile, actorii responsabili şi orizontul. Măsurile sunt formulate la nivelul de detaliu al unei strategii; dimensionarea tehnică şi financiară revine etapei de planificare operaţională. Marcajul [D] indică măsurile preluate din propunerile stakeholderilor; [I] indică măsurile derivate de echipă din diagnostic sau propuse de managementul de proiect. Codurile măsurilor (D1-a, D2-b1 şi aşa mai departe) sunt cele la care capitolele G şi C fac trimitere.

D1. Acces şi mobilitate: gestiunea fluxurilor şi capacitatea de primire

Constatare. Blocajele de vârf sunt generate în mai mult de jumătate de traficul local (Subiect 15), drumul Poienii este drum naţional, iar parcarea de transfer din Poiana Mică (434 de locuri, 2017) funcţionează fără ca fluxul să fie dirijat prioritar spre ea [D/C]. Două poziţii coexistă în consultare: accese suplimentare (al treilea acces, extinderea spre Râşnov, telecabina Braşov–Poiana) şi renunţarea la noi accese în favoarea capacităţii de primire (*„N-aş umbla la drum"*, Subiect 19) [D].

Document consultare publică – draft

Poziţionarea adoptată în secţiunea 3.2 alege a doua; extinderea domeniului schiabil spre Râşnov este tratată în secţiunea 7 (S1). Vara, programul instalaţiilor pe cablu se stabileşte în funcţie de cerere şi nu poate fi anticipat nici de operatorii staţiunii, nici de biciclişti (secţiunea 2.6.7) [C/D].

Obiectiv. Până în 2030, accesul în staţiune în zilele de vârf se face predominant fără autoturism propriu dincolo de Poiana Mică, iar timpul de acces din Braşov este predictibil. Până în 2028, operatorii şi turiştii află orice închidere a drumului imediat după aprobarea evenimentului, de regulă în luna anterioară, printr-un singur canal. Din sezonul 2027, programul anual al instalaţiilor pe cablu este publicat înaintea fiecărui sezon, iar pe tot sezonul cald cel puţin o instalaţie care urcă bicicliştii la plecarea traseelor funcţionează zilnic.

Măsuri.

- (a) **Schema de gestiune a fluxurilor de vârf.** Închiderea accesului auto dincolo de Poiana Mică la atingerea pragului de ocupare a parcărilor din staţiune, cu informare în timp real printr-o aplicaţie de parcare (Subiect 15; *„nu aş mai lăsa maşinile să depăşească Poiana Mică”*, Subiect 18) [D]. Condiţia juridică este tranşarea regimului drumului: preluarea în administrarea Primăriei ca *„Drumul Poienii”* sau un protocol permanent cu administratorul drumului naţional şi cu Comisia de circulaţie. Interviurile consemnează lecturi divergente ale regimului (Subiecţii 15 şi 23), deci evaluarea juridică a Primăriei este prima sarcină pe această direcţie (secţiunea 7, S5).
- (b) **Linia de transport public de mare frecvenţă** Braşov (gară, Livada Poştei, parcarea de transfer Bartolomeu) – Poiana, cu vehicule dotate pentru echipament de schi şi biciclete şi cu prioritate pe drum în zilele de vârf (Subiect 11) [D]. Frecvenţa, nu tariful, este ceea ce face ca braşoveanul să lase maşina acasă: *„dacă stai după autobuz o oră, după aceea mai stai în trafic încă o oră-două”* (Subiect 11) [D]. Linia serveşte şi personalul unităţilor din staţiune, pentru care *„programul de muncă depinde de programul maşinii”* (interlocutor al cercetării doctorale) [D]; primele şi ultimele curse se stabilesc şi după turele de lucru din staţiune [I].
- (c) **Abonamentul integrat al destinaţiei** (*„Braşov City Mountain Pass”*, Subiect 13): transport public, parcare de transfer, transport pe cablu şi intrări la obiective, pentru sejururi de trei nopţi fără autoturism [D]. Integrarea tarifară cu parcarea de transfer: cine parchează în Poiana Mică sau în Bartolomeu are transportul inclus.
- (d) **Linia 20B Poiana Braşov–Râşnov cu remorcă pentru biciclete**, Acţiunea 1 a Planului Strategic de Acţiune HINGE al Consiliului Judeţean: pilot la Ziua Intermodalităţii 2023; investiţie estimată de 1,24 milioane de euro, din care două autobuze finanţate prin PNRR; costuri de operare de 337.260 de euro pe an, împărţite între Primăria Braşov şi Primăria Râşnov; indicator-ţintă de 70 de biciclişti pe zi în primul an, 12.500 pe an, şi 200 pe zi după cinci ani[177] [C]. Linia este, pentru staţiune, redundanţa accesului şi legătura cu gara Râşnov a viitorului tren metropolitan.
- (e) **Calendarul public al închiderilor de drum** pentru evenimente, comunicat operatorilor şi turiştilor printr-un singur canal, imediat după aprobarea evenimentului, de regulă în luna anterioară (Subiect 6) [D].

[177]Consiliul Judeţean Braşov (cu Civitta), „Planul Strategic de Acţiune HINGE” (proiect Interreg), decembrie 2023, Acţiunea 1: linia 20B Poiana Braşov–Râşnov cu remorcă pentru biciclete.

Document consultare publică – draft

- (f) **Funcţionarea predictibilă şi de lungă durată a transportului pe cablu.** Un program anual al tuturor instalaţiilor pe cablu, publicat înaintea fiecărui sezon, cu perioadele de revizie anunţate, cu funcţionarea zilnică, pe tot sezonul cald, a cel puţin uneia dintre instalaţiile care urcă bicicliştii la plecarea traseelor bike parkului şi cu informare în timp real asupra funcţionării instalaţiilor şi a stării pârtiilor şi a traseelor (atelierul 07; Conceptul) [D]. Operatorii staţiunii primesc programul odată cu calendarul anual, ca să îşi poată dimensiona echipele: *„nu ştii niciodată câţi oameni ai nevoie în echipă”* (atelierul 07) [D]. Programul extins (nocturne, extrasezon) se negociază cu operatorul (*„Adică aş face nocturne”*, Subiect 19) sau, în scenariul invocat de stakeholderi, prin preluarea instalaţiilor în regim comunitar (*„l-aş lua de la un operator privat şi l-aş da comunităţii”*, Subiect 19) [D]. Opţiunea de preluare cere o evaluare juridică şi economică separată, în sarcina Primăriei; până la rezultatul ei, obiectul negocierii este programul.
- (g) **Parcarea în staţiune.** Dimensionarea capacităţii de parcare la nivelul cererii de vârf, cu soluţii subterane sau semi-îngropate acolo unde terenul permite (Subiect 19), eliminarea parcării pe spaţiile verzi şi pe trotuare (Subiect 15) şi tarifarea diferenţiată faţă de parcarea de transfer, astfel încât parcarea în staţiune să fie opţiunea scumpă, nu cea implicită [D/I]. Gabaritul de acces al parcării din Poiana Mică se verifică şi se semnalizează la intrarea pe drumul Poienii şi în aplicaţia de parcare, cu o soluţie de parcare pentru vehiculele care îl depăşesc, iar parcările intermediare primesc acces pietonal spre staţiune (Conceptul) [D/I].

Actori. Primăria Municipiului Braşov (mobilitate, parcări), RATBV, administratorul drumului naţional şi Comisia de circulaţie, Consiliul Judeţean Braşov (HINGE, tren metropolitan), Primăria Râşnov, operatorul domeniului schiabil, OMD Braşov (abonamentul). **Orizont.** (a), (b), (e): 2027–2028; (c), (d), (g): 2028–2030; (f): programul anual publicat, din sezonul 2027; programul extins, 2027–2028; preluarea instalaţiilor, numai după evaluarea juridică şi economică.

D2. Domeniul public şi centrul staţiunii: prioritatea P5 în sens strict

Constatare. Este direcţia cu cel mai înalt grad de convergenţă din întregul material şi nucleul priorităţii P5. Staţiunea nu are centru, promenadă, trasee de alergare şi de plimbare marcate, iluminat de staţiune, peisagistică unitară; *„modul de vacanţă”* nu se declanşează la sosire; seara, staţiunea este întunecată şi golită; comerţul de la baza telefericului este *„bazar”* [D]. Conceptul de turism din 2023 descria aceleaşi lipsuri (secţiunea 2.7) [D]. Toate aceste deficienţe sunt de competenţa autorităţii publice.

Obiectiv. Până în 2031, Poiana Braşov are un centru pietonal identificabil, *„zona zero”* a staţiunii, cu reguli proprii de urbanism, comerţ şi evenimente; o reţea continuă de alei şi trasee pentru alergare, plimbare şi bicicletă de agrement; iluminat şi mobilier urban unitar; iar spaţiul public al staţiunii apare în recenzii şi în cercetarea de teren ca parte a experienţei premium.

Măsuri.

- (a) **Planul urbanistic zonal al staţiunii, cu concept peisagistic unitar.** Iluminat *„de staţiune”* (*„boem”*, care lasă să se vadă stelele, Subiect 6), mobilier, semnalistică, materiale, reguli pentru faţade, panouri şi terenuri private neîngrijite (*„proprietarii care au terenuri neîngrijite trebuie somaţi şi amendaţi”*, Subiect 6) [D]; interdicţia explicită a locuinţelor

Document consultare publica – draft

colective şi a aparthotelurilor; eliminarea comerţului ambulant neintegrat (*„chioşcul ăla la intrarea în Poiană”*, Subiect 19; *„eliminarea comerţului ieftin/kitsch”*, atelierul 01) [D].

- (b) **Centrul staţiunii ca *„zona zero”* a Poienii.** Un spaţiu pietonal central nou, conceput ca punct de atracţie şi de orientare al staţiunii, locul în care turistul ajunge mai întâi, care mută greutatea vizitelor dinspre parcarea de sub teleferic spre un loc definit şi care dă Poienii ceea ce îi lipseşte: o adresă. Cuprinde bradul de Crăciun, târgul de iarnă, o scenă pentru evenimente de dimensiunea staţiunii, terase şi comerţ de standard; răspunde întrebării *„unde punem un brad?”* (atelierul 01) [D]. Amplasamentul se stabileşte prin PUZ, cu opţiunea invocată în atelier a axei biserică – Poiana Mică [I, propunere a managementului de proiect].

- (b1) **Regulamentul zonei zero**, adoptat prin hotărâre a Consiliului Local ca parte a Regulamentului staţiunii (D5-a), cu trei componente. Urbanism: cod de design pentru construcţii, faţade, mobilier, semnalistică, iluminat şi materiale, cu interdicţia structurilor provizorii şi a improvizaţiilor comerciale. Codul de design include semnalistica şi mobilierul urban care poartă simbolurile staţiunii, alese odată cu el din valorile numite de operatori în atelierul 01 (Postăvarul şi pădurea, tradiţia pionieratului în schiul românesc), în linia măsurii S5-a a Raportului final, povestea oraşului spusă prin spaţiul public [I]. Comerţ: accesul comercianţilor în zona zero numai prin selecţie pe bază de concept, calitate a produsului şi standard vizual, prin contracte de concesiune sau de închiriere cu clauze de standard şi de reziliere; excluderea explicită a produselor de tip kitsch şi a comerţului ambulant neintegrat, astfel încât comercianţii noi sau cei care se vor muta în noul centru să nu reproducă modelul zonei de vânzări din parcarea din apropierea telefericului. Evenimente: o singură autoritate de calendar, OMD Braşov, prin calendarul unic al destinaţiei, cu consultarea Asociaţiei, reguli de volum sonor, de program, de gestiune a deşeurilor şi de aspect al structurilor temporare. Măsura este o propunere a managementului de proiect [I], fundamentată pe diagnosticul convergent din secţiunea 2.6.4. În staţiune, selecţia comerţului pe concept este posibilă, întrucât domeniul este public şi nu există locuitori ale căror drepturi să fie afectate. Selecţia o face Primăria, ca proprietar al domeniului public, cu avizul consultativ al Asociaţiei.

- (c) **Promenada şi reţeaua de trasee.** Traseul pietonal iluminat de la biserică până în Poiana Mică, legat de traseul forestier (atelierul 01); trasee de alergare marcate, cu suprafaţă adecvată şi bucle de 3, 5 şi 10 km, trecute în harta staţiunii (*„dimineaţa la ora 6:00 ar vrea să alerge, dar nu au un traseu”*, propunere relatată de Subiectul 15); traseu de bicicletă de agrement pentru familii Poiana Mică – Poiana Mare şi spre Râşnov, pe liziera pădurii şi pe drumuri forestiere, fără defrişări (Subiect 11) [D].

- (d) **Zone de şedere şi de contemplare a peisajului.** Bănci, belvederi, spaţii pentru familii cu copii mici: *„n-ai o zonă de linişte, n-ai o zonă în care să te poţi retrage”* (Subiect 6); *„dă-te cu un cărucior pe stradă şi vezi ce poţi să faci cu un copil mic când ăla adoarme”* (Subiect 6) [D].

- (e) **Regimul de linişte adaptat staţiunii.** Program de construcţii şi de lucrări zgomotoase diferit de cel urban, în special în vacanţe: *„nu poţi într-o staţiune să ai program de linişte la fel ca într-un oraş”* (Subiect 6) [D].

- (f) **Programul serii.** Răspunsul la *„ce faci de la 17 la 22”*: iluminat şi deschidere a spaţiului public, program coordonat al teraselor şi al restaurantelor, organizat de operatori împreună

Document consultare publică_draft

(D7-e), calendar săptămânal de seară în sezon, cu zona zero drept loc (atelierul 01; Subiect 18) [D/I]. Capitolul C dă conţinutul cultural al serii; capitolul de faţă dă locul şi regulile.

- (g) **Întreţinerea la standard.** Deszăpezire, salubritate, tuns, flori, reparaţii curente la un nivel definit printr-un caiet de sarcini al staţiunii, cu indicatori de calitate şi cu raportare publică; reproşul operatorilor nu este că aceste servicii nu există, ci că sunt la nivelul unui cartier, nu al unei staţiuni (*„ne pun ultimele becuri rămase de acum doi ani”*, Subiect 6) [D/I].
- (h) **Semnalistica şi informarea în staţiune.** Sistem unitar de orientare (direcţii, distanţe, trasee, obiective), borne numerotate pe trasee pentru localizare în caz de urgenţă (Subiect 11), informare digitală la sosire (*„când ajunge turistul în Poiană ar trebui să primească în mod automat pe telefon un set de instrucţiuni”*, Subiect 6), în locul indicatoarelor pe care operatorii le-au făcut *„pe banii noştri”* fără a le putea autoriza [D].

Actori. Primăria Municipiului Braşov (urbanism, investiţii, spaţii verzi, servicii publice), Consiliul Local (PUZ, regulamente), asociaţia operatorilor din Poiana (avize consultative, cofinanţarea animării), Regia Pădurilor Kronstadt şi administraţiile ariilor protejate (trasee), OMD Braşov (calendar, informare). **Orizont.** PUZ şi concept peisagistic: 2027; regulamentul zonei zero: 2027–2028; centrul şi promenada: 2028–2031; trasee, semnalistică, întreţinere la standard: 2027–2029.

D3. Produs pentru patru anotimpuri

Constatare. Datele arată două vârfuri (februarie şi iulie–august) şi un extrasezon în care ocuparea segmentului de închirieri pe termen scurt scade la 27–30% [C]. Conferinţele nu compensează: *„pe august nu sunt evenimente corporate, deci ne bazăm pe leisure. Chiar şi iulie e foarte slab”* (Subiect 6); *„se vor începe evenimentele doar după data de 15 septembrie”* (Subiect 8) [D]. Stakeholderii au o viziune de produs clară pentru fiecare sezon, dar fără organizare la nivel de staţiune. Vara, bike parkul este produsul cel mai dezvoltat al staţiunii, dar traseele lui sunt, în cea mai mare parte, de nivel mediu şi dificil (secţiunea 2.6.7) [C/D].

Obiectiv. Până în 2034, raportul dintre ocuparea de extrasezon şi cea de vârf se apropie de cel al oraşului, durata medie a sejurului creşte de la circa 2 nopţi spre 3, iar staţiunea are un motiv de vizită în fiecare weekend al anului.

Măsuri, iarna.

- (a) **Menţinerea şi modernizarea domeniului schiabil existent**: înzăpezire artificială, instalaţii, iluminat pentru schi nocturn, delimitarea strictă a pârtiilor de schi de cele de sanie şi tubing (*„cele mai grave accidente... sănii scăpate de sub control”*, Subiect 11) [D]. Extinderea spre Râşnov este tratată în secţiunea 7 (S1), ca proiect metropolitan de termen lung.
- (b) **Vacanţa de schi a copiilor** (*„o singură decizie foarte bună pe februarie”*, Subiect 6) valorificată prin produse de iniţiere pentru copii şi tineri, un *„centru de iniţiere în sporturi montane”* (atelierul 01, masa 1) [D].
- (c) **Biletul unic de schi** la nivelul destinaţiei metropolitane (Poiana, Predeal, Bran, Cheile Grădiştei), pe modelul biletului comun al muzeelor, pentru clientela de sezon care *„weekendul ăsta vrea la Predeal, weekendul ăsta vrea în Poiană”* (Subiect 11) [D].

Document consultare publică – draft

- (d) **Sezonul festiv în staţiune**: târg şi iluminat de Crăciun în zona zero, până acum inexistente (*„în Poiană n-a fost deloc Târg de Crăciun”*, atelierul 01) [D]; capitolul G a tratat Târgul de Crăciun al destinaţiei, cu staţiunea ca a doua locaţie.

Măsuri, vara.

- (e) **Bike parkul, cu o gamă completă de dificultate.** Reevaluarea gradării traseelor existente, astfel încât traseele albastre să fie albastre pe toată lungimea lor, prin variante ocolitoare pe tronsoanele mai dificile sau prin reclasificare [I]; trasee verzi, cu traseul de familie de pe Lupului inferior, aflat în studiu (Subiect 15) [D], şi trasee de anduranţă, uşoare şi medii, între Poiana şi Braşov, care pot fi parcurse la urcare şi la coborâre (Conceptul) [D]; un administrator unic al parcului de ciclism montan, cu schemă de întreţinere, de patrulare şi de comunicare (Conceptul) [D]; patrule de bicicletă în sezon (*„bike patrol pe vară”*, atelierul 07) şi procedura de alertă la apariţia ursului (*„O procedură în bike park când apare ursul, măcar să ştim cum se anunţă”*, atelierul 07) [D]; la plecarea fiecărui traseu, un panou cu dificultatea, lungimea, diferenţa de nivel şi echipamentul obligatoriu [I].
- (f) **Sania de vară** de pe pârtia Bradul, licitată în 2023, de dus la capăt şi de integrat în zona de agrement a bazei pârtiei [D/C].
- (g) **Activităţile opţionale organizate la nivel de staţiune**: drumeţii ghidate, echitaţie, excursii în zona metropolitană, cu înscriere din toate unităţile şi cu preluarea turiştilor de la fiecare unitate, prin biroul comun de activităţi al staţiunii (D7-b), *„pentru clienţii Poienii”* (Subiect 8), după modelul activităţilor *„care se făceau odinioară la nivel global în Poiană”* (atelierul 01) [D].
- (h) **Agrementul cu apă** în Poiana Mică (lacul, tema C24) şi parcul de aventură, cu evaluarea opţiunii unui parc mare pe Ruia (Subiect 23) [D].
- (i) **Accesibilizarea Postăvarului** pentru toate categoriile de public: trasee gradate, informare, localizare prin borne numerotate (Subiect 11) [D].

Măsuri, extrasezon.

- (j) **Conferinţe şi evenimente corporative**: produsul de staţiune din D4.
- (k) **Relaxarea şi spa-ul** ca poziţionare a staţiunii, nu doar a hotelurilor: *„Trebuie promovată Poiana Braşov ca şi un centru de wellness”* (Subiect 13) [D]; cererea naţională pentru relaxare şi spa este a doua ca atractivitate după litoral [C].
- (l) **Turismul de seniori organizat**, în circuite de şapte nopţi cu program zilnic, pe modelul turismului organizat de primire de altădată: *„din martie poţi să-i ai până în octombrie relaxat”* (Subiect 6) [D].
- (m) **Evenimente de nişă**, crescute cu răbdare în ani, nu *„orice, oriunde, oricum”* (Subiecţii 18 şi 20): competiţii sportive (ciclism, alergare montană, schi alpin de juniori), evenimente gastronomice, sejururi de retragere şi reflecţie, cu Poiana Mică pentru formatele mari [D/I]. Experienţa festivalului Massif, discontinuu după două ediţii cu public mare, se preia ca regulă de adecvare a evenimentului la staţiune şi la sezon, nu ca argument împotriva evenimentelor.
- (n) **Programul *„Poiana celebrează lumea”*, weekendurile ţărilor.** În fiecare weekend al anului, staţiunea celebrează, în zona zero, o ţară care are ambasadă în România (sau mai multe,

Document consultare publică – draft

grupate regional), împreună cu gastronomia ei. Propunere a managementului de proiect [I]. Formatul: vineri seara – duminică; program cultural adus de ambasada parteneră şi de comunitatea ţării respective din România (muzică, film, meşteşuguri, prezentări de destinaţie); gastronomia ţării invitate pregătită de restaurantele staţiunii, care adoptă împreună, prin Asociaţie, un meniu tematic pentru weekend (D7-e), şi de bucătari invitaţi, în asociere cu produsele Ţării Bârsei, pentru ca programul să întărească identitatea gastronomică locală, nu să o dilueze (D5-d, capitolul G); comerţ tematic selectat conform Regulamentului zonei zero. Mecanismul: calendarul anual se construieşte de OMD Braşov, cu consultarea Asociaţiei, cu sprijinul Direcţiei Protocol a Ministerului Afacerilor Externe şi al ambasadelor, pe relaţiile diplomatice deja active ale municipiului (vizitele ambasadorilor şi ale delegaţiilor oraşelor înfrăţite, Subiect 13) [D]. Lista misiunilor diplomatice rezidente în România este suficient de lungă pentru rotaţie pe mai mulţi ani fără repetare; dimensionarea exactă revine planificării. Comunicarea are două publicuri: comunitatea ţării respective din România (cu precădere din Bucureşti, la două ore de Poiana) şi piaţa-sursă a ţării, cu prioritate pentru pieţele cu zbor direct spre Braşov-Ghimbav şi cu sejur lung în recenzii (Israel, Regatul Unit, Germania, Polonia) [C/D]. Funcţia programului este triplă: dă răspunsul săptămânal la *„ce faci de la 17 la 22”*, dă braşovenilor un motiv recurent de a urca şi transformă extrasezonul dintr-o absenţă într-un calendar. Programul este de scara staţiunii, nu a festivalului de masă, şi înlocuieşte evenimentele ad-hoc, nu li se adaugă (*„calendar fix de evenimente anuale”*, atelierul 01; evenimente *„pe care să ai răbdare să le creşti”*, Subiect 18) [D].

Actori. Operatorul domeniului schiabil, administratorul bike parkului, asociaţia operatorilor, şcolile de schi şi cluburile sportive, Primăria (sania de vară, agrement public, trasee), OMD Braşov (calendar, bilet unic, promovare), Consiliul Judeţean (circuite metropolitane), Ministerul Afacerilor Externe şi ambasadele (D3-n). **Orizont.** (a)–(d), (g), (k): 2027–2029; (e), (f), (i), (m), (n): 2027–2031; (h), (l): 2029–2034.

D4. Conferinţe, sport şi activele adormite

Constatare. Staţiunea are capacitate de conferinţă în *„95%”* dintre unităţile mari (Subiect 8), dar frâna este accesul şi lipsa unui centru dedicat; *„companiile aleg Poiana după ce se termină locaţiile din Sinaia”* (Subiect 19) [D]. Trei active publice sunt adormite: stadionul, patinoarul (Ministerul Sportului) şi Centrul de Agrement (Primăria), evaluat ca *„struţocămilă”* în funcţia de conferinţă şi pozitiv în funcţia de agrement [D]. Cantonamentele se cazează în staţiune, dar se antrenează în altă parte (Subiect 8) [D].

Obiectiv. Până în 2031, Poiana Braşov are un produs de conferinţe de staţiune şi o bază sportivă funcţională, iar cele trei active publice sunt reintroduse în circuit cu funcţiuni clarificate.

Măsuri.

- (a) **Clarificarea funcţiunii Centrului de Agrement**: fie reconfigurare ca centru de conferinţe de staţiune (pereţi amovibili, fluxuri, Subiect 8), fie specializare pe agrement şi alternativă pe vreme rea (Subiect 11), cu operator profesionist selectat de Primărie, pentru că *„primăria nu trebuie să se inventeze operator în toate”* (Subiect 18) [D]. Opţiunea recomandată este funcţiunea mixtă (secţiunea 7, S6).

Document consultare publică – draft

- (b) **Protocol Primărie – Ministerul Sportului – asociația operatorilor pentru stadion și patinoar**: transfer sau administrare comună, cu funcțiune de bază sportivă pentru cantonamente și de patinoar public în sezon [D/I].
- (c) **Produsul de conferințe de stațiune**: ofertă comună a hotelurilor pentru congrese care depășesc capacitatea unei unități (D7-g), cu transport comun și program social în stațiune și în oraș; legătura cu Sala Polivalentă și cu evenimentele internaționale ale Brașovului, pentru care Poiana devine *„prima opțiune de cazare și relaxare premium pentru participanți”* (atelierul 01, masa 2) [D].
- (d) **Segmentul sportiv**: cantonamente cu antrenament în stațiune (bază sportivă, trasee de alergare din D2, pârtii și bike park), competiții de juniori, legătura cu FOTE 2027 și cu cluburile locale [D/I].

Actori. Primăria, Ministerul Sportului, asociația operatorilor, OMD Brașov, cluburile sportive, administratorul Sălii Polivalente. **Orizont.** (a), (c): 2027–2029; (b), (d): 2028–2031.

D5. Standardul de cazare, urbanismul și închirierile pe termen scurt

Constatare. Standardul privat este atuul stațiunii, dar neuniform: *„nu poți să ai hoteluri care arată ca dracu' și hoteluri care se chinuie în marea de mizerie să se ridice”* (Subiect 19) [D]. Autorizațiile pentru aparthoteluri acordate în trecut sunt descrise ca greșeli repetate de administrații succesive (Subiect 19) [D]. Segmentul închirierilor pe termen scurt din stațiune este mic (77 de anunțuri active), cu tarif foarte ridicat și cu inventar în scădere în 2026 [C]. Mai multe voci cer unu-trei hoteluri de cinci stele (Subiect 18) și resping formulele de tip totul inclus și hotelurile de mare capacitate (*„eu n-aș vrea să văd în Brașov un hotel de 350 de camere”*, Subiect 19) [D].

Obiectiv. Un regulament al stațiunii, aplicabil tuturor unităților de cazare și de alimentație, care definește standardul minim de aspect, funcționare și servicii, cu stimulente și sancțiuni, și o politică de urbanism care protejează compactitatea.

Măsuri.

- (a) **Regulamentul stațiunii Poiana Brașov**, propus de Asociație și de OMD Brașov, însușit de Primărie și adoptat prin hotărâre a Consiliului Local, cu punctaj de conformare, program de conformare în trei ani și legătură cu impozitul pe clădiri și cu autorizația de funcționare: *„regulament […] la care aceștia trebuie să adere, ca să aibă autorizație de funcționare. Foarte dur, în pași, pentru trei ani”*; *„dacă nu vă faceți punctajul aici, impozitul pe clădire va fi atât”* (Subiect 19) [D]. Conținut: aspect exterior și întreținerea terenului, iluminat și semnalistică conforme conceptului peisagistic, program minim de funcționare a serviciilor de alimentație în sezon, gestiunea deșeurilor rezistentă la urs, participarea la serviciile comune ale stațiunii. Din 2028, regulamentul include raportarea anuală a consumului de apă și de energie pe înnoptare și a ponderii produselor locale în achiziții, după metoda comună a observatorului destinației, iar raportarea intră în punctajul de conformare; datele individuale rămân confidențiale, iar observatorul publică agregatele (OD5.4, reziliență climatică și consum responsabil de resurse) [I].

Document consultare publică – draft

- (b) **Politica urbanistică**: funcţiuni exclusiv turistice, fără locuinţe colective şi fără aparthoteluri; capacitate maximă pe unitate (reperul invocat: 100–150 de camere, Subiect 19); încurajarea hotelurilor de cinci stele în limitele PUZ [D].
- (c) **Închirierile pe termen scurt în staţiune**: aplicarea cadrului de la nivelul destinaţiei (înregistrare, standard, fiscalizare, plata taxei de oraş), cu o particularitate: în staţiune, unităţile de acest tip respectă acelaşi regulament de aspect şi de servicii ca hotelurile şi pensiunile, pentru că nu există zonă rezidenţială care să le justifice regimul de locuinţă [I].
- (d) **Identitatea gastronomică**: încurajarea, prin regulament şi prin program OMD, a unei oferte locale identificabile (preparate ale Ţării Bârsei, *„mâncare cinstită”*), în locul rusticului generic; răspuns la percepţia *„tradiţional, rustic”* din recenzii şi la critica braşovenilor (Subiect 22) [D/I]. Conţinutul este în capitolul G.

Actori. Primăria şi Consiliul Local (elaborare, adoptare, autorizare, impozite), Asociaţia operatorilor (propunere şi aviz consultativ), OMD Braşov (standard de destinaţie, gastronomie), operatorii de închirieri pe termen scurt. **Orizont.** Regulament: 2027–2028; conformare: 2028–2031; raportarea consumului de apă şi de energie şi a produselor locale: anual, din 2028.

D6. Siguranţa: fauna, pârtia, muntele

Constatare. Ursul este tema cu cea mai mare incidenţă din interviuri şi cu efect direct asupra produsului staţiunii: plimbarea de seară, alergarea, familia cu copii [D]. Conflictul dintre schi şi sanie este sursa celor mai grave accidente (Subiect 11) [D]. Echipamentul inadecvat pe trasee şi lipsa regulilor aplicate completează tabloul. Vara, bike parkul are trasee mai grele decât gradarea lor, iar când telegondola nu funcţionează bicicletele sunt urcate cu telecabina Capra Neagră până în zona vârfului Postăvaru, unde nu există traseu omologat de bicicletă; accidentele de pe traseele de coborâre solicită Salvamontul (secţiunea 2.6.7) [C/I].

Obiectiv. Staţiunea este sigură şi percepută ca sigură: plimbarea de seară, alergarea de dimineaţă şi drumeţia cu copii sunt posibile fără teamă, iar regulile pârtiei şi ale traseelor sunt cunoscute şi aplicate. Vara, bicicliştii urcă cu transportul pe cablu numai până la plecarea traseelor omologate, iar intervenţiile Salvamont pentru bicicliști scad de la un sezon la altul.

Măsuri.

- (a) **Politica privind fauna, preluată din capitolul P3 (D5) şi aplicată staţiunii**, pe trei paliere: prevenţia, prin pubele rezistente la urs la toate unităţile şi în spaţiul public, obligatorii prin regulamentul staţiunii (Subiecţii 11 şi 17), şi prin patrule permanente de seară în sezon (Subiect 6); informarea şi educaţia, cu aplicarea sancţiunilor existente pentru hrănire (Subiect 15); observarea responsabilă (D6-b) [D]. Gestiunea populaţiei rămâne în competenţa autorităţilor stabilite de lege; pentru staţiune, capitolul cere o echipă de intervenţie cu timp de răspuns garantat (atelierul 01 consemnează o singură echipă pentru întreaga zonă metropolitană) [D].
- (b) **Valorizarea controlată**: zone de observare în afara staţiunii (Poiana Mică, Ruia, spre carieră), cu regula *„entuziasmului corelat cu distanţa”* (Subiect 8) [D], fără hrănire, interzisă din noiembrie 2025, şi după standardul de observare al destinaţiei (capitolul P3, D5-h) [C/I].

Document consultare publică – draft

- (c) **Regulile pârtiei**: delimitarea fizică schi–sanie, reguli privind portul căștii, limitarea accesului fără echipament adecvat, reguli de îmbarcare, cu sancțiuni definite împreună cu operatorul; *„ar trebui să existe niște reguli, dar ar trebui ulterior găsite și sancțiunile”* (Subiect 11) [D].
- (d) **Siguranța pe trasee**: borne numerotate și localizare, informare la intrarea pe trasee, dotarea uniformă a traseelor de bicicletă, iluminat autonom cu panouri solare pe traseele de agrement de la liziera pădurii (Subiect 11) [D].
- (e) **Bicicletele urcă pe cablu numai până la plecarea traseelor omologate.** Telecabina Capra Neagră nu mai urcă turiști cu biciclete până la stația superioară din zona vârfului Postăvaru, unde nu există traseu omologat de bicicletă. Bicicletele se urcă numai cu instalațiile care ajung la plecarea traseelor bike parkului, iar pe tot sezonul cald cel puțin una dintre acestea funcționează zilnic (D1-f). Vizitatorii, turiștii și sportivii care au pregătirea necesară pot ajunge în zona vârfului urcând pe bicicletă tot traseul, fără transport pe cablu. Regula se adoptă odată cu regulile traseelor (D6-d), prin acordul Primăriei cu operatorul instalațiilor pe cablu și cu Salvamontul, și se comunică la casele de bilete, la îmbarcare și în informarea parcului de ciclism montan [I, propunere a managementului de proiect].

Actori. Primăria și Poliția Locală, Salvamont, gestionarii fondurilor cinegetice și Garda Forestieră, Regia Pădurilor Kronstadt, operatorul domeniului schiabil și al instalațiilor pe cablu, administratorul bike parkului, asociația operatorilor (regulament, pubele, patrule cofinanțate), OMD Brașov (comunicare). **Orizont.** (a), (c): 2027–2028; (e): din sezonul cald 2027; (b), (d): 2028–2030.

D7. Cooperarea operatorilor: experiența comună a stațiunii

Constatare. Experiența turistului se oprește, astăzi, la limita unității în care este cazat. Fiecare operator a construit o ofertă completă în interiorul propriei unități (*„era cazare, era masă, erau serviciile indoor, spa-urile și activitățile proprii fiecărei locații”*, Subiect 8), dar *„nu există nimic făcut în comun în Poiană, în percepția clientului”* (Subiect 19), iar lucrurile nu se întâmplă *„coordonat”* (atelierul 01) [D]. Operatorii au început să coopereze: zidurile dintre unități au fost *„micșorate”*, iar în 2026 au fost redeschise discuțiile pentru activități și pachete comune (Subiect 8) [D]. Cooperarea nu este însă consolidată (*„există colaborare, dar nu există voință”*, Subiect 19) [D]. Serviciile care fac din Poiana o stațiune sunt, în parte, servicii private pe care niciun operator nu le poate oferi singur și pe care autoritatea publică nu le poate oferi în locul operatorilor (secțiunea 2.6.10) [I].

Obiectiv. Până în 2029, turistul primește, în orice unitate din stațiune, aceeași informare la sosire și cardul stațiunii și are acces la un birou comun de activități și la naveta stațiunii. Până în 2031, Poiana se vinde și se comunică drept stațiune, cu pachete comune ale mai multor operatori, iar experiența de ansamblu a stațiunii (activități, seară, servicii comune) apare în recenzii alături de serviciile hotelurilor. Până în 2034, toți operatorii stațiunii participă la serviciile comune.

Principiul de funcționare. Cooperarea este voluntară și privată. Se organizează între operatori, în cadrul Asociației, iar componentele care privesc destinația (promovarea, abonamentul integrat, calendarul) se realizează prin OMD Brașov. Asociația nu primește prin această direcție competențe de administrare a stațiunii; rolul ei față de autoritățile publice rămâne cel consultativ

Document consultare publică – draft

din secțiunea 6.3. Autoritatea publică facilitează: Regulamentul stațiunii poate include participarea la serviciile comune în punctajul de conformare (D5-a), iar fondul stațiunii poate cofinanța componentele de interes public ale acestor servicii, cum sunt informarea la sosire și animarea zonei zero (secțiunea 6.2) [I].

Măsuri.

- (a) **Cardul stațiunii Poiana Brașov.** Un card primit de fiecare turist la sosire, în orice unitate, cu reduceri și avantaje la toți operatorii participanți (restaurante, spa-uri, școli de schi, închirieri de echipament, agrement, transport pe cablu), pe modelul descris de Subiectul 11, în care cardul de reducere era valabil *„indiferent de operatorul economic la care mergeam noi, indiferent de magazin"* (Subiect 11) [D]. Cardul este componenta de stațiune a abonamentului integrat al destinației (D1-c) și instrumentul prin care turistul consumă și în afara unității în care este cazat [I].
- (b) **Biroul comun de activități al stațiunii.** Un singur punct de rezervare, fizic în zona zero și digital, pentru activitățile organizate la nivel de stațiune (drumeții ghidate, echitație, bicicletă, excursii metropolitane, programe pentru copii), cu înscriere din toate unitățile și cu preluarea turiștilor de la fiecare unitate, pe modelul firmelor care *„adunau cererea de la toate hotelurile"* și organizau tururi pentru *„clienții stațiunii"* (Subiect 8) [D]. Biroul preia activitățile din D3-g [I].
- (c) **Naveta stațiunii.** Transport intern între unități, zona zero, baza instalațiilor pe cablu și Poiana Mică, și transfer spre oraș seara, cu finanțarea stabilită de Primărie, prin contractul de transport public și prin fondul stațiunii, cu orar unic afișat în toate unitățile și cu legătură la linia de transport public de mare frecvență (D1-b) [D/I].
- (d) **Pachetele comune ale stațiunii.** Oferte construite de mai mulți operatori împreună (cazare într-o unitate, cină în alta, spa, școală de schi, activități), vândute ca produs al stațiunii prin OMD Brașov și prin canalele fiecărui operator: *„Noi trebuie să fim uniți și să promovăm pachete comune!"* (atelierul 01) [D]. Sejurul în două etape, stațiune și oraș (secțiunea 3.4), și pachetele de extrasezon (D3) sunt primele pachete de construit [I].
- (e) **Programul comun al serii.** Calendar coordonat de deschidere a restaurantelor, barurilor și teraselor după ora 17, cu prelungirea programului de după schi prin rotație între unități, astfel încât în fiecare seară a sezonului să existe ofertă deschisă și cunoscută de toate recepțiile; legătura cu programul serii din spațiul public (D2-f) și cu weekendurile *„Poiana celebrează lumea"* (D3-n), la care participă toate restaurantele stațiunii [D/I]. Subiectul 11 descrie, în stațiunea canadiană, localuri de după schi care *„funcționau de la [...] dimineața până seara târziu, doar că-și schimbau turele"*, cu precizarea că profitul unui program extins vine în timp: *„Profitul va veni, dar oamenii trebuie să afle mai întâi"* (Subiect 11) [D].
- (f) **Aceeași primire în orice unitate.** Un set comun de informații la sosire (harta stațiunii, trasee, programul serii, activități, reguli privind fauna, numere de urgență), în format digital și tipărit, distribuit de toate unitățile (D2-h), și un program comun de formare prin care recepția fiecărei unități cunoaște și recomandă oferta întregii stațiuni, inclusiv serviciile altor operatori [D/I]. Formarea comună include, după propunerea din Conceptul din 2023, stagii de practică în unitățile stațiunii pentru elevii și studenții din învățământul de profil (Conceptul) [D].

Document consultare publica – draft

- (g) **Oferta comună pentru grupuri și conferințe**, pentru evenimentele care depășesc capacitatea unei unități (D4-c), cu un singur interlocutor pentru organizator, cazare repartizată între unități, transport și program social comune [D].
- (h) **Promovarea stațiunii ca stațiune.** Conținut comun, imagine comună și buget comun de promovare, realizate prin OMD Brașov, în care Poiana este comunicată ca stațiune și ca motiv de sejur, nu ca listă de unități. Consultarea leagă promovarea de unitatea ofertei: *„Ce brand să faci dacă tu nu ești unitar?"* (Subiect 6); campaniile luate *„punctual"* au *„un impact mult mai mic decât dacă ar fi o campanie centralizată"* (Subiect 11) [D].
- (i) **Costuri și achiziții comune.** Servicii pe care operatorii le pot cumpăra împreună, cu un cost mai mic pentru fiecare: patrulele de seară (D6-a), pubelele rezistente la urs, formarea personalului, transportul, materialele de informare. Este unul dintre câștigurile cooperării numite de Subiectul 8: *„o eficiență, și un revenue, și un share de costuri"* (Subiect 8) [D].
- (j) **Schimbul de informații între operatori.** Panelul lunar al stațiunii (secțiunea 6.3), cu date agregate și confidențiale de ocupare și tarif, și un calendar comun al evenimentelor din unități, pentru ca operatorii să își planifice oferta în cunoștință de cauză. Temerea că, discutând și împărtășind informații, operatorii își *„diminuează cererea proprie"* a fost respinsă din interiorul industriei: *„ceea ce este total [...] neadevărat"* (Subiect 8) [D].
- (k) **Carta de cooperare a operatorilor.** Un document adoptat în Asociație, prin care membrii își asumă participarea la serviciile comune (a)–(j), standardul acestora și contribuția fiecăruia, cu o evaluare anuală publică a serviciilor comune. Carta este mecanismul prin care cooperarea devine practică stabilă și nu depinde de persoanele care o susțin la un moment dat [I].

Actori. Asociația proprietarilor și operatorilor din Poiana Brașov (coordonarea serviciilor comune și carta de cooperare), toți operatorii stațiunii (hoteluri, pensiuni, restaurante, școli de schi, operatori de agrement și de închirieri pe termen scurt), operatorul domeniului schiabil și al transportului pe cablu, OMD Brașov (promovare, abonament, calendar, pachete de destinație), Primăria Municipiului Brașov (facilitare prin Regulamentul stațiunii și prin fondul stațiunii). **Orizont.** (f), (j), (k): 2027; (a), (b), (d), (e), (h): 2027–2029; (c), (g), (i): 2028–2030.

Tabelul 8. Sinteza direcțiilor strategice ale stațiunii Poiana Brașov

Direcție	Obiectiv 2034	Măsuri-cheie	Actor coordonator	Pornire
D1 Acces și mobilitate	Acces de vârf fără autoturism dincolo de Poiana Mică; închideri predictibile; transport pe cablu cu program anual publicat	Gestiunea fluxurilor și regimul drumului; linie de mare frecvență; abonament integrat; linia 20B; parcare dimensionată; programul anual al instalațiilor pe cablu	Primăria Brașov, RATBV	2027
D2 Domeniul public și centrul	Zona zero, promenadă, trasee, iluminat și întreținere la standard	PUZ și concept peisagistic; zona zero cu Regulament de urbanism, comerț și evenimente; promenada biserică–Poiana Mică; trasee; semnalistică	Primăria Brașov	2027
D3 Patru anotimpuri	Extrasezon apropiat de oraș; sejur spre 3 nopți; motiv de vizită în fiecare weekend	Schi modernizat și sigur; bike park cu gamă completă de dificultate, sania de vară; activități de stațiune; conferințe, spa și relaxare, seniori; „Poiana celebrează lumea"	OMD Brașov, Primăria Brașov	2027
D4 Conferințe, sport, active	Produs de conferințe de stațiune; bază sportivă; active reactivate	Centrul de Agrement clarificat; stadion și patinoar; cantonamente	Primăria, Ministerul Sportului	2027

Document consultare publică — draft

Direcție	Obiectiv 2034	Măsuri-cheie	Actor coordonator	Pornire
D5 Standard, urbanism, închirieri	Regulament al stațiunii; compactitate protejată	Regulament cu punctaj; funcțiuni exclusiv turistice; închirieri pe termen scurt la standard de stațiune	Primăria Brașov, Consiliul Local	2027
D6 Siguranță	Stațiune sigură și percepută ca sigură	Cele trei paliere ale faunei; reguli de pârtie; trasee semnalizate; biciclete urcate pe cablu numai până la plecarea traseelor omologate	Primăria, Salvamont, operatorul domeniului schiabil	2027
D7 Cooperarea operatorilor	Experiența comună a stațiunii; toți operatorii în serviciile comune	Cardul stațiunii; birou comun de activități; navetă; pachete comune; programul serii; aceeași primire în orice unitate; promovarea stațiunii ca stațiune; carta de cooperare	Asociația; OMD Brașov	2027

Sursa: secțiunea 4.

5. Intervențiile autorității publice în Poiana Brașov: inventarul complet

Secțiunea 4 a formulat direcțiile și măsurile. Secțiunea de față le citește dintr-un singur unghi: ce trebuie să facă autoritatea publică, adică Primăria Municipiului Brașov, Consiliul Local și, acolo unde competența este a lor, Consiliul Județean, ministerele și administrațiile ariilor protejate. Consultarea arată că operatorii au investit în unitățile lor, iar stațiunea a rămas în urmă acolo unde intervenția este de competența autorității publice. Direcția D7 aparține operatorilor; autoritatea publică intră în ea numai prin facilitare, reluată în secțiunea 5.8.

Inventarul are opt domenii. Fiecare intervenție este reluată în Anexa B, în format de tabel, cu codul măsurii din secțiunea 4, responsabilul, orizontul și prioritatea. Prioritatea 1 înseamnă intervenție care condiționează restul (fără ea, altele nu au sens); prioritatea 2, intervenție de bază a orizontului 2027–2031; prioritatea 3, intervenție de termen lung sau condiționată de un studiu ori de o evaluare prealabilă.

5.1. Infrastructura publică de bază

În acest domeniu, consultarea numește cel mai des: trotuare, străzi, alei, iluminat, spații verzi, semnalistică, *„nu ai o bancă, nu ai o floare”* (Subiect 6) [D]. Intervențiile sunt cele ale oricărei administrații, dar la standardul unei stațiuni de interes național, nu al unui cartier.

Refacerea trotuarelor și a aleilor pe întreaga stațiune, cu o rețea continuă, fără întreruperi, pe care să se poată merge seara fără a circula pe carosabil (*„nici măcar nu poți să bei o bere că trebuie să mergi cu mașina că n-ai încotro, nu poți să mergi pe jos”*, Subiect 6) [D]. Un sistem de iluminat public de stațiune, cu stâlpi și corpuri conforme conceptului peisagistic, cu iluminat de seară pe promenadă și pe traseele de plimbare, în locul *„stâlpilor ăia oribili, reci, care nu exprimă nimic”* (Subiect 6) [D]. Întreținerea spațiilor verzi la standard de stațiune: tuns, flori, arbori, cu un caiet de sarcini propriu stațiunii și cu intervenții obligatorii pe terenurile private neîngrijite, prin somație și amendă conform legii (Subiect 6) [D]. Deszăpezirea cu utilaje dedicate stațiunii și cu program de sezon (*„acolo e o stațiune unde are nevoie de un utilaj”*, Subiect 6) [D]. Salubritatea cu pubele rezistente la urs în tot spațiul public și cu ridicare la frecvența de sezon (Subiecții 11 și 17) [D]. Toalete publice, puncte de apă și de odihnă pe trasee și în zona zero [I]. Mobilier urban unitar (bănci, coșuri, rastele pentru biciclete, panouri) conform conceptului peisagistic [D/I]. Semnalistica și orientarea: sistem unitar de indicatoare, hărți ale stațiunii la intrări și în zona zero, borne numerotate pe trasee (Subiect 11), în locul indicatoarelor neautorizabile făcute de

Document consultare publică – draft

operatori (Subiect 6) [D]. Gestiunea apelor pluviale şi a drumurilor forestiere de acces, pentru ca traseele să fie utilizabile şi după ploaie şi pentru ca intervenţia de urgenţă să fie posibilă (Subiect 12; capitolul P3) [D].

5.2. Centrul staţiunii, zona zero

Zona zero mută greutatea vizitelor dinspre parcarea de sub teleferic spre un spaţiu amenajat pentru pietoni şi dă staţiunii un centru. Intervenţia are patru etape.

Întâi, să decidă amplasamentul prin Planul urbanistic zonal al staţiunii, cu opţiunea axei biserică – Poiana Mică invocată în atelierul 01, şi să rezerve terenul (public sau de achiziţionat) [D/I]. În al doilea rând, să proiecteze şi să construiască spaţiul: piaţetă pietonală, scenă de dimensiunea staţiunii, spaţii pentru terase şi pentru comerţ selectat, bradul şi târgul de iarnă, iluminat, mobilier, acces pietonal continuu dinspre parcări şi dinspre baza instalaţiilor pe cablu [I]. În al treilea rând, să adopte Regulamentul zonei zero (D2-b1) înainte de deschidere, nu după: codul de design, cu semnalistica şi mobilierul urban care poartă simbolurile staţiunii, regimul de concesiune şi de selecţie a comercianţilor pe concept şi calitate, excluderea kitsch-ului şi a comerţului ambulant, autoritatea unică de calendar şi regulile pentru evenimente [I]. În al patrulea rând, să rezolve, în acelaşi timp, baza telefericului: comerţul din parcarea de sub teleferic şi de sub gondolă intră sub acelaşi regulament, cu termen de conformare şi cu relocarea comercianţilor conformi în zona zero; ceea ce nu se conformează dispare [I]. Fără această a patra intervenţie, zona zero ar fi un al doilea centru lângă cel vechi, nu centrul staţiunii.

5.3. Regulile

Autoritatea publică are de adoptat, prin hotărâri ale Consiliului Local, un pachet de şase acte.

Planul urbanistic zonal al staţiunii, cu conceptul peisagistic unitar, cu interdicţia locuinţelor colective şi a aparthotelurilor, cu capacitatea maximă pe unitate de cazare şi cu funcţiunile permise (D2-a, D5-b) [D/I]. Regulamentul staţiunii Poiana Braşov, cu punctajul de conformare, programul de trei ani, legătura cu impozitul pe clădiri şi cu autorizaţia de funcţionare şi, din 2028, raportarea anuală a consumului de apă şi de energie pe înnoptare şi a ponderii produselor locale în achiziţii (D5-a) [D/I]. Regulamentul zonei zero (D2-b1) [I]. Regulamentul local de publicitate pentru staţiune, în temeiul Legii nr. 185/2013 privind amplasarea şi autorizarea mijloacelor de publicitate: firme, panouri, bannere, *„panouri spoite cu «De vânzare»”* (Subiect 6) [D]. Regimul de linişte al staţiunii, diferit de cel urban: program de construcţii şi de lucrări zgomotoase adaptat sezoanelor de vacanţă (D2-e) [D]. Regulile pârtiei şi ale traseelor, adoptate împreună cu operatorul domeniului schiabil şi cu Salvamontul, cu sancţiuni (D6-c, D6-d) [D]. La acestea se adaugă regimul închirierilor pe termen scurt din staţiune, derivat din cel al destinaţiei (D5-c) [I].

5.4. Mobilitatea şi accesul

Clarificarea regimului juridic al drumului Poienii: preluare în administrarea municipiului sau protocol permanent cu administratorul drumului naţional şi cu Comisia de circulaţie, ca premisă a oricărei scheme de gestiune a fluxurilor (D1-a) [D/I]. Schema de gestiune a fluxurilor de vârf, cu prag de închidere, informare în timp real şi aplicaţie de parcare (D1-a) [D]. Linia de transport public de mare frecvenţă oraş–staţiune, cu vehicule dotate pentru echipament şi cu prioritate în

Document consultare publică – draft

zilele de vârf (D1-b) [D]. Integrarea tarifară a parcării de transfer din Poiana Mică şi din Bartolomeu cu transportul public şi cu abonamentul destinaţiei (D1-c) [D/I]. Linia 20B Poiana–Râşnov cu remorcă pentru biciclete, împreună cu Primăria Râşnov şi cu Consiliul Judeţean (D1-d) [C]. Calendarul public al închiderilor de drum (D1-e) [D]. Dimensionarea şi tarifarea parcărilor din staţiune, eliminarea parcării pe spaţii verzi şi pe trotuare (D1-g) [D/I]. Programul anual al transportului pe cablu, convenit cu operatorul: publicat înaintea fiecărui sezon, cu funcţionarea zilnică, vara, a cel puţin unei instalaţii care urcă bicicliştii la plecarea traseelor, cu nocturne şi extrasezon şi cu informare în timp real (D1-f) [D/I]. Verificarea şi semnalizarea gabaritului parcării din Poiana Mică şi accesul pietonal la parcările intermediare (D1-g) [D/I].

5.5. Traseele şi agrementul public

Promenada iluminată biserică – Poiana Mică, legată de traseul forestier (D2-c) [D]. Traseele de alergare marcate, cu suprafaţă adecvată şi bucle de 3, 5 şi 10 km (D2-c) [D]. Traseul de bicicletă de agrement pentru familii, pe liziera pădurii şi pe drumuri forestiere, spre Poiana Mică şi spre Râşnov, fără defrişări (D2-c) [D]. Reevaluarea gradării traseelor bike parkului, traseele verzi, traseul de familie de pe Lupului inferior, aflat în studiu, traseele de anduranţă între Poiana şi Braşov şi un administrator unic al parcului de ciclism montan (D3-e) [D/I]. Accesibilizarea Postăvarului pentru toate categoriile de public, cu trasee gradate şi borne (D3-i) [D]. Sania de vară de pe Bradul, licitată în 2023, de finalizat (D3-f) [C/D]. Agrementul cu apă în Poiana Mică şi parcul de aventură (D3-h) [D]. Zonele de şedere, belvederile, spaţiile pentru familii cu copii mici (D2-d) [D]. Locurile de picnic amenajate, cu vetre la distanţă de pădure, ca măsură de prevenire a incendiilor şi a conflictelor cu fauna (Subiecţii 11 şi 12) [D]. Toate traseele presupun avizele administraţiilor ariilor protejate şi ale Regiei Pădurilor Kronstadt; Subiectul 15 descrie *„documentaţia din spate”* ca *„extrem, extrem de stufoasă”* (Subiect 15) [D], ceea ce face din constituirea unui ghişeu unic de avizare pentru trasee o intervenţie în sine [I].

5.6. Siguranţa

Echipa de intervenţie pentru faună cu timp de răspuns garantat pentru staţiune, în locul unei singure echipe pentru toată zona metropolitană (D6-a) [D]. Patrulele de seară în sezon, cu Poliţia Locală, cofinanţate de operatori (D6-a) [D]. Pubelele rezistente la urs în spaţiul public şi obligativitatea lor pentru unităţi, prin regulament (D6-a) [D]. Aplicarea sancţiunilor pentru hrănirea faunei (D6-a) [D]. Zonele de observare controlată în afara staţiunii, fără hrănire (D6-b) [D/C]. Delimitarea fizică a pârtiilor de schi de cele de sanie şi tubing, cu operatorul (D6-c) [D]. Bornele de localizare şi informarea la intrarea pe trasee (D6-d) [D]. Iluminatul autonom pe traseele de agrement de la liziera pădurii (D6-d) [D]. Regula după care bicicletele se urcă cu transportul pe cablu numai până la plecarea traseelor omologate, iar telecabina Capra Neagră nu mai urcă biciclete până în zona vârfului Postăvaru, convenită cu operatorul instalaţiilor şi cu Salvamontul (D6-e) [I]. Patrulele de bicicletă şi procedura de alertă la apariţia ursului în bike park (D3-e) [D].

5.7. Activele publice

Clarificarea funcţiunii Centrului de Agrement şi selectarea unui operator profesionist (D4-a) [D]. Protocolul cu Ministerul Sportului pentru stadion şi patinoar: transfer sau administrare comună,

Document consultare publică – draft

cu funcțiune de bază sportivă și de patinoar public (D4-b) [D/I]. Finalizarea saniei de vară (D3-f) [C/D]. Inventarul terenurilor publice din stațiune disponibile pentru zona zero, pentru parcări și pentru baza sportivă [I].

5.8. Guvernanța, datele și finanțarea

Linia bugetară distinctă a Primăriei pentru domeniul public al stațiunii, gestionată de direcțiile existente, cu raportare anuală publică (secțiunea 6) [I]. Hotărârea Consiliului Local privind fondul stațiunii, alimentat dintr-o cotă a taxei de oraș colectate în Poiana, cu destinații prestabilite (secțiunea 6) [D/I]. Formalizarea consultării Asociației de către Primărie (secțiunea 6.3) [I]. Constituirea seriei lunare a înnoptărilor din stațiune din evidența taxei de oraș, pe care Primăria o are deja, și solicitarea către Institutul Național de Statistică a publicării datelor la nivelul localității componente (secțiunea 8) [I]. Digitalizarea formularelor de cazare într-un format care să permită statistici de profil (Subiect 6) [D]. Ghișeul unic de avizare pentru trasee și intervenții în ariile protejate (secțiunea 5.5) [I]. Facilitarea serviciilor comune ale operatorilor (D7): includerea participării la serviciile comune în punctajul Regulamentului stațiunii și cofinanțarea, din fondul stațiunii, a componentelor lor de interes public, cum sunt informarea la sosire și animarea zonei zero [I].

Intervențiile se desfășoară în următoarea ordine: regulile și guvernanța (5.3 și 5.8) vin întâi, pentru că fără ele investițiile se fac fără adresă; zona zero și infrastructura de bază (5.1 și 5.2) vin imediat după, pentru că ele sunt ceea ce vede turistul; mobilitatea, traseele, siguranța și activele (5.4–5.7) se desfășoară pe tot orizontul strategiei. Anexa B dă această ordine în format de tabel.

6. Guvernanța: cine face

6.1. Actorii și locul care lipsește

Poiana Brașov este administrată de cinci categorii de actori cu competențe fragmentate și fără un loc instituțional în care acestea să se întâlnească. Primăria Municipiului Brașov deține domeniul public al stațiunii și exercită atribuțiile de urbanism, salubritate, iluminat, spații verzi și parcări; serviciul public de Salvamont, agrement și parcări gestionează *„niște obiective fixe”*, Centrul de Agrement, parcările, serviciul de salvare, fără un mandat teritorial asupra stațiunii (Subiect 6) [D]. Ministerul Sportului deține stadionul și patinoarul (Subiect 8) [D]. Operatorul privat al transportului pe cablu și al domeniului schiabil decide programul instalațiilor, calendarul sezonului și investițiile în pârtii. Regia Pădurilor Kronstadt și administrațiile ariilor protejate ale masivului Postăvaru avizează orice intervenție pe trasee (Subiect 15) [D]. Drumul de acces este drum național. Deasupra tuturor, OMD Brașov, în care Primăria deține 45% din voturi și asociația operatorilor din Poiana este membru fondator, are mandatul de management și marketing al destinației, dar nu competențe administrative asupra stațiunii. Din iunie 2026, OMD-ul județului Brașov, avizat de ministerul de resort, cu Consiliul Județean, aeroportul și operatori privați majori printre fondatori[178], adaugă un al doilea nivel de management al destinației, cu care OMD Brașov

[178]Agerpres, 16 iunie 2026, avizarea OMD-ului județului Brașov de către Ministerul Economiei, Digitalizării, Antreprenoriatului și Turismului: https://agerpres.ro/administratie/2026/06/16/brasov-omd-a-judetului-a-primit-avizul-ministerului-economiei-antreprenoriatului-si-turismului--1567045

Document consultare publică – draft

se coordonează pentru produsele metropolitane (biletul unic de schi, circuitele), fără ca administrarea staţiunii să se mute de la Primăria Municipiului Braşov [C/I].

Capitolul propune o arhitectură simplă, cu o regulă: administraţia este facilitator, nu operator; *„primăria trebuie doar să aibă o strategie şi după aia să găsească operatori de maximă calitate”* (Subiect 18) [D].

6.2. Principiul: administrare publică, consultare dedicată

Strategia nu creează o structură nouă de administrare a Poienii. Nicio structură din Poiana, nicio substructură a Primăriei şi nicio substructură a OMD nu are rol de administrare independentă a staţiunii. Administrarea rămâne a Primăriei Municipiului Braşov, prin structurile ei existente, iar managementul destinaţiei rămâne al OMD Braşov, pentru întreaga destinaţie, inclusiv staţiunea.

Singura structură cu rol dedicat staţiunii este structura asociativă a operatorilor din Poiana, care îi cuprinde pe toţi şi este reprezentativă pentru ei. Rolul ei este consultativ, în relaţia cu OMD şi cu administraţiile locale, în mod particular cu Primăria Municipiului Braşov (secţiunea 6.3).

Cererea operatorilor pentru *„un punct administrativ separat cu buget propriu care să gestioneze problemele şi, efectiv, tot ce se întâmplă în Poiană”* (Subiect 6) [D] primeşte, astfel, un răspuns în două părţi, fără o structură nouă [I].

Prima parte este o linie bugetară distinctă în bugetul Primăriei Municipiului Braşov pentru domeniul public al staţiunii (investiţii, întreţinere, iluminat, spaţii verzi, deszăpezire, salubritate), gestionată de direcţiile existente, cu raportare anuală publică. Este răspunsul la falia de prioritizare: cheltuielile pentru staţiune devin vizibile şi comparabile de la un an la altul, iar staţiunea încetează să concureze, linie cu linie, cu cartierele oraşului pentru aceleaşi bugete.

A doua parte este fondul staţiunii. Reinvestirea taxei de staţiune este cererea cu cea mai largă susţinere în ateliere (tema C35, 6 ateliere) şi viziunea explicită a mesei 3 din atelierul 01: *„banii colectaţi din turismul din Poiană să se întoarcă în infrastructură locală, promovare integrată prin OMD şi evenimente proprii staţiunii”* [D]. Un investitor hotelier cerea public, în 2024, ca 10–20% din taxele şi impozitele locale plătite de operatori să se întoarcă în promovarea staţiunii[179] [D]. Capitolul propune constituirea fondului dintr-o cotă stabilită prin hotărâre a Consiliului Local din taxa de oraş colectată de unităţile din Poiana Braşov, cu destinaţii prestabilite (animarea spaţiului public, evenimente, promovare prin OMD, siguranţă, componentele de interes public ale serviciilor comune ale operatorilor din D7). Fondul este administrat de Primărie; programul lui anual se stabileşte cu avizul consultativ al Asociaţiei, iar componenta de promovare se realizează prin OMD [I]. Contrapartida este raportarea integrală a înnoptărilor şi plata taxei de către toţi operatorii, inclusiv cei de închirieri pe termen scurt: fondul transformă taxa dintr-un cost perceput ca pierdut într-o investiţie vizibilă în staţiune.

[179]Bursa, 29 ianuarie 2024, interviu cu un investitor hotelier din Poiana Braşov („Poiana Braşov is a tourist resort, not a neighborhood of Braşov”): https://www.bursa.ro/stefan-timt-entrepreneur-poiana-brasov-is-a-tourist-resort-not-a-neighborhood-of-brasov-and-that-is-why-it-must-be-promoted-46357157

Document consultare publică - draft

6.3. Asociația proprietarilor și operatorilor din Poiana Brașov: rolul consultativ și cadrul cooperării

Operatorii din Poiana Brașov sunt organizați de decenii într-o structură asociativă proprie, numită în consultare *„Organizația Patronală Poiana Brașov”* (Subiect 15; președintele organizației a participat la atelierul 01) și *„Asociația Poiana Brașov”* în calitate de membru fondator al OMD Brașov (atelierul 12) [D]. Conceptul de turism din 2023 o numește *„Asociația de Turism Poiana Brașov”* și consemnează că din ea fac parte majoritatea structurilor de cazare mari, unități mai mici și reprezentanți ai școlilor de schi, membrii cumulând 1.596 de camere, dintre care 1.247 în hoteluri (Conceptul) [D]. În text, structura este numită *„Asociația”*.

Ce spun sursele. Patru constatări. Asociația poartă de mult agenda pe care acest capitol o preia: *„stațiune pentru patru anotimpuri. Aceasta este o discuție pe care cred că o avem deja de vreo 15 ani. Am făcut parte din acest angrenaj care se numește Organizația Patronală Poiana Brașov și discutăm [...] despre ce oferim, cum oferim, în ce sezon”* (Subiect 15) [D]. Operatorii au militat *„pentru o atenție specială Brașov – Poiana Brașov”*, au cerut în trecut un punct administrativ dedicat și au făcut pe cont propriu semnalistică de stațiune (Subiect 6) [D]; un investitor afirma în presă că antreprenorii locali au finanțat un studiu de prefezabilitate pentru extinderea domeniului schiabil, depus autorităților în 2019 și rămas fără continuare[180] [D].

Asociația este deja parte a guvernanței destinației, ca membru fondator al OMD, iar operatorii așteaptă de la OMD funcția de organizare a turismului pe care o avea sistemul centralizat de altădată: *„Păi deja l-am organizat prin OMD. OMD-ul ar trebui să preia lucrurile astea”*, cu avertismentul că *„autoritățile locale trebuie să înțeleagă rolul acestor OMD-uri. Dacă tot ei vor să le conducă, nu se va întâmpla nimic”* și cu sentimentul urgenței: *„ăsta e ultimul tren pe care l-am putea prinde în sensul de a schimba ceva”* (Subiect 6) [D].

Coeziunea internă este în curs de consolidare, dar nu consolidată. Din interior: *„ne-am făcut fiecare ziduri în jurul locațiilor noastre [...] acuma avem cadrul, ne-am putut așeza la aceeași masă”* (Subiect 8); zidurile, spune același subiect, au fost *„micșorate”*, iar în vara lui 2026 au fost redeschise discuțiile cu celelalte unități pentru activități și pachete comune (secțiunea 2.6.10) [D]. Din exterior: operatorii din Poiana *„sunt extraordinar de individualiști și nu există nimic făcut în comun”*; *„există colaborare, dar nu există voință”* (Subiect 19) [D]; presa consemnează cel puțin o retragere din Asociație pe fond de dezacord asupra promovării[181]. Conceptul din 2023 constata, la rândul lui, că *„majoritatea actorilor privați s-au reunit în cadrul unei asociații și există premisele unei colaborări”* (Conceptul) [D]. În atelierul 01, *„Noi trebuie să fim uniți și să promovăm pachete comune!”* a fost formulat ca deziderat, nu ca stare de fapt [D].

În absența unei comunități rezidente, Asociația este singura formă de reprezentare colectivă a stațiunii. Poiana nu are consiliu de cartier, asociații de locatari sau greutate electorală (*„suntem foarte puțini votanți”*, atelierul 01; *„noi nu avem comunitate acolo”*, Subiect 21) [D]. Această

[180]Bursa, 29 ianuarie 2024, interviu cu un investitor hotelier din Poiana Brașov („Poiana Brașov is a tourist resort, not a neighborhood of Brașov”): https://www.bursa.ro/stefan-timt-entrepreneur-poiana-brasov-is-a-tourist-resort-not-a-neighborhood-of-brasov-and-that-is-why-it-must-be-promoted-46357157

[181]Bursa, 29 ianuarie 2024, interviu cu un investitor hotelier din Poiana Brașov („Poiana Brașov is a tourist resort, not a neighborhood of Brașov”): https://www.bursa.ro/stefan-timt-entrepreneur-poiana-brasov-is-a-tourist-resort-not-a-neighborhood-of-brasov-and-that-is-why-it-must-be-promoted-46357157

Document consultare publică – draft

situaţie, atipică faţă de Centrul Istoric sau de Şchei, justifică un rol consultativ dedicat, recunoscut explicit de Primărie şi de OMD [I].

Rolul: consultativ, în relaţia cu OMD şi cu administraţiile locale. Asociaţia nu administrează staţiunea şi nu exercită competenţe publice: autorizarea, sancţiunea, bugetele publice, selecţia comercianţilor de pe domeniul public şi regimul drumului rămân ale Primăriei, ale Consiliului Local şi ale celorlalte autorităţi. Rolul consultativ se exercită pe patru căi.

Prima: avize consultative asupra actelor care privesc staţiunea. Primăria solicită avizul Asociaţiei înainte de adoptarea PUZ-ului staţiunii, a Regulamentului staţiunii, a Regulamentului zonei zero, a regimului de linişte şi a regulilor pârtiei (secţiunea 5.3), asupra programului anual al fondului staţiunii şi al liniei bugetare pentru domeniul public (secţiunea 6.2) şi asupra criteriilor de selecţie a comercianţilor din zona zero (D2-b1).

A doua: propuneri. Asociaţia propune Primăriei şi OMD măsuri, investiţii şi priorităţi pentru staţiune, inclusiv textul iniţial al Regulamentului staţiunii, cu punctajul de conformare (D5-a); propunerile sunt analizate şi primesc răspuns motivat.

A treia: interlocutor unic al operatorilor. Primăria, administratorul drumului, Comisia de circulaţie, Salvamontul şi OMD comunică cu operatorii staţiunii printr-un singur canal, pentru calendarul închiderilor de drum, pentru siguranţă şi pentru calendarul de evenimente (*„Noi nu ştim când se închide drumul de Poiană”*, Subiect 6) [D].

A patra: date. Asociaţia organizează panelul lunar al staţiunii (secţiunea 8), prin care unităţile membre raportează agregat ocuparea, tariful mediu şi structura clientelei, şi susţine raportarea integrală a înnoptărilor pentru taxa de oraş.

Cadrul cooperării dintre operatori. Pe lângă rolul consultativ, Asociaţia este cadrul în care operatorii organizează împreună serviciile comune ale staţiunii (D7): cardul staţiunii, biroul de activităţi, naveta internă şi spre oraş pentru *„clienţii staţiunii”*, pachetele comune, programul comun al serii, aceeaşi primire în orice unitate, oferta comună pentru conferinţe, meniurile tematice ale programului *„Poiana celebrează lumea”* (D3-n), achiziţiile comune (pubelele rezistente la urs, cofinanţarea patrulelor de seară) şi carta de cooperare (Subiecţii 8, 11, 13, 17, 19; atelierul 01) [D/I]. Pentru experienţa turistului, această funcţie contează cel puţin cât rolul consultativ: consultarea influenţează ce face autoritatea publică în staţiune, iar cooperarea determină ce servicii găseşte turistul în afara unităţii în care este cazat. Serviciile comune sunt cooperare între operatori, de natură privată, nu administrare a staţiunii.

Forma consultării. Pentru ca rolul consultativ să nu depindă de bunăvoinţa fiecărei administraţii, el se formalizează printr-un protocol între Primăria Municipiului Braşov, OMD Braşov şi Asociaţie sau printr-o hotărâre a Consiliului Local care instituie consultarea obligatorie a Asociaţiei asupra actelor enumerate mai sus, cu termene de răspuns (scenariul S4) [I].

Condiţia: reprezentativitatea. Rolul consultativ are sens numai dacă Asociaţia îi cuprinde pe toţi operatorii din Poiana: pe lângă hotelurile mari, pensiunile, restaurantele independente, şcolile de schi, operatorii de agrement şi operatorii de închirieri pe termen scurt. O asociaţie a operatorilor mari nu poate vorbi în numele staţiunii. Acelaşi lucru este valabil pentru serviciile comune: un card al staţiunii sau un birou de activităţi la care participă numai o parte dintre operatori nu îi dă

Document consultare publică – draft

turistului experienţa unei staţiuni. Dezacordurile interne consemnate (promovare, poziţionare, preţ) se tranşează în interiorul Asociaţiei, înainte ca avizul ei să fie transmis administraţiei [I].

Riscul principal este cel al unui aviz care apără interesul de cazare în detrimentul accesului braşovenilor şi al funcţiei de agrement public a staţiunii. De aceea, rolul Asociaţiei rămâne consultativ, iar decizia rămâne a autorităţii publice, care răspunde faţă de toţi locuitorii municipiului [I].

6.4. Ceilalţi actori

Primăria Municipiului Braşov şi Consiliul Local administrează staţiunea şi deţin instrumentele: PUZ-ul şi regulamentele (secţiunea 5.3), domeniul public (5.1, 5.2), mobilitatea şi parcările (5.4), traseele publice şi sania de vară (5.5), siguranţa prin Poliţia Locală şi Salvamont (5.6), Centrul de Agrement şi protocoalele pentru stadion şi patinoar (5.7), linia bugetară, fondul staţiunii şi statistica (5.8).

OMD Braşov ţine calendarul unic al destinaţiei, administrează abonamentul destinaţiei, standardul de destinaţie şi comunicarea sub brandul comun, realizează componenta de promovare a fondului staţiunii şi este partenerul instituţional al programului *„Poiana celebrează lumea”*; consultă Asociaţia asupra a tot ce priveşte staţiunea. Conceptul din 2023 propunea, ca obiectiv, existenţa unei *„echipe de minim 2 persoane, care să se ocupe permanent de managementul turistic al staţiunii”* (Conceptul) [D]. Capitolul preia nevoia fără a crea o structură separată: în echipa existentă a OMD Braşov, sarcinile privind staţiunea (calendarul, promovarea Poienii ca staţiune, relaţia cu Asociaţia, urmărirea indicatorilor din secţiunea 8) se atribuie explicit unor persoane, fără competenţe de administrare a staţiunii (secţiunea 6.2) [I].

Consiliul Judeţean Braşov răspunde de linia 20B şi de legăturile metropolitane din planul HINGE, de trenul metropolitan cu gara Râşnov, de circuitele metropolitane şi, prin OMD-ul judeţului, de coordonarea cu staţiunile vecine (Predeal, Bran, Cheile Grădiştei) pentru biletul unic de schi.

Operatorul domeniului schiabil şi al transportului pe cablu decide, în dialog cu Primăria, programul instalaţiilor, regulile pârtiei şi investiţiile în domeniul existent; este partea privată a extinderii analizate în S1 şi membru al Asociaţiei; transportul pe cablu şi domeniul schiabil sunt componente centrale ale cardului staţiunii şi ale pachetelor comune (D7).

Salvamont, Regia Pădurilor Kronstadt, administraţiile ariilor protejate, Garda Forestieră şi gestionarii fondurilor cinegetice poartă siguranţa montană, avizele pentru trasee şi gestiunea faunei; ghişeul unic de avizare este instrumentul prin care intră în aceeaşi cameră.

Ministerul Sportului este partea protocolului pentru stadion şi patinoar. **Ministerul Afacerilor Externe şi ambasadele** sunt partenerii programului săptămânal al ţărilor. **Primăria Râşnov** este partener pentru linia 20B, pentru traseul de bicicletă şi, în varianta (a) a S1, pentru extinderea domeniului schiabil.

Condiţia de funcţionare: fără linia bugetară a Primăriei pentru staţiune şi fără consultarea efectivă a Asociaţiei, măsurile din secţiunile 4 şi 5 rămân, ca până acum, cereri ale operatorilor către o administraţie care are alte priorităţi [I]. În aceeaşi măsură, fără cooperarea operatorilor (D7),

Document consultare publică — draft

investiţia publică ar îmbunătăţi spaţiul dintre hoteluri fără ca turistul să găsească în el o experienţă comună a staţiunii [I].

7. Scenarii strategice şi opţiunea recomandată

Pentru şase alegeri care privesc staţiunea, consultarea şi datele conturează variante diferite. Fiecare scenariu prezintă variantele, criteriile de alegere şi opţiunea recomandată de strategie. Acolo unde opţiunea depinde de un studiu sau de o evaluare juridică, recomandarea precizează etapa şi instituţia care decide la implementare.

S1. Viitorul domeniului schiabil. (a) Extinderea spre Râşnov, cu parcări la baza noilor pârtii şi instalaţie de transport pe cablu (*„o explozie pentru Râşnov”*, descongestionarea Braşovului şi a Poienii, Subiect 15; proiectul declarativ *„Transylvania Three Valleys”* din notele atelierului 07; studiul de prefezabilitate invocat în presă) [D]. (b) Modernizarea domeniului existent fără extindere (înzăpezire, instalaţii, nocturne), cu diversificare de vară [D]. (c) Tranziţia treptată dincolo de schi: Postăvarul accesibilizat pentru toate categoriile, tren pe cremalieră, parc de aventură pe Ruia, Poiana Mică ca amfiteatru (Subiect 23) [D]. Criterii: viabilitatea climatică la altitudinea masivului (maximum 1.783 m), constrângerile sitului Natura 2000 Postăvarul, costul şi modelul de finanţare, efectul asupra accesului şi asupra compactităţii, cererea pieţei de schi. Opţiunea recomandată [I]: (b), ca bază pentru 2027–2031. Varianta (a) rămâne proiect metropolitan de termen lung: fezabilitatea ei climatică, de mediu şi financiară se evaluează într-un studiu dedicat al autorităţilor publice implicate (Primăria Municipiului Braşov, Primăria Râşnov, Consiliul Judeţean Braşov), înaintea oricărei decizii de investiţie. Elementele variantei (c), în primul rând accesibilizarea Postăvarului, se aplică oricare ar fi rezultatul studiului.

S2. Accesul. (a) Accese noi: al treilea acces rutier, telecabina Braşov–Poiana, consolidarea accesului dinspre Râşnov, pentru evenimente mari şi pentru redundanţă [D]. (b) Fără accese noi: gestiunea fluxurilor, capacitate de parcare la intrare, transport public prioritar (*„N-aş umbla la drum”*, Subiect 19) [D]. Criterii: poziţionarea adoptată, costul, impactul asupra cadrului natural, decizia din S1 (extinderea spre Râşnov creează, practic, un al doilea acces principal). Opţiunea recomandată [I]: (b), cu redundanţa asigurată prin drumul Râşnov şi linia 20B; telecabina Braşov–Poiana se evaluează *„pe numere”* (Subiect 18) numai dacă studiul din S1 confirmă extinderea spre Râşnov.

S3. Preţul şi ocuparea. (a) Creşterea ocupării prin ajustarea preţului şi prin evenimente de masă. (b) Menţinerea nivelului tarifar şi creşterea valorii şi a numărului de clienţi ai unităţilor conforme prin servicii, experienţe, prelungirea sejurului şi extrasezon. Datele arată plafonul de preţ atins în 2025 şi corectat în 2026, iar operatorii au respins explicit reducerea preţului pentru volum (Subiect 8) [C/D]. Opţiunea recomandată [I]: (b), adoptată ca poziţionare în secţiunea 3.2, cu monitorizare trimestrială a indicatorilor din secţiunea 8 şi cu produse de extrasezon care aduc mai mulţi clienţi unităţilor conforme fără a dilua poziţionarea; numărul turiştilor creşte sustenabil, în limitele capacităţii de primire a staţiunii.

S4. Forma juridică a consultării Asociaţiei. Principiul este stabilit: administrarea rămâne a Primăriei, prin structurile existente, iar Asociaţia are rol consultativ (secţiunea 6.2). Variantele privesc forma: (a) protocol între Primăria Municipiului Braşov, OMD Braşov şi Asociaţie, cu lista

Document consultare publică – draft

actelor supuse consultării şi termene de răspuns; (b) hotărâre a Consiliului Local care instituie consultarea obligatorie a Asociaţiei asupra acestor acte; (c) combinaţia, cu hotărârea drept cadru şi protocolul drept procedură. Criterii: stabilitatea în timp (dincolo de un mandat), reprezentativitatea Asociaţiei, compatibilitatea cu statutul OMD. Opţiunea recomandată [I]: (c), cu hotărârea Consiliului Local drept cadru şi protocolul drept procedură; adoptarea revine Consiliului Local şi Primăriei, în 2027 (Anexa B, nr. 10).

S5. Regimul juridic al drumului Poienii. (a) Preluarea în administrarea municipiului ca *„Drumul Poienii"* (Subiect 15). (b) Protocol permanent cu administratorul drumului naţional şi cu Comisia de circulaţie. (c) Menţinerea situaţiei actuale, cu închideri punctuale. Criterii: fezabilitatea juridică (lecturile divergente ale Subiecţilor 15 şi 23), costul întreţinerii preluate, flexibilitatea schemei de gestiune a fluxurilor. Opţiunea recomandată [I]: (b), protocolul permanent, aplicabil din 2027, care permite pornirea schemei de gestiune a fluxurilor (D1-a); varianta (a) rămâne posibilă dacă evaluarea juridică a Primăriei, care tranşează lecturile divergente din consultare, o confirmă şi dacă municipiul îşi asumă costul întreţinerii. Evaluarea juridică precede măsura D1-a.

S6. Funcţiunea Centrului de Agrement. (a) Centru de conferinţe de staţiune, reconfigurat (Subiect 8). (b) Centru de agrement şi alternativă pe vreme rea, specializat (Subiect 11). (c) Funcţiune mixtă, cu operator profesionist şi cu fluxuri separate. Criterii: costul reconfigurării, cererea de conferinţe după deschiderea Sălii Polivalente, complementaritatea cu zona zero, modelul de operare (Subiect 18). Opţiunea recomandată [I]: (c), funcţiunea mixtă, cu operator profesionist selectat de Primărie şi cu fluxuri separate pentru conferinţe şi pentru agrement; funcţiunea dominantă se stabileşte de Primărie, ca proprietar, după primul an de funcţionare a Sălii Polivalente, pe baza cererii de conferinţe constatate.

8. Indicatori şi monitorizare

8.1. Baza actuală şi golul statistic

Staţiunea nu dispune de nicio serie statistică oficială proprie. Singurele date specifice sunt cele ale platformelor de închiriere pe termen scurt (lunar, numai acest segment), recenziile online (anual, pe platforme) şi, la câţiva ani, cercetarea naţională. Două surse administrative existente pot acoperi golul fără costuri noi de colectare [I]. Taxa de oraş este declarată şi plătită de fiecare unitate de cazare, deci Primăria are deja, în evidenţele fiscale, numărul de înnoptări impozitate pe fiecare unitate din Poiana Braşov; agregarea lunară a acestor date pentru perimetrul staţiunii ar produce imediat seria de înnoptări care lipseşte. Formularele de cazare completate la recepţie pot fi digitalizate într-un format care să permită statistici agregate de profil (Subiect 6) [D]. La acestea se adaugă panelul lunar al staţiunii (secţiunea 6.3), prin care unităţile membre ale Asociaţiei raportează agregat, confidenţial, ocuparea şi tariful mediu, pe modelul panelurilor hoteliere din destinaţiile europene.

Capitolul recomandă ca Primăria Municipiului Braşov şi OMD Braşov să solicite Direcţiei Judeţene de Statistică Braşov şi Institutului Naţional de Statistică publicarea datelor privind frecventarea structurilor de primire turistică la nivelul localităţii componente Poiana Braşov, cel puţin ca serie anuală de sosiri şi înnoptări. Fără aceste serii, evaluarea strategiei în 2030 şi 2034 se va face pe percepţii, nu pe date.

Document consultare publică_draft

8.2. Setul de indicatori

Tabelul 9. Indicatorii propuși pentru monitorizarea strategiei stațiunii

Indicator	Sursa	Nivel de referință	Țintă 2034
Înnoptări în stațiune (lunar)	evidența taxei de oraș; panelul stațiunii	inexistent	serie constituită din 2027
Ocupare medie anuală, închirieri pe termen scurt	date platforme	37,3% (2025)	cel puțin 45%
Ocupare în extrasezon (martie–mai, septembrie–noiembrie)	date platforme	26,8% (2025)	cel puțin 40%
Raport tarif Poiana / Brașov	date platforme	2,24× (2025)	menținut la cel puțin 2×
Durata medie a sejurului (Booking)	recenzii	2,08 nopți	cel puțin 2,8 nopți
Pondere sejururi de 3 nopți și peste (Booking)	recenzii	28,5%	cel puțin 40%
Vizitarea Poienii de către vizitatorii Brașovului	cercetarea națională	88,5%	menținut la cel puțin 85%
Recomandare „sigur da” la vizitatorii fideli ai Poienii	cercetarea națională	82,0%	menținut la cel puțin 80%
Pondere recenzii „scump”	recenzii	7,6%	cel mult 7%
Mențiuni pozitive ale spațiului public (promenadă, centru, alei) în recenzii	recenzii	de constituit	în creștere
Zile de blocaj al accesului rutier pe sezon	Primăria; Poliția Rutieră	de constituit	spre zero
Utilizarea parcării de transfer din Poiana Mică în zilele de vârf	Primăria	de constituit	cel puțin 90%
Kilometri de trasee marcate (alergare, plimbare, velo de agrement)	Primăria; Regia Pădurilor	de constituit	rețea continuă
Evenimente în extrasezon (număr, participanți)	OMD; Asociația	de constituit	calendar stabil
Weekenduri „Poiana celebrează lumea” pe an	OMD; Asociația	program inexistent	52 pe an din 2028
Operatori membri ai Asociației (pondere din totalul operatorilor stațiunii)	Asociația	de constituit	toți operatorii
Unități care distribuie cardul stațiunii și informarea comună la sosire	Asociația	card inexistent	100% din 2029
Servicii comune ale operatorilor în funcțiune permanentă (card, birou de activități, navetă, pachete, programul serii)	Asociația; OMD	de constituit	toate cele cinci din 2029
Pachete comune ale mai multor operatori vândute pe an	OMD; Asociația	de constituit	în creștere anuală
Mențiuni în recenzii ale activităților și serviciilor de stațiune, dincolo de unitatea de cazare	recenzii	de constituit	în creștere
Intervenții și incidente cu fauna în stațiune	Salvamont; gestionar cinegetic	de constituit	în scădere
Zile de funcționare, în sezonul cald, a instalațiilor pe cablu care urcă bicicliștii la plecarea traseelor	Primăria; operatorul instalațiilor	program stabilit în funcție de cerere (2026)	program anual publicat din 2027; funcționare zilnică pe tot sezonul cald
Intervenții Salvamont pentru bicicliști în masivul Postăvaru, cu cauzele lor	Salvamont	nepublicate separat (117 intervenții în sezonul cald al anului 2025, pentru toate activitățile)	raportate anual, în scădere
Trasee ușoare (verzi și albastre) ale parcului de ciclism montan, conforme pe toată lungimea cu gradarea lor	administratorul bike parkului	niciun traseu verde; un traseu albastru, cu prima porțiune roșie (2026)	cel puțin o treime din rețea
Unități conforme Regulamentului stațiunii	Asociația; Primăria	regulament inexistent	100% în 2031
Comercianți din zona zero selectați și conformi	Primăria	zonă inexistentă	100% de la deschidere
Cota din taxa de oraș reinvestită în stațiune	Consiliul Local; OMD	fond inexistent	fond constituit din 2027

Sursa: secțiunile 2 și 4; nivelurile de referință sunt cele calculate în capitol, țintele sunt ale strategiei și se revizuiesc la evaluarea intermediară din 2030. [C]/[I]

Document consultare publică – draft

9. Surse şi trasabilitate

Documente ale proiectului. Consultări de grup: atelierul 01 (Poiana Braşov) cu transcriptul şi notele manuscrise ale participanţilor; atelierele 04 (hoteluri şi cazare), 07 (turism activ, cu notele participanţilor), 08 (închirieri pe termen scurt), 11 (locuitori), 12 (mediul academic); masa rotundă a arhitecţilor; memoriul de observaţie al consultărilor. Interviuri individuale: 05 (Subiect 6), 06 (Subiect 7), 07 (Subiect 8), 10 (Subiect 11), 11 (Subiect 12), 12 (Subiect 13), 14 (Subiect 15), 17 (Subiect 18), 18 (Subiecţii 19–20); raportul integrat al celor 22 de interviuri, cu sinteza transversală despre Poiana Braşov şi controversele 1, 9, 12 şi 13, din care sunt preluate şi citatele Subiecţilor 21, 22 şi 23. Matricele tematice: matricea consolidată a temelor (interviuri şi ateliere) şi matricea de screening cu valenţă a interviurilor. Date secundare: raportul de analiză a destinaţiei pe date INS şi platforme online; evaluarea datelor platformelor de închiriere pe termen scurt şi baza lor de date; extrasele INS TEMPO pentru municipiul Braşov; baza consolidată a recenziilor. Cercetarea naţională de referinţă: baza călătorilor cu recodări şi baza asocierilor spontane, cu scriptul de analiză. Capitolele P3, G şi C ale strategiei, pentru temele preluate.

Documente externe şi validarea faptelor. Hotărârea Guvernului nr. 852/2008 şi lista oficială a staţiunilor turistice atestate; Institutul Naţional de Statistică (TEMPO Online) şi Direcţia Judeţeană de Statistică Braşov; Planul Strategic de Acţiune HINGE al Consiliului Judeţean Braşov (2023); Consiliul Local Braşov (taxa de oraş, decembrie 2025); Primăria Municipiului Braşov (licitaţia pentru sania de vară, 2023); fişa sitului Natura 2000 ROSCI0207 Postăvarul (proiectul CARPASIT); Legea nr. 185/2013 privind amplasarea şi autorizarea mijloacelor de publicitate; presa de referinţă (Agerpres, Adevărul, Bursa, Economica, Profit.ro, Revista Biz, Monitorul Expres) pentru parcarea din Poiana Mică, sezonul de schi, festivalul Massif, OMD-ul judeţului şi poziţiile publice ale investitorilor din staţiune. Conceptul de turism pentru municipiul Braşov (2023), folosit ca sursă de informaţii secundare, cu studiul din 2013 al domeniului schiabil reluat în el; teza de doctorat despre geografia simbolică a Braşovului (2020); datele operatorului instalaţiilor pe cablu; comunicatele Primăriei din 2026 privind parcul de ciclism montan şi transportul pe cablu, preluate de presă; bilanţul Salvamont pentru 2025. Registrul verificărilor, cu gradul de încredere al fiecărei surse, este în Anexa C.

Propuneri ale managementului de proiect integrate în capitol, marcate [I]: centrul staţiunii ca *„zona zero”*, cu Regulament de urbanism, comerţ şi evenimente (D2-b, D2-b1); programul *„Poiana celebrează lumea”*, weekendurile ţărilor (D3-n); cele două se reflectă în viziune, în poziţionare, în rolul Asociaţiei şi în indicatori.

Document consultare publică – draft

Anexa A. Statistica tematică

Tabelul A1. Temele consultării care privesc Poiana Braşov, cu sursele în care apar

Cod	Tema	Interviuri (subiecţi)	Ateliere	Observaţii
A11	Poiana ca activ al Braşovului	6 interviuri	2	atuul este luat ca dat; consultarea vorbeşte mai ales despre ce lipseşte
A25	Memoria organizării de tip ONT; cooperarea maturizată	3	3	Subiecţii 6 şi 8: „clienţii staţiunii”, turism organizat de primire, program zilnic
B8	Lipsa stratului de agregare: excursii, pachete, integrator (nivelul destinaţiei)	12	3	în staţiune: „nimic făcut în comun” (Subiect 19)

Cod	Tema	Interviuri (subiecți)	Ateliere	Observații
B52	Lipsa cooperării între sub-sectoarele turismului (nivelul destinației)	0	3	temă exclusiv de grup
C4	Stratul de agregare: excursii, pachete, card sau bilet unic (nivelul destinației)	11	6	baza măsurilor D7-a, D7-b, D7-d
A31	Stațiune compactă, fără zonă rezidențială	0	1 (atelierul 01)	„destinație fără blocuri de apartamente”
B13	Poiana deficitară: „loc de cazare scump”, „ce faci de la 17 la 22”	9 (10 subiecți)	5	tema centrală a diagnosticului
B14	Nesustenabilitatea climatică a schiului	2	3	Subiect 23; moderatorul (atelierul 01)
B26	Supraaglomerarea centrului și a Poienii	9	6	blocajele de vârf; „Drumul Vechi, bară la bară” (Subiect 12)
B57	Ruptura Poiana–Brașov	0	3	temă exclusiv de grup; conducerea OMD (atelierul 12)
C1	Management dedicat al sub-destinațiilor	4	2	Centrul Istoric (Subiect 1) și Poiana (Subiecții 6, 8)
C14	Patru anotimpuri; extinderea schiului; instalații; hoteluri de cinci stele; „modul de vacanță”	10 (11 subiecți)	4	cea mai frecventă propunere pentru stațiune
C24	Agrement cu apă, lacul din Poiana Mică	4	1	Subiect 23 (Ruia, lacul)
C25	Standardizare și brand unitar de stațiune	3	0	Subiect 11 (modelul stațiunii canadiene cu marcă unică); Subiect 6
C28	Siguranță montană	3	1	Subiect 11: delimitare schi–sanie, echipament, borne
C33	Poziționare premium	0	4	temă exclusiv de grup
C34	Reglementare urbanistică strictă	0	6	inclusiv masa rotundă a arhitecților
C35	Colectarea și reinvestirea taxei de stațiune	0	6	masa 3, atelierul 01
B6	Ursul și fauna	12	-	Subiecții 6, 8, 11, 12, 14, 15, 16, 17 și alții
B10	Traficul	14	-	-
C6	Mobilitatea	15	-	-

Sursa: matricea consolidată a temelor și matricea de screening cu valență. Unitatea de numărare pentru ateliere este atelierul. [C]

Document consultare publică — draft

Anexa B. Inventarul intervențiilor autorității publice

Prioritate 1: condiționează restul; prioritate 2: intervenție de bază a orizontului 2027–2031; prioritate 3: termen lung sau condiționată de un studiu ori de o evaluare prealabilă.

Tabelul B1. Intervențiile autorității publice în Poiana Brașov, pe domenii

Nr.	Domeniu	Intervenția	Cod	Responsabil	Orizont	Prioritate
1	Reguli	Planul urbanistic zonal al stațiunii, cu concept peisagistic unitar, funcțiuni exclusiv turistice, fără locuințe colective și aparthoteluri, capacitate maximă pe unitate	D2-a, D5-b	Primăria; Consiliul Local	2027	1
2	Reguli	Regulamentul stațiunii Poiana Brașov: punctaj de conformare, program de trei ani, legătură cu impozitul pe clădiri și cu autorizația de funcționare; raportarea anuală a consumului de apă și de energie pe înnoptare și a ponderii produselor locale în achiziții, din 2028	D5-a	Consiliul Local, cu Asociația	2027–2028	1
3	Reguli	Regulamentul zonei zero: cod de design, cu semnalistica și mobilierul urban care poartă simbolurile stațiunii (S5-a din Raportul final), selecția comercianților pe concept și calitate, excluderea kitsch-ului, autoritate unică de calendar	D2-b1	Consiliul Local	2027–2028	1
4	Reguli	Regulamentul local de publicitate pentru stațiune (Legea nr. 185/2013): firme, panouri, bannere	D2-a	Consiliul Local; Poliția Locală	2027–2028	2
5	Reguli	Regimul de liniște al stațiunii, cu program de lucrări adaptat vacanțelor	D2-e	Consiliul Local	2027	2

Nr.	Domeniu	Intervenția	Cod	Responsabil	Orizont	Prioritate
6	Reguli	Regulile pârtiei și ale traseelor, cu sancțiuni, adoptate cu operatorul și cu Salvamontul	D6-c, D6-d	Consiliul Local; operator	2027–2028	2
7	Reguli	Regimul închirierilor pe termen scurt în stațiune, la standardul hotelurilor și pensiunilor	D5-c	Consiliul Local	2027–2028	2
8	Guvernanță	Linia bugetară distinctă a Primăriei pentru domeniul public al stațiunii, gestionată de direcțiile existente, cu raportare anuală	sect. 6.2	Primăria; Consiliul Local	2027	1
9	Guvernanță	Hotărârea privind fondul stațiunii din cota taxei de oraș colectate în Poiana, cu destinații prestabilite, administrat de Primărie, cu avizul consultativ al Asociației	sect. 6.2	Consiliul Local	2027	1
10	Guvernanță	Formalizarea rolului consultativ al Asociației (protocol și/sau hotărâre a Consiliului Local), cu lista actelor supuse consultării	sect. 6.3, S4	Primăria; Consiliul Local; OMD	2027	1
11	Date	Seria lunară a înnoptărilor din stațiune din evidența taxei de oraș; solicitarea către INS a datelor la nivelul localității componente	sect. 8	Primăria; OMD	2027	1
12	Date	Digitalizarea formularelor de cazare într-un format utilizabil statistic	sect. 8	Primăria; OMD	2028	3
13	Guvernanță	Ghișeul unic de avizare pentru trasee și intervenții în ariile protejate	sect. 5.5	Primăria; Regia Pădurilor; administrațiile ariilor protejate	2027–2028	2
14	Centrul	Amplasamentul zonei zero prin PUZ și rezervarea terenului	D2-b	Primăria; Consiliul Local	2027	1
15	Centrul	Proiectarea și construirea zonei zero: piațetă, scenă, terase, comerț selectat, brad și târg de iarnă, acces pietonal continuu	D2-b	Primăria	2028–2031	2
16	Centrul	Conformarea sau desființarea comerțului din parcarea de sub teleferic și de sub gondolă, cu relocarea comercianților conformi în zona zero	D2-b1	Primăria; Poliția Locală	2028–2029	1
17	Infrastructură	Refacerea trotuarelor și a aleilor, rețea continuă pe întreaga stațiune	D2-c	Primăria	2027–2030	2
18	Infrastructură	Iluminatul public de stațiune, conform conceptului peisagistic, inclusiv pe promenadă și pe traseele de plimbare	D2-a	Primăria	2027–2030	2
19	Infrastructură	Întreținerea spațiilor verzi la standard de stațiune; somații și amenzi pentru terenurile private neîngrijite	D2-a, D2-g	Primăria; Poliția Locală	2027	2
20	Infrastructură	Deszăpezirea cu utilaje și program dedicate stațiunii	D2-g	Primăria	2027	2
21	Infrastructură	Salubritatea cu pubele rezistente la urs și frecvență de sezon	D2-g, D6-a	Primăria; operatorul de salubritate	2027	1
22	Infrastructură	Toalete publice, puncte de apă și de odihnă în zona zero și pe trasee	D2-d	Primăria	2028–2030	2
23	Infrastructură	Mobilier urban unitar	D2-a	Primăria	2028–2030	2
24	Infrastructură	Semnalistica și orientarea: indicatoare, hărți, borne numerotate; informare digitală la sosire	D2-h, D6-d	Primăria; OMD	2027–2029	2
25	Infrastructură	Gestiunea apelor pluviale și întreținerea drumurilor forestiere de acces	sect. 5.1	Primăria; Regia Pădurilor	2028–2031	3
26	Mobilitate	Clarificarea regimului juridic al drumului Poienii	D1-a, S5	Primăria; administratorul drumului; Comisia de circulație	2027	1
27	Mobilitate	Schema de gestiune a fluxurilor de vârf, cu prag de închidere și aplicație de parcare	D1-a	Primăria; Poliția Rutieră	2027–2028	1
28	Mobilitate	Linia de transport public de mare frecvență oraș–stațiune, cu vehicule dotate și prioritate în zilele de vârf	D1-b	Primăria; RATBV	2027–2028	1
29	Mobilitate	Integrarea tarifară a parcărilor de transfer cu transportul public și cu abonamentul destinației	D1-c	Primăria; RATBV; OMD	2028–2030	2
30	Mobilitate	Linia 20B Poiana–Râșnov cu remorcă pentru biciclete	D1-d	Consiliul Județean; Primăria Brașov; Primăria Râșnov	2028–2030	2
31	Mobilitate	Calendarul public al închiderilor de drum, comunicat imediat după aprobarea evenimentului, de regulă în luna anterioară	D1-e	Primăria; Comisia de circulație	2027	2

Document consultare publică — draft

Nr.	Domeniu	Intervenția	Cod	Responsabil	Orizont	Prioritate
32	Mobilitate	Dimensionarea și tarifarea parcărilor din stațiune; eliminarea parcării pe spații verzi și trotuare	D1-g	Primăria	2028–2031	2
33	Mobilitate	Programul anual al transportului pe cablu, publicat înaintea sezonului: funcționarea zilnică, vara, a cel puțin unei instalații care urcă bicicliștii la plecarea traseelor; nocturne și extrasezon; informare în timp real	D1-f	Primăria; OMD; operator	2027–2028	1
34	Trasee	Promenada iluminată biserică – Poiana Mică, legată de traseul forestier	D2-c	Primăria; Regia Pădurilor	2028–2031	1
35	Trasee	Traseele de alergare marcate (bucle de 3, 5 și 10 km)	D2-c	Primăria; Regia Pădurilor	2027–2029	2
36	Trasee	Traseul de bicicletă de agrement pentru familii, spre Poiana Mică și spre Râșnov	D2-c	Primăria; Regia Pădurilor; Primăria Râșnov	2028–2030	2
37	Trasee	Reevaluarea gradării traseelor parcului de ciclism montan; traseele verzi, traseul de familie de pe Lupului inferior și traseele de anduranță Poiana–Brașov	D3-e	Primăria; administratorul bike parkului; Regia Pădurilor	2027–2029	2
38	Trasee	Accesibilizarea Postăvarului: trasee gradate, informare, borne	D3-i	Primăria; Salvamont; administrațiile ariilor protejate	2028–2031	2
39	Agrement	Finalizarea saniei de vară de pe Bradul	D3-f	Primăria	2027–2028	2
40	Agrement	Agrementul cu apă în Poiana Mică și parcul de aventură	D3-h	Primăria; parteneri privați	2029–2034	3
41	Agrement	Zone de ședere, belvederi, spații pentru familii cu copii mici	D2-d	Primăria	2028–2030	2
42	Agrement	Locuri de picnic amenajate, cu vetre la distanță de pădure	sect. 5.5	Primăria; Regia Pădurilor	2028–2030	3
43	Siguranță	Echipa de intervenție pentru faună cu timp de răspuns garantat pentru stațiune	D6-a	Primăria; gestionarii cinegetici; Garda Forestieră	2027	1
44	Siguranță	Patrulele de seară în sezon, cofinanțate de operatori	D6-a	Primăria; Poliția Locală; Asociația	2027	2
45	Siguranță	Aplicarea sancțiunilor pentru hrănirea faunei; campanii de informare	D6-a	Poliția Locală; OMD	2027	2
46	Siguranță	Zonele de observare controlată a faunei în afara stațiunii, fără hrănire	D6-b	Primăria; gestionarii cinegetici	2028–2030	3
47	Siguranță	Delimitarea fizică a pârtiilor de schi de cele de sanie și tubing	D6-c	Operator; Primăria; Salvamont	2027–2028	1
48	Siguranță	Iluminatul autonom pe traseele de agrement de la liziera pădurii	D6-d	Primăria	2028–2030	3
49	Active	Clarificarea funcțiunii Centrului de Agrement și selectarea unui operator profesionist	D4-a, S6	Primăria	2027–2029	2
50	Active	Protocolul cu Ministerul Sportului pentru stadion și patinoar	D4-b	Primăria; Ministerul Sportului	2028–2031	2
51	Active	Inventarul terenurilor publice din stațiune disponibile pentru zona zero, parcări și baza sportivă	sect. 5.7	Primăria	2027	1
52	Produs	Târgul și iluminatul de Crăciun în zona zero	D3-d	Primăria; OMD; Asociația	2027	2
53	Produs	Programul „Poiana celebrează lumea”: cadru, parteneriat cu MAE și ambasadele, calendar	D3-n	OMD; Primăria; Asociația	2027–2028	2
54	Produs	Biletul unic de schi la nivel metropolitan	D3-c	OMD-ul județului; operatorii	2028–2030	3
55	Guvernanță	Facilitarea serviciilor comune ale operatorilor: participarea la serviciile comune în punctajul Regulamentului stațiunii; cofinanțarea, din fondul stațiunii, a componentelor de interes public (informarea la sosire, animarea zonei zero)	D7, D5-a	Primăria; Consiliul Local, cu Asociația	2027–2028	2
56	Trasee	Administratorul unic al bike parkului, cu schemă de întreținere, de patrulare și de comunicare	D3-e	Primăria	2027	1
57	Siguranță	Regula de acces: bicicletele urcate cu transportul pe cablu numai până la plecarea traseelor omologate; telecabina Capra Neagră fără biciclete până la stația superioară	D6-e	Primăria; operatorul instalațiilor pe cablu; Salvamont	2027	1

Document consultare publică – draft

Nr.	Domeniu	Intervenția	Cod	Responsabil	Orizont	Prioritate
58	Siguranță	Patrulele de bicicletă în sezon și procedura de alertă la apariția ursului în parcul de ciclism montan	D3-e, D6-a	Primăria; administratorul bike parkului; Salvamont	2027	2
59	Mobilitate	Verificarea și semnalizarea gabaritului parcării din Poiana Mică; acces pietonal la parcările intermediare	D1-g	Primăria	2027	2

Sursa: secțiunile 4, 5 și 6.

Anexa C. Registrul verificărilor factuale

Registrul consemnează faptele invocate în consultare și în documentele proiectului care au fost verificate din surse externe, cu gradul de încredere al sursei, CO (confirmat oficial: instituție publică, organizator oficial, site al instituției), SS (sursă secundară, de regulă presă de referință, concordantă), NC (neconfirmat), și cu discrepanța față de declarațiile [D] ale stakeholderilor. Corecturile sunt aplicate în text; unde verificarea nu a fost posibilă, afirmația rămâne [D].

Tabelul C1. Faptele verificate, sursa și discrepanța față de declarațiile din consultare

Nr.	Fapt	Verificat (grad de încredere)	Sursă	Discrepanță față de [D]
1	Statutul de stațiune turistică de interes național	Atestată prin HG nr. 852/2008; figurează în lista oficială actualizată la 17 iunie 2026 (CO pentru listă; portal legislativ pentru act)	ministerul de resort (lista oficială); InfoCons	Concordă
2	Lipsa statisticii INS la nivelul stațiunii	TEMPO publică la nivel de municipiu; DJS Brașov la nivel de județ, pe tipuri de structuri (CO)	INS; DJS Brașov	Concordă cu afirmația investitorului din presă
3	Taxa de oraș 7 + 5 lei pe noapte	Adoptată de Consiliul Local la 22 decembrie 2025, aplicabilă din 2026 (SS, concordant)	presă	Concordă
4	Parcarea de transfer din Poiana Mică	434 de locuri, finalizată în 2017, transfer cu microbuze (SS)	Adevărul	„Mai mare decât Poiana Mare” (Subiect 15) este formulare colocvială, nu cifră
5	Linia 20B Poiana–Râșnov	Acțiunea 1 a planului HINGE: 1,24 milioane euro investiție, 337.260 euro pe an operare, 70 de bicicliști pe zi în primul an (CO)	Consiliul Județean Brașov	Concordă
6	Domeniul schiabil: „circa 26 km”	Nicio cifră oficială actuală identificată; studiul din 2013 al domeniului schiabil, reluat în Conceptul de turism din 2023: circa 80 ha de pârtii și 25 km după investițiile din 2010–2011 (SS); sezonul 2021–2022: 2.022.377 de treceri, 400.000 mc de zăpadă artificială (SS)	Conceptul; Profit.ro	Concordă aproximativ (25 km față de „circa 26 km”, Subiect 15)
7	Sania de vară „aprobată”	Licitație de proiectare și execuție lansată de Primărie în noiembrie 2023 (17,25 milioane lei, 990 m pe Bradul); stadiul ulterior neconfirmat (SS pentru licitație; NC pentru stadiu)	Economica; Adevărul	„Aprobată” (Subiect 13) este parțial: licitată, stadiu necunoscut
8	Massif, „eșec” / „a avortat”	Două ediții cu peste 38.000 și peste 43.000 de participanți; ediția din decembrie 2025 neținută; „Massif Week” martie 2026 fără statut de ediție oficială (SS)	presă	Nuanțat: discontinuitate, nu eșec de public; inadecvare la stațiune rămâne [D]
9	Altitudinea masivului („1.700 sus”)	ROSCI0207 Postăvarul: 728–1.783 m (SS, fișa proiectului CARPASIT)	Fundația Carpați	Concordă aproximativ
10	„4.000 de mașini” la care Poiana se blochează	Nicio sursă identificată (NC)	-	Rămâne [D], informație declarată ca neverificată de subiect
11	Regimul drumului Poienii (drum național; închidere doar prin Comisia de circulație)	Afirmația Subiectului 15 este concordantă cu practica închiderilor punctuale pentru evenimente (SS); lectura Subiectului 23 diferă	presă	Divergență juridică; evaluarea juridică a Primăriei precede măsura D1-a (S5)
12	Stadionul și patinoarul în proprietatea Ministerului	Neverificat din surse publice (NC)	-	Rămâne [D] (Subiect 8)

Document consultare publică – draft

Nr.	Fapt	Verificat (grad de încredere)	Sursă	Discrepanță față de [D]
	Sportului; patinoar nefuncțional			
13	OMD-ul județului Brașov	Avizat de minister la 16 iunie 2026; fondatori: Consiliul Județean, aeroportul, administrația Parcului Național Piatra Craiului, operatori privați (SS, Agerpres)	Agerpres	Nu a fost invocat în consultare; context nou
14	Studiul de prefezabilitate pentru extinderea domeniului schiabil, finanțat de antreprenori, depus în 2019	Afirmație a unui investitor în presă (SS, nesusținută de documente)	Bursa	Rămâne [D]
15	„Transylvania Three Valleys”	Notă manuscrisă în atelierul 07; niciun document public identificat (NC)	-	Proiect potențial, statut declarativ
16	Membrii fondatori ai OMD Brașov; ponderea Primăriei de 45%	Confirmată în documentația proiectului; ponderea verificată și închisă (CO, documente OMD)	OMD Brașov	Concordă
17	Conceptul de turism din 2023	Document realizat în proiectul SIPOCA 1043, cu patru grupuri de lucru; metoda de prelucrare a discuțiilor nu este descrisă (SS)	documentul	Folosit ca sursă de informații secundare (secțiunea 1.4)
18	Denumirea asociației operatorilor	„Asociația de Turism Poiana Brașov”; membrii cumulează 1.596 de camere, dintre care 1.247 în hoteluri (SS, Conceptul); denumirea juridică nu a fost verificată în registrul asociațiilor (NC)	Conceptul	În consultare: „Organizația Patronală Poiana Brașov” (Subiect 15), „Asociația Poiana Brașov” (atelierul 12)
19	Instalațiile pe cablu: stațiile superioare	Capra Neagră: 1.775 m, 2.809 m lungime; Kanzel și telegondola: 1.727 m; telescaunul Ruia: 1.710 m (CO, datele operatorului)	operatorul instalațiilor	-
20	Traseele bike parkului în 2026	Șase trasee: două negre, trei roșii, unul albastru, cu prima porțiune roșie; cele mai multe pornesc de la stația superioară a telegondolei (SS)	Transilvania 365	Concordă cu moderatorul („albastrul din Poiană e mai degrabă roșu”) și cu Subiectul 15
21	Programul instalațiilor pe cablu pentru bicicliști în 2026	Iunie: telegondola în anumite weekenduri, telescaunul Ruia din 3 iulie; iulie: telegondola cel puțin vineri–duminică; septembrie: Ruia în revizie, telegondola sâmbăta și duminica, Capra Neagră în restul săptămânii; funcționare „adaptată în funcție de cerere” (SS, comunicate ale Primăriei preluate de presă)	Monitorul Expres; G4Media; BizBrașov	Concordă cu atelierul 07
22	Biciclete urcate cu Capra Neagră în zona vârfului, fără traseu omologat	Transportul bicicletelor cu Capra Neagră confirmat pentru zilele lucrătoare din septembrie 2026 (SS); lipsa unui traseu omologat din zona stației superioare și mecanismul accidentelor: constatări ale echipei de proiect, neconfirmate din surse publice (NC)	BizBrașov	Rămâne [I]
23	Accidentele de bicicletă din Postăvaru	Iulie 2025: patru bicicliști accidentați într-o singură zi, unul preluat de elicopterul SMURD (SS); ponderea bicicliștilor în intervențiile Salvamont din sezonul cald nu este publicată (NC)	Ziarul Financiar; Brasov.net	-
24	Gabaritul parcării din Poiana Mică	„prea joasă pentru anumite tipuri de autovehicule” (SS, Conceptul); afirmație concordantă într-un interviu al cercetării doctorale; înălțimea de acces neidentificată (NC)	Conceptul; teza	-

Sursa: verificările echipei de proiect din sursele indicate.

Document consultare publică - draft

III.4. Gastronomia Braşovului (G)

Gastronomia Braşovului - patrimoniul culinar în strategia destinaţiei: diagnostic, viziune, direcţii şi intervenţiile autorităţii publice

Capitol tematic cu funcţie de strategie gastronomică a destinaţiei · Politica 4 din Raportul final, secţiunea 3.4

Cheie de lectură

Capitolul este scris pentru două feluri de cititori. Primul este cititorul Raportului final al Strategiei 2027–2034, pentru care gastronomia dă conţinut, în primul rând, priorităţilor P2 (centrul istoric coordonat vizual), P5 (Poiana Braşov), P6 (apartamentele în regim hotelier) şi P7 (un oraş viu) şi politicilor orizontale S1 (prelungirea şederii), S2 (calendarul de evenimente) şi S5 (identitate fără kitsch); legăturile cu celelalte priorităţi sunt date în Tabelul 11. Al doilea este cititorul care deschide capitolul separat de raport: conducerea OMD Braşov, Primăria Municipiului Braşov, Consiliul Judeţean Braşov, Breasla Cârciumarilor Braşoveni, producătorii din Ţara Bârsei, şcolile de ospitalitate şi universitatea. Pentru acest al doilea cititor, capitolul conţine tot ce îi trebuie ca să fie înţeles singur: diagnosticul, sursele, viziunea, direcţiile, lista intervenţiilor publice şi indicatorii. Formatul: rezumat executiv, legătura cu Raportul final, raţionament, diagnostic, viziune, direcţii cu măsuri codificate, intervenţiile autorităţii publice, guvernanţă, scenarii, indicatori, anexe.

Premisa capitolului este premisa întregii strategii: dezvoltare locală prin turism, nu promovare turistică. Pentru gastronomie, premisa are o consecinţă precisă. Capitolul tratează mâncarea ca pe un lanţ de valoare: producătorii agricoli şi pastorali din Ţara Bârsei, procesatorii, pieţele, alimentaţia publică, formarea profesională. Fluxul turistic poate susţine acest lanţ sau îl poate ocoli. Întrebarea capitolului este, de aceea, cum se foloseşte cererea turiştilor, împreună cu cea a locuitorilor, astfel încât valoarea să rămână în economia locală, iar oferta să îşi păstreze identitatea.

Capitolul tratează locuitorul ca prim client al gastronomiei oraşului: braşovenii umplu localurile în cele mai multe zile ale anului, le recomandă vizitatorilor şi părăsesc centrul atunci când oferta se banalizează [I]. O ofertă pe care locuitorii o evită ajunge să depindă de clientela de trecere şi se uniformizează, cum arată secţiunea 2.7.3 [I]. Principiul transversal al strategiei, locuitorul în centrul ei, se aplică aici în forma cea mai directă.

Capitolul urmăreşte, în fiecare secţiune, două condiţii ale valorii pe care nicio instituţie şi niciun local nu le pot îndeplini singure. Prima este legătura dintre bucătăriile oraşului şi producătorii Ţării Bârsei: fără ea, cererea pentru mâncare locală se hrăneşte din aprovizionarea generică. A doua este reperul comun: un set de preparate documentate, cu o reţetă de bază stabilită împreună de breaslă, pe care vizitatorul să le poată cere şi recunoaşte în orice local. Ambele au început să prindă formă. Breasla Cârciumarilor Braşoveni a relansat, în decembrie 2025, prăjitura Streusel Kuchen în paisprezece localuri[182] şi oferă, din octombrie 2026, reduceri locuitorilor Braşovului în

[182]Arta Albă, relansarea prăjiturii Streusel Kuchen la Braşov, la 1 decembrie 2025, în paisprezece localuri; articolul notează că istoricii nu au găsit documente care să confirme episodul din 1558–1559: https://artaalba.ro/en/streusel-kuchen-desertul-simbol-al-gastro-diplomatiei-relansat-in-inima-transilvaniei/

Document consultare publică – draft

zilele de miercuri[183] [C]. Capitolul tratează aceste începuturi ca resursă a direcţiilor DG1, DG5 şi DG7.

Convenţia de marcaje: **[C]** date confirmate în baze de date sau în documente oficiale; **[E]** estimări ale echipei; **[I]** interpretări sau propuneri ale echipei de proiect; **[D]** declaraţii ale stakeholderilor, redate ca atare. Citatele din interviuri sunt atribuite prin numărul subiectului (convenţia seriei: 22 de interviuri, 24 de subiecţi); citatele din ateliere sunt atribuite atelierului, fără identificarea vorbitorului; intervenţiile echipei de proiect sunt atribuite *„moderatorului”* şi poartă marcajul [I]. Niciun nume de persoană nu apare în text; hotelurile, restaurantele şi firmele private locale nu sunt numite. Datele cercetării naţionale de referinţă sunt prezentate ponderat, fără detalii de eşantion, care rămân în metodologia raportului cercetării naţionale. Documentaţia de patrimoniu culinar pusă la dispoziţia proiectului (nouă prezentări şi liste) este citată ca document al proiectului; afirmaţiile ei istorice poartă marcajul [D] până la confirmarea lor în izvoare. Faptele externe invocate în consultare au fost verificate din surse oficiale sau de autoritate; corecturile sunt aplicate în text şi consemnate în Anexa C.

Două alte capitole ale strategiei ating gastronomia şi sunt doar referite aici. Capitolul P5 a stabilit, pentru staţiune, identitatea gastronomică a localurilor ca măsură a direcţiei D5 (D5-d), programul *„Poiana celebrează lumea”* (D3-n), Târgul de Crăciun din zona zero (D3-d) şi programul comun al serii (D7-e); capitolul de faţă le dă conţinutul gastronomic. Capitolul C a preluat calendarul unic al destinaţiei şi autoritatea de calendar (DC6), Junii şi patrimoniul viu (DC1), naraţiunea şi medierea (DC5), conţinutul cultural al serii şi al cartierelor (DC7). Capitolul de faţă tratează tot ce ţine de gastronomie: patrimoniul culinar şi reperele (DG1), lanţul scurt al Ţării Bârsei (DG2), oferta şi terasele centrului istoric (DG3), micul dejun contractat (DG4), consumul de seară şi de cartier (DG5), evenimentele gastronomice (DG6), oamenii şi breasla (DG7). Codurile sale (DG1-f, DG1-g, DG3-a, DG3-c, DG3-g, DG4-b, DG5-a, DG5-e, DG6-a, DG6-e, DG7-f şi celelalte) sunt cele la care capitolul C face trimitere.

Rezumat executiv

1. **Gastronomia este prezentă în întreaga consultare.** În matricea consolidată a temelor, gastronomia ca atu (tema A6: bogăţie, produse locale, patrimoniu culinar urban documentabil) apare în 12 dintre cele 22 de interviuri (14 dintre cei 24 de subiecţi) şi în 6 dintre cele 12 ateliere, iar evenimentele, între care festivalul brânzei şi berea locală, apar în 14 interviuri şi în toate cele 12 ateliere [C]. Analiza tematică dedicată a capitolului a identificat 619 pasaje despre a mânca şi a bea în destinaţie, în toate interviurile şi în 11 dintre cele 12 ateliere; tema este centrală în trei surse [C].

2. **Decalajul strategic este între consum şi identitate: Braşovul este consumat gastronomic, dar nu este recunoscut după un preparat sau un produs.** La nivel naţional, 37,5% dintre călătorii români practică regulat turismul gastronomic, iar 72,5% cel puţin ocazional; 11,3% includ mâncarea printre criteriile după care aleg o destinaţie [C]. Când aud *„Braşov”*, doar 5,9% dintre călători numesc spontan ceva legat de mâncare, iar două treimi

[183]Zile şi Nopţi, 6 octombrie 2026, programul „Miercurea Braşovenilor” al Breslei Cârciumarilor Braşoveni (15% reducere pentru locuitorii municipiului şi ai judeţului, miercurea, 7 octombrie – 16 decembrie 2026): https://zilesinopti.ro/2026/10/06/miercurea-restaurant-reducere-brasoveni/

Document consultare publică – draft

dintre aceste menţiuni sunt generice (*„mâncare”*, *„mâncare bună”*, *„gastronomie”*); niciun preparat nu este numit de mai mult de trei ori [C]. Pentru Ţara Făgăraşului, proporţia este de 8,3%, iar brânza este produsul numit cel mai des [C].

3. **Publicul gastronomic este mai legat de Braşov decât ceilalţi călători.** Călătorii care practică regulat turismul gastronomic vin mai des în Braşov (39,0% cel puţin o dată pe an, faţă de 30,0% dintre cei care nu îl practică), îl consideră mai des *„foarte atractiv”* (43,2% faţă de 33,7%) şi l-ar recomanda *„sigur”* în proporţie mai mare (79,5% faţă de 71,6%); diferenţele sunt semnificative statistic [C]. Chiar şi în acest public, doar 8,2% asociază spontan Braşovul cu mâncarea [C]. Cererea este, aşadar, deja legată de Braşov; îi lipsesc reperele gastronomice pe care să le recunoască [I].

4. **Experienţa consumată este bună, dar nu excepţională.** Cele 8.077 de recenzii ale experienţelor culinare au o notă medie de 4,37 din 5 şi 17,2% recenzii negative, sub muzee, wellness, natură, agrement şi cazare [C]. Calitatea slabă a mâncării şi serviciul explică cele mai multe recenzii negative; dintre temele care descriu oferta, preţul ridicat este asociat cu cea mai mică notă (2,79), iar produsele locale şi micul dejun, cu cea mai mare (4,68) [C]. Restaurantele cu specific românesc sunt evaluate mai bine (4,50) decât cele fără specific declarat (4,30) şi decât lanţurile de restaurante rapide (3,36); restaurantele asociate Poienii au 3,77 şi o treime de recenzii negative [C].

5. **Destinaţia nu are statistica propriei alimentaţii publice.** Nu există date publice, la nivelul municipiului, despre numărul localurilor, locurile la masă, cifra de afaceri, numărul angajaţilor sau cheltuiala turiştilor pentru hrană [C]. Cele 1,32 milioane de înnoptări din 2025 în structurile de primire ale municipiului înseamnă cel puţin tot atâtea mese principale pe an [E], la care se adaugă mesele vizitatorilor de o zi şi ale oaspeţilor celor 2.218 anunţuri active de închiriere pe termen scurt din oraş [C/E]. Capitolul propune constituirea acestei statistici din surse administrative existente.

6. **Patrimoniul culinar al oraşului este documentat, dar nu este folosit.** Documentaţia pusă la dispoziţia proiectului inventariază circa 135 de preparate, produse şi băuturi şi susţine o teză confirmată în consultare: bucătăria Braşovului este una de tradiţie urbană, a târgului multietnic, distinctă de rusticul pastoral [D]. Niciun preparat nu are însă reţetă de referinţă, protecţie oficială sau un loc de producţie recunoscut, iar atestarea istorică a prăjiturii Streusel nu este confirmată documentar [C/D]. Singurul produs al Ţării Bârsei protejat la nivelul Uniunii Europene, novacul afumat din Ţara Bârsei (indicaţie geografică protejată din 2017), nu apare nici în consultare, nici în documentaţia de patrimoniu culinar [C].

7. **Diagnosticul stakeholderilor are trei straturi convergente.** Centrul istoric s-a banalizat gastronomic (covrigi, pizza, şaorma, meniuri identice), iar braşovenii l-au părăsit la sfârşit de săptămână. Patrimoniul urban este cunoscut de câteva persoane şi lipseşte din meniuri şi din recomandările personalului de primire. Lanţul care leagă cazarea neînregistrată, turistul cu buget mic şi masa cumpărată de la supermarket ocoleşte alimentaţia publică [I]; în formularea unui subiect, *„e un turism de Mega Image şi de Lidl în Braşov”* (Subiect 20) [D].

8. **Preţul este dimensiunea cea mai disputată.** Operatorii susţin că oferă un raport bun între calitate şi preţ şi explică nivelul preţurilor prin costul muncii, legislaţia repausului săptămânal şi productivitatea scăzută; în consultare apare şi opinia că preţurile din alimentaţia publică *„au*

Document consultare publică - draft

luat-o razna" (Subiect 22) [D], iar 6,9% dintre vizitatorii Braşovului cer preţuri mai mici [C]. Capitolul propune ca răspuns valoarea şi onestitatea, fără reducerea generală a preţurilor: o ofertă accesibilă pentru consumul de zi cu zi şi eliminarea abuzurilor semnalate în Poiana şi pe artera principală [I].

9. **Norma pentru spaţiul public există, iar consultarea cere aplicarea ei.** Ghidul de amplasare a teraselor, elaborat de Primăria Municipiului Braşov în 2023, a constatat pentru 2022 o ocupare de fapt a domeniului public cu 55% mai mare decât cea declarată, tratează elementele de marcă de pe mobilierul teraselor drept reclamă neautorizată şi interzice închiderile perimetrale şi echipamentele de preparare pe domeniul public [C]. Consultarea cere aplicarea consecventă a normei, zone definite pentru program de seară după ora 22 şi redistribuirea consumului dinspre culoarul format de strada Republicii şi Piaţa Sfatului spre alte nuclee ale oraşului [D].

10. **Viziunea 2034: Braşovul este destinaţia românească recunoscută pentru calitatea mâncării şi pentru preparatele ei locale.** Vizitatorul ştie ce să ceară şi găseşte aceleaşi repere în zeci de localuri; produsele Ţării Bârsei au nume, marcă şi loc de vânzare; braşoveanul s-a întors în centru şi are piaţete vii în cartiere; Poiana serveşte identitatea locului. Gastronomia serveşte scopul strategiei, creşterea semnificativă a numărului de clienţi ai unităţilor autorizate, care respectă criteriile de calitate ale oraşului, şi creşterea sustenabilă a numărului de turişti, prin sejururi mai lungi, prin oferta de seară care îi ţine peste noapte pe vizitatorii de o zi şi prin micul dejun contractat al oaspeţilor din apartamentele care intră în evidenţă (secţiunea 2.8) [I]. Poziţionarea recomandată are trei niveluri: etalonul gastronomic al României (promisiunea de calitate pe piaţa internă), bucătăria urbană, de tradiţie burgheză, a târgului de la intersecţia lumilor (conţinutul identitar) şi gastronomia de munte a Ţării Bârsei (argumentul de nişă pentru pieţele externe) [I].

11. **Şapte direcţii strategice (DG1–DG7) şi un inventar al intervenţiilor publice.** DG1 patrimoniul culinar şi reperele gastronomice ale oraşului; DG2 lanţul scurt al Ţării Bârsei: produsul local în meniuri şi pe piaţă; DG3 centrul istoric: oferta, terasele şi programul de seară; DG4 apartamentele în regim hotelier şi micul dejun contractat; DG5 oraş viu şi policentric: piaţete de cartier şi poli de calitate; DG6 evenimente gastronomice şi calendarul destinaţiei; DG7 oameni, breaslă, educaţie. Secţiunea 5 şi Anexa B listează, pe opt domenii, intervenţiile care revin autorităţii publice: reguli, fiscalitate şi stimulente, spaţiu public, patrimoniu şi protecţie, educaţie şi formare, evenimente, date, guvernanţă şi finanţare.

12. **Guvernanţa nu adaugă structuri noi.** Gastronomia nu are astăzi un responsabil instituţional. Capitolul propune ca OMD Braşov să îşi asume gastronomia ca funcţie de destinaţie (reperele, eticheta de calitate, calendarul, comunicarea), Primăria Municipiului Braşov să aplice regulile pe care le-a adoptat deja şi să folosească instrumentele fiscale locale, iar Breasla Cârciumarilor Braşoveni, membru al OMD, să aibă un rol consultativ explicit şi să organizeze cooperarea dintre localuri, cu condiţia să fie reprezentativă pentru întregul sector [I].

13. **Pentru şase alegeri strategice, capitolul formulează opţiunea recomandată.** Poziţionarea pe trei niveluri (etalon naţional, bucătărie urbană, gastronomie de munte), cu etalonul naţional ca bază; stimulentele şi aplicarea normelor existente, cu fiscalitatea

Document consultare publică_draft

diferenţiată pentru spaţiile comerciale din centru ca singur instrument cu efect restrictiv; gastronomia ca temă transversală a strategiei, cu un mandat explicit al OMD Braşov; marca colectivă a reperelor, deţinută de OMD Braşov şi completată cu atestările produselor agroalimentare; diviziunea de rol dintre oraş (bucătăria urbană) şi Poiana (un rustic de calitate, cu produse ale Ţării Bârsei); o piaţă volantă a producătorilor în 2027–2028, ca test înaintea alegerii modelului pieţei Braşovului (secţiunea 7). Indicatorii propuşi pornesc de la nivelurile de referinţă calculate în capitol (asocierea spontană, nota medie şi ponderea recenziilor negative, menţiunile de preţ şi de mic dejun, terasele conforme) şi adaugă seriile care astăzi lipsesc (localurile şi angajaţii din alimentaţia publică, localurile cu repere în meniu, produsele protejate, achiziţiile locale, frecvenţa ieşirilor la masă ale braşovenilor).

Legătura cu Raportul final. Capitolul corespunde Politicii 4, „Gastronomia", din Raportul final al strategiei (secţiunea 3.4).

Convenţia de coduri: în raport, direcţiile capitolelor P3 şi P5 primesc prefixul capitolului (P3·D1, P5·D1), iar scenariile capitolelor apar ca P3·Sc1, P5·Sc1, G·Sc1, C·Sc1 şi P1–P2·Sc1, pentru a nu se confunda cu politicile orizontale S1–S6; codurile DMC, DG, DC, P4 şi P6 rămân neschimbate. Pentru capitolul de faţă, direcţiile DG1–DG7 şi măsurile lor îşi păstrează codurile, iar scenariile S1–S6 din secţiunea 7 apar în raport ca G·Sc1–G·Sc6.

Obiectivele de dezvoltare servite de direcţii: DG1, OD1.5 (mai multă valoare reţinută în economia locală) şi OD4.1 (satisfacţie şi recomandare); DG2, OD1.5; DG3, OD3.2 (un centru istoric locuibil) şi OD2.3 (un oraş policentric şi viu); DG4, OD3.4 (reguli egale pe piaţa cazării) şi OD1.5; DG5, OD2.3 şi OD3.1 (acceptarea turismului de către locuitori); DG6, OD2.1 (cerere mai echilibrată între sezon şi extrasezon şi în zilele lucrătoare); DG7, OD4.3 (servicii de calitate şi oameni pregătiţi).

Măsurile-cheie şi indicatorii capitolului sunt preluaţi în fişa Politicii 4 din raport şi în Anexa 1, planul de implementare.

Document co

1. Raţionamentul unui capitol distinct

1.1. De ce gastronomia are nevoie de un capitol propriu

Am identificat şase argumente pentru un capitol dedicat gastronomiei, integrat în strategia destinaţiei:

Primul este **argumentul consultării**. Gastronomia apare în toate cele 22 de interviuri individuale şi în 11 dintre cele 12 ateliere, indiferent de profilul interlocutorilor [C]. Este, totodată, una dintre cele cinci priorităţi de analiză stabilite de managementul proiectului pentru raportul consolidat al Etapei I.

Al doilea este **argumentul decalajului**. Cercetarea naţională de referinţă arată o practică gastronomică largă şi o asociere spontană slabă a Braşovului cu mâncarea (secţiunile 2.1 şi 2.2). Consultarea formulează acelaşi decalaj din interior: *„se ştie în România că în Braşov se mănâncă bine"*, dar există *„un turism gastronomic care încă nu e exploatat cum trebuie"* (Subiect 20) [D]. Capitolul tratează acest decalaj ca obiect principal al strategiei gastronomice [I].

Al treilea este **argumentul economic**. Alimentaţia publică este componenta experienţei turistice cu lanţul de aprovizionare cel mai scurt posibil: brânzeturile, carnea, legumele, fructele, pâinea şi băuturile pot proveni din Ţara Bârsei, iar forţa de muncă este încă, în bună parte, locală. Fiecare masă luată în oraş de un vizitator poate fi venit pentru un producător din Hărman, Prejmer sau Cristian, pentru un bucătar format la Braşov şi pentru un local care plăteşte chirie şi impozite în oraş; aceeaşi masă cumpărată de la supermarket rămâne, în cea mai mare parte, în afara economiei locale [I].

Consultarea descrie greutatea alimentaţiei publice în economia centrului astfel: *„echivalentul a avea un startup de tehnologie în Cluj e a avea o terasă în centrul Braşovului”* (Subiect 1) [D]. Gastronomia este, de aceea, instrumentul prin care diagnosticul strategiei, *„volum fără valoare”*, poate fi corectat cel mai direct, la nivelul cheltuielii zilnice a vizitatorului [I].

Al patrulea este **argumentul identitar**. Documentaţia de patrimoniu culinar pusă la dispoziţia proiectului şi cele mai detaliate interviuri pe această temă susţin, convergent, că Braşovul are o bucătărie proprie, urbană, burgheză şi multiculturală, pe care nici locuitorii, nici operatorii, nici turiştii nu o cunosc [D]. Capitolul identitar al strategiei lucrează cu identităţile Braşovului la plural; gastronomia este una dintre identităţile pe care vizitatorul le poate experimenta direct, în fiecare zi a sejurului.

Al cincilea este **argumentul arhitecturii strategice**. Gastronomia nu este o prioritate a strategiei, dar este prezentă, cel mai direct, în patru priorităţi şi trei politici orizontale ale ei: în centrul istoric (P2), în Poiana (P5), în apartamentele în regim hotelier (P6), în viaţa de seară şi a cartierelor (P7), în prelungirea şederii (S1), în calendar (S2) şi în identitatea fără kitsch (S5) [I]. Fără un capitol propriu, măsurile gastronomice s-ar risipi în şapte locuri, fără un responsabil şi fără indicatori comuni.

Al şaselea este **argumentul lipsei de date**. Statistica publică nu oferă, la nivelul municipiului Braşov, numărul unităţilor de alimentaţie publică, locurile la masă, cifra de afaceri, numărul angajaţilor sau cheltuiala turiştilor pentru hrană; raportul de analiză a destinaţiei constată aceeaşi absenţă [C]. Capitolul reconstruieşte imaginea sectorului din surse alternative şi propune o statistică dedicată (secţiunea 8).

1.2. Gastronomia în arhitectura strategiei: şapte legături structurale

Am identificat şapte legături structurale între gastronomie şi priorităţile strategiei, fiecare cu o consecinţă pentru strategie:

Centrul istoric (P2). Terasele, vitrinele şi comerţul alimentar stradal compun o parte importantă a imaginii pe care vizitatorul o are despre centrul istoric [I]. În 2022, suprafaţa ocupată de terase depăşea cu 55% suprafaţa declarată la Primărie, iar mobilierul predominant era furnizat de un producător local de băuturi alcoolice şi purta elementele lui de marcă [C]. Consecinţa: aplicarea Ghidului de amplasare a teraselor este o măsură a priorităţii P2, iar calitatea ofertei din centru se sprijină prin instrumente fiscale şi de comunicare (DG3).

Poiana Braşov (P5). Capitolul P5 a stabilit identitatea gastronomică a localurilor ca măsură a direcţiei D5 (D5-d) şi asocierea programului *„Poiana celebrează lumea”* cu produsele Ţării Bârsei

Document consultare publică – draft

(D3-n). Restaurantele asociate staţiunii au o notă medie de 3,77 şi o treime de recenzii negative, faţă de 4,41 şi 16,0% în oraş [C]. Consecinţa: capitolul de faţă dă conţinutul gastronomic al acestor măsuri (DG1, DG2, DG6-d), iar capitolul P5 rămâne cadrul regulilor din staţiune.

Apartamentele în regim hotelier (P6). Cele 2.218 anunţuri active de închiriere pe termen scurt din oraş cazează un flux important de vizitatori [C], pe care consultarea îl asociază cu masa cumpărată de la supermarket [D]. În recenziile Booking, oaspeţii apartamentelor menţionează micul dejun de aproape două ori mai rar decât oaspeţii hotelurilor (6,8% faţă de 12,0%) [C]. Consecinţa: micul dejun contractat cu localurile din zonă (DG4) este legătura dintre regimul apartamentelor şi alimentaţia publică.

Oraşul viu (P7). Programul localurilor se încheie, în cea mai mare parte, la ora 22, iar consumul de seară este concentrat pe un singur culoar al centrului [D]. Consecinţa: zonele cu program de seară, piaţetele de cartier şi polii de calitate din afara centrului (DG3-c, DG5) sunt contribuţia gastronomiei la un oraş viu.

Prelungirea şederii (S1). În recenziile de cazare, menţiunile despre mâncare şi restaurante cresc odată cu durata sejurului, de la 2,5% la sejururile de o noapte la 6,3% la cele de trei nopţi [C]. Consecinţa: gastronomia se construieşte ca motiv al nopţii a doua şi a treia, prin trasee, rute metropolitane şi pachete (DG2-f, DG1-g).

Calendarul de evenimente (S2). Evenimentele (tema C8 a matricei consolidate, care include festivalul brânzei şi berea locală) sunt, alături de guvernanţa prin OMD, una dintre cele două teme de propunere prezente în toate cele 12 ateliere [C]. Consecinţa: evenimentele gastronomice (DG6) intră în calendarul unic al destinaţiei, ţinut de OMD Braşov ca autoritate de calendar (capitolul C, DC6).

Identitatea fără kitsch (S5). Banalizarea ofertei, rusticul generic şi mobilierul cu mărci comerciale sunt, în consultare, tot atâtea forme ale kitsch-ului gastronomic [D/I]. Consecinţa: reperele documentate (DG1) şi regulile pentru spaţiul public (DG3) sunt componenta gastronomică a identităţii fără kitsch.

Concluzia operaţională: gastronomia funcţionează în strategie ca o funcţie transversală, cu un responsabil de coordonare (OMD Braşov), cu instrumente publice deja existente (regulile pentru terase, fiscalitatea locală, autorizarea) şi cu un partener sectorial (Breasla Cârciumarilor Braşoveni), nu ca o prioritate separată cu structură proprie [I]. Secţiunea 3.4 arată cum se traduce această funcţie în mecanisme concrete.

1.3. Premisa: dezvoltare locală şi criteriile de evaluare

Din perspectiva dezvoltării locale, gastronomia destinaţiei se evaluează după şase criterii, care revin în direcţiile din secţiunea 4.

Primul este **valoarea reţinută în economia locală**: cât din cheltuiala vizitatorului pentru hrană rămâne la producătorii, procesatorii, localurile şi angajaţii din Braşov şi din Ţara Bârsei şi cât se scurge spre lanţuri de comerţ şi spre importuri. Subiectul 8 leagă preţul de calitatea mărfii şi a personalului: *„punem calitatea mărfii, calitatea oamenilor, încercăm pe cât posibil să lucrăm cu*

Document consultare publică — draft

forţă de muncă autohtonă" (Subiect 8) [D]; legătura cu valoarea reţinută în economia locală este o interpretare a echipei [I].

Al doilea este **produsul local în farfurie**: dacă produsele Ţării Bârsei ajung în meniurile oraşului şi ale staţiunii, cu nume şi cu provenienţă declarată, sau rămân un argument de comunicare fără acoperire în bucătării.

Al treilea este **locuitorul ca prim client**: dacă oferta gastronomică a oraşului este accesibilă şi dorită de braşoveni, în centru şi în cartiere, în toate zilele săptămânii.

Al patrulea este **identitatea fără banalizare**: dacă oferta exprimă locul (memoria, produsele, comunităţile târgului) sau îl înlocuieşte cu un meniu generic, identic cu cel al oricărui centru istoric din Europa.

Al cincilea este **sezonalitatea şi durata şederii**: dacă gastronomia dă vizitatorului un motiv pentru noaptea a doua şi a treia şi pentru lunile de extrasezon, în care ocuparea scade.

Al şaselea este **calitatea muncii**: dacă sectorul oferă locuri de muncă stabile şi calificate, cu parcursuri de formare, şi dacă antreprenoriatul din alimentaţia publică este suficient de bine pregătit ca să reziste.

Lanţul de valoare pe care capitolul îl are în vedere porneşte de la producătorii agricoli şi pastorali din Ţara Bârsei, trece prin procesatori (lăptării, măcelării, brutării, cofetării), prin pieţe şi comerţ alimentar, prin alimentaţia publică (restaurante, bistrouri, cafenele, localuri cu servire la fereastră) şi ajunge la vizitator şi la locuitor. Lanţul are două straturi de sprijin: formarea profesională (şcolile de ospitalitate şi Facultatea de Alimentaţie şi Turism a Universităţii Transilvania) şi organizarea breslei. Capitolul analizează unde se rupe acest lanţ şi ce îl poate reface.

1.4. Surse, metodă, limite

Capitolul triangulează cinci categorii de surse.

Prima este cercetarea naţională de referinţă a proiectului, din care se folosesc formele de turism practicate, criteriile de alegere şi de respingere a unei destinaţii, asocierile spontane cu Braşovul şi cu Ţara Făgăraşului, răspunsurile la întrebările *„ce vă place"* şi *„ce lipseşte"* Braşovului, evaluarea experienţei şi intenţia de recomandare. Toate procentele sunt ponderate. Pentru variabilele gastronomice, răspunsurile deschise au fost recodate direct din textul brut, cu un dicţionar de termeni gastronomici, conform deciziei metodologice a proiectului.

A doua categorie o formează datele secundare: seriile INS TEMPO pentru municipiul Braşov (sosiri, înnoptări, durata sejurului); datele platformelor de închiriere pe termen scurt pentru Braşov şi Poiana Braşov; analiza celor 47.513 recenzii online ale destinaţiei, dintre care 8.077 privesc experienţele culinare, completată cu o analiză lexicală proprie, multilingvă, pe familii de termeni; raportul de analiză a destinaţiei; Ghidul de amplasare a teraselor al Primăriei Municipiului Braşov.

A treia categorie o formează consultarea Etapei I: cele 22 de interviuri individuale (24 de subiecţi) şi cele 12 consultări de grup (11 ateliere tematice şi sesiunea cu arhitecţii şi urbaniştii Ordinului

Document consultare publică – draft

Arhitecţilor din România, filiala Braşov, numită în text sesiunea OAR şi codificată ca atelierul 13), citite integral, inclusiv notele manuscrise ale participanţilor şi fişele de idei ale atelierelor 09 şi 10. Ca în Raportul final, prin *„ateliere”* se înţeleg în capitol toate cele 12 consultări de grup. Consultarea este prelucrată în două moduri: prin matricea consolidată a temelor, cu valenţă (atuuri, probleme, propuneri), care rămâne grila oficială a Raportului final, şi printr-o analiză tematică dedicată a acestui capitol, în 20 de subteme gastronomice, care numără orice pasaj despre a mânca şi a bea, inclusiv menţiunile incidentale, şi serveşte analizei de intensitate.

A patra este documentaţia de patrimoniu culinar pusă la dispoziţia proiectului: prezentări despre identitatea culinară a oraşului şi influenţele ei, despre specificul bucătăriei din Ţara Bârsei, lista de bucate specifice, o listă de delicatese, o prezentare despre dulciurile de tradiţie imperială şi patru studii de caz (Streusel Kuchen, rabarbărul şi tarhonul, friptura măruntă de Braşov, biscuiţii Krumiri din Casale Monferrato).

A cincea categorie o formează documentele externe folosite pentru validarea faptelor: legislaţia, registrele oficiale ale produselor protejate, sursele instituţionale şi presa de referinţă, consemnate în Anexa C cu gradul de încredere al fiecărei surse.

Am identificat patru limite ale analizei:

- lipsa statisticii structurale a alimentaţiei publice la nivelul municipiului (unităţi, locuri la masă, cifră de afaceri, angajaţi, cheltuiala turiştilor pentru hrană), pe care capitolul o semnalează şi propune să o acopere (secţiunea 8);
- recenziile descriu unităţile cu vizibilitate digitală ridicată, selectate în baza de recenzii, nu structura ofertei din oraş; ele nu confirmă şi nu infirmă estimările respondenţilor privind ponderea pizzei sau a burgerilor în ofertă;
- cercetarea naţională măsoară percepţia şi comportamentul românilor, nu ale turiştilor străini, pentru care sursa rămâne analiza recenziilor;
- afirmaţiile cantitative ale respondenţilor (de exemplu, ponderile de 90% sau de 85% din ofertă, invocate de Subiecţii 22 şi 5) şi afirmaţiile istorice ale documentaţiei de patrimoniu sunt redate ca declaraţii [D] până la verificarea lor; opinia braşovenilor despre oferta oraşului nu a fost măsurată cantitativ, ceea ce chestionarul proiectului pentru rezidenţi ar trebui să corecteze.

2. Diagnostic

2.1. Gastronomia în cererea naţională: o practică largă şi un public fidel Braşovului

Cercetarea naţională de referinţă măsoară gastronomia în patru locuri: ca formă de turism practicată, ca criteriu de alegere şi de respingere a unei destinaţii, ca asociere spontană cu Braşovul şi ca lipsă sau preferinţă declarată de cei care au vizitat oraşul. Toate procentele de mai jos sunt ponderate [C].

Practica. Întrebaţi ce forme de turism practică în minivacanţe şi în concedii, 37,5% dintre călătorii români declară că practică regulat turismul gastronomic, iar 72,5% cel puţin ocazional; 27,5% nu îl practică deloc [C]. Practica regulată se împarte în 23,3% care o au atât în minivacanţe, cât şi în concediu, 10,9% doar în minivacanţe şi 3,3% doar în concediu; alţi 35,0% o practică doar

Document consultare publică – draft

ocazional. Între cele douăsprezece forme de turism testate, gastronomia ocupă locul al şaselea la practica regulată, după litoral, turismul balnear, ecoturismul, turismul montan şi turismul rural, şi înaintea cumpărăturilor, a călătoriilor rutiere, a evenimentelor şi a turismului religios.

Tabelul 1. Formele de turism practicate de călătorii români

Forma de turism	Practică regulată	Cel puţin ocazional
Litoral	74,9%	92,0%
Balnear (spa, centre de agrement acvatic)	54,2%	86,0%
Ecoturism	44,3%	78,4%
Montan	42,6%	73,3%
Rural, agroturism	41,0%	80,8%
Gastronomic	**37,5%**	**72,5%**
Cumpărături	31,0%	70,1%
Călătorii rutiere	28,8%	54,5%
Evenimente	25,9%	72,1%
Religios	22,9%	61,7%
Aventură	20,6%	44,2%
Cicloturism	10,6%	27,2%

Sursa: cercetarea naţională de referinţă, călătorii români, procente ponderate. Practica regulată cuprinde răspunsurile „doar în minivacanţe", „doar în concediu" şi „atât în minivacanţe, cât şi în concediu". [C]

Practica regulată este mai frecventă la tineri (48,6% dintre călătorii de 18–29 de ani, faţă de 31,6% la cei de peste 60 de ani), la bucureşteni (46,0%) şi, în mai mică măsură, la femei (38,6% faţă de 36,5%) şi în gospodăriile cu copii minori (39,7% faţă de 36,4%) [C].

Criteriul de alegere. Întrebaţi deschis care sunt primele trei criterii, altele decât banii, după care aleg o destinaţie, 11,3% dintre călători numesc mâncarea, restaurantele sau gastronomia în cel puţin una dintre cele trei menţiuni: 1,3% ca prim criteriu, 5,5% ca al doilea şi 5,1% ca al treilea [C]. Simetric, 8,8% numesc mâncarea proastă sau necorespunzătoare printre motivele pentru care resping o destinaţie [C]. Gastronomia nu este, pentru călătorul român, motivul principal al alegerii, dar intră în decizie ca al doilea sau al treilea criteriu şi, mai ales, în evaluarea experienţei [I]. Consultarea formulează aceeaşi poziţie: mâncarea *„e doar parte, e un layer din setul de experienţe pe care trebuie să le trăieşti. Evident, calitatea spaţiilor de cazare şi a mâncării trebuie să fie superioară"* (Subiect 10) [D].

Publicul gastronomic şi Braşovul. Comparaţia dintre călătorii care practică regulat turismul gastronomic, cei care îl practică ocazional şi cei care nu îl practică arată că publicul gastronomic este şi publicul cel mai legat de Braşov (Tabelul 2).

Tabelul 2. Raportarea la Braşov a călătorilor, după practica turismului gastronomic

Indicator	Practică regulată	Practică ocazională	Nu practică
Pondere în totalul călătorilor	37,5%	35,0%	27,5%
Asociază spontan Braşovul cu mâncarea	8,2%	6,4%	2,3%
Numesc mâncarea printre criteriile de alegere a unei destinaţii	17,4%	9,0%	6,7%
Merg în Braşov cel puţin o dată pe an	39,0%	31,6%	30,0%
Consideră Braşovul o destinaţie „foarte atractivă"	43,2%	37,1%	33,7%
Descriu ultima experienţă în Braşov ca „total agreabilă" (vizitatori)	53,6%	46,5%	47,8%

Document consultare publică – draft

Indicator	Practică regulată	Practică ocazională	Nu practică
Ar recomanda „sigur" Braşovul (vizitatori)	79,5%	77,4%	71,6%
Numesc preţurile printre lucrurile care lipsesc Braşovului (vizitatori)	4,9%	6,4%	10,6%

Sursa: cercetarea naţională de referinţă, procente ponderate. Diferenţele dintre practicanţii regulaţi şi cei care nu practică turismul gastronomic sunt semnificative statistic (test χ^2, $p < 0,05$) pentru toate rândurile, cu excepţia ultimului. [C]

Din tabel rezultă trei constatări [I]. Prima: publicul gastronomic merge mai des în Braşov, îl consideră mai atractiv şi l-ar recomanda *„sigur"* în proporţie mai mare decât ceilalţi călători; este, deci, un public pe care destinaţia îl are deja şi pe care trebuie să îl păstreze. A doua: chiar şi în acest public, doar 8,2% asociază spontan Braşovul cu mâncarea; consumul gastronomic nu s-a transformat în imagine. A treia: cei care nu practică turismul gastronomic reclamă de două ori mai des preţurile decât practicanţii regulaţi; diferenţa nu este semnificativă statistic, dar sugerează că sensibilitatea la preţ este mai mare tocmai în publicul pentru care masa în oraş nu face parte din motivaţia călătoriei.

Ce place şi ce lipseşte. Experienţa de ansamblu cu destinaţia este evaluată pozitiv de 95,2% dintre vizitatori (49,7% *„total agreabilă"*), iar 76,7% ar recomanda *„sigur"* Braşovul [C]. La întrebarea *„ce vă place cel mai mult la Braşov"*, 2,5% dintre vizitatori numesc mâncarea sau restaurantele, de regulă alături de centrul vechi şi de Tâmpa. La întrebarea *„ce lipseşte Braşovului pentru a fi mai atractiv"*, 3,7% fac referiri gastronomice, iar 6,9% cer preţuri mai mici, în formulări precum *„mai multe localuri cu preparate tradiţionale şi preţuri mai mici"*, *„preţuri de bun simţ la alimentaţia publică şi restaurante"* sau *„mai multe restaurante de tipul împinge tava"* [C]. Reclamaţiile vizitatorilor privesc preţul şi lipsa unei oferte tradiţionale accesibile; calitatea mâncării nu apare printre ele [I].

Zona extinsă. Întrebaţi ce activităţi îşi doresc în turismul rural, 13,7% dintre cei atraşi de această formă de turism numesc mâncarea şi produsele locale; în aşteptările faţă de Ţara Făgăraşului, gastronomia reprezintă 4,6%, faţă de 3,7% pentru Vama Buzăului şi 1,1% pentru Munţii Carpaţi [C]. În imaginarul călătorului român, gastronomia este legată mai ales de sat şi de produs [I]. Pentru Braşov, această asociere deschide două posibilităţi: produsele Ţării Bârsei, legate de sat şi de munte, şi bucătăria urbană a oraşului, pe care nicio altă destinaţie nu o revendică explicit [I].

Concluzia secţiunii este decalajul pe care capitolul îl tratează în toate direcţiile sale: o practică gastronomică largă la nivel naţional, un public gastronomic legat de Braşov şi o asociere spontană slabă a oraşului cu mâncarea. Braşovul rămâne o destinaţie foarte atractivă pentru călătorii români, iar gastronomia lui nu este încă asociată cu preparate sau produse anume [I].

2.2. Imaginea spontană: un oraş în care se mănâncă bine, fără un preparat al său

Întrebaţi ce le vine în minte când aud *„Braşov"*, 5,9% dintre călători numesc ceva legat de mâncare sau de băutură [C]. Dintre cele 3.556 de asocieri brute formulate, 78 (2,2%) sunt gastronomice, în timp ce familia *„munte"* adună 381 de menţiuni, *„Biserica Neagră"* 254, *„frumos"* 214, *„istorie, medieval"* 203, *„centru, Piaţa Sfatului"* 187, *„Poiana"* 159, *„aer curat"* 114, *„schi, iarnă, zăpadă"* 112, *„Tâmpa"* 90 şi *„natură"* 83 [C]. Compoziţia celor 78 de menţiuni gastronomice arată că imaginea este una generală, fără conţinut (Tabelul 3).

Document consultare publică – draft

Tabelul 3. Compoziţia asocierilor gastronomice spontane cu Braşovul

Tipul menţiunii	Menţiuni	Conţinut
Generice	53	„mâncare" (21), „gastronomie" (19), „mâncare bună" (13)
Restaurante, fără nume	5	„restaurante bune", „restaurante faine", „restaurante"
Localuri numite	3	numele nu se reproduc
Preparate şi produse	13	clătite (3, dintre care o dată „clătite braşovene"), brânză (2), bere (2, dintre care o dată „bere artizanală"); câte o menţiune pentru pizza, patiserie, grătar, pălincă, bulz şi kürtős
Terase, cafenele, evenimente	4	terase (2), cafenele (1), Oktoberfest (1)
Total	**78**	**2,2% din cele 3.556 de asocieri**

Sursa: cercetarea naţională de referinţă, asocierile spontane cu destinaţia Braşov (trei menţiuni libere), recodate din textul brut. [C]

Două treimi dintre menţiunile gastronomice sunt generice, iar niciun preparat nu este numit de mai mult de trei ori [C]. Călătorii români asociază Braşovul, cel mult, cu ideea generală de mâncare bună, fără să numească preparate anume [I].

Pentru Ţara Făgăraşului, testată în aceeaşi cercetare, 8,3% dintre călători formulează cel puţin o asociere gastronomică, iar brânza este produsul numit cel mai des: 28 dintre cele 116 menţiuni gastronomice [C]. Comparaţia arată că un produs identificabil poate deveni reper al unei destinaţii chiar în lipsa unei promovări dedicate, şi că acest rol îl are, în imaginea regiunii, un produs pastoral, nu un preparat urban [I].

2.3. Experienţa consumată: ce spun recenziile

Analiza celor 47.513 recenzii online ale destinaţiei (Booking, Google Maps, Tripadvisor) conduce la şase constatări despre gastronomie [C].

Experienţele culinare sunt a doua categorie de recenzii, după cazare. Din totalul recenziilor, 8.077 (17,0%) privesc unităţi de alimentaţie publică: 4.624 pe Google Maps şi 3.453 pe Tripadvisor. Pentru turiştii români, gastronomia este categoria dominantă a experienţei din afara cazării: 48,7% dintre recenziile lor care nu privesc cazarea sunt culinare, faţă de 33,8% la străini; în Poiana, ponderea urcă la 80% [C]. Raportul de analiză a destinaţiei notează că românii descriu mai frecvent experienţa consumată şi repetabilă (gastronomie, atmosferă, servicii, revenire), în timp ce străinii situează mai mult experienţa în contextul oraşului [C].

Calitatea este bună, dar nu de vârf. Recenziile culinare au o notă medie de 4,37 din 5, cu 77,1% recenzii de cinci stele şi 13,2% de una sau două stele; ponderea recenziilor negative este de 17,2% [C]. Gastronomia se situează sub muzee, wellness, natură, agrement şi cazare şi deasupra obiectivelor turistice, serviciilor de schi, divertismentului şi cumpărăturilor (Tabelul 4). Românii evaluează mai sever decât străinii: recenziile culinare scrise în limba română au nota medie 4,18 şi 22,0% recenzii negative, faţă de 4,44 şi 15,4% pentru recenziile în alte limbi; pe Tripadvisor, platforma cu cea mai mare pondere a străinilor, nota medie este 4,49 [C].

Tabelul 4. Recenziile destinaţiei pe categorii de experienţă

Categorie	Recenzii	Nota medie	Recenzii negative
Muzee şi artă	1.098	4,69	8,0%

Document consultare publică – draft

Categorie	Recenzii	Nota medie	Recenzii negative
Wellness şi viaţă activă	1.937	4,59	11,3%
Natură şi parcuri	454	4,59	9,7%
Experienţe recreative	5.363	4,58	10,9%
Cazare	25.017	4,43	14,2%
Experienţe culinare	**8.077**	**4,37**	**17,2%**
Obiective şi repere	1.804	4,31	18,4%
Servicii de schi şi munte	630	4,29	18,1%
Divertisment şi viaţă de noapte	2.562	4,09	23,6%
Cumpărături	571	3,99	27,3%

Sursa: baza consolidată a recenziilor destinaţiei (Booking, Google Maps, Tripadvisor); clasificarea pozitiv/negativ este cea a bazei. [C]

Dintre temele care descriu oferta, preţul ridicat este asociat cu cele mai mici note, iar produsele locale şi micul dejun, cu cele mai bune. Analiza lexicală multilingvă a recenziilor culinare, pe familii de termeni, arată că recenziile care menţionează preţul ridicat (scump, *„nu merită banii”*, *„jaf”*) au o notă medie de 2,79, iar cele care menţionează raportul bun dintre calitate şi preţ, de 4,50 (Tabelul 5) [C]. Menţiunile produselor locale şi ale micului dejun au cele mai bune note dintre familiile care privesc oferta (4,68), iar menţiunile ofertei generice (pizza, burger, şaorma, restaurante rapide) coboară nota la 4,08 [C]. În recenziile de una şi două stele, temele dominante sunt calitatea slabă a mâncării (rece, reîncălzită, congelată, fără gust: 20,0%), serviciul (aşteptare, personal nepoliticos: 18,8%), oferta generică (16,2%) şi preţul (7,7%) [C].

Tabelul 5. Menţiunile din recenziile culinare, pe familii de termeni

Familie de termeni	Toate recenziile	Recenzii de 5 stele	Recenzii de 1–2 stele	Nota medie când apare
Calitate pozitivă (delicios, excelent, gustos)	47,5%	56,8%	5,7%	4,87
Atmosferă, ambianţă, decor	19,0%	21,7%	5,0%	4,76
Tradiţional, românesc, local, autentic	17,0%	16,3%	16,2%	4,35
Ofertă generică (pizza, burger, şaorma, restaurante rapide)	11,1%	9,7%	16,2%	4,08
Vin, bere, băuturi	8,0%	7,6%	8,7%	4,30
Cafea, cofetărie, desert	6,0%	5,8%	6,6%	4,32
Calitate negativă (rece, congelat, fără gust, murdar)	3,9%	0,7%	20,0%	2,13
Serviciu negativ (aşteptare, nepoliticos)	3,7%	0,8%	18,8%	2,22
Raport bun între calitate şi preţ	3,0%	3,0%	1,9%	4,50
Mic dejun	2,3%	2,4%	0,7%	4,68
Preţ ridicat	2,1%	0,7%	7,7%	2,79
Terasă	1,6%	1,5%	2,3%	4,14
Produse locale, de casă, artizanale	1,0%	1,1%	0,4%	4,68

Sursa: baza consolidată a recenziilor destinaţiei, recenziile culinare; analiza lexicală multilingvă a echipei de proiect. O recenzie poate conţine mai multe familii de termeni. [C]

Localurile cu specific sunt evaluate mai bine decât cele generice. Unităţile din categoria culinară a bazei se împart în restaurante cu specific românesc sau tradiţional (23 de unităţi, 3.766 de recenzii, nota medie 4,50, 13,5% recenzii negative), restaurante fără specific declarat (24 de unităţi, 1.599 de recenzii, 4,30, 19,8%), restaurante italiene şi pizzerii (7 unităţi, 878 de recenzii, 4,45), bistrouri şi localuri de mic dejun (4 unităţi, 534 de recenzii, 4,67, 8,8%), restaurante de burgeri (2 unităţi, 4,42), restaurante de hotel (2 unităţi, 4,23) şi lanţuri de restaurante rapide (5

Document consultare publică – draft

unităţi, 592 de recenzii, 3,36, 43,6%) [C]. Segmentul cu specific românesc este cel mai recenzat şi al doilea cel mai bine evaluat; segmentul fără specific declarat are o notă mai mică decât restaurantele cu specific românesc, cele italiene şi bistrourile, iar numai restaurantele de hotel (4,23) şi lanţurile de restaurante rapide (3,36) au note mai mici. Tipologia descrie unităţile cu vizibilitate digitală ridicată, selectate în baza de recenzii, nu structura ofertei din oraş.

Poiana Braşov are o problemă reputaţională distinctă. Cele 559 de recenzii culinare asociate staţiunii au nota medie 3,77 şi 33,3% recenzii negative, faţă de 4,41 şi 16,0% în oraş; menţiunile preţului ridicat apar în 8,2% dintre ele, de cinci ori mai des decât în oraş (1,6%) [C]. Raportul de analiză a destinaţiei localizase deja percepţia *„scump”* (7,6% dintre recenziile relevante ale staţiunii; 9,3% la români, 6,0% la străini) în primul rând în serviciile de alimentaţie publică şi constatase că staţiunea este locul în care se produce asocierea *„tradiţional, românesc, rustic”* (22,9% dintre recenzii) [C].

Mâncarea câştigă importanţă odată cu durata sejurului. În recenziile Booking ale unităţilor de cazare, micul dejun este menţionat pozitiv în 11,4% dintre texte (negativ în 3,4%), iar mâncarea şi restaurantele în 3,7% (negativ în 1,7%) [C]. Ponderea menţiunilor pozitive despre mâncare creşte de la 2,5% la sejururile de o noapte la 4,1% la cele de două nopţi şi la 6,3% la cele de trei nopţi; pentru micul dejun, de la 9,8% la sejururile de o noapte la 15,0% la cele de patru nopţi şi peste [C]. Oaspeţii hotelurilor menţionează micul dejun de aproape două ori mai des decât oaspeţii apartamentelor în regim hotelier (12,0% faţă de 6,8%), în timp ce menţiunile despre restaurante sunt apropiate (3,6% faţă de 4,0%) [C]. Calculul din raportul de analiză a destinaţiei, după un alt mod de calcul, confirmă tendinţa generală: în Braşov, mâncarea şi restaurantele apar în 5,6% dintre textele pozitive ale sejururilor de una sau două nopţi şi în 9,5% la cele de trei nopţi şi peste; în Poiana, în 12,3% şi 16,9%; micul dejun, în 18,9% şi 23,0%, iar la sejururile lungi micul dejun devine şi sursă de nemulţumire prin repetitivitate [C].

Pentru strategie rezultă două concluzii [I]. Experienţa culinară a Braşovului este, în medie, satisfăcătoare şi este evaluată mai bine la localurile cu specific decât la cele generice, ceea ce susţine orientarea spre identitate. Calitatea slabă a mâncării, serviciul şi preţul ridicat explică cele mai multe evaluări negative, iar Poiana concentrează riscul; produsele locale şi micul dejun sunt asociate cu cele mai bune evaluări, ceea ce indică direcţia în care valoarea percepută poate creşte fără scăderea preţului.

2.4. Piaţa şi oferta: ce arată datele disponibile

Golul statistic. Statistica publică nu oferă, la nivelul municipiului Braşov, numărul unităţilor de alimentaţie publică, al locurilor la masă şi al angajaţilor, cifra de afaceri a sectorului sau cheltuiala turiştilor pentru hrană; raportul de analiză a destinaţiei nu le conţine nici el [C]. Imaginea pieţei se reconstruieşte, de aceea, din date indirecte (Tabelul 6).

Tabelul 6. Cifrele-cadru ale pieţei gastronomice a Braşovului: ce se ştie şi ce lipseşte

Indicator	Valoare	Sursa	Marcaj
Sosiri în structurile de primire turistică ale municipiului (2025)	715.064	INS	[C]
Înnoptări în structurile de primire turistică (2025)	1.318.726	INS	[C]
Durata medie a sejurului (2025)	1,84 nopţi	INS	[C]

Document consultare publică – draft

Indicator	Valoare	Sursa	Marcaj
Anunțuri active de închiriere pe termen scurt în oraș (august 2023–2026)	1.701; 1.980; 2.135; 2.218	date platforme	[C]
Camere-nopți vândute în segmentul închirierilor pe termen scurt (2025)	363.748	date platforme	[C]
Mese principale ale turiștilor cazați în structurile de primire, pe an	cel puțin 1,3 milioane	estimare: o masă principală pe înnoptare	[E]
Micul dejun al oaspeților din segmentul închirierilor pe termen scurt, neasigurat de cazare, pe an	cel puțin 363.748	estimare: un oaspete pe cameră-noapte	[E]
Locuri la terase în centrul istoric	circa 4.000	Primăria, prin presă (2023)	[C]
Suprafața teraselor din centrul istoric: închiriată față de ocupată efectiv (2022)	3.289 mp față de 5.106 mp	Ghidul de amplasare a teraselor	[C]
Produse ale Țării Bârsei protejate la nivelul Uniunii Europene	1 (novacul afumat, IGP din 2017)	registrul Uniunii Europene	[C]
Unități de alimentație publică, locuri la masă, angajați, cifră de afaceri	nepublicate la nivel de municipiu	-	lipsă
Cheltuiala turiștilor pentru hrană; ponderea produselor locale în achiziții	nemăsurate	-	lipsă

Sursa: INS TEMPO Online; datele platformelor de închiriere pe termen scurt; Ghidul de amplasare a teraselor; presă; registrul european al denumirilor protejate; estimările echipei de proiect. [C]/[E]

Volumul cererii. În 2025, structurile de primire turistică ale municipiului au înregistrat 715.064 de sosiri și 1.318.726 de înnoptări, la o capacitate medie de 10.885 de locuri pe zi, cu un indice de utilizare netă de 33,2% și o durată medie a sejurului de 1,84 nopți[184] [C]. Fiecare înnoptare înseamnă cel puțin o masă principală luată în afara cazării sau în restaurantul ei, adică cel puțin 1,3 milioane de mese pe an numai pentru turiștii cazați în structurile înregistrate [E]. La acestea se adaugă vizitatorii de o zi, pe care statistica nu îi numără, și oaspeții segmentului de închiriere pe termen scurt.

Segmentul închirierilor pe termen scurt. Numărul anunțurilor active în oraș a crescut de la 1.701 în august 2023 la 2.218 în august 2026; în 2025, segmentul a vândut 363.748 de camere-nopți, cu venituri de 117,4 milioane de lei, o ocupare medie de 49,6% și un tarif mediu de 319 lei [C]. Evaluarea proiectului privind discrepanțele dintre anunțuri și unitățile înregistrate compară circa 2.300 de unități active cu circa 1.100 de unități de acest tip înregistrate la ministerul de resort [C]. Cum aceste unități nu servesc, de regulă, mic dejun, segmentul înseamnă cel puțin 363.748 de porții de mic dejun pe an pe care oaspeții și le asigură singuri, de la supermarket, din bucătăria apartamentului sau dintr-un local [E]. Consultarea descrie supermarketul ca variantă dominantă (secțiunea 2.7.5) [D].

Terasele. Ghidul de amplasare a teraselor în centrul istoric, elaborat în 2023 de Primăria Municipiului Brașov în cadrul proiectului european HUB-IN, ca norme de aplicare a reglementărilor locale privind mobilierul agenților comerciali, a constatat că, în 2022, suprafața ocupată efectiv de terase (5.106 mp) era cu 55% mai mare decât cea închiriată (3.289 mp)[185] [C]. Ghidul reduce recuzita teraselor la mese, scaune, umbrire și afișarea meniului, impune un set restrâns de culori și materiale, interzice închiderile perimetrale, podiumurile, echipamentele de preparare și vitrinele frigorifice pe domeniul public și tratează elementele de marcă de pe

[184]Institutul Național de Statistică, TEMPO Online, matricele privind capacitatea, sosirile și înnoptările în structurile de primire turistică, municipiul Brașov: http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/

[185]Primăria Municipiului Brașov, Ghid de amplasare a teraselor în centrul istoric al Brașovului (2023): https://brasovcity.ro/file-zone/regulamente/comert/2023/Ghid%20de%20amplasare%20a%20teraselor%20in%20centrul%20istoric%20al%20Brasovului.pdf

Document consultare publică – draft

mobilierul furnizat de producătorul local de băuturi drept reclamă neautorizată [C]. Presa a consemnat, la lansarea noilor reguli, circa 4.000 de locuri la terase în centru[186] şi deschiderea sezonului 2023 sub noul regulament[187] [C]. Aplicarea efectivă a regulilor după 2023 nu este documentată public; consultarea o descrie ca insuficientă (secţiunea 2.7.6) [D].

Produsele protejate. Ţara Bârsei are un singur produs înregistrat ca indicaţie geografică protejată la nivelul Uniunii Europene: novacul afumat din Ţara Bârsei, înregistrat în 2017, al patrulea produs românesc cu această protecţie[188] [C]. Pe lista produselor româneşti protejate la nivelul Uniunii nu figurează niciun produs din bucătăria urbană a Braşovului[189] [C]. Cadrul naţional permite şi alte forme de recunoaştere: atestarea produselor tradiţionale[190], atestarea reţetelor consacrate[191], menţiunea facultativă de calitate *„produs montan”*[192] şi marca colectivă, înregistrată la OSIM[193] [C]. Documentaţia de patrimoniu culinar şi consultarea nu menţionează novacul; certificarea reţetelor este cerută în consultare, dar fără referire la aceste instrumente [C/D].

Iniţiativele breslei. Breasla Cârciumarilor Braşoveni, membru al OMD Braşov, a dat în ultimul an două semnale de organizare. La 1 decembrie 2025, după prezentarea ei la Zilele Ospitalităţii, a relansat prăjitura Streusel Kuchen în paisprezece localuri[194] [C]. Între 7 octombrie şi 16 decembrie 2026, în programul *„Miercurea Braşovenilor”*, localurile participante oferă în fiecare miercuri o reducere de 15% la întregul meniu locuitorilor municipiului şi ai judeţului, pe baza actului de identitate; anunţul programului listează 25 de localuri[195] [C]. Relansarea prăjiturii a precedat consultarea, iar programul de reduceri a apărut după ea; niciuna dintre iniţiative nu este evaluată în capitol. Ele arată că breasla poate organiza acţiuni comune ale localurilor, ceea ce direcţiile DG1, DG5 şi DG7 folosesc [I].

Sinteza cantitativă [I]. Datele descriu o piaţă gastronomică de volum: cel puţin 1,3 milioane de mese pe an pentru turiştii cazaţi în structurile înregistrate, la care se adaugă segmentul în creştere al apartamentelor, cu sute de mii de porţii de mic dejun neasigurate de cazare, şi un flux de vizitatori de o zi nemăsurat. Destinaţia nu ştie însă câte localuri are, câţi oameni lucrează în ele,

Document consultare publică – draft

[186]Digi24, 2 februarie 2023, noile reguli pentru terasele din centrul Braşovului: https://www.digi24.ro/stiri/noi-reguli-pentru-terase-in-brasov-primaria-vrea-mai-mult-spatiu-pentru-pietoni-2237569
[187]G4Media, deschiderea sezonului teraselor din Braşov cu noul regulament (2023): https://www.g4media.ro/s-a-deschis-oficial-sezonul-teraselor-la-brasov-cu-un-nou-regulament-mai-vezi-un-om-pe-drum-alta-atmosfera-e-mai-bine-afara-chiar-daca-e-frig.html
[188]Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/640 al Comisiei, 23 martie 2017, înregistrarea denumirii „Novac afumat din Ţara Bârsei” (IGP): https://www.legislation.gov.uk/eur/2017/640 ; Profit.ro, 6 aprilie 2017, al patrulea produs românesc recunoscut în UE: https://profit.ro/povesti-cu-profit/agribusiness/novacul-afumat-din-tara-barsei-este-al-patrulea-produs-romanesc-recunoscut-in-ue-16893616
[189]Reprezentanţa Comisiei Europene în România, indicaţiile geografice şi produsele româneşti protejate în UE: https://romania.representation.ec.europa.eu/indicatii-geografice-si-sisteme-de-calitate-produse-romanesti-protejate-ue_mt
[190]Ordinul nr. 724/1082/360/2013 privind atestarea produselor tradiţionale: https://www.avocatnet.ro/act-normativ-ORDIN-nr-724-1082-360-2013_11700.html
[191]Ordinul nr. 394/2014 privind atestarea produselor alimentare obţinute conform reţetelor consacrate româneşti: https://legeaz.net/monitorul-oficial-234-2014/ordinul-madr-ministerului-sanatatii-anpc-394
[192]Comisia Europeană, cadrul indicaţiilor geografice şi al schemelor de calitate, inclusiv menţiunea facultativă „produs montan”: https://agriculture.ec.europa.eu/farming/geographical-indications-and-quality-schemes/regulations-gis_ro ; InfoCons, condiţiile de utilizare a menţiunii „produs montan”: https://infocons.ro/conditii-de-utilizare-a-mentiunii-de-calitate-facultative-produs-montan/
[193]Legea nr. 84/1998 privind mărcile şi indicaţiile geografice, republicată, inclusiv mărcile colective: https://legeaz.net/monitorul-oficial-337-2014/legea-84-1998-marcile
[194]Arta Albă, relansarea prăjiturii Streusel Kuchen la Braşov, la 1 decembrie 2025, în paisprezece localuri; articolul notează că istoricii nu au găsit documente care să confirme episodul din 1558–1559: https://artaalba.ro/en/streusel-kuchen-desertul-simbol-al-gastro-diplomatiei-relansat-in-inima-transilvaniei/
[195]Zile şi Nopţi, 6 octombrie 2026, programul „Miercurea Braşovenilor” al Breslei Cârciumarilor Braşoveni (15% reducere pentru locuitorii municipiului şi ai judeţului, miercurea, 7 octombrie – 16 decembrie 2026): https://zilesinopti.ro/2026/10/06/miercurea-restaurant-reducere-brasoveni/

cât cheltuiesc turiştii pentru hrană şi cât din această cheltuială ajunge la producătorii Ţării Bârsei. Diagnosticul strategiei, *„volum fără valoare”*, se aplică gastronomiei în forma lui cea mai directă: multe mese vândute, puţină valoare identificabilă şi o valoare locală care nu poate fi măsurată.

2.5. Patrimoniul culinar documentat: inventar, straturi, produse-reper, modele

Documentaţia de patrimoniu culinar pusă la dispoziţia proiectului (nouă prezentări şi liste) este cea mai completă bază de pornire pentru reperele gastronomice ale oraşului [I]. Analiza ei integrală (Anexa D) conduce la cinci constatări.

Inventarul. Documentaţia numără circa 135 de preparate, produse şi băuturi distincte, dintre care 67 formează o listă de bucate specifice Ţării Bârsei, propusă ca listă-cadru pentru restaurante, şi 65 un meniu-prototip al bucatelor Braşovului [C]. Inventarul acoperă toate categoriile unui meniu: gustări (plăcinte mocăneşti, scovergi, pogăci cu jumări, sărăţele cu chimen), supe şi ciorbe (ciorbă de cartofi cu afumătură şi tarhon, ciorbă de fasole cu tarhon, ciorbă de miel cu tarhon, supă de vită cu şofran şi tăiţei), feluri principale (bulz, mămăligă cu brânză la cuptor, friptură de miel, tocană de oaie, clătite braşovene cu carne, sarmale de post cu stafide, şniţel, gulaş, friptura măruntă de Braşov), deserturi (Streusel Kuchen cu mac şi miere, hencleş, cozonac cu mac, gomboţi cu prune, papanaşi fierţi, plăcintă cu rabarbăr, prăjiturile Işler, Linzer, Doboş, cremşnit, Kaiserschmarrn) şi băuturi (rozoliu, crampampuli, afinată, lichior de ouă, pălincă, compot de rabarbăr) [C].

Straturile. Documentaţia descrie bucătăria braşoveană ca pe o sinteză între pastoral, rural, urban oriental şi imperial austriac, formată de relieful montan, de păstorit, de creştinism şi de tradiţia urbană [D]. Stratul pastoral românesc este baza locală, anterioară oricărei influenţe urbane. Stratul săsesc este cel mai bine datat în documentaţie: Streusel Kuchen, breslele de panificaţie, hencleşul, turta dulce, mezelurile de porc, grădinile cu tarhon. Stratul maghiar aduce gulaşul, pogăcile, prăjitura Doboş, pălinca şi preparatul cu numele oraşului cel mai cunoscut în afara lui, friptura măruntă de Braşov, al cărei nume este maghiar şi a cărei origine este disputată; documentaţia recunoaşte că braşovenii *„n-au auzit de ea până nu au călătorit în Ungaria”* [D]. Stratul urban burghez, numit *„imperial”*, este teza centrală a documentaţiei: bucătăria oraşului este o bucătărie urbană, cu şniţelul, cafeneaua şi cofetăria vieneză şi budapestană, ale cărei preparate au devenit, în secolul al XX-lea, bucate de sărbătoare şi de duminică şi pentru burghezie, şi pentru restul locuitorilor [D]. Stratul memoriei recente, interbelic şi comunist, lipseşte din documentaţie, deşi consultarea îl consideră asumabil (secţiunea 2.7.2) [C/D].

Produsele-reper candidate. Din inventar şi din consultare se desprind zece candidaţi la statutul de reper al gastronomiei oraşului, după criteriile formulate în consultare: notorietate existentă sau posibilă, poveste adevărată, legătură cu locul, calitatea produsului [I]:

- Streusel Kuchen cu mac şi miere, singurul produs cu o campanie de valorificare deja realizată;
- clătitele braşovene cu carne şi sos de roşii, unul dintre preparatele care poartă numele oraşului şi singurul pentru care consultarea a formulat deja reţeta de bază (secţiunea 2.7.2);
- papanaşii fierţi şi gomboţii cu prune din Şchei, pe aluat opărit;
- ciorbele cu tarhon, cu tarhonul ca semnătură aromatică a Ţării Bârsei;

Document consultare publică – draft

- rabarbărul, cu derivatele lui (plăcintă, compot, gem) şi cu sezonul de primăvară;
- supa de vită cu şofran şi tăiţei de casă, preparatul de duminică al oraşului;
- panificaţia breslelor (covrigii, franzela, pesmetul), mâncarea de târg a oraşului;
- portofoliul brânzeturilor Ţării Bârsei (brânza de burduf, brânza de burduf în coajă de brad, caşul, telemeaua veche, caşcavalul);
- friptura măruntă de Braşov, cu notorietate pe piaţa maghiară şi origine disputată, de comunicat transparent;
- prăjiturile de tradiţie imperială (Işler, Linzer, Doboş, cremşnit), care nu sunt locale, dar pot structura un traseu al cofetăriilor.

Modelele de valorificare. Documentaţia conţine un model aplicat la Braşov şi un etalon extern. Modelul aplicat este campania Streusel Kuchen, realizată de Agenţia Metropolitană pentru Dezvoltare Durabilă Braşov şi de Breasla Cârciumarilor Braşoveni, împreună cu câteva localuri: un volum cu poveşti culinare şi reţete tipărit în 2.000 de exemplare, 23 de ateliere cu degustare, prăjitura introdusă în paisprezece interpretări diferite în meniurile a 14–17 restaurante şi a trei cofetării, cu încă trei cofetării şi o brutărie în iunie 2026 [D]. Etalonul extern este biscuitul Krumiri din Casale Monferrato, creat în 1878[196], devenit reper culinar al unui oraş prin cinci paşi: originea locală documentată, legătura cu un moment istoric, protecţia reţetei şi a mărcii, păstrarea aceluiaşi loc de producţie ca experienţă turistică şi ambalajul distinctiv vândut ca suvenir [C/D]. Campania Streusel invocă primii doi paşi, originea locală şi momentul istoric, fără confirmare documentară (vezi mai jos), şi a demonstrat capacitatea breslei de a mobiliza localurile, dar nu are reţetă de referinţă, protecţie a mărcii, loc de producţie-reper sau produs ambalat; cele paisprezece interpretări sunt utile pentru adeziune şi riscante pentru identitate [I]. Lecţia inversă vine de la friptura de Braşov: un nume de oraş pe un preparat creează cerere chiar în lipsa unei origini locale dovedite [I].

Ce lipseşte. Documentaţia nu conţine nicio reţetă de referinţă cu gramaje, nicio formă de protecţie sau de atestare, doar doi producători numiţi şi nicio măsurare a efectului campaniei Streusel [C]. Atestarea istorică a prăjiturii Streusel (darurile trimise de judele Braşovului domnului Ţării Româneşti, în 1556 sau 1558, după documentaţie) nu trimite la un izvor, iar documentaţia dă ani diferiţi pentru acelaşi episod şi pentru crearea biscuiţilor Krumiri (1787 şi 1878) [C]. Presa care a consemnat relansarea din decembrie 2025 notează că istoricii nu au documentat episodul[197] [C]. Patrimoniul este, aşadar, documentat ca naraţiune, dar nu a devenit încă produs; direcţia DG1 urmăreşte această trecere [I].

2.6. Vocea stakeholderilor: statistica tematică

Consultarea Etapei I este prelucrată în două moduri. Matricea consolidată a temelor (interviuri şi ateliere), cu valenţă, rămâne grila oficială a Raportului final; ea reţine o temă pentru o sursă numai când tema a fost discutată substanţial. Analiza tematică dedicată a acestui capitol numără, în plus,

[196]Krumiri, biscuiţi creaţi în 1878 la Casale Monferrato: https://en.wikipedia.org/wiki/Krumiri
[197]Arta Albă, relansarea prăjiturii Streusel Kuchen la Braşov, la 1 decembrie 2025, în paisprezece localuri; articolul notează că istoricii nu au găsit documente care să confirme episodul din 1558–1559: https://artaalba.ro/en/streusel-kuchen-desertul-simbol-al-gastro-diplomatiei-relansat-in-inima-transilvaniei/

Document consultare publică_draft

orice pasaj despre a mânca şi a bea în destinaţie, inclusiv menţiunile incidentale, în 20 de subteme gastronomice (Anexa A).

Tabelul 7. Temele matricei consolidate care privesc gastronomia, pe valenţă

Cod	Tema	Interviuri	Ateliere
A6	Gastronomia: bogăţie, produse locale, patrimoniu culinar urban documentabil	12 (14 subiecţi)	6
A37	Piaţa de alimentaţie publică competitivă şi de calitate	0	2
B2	Banalizarea gastronomiei centrului (pizza, şaorma, covrigi, meniuri identice)	5 (6 subiecţi)	4
B23	Deficitul de mândrie şi de cunoaştere locală („nu ne iubim mâncarea")	8	2
B32	Preţurile nejustificate în alimentaţia publică	5	2
B33	Restaurantele nu valorifică gastronomia locală; produsele locale nefolosite	5 (6 subiecţi)	2
B50	Calitatea serviciilor în scădere; dificultăţile de personal în ospitalitate	0	2
B51	Fragilitatea antreprenoriatului din alimentaţia publică	0	2
B52	Lipsa cooperării între cazare, alimentaţie publică şi turism activ	0	3
C3	Produse locale în alimentaţia publică: mic dejun contractat, meniuri locale, stimulente fiscale, platformă a producătorilor	4 (5 subiecţi)	0
C11	Gastronomie strategică: Reţeaua Oraşelor Creative UNESCO, carte-etalon, reţete certificate, studiul meniurilor, mâncare de stradă onestă, livezi	5	3
C45	Etichetă de calitate şi standarde de serviciu pentru operatori	0	3
C8	Evenimente, inclusiv festivalul brânzei şi berea locală (transversal)	14 (16 subiecţi)	12
B38	Haosul comunicării vizuale a comerţului, inclusiv terasele (transversal)	15 (17 subiecţi)	2
C32	Regim vizual unitar, inclusiv standardizarea teraselor (transversal)	12 (13 subiecţi)	3
B5	Cazările nedeclarate (transversal)	11 (13 subiecţi)	2
C2	Reglementarea apartamentelor în regim hotelier (transversal)	7 (9 subiecţi)	3
B15	Viaţa de seară inexistentă; regulile de linişte (transversal)	7 (9 subiecţi)	9
C19	Program prelungit, viaţă de seară (transversal)	6 (8 subiecţi)	7
C17	Rezidenţii: card de rezident, strategie pentru braşovean (transversal)	6	8
C26	Taxe şi impozite diferenţiate pentru centru (transversal)	5 (6 subiecţi)	0
C38	Dezvoltare policentrică, poli în afara centrului (transversal)	0	6

Sursa: matricea consolidată a temelor (interviuri şi ateliere) şi matricea de screening cu valenţă a interviurilor. Unitatea de numărare pentru ateliere este atelierul, nu vorbitorul. [C]

Intensitatea temei. Analiza tematică dedicată a identificat 619 pasaje gastronomice: 324 în cele 22 de interviuri, toate cu cel puţin un pasaj (mediana de 12,5 pasaje pe interviu), şi 295 în 11 dintre cele 12 ateliere; atelierul locuitorilor din Şchei, documentat prin fişa de idei, nu conţine tema [C]. Tema este centrală în trei surse (interviurile cu Subiectul 5 şi cu Subiectul 22, cu câte 49 de pasaje, şi atelierul 05, dedicat alimentaţiei publice, cu 91 de pasaje), secundară în 21 şi incidentală în 9 [C]. Valenţa este echilibrată în interviuri (86 de pasaje de atu, 101 de problemă, 137 de propunere) şi mai critică în ateliere (82, 126 şi 87) [C].

Din cele două numărători rezultă patru observaţii [I].

Prima: subtemele cele mai frecvente privesc funcţia mâncării în experienţa destinaţiei. Prelungirea şederii (19 interviuri, 11 ateliere) şi viaţa oraşului pentru locuitori (17 interviuri, 11 ateliere) sunt subtemele cu cea mai largă răspândire (Tabelul A2). Stakeholderii vorbesc despre gastronomie ca despre un mijloc de a ţine turistul încă o zi şi de a-i readuce pe braşoveni în centru; capitolul le urmează logica.

A doua: patrimoniul culinar şi standardizarea sunt subtemele cu cea mai mare densitate de pasaje pe sursă (71 de pasaje în 10 interviuri, respectiv 57 în 9), iar perechea lor apare cel mai des în aceleaşi pasaje (37 de pasaje) [C]. Peste o treime dintre pasajele despre patrimoniu (37 din 100)

Document consultare publică — draft

tratează, în acelaşi loc, reţetele de referinţă, certificarea sau marca [C]. Expertiza este însă concentrată în câteva interviuri; nu este încă o cunoaştere comună a breslei.

A treia: banalizarea centrului, preţul şi apartamentele în regim hotelier formează un bloc de probleme descris în termeni cauzali, ca lanţ: cazare neînregistrată, turist cu buget mic, supermarket şi covrigi, restaurante care concurează prin preţ, ofertă uniformizată, locuitori care evită centrul. Lanţul este formulat, independent, de Subiecţii 19–20, 22 şi 23, de atelierele 04, 05 şi 12 şi de arhitecţii din sesiunea OAR [D].

A patra: cinci teme gastronomice apar numai în ateliere (piaţa competitivă, calitatea serviciilor, fragilitatea antreprenoriatului, lipsa cooperării dintre sub-sectoare, eticheta de calitate), iar două numai în interviuri (produsele locale în alimentaţia publică şi fiscalitatea diferenţiată pentru centru) [C]. Temele de grup sunt temele breslei, adică ale operatorilor care vorbesc despre propria piaţă; temele individuale sunt propunerile de politică publică. Ambele intră în direcţiile din secţiunea 4.

Matricea reţine gastronomia ca atu pentru 14 subiecţi şi ca problemă, în formele ei principale, pentru câte 5–8 subiecţi, în timp ce analiza tematică dedicată găseşte pasaje de problemă în 21 de interviuri şi pasaje de propunere în 20 [C]. Gastronomia este, deci, lăudată de mai mulţi interlocutori decât cei care o critică, dar aproape toţi cei care o laudă formulează şi o rezervă, iar aproape toţi au şi o propunere [I].

2.7. Zece constatări ale consultării

2.7.1. Reputaţia: „în Braşov se mănâncă bine”

Reputaţia gastronomică a Braşovului precede vizita şi este formulată aproape identic de interlocutori cu profiluri diferite. Subiectul 12 rezumă oferta oraşului în trei elemente: *„Noi avem, odată: munte, mâncare bună, că ăsta-i adevărul, pentru că hai să fim serioşi, oamenii sunt foarte interesaţi de partea asta, şi pădure”*; despre partenerii străini: *„Dar ştiu că se mănâncă bine, aşa, că avem mâncare bună”* (Subiect 12) [D]. Despre vizitatorii străini, Subiectul 16 spune: *„Partea culinară e mereu apreciată, mai ales mâncarea tradiţională românească - fie că sunt sarmalele, fie salata de boeuf, fie ciorbele. Toţi apreciază asta masiv”* (Subiect 16) [D]. Subiectul 20 o formulează ca resursă neexploatată: *„se ştie în România că în Braşov se mănâncă bine. Îs vreo câteva puncte faine centrale şi un turism gastronomic care încă nu e exploatat cum trebuie”* (Subiect 20) [D].

Operatorii de alimentaţie publică reuniţi în atelierul 05 argumentează atuul cu criterii de piaţă:

> *„O valoare [...] pe care cred că Braşovul deja o are [...] este într-adevăr pe businessurile deja consolidate că oferă calitate. O calitate peste media de piaţă a ţării. [...] nu ştiu dacă dimensiunea noastră e chiar de excelenţă, că nu suntem chiar o avangardă a gastronomiei, ci că peste tot ai foarte bun value for money, aşa o honestitate, cinste.”* (atelierul 05) [D]

Piaţa este descrisă în aceeaşi sală ca greu de păcălit:

> *„e greu să-ţi iei ţeapă mare în Braşov. [...] Uitaţi-vă pe review-urile de pe Google, că sunt foarte, foarte, foarte puţine restaurante sub 4,0, foarte puţine în Braşov. Majoritatea sunt peste 4,5, ceea ce înseamnă că e zonă de excelenţă.”* (atelierul 05) [D]

Document consultare publică — draft

Analiza recenziilor din secţiunea 2.3 confirmă nivelul general ridicat al notelor (media 4,37), cu excepţia lanţurilor de restaurante rapide şi a unor localuri din Poiana, dar nu şi faptul că majoritatea localurilor ar avea note de peste 4,5 [C]. Mecanismul invocat este concurenţa: *„ca să poţi supravieţui în Braşov trebuie totuşi să faci performanţă cât de cât. Adică te scoate piaţa din joc foarte repede. [...] Vrei-nu vrei, e o rotaţie a personalului, e constantă. Şi atunci tot nivelul oraşului e sus"* (atelierul 05) [D]. Aceeaşi sală a formulat şi limita atuului: *„Dacă ne comparăm cu Franţa suntem o gastronomie primitivă. Dacă ne comparăm cu Craiova suntem excelenţă. [...] suntem primitivi, dar suntem cei mai buni dintre primitivi"* (atelierul 05) [D].

Subiectul 5 adaugă o comparaţie cu Sibiul, contrară notorietăţii culinare a acestuia:

> *„mâncarea e mai proastă în Sibiu decât în Braşov. În restaurante. Acelaşi fel de mâncare e mai fad, lipsesc anumite lucruri, n-are aceeaşi calitate. [...] În timp ce la noi, la Braşov, aş spune că mediul privat şi-a făcut mai bine datoria şi cu mai mare responsabilitate."* (Subiect 5) [D]

Subiectul 17 reţine atuul cu o rezervă de fragilitate: *„avem restaurante destul de bune, chiar foarte bune unele, care rezistă toamna asta şi iarna asta, da? Avem chefi care aduc oameni aicea, avem o gastronomie aparte"* (Subiect 17) [D]. În atelierul 12, un participant recunoaşte creativitatea şi numeşte limita economică: *„În partea de gastronomie există o eliberare de complexe a designerilor, a braşovenilor, a tuturor şi foarte multă creativitate, dar tot nu este puterea respectivă, ticket-ul mediu, care să atragă publicul [...] care se autoselectează"* (atelierul 12) [D].

Atuul este, în acelaşi timp, contestat. Întrebat de ce un studiu ar arăta că Braşovul stă bine gastronomic, Subiectul 22 răspunde:

> *„Că suntem mulţi. [...] Dar ce să alegi, mă? Că toată lumea vinde burgeri, coaste, pizza, paste, ouă poşate de-astea cu avocado şi cu nu ştiu ce. Nu toată lumea, 90%."* (Subiect 22) [D]

La întrebarea moderatorului dacă, deşi oraşul are o gastronomie, nu are restaurante care să o pună în valoare, Subiectul 23 răspunde *„Da"* (Subiect 23) [D]. Subiectul 10 plasează atuul la scara lui reală: experienţele culinare sunt descoperite *„random"* şi sunt comparabile cu cele din orice alt oraş, ceea ce face din ele *„o miză extrem de fragilă, [...] nu poţi să o stabileşti ca fiind un argument de vânzare unic pentru zonă"* (Subiect 10) [D].

Atuul gastronomic al Braşovului ţine de calitatea medie şi de onestitatea pieţei şi este recunoscut din exterior. Am identificat trei limite ale lui: nu este legat de un preparat sau de o poveste anume; nu este omogen, pentru că centrul istoric şi Poiana sunt excepţiile negative; nu este asumat de locuitori [I].

2.7.2. Patrimoniul culinar urban şi registrul rustic

Teza cea mai elaborată a consultării, formulată de Subiectul 5 şi susţinută, independent, de documentaţia de patrimoniu culinar şi de Subiecţii 9, 14 şi 22, este că Braşovul are o bucătărie de tradiţie urbană, nu rurală [D]. Subiectul 5 o argumentează astfel:

> *„Mâncarea noastră toată vine din oraş, iar ingredientele de obicei vin de la ţară. Chiar şi ingredientele noi care vin de după descoperirea Americii, întâi au trecut pe la oraş ca mărfuri şi după aia s-au întors de la ţară ca materie primă. Şi de asta avem multe alimente şi multe reţete care, vrem, nu vrem, sunt de tradiţie urbană şi vin fie din Occident, fie din Orient."* (Subiect 5) [D]

Document consultare publică – draft

Dovada invocată pentru vechimea acestei bucătării este una instituțională, breslele de panificație:

> *„În Braşov ai, spre sfârşitul Evului Mediu şi începutul epocii moderne, [...] deja la 1700, ai Breasla Brutarilor, Breasla Covrigarilor şi Breasla Franzelarilor. [...] Covrigarii sunt acei care se ocupă de mâncarea de târg. [...] Dar faptul că îi avem la nivel de breaslă, care are şi turn de întreținut, arată amploarea fenomenului."* (Subiect 5) [D]

Covrigul, care în celelalte surse este simbolul banalizării (secțiunea 2.7.3), apare aici ca mâncare de târg cu istorie de breaslă. Același subiect apreciază că preparatele de influență urbană sunt *„foarte multe"* și că ele sunt, *„în proporție de 90%"*, de origine occidentală sau orientală (Subiect 5) [D], și propune o listă de preparate:

> *„Șnițelul vienez cu carne de vită. [...] clătitele brașovene cu carne, care sunt cele adevărate. După aia ar mai trebui să avem compotul cu rubarbăr, gulașul de vită, [...] ciorba de fasole cu tarhon, [...] cozonacul cu mac, prăjitura cu griș, papanașii, plăcinta cu mere, așa cum se face la noi."* (Subiect 5) [D]

Preparatul de duminică al orașului este *„supa asta de vită cu șofran și tăiței de casă"*, iar doi markeri aromatici sunt propuși ca semnătură a Țării Bârsei: rabarbărul, cultivat *„deja de pe la 1830–1840"* și *„foarte cunoscut mai ales în Brașov"*, și tarhonul, care *„poate fi și un marker cultural"* (Subiect 5) [D]. Subiectul 5 datează prăjitura Streusel Kuchen în 1558, prin darurile trimise de judele Brașovului domnului Țării Românești [D]; atestarea nu a putut fi confirmată documentar (secțiunea 2.5 și Anexa C).

Subiectul 22 confirmă trei repere pe care le consideră certificabile: *„Clătita brașoveană, foarte clar, și papanașul fiert și gomboții. Astea sunt 100% branding"* (Subiect 22) [D]. Pentru clătită, propune o rețetă de bază obligatorie, cu libertate de interpretare:

> *„Nu există clătită brașoveană dulce. [...] să se creeze o entitate care să spună: dacă pui clătită brașoveană, trebuie să fie cu carne. Altfel n-ai voie să-i spui clătită brașoveană, pentru că ăsta este un brand [...] Trebuie să ai carnea de vită, sosul de roșii și smântână. Și mai departe faci tu ce vrei cu ea."* (Subiect 22) [D]

Gomboții sunt *„găluștele cu prune din zona Brașovului [...] din Scheii Brașovului și sunt pe aluat opărit, nu sunt pe cartofi"* (Subiect 22) [D]. Multiculturalitatea trebuie cercetată local, nu importată:

> *„dacă vorbim de sași și de maghiari din zonă, gastronomia lor nu are treabă cu, sau foarte, foarte puțin cu gastronomia din Germania și din Ungaria. [...] Și-atuncea cei care își deschid acest tip de restaurante ar trebui să cerceteze gastronomia maghiară și săsească din zonă și să folosească rețetele alea."* (Subiect 22) [D]

Cheia identitară pe care o propune același subiect are trei elemente, *„ingredientul, tehnica și memoria"*, cu precizarea că memoria brașoveană a fost întreruptă: *„noi n-avem memorie, pentru că nouă ne-a fost suprimată. [...] în anii comunismului [...] neavând ingrediente, bani, nu știu ce, am făcut tot felul de prostii și am denaturat tot felul de mâncăruri, pe sărăcie"* (Subiect 22) [D]. Chiar și obiceiurile perioadei comuniste pot fi asumate: *„putem să le declarăm tot așa, ca ale noastre din perioada comunismului. Ce problemă e?"* (Subiect 22) [D].

Document consultare publică – draft

Subiectul 9 aduce stratul austro-ungar: *„M-aş raporta la Kaiserschmarrn, la ceea ce ştiu că se făcea şi era foarte, foarte bun [...]. Trebuie să găsesc reţeta că e în germană şi trebuie tradusă”* (Subiect 9) [D]. Despre sarmale, acelaşi subiect observă că *„nu sunt ale noastre neapărat, dar...”* (Subiect 9) [D], iar moderatorul formulează principiul adopţiei: *„Nu sunt ale noastre până sunt ale noastre”* (moderatorul) [I]. Identitatea culinară a unui târg multietnic s-a format din întâlnirea comunităţilor la masă, cu preparate de origini diferite [I]; întrebarea formulată de Subiectul 9, *„ce înseamnă tradiţional românesc?”*, primeşte, în acelaşi interviu, un răspuns care trimite la cercetare: *„Păi, să aflăm”* (Subiect 9) [D]. Subiectul 4 transformă condiţia de târg multietnic într-un program pentru oraş: *„Identitatea să fie cel mai bine organizat târg din Europa!”* (Subiect 4) [D].

Subiectul 14 documentează componenta alimentară a patrimoniului viu: Marţea cu plăcinte a Junilor, *„un obicei burghez, de secol XIX, de a strânge fonduri”*, în care vătaful *„lua de la fiecare june jumătate din plăcinta cu care venea”*, iar oamenii *„puneau alta la schimb, sau dacă nu aveau plăcintă, puneau o portocală”* (Subiect 14) [D]. Braşovul era, în aceeaşi relatare, *„centrul prin care intrau portocalele din Balcani”* (Subiect 14) [D], o memorie gastronomică a comerţului pe care capitolul identitar al strategiei o leagă de condiţia de târg şi de graniţă.

Atelierele arată că acest patrimoniu nu a ajuns nici în bucătării, nici la personalul care primeşte turistul. În atelierul 04, un participant povesteşte vizita unui autor de conţinut gastronomic care a găsit în Braşov influenţe din Moldova, din Ungaria şi din Germania şi apoi l-a întrebat: *„«Ce e ce mâncare e tradiţională românească?» Şi sincer n-am ştiut ce să-i spun, pentru că, ce ştiu eu, sarmalele sunt turceşti...”* (atelierul 04) [D]. În atelierul 12: *„din punct de vedere gastronomic nu ştim nimic. Eu am aflat de curând de la braşoveni despre plăcintele braşovene şi un singur restaurant unde se puteau mânca”* (atelierul 12) [D]. În atelierul 11, un participant cere *„un preparat, să zicem, local al Braşovului [...] ceva care să fie într-adevăr promovat ca fiind, da, al locului şi ca atare să fie şi consumat ca fiind al locului, pentru că asta atrage prin curiozitate”* (atelierul 11) [D]. Instituţiile culturale îşi amintesc că oferta tradiţională a restaurantelor a fost, odinioară, construită deliberat de turismul organizat de stat: *„au creat restaurante de profil, tradiţional [...] Aşa a apărut peste noapte o groază de bucătării tradiţionale, da? [...] Dar, după cum ştim, se mânca fabulos de bine înainte de '90”* (atelierul 02) [D].

Distincţia dintre rustic şi tradiţional a fost formulată de moderator pornind de la analiza recenziilor şi acceptată de interlocutorii cărora le-a fost prezentată. Turiştii percep ca tradiţională gastronomia din Poiana şi de la stână, pentru că *„se duc la stână [...] şi mănâncă acele lucruri care, de fapt, sunt rustice, nu neapărat tradiţionale”* (moderatorul) [I]; răspunsul Subiectului 5 a fost: *„Da, asta e o problemă. [...] rusticul e una şi tradiţionalul e alta. Braşovul are tradiţia asta urbană”* (Subiect 5) [D]. Documentaţia de patrimoniu culinar o spune în aceiaşi termeni: *„Tradiţional nu este sinonim cu rustic! [...] Braşovul trebuie să-şi asume identitatea culinară specifică şi aceasta poate fi doar cea urbană”* (documentaţia de patrimoniu culinar) [D].

Patrimoniul culinar al oraşului este documentat (secţiunea 2.5), dar consultarea îl descrie ca puţin cunoscut şi puţin prezent în localuri şi în comunicarea destinaţiei [C/I].

Document consultare publică - draft

2.7.3. Banalizarea gastronomică a centrului

Banalizarea centrului este descrisă de interlocutori cu profiluri diferite, în interviuri şi în ateliere (tema B2: 5 interviuri, 4 ateliere) [C/D]. Formulările converg spre acelaşi inventar: covrigi, pizza, şaorma, burgeri, paste, clătite, vafe, îngheţată, tonete, magazine de haine la mâna a doua [D].

Subiectul 22 descrie decalajul dintre promovare şi ofertă:

> *„ne ducem şi promovăm: «Băi, noi avem peste 8.000 de ciorbe, avem uite gastronomie locală... dacă mergeţi în Bucovina e aşa, dacă veniţi în Ţara Bârsei e aşa, dacă vă duceţi în Sibiu e aşa.» [...] Şi oamenii ăia vin în România. [...] Şi găsesc... ce găsesc? Nimic! [...] Burger, pizza, fructe de mare, covrigi."* (Subiect 22) [D]

Uniformizarea este, în opinia aceluiaşi subiect, verificabilă: *„Dacă luăm la rând şi facem un studiu pe meniurile din crâşmele din Braşov şi după aceea le suprapunem, o să vezi ce suprapunere există"* (Subiect 22) [D]. Subiectul 5 avansează o cuantificare, alături de ponderea de 90% invocată de Subiectul 22 (secţiunea 2.7.1): *„nu poţi să promovezi produsele tradiţionale când 85% din ofertă e cu pizza şi paste"* (Subiect 5) [D]. Subiectul 9 numeşte banalitatea drept principalul risc al destinaţiei, *„Te pierzi în banalitate"*, şi îl ilustrează cu observaţia unui muzician italian aflat în vizită: *„«Mai multe pizzerii decât am văzut... şi locuri unde se face pastă... paste şi oricum nu se fac bine» [...] a zis că n-a văzut nici în Italia. Deci noi tindem să fim cumva devoraţi de moda asta"* (Subiect 9) [D].

Subiecţii 19–20 descriu artera principală a centrului din interior. Au parcurs-o într-o dimineaţă şi au încercat *„nişte... [...] clătite, nişte vafe şi o îngheţată"* (Subiect 19) [D], pentru că *„n-ai cum, decât asta să mănânci acolo"* (Subiect 20) [D]; concluzia: *„Serviciile foarte rele. Era o doamnă care ne-a zis că dacă n-avem chef, să plecăm"* (Subiect 19) [D]. Paradoxul economic al centrului este formulat de aceiaşi subiecţi: *„în Republicii găseşti produse mai ieftine decât în cartier. [...] Cola în cartier costă 10 lei în Răcădău, la nu ştiu ce local bunicel, şi pe Republicii costă 8 lei"* (Subiect 19) [D], pentru că *„tot ce înţelege centrul acuma să facă este să lupte în preţ, pentru că ei nu au... [...] N-au calitate, exact, ce să oferi"* (Subiect 20) [D]. Consecinţa pentru locuitori: *„Noi braşovenii nu mergem pe Republicii pentru că ne e silă de aglomeraţia aia şi de mizeria aia"* (Subiect 19) [D]; întrebat de când nu a mai mâncat pe Republicii, Subiectul 20 răspunde: *„O! Ani!"* (Subiect 20) [D]. Localurile care pot servi drept model există, dar în afara arterei: *„nu sunt pe Republicii, sunt pe început de Mureşenilor, pe Armata Roşie [strada Michael Weiss] [...] şi încă vreo două"*, în *„trei zone curate. Şi mai e a patra zonă curată"* (Subiect 19) [D].

Subiectul 23 reia diagnosticul, cu precizarea că nu ştie dacă observaţiile lui sunt *„chestii reale sau [...] nemulţumiri personale"*, şi îi fixează limita de intervenţie:

> *„Sunt numai magazine care vând mizerii pe Republicii şi Piaţa Sfatului şi Mureşenilor. Şaormerii şi tot felul de [...] covrigării... Bă, nu aşa arată turismul de calitate! [...] Pe de altă parte, nici nu poţi să te interpui în piaţa liberă. Adică nu putem să devenim dictatori [...] Ăsta mi se pare riscul, de banalizare."* (Subiect 23) [D]

Atelierele confirmă diagnosticul. În atelierul 03, un participant descrie un centru istoric *„care arată într-un fel ok, cu excepţia străzii Republicii"* şi îşi doreşte ca turistul *„să meargă la un restaurant să guste ceva din gastronomia locală, să sperăm că e locală, că [...] nu e neapărat cazul*

Document consultare publică - draft

în centrul vechi să fie" (atelierul 03) [D]. Hotelierii din atelierul 04 au formulat expresia preluată apoi în consultare:

> *„n-ar trebui să susţinem turismul de covrigi. Pentru că a început să devină o... Airbnb-uri şi cumpărătura la Mega. Şi turismul de covrigi din toate alimentările. Restaurantele din zona centrală a Braşovului au scăzut ca şi cifre, pentru că toate covrigăriile le-au crescut."* (atelierul 04) [D]

Participanţii la atelierul 05 descriu golul ofertei accesibile: *„Tu n-ai o variantă să mănânci un prânz la 30 lei, 35 lei. Nu există pe centru zona asta"* (atelierul 05) [D]; golul ofertei accesibile este ocupat de covrigării şi de lanţurile de patiserie [I]. Un participant la acelaşi atelier descrie efectul cererii de masă asupra unui local cu concept propriu:

> *„La turişti, problema este cu turistul că perverteşte conceptele. [...] Te forţează să introduci preparate în meniu care nu sunt neapărat în linie cu conceptul pe care îl ai. [...] dacă ai un grup de patru şi nu-i dai şniţel la copilul ăla, pleacă în altă parte. [...] I-am făcut şniţel pentru copii, dar îl mâncau 65% din adulţi. [...] 20% din vânzare e şniţel, 15% burger. Fac bani, nu zic. [...] dar la finalul zilei eu mi-am stricat conceptul. Eu nu mă mai regăsesc în ce am construit acum 10 ani."* (atelierul 05) [D]

Conducerea OMD a relatat, în atelierul 11, aceeaşi experienţă, auzită de la restaurante:

> *„au fost restaurante care au avut, s-au ţinut de un meniu foarte bun şi au zis: «Am cedat de doi ani pentru că ni se ridicau oameni de la masă»."* (conducerea OMD, atelierul 11) [D]

Un participant la acelaşi atelier rezumă verdictul consumatorului: restaurantele de pe Republicii *„nu au un specific neapărat românesc, au un specific european. Adică de toate pentru toţi. [...] Una e să mănânci o pizza din Italia, da, sau alta e să mănânci o pizza pe Republicii"* (atelierul 11) [D].

Arhitecţii din sesiunea OAR au descris centrul ca pe un decor fără conţinut:

> *„Momentan, ciolan poţi să mănânci oriunde, să te plimbi poţi să te plimbi oriunde. Momentan mi se pare că e pierdut într-o zonă de mainstream, fără ceva specific al lui, foarte bine conturat. [...] fără personalitate, flat, un decor!"* (sesiunea OAR) [D]

Aceeaşi sală a formulat şi principiul calităţii incrementale pe care capitolul îl preia: *„Adică eu cred în chestiile mici. Deci mai bine incrementezi la toate niveluri, [...] şi vii pentru ciolan, dar ciolan bun, nu numai orice ciolan"* (sesiunea OAR) [D].

Banalizarea centrului este un diagnostic împărtăşit de operatori, de consumatori, de tineri şi de specialişti, cu un mecanism economic identificat (presiunea cererii de masă, chiriile, concurenţa prin preţ) şi cu o limită de intervenţie recunoscută (libertatea comerţului) [D/I]. Strategia răspunde prin schimbarea cererii şi a stimulentelor, fără interdicţii noi, în direcţiile DG3 şi DG4 [I].

2.7.4. Preţul, onestitatea şi „două pieţe"

Preţul este dimensiunea în care sursele se contrazic cel mai mult, pentru că vorbesc din poziţii diferite. Operatorii apără raportul dintre calitate şi preţ; o parte dintre braşoveni şi dintre vizitatori reclamă scumpirea [D]; cercetarea naţională şi recenziile confirmă ambele lecturi (secţiunile 2.1 şi 2.3) [C].

Document consultare publică_draft

Explicaţia structurală vine de la operatorii din atelierul 05 şi priveşte patru factori [D]. Primul este costul muncii:

> *„eu când m-am apucat de business cred că salariul minim a crescut de 8 ori. În condiţiile în care preţurile au crescut doar de 2 sau 3 ori. [...] Acuma labor cost-ul a devenit principala problemă de gestionat."* (atelierul 05) [D]

Al doilea este repausul săptămânal:

> *„Suntem singura ţară din Uniunea Europeană unde ai repaus obligatoriu de 48 de ore. Singura. [...] Un restaurant în loc să-l ţii cu 5 oameni, îl ţii cu 10 oameni. [...] De asta şi preţurile sunt un pic mai mari decât ar trebui, nu pentru că proprietarii vor să-şi asume marje de profit prea mari, doar că au o productivitate mică la forţa de muncă."* (atelierul 05) [D]

Codul muncii prevede, într-adevăr, un repaus săptămânal de 48 de ore consecutive, de regulă sâmbăta şi duminica, cu posibilitatea acordării lui în alte zile şi a cumulării lui[198] [C]; afirmaţia că România ar fi singura ţară din Uniunea Europeană cu această regulă nu a putut fi confirmată (Anexa C).

Al treilea factor este dualitatea pieţei:

> *„noi în Braşov trăim în două pieţe. Piaţa de oraş, care are un potenţial atâta şi ar vrea să plătească cam atâta, n-are nevoie nici de uau calitate, dar nici de preţuri mari. Avem pe weekend şi în sezon turistic o piaţă cu o bună parte din Bucureşti, [...] care sunt dispuşi să plătească aici, dar vor şi calitate aici. [...] efectiv se dublează piaţa două zile pe săptămână."* (atelierul 05) [D]

Al patrulea este sensibilitatea la preţ a consumatorului român:

> *„50% din decizia de cumpărare astăzi în România [...] este bazată eminamente pe preţ. Eminamente! [...] Până în 74% din populaţie [...] decizia de cumpărare are ca factor majoritar preţul."* (atelierul 05) [D]

Pentru turiştii din Bucureşti, raportul este invers: Braşovul este văzut ca o *„valoare bună"* şi ieftin *„pentru calitatea oferită"*, cu reacţia *„«în Bucureşti chestia asta costă cu 50% mai scump»"* (atelierul 05) [D].

Subiectul 8 explică preţul din staţiune în aceiaşi termeni: *„Cam toată lumea ne spune acelaşi lucru: «Măi, sunteţi scumpi!»"*, iar preţul vine din faptul că *„punem calitatea mărfii, calitatea oamenilor, încercăm pe cât posibil să lucrăm cu forţă de muncă autohtonă"*; reducerea lui pentru volum este respinsă, pentru că *„pe termen lung impactul va fi de reducere a calităţii turistului"* (Subiect 8) [D].

Subiectul 22 critică nivelul preţurilor din sectorul ospitalităţii:

> *„ce se întâmplă acuma în HoReCa la nivel de preţuri este o mizerie oricum. Adică preţurile au luat-o razna şi să mor eu dacă nici eu la unele n-aş da banii. Nu merită să dai banii."* (Subiect 22) [D]

Document consultare publică - draft

[198] Codul muncii (Legea nr. 53/2003), art. 137, repausul săptămânal de 48 de ore consecutive: https://legeaz.net/legea-53-2003-codul-muncii/art-137 ; https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/302270

Acelaşi subiect identifică golul ofertei de zi cu zi din Braşov, al localului simplu, frecventat de locuitori:

> *„într-o crâşmă de localnici... [...] Unde mănânci ceva repede, chiar într-un loc nepretenţios, curat, dar simplu. Nu mai există lucrurile astea. [...] Dar în centru sigur nu."* (Subiect 22) [D]

Subiectul 21 constată:

> *„dacă înainte puteai să spui că e ieftin, nu mai este ieftin. [...] Chiar suntem mai scumpi decât foarte multe state din Uniunea Europeană, cel puţin pe Braşov. [...] Da, cazare, mâncare, da, tot. Dar aş merge pe autenticitate."* (Subiect 21) [D]

În atelierul 03, absenţa braşovenilor din localuri este explicată prin venituri: *„S-ar putea să fie şi o chestiune de [...] nivel financiar, de nivel de trai. [...] unii, care nu-şi permit să meargă să mănânce cu 100 şi de lei o ieşire de persoană"* (atelierul 03) [D]. În atelierul 12, un participant inversează perspectiva: *„Braşovul are un tichet mediu la restaurante jale, da? Duceţi-vă la Bucureşti şi o să vedeţi diferenţa, sau la Cluj. [...] Nu te poţi dezvolta pe turism cu un turism de masă de weekend"* (atelierul 12) [D]. Pentru acest participant, problema este bonul mediu mic, care nu reflectă valoarea ofertei [I].

Consensul care se desprinde priveşte onestitatea preţului mai mult decât nivelul lui [I]. Subiectul 19 propune fiscalitatea ca instrument de standard:

> *„Eu aş scumpi taxele pentru centru. Centrul nu poate să fie mai ieftin decât restul. Şi turismul se face cu bani. [...] Dacă ai venit în Braşov, băi, trebuie să ştii că acolo costă."* (Subiect 19) [D]

Subiectul 23 cere turişti *„care cheltuie mult în Braşov. [...] Nu bogaţi neapărat. [...] Problema e că la şaormerii nu poţi să cheltui mult"* (Subiect 23) [D]. Subiectul 1 face calculul, comparând Braşovul cu Clujul: *„s-ar putea cu un sfert din turiştii noştri ei să facă 80% din banii pe care îi facem noi"* (Subiect 1) [D]. Subiectul 17 formulează cerinţa minimă a familiei care vizitează oraşul: *„să mănânc undeva corect, la un preţ corect. Dacă vreau fine dining, am şi [...] posibilitatea şi mănânc la alt preţ şi în alt context"* (Subiect 17) [D].

În raport cu pieţele-sursă (Bucureşti, Europa de Vest), nivelul preţurilor din Braşov este perceput ca acceptabil; consultarea şi recenziile indică însă două probleme distincte: lipsa unei oferte oneste şi accesibile pentru locuitori şi pentru consumul de zi cu zi şi abuzurile de preţ semnalate în Poiana, unde recenziile menţionează preţul ridicat de cinci ori mai des decât în oraş [C], şi pe artera principală a centrului [D]. Răspunsul strategic propus este valoarea (produs local, poveste, serviciu) [I].

2.7.5. Apartamentele în regim hotelier, supermarketul şi masa luată în afara localurilor

Legătura dintre apartamentele în regim hotelier şi consumul alimentar apare la interlocutori cu profiluri diferite, inclusiv la administratorii acestor apartamente (temele B5 şi C2) [C/D]. Subiectul 22 formulează lanţul cauzal, cu rezerva că nu l-a evaluat cantitativ:

> *„dacă Airbnb-urile astea [...] nu sunt taxate, ei îşi permit să dea la nişte preţuri foarte mici. Dacă dau la preţuri foarte mici, înseamnă că aduc turişti care au bani puţini. Turiştii care au bani puţini îşi cumpără mâncare de la Mega [...]. Deci nu consumă din restaurante decât foarte puţin. [...] Mănâncă covrigi şi se plimbă pe stradă cu câte un suc în mână."* (Subiect 22) [D]

Document consultare publică – draft

Participanţii la atelierul 05 datează fenomenul:

> *„Noi am greşit [...] în perioada COVID-ului. Pentru că în perioada COVID-ului puteai să dormi cu 30–40 lei pe noapte în Braşov [...] atunci toată lumea şi-a băgat casele sau apartamentele în Airbnb-uri. Tu dacă dormi cu 30 lei n-o să cheltuieşti sute de lei."* (atelierul 05) [D]

Ei îl localizează şi în structura comerţului din centru, unde supermarketurile s-au înmulţit (*„Deja vei avea 4 supermarketuri într-un kilometru"*), cu efect direct asupra restaurantelor: *„ei îşi suplimentează cel puţin o masă din supermarket. [...] şansele sunt că tu ţii anumite mese ocupate cu 3 consumatori de ai 4 la masă, şansele sunt că vinzi un fel la 2 persoane"* (atelierul 05) [D].

Aceeaşi figură apare în celelalte consultări. Un participant la sesiunea OAR descrie, din auzite, un turism de zi *„prin Airbnb şi prin magazinele astea de alimentaţie [...] toată lumea merge şi-şi ia un salamier"* (sesiunea OAR) [D]; afirmaţia a fost contestată în aceeaşi sesiune. Moderatorul a rezumat-o în atelierul 11: turistul *„vine şi ia nişte mici de la Kaufland, face mici în curtea pensiunii, serveşte berea în pensiune şi după două zile de stat în acea pensiune pleacă fericit spre casă, spunând că a fost la Braşov"* (moderatorul, atelierul 11) [I]. Un participant la atelierul 12 a trăit-o organizând o seară pentru colegi din străinătate: *„Problema: scump, se închid puburile, nu ne-a ieşit treaba. [...] au mai mâncat ceva, au mai băut un vin fiert"* (atelierul 12) [D]; la întrebarea moderatorului, *„De la Lidl?"* (moderatorul) [I], răspunsul a fost *„Da"* (atelierul 12) [D].

Consultarea conţine şi două nuanţe importante pentru politica publică. Prima: comerţul alimentar de proximitate nu este, în sine, problema. *„Centrele istorice nu trebuie să fie nişte muzee unde doar vin turiştii şi se cazează. [...] e normal să ai de unde să-ţi iei o pâine, nu trebuie să fie doar restaurante sau doar alimentaţie publică sau doar cârciumi, cât timp e decent"* (sesiunea OAR) [D]. A doua: turistul cazat în apartament nu este un turist pierdut pentru alimentaţia publică. Subiectul 21 observă că *„şi cel de la Airbnb va merge să viziteze, va lua masa, va face shopping"* (Subiect 21) [D]; *„nu aş spune că nu aduc neapărat bani în oraş. Aduc. Dar nu aduc atât de mult pe cât ne-am dori noi"* (Subiect 2) [D]. Administratorii de apartamente descriu oaspeţi care caută *„locuri de joacă, parcuri, activităţi [...] Şi restaurante"* şi îşi fac singuri coduri QR cu *„partea de restaurante, pe partea de obiective turistice, nu amestecate"* (atelierul 08) [D]. Problema este lipsa unei legături organizate între cazarea în apartamente şi alimentaţia publică [I].

Propunerea care a rezultat din consultare este tocmai această legătură:

> *„pe Airbnb-uri ar trebui reglementat până şi felul în care au acces la servicii de mic dejun cei care locuiesc. Adică poate ar trebui, nu ştiu, contracte sau deal-uri cu restaurantele şi aşa introducem şi experienţa culinară [...] şi gastronomică a Braşovului în joc, pentru că toată lumea merge şi cumpără de la Lidl, adică... [...] e un turism de Mega Image şi de Lidl în Braşov."* (Subiect 20) [D]

Propunerea are şi un efect pentru restaurante, pe care Subiectul 19 îl numeşte: deschiderea de la ora 7 dimineaţa, *„cu un shift fain"*, acoperă orele moarte şi reorganizează programul ospătarilor (Subiect 19) [D]. Managementul de proiect a dezvoltat propunerea în forma micului dejun contractat, detaliată în direcţia DG4 [I, propunere a managementului de proiect].

Fluxul de oaspeţi ai celor peste 2.200 de anunţuri active din oraş, dintre care o parte importantă nu sunt înregistrate (secţiunea 2.4), nu are astăzi o legătură organizată cu alimentaţia publică.

Document consultare publică – draft

Micul dejun contractat este măsura de reţinere a valorii cu efectul cel mai direct asupra localurilor din oraş [C/I].

2.7.6. Spaţiul public al consumului: terasele, ora 22 şi un singur culoar

Gastronomia se consumă în spaţiul public, iar consultarea descrie spaţiul public al Braşovului prin trei deficienţe: dezordinea vizuală a teraselor, ora de închidere şi concentrarea consumului pe un singur culoar.

Terasele. Subiectul 22 pune problema în termenii unei norme neaplicate: *„cât de deloc se respectă norma urbanistică referitoare la cum trebuie să-ţi arate firma, cum îţi decorezi vitrina, ce culori ai voie să foloseşti, cum trebuie să arate terasa. Practic stăm într-un haos şi asta s-a degradat frapant în ultimul an”*, din *„nepăsarea administraţiei [...] Dacă nimenea nu-i opreşte şi nu-i penalizează, am... acolo am ajuns”* (Subiect 22) [D]. Subiectul 11 cere standardizarea şi renunţarea la mobilierul cu mărci de băuturi: *„aş merge pe o standardizare a lor, nu fiecare îşi face de capul lui. [...] Nu fie că unul-i roşu, unul-i albastru, unul cu steluţe”*; *„aş evita foarte mult afilierea cu băuturi alcoolice [...] Dă o impresie aşa de sărăcie”* (Subiect 11) [D]. Subiectul 7 adaugă costul pentru serviciile publice: *„Suntem limitaţi de locurile de terase. Nu poţi să faci curat în timpul zilei când oamenii vizitează”*; curăţenia centrului se face cu echipe de noapte, cu efective şi frecvenţe duble, iar subiectul propune ca taxa de oraş să acopere acest cost: *„Dacă plătesc city tax, atunci curăţenia din [...] terase, care-i dublă, îţi acoperi costul”* (Subiect 7) [D]. Instituţiile culturale semnalează concurenţa dintre terasă şi muzeu: ghizilor *„le e mai comod să vorbească despre muzeu în Piaţa Sfatului [...] «Uite, mergeţi acolo pe terasă şi beţi o bere sau o cafea»”* (atelierul 02) [D].

Ghidul de amplasare a teraselor confirmă diagnosticul din perspectiva administraţiei (secţiunea 2.4). El constată şi efectul asupra locuitorilor: activitatea restaurantelor şi a cluburilor din zona centrală *„a făcut insuportabilă locuirea în anumite spaţii”*, iar presiunea asupra locatarilor i-a determinat pe mulţi să se mute[199] [C]. Norma există, aşadar, în detaliu; problema este aplicarea ei, aşa cum au spus interviurile [C/D].

Ora 22. *„E un oraş foarte frumos într-adevăr Braşovul, dar după ora 10:00 e mort. [...] Vrei să mănânci ceva noaptea? [...] Găseşti două-trei fast food-uri şi atât”* (Subiect 11) [D]. Subiectul 4 cere zone definite: *„ar trebui să prelungim programul teraselor [...] Să definim o zonă şi acolo turistul să poată să stea până mai târziu. Că el e turist, el e în vacanţă. Orice om în vacanţă stă mai mult la o poveste. Nu neapărat până la 10:00 când la noi la 10:00 se ia ultima comandă”*, în *„zone acceptate de către riverani”* (Subiect 4) [D]. Subiectul 19 merge mai departe: *„în centru trebuie să fie până la ora 1:00!”* (Subiect 19) [D]. În sesiunea OAR, un participant leagă ora de închidere de o hotărâre a Consiliului Local, *„În Braşov este la ora 10:00 HCL, la 10:00 scot ştecherul din priză”* (sesiunea OAR) [D], afirmaţie contestată pe loc de un alt participant, iar un arhitect îşi aminteşte un Revelion de acum circa cincisprezece ani, cu *„două cârciumi în toată noaptea de Revelion deschise”* (sesiunea OAR) [D]. În atelierul 12, un participant observă că *„după ora 10:00 seara, cel mai des pe stradă este lumea cu căţelul”* (atelierul 12) [D], iar administratorii de apartamente cer ca măcar *„o terasă, gen două-trei măcar, să fie deschise mai mult”* (atelierul 08) [D]. Rezistenţa riveranilor este reală

[199] Primăria Municipiului Braşov, Ghid de amplasare a teraselor în centrul istoric al Braşovului (2023): https://brasovcity.ro/file-zone/regulamente/comert/2023/Ghid%20de%20amplasare%20a%20teraselor%20in%20centrul%20istoric%20al%20Brasovului.pdf

Document consultare publică – draft

şi legitimă, iar Ghidul teraselor o recunoaşte ca drept la locuire; soluţia convergentă a consultării este zonarea, adică zone acceptate pentru program prelungit, nu generalizarea lui [D/I].

Un singur culoar. *„Momentan se pune accent pe un culoar: strada Republicii, cu finiş pe Piaţa Sfatului. Ar trebui redistribuită toată greutatea asta şi pe alte zone de interes"* (sesiunea OAR) [D]. Braşovenii şi-au mutat deja consumul: centrul *„braşovenilor le-a fost luat pur şi simplu de aglomeraţia cauzată de turişti"*, iar *„mai ales pietonala [din zona Tractorul], dacă vă duceţi la ora 12:00, aproape cafenelele sunt pline"* (atelierul 03) [D]; *„dacă înainte de pandemie veneau în centru să consume o bere, să mănânce ceva [...] acuma dacă ies de două-trei ori pe an în centru, în rest stau în zonele rezidenţiale din Braşov sau mall-uri"* (atelierul 05) [D]. Confortul locuitorului este formulat în atelierul 12 ca o condiţie a strategiei: braşoveanul *„vrea să iasă şi el să mănânce ceva în oraş în weekend şi nu mai are unde, pentru că este plin de turişti, sunt cozi, dacă prind o masă la o terasă, e coadă de turişti care se uită"* (atelierul 12) [D].

Modelul alternativ este piaţeta de cartier, descris de Subiectul 24 din experienţa Barcelonei:

> *„seara, atenţie, doar seara, restaurantele şi cafenelele din piaţetă scoteau mesele afară, piaţeta se umplea [...] La ora 11:00 fix s-a strâns tot, s-a băgat înapoi, s-a spălat [...] N-am deranjat nici localnicii."* (Subiect 24) [D]

Acelaşi subiect îl transpune pe platoul din Piaţa Astra: *„Hai să facem o licitaţie, să vină nişte operatori. Haideţi aici şi să poată lumea să stea seara la o terasă"* (Subiect 24) [D], cu lecţia pietonalei din Răcădău, unde *„comercianţii vin, nu vând că n-au vad şi zona moare pentru că nu bagi viaţă în ea prin activităţi"* (Subiect 24) [D]. Polii de consum din afara culoarului principal sunt puţini şi cunoscuţi: pietonala şi zona Tractorul, cele *„trei zone curate"* din jurul centrului, cu logica polului de calitate formulată de Subiectul 19: *„noi avem nevoie să nu fim singuri [...]. Adică noi să se creeze un pol de interes, o putere"* (Subiect 19) [D].

Consultarea identifică, aşadar, trei probleme ale spaţiului public al consumului: norma pentru terase există, dar nu este aplicată; zonele şi programul de seară nu sunt reglementate; consumul este concentrat pe un singur culoar [I]. Direcţia DG3 preia aplicarea Ghidului teraselor şi zonarea programului de seară, iar DG5 modelul piaţetei de cartier [I].

2.7.7. Gastronomia în Poiana Braşov

Capitolul P5 a tratat staţiunea în ansamblu; aici se reţin numai constatările gastronomice. Pentru o parte dintre braşoveni, staţiunea nu este o destinaţie culinară:

> *„Unde mănânci în Poiană? Că pot să zic două locuri maxim. La nişte mâncăruri de foarte bună calitate, la un preţ decent? [...] toată lumea construieşte nişte farfurii din astea complicate şi nerelevante pentru nimeni, care arată toate la fel."* (Subiect 22) [D]

Remediul propus de acelaşi subiect este identitatea gastronomică a fiecărui local, cu cinci preparate ale locului *„făcute corect. Nu reinventate [...] mâncare cinstită"* (Subiect 22) [D]. Subiectul 13: *„nu aş vrea ca oamenii să vină doar în Poiana Braşov să mănânce un kurtos şi un langoş"* (Subiect 13) [D]. Subiectul 19: *„Poiana astăzi oferă doar spaţii de cazare, atât. [...] Deocamdată este doar un loc de cazare scump"* (Subiect 19) [D].

Operatorii din staţiune recunosc că braşovenii vin *„iarna pentru schi [...] şi vara vin să se plimbe în natură. Nu vin să mănânce masiv la restaurante"* (atelierul 01) [D]. Administratorii de apartamente

Document consultare publică – draft

au constatat că, într-o dimineaţă, *„restaurantele, doar două am găsit deschise pe la ora 10:00 [...] Toate deschideau de la ora 12:00”* (atelierul 08) [D]. Un participant la atelierul 11 regretă transformarea stânei turistice, care *„a devenit un restaurant în adevăratul sens al cuvântului şi, din păcate, s-a dus tot farmecul ăla de stână turistică”* (atelierul 11) [D].

În acelaşi timp, pentru vizitatorul român de vară, masa este chiar motivul vizitei: *„Vara se plimbă, da. Se duc la [local], la unde li s-a recomandat că e cel mai tare restaurant. Mănâncă acolo, mai fac o tură...”* (Subiect 3) [D]; la observaţia moderatorului, *„E turism gastronomic în Poiană”* (moderatorul) [I], acelaşi subiect a răspuns: *„Da”* (Subiect 3) [D]. Distincţia dintre rustic şi tradiţional, formulată de moderator (*„gastronomia din Poiană nu-i tradiţională, e mai degrabă rustică”*, moderatorul) [I], a fost confirmată de Subiectul 8: *„Da, aşa este, aşa este”* (Subiect 8) [D]. Percepţia *„scump”* este apărată economic de operatori (secţiunea 2.7.4) şi confirmată de recenzii: 8,2% dintre recenziile culinare ale staţiunii menţionează preţul ridicat, de cinci ori mai des decât în oraş, iar nota medie este 3,77 (secţiunea 2.3) [C].

Problema Poienii este rusticul generic şi scump, cu program redus şi fără produse ale Ţării Bârsei în farfurie; registrul rustic ca atare poate rămâne [I]. Măsura D5-d din capitolul P5, o ofertă locală identificabilă în locul rusticului generic, şi programul *„Poiana celebrează lumea”* (D3-n) primesc conţinut gastronomic în direcţiile DG1, DG2 şi DG6 [I].

2.7.8. Lanţul scurt: produsele Ţării Bârsei

Produsul local este invocat frecvent ca argument de identitate, dar consultarea îl descrie ca puţin prezent în meniuri [D/I]. Subiectul 23 formulează cea mai detaliată propunere de politică publică din consultare:

> *„de ce n-ar trebui să avem [...] un hub agricol al Ţării Bârsei? În fond, în Ţara Bârsei avem multă producţie agricolă. [...] Avem ferme de carne, avem lapte, [...] avem brânzeturi în Ţara Bârsei, da? Avem şi legumicultură multă [...] Să strângem cumva producătorii ăştia, [...] să creăm nişte branduri locale, produs în Ţara Bârsei, aşa, şi să le oferim nişte condiţii de acces la piaţă, cel puţin [...] în Braşov, aşa, preferenţiale.”* (Subiect 23) [D]

La completarea moderatorului, care adaugă restaurantele între destinatarii produselor, subiectul confirmă: *„Inclusiv către restaurante, da”* (Subiect 23) [D].

La întrebarea moderatorului despre restaurantele care nu folosesc produse locale, Subiectul 23 admite că *„Sunt câteva”* care o fac şi explică reticenţa celorlalte: *„pentru că-s neserioşi, vor să facă profit mult, repede”* (Subiect 23) [D]; instrumentul propus este *„reducerea taxelor. Asta cel puţin taxele locale”*; la întrebarea moderatorului, *„dacă ai x la sută meniu produs local, reducere?”* (moderatorul) [I], răspunsul a fost *„Da”* (Subiect 23) [D]. Subiectul 23 adaugă vizibilitatea gratuită (*„Şi le-aş da spaţii publicitare moca [...] Şi le-aş da spaţii moca în toate festivalurile”*) şi, pentru generaţia următoare, livezi pe terenurile degradate ale Ţării Bârsei, cu fructe pentru şcoli: *„şi aş da mere şi pere şi gutui la toate şcolile”* (Subiect 23) [D]. Subiectul 17 confirmă golul din bucătării: poziţionarea destinaţiei ar trebui să fie mâncarea *„care nu este atât de ultraprocesată, da? Nu e mirelit, adică congelată, chiar dacă avem mari probleme în restaurante pe zona asta”* (Subiect 17) [D].

Document consultare publică — draft

Subiectul 5 propune un portofoliu de produse: *„noi ar trebui să venim cu cel puţin trei sortimente: cu brânza de burduf, cu brânza de burduf în coajă de brad, cu caşul şi am putea să venim şi cu telemeaua veche. [...] a cincea ar fi caşcavalul”* (Subiect 5) [D], cu poziţionarea Braşovului drept *„capitala gastronomiei montane din estul Europei”* (Subiect 5) [D] şi cu un model extern:

> *„să spunem şi noi ca ăia din Tucson: «Bă, noi suntem nişte oameni de la munte, din Depresiunea Ţării Bârsei, care vă putem învăţa cum puteţi trăi fain şi frumos, folosind resursele pe care vi le dă natura montană.» Şi aici vorbim de: miere, de peşte, de fructe [...] de tradiţia pastorală, [...] de porc, oi... vită, oaie.”* (Subiect 5) [D]

Tucson a fost, în 2015, primul oraş din Statele Unite desemnat oraş al gastronomiei în Reţeaua Oraşelor Creative UNESCO[200] [C]. Subiectul 14 leagă produsul de gestiunea peisajului: *„Dacă vrem să mâncăm bine şi curat, atunci trebuie să gospodărim munţii cu oile. [...] să avem pădurile curate, exploatate cu oile, să avem brânză bună, să vindem”* (Subiect 14) [D]. Instituţiile culturale îşi amintesc o ofertă de parteneriat a oraşului Bergamo: *„şi-au dorit foarte mult, acum 6 ani, ca oraşul Braşov să fie unul din cele 4 comunităţi care dau Oscarul la brânză”* (atelierul 02) [D]; aceeaşi discuţie exprimă, hiperbolic, îngrijorarea pentru dispariţia ciobanilor [D]. Subiectul 12 acceptă lanţul propus de moderator (pădurea, produsele locale, o tocană de ciuperci servită într-o cârciumă locală) ca pe *„o strategie pe care trebuie s-o dezvoltăm împreună cu municipalitatea”* (Subiect 12) [D]. Subiectul 10 aduce exemplul Via Transilvanica, traseu pedestru recunoscut oficial ca traseu de interes naţional[201]: *„faptul că tranzitează zone locuite în care oamenii ăia au ajuns să pună pe masa turiştilor ălora ceva, le-a schimbat lor viaţa”* (Subiect 10) [D].

Consultarea semnalează lipsa unei pieţe a oraşului cu funcţie gastronomică: *„Braşovul nici nu are o piaţă acuma”* (atelierul 05) [D]. Subiectul 1 propune o piaţă de mâncare după modelul pieţei Boqueria din Barcelona:

> *„poţi să o faci ca Boqueria din Barcelona, poţi să faci destul de uşor. E nevoie de un pic de public-privat, un pic de intervenţie pentru asta, dar se poate face.”* (Subiect 1) [D]

Comportamentul vizat este descris, din experienţa proprie de călătorie, de conducerea OMD, în atelierul 11: *„îmi place şi să merg [...] să-mi fac piaţa dimineaţă cu localnicii, să iau produsele lor locale. [...] mi se pare că poţi să cunoşti foarte bine un loc prin gastronomia specifică”* (conducerea OMD, atelierul 11) [D]. Un participant la atelierul 12 a organizat deja vizite pe rute gastronomice în afara oraşului: *„am mers: Cincu, Făgăraş, Şinca Nouă, Veche, am făcut de jur-împrejur”* (atelierul 12) [D]; arhitecţii cer, pe traseele cicloturistice metropolitane, posibilitatea *„să te opreşti să mănânci într-un sat, la un loc anume, mâncare autentică, într-o gospodărie”* (sesiunea OAR) [D].

Resursa agricolă şi pastorală a Ţării Bârsei este recunoscută de interlocutori cu profiluri diferite, dar lipsesc organizarea producătorilor, piaţa şi stimulentul care să o aducă în meniurile oraşului; documentaţia de patrimoniu culinar numeşte doar doi producători, iar singurul produs protejat al zonei, novacul afumat, nu este menţionat (secţiunea 2.4). Lanţul scurt este veriga lipsă a dezvoltării locale prin gastronomie şi obiectul direcţiei DG2 [C/I].

Document consultare publică – draft

[200]IGCAT, Tucson, primul oraş al gastronomiei din Statele Unite în Reţeaua Oraşelor Creative UNESCO (2015): https://igcat.org/unesco-recognizes-tucson-as-a-city-of-gastronomy/
[201]Economedia, Via Transilvanica a devenit oficial traseu pedestru de interes naţional: https://economedia.ro/via-transilvanica-a-devenit-oficial-traseu-pedestru-de-interes-national.html

2.7.9. Oamenii: breasla, educaţia, antreprenoriatul

Calitatea gastronomiei depinde de oameni, iar consultarea descrie trei fragilităţi.

Prima este antreprenorială. Operatorii din atelierul 05 o descriu astfel: *„foarte mulţi intră în domeniu [...] fără o strategie asupra pieţei, o strategie de marketing şi de aceea am ajuns la [...] veritabilul procent de 9 din 10 businessuri în HoReCa care cam pică prin România”*; *„bariera de intrare nu era aşa mare. Apartamentul bunicii era în general suficient [...] Şi au intrat foarte, foarte, foarte mulţi care real n-aveau nicio treabă cu domeniul. Nici pasiune, nici know-how”* (atelierul 05) [D]. Subiectul 22 vorbeşte despre oameni *„care nu-şi fac socotelile, [...] care habar n-au de break-even”* şi care deschid un local pentru că *„«mi s-a părut funny aşa să ai o crâşmă»”* (Subiect 22) [D]. În atelierul 12, întrebarea este formulată în termeni de reziliență: *„cum creşti reziliența la aceşti cârciumari, la aceşti hotelieri? [...] Cum aduci braşovenii în hotel şi cum faci ca hotelul să fie un cetăţean?”* (atelierul 12) [D].

A doua fragilitate este forţa de muncă. Pandemia a lăsat goluri încă resimţite: *„S-au pierdut foarte [...] mulţi oameni buni. [...] Au plecat din industrie şi aicea acuma ne confruntăm cu [...] oameni care [...] nu sunt bine pregătiţi. Deprofesionalizaţi”* (Subiect 21) [D]. Hotelierii din atelierul 04 transmit reacţiile grupurilor pe care le cazează: *„Te duci la [...] terase şi nu-ţi iau în seamă comanda şi-ţi vorbesc urât şi se întârzie [...] Calitatea serviciilor a scăzut”* (atelierul 04) [D]. Subiectul 1 semnalează efectul structural al turismului asupra salariilor din sector: *„îţi face un capping, îţi creează un plafon pe salarii”* (Subiect 1) [D]. Resursele de formare există şi cer un loc în guvernanţa destinaţiei: un participant la atelierul 03 consideră că *„educaţia ar trebui să fie parte integrantă din OMD-ul acesta”* (atelierul 03) [D], iar reprezentanţii Facultăţii de Alimentaţie şi Turism a Universităţii Transilvania se declară dispuşi să se implice în acţiunile destinaţiei (atelierul 12) [D]. Pentru Subiectul 9, oamenii locului sunt ambasadorii oraşului: *„Suntem cărţi de vizită vii”* (Subiect 9) [D]. Recomandarea gastronomică lipseşte tocmai la interfaţa cu turistul: *„în Viena [...] taximetristul m-a întrebat dacă-s prima dată în Viena şi mi-a făcut vreo trei recomandări ce să vizitez şi vreo două unde să mănânc. Asta nu se întâmplă în Braşov”* (Subiect 14) [D].

A treia fragilitate este organizarea. *„Problema e că nu prea ne uneşte. Noi ca restaurante ne ştim între noi, suntem cât de cât organizaţi, hotelierii se ştiu între ei şi au organizare, dar nu a existat aşa o înţelegere între”* (atelierul 05) [D]. Arhitecţii constată că o reţea a localurilor din centrul vechi, interesată de protejarea patrimoniului, nu există: *„Dar nu există o reţea”* (sesiunea OAR) [D]. Breasla Cârciumarilor Braşoveni este membru al OMD Braşov, iar operatorii aşteaptă de la OMD să se contureze *„o voce, nu 20 de voci”* în relaţia cu Primăria (atelierul 05) [D]. Conducerea OMD, în atelierul mediului academic, formulează deficitul de iniţiativă comună:

> *„nu mi se pare normal ca Braşovul să nu aibă un festival gastronomic făcut de Braşov [...] Dar mediul HoReCa nu face, partea de administraţie publică nu face, mediul de business nu face.”* (conducerea OMD, atelierul 12) [D]

Subiectul 22 descrie nucleul de lucru, rezultat dintr-o discuţie mai veche: *„un fel de carte [...] etalon. [...] fie ca sub egida OMD-ului [...] o cercetare fain făcută, cu variante de reţete”* (Subiect 22) [D], cu o regulă de etică a breslei: *„un bucătar normal şi de bun-simţ nu se apucă să desfiinţeze mâncarea altuia”* (Subiect 22) [D]. Un model de cooperare între localuri şi cultură există la Cluj, unde, potrivit unui participant, cârciumarii din breasla locală alocă *„5 lei pentru cultură”* la un anumit produs

Document consultare publică – draft

(atelierul 03) [D]. Hotelierii practică deja cooperarea între hoteluri şi cer *„un quality label de care avem nevoie în Braşov”* (atelierul 04) [D].

Competenţa există (bucătari, şcoli, o breaslă membră a OMD), dar este fragmentată şi fără mandat comun. Inițiativele recente ale breslei (Streusel Kuchen, *„Miercurea Braşovenilor”*, secţiunea 2.4) arată că organizarea este posibilă. O gastronomie de destinaţie are nevoie de un grup de lucru al breslei cu mandat de la OMD Braşov, obiectul direcţiei DG7 [I].

2.7.10. Evenimentele cu mâncare

„Nu se poate să faci evenimente culturale de anvergură fără mâncare” (Subiect 14) [D]. Principiul este împărtăşit, iar inventarul evenimentelor gastronomice existente este scurt şi evaluat critic.

Oktoberfestul este criticat din patru direcţii. Amplasamentul: *„de ce un astfel de eveniment de interes local nu e pe un teren public?”* (Subiect 4) [D]. Lipsa legăturii cu locul: *„berea nu e tradiţională, nici măcar nu-i făcută prin Braşov... Mâncarea... absolut tot ce-i de acolo n-are legătură cu tradiţiile”* (Subiect 14) [D]. Lipsa potenţialului internaţional: *„Oktoberfest are deja un loc. Când merg undeva, atunci hai la München”* (Subiect 16) [D]. Lipsa turiştilor străini aduşi de eveniment: *„Oktoberfest-ul nu generează incoming. Foarte slab”* (atelierul 04) [D]. Hotelierii din atelierul 04 îi recunosc, totuşi, funcţia de întâlnire pentru comunitatea de afaceri [D]. Contrapropunerea Subiectului 14 este un festival al berii locale cu meniu braşovean:

> *„bere artizanală [...] Şi doi: ce consumă braşovenii lângă bere? Mici. [...] o ceafă, nişte cârnaţi [...] şi bulz, care se face pe grătar [...] Ca şi pâinea cu cartofi.”* (Subiect 14) [D]

Evenimentele locale existente sunt descrise ca mici şi orientate spre comunitate: *„Festivalul Căpşunilor, Plăcintelor. Se mai întâmplă câte ceva în parc pentru comunitate [...] Dar noi vrem [...] să aducem totuşi din afară”* (atelierul 04) [D]. Târgul de Crăciun este redus, în evaluarea Subiectului 5, la vin fiert, vândut inclusiv de comercianţi fără legătură cu alimentaţia (tatuaje, curele), iar ambiţia formulată de acelaşi subiect este *„un târg de Crăciun imens!”* (Subiect 5) [D].

Propunerea de cea mai mare anvergură este festivalul internaţional al brânzei, legat de candidatura la Reţeaua Oraşelor Creative UNESCO:

> *„Braşovul ar putea candida şi să intre în Creative Cities UNESCO pe partea de gastronomie. [...] Bergamo e unul din oraşele care dă [...] Oscarul la brânză. [...] Din cele 20 de brânzeturi italiene recunoscute la nivel european, nouă sunt din Bergamo [...] cei de acolo ne-au întins mâna ca să ne ajute să facem dosar.”* (Subiect 5) [D]

Verificarea surselor nuanţează afirmaţia. Bergamo face parte din Reţeaua Oraşelor Creative UNESCO, ca oraş al gastronomiei, din 2019[202]; provincia are nouă dintre brânzeturile italiene cu denumire de origine protejată, dintr-un total de circa cincizeci, nu de douăzeci, iar în 2019 oraşul a găzduit World Cheese Awards, competiţia internaţională la care face trimitere expresia *„Oscarul la brânză”*, folosită de Subiectul 5[203] [C]. Niciun oraş din România nu este, în prezent, oraş al

[202]UNRIC, 30 octombrie 2019, Bergamo desemnat oraş creativ UNESCO al gastronomiei, între cele 66 de oraşe desemnate atunci: https://unric.org/it/bergamo-e-biella-tra-le-66-citta-creative-designate-dallunesco/

[203]Visit Bergamo, nouă dintre brânzeturile italiene cu denumire de origine protejată provin din provincia Bergamo; World Cheese Awards 2019, găzduit la Bergamo: https://www.visitbergamo.net/en/news/item/267/

Document consultare publică – draft

gastronomiei în această rețea; orașele românești membre sunt Cluj-Napoca (film, 2021)[204], Iași (literatură, 2023)[205] și Bistrița (arhitectură, 2025)[206] [C]. Subiectul 14 propune aceeași linie:

> *„Pe partea asta de tradiție pastorală, ar trebui să avem măcar două festivaluri mari: unul dedicat tradiției pastorale, cu oierit, cu tot așa, și un festival internațional al brânzei. [...] cu astea, cu Junii și cu pastoralismul, am intra în UNESCO."* (Subiect 14) [D]

La celălalt capăt al scării, Subiectul 22 pledează pentru recurența mică: *„oamenii putem să-i ținem în oraș prin mici evenimente, că nu trebuie să facem niște chestii mamut. [...] în fiecare weekend să fie două chestii mai mici și foarte faine"*; de exemplu, *„să nimerești în Piața Sfântul Ioan peste un loc cu cinci căsuțe în care cineva face plăcinte, altcineva îți arată cum se fac gomboții"* (Subiect 22) [D]. Subiectul 1 dă modelul festivalului de cartier, după exemplul unui festival bucureștean în care locuitorii unui cartier *„toți ies din casă și vând ceva ce au prin casă sau fac o experiență, fac niște mâncare, ți-o vând, se fiscalizează, dar e organizată de o asociație de cartier cu Primăria Sectorului"* (Subiect 1) [D]. Subiectul 5 propune locul: Poiana Honterus, ca *„un loc pentru festivaluri culinare în aer liber și pentru grătare, dar făcut de primărie și amenajat"* (Subiect 5) [D]. Memoria recentă oferă un produs de nișă, cantina comunistă după modelul Cracoviei, cerut de arhitecți: *„Cantina de la C.E.T.! Superbă!"* (sesiunea OAR) [D]. Subiectul 23 apreciază parizerul prăjit (*„E bun, oricum"*), dar explică de ce perioada nu este valorificată: *„noi nu ne-am împăcat cu perioada aia"* (Subiect 23) [D]. Turismul de afaceri alimentează deja localurile din oraș: *„cel puțin o cină în exterior, că trebuie să trăiască și destinația [...] se bazează pe niște servicii contractate avans plătit"* (atelierul 04) [D].

Brașovul are evenimente cu mâncare, dar nu are un eveniment gastronomic propriu și nici un calendar gastronomic. Consultarea propune evenimente pe trei scări, care se completează: un festival de referință internațională, evenimente proprii ale orașului (între care festivalul berii locale și Târgul de Crăciun) și o recurență săptămânală de evenimente mici, la care se adaugă, în stațiune, programul *„Poiana celebrează lumea"* (P5, D3-n). Direcția DG6 le articulează [I].

2.8. Controversele

Consultarea conține cinci dezacorduri pe care strategia le tranșează. Trei dintre ele sunt reluate în scenariile din secțiunea 7 (S1, S2 și S5), cu opțiunea recomandată; celelalte două sunt tranșate direct în capitol.

Rustic sau tradițional urban. Teza patrimoniului urban (Subiecții 5 și 22, documentația de patrimoniu culinar) este acceptată de interlocutorii cărora le-a fost prezentată, dar piața răsplătește registrul rustic. Recenziile din Poiana asociază stațiunea cu *„tradițional, românesc, rustic"* (secțiunea 2.3), iar grupurile organizate caută *„un restaurant la care să mănânce seara, să aibă parte de o atmosferă tradițional locală"* (atelierul 11) [C/D]. Subiectul 5 nu exclude registrul rustic: *„E bine să rămână și două-trei chestii de astea cum au [...] ei: [două localuri rustice din Poiana]. Dar, după mine, e mai important să ai..."* (Subiect 5) [D]. Linia de acțiune pe care o propune

[204]Romania Insider, noiembrie 2021, Cluj-Napoca, oraș UNESCO al filmului: https://romania-insider.com/cluj-unesco-city-film-nov-2021
[205]Romania Insider, 2023, Iași intră în Rețeaua Orașelor Creative UNESCO (literatură): https://www.romania-insider.com/iasi-joins-unesco-creative-cities-network-2023
[206]Romania Insider, 3 noiembrie 2025, Bistrița intră în Rețeaua Orașelor Creative UNESCO (arhitectură): https://www.romania-insider.com/bistrita-unesco-creative-cities-nov-2025

Document consultare publică - draft

capitolul este reechilibrarea ofertei spre registrul urban tradiţional, cu păstrarea câtorva repere rustice asumate şi de calitate (scenariul S5) [I].

Capitală sau etalon. Operatorii din atelierul 05 au propus ca Braşovul să fie promovat drept *„capitală gastronomică a României. Nu neapărat că suntem noi atât de buni, dar nici nu sunt alţii mai buni. Adică e un gol de piaţă destul de tare”*, cu argumentul celor *„cel puţin 15–20 de astfel de entităţi”* de vârf din oraş (atelierul 05) [D]. Moderatorul a corectat formula: *„nu titlu de capitală, da? Vârful gastronomic al României, nu capitală. [...] Noi suntem etalonul, hai să zicem aşa”* (moderatorul, atelierul 05) [I], iar sala a ridicat obiecţia recunoaşterii: *„Dar ca să fim etalonul nu ar trebui să fim recunoscuţi ca atare?”* (atelierul 05) [D]. Subiectul 5 propune două formule, *„capitala gastronomiei montane din estul Europei”*, *„o nişă pe care nu o are nimeni”*, şi *„o capitală gastronomică a României cu ştaif”* (Subiect 5) [D]; Subiectul 22 rezumă identitatea oraşului într-un cuvânt: *„Braşovul: multiculturalitate”* (Subiect 22) [D]. Titlul de capitală ar fi, în plus, contestabil: Sibiul a fost Regiune Gastronomică Europeană în 2019[207] [C]. Capitolul recomandă etalonul ca promisiune pe piaţa internă şi gastronomia de munte ca argument de nişă pe pieţele externe (secţiunea 3.2 şi scenariul S1) [I].

Intervenţie publică sau stimulente. Subiectul 19 cere taxe mai mari pentru spaţiile comerciale din centru (secţiunea 2.7.4) [D]. Subiectul 23 avertizează că *„e greu de intervenit în piaţa liberă aşa, ştii? Şi-i şi periculos. [...] Principial periculos”* (Subiect 23) [D]. Subiectul 22, întrebat cum se poate stimula schimbarea dacă nu se poate interzice, răspunde: *„N-ai cum s-o faci. Asta ţine de [...] conştientizare a oamenilor”* şi numeşte cauza: *„Noi nu ne iubim mâncarea. Noi nu suntem mândri de mâncarea noastră, nu ştim să o vindem, nu ştim să o povestim, nici nu o cunoaştem”* (Subiect 22) [D]. Poziţia comună posibilă este principiul adoptat de strategie pentru apartamentele în regim hotelier, orientarea prin stimulente, fără interdicţii: stimulente pentru produsul local şi pentru reperele documentate, fiscalitate diferenţiată pentru spaţiile comerciale din centru, aplicarea normelor existente, fără interdicţii privind tipul ofertei (scenariul S2) [I].

Volum sau valoare. În atelierul 05, întrebarea *„Ne dorim mulţi turişti sau puţini turişti? [...] Dacă vrem volum sau vrem calitate?”* a primit răspunsuri opuse: *„Lasă că cu săracii faci mai mulţi bani decât cu bogaţii”*, dar şi *„Ultimii sunt strict care vin, parchează maşina în centru, au sandvişurile de acasă şi poate o cafea. Ăia nu-i vrem”* (atelierul 05) [D]. În atelierul 04, moderatorul a refuzat să definească turistul dorit drept turist *„educat şi cu bani, pentru că asta nu este o definiţie”* (moderatorul, atelierul 04) [I].

Strategia tranşează dilema prin scopul ei: creşterea semnificativă a numărului de clienţi ai unităţilor autorizate, care respectă criteriile de calitate ale oraşului, şi creşterea sustenabilă a numărului de turişti; clienţii noi vin din sejurul mai lung, din extrasezon, din zilele lucrătoare, din vizitatorii de o zi care rămân peste noapte şi din intrarea în evidenţă a cazărilor neînregistrate [I]. Pentru gastronomie, scopul înseamnă mai mulţi clienţi, turişti şi locuitori, pentru localurile care respectă criteriile de calitate ale oraşului (eticheta de calitate a destinaţiei, Ghidul teraselor): reperele, produsele locale şi evenimentele dau motive pentru noaptea a doua şi a treia (DG1, DG2, DG6), oferta de seară îi poate ţine peste noapte pe vizitatorii de o zi (DG3-c, DG5), iar oaspeţii apartamentelor care intră în evidenţă ajung în localuri prin micul dejun contractat (DG4) [I].

[207] IGCAT, Sibiu, Regiune Gastronomică Europeană în 2019: https://igcat.org/sibiu-named-european-region-of-gastronomy-in-2019/

Document consultare publica – draft

Capitolul adoptă, pe baza secţiunilor 2.7.3 şi 2.7.4, două poziţii din consultare [I]: turişti care cheltuie mult, *„nu bogaţi neapărat”* (Subiect 23) [D], şi calitate crescută treptat la toate nivelurile de preţ, *„ciolan bun, nu numai orice ciolan”* (sesiunea OAR) [D].

Evenimente importate sau evenimente proprii. Oktoberfestul este criticat de patru surse independente şi apărat parţial de hotelieri pentru funcţia lui de întâlnire a comunităţii de afaceri (secţiunea 2.7.10) [D]. Capitolul propune, alături de evenimentul privat existent, un eveniment propriu al oraşului, cu bere şi bucate locale, pe teren public (DG6-b), şi festivalul brânzei ca eveniment de referinţă internaţională (DG6-a) [I].

2.9. Sinteza diagnosticului

Tabelul 8. Sinteza diagnosticului gastronomic pe treisprezece dimensiuni

Dimensiune	Starea de fapt	Evidenţă	Marcaj
Cerere	37,5% dintre călătorii români practică regulat turismul gastronomic, 72,5% cel puţin ocazional; criteriu de alegere pentru 11,3%; publicul gastronomic merge mai des în Braşov şi îl recomandă mai sigur	cercetarea naţională	[C]
Imagine	Asociere spontană a Braşovului cu mâncarea: 5,9%; 53 dintre cele 78 de menţiuni sunt generice; niciun preparat numit de mai mult de trei ori; Ţara Făgăraşului: 8,3%, prin brânză	cercetarea naţională	[C]
Experienţă consumată	8.077 de recenzii culinare, nota medie 4,37, 17,2% negative; preţul ridicat coboară nota la 2,79, produsele locale şi micul dejun o ridică la 4,68; localurile cu specific peste cele generice	recenziile destinaţiei	[C]
Piaţă şi date	Cel puţin 1,3 milioane de mese pe an pentru turiştii cazaţi; 2.218 anunţuri de închiriere pe termen scurt; cel puţin 363.748 de porţii de mic dejun pe an neasigurate de cazare; nicio statistică a alimentaţiei publice la nivel de municipiu	INS; date platforme; estimări	[C]/[E]
Patrimoniu şi identitate	Circa 135 de preparate documentate; nicio reţetă de referinţă sau protecţie şi aproape niciun producător numit; atestarea istorică a prăjiturii Streusel neconfirmată; novacul afumat, singurul produs protejat al zonei, absent din consultare şi din documentaţie	documentaţia de patrimoniu; registrul UE	[C]/[D]
Oferta din centrul istoric	Ofertă banalizată şi uniformizată pe artera principală, evitată de braşoveni; concepte de local modificate sub presiunea cererii de masă; localurile-model grupate în trei-patru zone adiacente	Subiecţii 5, 9, 19–20, 22, 23; atelierele 03, 04, 05, 11; sesiunea OAR	[D]
Preţ	Două preţe (oraş şi weekend); costul muncii şi repausul săptămânal ca explicaţii ale operatorilor; lipsa unei oferte oneste şi accesibile pentru consumul de zi cu zi	atelierul 05; Subiecţii 8, 19, 21, 22, 23	[D]
Apartamente şi micul dejun	Supermarketul ca substitut al mesei; oaspeţi care caută totuşi restaurante; propunerea contractelor de mic dejun cu localurile	Subiecţii 2, 19–20, 21, 22; atelierele 04, 05, 08, 11, 12; sesiunea OAR	[D]
Spaţiu public şi seară	Terase cu 55% peste suprafaţa închiriată (2022); normă detaliată, aplicată insuficient; program până la ora 22; consum concentrat pe un singur culoar; locuitori plecaţi din centru	Ghidul teraselor; Subiecţii 4, 7, 11, 19, 22, 24; atelierele 03, 05, 08, 12; sesiunea OAR	[C]/[D]
Poiana Braşov	Nota medie 3,77, 33,3% recenzii negative, menţiuni de preţ de cinci ori mai dese decât în oraş; rustic generic, program redus	recenziile destinaţiei; Subiecţii 3, 8, 13, 19, 22; atelierele 01, 08, 11	[C]/[D]
Lanţ scurt	Produse ale Ţării Bârsei recunoscute de toţi actorii, fără asociere a producătorilor, piaţă sau stimulent; congelatele în bucătării; oferta oraşului Bergamo nevalorificată	Subiecţii 1, 5, 10, 12, 14, 17, 23; atelierele 02, 05, 11, 12; sesiunea OAR	[D]
Oameni şi organizare	Antreprenoriat fragil, personal deprofesionalizat, serviciu în scădere; breaslă membră a OMD, cu iniţiative recente, dar fără mandat de destinaţie; şcoli de profil disponibile	atelierele 03, 04, 05, 12; Subiecţii 1, 14, 21, 22; presă	[D]/[C]
Evenimente	Niciun eveniment gastronomic propriu al oraşului; Oktoberfest importat; festivaluri locale mici; niciun oraş românesc al gastronomiei în reţeaua UNESCO	Subiecţii 1, 4, 5, 14, 16, 22; atelierele 04, 12; surse externe	[D]/[C]

Sursa: secţiunile 2.1–2.8 ale capitolului.

Document consultare publică — draft

Analiza confirmă, pentru gastronomie, diagnosticul strategiei: volumul de mese servite turiştilor este mare, iar valoarea identificabilă şi reţinută în economia locală este redusă [I]. Am identificat cinci cauze ale acestui decalaj:

- lipsa reperelor comune: un patrimoniu documentat ca naraţiune, dar fără reţete de referinţă, protecţie, producători şi loc în meniuri;
- lipsa legăturii cu producătorii Ţării Bârsei, pe care niciun actor nu o organizează;
- aplicarea incompletă a regulilor existente pentru spaţiul public şi lipsa regulilor pentru programul de seară;
- lipsa unei legături organizate între oaspeţii apartamentelor în regim hotelier şi alimentaţia publică;
- lipsa unui responsabil al gastronomiei ca funcţie a destinaţiei, care să lege breasla, şcolile, producătorii şi administraţia.

Spre deosebire de alte componente ale destinaţiei, gastronomia are o rezervă de reînnoire documentată şi nefolosită, patrimoniul urban şi produsele Ţării Bârsei, iar valorificarea ei cere, în primul rând, mai multă organizare; investiţiile de capital vin într-o a doua etapă [I].

2.10. Analiza SWOT

Analiza SWOT de mai jos este construită din diagnosticul de mai sus şi din reperele externe documentate în capitol. Fiecare element este urmat de marcajul sursei care îl susţine. Punctele tari şi punctele slabe privesc gastronomia destinaţiei aşa cum este; oportunităţile şi ameninţările privesc mediul ei (piaţa, cadrul legal, concurenţa, celelalte componente ale strategiei).

Tabelul 9. Analiza SWOT a gastronomiei Braşovului

Puncte tari	Puncte slabe
Reputaţia „în Braşov se mănâncă bine”, recunoscută din exterior; piaţă competitivă, cu note ridicate pentru localurile cu specific (4,50) şi pentru bistrouri (4,67) [C/D]	Asociere spontană slabă şi generică (5,9%); niciun preparat recunoscut ca reper al oraşului [C]
Public gastronomic naţional larg (37,5% practică regulată) şi fidel Braşovului: 39,0% merg în Braşov cel puţin o dată pe an, 79,5% l-ar recomanda „sigur” [C]	Oferta banalizată şi uniformizată de pe artera principală a centrului, evitată de braşoveni [D]
Patrimoniu culinar urban documentat (circa 135 de preparate), cu straturi pastoral, săsesc, maghiar şi burghez [C/D]	Preţul ridicat, asociat cu note foarte mici (2,79 când este menţionat); lipsa ofertei oneste şi accesibile pentru consumul de zi cu zi [C/D]
Resursa agricolă şi pastorală a Ţării Bârsei; brânzeturile; novacul afumat, indicaţie geografică protejată [C/D]	Poiana: nota 3,77, 33,3% recenzii negative, rustic generic, program redus [C/D]
Breasla Cârciumarilor Braşoveni organizată, membră a OMD, cu iniţiative comune recente (Streusel Kuchen, „Miercurea Braşovenilor”) [C]	Nicio reţetă de referinţă, nicio formă de protecţie, aproape niciun producător numit; atestări istorice neconfirmate [C]
Şcoli de ospitalitate şi o facultate de profil, dispuse să se implice [D]	Lanţ scurt neorganizat: fără asociere a producătorilor, fără piaţă, fără stimulent [D]
Normă detaliată pentru terase, elaborată de Primărie (2023) [C]	Spaţiu public: terase peste suprafaţa închiriată, program până la ora 22, consum concentrat pe un singur culoar [C/D]
Experienţa de ansamblu cu destinaţia evaluată pozitiv de 95,2% dintre vizitatori [C]	Antreprenoriat fragil, personal deprofesionalizat, serviciu în scădere [D]
Localurile-model existente, grupate în câteva zone din jurul centrului şi în cartiere [D]	Lipsa statisticii alimentaţiei publice şi a cheltuielii turiştilor pentru hrană [C]
Oportunităţi	**Ameninţări**

Document consultare publică – draft

Puncte tari	Puncte slabe
Cererea gastronomică mai ridicată la tineri (48,6% dintre călătorii de 18–29 de ani o practică regulat) [C]	Creşterea anunţurilor de închiriere pe termen scurt (de la 1.701 la 2.218 în trei ani), cu un flux fără legătură organizată cu localurile [C/D]
Reţeaua Oraşelor Creative UNESCO: niciun oraş românesc al gastronomiei; Bergamo, oraş al gastronomiei din 2019, ca partener posibil [C/D]	Costul muncii, regimul repausului săptămânal şi sensibilitatea la preţ a consumatorului român, invocate de operatori [D]
Instrumente juridice disponibile şi nefolosite: produs tradiţional atestat, reţetă consacrată, menţiunea „produs montan", marca colectivă [C]	Înmulţirea supermarketurilor în centrul istoric [D]
Taxa de oraş (7 lei pentru promovare turistică) ca sursă de finanţare a programelor de destinaţie [C]	Reputaţia gastronomică deja recunoscută a altor destinaţii (Sibiu, Regiune Gastronomică Europeană 2019; Ţara Făgăraşului prin brânză) [C]
Programul „Poiana celebrează lumea" (P5, D3-n) şi calendarul unic al destinaţiei (capitolul C, DC6) ca vehicule ale gastronomiei locale [I]	Erodarea resursei pastorale, semnalată în atelierul 02 [D]
Sala Polivalentă şi turismul de afaceri, care contractează deja cine în oraş [D]	Conflictul dintre viaţa de seară şi dreptul la locuire al riveranilor [C/D]
Via Transilvanica, rutele metropolitane şi cicloturismul ca vehicule ale mesei la producător [C/D]	Fragmentarea iniţiativelor (paisprezece interpretări ale aceleiaşi prăjituri; evenimente fără calendar) [I]
Modele externe documentate: Slovenia, Regiune Gastronomică Europeană 2021, cu gastronomia între produsele principale ale strategiei turistice naţionale; pieţele şi halele gastronomice europene [C]	Riscul unei identităţi gastronomice construite pe atestări neverificate („minciuna se termină iute", Subiect 5) [D]
Mâncarea câştigă importanţă odată cu durata sejurului (menţiunile pozitive cresc de la 2,5% la o noapte la 6,3% la trei nopţi) [C]	Imaginea „scump" a Poienii, care se poate extinde asupra destinaţiei [C/I]

Sursa: secţiunile 2.1–2.9 şi direcţiile din secţiunea 4; notele externe citate în text. [C]/[D]/[I]

Din analiza SWOT rezultă cinci constatări [I].

Prima: punctele tari ale gastronomiei Braşovului sunt ale pieţei (calitatea medie, concurenţa, breasla) şi ale resurselor (patrimoniul, Ţara Bârsei); punctele slabe sunt ale organizării (repere, lanţ scurt, reguli aplicate, date).

A doua: cele mai multe puncte slabe cer reguli aplicate, cooperare între actori şi un responsabil; investiţiile de capital (piaţa Braşovului, Cetăţuia, muzeul gastronomiei) vin după acestea.

A treia: oportunităţile vin, în majoritate, din instrumente existente şi nefolosite (instrumentele juridice de protecţie, reţeaua UNESCO, taxa de oraş, programele din capitolele P5 şi C).

A patra: ameninţările principale sunt de natură economică (costul muncii, sensibilitatea la preţ, supermarketurile, fluxul apartamentelor) şi pot fi atenuate numai parţial la nivel local, prin creşterea valorii oferite.

A cincea: cea mai gravă ameninţare pe termen lung este una pe care destinaţia o controlează: o identitate gastronomică construită pe atestări neverificate sau pe rusticul generic ar consuma creditul pe care piaţa l-a acumulat. Prioritatea are, de aceea, două componente: reperele documentate şi protejate (DG1) şi legătura cu producătorii (DG2), pe care se sprijină celelalte direcţii.

Document consultare publică — draft

3. Viziune 2034, poziţionare şi principii

3.1. Viziunea

Viziunea de mai jos sintetizează propunerile convergente ale consultării, verificate faţă de datele de cerere şi de experienţă şi completate cu propunerile echipei de proiect, marcate ca atare [I].

Braşovul 2034 este destinaţia românească recunoscută pentru calitatea mâncării şi pentru preparatele ei locale.

Vizitatorul ştie, înainte de a ajunge, ce se mănâncă la Braşov: clătita braşoveană cu carne, ciorbele cu tarhon, brânzeturile Ţării Bârsei, prăjitura cu mac a saşilor, cafeneaua cu prăjituri de tradiţie imperială. Găseşte aceste repere în meniurile a zeci de localuri, cu reţeta de bază respectată şi cu libertatea interpretării.

Produsele Ţării Bârsei au nume, marcă şi loc de vânzare: în piaţa oraşului, în restaurante şi în pachetul pe care vizitatorul îl duce acasă. O parte tot mai mare din cheltuiala vizitatorilor pentru hrană ajunge la producătorii din zona metropolitană.

Centrul istoric are localuri cu poveste, terase conforme unei norme aplicate, o ofertă onestă la prânz şi zone definite în care seara continuă după ora 22. Braşovenii s-au întors în centru, iar cartierele au piaţete vii seara.

Oaspetele unui apartament în regim hotelier ia micul dejun într-un local din apropiere; primul lui contact cu gastronomia oraşului este unul organizat [I, propunere a managementului de proiect].

Poiana Braşov serveşte bucate care exprimă identitatea locului, în locul rusticului generic, şi celebrează în fiecare weekend o ţară, împreună cu produsele Ţării Bârsei.

Calendarul destinaţiei are un eveniment gastronomic propriu, cu ecou internaţional, şi evenimente mici şi recurente, în pieţele centrale şi în cartiere.

Breasla Cârciumarilor Braşoveni, şcolile de ospitalitate, producătorii şi OMD Braşov ţin împreună reperele, eticheta de calitate şi calendarul; Primăria Municipiului Braşov aplică regulile şi foloseşte instrumentele fiscale locale pentru a răsplăti calitatea.

Gastronomia este, în această viziune, unul dintre motivele nopţii a doua şi a treia petrecute în Braşov şi un motiv pentru care braşoveanul iese din casă în propriul oraş. Prin sejururile mai lungi, prin oferta de seară care îi ţine peste noapte pe vizitatorii de o zi şi prin micul dejun contractat al oaspeţilor din apartamente, ea contribuie la scopul strategiei: creşterea semnificativă a numărului de clienţi ai unităţilor autorizate, care respectă criteriile de calitate ale oraşului, şi creşterea sustenabilă a numărului de turişti.

3.2. Poziţionarea: etalon naţional, bucătărie urbană, gastronomie de munte

Consultarea a produs trei formule de poziţionare, care nu se exclud, dar care cer o ierarhie.

Prima, formulată în atelierul 05 şi corectată acolo de moderator, este **etalonul gastronomic al României**. Formula renunţă la titlul de capitală, pe care alte destinaţii îl pot disputa (Sibiul a fost

Document consultare publică – draft

Regiune Gastronomică Europeană în 2019[208] [C]), şi promite un nivel: calitate medie ridicată, onestitate şi diversitate, susţinute de datele din secţiunea 2.3 şi de *„cel puţin 15–20”* de localuri de vârf invocate de operatori (atelierul 05) [D/I]. Este poziţionarea realistă pentru piaţa internă: pentru călătorii români, Braşovul este o destinaţie foarte atractivă, iar recenziile lor despre experienţele din afara cazării sunt, în proporţie de 48,7%, culinare (faţă de 33,8% la străini) [C/I].

A doua, formulată de documentaţia de patrimoniu culinar şi de Subiectul 5, este **bucătăria urbană *„cu ştaif”* a unui târg de la intersecţia lumilor**: tradiţia burgheză şi multiculturală a oraşului, în registrul cafenelei şi al prăjiturilor de tradiţie imperială, distinctă de rusticul generic [D]. Este poziţionarea identitară, coerentă cu capitolul identitar al strategiei (târgul, condiţia de graniţă, comunităţile) şi cu diferenţierea faţă de destinaţiile care valorifică bucătăria rurală.

A treia, formulată de Subiectul 5, este **gastronomia de munte a Ţării Bârsei**: tradiţia pastorală, brânzeturile, mierea, fructele, cu ambiţia unei candidaturi în Reţeaua Oraşelor Creative UNESCO pe gastronomie şi cu oraşul Bergamo ca partener posibil [D]. Este poziţionarea de nişă pentru pieţele externe, verificabilă numai prin dosar, prin festival şi prin produse protejate.

Recomandarea capitolului este o arhitectură pe trei niveluri, cu o singură promisiune: **Braşovul, etalonul gastronomic al României, cu bucătăria urbană a unui târg de la intersecţia lumilor şi cu produsele muntelui** [I]. Etalonul este promisiunea de calitate pentru piaţa internă; bucătăria urbană este conţinutul identitar; gastronomia de munte este argumentul de nişă pentru pieţele externe şi pentru dosarul UNESCO. Alternativele de poziţionare şi criteriile alegerii sunt prezentate în secţiunea 7 (scenariul S1).

Poziţionarea are cinci consecinţe directe asupra direcţiilor [I]:

- reperele de comunicare se aleg numai dintre preparatele documentate, iar cele împrumutate sau disputate se comunică transparent (DG1);
- produsul local este criteriul de acces la stimulentele destinaţiei şi la eticheta de calitate (DG2, DG7);
- în Poiana, registrul rustic rămâne numai ca rustic de calitate, cu produse ale Ţării Bârsei, alături de oferta urbană (scenariul S5);
- evenimentele proprii ale oraşului au o ancoră locală (produs, preparat, comunitate), iar evenimentele importate nu primesc sprijin public ca evenimente-emblemă (DG6);
- poziţionarea se sprijină pe onestitatea preţului şi a produsului, fără reduceri generale de preţ (DG3-e, DG7-b).

3.3. Principii directoare

Opt principii guvernează toate direcţiile din secţiunea 4.

Orientare prin stimulente, fără interdicţii. Nicio măsură nouă nu interzice un tip de ofertă gastronomică. Măsurile schimbă stimulentele (fiscalitate diferenţiată, acces preferenţial la spaţii şi la evenimente, comunicarea prin OMD condiţionată de criterii, contracte) şi aplică normele

[208] IGCAT, Sibiu, Regiune Gastronomică Europeană în 2019: https://igcat.org/sibiu-named-european-region-of-gastronomy-in-2019/

Document consultare publică – draft

existente, inclusiv pe cele privind comerţul ambulant pe domeniul public. Este linia adoptată de strategie şi pentru apartamentele în regim hotelier.

Locuitorul, primul client. Oferta gastronomică a oraşului se evaluează şi după cât de des ies braşovenii să mănânce în oraş, în centru şi în cartiere. O ofertă evitată de locuitori ajunge să depindă de clientela de trecere şi se banalizează (secţiunea 2.7.3) [I].

Fidelitate faţă de istoria documentată. Reperele se aleg dintre preparatele cu sursă verificată şi cu poveste adevărată; *„când vii cu minciuni, minciuna se termină iute”* (Subiect 5) [D]. Atestările neconfirmate se prezintă ca tradiţie orală, nu ca fapt istoric.

Reţetă de bază comună şi interpretare liberă. Modelul formulat de Subiectul 22 pentru clătita braşoveană se aplică tuturor reperelor: ingredientele şi tehnica de bază sunt comune şi protejate, interpretarea este liberă (*„Şi mai departe faci tu ce vrei cu ea”*, Subiect 22) [D].

Produsul local ca criteriu de acces. Ponderea produselor Ţării Bârsei în achiziţii şi prezenţa reperelor documentate în meniu sunt criteriile după care un local are acces la stimulentele publice, la calendarul OMD şi la comunicarea destinaţiei [I].

Gastronomia integrată în experienţa destinaţiei. Gastronomia se vinde în trasee, pe durate (ore, zile), împreună cu natura, patrimoniul şi evenimentele. Singură, este *„o miză extrem de fragilă”* (Subiect 10) [D].

Calitate crescută la toate nivelurile de preţ. Îmbunătăţirea se face la fiecare nivel de preţ, nu prin excluderea ofertei accesibile: *„vii pentru ciolan, dar ciolan bun”* (sesiunea OAR) [D].

Onestitatea preţului şi a produsului. Preţul este liber. Abuzul de preţ, porţia micşorată, produsul congelat prezentat ca preparat al casei şi bacşişul impus sunt riscuri reputaţionale pe care destinaţia le urmăreşte public, prin recenzii şi prin eticheta de calitate [I].

3.4. Ce înseamnă integrarea gastronomiei în strategie, în practică

Integrarea gastronomiei în strategia destinaţiei se realizează prin opt mecanisme, fiecare dezvoltat într-una dintre direcţiile din secţiunea 4:

Calendarul unic al destinaţiei, ţinut de OMD Braşov ca autoritate de calendar (capitolul C, DC6), în care evenimentele gastronomice sunt o componentă, nu un calendar paralel: DG6.

Regulamentul staţiunii Poiana Braşov (capitolul P5, D5-a şi D5-d), care include identitatea gastronomică a localurilor, şi programul *„Poiana celebrează lumea”* (D3-n), la care restaurantele participă voluntar, prin asociaţia operatorilor: DG1, DG2-g, DG6-d.

Regimul local al închirierilor pe termen scurt (prioritatea P6), cu micul dejun contractat ca legătură cu alimentaţia publică: DG4.

Programul serii şi al cartierelor (prioritatea P7 şi capitolul C, DC7), cu zone de seară, piaţete şi un responsabil al vieţii de seară: DG3-c, DG5.

Integratorul pe durate şi ghidul viu al destinaţiei (politica orizontală S1 şi capitolul C, DC5), în care reperele gastronomice şi localurile care le oferă devin parte a recomandării: DG1-g, DG7-e.

Document consultare publică – draft

Codul QR al destinaţiei şi informarea turistică (politica orizontală S4), în fiecare unitate de cazare: DG4-b.

Eticheta de calitate a destinaţiei, acordată de OMD Braşov, ca liant între operatori (politica orizontală S3): DG7-b.

Finanţarea din taxa de oraş şi fondul cultural al breslei, în legătură cu finanţarea culturii din capitolul C (DC8): DG7-f.

4. Direcţii strategice

Fiecare direcţie are aceeaşi structură: constatarea care o fundamentează, obiectivul, măsurile, actorii responsabili şi orizontul. Măsurile sunt formulate la nivelul de detaliu al unei strategii; dimensionarea tehnică şi financiară revine etapei de planificare operaţională. Marcajul [D] indică măsurile preluate din propunerile stakeholderilor; [I] indică măsurile derivate de echipă din diagnostic sau propuse de managementul de proiect. Codurile măsurilor (DG1-a, DG3-c şi aşa mai departe) sunt cele la care capitolul C face trimitere şi rămân stabile; orice măsură nouă primeşte o literă nouă.

DG1. Patrimoniul culinar şi reperele gastronomice ale oraşului

Constatare. Braşovul are un patrimoniu culinar urban documentat (circa 135 de preparate), trei repere pe care consultarea le consideră certificabile (clătita braşoveană cu carne, papanaşul fiert, gomboţii din Şchei) şi o campanie de valorificare deja realizată (Streusel Kuchen), dar niciun preparat nu are reţetă de referinţă, protecţie, loc de producţie-reper sau produs ambalat (secţiunile 2.5 şi 2.7.2) [C/D]. Consultarea arată că vizitatorii nu au repere pentru ce să ceară, iar personalul de primire nu are repere pentru ce să recomande (secţiunile 2.7.2 şi 2.7.9) [D/I].

Obiectiv. Până în 2030, Braşovul are un set de 10–12 repere culinare documentate, cu reţetă de bază stabilită şi comunicate ca bucatele Braşovului. Până în 2034, cel puţin trei dintre ele au o formă de protecţie sau de atestare oficială, iar cel puţin 50 de localuri le oferă în meniu.

Măsuri.

1. **Cartea-etalon a reţetelor braşovene**, sub egida OMD Braşov, elaborată de grupul de lucru al breslei (DG7-a) împreună cu muzeele, universitatea şi producătorii: reţete de bază cu gramaje, variante, poveşti şi surse istorice verificate, cu o componentă de aplicare în bucătării şi una de narăţiune pentru personal. Propunerea este formulată de Subiectul 22, ca rezultat al unei discuţii mai vechi, şi rezumată astfel: *„avem astea zece reţete din care tu n-ai voie să ieşi”* (Subiect 22) [D]. Lista de pornire propusă de echipă: clătita braşoveană cu carne (vită, sos de roşii, smântână), papanaşul fiert, gomboţii cu prune pe aluat opărit, ciorbele cu tarhon (de cartofi cu afumătură, de fasole, de miel), supa de vită cu şofran şi tăiţei de casă, bulzul şi plăcinta mocănească, Streusel Kuchen cu mac şi miere, hencleşul, plăcinta cu rabarbăr, rozoliul, friptura măruntă de Braşov, comunicată transparent ca preparat cu nume braşovean şi origine disputată [I].
2. **Protecţia reperelor.** Stabilirea titularului (scenariul S4) şi a instrumentului potrivit fiecărui reper: marca colectivă, înregistrată la OSIM, pentru denumirea şi semnul comun al

Document consultare publică - draft

reperelor[209]; atestarea ca produs tradiţional[210] sau ca reţetă consacrată[211] pentru produsele agroalimentare (brânzeturi, mezeluri, panificaţie, Streusel Kuchen); evaluarea unei cereri de indicaţie geografică protejată pentru brânza de burduf în coajă de brad din Ţara Bârsei. Regula de utilizare este simplă: cine respectă reţeta de bază poate folosi denumirea şi semnul [D/I].

3. **Modelul Krumiri aplicat prăjiturii Streusel Kuchen.** Completarea campaniei existente cu paşii care îi lipsesc: reţetă de bază comună, semn comun, o cofetărie-reper în centrul istoric, care să fie în acelaşi timp loc de producţie şi de vizită, produs ambalat ca suvenir, măsurarea vânzărilor şi a notorietăţii. Modelul se replică pentru un al doilea produs ambalabil (covrigii sau pesmetul de Braşov, oţetul cu tarhon, gemul de rabarbăr) [I].

4. **Verificarea documentară a atestărilor** pe care se sprijină reperele (Streusel Kuchen în socotelile Braşovului din anii 1550; breslele de panificaţie; clătitele braşovene), înainte ca ele să devină argumente de comunicare, şi publicarea surselor. Până la confirmare, atestările se prezintă ca tradiţie orală [I].

5. **Cercetarea gastronomiei săseşti şi maghiare locale**, distinctă de bucătăria Germaniei şi a Ungariei: *„ar trebui să cerceteze gastronomia maghiară şi săsească din zonă şi să folosească reţetele alea”* (Subiect 22) [D]; parteneriat cu muzeele braşovene, cu Universitatea Transilvania şi cu comunităţile, prin familii, biserici, asociaţii şi arhive [I].

6. **Muzeul gastronomiei braşovene şi Cetăţuia.** Un centru al gastronomiei oraşului, cu funcţie de demonstraţie, degustare şi educaţie a gustului (Subiect 5) [D]. Cetăţuia, restaurată şi cu funcţiune de restaurant de clasă şi loc de promovare a gastronomiei pastorale, cu un meniu dedicat, o cofetărie, o vinărie şi tradiţia pastorală prezentată *„cât mai apropiată de [...] ceea ce a fost în istorie”* (Subiect 14) [D]; propunerea este susţinută şi de Subiectul 5, cu condiţia documentării muzeale a perioadei [D]. Formula moderatorului, o Cetăţuie care să nu fie *„o butaforie”* (moderatorul) [I], este condiţia de calitate a măsurii.

7. **Naraţiunea pentru personalul de primire.** Pregătirea ghizilor, a personalului de recepţie şi a taximetriştilor cu reperele culinare şi cu localurile care le oferă; integrarea lor în ghidul viu al destinaţiei şi în integratorul pe durate propus de Subiectul 22: *„Dacă ai două ore, faci asta. Dacă ai trei ore, faci asta. [...] Astea sunt traseele, acolo poţi să mănânci”* (Subiect 22) [D]. Capitolul C (DC5) preia acelaşi instrument pentru naraţiunea şi medierea culturală [I].

8. **Harta culinară a comunităţilor târgului.** O hartă şi un traseu al bucătăriilor comunităţilor oraşului, propuse de Subiectul 3: *„Ca o breaslă, dar de fapt să fie pe culturi: maghiară, nemţească, săsească, românească şi cumva creat o hartă...”* (Subiect 3) [D]. Harta include breslele de panificaţie (brutarii, covrigarii, franzelarii), mâncarea de târg şi componenta alimentară a patrimoniului viu, Marţea cu plăcinte a Junilor, în legătură cu linia de patrimoniu viu din capitolul C (DC1) [I].

Actori. OMD Braşov (coordonare, titularul mărcii în varianta recomandată), Breasla Cârciumarilor Braşoveni şi grupul ei de lucru (conţinut, aplicare), muzeele braşovene şi

[209]Legea nr. 84/1998 privind mărcile şi indicaţiile geografice, republicată, inclusiv mărcile colective: https://legeaz.net/monitorul-oficial-337-2014/legea-84-1998-marcile
[210]Ordinul nr. 724/1082/360/2013 privind atestarea produselor tradiţionale: https://www.avocatnet.ro/act-normativ-ORDIN-nr-724-1082-360-2013_11700.html
[211]Ordinul nr. 394/2014 privind atestarea produselor alimentare obţinute conform reţetelor consacrate româneşti: https://legeaz.net/monitorul-oficial-234-2014/ordinul-madr-ministerului-sanatatii-anpc-394

Document consultare publică_draft

Universitatea Transilvania (documentare, verificare), Agenţia Metropolitană pentru Dezvoltare Durabilă Braşov (continuitatea campaniei Streusel Kuchen), Primăria Municipiului Braşov (Cetăţuia, muzeul gastronomiei), comunităţile săsească şi maghiară. **Orizont.** Grupul de lucru, verificarea documentară şi cartea-etalon: 2027–2028; marca şi primele atestări: 2028–2030; cofetăria-reper, produsele ambalate şi harta culinară: 2029–2031; Cetăţuia şi muzeul: 2030–2034.

DG2. Lanţul scurt al Ţării Bârsei: produsul local în meniuri şi pe piaţă

Constatare. Producţia agricolă şi pastorală a Ţării Bârsei este recunoscută de toate categoriile de actori, dar nu există o asociere a producătorilor, o marcă teritorială, o piaţă agroalimentară de destinaţie sau un stimulent pentru localurile care cumpără local (secţiunea 2.7.8) [D]. Singurul produs protejat al zonei, novacul afumat din Ţara Bârsei, nu apare în consultare şi nici în documentaţia de patrimoniu culinar [C].

Obiectiv. Până în 2034, produsele Ţării Bârsei sunt identificabile (o marcă teritorială), disponibile (o piaţă şi o reţea de aprovizionare a localurilor) şi prezente în meniurile localurilor care beneficiază de stimulentele destinaţiei; cel puţin 100 de localuri au o pondere minimă de produse locale în achiziţii, verificată.

Măsuri.

1. **Platforma producătorilor din Ţara Bârsei**: asocierea producătorilor (brânzeturi, carne, lapte, legume, fructe, miere, pâine), cu marcă teritorială, caiet de sarcini şi logistică de aprovizionare a localurilor din Braşov şi din Poiana; propunerea Subiectului 23 [D], în parteneriat cu Agenţia Metropolitană pentru Dezvoltare Durabilă Braşov, cu Camera Agricolă şi cu localităţile din zona metropolitană [I].
2. **Piaţa Braşovului**: o piaţă agroalimentară a destinaţiei, cu o hală gastronomică, în care producătorii vând, iar vizitatorii şi locuitorii mănâncă, după modelul pieţei Boqueria din Barcelona, propus de Subiectul 1[212] [D/I]. Răspunde constatării că *„Braşovul nici nu are o piaţă acuma”* (atelierul 05) [D]. Amplasamentul şi modelul de operare se stabilesc prin studiul de amplasament şi de model şi prin piaţa volantă de test (scenariul S6), în corelare cu mobilitatea (P1) şi cu centrul istoric (P2).
3. **Stimulente pentru produsul local în alimentaţia publică**: reducerea taxelor locale pentru localurile cu o pondere minimă de produse locale în achiziţii, dovedită prin facturi, acces prioritar la festivalurile şi târgurile organizate de oraş, în condiţiile de taxare a domeniului public stabilite prin hotărârile Consiliului Local, şi spaţii de promovare gratuite (gară, aeroport, intrările în oraş), propuse de Subiectul 23 [D]. Cadrul fiscal local se verifică înainte de adoptare [I]. Din 2028, ponderea produselor locale în achiziţii se raportează anual, ca o condiţie a etichetei de calitate a destinaţiei (DG7-b) [I]. Criteriile pot urma modelul etichetei slovene pentru hanurile tradiţionale, care cere cel puţin 80% preparate locale, regionale sau naţionale

[212] Ajuntament de Barcelona, dosarul de presă al pieţei La Boqueria: https://ajuntament.barcelona.cat/premsa/wp-content/uploads/2020/01/Dossier-180-La-Boqueria-def.pdf

Document consultare publică — draft

în meniu, cel puţin 50% materii prime de aceeaşi origine şi cel puţin trei produse cu denumire protejată[213] [C/I].

4. **Portofoliul brânzeturilor Ţării Bârsei** (brânza de burduf, brânza de burduf în coajă de brad, caşul, telemeaua veche, caşcavalul) ca produs reprezentativ al lanţului scurt (Subiect 5) [D], legat de festivalul brânzei (DG6-a) şi de gestionarea pastorală a păşunilor din jurul oraşului: *„trebuie să gospodărim munţii cu oile”* (Subiect 14) [D].

5. **Livezile Ţării Bârsei** pe terenuri degradate, cu fructe pentru şcoli şi grădiniţe (Subiect 23) [D], şi cu rabarbărul ca cultură de nişă, în acord cu rolul lui în documentaţia de patrimoniu culinar [I].

6. **Rute gastronomice metropolitane** (Hărman, Prejmer, Cristian, Şinca, Zăbala, Vama Buzăului), cu opriri la producători şi în gospodării şi cu legături pe traseele cicloturistice şi pe Via Transilvanica, propuse în atelierul 12 şi în sesiunea OAR [D]; integrare în produsele de prelungire a şederii (politica orizontală S1) şi în oferta metropolitană a capitolului de natură [I].

7. **Produsele protejate în meniuri şi în comunicare.** Novacul afumat din Ţara Bârsei, singurul produs al zonei cu indicaţie geografică protejată[214], intră în lista de pornire a meniurilor locale, în programul *„Poiana celebrează lumea”* (D3-n) şi în comunicarea OMD; producătorii lui devin parteneri ai platformei producătorilor [I].

8. **Menţiunea *„produs montan”*** pentru producătorii din zona montană a Ţării Bârsei, ca instrument accesibil de certificare a originii montane, coerent cu poziţionarea gastronomiei de munte[215] [I].

9. **Achiziţii comune de produs local**, organizate prin breaslă pentru localurile participante, cu contracte multianuale care dau producătorilor predictibilitate şi localurilor un preţ negociat împreună [I].

Actori. Agenţia Metropolitană pentru Dezvoltare Durabilă Braşov şi Consiliul Judeţean Braşov (platforma producătorilor, marca teritorială, rutele), producătorii şi asocierile lor, Camera Agricolă, OMD Braşov (criterii, comunicare), Primăria Municipiului Braşov (piaţa, fiscalitatea locală), Breasla Cârciumarilor Braşoveni (achiziţii comune), Universitatea Transilvania. **Orizont.** Asocierea producătorilor şi marca: 2027–2028; stimulentele fiscale şi achiziţiile comune: 2028; piaţa: studiu în 2027, realizare în 2029–2032; rutele metropolitane: 2028–2030.

DG3. Centrul istoric: oferta, terasele şi programul de seară

Constatare. Artera principală şi Piaţa Sfatului concentrează oferta ieftină şi generică şi un serviciu slab; terasele ocupau în 2022 cu 55% mai mult spaţiu public decât cel închiriat, cu mobilier

[213] Slovenian Tourist Board, 3 noiembrie 2011, eticheta „Gostilna Slovenija”, acordată de Camera Meşteşugurilor şi a Întreprinderilor Mici din Slovenia (cel puţin 80% preparate locale, regionale sau slovene; cel puţin 50% materii prime de aceeaşi origine; cel puţin trei produse cu denumire protejată): https://www.slovenia.info/en/press-centre/news-of-the-tourism-press-agency/6394-inns-with-the-gostilna-slovenija-brand-open-their-doors

[214] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/640 al Comisiei, 23 martie 2017, înregistrarea denumirii „Novac afumat din Ţara Bârsei” (IGP): https://www.legislation.gov.uk/eur/2017/640 ; Profit.ro, 6 aprilie 2017, al patrulea produs românesc recunoscut în UE: https://profit.ro/povesti-cu-profit/agribusiness/novacul-afumat-din-tara-barsei-este-al-patrulea-produs-romanesc-recunoscut-in-ue-16893616

[215] Comisia Europeană, cadrul indicaţiilor geografice şi al schemelor de calitate, inclusiv menţiunea facultativă „produs montan”: https://agriculture.ec.europa.eu/farming/geographical-indications-and-quality-schemes/regulations-gis_ro ; InfoCons, condiţiile de utilizare a menţiunii „produs montan”: https://infocons.ro/conditii-de-utilizare-a-mentiunii-de-calitate-facultative-produs-montan/

Document consultare publica – draft

purtând mărci de băuturi şi cu închideri neautorizate; programul se încheie la ora 22; braşovenii au părăsit artera, iar localurile de calitate s-au grupat în câteva zone adiacente (secţiunile 2.4, 2.7.3 şi 2.7.6) [C/D].

Obiectiv. Până în 2034, centrul istoric are terase conforme Ghidului de amplasare, o ofertă de prânz onestă, cel puţin o treime dintre localuri cu repere din cartea-etalon în meniu, zone definite cu program de seară după ora 22 şi o pondere a braşovenilor între clienţi măsurată şi în creştere.

Măsuri.

1. **Aplicarea Ghidului de amplasare a teraselor**[216] ca măsură a priorităţii P2: măsurarea anuală a suprafeţelor ocupate faţă de cele închiriate; taxarea după suprafaţa efectiv ocupată; eliminarea mobilierului cu elemente de marcă, a închiderilor perimetrale şi a echipamentelor de preparare de pe domeniul public, cu sancţiunile prevăzute de reglementările locale şi de Legea nr. 185/2013 pentru publicitate; publicarea anuală a ponderii teraselor conforme [C/D]. Modelul invocat chiar de Ghid este programul *„Prague Tables and Chairs"* al Pragăi[217] [C].
2. **Fiscalitate diferenţiată pentru spaţiile comerciale din centrul istoric**: impozit pe clădiri şi taxă de ocupare a domeniului public mai mari în zona centrală decât în Centrul Civic, în Bartolomeu sau pe Calea Bucureşti, astfel încât oferta de preţ minim să nu mai fie viabilă pe artera principală (Subiect 19; tema C26 a matricei) [D]. Măsura se adoptă în limitele permise de Codul fiscal, după evaluarea efectului asupra chiriilor şi asupra locuitorilor [I].
3. **Zone de seară pentru terase.** Definirea, prin hotărâre a Consiliului Local, a zonelor din centrul istoric şi din apropierea lui (de exemplu, în propunerea echipei, Piaţa Enescu, Sfântul Ioan, Livada Poştei, strada Michael Weiss [I]) în care terasele şi localurile pot funcţiona după ora 22, cu reguli de zgomot şi de curăţenie şi cu consultarea riveranilor, în *„zone acceptate de către riverani"* (Subiect 4) [D]. Restul centrului păstrează regimul actual. Propunerea este convergentă în interviuri, în atelierele 08 şi 12 şi în sesiunea OAR [D]; capitolul C (DC7) îi dă conţinutul cultural.
4. **Mâncarea de stradă onestă.** Distincţia, în regulament, între comerţul de vitrină pe domeniul public, interzis de Ghid, şi localurile mici cu servire la fereastră şi cu produse locale (cârnaţi în pâine, plăcinte, gomboţi, covrigi de breaslă), sprijinite prin chirii preferenţiale în spaţiile municipale din centru (Subiect 22) [D/I].
5. **Prânzul onest.** Un program de meniu al zilei, cu produse locale şi la preţ accesibil, în localurile partenere ale OMD, comunicat ca atare; răspunde constatării că în centru nu există *„o variantă să mănânci un prânz la 30 lei, 35 lei"* (atelierul 05) [D/I].
6. **Studiul suprapunerii meniurilor** din centrul istoric, ca instrument anual de diagnostic al banalizării (Subiect 22) [D], realizat de Universitatea Transilvania pentru OMD Braşov [I].
7. **Redistribuirea consumului** dinspre culoarul format de strada Republicii şi Piaţa Sfatului spre nucleele adiacente (Prund, Sfântul Ioan, Piaţa Enescu, Livada Poştei, Parcul Şefilor, După Ziduri), prin evenimente mici şi prin căsuţe pe pietonală, propusă de arhitecţii din sesiunea

[216]Primăria Municipiului Braşov, Ghid de amplasare a teraselor în centrul istoric al Braşovului (2023): https://brasovcity.ro/file-zone/regulamente/comert/2023/Ghid%20de%20amplasare%20a%20teraselor%20in%20centrul%20istoric%20al%20Brasovului.pdf

[217]Institutul de planificare şi dezvoltare al Pragăi (IPR Praha), programul „Prague Tables and Chairs": https://iprpraha.cz/page/3835/prague-tables-and-chairs-are-back-in-season

Document consultare publica – draft

OAR [D]. Capitolul numeşte aceste nuclee inelul zero al centrului; ele se corelează cu coridoarele pietonale ale priorităţii P1 [I].

8. **Eliminarea tonetelor şi a comerţului ambulant neintegrat** din centrul istoric, prin aplicarea regulilor existente pentru comerţul pe domeniul public, inclusiv a interdicţiei comerţului de vitrină din Ghidul teraselor: *„aş mai curăţa toate tonetele alea din centru”* (Subiect 19) [D]. Măsura se aplică în paralel cu oferta legală de mâncare de stradă onestă din măsura (d) [I].

Actori. Primăria Municipiului Braşov şi Consiliul Local (aplicarea Ghidului, fiscalitatea, zonele, hotărârile), Poliţia Locală (control), OMD Braşov (programul prânzului onest, comunicare, criterii), Breasla Cârciumarilor Braşoveni, asociaţiile de riverani, Universitatea Transilvania (studiul meniurilor). **Orizont.** Aplicarea Ghidului şi măsurarea: 2027; zonele de seară şi fiscalitatea diferenţiată: 2027–2028; mâncarea de stradă onestă şi prânzul onest: 2028–2030.

DG4. Apartamentele în regim hotelier şi micul dejun contractat

Constatare. Cele 2.218 anunţuri active de închiriere pe termen scurt din oraş, dintre care o parte importantă nu sunt înregistrate, alimentează un flux de vizitatori fără o legătură organizată cu alimentaţia publică (secţiunile 2.4 şi 2.7.5) [C/D]. Oaspeţii apartamentelor menţionează micul dejun de aproape două ori mai rar decât oaspeţii hotelurilor [C]. Administratorii îşi fac singuri coduri QR cu restaurante, iar oaspeţii lor cer restaurante (atelierul 08) [D].

Obiectiv. Reconectarea fluxului de oaspeţi ai apartamentelor la economia locală a hranei, printr-o regulă locală de autorizare care face din micul dejun primul contact organizat al oaspetelui cu gastronomia oraşului.

Principiul de funcţionare. Orientare prin stimulente, fără interdicţii. Micul dejun contractat se oferă administratorilor împreună cu ceea ce cer ei: predictibilitate, proceduri simple de autorizare şi de plată a taxei de oraş, un dialog structurat cu OMD şi cu Primăria [I].

Măsuri.

1. **Micul dejun contractat**, propunere a managementului de proiect [I]. Fiecare unitate de cazare în regim de închiriere pe termen scurt autorizată local are un contract cu cel puţin un restaurant, bistrou sau cafenea din zonă pentru micul dejun al oaspeţilor, pe care unitatea nu îl oferă ea însăşi. Localurile eligibile sunt cele care au cel puţin un meniu local, cu ingrediente locale. Varianta mai strictă (cel puţin două localuri contractate; o pondere minimă de achiziţii locale) rămâne o opţiune de calibrare după pilotul voluntar din 2027. Temeiul juridic al condiţiei într-un regulament local se clarifică înainte de adoptare.

2. **Codul QR al destinaţiei** în fiecare unitate de cazare, cu localurile partenere, reperele culinare, traseele şi evenimentele, separat pe categorii, furnizat de OMD Braşov şi legat de ghidul viu al destinaţiei şi de integratorul pe durate (DG1-g); propunerea administratorilor de apartamente (atelierul 08) [D]. Capitolul C foloseşte acelaşi instrument pentru agenda culturală, în cadrul politicii orizontale S4 (informarea integrată).

3. **Extinderea regulii în Poiana Braşov** prin Regulamentul staţiunii (capitolul P5, D5-a şi D5-c), unde unităţile de acest tip respectă acelaşi regim de servicii ca hotelurile [I].

Document consultare publică — draft

4. **Monitorizarea efectului**: ponderea oaspeţilor care iau micul dejun în localurile partenere; menţiunile micului dejun şi ale restaurantelor în recenziile apartamentelor (niveluri de referinţă: 6,8% şi 4,0%) [C].

5. **Reprezentarea administratorilor de apartamente** într-o asociere proprie, cu dialog structurat cu OMD Braşov şi cu Primăria (tema C47 a matricei, atelierul 08) [D], ca partener al regulii de autorizare şi al micului dejun contractat [I].

Actori. Primăria Municipiului Braşov şi Consiliul Local (regulamentul de autorizare), Direcţia Fiscală (taxa de oraş), OMD Braşov (platforma, codul QR, lista localurilor eligibile), administratorii de apartamente şi asocierea lor, Breasla Cârciumarilor Braşoveni. **Orizont.** Verificarea juridică şi un pilot voluntar: 2027; regula de autorizare: 2028; extinderea în Poiana: 2028–2029.

DG5. Oraş viu şi policentric: piaţete de cartier şi poli de calitate

Constatare. Braşovenii consumă în cartiere şi în zonele rezidenţiale, nu în centru; pietonalele de cartier fără activităţi nu supravieţuiesc; oraşul se închide la ora 22; polii de calitate din afara centrului sunt puţini (secţiunea 2.7.6) [D].

Obiectiv. Până în 2034, fiecare cartier mare are cel puţin o piaţetă activă seara, după modelul barcelonez (terase numai seara, cu strângere şi curăţenie la ora fixată), iar centrul are o reţea de nuclee de consum în afara culoarului principal.

Măsuri.

1. **Programul piaţetelor de cartier**, cu pilot în Piaţa Astra în 2027: licitaţie pentru operatori de terase, cu program şi reguli de curăţenie; viaţa piaţetei vine din activităţi (concerte mici, ateliere, evenimente de cartier), nu numai din comerţ (Subiect 24) [D]. Extinderea se face, după pilot, în Răcădău, Tractorul, Bartolomeu şi Noua [I].

2. **Festivalul de cartier**, cu mâncare făcută de locuitori, organizat de asociaţiile de cartier împreună cu Primăria, cu piaţă volantă autorizată, după modelul bucureştean descris de Subiectul 1 [D].

3. **Polii de calitate.** Sprijinirea grupării localurilor bune în afara culoarului principal (Mureşenilor, strada Michael Weiss, Piaţa Enescu, Livada Poştei, zona Tractorul), prin chirii preferenţiale în spaţiile municipale şi prin includerea în traseele OMD: *„noi avem nevoie să nu fim singuri”* (Subiect 19) [D].

4. **Poiana Honterus** ca spaţiu public amenajat pentru festivaluri culinare în aer liber şi pentru grătare, *„făcut de primărie şi amenajat”* (Subiect 5) [D], cu vetre de foc şi gestiunea deşeurilor adaptată prezenţei urşilor [I].

5. **Memoria recentă ca produs culinar.** O cantină cu meniul anilor 1980, după modelul barurilor cu lapte din Cracovia[218], în legătură cu patrimoniul industrial şi cu istoria recentă a oraşului, propusă de arhitecţii din sesiunea OAR [D]; capitolul C (istoria recentă ca produs) îi dă cadrul narativ.

[218]In Your Pocket, barurile cu lapte din Cracovia: https://www.inyourpocket.com/poland/krakow/articles/krakow-milk-bars

Document consultare publica – draft

6. **Responsabilul vieţii de seară**, după modelul oraşelor care au numit un *„primar de noapte”*, între care Cracovia, din 2024[219]: o persoană sau o structură din OMD Braşov sau din Primărie, care leagă localurile, riveranii, Poliţia Locală şi programul serii. Propunerea a fost formulată de conducerea OMD, în atelierul mediului academic [D].

7. **Programul locuitorilor.** Extinderea programului *„Miercurea Braşovenilor”* al Breslei Cârciumarilor Braşoveni[220] dincolo de perioada lui de toamnă şi legarea lui de un card de rezident, cerut în consultare ca instrument al strategiei pentru braşoveni (tema C17 a matricei) [C/D]; un program similar este în discuţie în Poiana Braşov, iar cele două se coordonează prin OMD Braşov [D/I]; programul are şi funcţia de măsură a frecvenţei ieşirilor la masă ale locuitorilor (secţiunea 8) [I].

Actori. Primăria Municipiului Braşov (spaţii, licitaţii, Poiana Honterus, cardul de rezident), asociaţiile de cartier, OMD Braşov (calendar, trasee, responsabilul vieţii de seară), Breasla Cârciumarilor Braşoveni (*„Miercurea Braşovenilor”*), Regia Pădurilor Kronstadt, operatorii. **Orizont.** Pilotul din Piaţa Astra şi responsabilul vieţii de seară: 2027; trei piaţete: 2029; reţeaua completă: 2032.

DG6. Evenimente gastronomice şi calendarul destinaţiei

Constatare. Braşovul nu are un eveniment gastronomic propriu şi nici un calendar gastronomic; evenimentele cu mâncare existente sunt importate (Oktoberfest), mici (festivaluri locale ale căpşunilor sau ale plăcintelor) sau reduse la vin fiert (Târgul de Crăciun); oferta de parteneriat a oraşului Bergamo, amintită în consultare, nu a fost valorificată (secţiunile 2.7.8 şi 2.7.10) [D/I].

Obiectiv. Un calendar gastronomic pe trei scări, integrat în calendarul unic al destinaţiei (capitolul C, DC6): un festival de referinţă al oraşului (brânza şi tradiţia pastorală, cu candidatura în Reţeaua Oraşelor Creative UNESCO), evenimente proprii ale oraşului (între care festivalul berii locale cu bucate braşovene şi Târgul de Crăciun) şi o recurenţă săptămânală de evenimente mici, la care se adaugă, în staţiune, programul *„Poiana celebrează lumea”*.

Măsuri.

1. **Festivalul internaţional al brânzei de la Braşov şi candidatura în Reţeaua Oraşelor Creative UNESCO pe gastronomie**, cu oraşul Bergamo ca partener[221] şi cu Sala Polivalentă ca infrastructură; propunerea Subiecţilor 5 şi 14 [D]. Un studiu de fezabilitate şi o scrisoare de intenţie către partenerii din Bergamo în 2027 [I]. Dosarul se construieşte pe două linii, Junii ca patrimoniu viu (capitolul C, DC1) şi tradiţia pastorală ca argument gastronomic [I].

2. **Festivalul berii locale cu bucate braşovene**: bere artizanală din oraş şi din zona metropolitană, mici, bulz la grătar, ceafă, cârnaţi, pâine cu cartofi, pe teren public şi plat; contramodelul Oktoberfestului formulat de Subiecţii 4 şi 14 [D].

[219]Notes from Poland, 17 iulie 2024, Cracovia numeşte un „primar de noapte”, după modelul Amsterdamului, al Toulouse-ului, al Florenţei şi al Pragăi: https://notesfrompoland.com/2024/07/17/krakow-appoints-night-mayor-to-reconcile-tourists-residents-and-business-owners/

[220]Zile şi Nopţi, 6 octombrie 2026, programul „Miercurea Braşovenilor” al Breslei Cârciumarilor Braşoveni (15% reducere pentru locuitorii municipiului şi ai judeţului, miercurea, 7 octombrie – 16 decembrie 2026): https://zilesinopti.ro/2026/10/06/miercurea-restaurant-reducere-brasoveni/

[221]UNRIC, 30 octombrie 2019, Bergamo desemnat oraş creativ UNESCO al gastronomiei, între cele 66 de oraşe desemnate atunci: https://unric.org/it/bergamo-e-biella-tra-le-66-citta-creative-designate-dallunesco/

Document consultare publică – draft

3. **Recurenţa mică**: în fiecare weekend, două evenimente mici în pieţele centrale şi în cartiere, de tipul celor *„cinci căsuţe în care cineva face plăcinte, altcineva îţi arată cum se fac gomboţii”* (Subiect 22) [D], cu componentă gastronomică din cartea-etalon, într-un calendar fix comunicat de OMD Braşov [I].

4. ***„Poiana celebrează lumea”*** (capitolul P5, D3-n): restaurantele staţiunii adoptă meniul ţării invitate în asociere cu produsele Ţării Bârsei; grupul de lucru al breslei furnizează bucătarii invitaţi şi lanţul de aprovizionare; capitolul de faţă asigură infrastructura gastronomică a programului [I].

5. **Târgul de Crăciun extins** pe pietonală şi în pieţele adiacente, cu căsuţe selectate pe criterii de produs local şi cu reperele cărţii-etalon (Streusel Kuchen, turtă dulce, vin fiert din vin românesc), cu ambiţia *„un târg de Crăciun imens!”* (Subiect 5) [D]; staţiunea este a doua locaţie (capitolul P5, D3-d) [I].

6. **Gastronomia ca infrastructură a evenimentelor**: o zonă de mâncare cu produs local la toate evenimentele mari ale oraşului, cu acces prioritar pentru localurile care au eticheta de calitate a destinaţiei, în condiţiile de taxare a domeniului public stabilite prin hotărârile Consiliului Local; *„Nu se poate să faci evenimente culturale de anvergură fără mâncare”* (Subiect 14) [D/I].

Actori. OMD Braşov (calendarul, dosarul UNESCO), Primăria Municipiului Braşov şi Consiliul Judeţean Braşov (Sala Polivalentă, spaţiul public, finanţare), Breasla Cârciumarilor Braşoveni, muzeele braşovene, Agenţia Metropolitană pentru Dezvoltare Durabilă Braşov, asociaţia operatorilor din Poiana, producătorii Ţării Bârsei. **Orizont.** Calendarul gastronomic şi festivalul berii locale: 2027–2028; prima ediţie a festivalului brânzei: 2029; depunerea dosarului UNESCO: 2030–2032.

DG7. Oameni, breaslă, educaţie

Constatare. Competenţa există (bucătari cu notorietate, şcoli de ospitalitate, o facultate de profil, o breaslă membră a OMD, cu iniţiative comune recente), dar este fragmentată şi fără mandat de destinaţie; antreprenoriatul este fragil, o parte a personalului este deprofesionalizată, iar personalul de primire (ghizi, recepţii, taximetrişti) nu recomandă gastronomia oraşului (secţiunea 2.7.9) [D].

Obiectiv. O breaslă cu mandat de la OMD Braşov pentru gastronomia destinaţiei, cu instrumente comune de calitate (etichetă, formare, date) şi cu o cultură profesională a recomandării.

Măsuri.

1. **Grupul de lucru al breslei**, constituit sub egida OMD Braşov, cu bucătari, reprezentanţi ai muzeelor şi ai producătorilor şi cu şcolile de profil; mandatul lui cuprinde cartea-etalon, criteriile etichetei de calitate, calendarul gastronomic şi conţinutul gastronomic al integratorului pe durate [D/I].

2. **Eticheta de calitate a destinaţiei** pentru localuri, cerută de hotelierii din atelierul 04 (*„un quality label de care avem nevoie în Braşov”*) şi de atelierul 12 şi sesiunea OAR (tema C45) [D]. Criteriile propuse de echipă: produse locale, cel puţin un reper din cartea-etalon, serviciu, conformitatea terasei, onestitatea preţului (fără bacşiş impus, gramaje afişate) [I]. Eticheta se

Document consultare publică — draft

acordă de OMD Braşov, pe baza unei evaluări la faţa locului şi a recenziilor, şi este condiţia de acces la comunicarea OMD şi la stimulentele publice. Din 2028, eticheta are drept condiţie raportarea anuală a ponderii produselor locale în achiziţii şi a consumului de apă şi de energie pe înnoptare (pe client, în cazul localurilor), după metoda comună a observatorului destinaţiei; datele individuale rămân confidenţiale, iar observatorul publică agregatele (OD5.4, reziliență climatică şi consum responsabil de resurse) [I]. Un model funcţional este eticheta *„Gostilna Slovenija"*, acordată în Slovenia hanurilor care îndeplinesc criterii de produs local şi de patrimoniu culinar şi verificate periodic de o comisie de evaluare[222]; Slovenia a fost Regiune Gastronomică Europeană în 2021[223], iar strategia ei turistică 2017–2021 a tratat gastronomia ca unul dintre produsele principale ale ţării[224] [C].

3. **Educaţia ca parte a OMD Braşov**: şcolile de ospitalitate din Braşov şi Facultatea de Alimentaţie şi Turism a Universităţii Transilvania ca membri sau parteneri ai OMD Braşov, în structurile ei de lucru, cu programe de formare a personalului de servire, de management pentru noii antreprenori şi cu Zilele Ospitalităţii ca eveniment al destinaţiei; *„educaţia ar trebui să fie parte integrantă din OMD-ul acesta"* (atelierul 03) [D].

4. **Reziliența antreprenorială**: un program de îndrumare al breslei pentru localurile noi (meniul înaintea amenajării, pragul de rentabilitate, lanţul de aprovizionare), ca răspuns la rata ridicată de închidere invocată în atelierul 05 [D/I].

5. **Cultura recomandării**: pregătirea anuală a ghizilor, a recepţiilor, a taximetriştilor şi a şoferilor de transport alternativ cu reperele culinare şi cu localurile care au eticheta de calitate; hărţi ale oraşului făcute de locuitori; integratorul pe durate. Modelul invocat este taximetristul vienez care face *„vreo două"* recomandări *„unde să mănânc"* (Subiect 14) [D].

6. **Fondul cultural al breslei**: o contribuţie voluntară a localurilor la un fond pentru evenimente mici, după modelul breslei din Cluj descris în atelierul 03, sau alocarea, prin hotărâre a Consiliului Local, a unei cote din componenta de promovare a taxei de oraş (7 lei pe turist şi noapte)[225] pentru calendarul gastronomic şi cultural [D/I].

7. **Centrul de inovare culinară**, după modelul unui centru de inovare alimentară din Copenhaga, în care *„jos erau bucătării, sus erau birouri"* (Subiect 1) [D], pentru firme nou-înfiinţate în experienţe culinare; amplasamentul poate fi extinderea centrului de afaceri şi a incubatorului municipal CATTIA [I].

Actori. OMD Braşov (mandatul, eticheta, fondul), Breasla Cârciumarilor Braşoveni (grupul de lucru, îndrumarea), şcolile de ospitalitate şi Universitatea Transilvania (formare, cercetare), Camera de Comerţ şi Industrie Braşov, Primăria Municipiului Braşov (CATTIA, cota din taxa de

[222]Slovenian Tourist Board, 3 noiembrie 2011, eticheta „Gostilna Slovenija", acordată de Camera Meşteşugurilor şi a Întreprinderilor Mici din Slovenia (cel puţin 80% preparate locale, regionale sau slovene; cel puţin 50% materii prime de aceeaşi origine; cel puţin trei produse cu denumire protejată): https://www.slovenia.info/en/press-centre/news-of-the-tourism-press-agency/6394-inns-with-the-gostilna-slovenija-brand-open-their-doors

[223]Slovenia, Regiune Gastronomică Europeană 2021: https://www.slovenia.info/en/press-centre/news-of-the-tourism-press-agency/15108-slovenia-the-proud-holder-of-the-european-region-of-gastronomy-2021-title

[224]Guvernul Sloveniei, punctele-cheie ale Strategiei de creştere durabilă a turismului sloven 2017–2021: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MGTS/Dokumenti/DTUR/Celostni-razvoj-slovenskega-turizma/Kljucni-poudarki-Strategije-trajnostne-rasti-slovenskega-turizma-2017-2021-v-angleskem-jeziku.pdf

[225]Taxa de oraş, 7 lei (promovare turistică) şi 5 lei (Salvamont) pe turist şi noapte, adoptată de Consiliul Local Braşov la 22 decembrie 2025: https://www.profit.ro/stiri/social/ultima-ora-taxa-pe-zi-majorata-puternic-pentru-turisti-in-brasov-si-poiana-brasov-22283033

Document consultare publică – draft

oraş). **Orizont.** Grupul de lucru: 2027; eticheta şi programele de formare: 2028; raportarea anuală pentru etichetă: din 2028; centrul de inovare culinară: 2029–2031.

Tabelul 10. Sinteza direcţiilor strategice ale gastronomiei

Direcţie	Obiectiv 2034	Măsuri-cheie	Actor coordonator	Pornire
DG1 Patrimoniul culinar şi reperele	10–12 repere documentate; cel puţin trei protejate; cel puţin 50 de localuri cu repere în meniu	Cartea-etalon; protecţia reperelor; modelul Krumiri pentru Streusel Kuchen; verificarea documentară; harta culinară a comunităţilor	OMD Braşov, Breasla Cârciumarilor Braşoveni	2027
DG2 Lanţul scurt al Ţării Bârsei	Marcă teritorială; piaţă; cel puţin 100 de localuri cu produs local verificat	Platforma producătorilor; piaţa Braşovului; stimulente; brânzeturile; novacul în meniuri; „produs montan”; achiziţii comune	Agenţia Metropolitană, OMD Braşov	2027
DG3 Centrul istoric	Terase conforme; prânz onest; zone de seară; locuitorii înapoi în centru	Aplicarea Ghidului teraselor; fiscalitate diferenţiată; zone de seară; mâncare de stradă onestă; inelul zero; fără tonete	Primăria Municipiului Braşov	2027
DG4 Apartamentele şi micul dejun	Fluxul apartamentelor reconectat la localuri	Micul dejun contractat; codul QR; extinderea în Poiana; reprezentarea administratorilor	Primăria Municipiului Braşov, OMD Braşov	2027
DG5 Oraş viu şi policentric	Piaţete active în cartiere; nuclee de consum în afara culoarului	Piaţete (pilot Piaţa Astra); festival de cartier; poli de calitate; Poiana Honterus; responsabilul vieţii de seară; programul locuitorilor	Primăria Municipiului Braşov	2027
DG6 Evenimente şi calendar	Calendar gastronomic pe trei scări; dosar UNESCO	Festivalul brânzei; festivalul berii locale; recurenţa mică; „Poiana celebrează lumea”; Târgul de Crăciun	OMD Braşov	2027
DG7 Oameni, breaslă, educaţie	Breaslă cu mandat; etichetă de calitate; cultura recomandării	Grupul de lucru; eticheta; educaţia în OMD; îndrumarea antreprenorilor; fondul breslei; centrul de inovare culinară	OMD Braşov, Breasla Cârciumarilor Braşoveni	2027

Sursa: secţiunea 4.

Tabelul 11. Legăturile direcţiilor gastronomice cu arhitectura strategiei

Direcţie	Priorităţi	Politici orizontale	Trimiteri la alte capitole
DG1 Patrimoniul culinar şi reperele	P2, P5	S1, S3, S4, S5	capitolul C (DC1, DC5); capitolul P5 (D5-d)
DG2 Lanţul scurt al Ţării Bârsei	P1, P2, P3, P5	S1, S3, S5	capitolul P5 (D3-n, D5-d)
DG3 Centrul istoric	P1, P2, P7	S3, S5	capitolul C (DC3, DC7)
DG4 Apartamentele şi micul dejun	P2, P5, P6	S1, S3, S4	capitolul P5 (D5-a, D5-c)
DG5 Oraş viu şi policentric	P1, P3, P7	S2	capitolul C (DC7)
DG6 Evenimente şi calendar	P4, P5, P7	S1, S2, S3, S5	capitolul C (DC1, DC6); capitolul P5 (D3-d, D3-n)
DG7 Oameni, breaslă, educaţie	P2, P4, P5, P7	S1, S3, S4, S6	capitolul C (DC8)

Sursa: secţiunea 4, arhitectura strategiei (P1 mobilitate, P2 centrul istoric, P3 natura, P4 centrul expoziţional, P5 Poiana Braşov, P6 apartamentele în regim hotelier, P7 oraşul viu; politicile orizontale S1 prelungirea şederii, S2 calendarul, S3 OMD ca liant, S4 informarea, S5 identitatea fără kitsch, S6 oamenii şi competenţele).

Locuitorul, principiul transversal al strategiei, este prezent în fiecare direcţie: ca producător (DG2), ca client al centrului (DG3) şi al cartierului (DG5), ca vecin al apartamentelor în regim hotelier (DG4), ca public al evenimentelor (DG6), ca profesionist (DG7) şi ca purtător al memoriei culinare (DG1).

5. Intervenţiile autorităţii publice în gastronomia destinaţiei: inventarul complet

Secţiunea 4 a formulat direcţiile şi măsurile. Secţiunea de faţă le citeşte dintr-un singur unghi: ce are de făcut autoritatea publică, adică Primăria Municipiului Braşov, Consiliul Local şi, acolo unde competenţa este a lor, Consiliul Judeţean Braşov, Agenţia Metropolitană pentru Dezvoltare

Document consultare publică – draft

Durabilă Braşov şi instituţiile statului. Gastronomia este, în cea mai mare parte, o activitate privată; autoritatea publică intervine prin reguli, prin fiscalitate, prin spaţiul public, prin protecţia patrimoniului, prin educaţie, prin evenimente, prin date şi prin finanţare. Măsurile care aparţin breslei şi operatorilor (cartea-etalon, achiziţiile comune, îndrumarea antreprenorilor) apar aici numai în măsura în care autoritatea publică le facilitează.

Inventarul are opt domenii. Fiecare intervenţie este reluată în Anexa B, în format de tabel, cu codul măsurii din secţiunea 4, responsabilul, orizontul şi prioritatea. Prioritatea 1 înseamnă intervenţie care condiţionează restul; prioritatea 2, intervenţie de bază a orizontului 2027–2031; prioritatea 3, intervenţie de termen lung sau condiţionată de un scenariu.

5.1. Regulile

Aplicarea Ghidului de amplasare a teraselor în centrul istoric, cu măsurarea anuală a suprafeţelor ocupate, taxarea după suprafaţa efectiv ocupată, eliminarea mobilierului cu elemente de marcă, a închiderilor perimetrale şi a echipamentelor de preparare de pe domeniul public şi publicarea ponderii teraselor conforme (DG3-a) [C/D]. Hotărârea Consiliului Local privind zonele de seară, cu program prelungit după ora 22, reguli de zgomot şi de curăţenie şi consultarea riveranilor (DG3-c) [D]. Regula de autorizare a apartamentelor în regim hotelier, cu micul dejun contractat, după verificarea temeiului juridic (DG4-a) [I]. Regulamentul mâncării de stradă oneste, care distinge comerţul de vitrină pe domeniul public de localurile mici cu servire la fereastră (DG3-d) [D/I]. Eliminarea tonetelor şi a comerţului ambulant neintegrat din centrul istoric, prin aplicarea regulilor existente (DG3-h) [D]. Componenta gastronomică a Regulamentului staţiunii Poiana Braşov, adoptat conform capitolului P5 (D5-a, D5-d): identitatea gastronomică a localurilor şi programul minim de funcţionare în sezon (DG1, DG2-g) [I]. Extinderea micului dejun contractat în staţiune (DG4-c) [I]. Regulile pentru piaţetele de cartier: program, curăţenie, licitaţia operatorilor (DG5-a) [D].

5.2. Fiscalitatea şi stimulentele

Fiscalitatea diferenţiată pentru spaţiile comerciale din centrul istoric (impozitul pe clădiri, taxa de ocupare a domeniului public), în limitele Codului fiscal şi după evaluarea efectului asupra chiriilor şi a locuitorilor (DG3-b) [D/I]. Reducerea taxelor locale pentru localurile cu o pondere minimă de produse locale în achiziţii, verificată prin facturi (DG2-c) [D]. Chirii preferenţiale în spaţiile comerciale ale municipiului pentru localurile cu reperele cărţii-etalon, pentru mâncarea de stradă onestă şi pentru polii de calitate din afara culoarului principal (DG3-d, DG5-c) [D/I]. Acces prioritar la festivalurile şi târgurile organizate de oraş, în condiţiile de taxare a domeniului public stabilite prin hotărârile Consiliului Local, şi spaţii de promovare (gară, aeroport, intrările în oraş) pentru localurile cu eticheta de calitate şi pentru producătorii Ţării Bârsei (DG2-c, DG6-f) [D]. Accesul la stimulente este condiţionat de eticheta de calitate a destinaţiei (DG7-b) [I]. Cardul de rezident, emis de Primărie, de care se leagă programul breslei pentru locuitori (DG5-g) [D/I].

5.3. Spaţiul public şi infrastructura

Piaţa Braşovului, cu hala gastronomică: studiul de amplasament şi de model în 2027, realizarea în parteneriat public-privat (DG2-b, scenariul S6) [D/I]. Amenajarea Poienii Honterus pentru festivaluri culinare în aer liber şi pentru grătare, cu vetre de foc şi gestiunea deşeurilor adaptată

Document consultare publică – draft

prezenţei urşilor (DG5-d) [D]. Amenajarea piaţetelor de cartier, cu pilot în Piaţa Astra (DG5-a) [D]. Căsuţele pentru evenimente mici pe pietonală şi în nucleele adiacente culoarului principal (DG3-g, DG6-c) [D]. Restaurarea Cetăţuii şi stabilirea funcţiunii ei, cu restaurant de epocă şi loc de promovare a gastronomiei pastorale, în corelare cu capitolul C (DG1-f) [D]. Spaţiile municipale pentru mâncarea de stradă onestă (DG3-d) [D/I].

5.4. Patrimoniul şi protecţia

Verificarea documentară a atestărilor pe care se sprijină reperele, cu muzeele şi cu universitatea (DG1-d) [I]. Stabilirea titularului mărcii colective a reperelor şi înregistrarea ei la OSIM (DG1-b, scenariul S4) [I]. Sprijinirea producătorilor pentru atestarea produselor tradiţionale şi a reţetelor consacrate şi pentru menţiunea *„produs montan”* (DG1-b, DG2-h) [I]. Evaluarea unei cereri de indicaţie geografică protejată pentru brânza de burduf în coajă de brad din Ţara Bârsei (DG1-b) [I]. Muzeul gastronomiei braşovene, ca proiect al Primăriei cu muzeele oraşului (DG1-f) [D].

5.5. Educaţia şi formarea

Includerea şcolii private de ospitalitate şi a Facultăţii de Alimentaţie şi Turism în structurile de lucru ale OMD Braşov (DG7-c) [D]. Programele anuale de pregătire a personalului de primire (ghizi, recepţii, taximetrişti) cu reperele culinare şi cu localurile cu eticheta de calitate, cu sprijinul Primăriei pentru taximetrişti prin autorizarea serviciului (DG1-g, DG7-e) [D/I]. Studiul anual al suprapunerii meniurilor, comandat de OMD Braşov universităţii (DG3-f) [D/I]. Centrul de inovare culinară, cu amplasament posibil în extinderea CATTIA (DG7-g) [D/I].

5.6. Evenimentele

Calendarul gastronomic al destinaţiei, ca parte a calendarului unic ţinut de OMD Braşov (DG6, capitolul C, DC6) [I]. Studiul de fezabilitate al festivalului internaţional al brânzei şi scrisoarea de intenţie către partenerii din Bergamo (DG6-a) [I]. Dosarul de candidatură în Reţeaua Oraşelor Creative UNESCO pe gastronomie (DG6-a) [D/I]. Festivalul berii locale, pe teren public (DG6-b) [D]. Târgul de Crăciun extins, cu selecţia comercianţilor pe criterii de produs local (DG6-e) [D]. Zona de mâncare cu produs local la toate evenimentele mari ale oraşului (DG6-f) [D/I].

5.7. Datele

Statistica municipală a alimentaţiei publice, constituită din evidenţele existente: autorizaţiile de funcţionare emise de Primărie, registrul comerţului (activităţile de restaurant, de bar şi de alimentaţie publică), evidenţa teraselor, cu actualizare anuală de OMD Braşov, ca serie a alimentaţiei publice în observatorul destinaţiei; numărul salariaţilor din sector are ca sursă şi studiul de impact economic al turismului (OD3.3), realizat în 2028, 2031 şi 2034 (secţiunea 8) [I]. Itemii gastronomici din chestionarul pentru rezidenţi (frecvenţa ieşirilor la masă în oraş, în centru şi în cartiere, cheltuiala, motivele evitării centrului) şi din chestionarul pentru vizitatori (cheltuiala pentru hrană, locul mesei, micul dejun), aplicaţi periodic (secţiunea 8) [I]. Măsurarea anuală a teraselor din centrul istoric (DG3-a) [C/D]. Monitorizarea recenziilor culinare ale destinaţiei, pe familii de termeni, cu raport public anual (secţiunea 8) [I]. Monitorizarea micului dejun contractat (DG4-d) [C].

Document consultare publică – draft

5.8. Guvernanţa şi finanţarea

Mandatul OMD Braşov pentru gastronomia destinaţiei, cu un responsabil şi cu un buget anual (secţiunea 6) [I]. Protocolul dintre OMD Braşov, Primăria Municipiului Braşov şi Breasla Cârciumarilor Braşoveni privind rolul consultativ al breslei şi grupul ei de lucru (secţiunea 6.3, DG7-a) [I]. Alocarea, prin hotărâre a Consiliului Local, a unei cote din componenta de promovare a taxei de oraş pentru calendarul gastronomic şi pentru fondul breslei (DG7-f) [D/I]. Responsabilul vieţii de seară (DG5-f) [D]. Parteneriatul cu Agenţia Metropolitană pentru Dezvoltare Durabilă Braşov şi cu Consiliul Judeţean Braşov pentru platforma producătorilor şi pentru rutele metropolitane (DG2-a, DG2-f) [D/I]. Parteneriatele externe: oraşul Bergamo, reţeaua UNESCO, oraşe cu programe de viaţă de seară (DG6-a, DG5-f) [D/I].

Intervenţiile se desfăşoară în următoarea ordine: guvernanţa, datele şi regulile existente (5.8, 5.7 şi aplicarea Ghidului teraselor din 5.1) vin întâi, pentru că nu cer investiţii şi condiţionează restul; reperele şi protecţia lor (5.4), stimulentele (5.2) şi educaţia (5.5) vin imediat după, pentru că dau conţinut ofertei; spaţiul public nou (5.3) şi evenimentele mari (5.6) se desfăşoară pe tot orizontul strategiei. Anexa B dă această ordine în format de tabel.

6. Guvernanţa: cine face

6.1. Actorii şi funcţia care lipseşte

Gastronomia nu are, astăzi, un responsabil instituţional în destinaţie. Breasla Cârciumarilor Braşoveni este membru al OMD Braşov şi a organizat recent acţiuni comune ale localurilor (relansarea prăjiturii Streusel Kuchen, *„Miercurea Braşovenilor”*), dar operatorii declară că sectorul nu are o voce comună: *„Problema e că nu prea ne uneşte”* (atelierul 05) [C/D]. Primăria Municipiului Braşov a elaborat Ghidul de amplasare a teraselor, dar aplicarea lui este descrisă în consultare ca insuficientă [C/D]. Muzeele documentează patrimoniul culinar, dar nu au un mandat de produs; şcolile de ospitalitate formează personal şi cer un loc în guvernanţa destinaţiei; producătorii Ţării Bârsei nu sunt organizaţi; Agenţia Metropolitană pentru Dezvoltare Durabilă Braşov a susţinut campania Streusel Kuchen, dar nu are un program gastronomic permanent [D]. Conducerea OMD, în atelierul mediului academic, constată că nici sectorul, nici administraţia, nici mediul de afaceri nu au organizat un festival gastronomic al oraşului (secţiunea 2.7.9) [D].

Funcţia care lipseşte este cea de coordonare a gastronomiei ca funcţie a destinaţiei: cine stabileşte reperele, cine acordă eticheta de calitate, cine ţine calendarul gastronomic, cine defineşte criteriile de acces la stimulente şi cine reprezintă sectorul în relaţia cu administraţia [I].

6.2. Principiul: coordonare prin OMD Braşov, reguli aplicate de Primărie, fără structuri noi

Strategia nu creează o structură nouă pentru gastronomie. Capitolul propune o arhitectură simplă, cu trei roluri [I].

OMD Braşov îşi asumă gastronomia ca funcţie de destinaţie, cu un responsabil şi cu un buget anual: deţine cartea-etalon şi, în varianta recomandată, marca colectivă a reperelor; acordă eticheta de calitate; ţine calendarul gastronomic, ca parte a calendarului unic al destinaţiei; administrează codul QR şi conţinutul gastronomic al integratorului pe durate; poartă dosarul de

Document consultare publică – draft

candidatură în Reţeaua Oraşelor Creative UNESCO; defineşte criteriile de acces la comunicarea destinaţiei şi la stimulente. Primăria Municipiului Braşov deţine 45% din voturi în OMD Braşov, iar Breasla Cârciumarilor Braşoveni este membru al organizaţiei [C]; OMD este, de aceea, locul firesc în care se întâlnesc regulile publice şi interesul localurilor. Operatorii aşteaptă de la OMD exact acest rol: *„o voce, nu 20 de voci”* (atelierul 05) [D].

Primăria Municipiului Braşov şi Consiliul Local aplică regulile pe care le au deja (Ghidul teraselor, autorizarea, regimul comerţului ambulant), adoptă regulile care lipsesc (zonele de seară, regula micului dejun contractat, regulamentul mâncării de stradă) şi folosesc instrumentele fiscale locale pentru a răsplăti calitatea (secţiunile 5.1–5.3).

Breasla Cârciumarilor Braşoveni are un rol consultativ explicit în relaţia cu OMD şi cu Primăria şi organizează cooperarea dintre localuri (secţiunea 6.3). Grupul de lucru al breslei (DG7-a) este un grup de lucru sub egida OMD, nu o structură administrativă nouă.

6.3. Breasla Cârciumarilor Braşoveni: rolul consultativ şi cadrul cooperării

Ce spun sursele. Breasla Cârciumarilor Braşoveni este membru al OMD Braşov[226] (atelierul 12) [C/D]. A relansat, la 1 decembrie 2025, prăjitura Streusel Kuchen în paisprezece localuri[227] şi organizează, între 7 octombrie şi 16 decembrie 2026, programul *„Miercurea Braşovenilor”*[228], cu reduceri pentru locuitorii municipiului şi ai judeţului (secţiunea 2.4) [C]. Operatorii constată că localurile se cunosc între ele şi sunt *„cât de cât organizaţi”*, dar că nu există o înţelegere între sub-sectoarele turismului (atelierul 05; tema B52, 3 ateliere) [C/D]. Arhitecţii constată că nu există o reţea a localurilor din centrul vechi interesată de protejarea patrimoniului (sesiunea OAR) [D].

Rolul: consultativ, în relaţia cu OMD Braşov şi cu Primăria Municipiului Braşov. Breasla nu exercită competenţe publice: autorizarea, controlul, sancţiunile, fiscalitatea şi selecţia comercianţilor de pe domeniul public rămân ale Primăriei şi ale Consiliului Local. Rolul consultativ se exercită pe patru căi [I].

Prima: avize consultative asupra actelor care privesc alimentaţia publică, înaintea adoptării lor: aplicarea Ghidului teraselor, zonele de seară, fiscalitatea diferenţiată pentru centru, regula micului dejun contractat, regulamentul mâncării de stradă, criteriile etichetei de calitate.

A doua: propuneri. Breasla propune OMD şi Primăriei măsuri şi priorităţi, inclusiv cartea-etalon şi criteriile etichetei; propunerile primesc un răspuns motivat.

A treia: interlocutor unic al localurilor pentru calendar, pentru programul serii, pentru evenimentele în spaţiul public şi pentru situaţiile care cer o reacţie comună.

Document consultare publică – draft

[226]Zile şi Nopţi, 6 octombrie 2026, programul „Miercurea Braşovenilor” al Breslei Cârciumarilor Braşoveni (15% reducere pentru locuitorii municipiului şi ai judeţului, miercurea, 7 octombrie – 16 decembrie 2026): https://zilesinopti.ro/2026/10/06/miercurea-restaurant-reducere-brasoveni/
[227]Arta Albă, relansarea prăjiturii Streusel Kuchen la Braşov, la 1 decembrie 2025, în paisprezece localuri; articolul notează că istoricii nu au găsit documente care să confirme episodul din 1558–1559: https://artaalba.ro/en/streusel-kuchen-desertul-simbol-al-gastro-diplomatiei-relansat-in-inima-transilvaniei/
[228]Zile şi Nopţi, 6 octombrie 2026, programul „Miercurea Braşovenilor” al Breslei Cârciumarilor Braşoveni (15% reducere pentru locuitorii municipiului şi ai judeţului, miercurea, 7 octombrie – 16 decembrie 2026): https://zilesinopti.ro/2026/10/06/miercurea-restaurant-reducere-brasoveni/

A patra: date. Breasla organizează un panel periodic al localurilor membre, cu date agregate şi confidenţiale (frecventare, bon mediu, ponderea locuitorilor între clienţi, ponderea produselor locale în achiziţii), care completează statistica municipală din secţiunea 8.

Cadrul cooperării dintre localuri. Pe lângă rolul consultativ, breasla este cadrul în care localurile organizează împreună: cartea-etalon şi aplicarea ei (DG1-a), achiziţiile comune de produs local (DG2-i), prânzul onest (DG3-e), programul locuitorilor (DG5-g), bucătarii şi aprovizionarea pentru programul *„Poiana celebrează lumea”* (DG6-d), îndrumarea localurilor noi (DG7-d) şi fondul cultural al breslei (DG7-f) [D/I]. Cooperarea este voluntară şi privată; autoritatea publică o facilitează prin stimulentele condiţionate de eticheta de calitate şi prin cota din taxa de oraş, nu o administrează.

Forma consultării. Rolul consultativ se formalizează printr-un protocol între Primăria Municipiului Braşov, OMD Braşov şi Breasla Cârciumarilor Braşoveni, cu lista actelor supuse consultării şi cu termene de răspuns [I].

Condiţia: reprezentativitatea. Rolul consultativ are sens numai dacă breasla îi cuprinde, pe lângă restaurantele consacrate, şi cafenelele, cofetăriile şi brutăriile, localurile mici şi de mâncare de stradă, restaurantele hotelurilor şi localurile din Poiana. O asociaţie a localurilor mari nu poate vorbi în numele sectorului [I]. Riscul principal este al unui aviz care apără interesul localurilor existente în detrimentul locuitorilor sau al noilor intraţi pe piaţă; de aceea, rolul breslei rămâne consultativ, iar decizia rămâne a autorităţii publice, care răspunde faţă de toţi locuitorii municipiului [I].

6.4. Ceilalţi actori

Consiliul Judeţean Braşov şi Agenţia Metropolitană pentru Dezvoltare Durabilă Braşov răspund de lanţul scurt la scară metropolitană: platforma producătorilor, marca teritorială, rutele gastronomice metropolitane, continuitatea campaniei Streusel Kuchen şi, împreună cu Primăria, de Sala Polivalentă ca infrastructură a festivalului brânzei.

Muzeele braşovene şi Universitatea Transilvania documentează şi verifică: sursele reperelor, cercetarea gastronomiei săseşti şi maghiare locale, studiul suprapunerii meniurilor, muzeul gastronomiei.

Şcolile de ospitalitate şi Facultatea de Alimentaţie şi Turism formează personalul şi antreprenorii şi participă la structurile de lucru ale OMD; facultatea organizează Zilele Ospitalităţii (atelierul 12) [D].

Producătorii Ţării Bârsei şi asocierea lor sunt partenerii contractuali ai lanţului scurt; **administratorii de apartamente** şi asocierea lor sunt partenerii micului dejun contractat.

Asociaţia operatorilor din Poiana Braşov este consultată asupra componentei gastronomice a Regulamentului staţiunii, adoptat şi aplicat de Primăria Municipiului Braşov, şi organizează, prin cooperarea voluntară a operatorilor, meniurile programului *„Poiana celebrează lumea”*, în rolul stabilit de capitolul P5.

Camera de Comerţ şi Industrie Braşov, asociaţiile de cartier şi asociaţiile de riverani sunt partenerii centrului de inovare culinară, ai piaţetelor de cartier şi ai zonelor de seară.

Document consultare publică — draft

Condiţia de funcţionare este mandatul: fără o decizie a OMD Braşov de a-şi asuma gastronomia ca funcţie de destinaţie, cu un responsabil, cu un buget şi cu grupul de lucru al breslei constituit, măsurile din secţiunile 4 şi 5 rămân, ca până acum, iniţiative separate [I].

7. Scenarii strategice şi opţiunea recomandată

Pentru şase alegeri, consultarea şi datele conturează variante diferite. Fiecare scenariu prezintă variantele, criteriile de alegere şi opţiunea recomandată de strategie. Acolo unde opţiunea depinde de un studiu sau de un test, recomandarea precizează etapa şi instituţia care decide la implementare.

S1. Poziţionarea. (a) Etalonul naţional: promisiunea de calitate şi de onestitate pe piaţa internă, cu reperele cărţii-etalon; cost redus, risc redus, diferenţiere moderată. (b) Nişa internaţională a gastronomiei de munte: festivalul brânzei, dosarul UNESCO, parteneriatul cu Bergamo; cost ridicat, orizont lung, diferenţiere puternică. (c) Arhitectura pe trei niveluri (secţiunea 3.2). Criterii: coerenţa cu capitolul identitar şi cu brandul destinaţiei, capacitatea OMD Braşov, disponibilitatea partenerilor externi, existenţa produselor protejate. Opţiunea recomandată [I]: (c), adoptată ca poziţionare în secţiunea 3.2, cu (a) ca bază pentru 2027–2030 şi cu (b) condiţionată de studiul de fezabilitate al festivalului brânzei, realizat de OMD Braşov în 2027 (DG6-a).

S2. Instrumentul. (a) Stimulente şi aplicarea normelor existente, fără reglementări noi ale ofertei. (b) Reglementarea directă a ofertei din centru (restricţii de funcţiuni, plafonarea unor tipuri de comerţ). (c) Combinaţia dintre (a) şi fiscalitatea diferenţiată pentru spaţiile comerciale din centru, ca unic instrument cu efect restrictiv. Criterii: legalitatea, acceptabilitatea pentru breaslă şi pentru proprietarii de spaţii, efectul asupra chiriilor şi asupra locuitorilor, capacitatea de control a Primăriei. Opţiunea recomandată [I]: (c), coerentă cu principiul orientării prin stimulente, fără interdicţii; fiscalitatea diferenţiată se aplică după evaluarea efectului asupra chiriilor şi a locuitorilor (DG3-b).

S3. Statutul temei în arhitectura strategiei. (a) Capitol tematic transversal, cu măsurile distribuite în priorităţile strategiei şi în politicile orizontale S1–S6 (Tabelul 11; varianta de faţă). (b) Prioritate distinctă a strategiei, cu buget şi responsabil propriu. (c) Program-pilot al OMD Braşov în 2027–2028, urmat de decizie. Criterii: resursele OMD, greutatea temei în consultare, riscul fragmentării măsurilor. Opţiunea recomandată [I]: (a), forma în care gastronomia intră în Raportul final, cu mandatul explicit al OMD Braşov din secţiunea 6.2.

S4. Titularul reperelor protejate. (a) Marcă colectivă deţinută de OMD Braşov. (b) Marcă colectivă deţinută de Breasla Cârciumarilor Braşoveni. (c) Atestări individuale ale producătorilor şi ale localurilor (produs tradiţional, reţetă consacrată), fără marcă comună. Criterii: cadrul juridic al mărcilor colective[229], capacitatea de control al respectării reţetei de bază, neutralitatea faţă de operatori, continuitatea în timp. Opţiunea recomandată [I]: (a) pentru denumirea şi semnul comun al reperelor, completată cu (c) pentru produsele agroalimentare.

[229]Legea nr. 84/1998 privind mărcile şi indicaţiile geografice, republicată, inclusiv mărcile colective: https://legeaz.net/monitorul-oficial-337-2014/legea-84-1998-marcile

Document consultare publică – draft

S5. Registrul gastronomic al Poienii Braşov. (a) Registrul rustic asumat şi îmbunătăţit (calitate, preţ, program), cu produse ale Ţării Bârsei. (b) Reorientarea spre registrul urban al oraşului. (c) Diviziunea de rol explicită: oraşul pentru bucătăria urbană, staţiunea pentru un rustic de calitate cu produse ale Ţării Bârsei, la care se adaugă programul săptămânal al ţărilor (D3-n). Criterii: aşteptările clientelei staţiunii, coerenţa cu poziţionarea premium din capitolul P5, capacitatea operatorilor. Opţiunea recomandată [I]: (c), coerentă cu capitolul P5 (D5-d).

S6. Amplasamentul şi modelul pieţei Braşovului. (a) O piaţă agroalimentară reabilitată sau nouă, operată de Primărie sau de o societate a ei. (b) O hală gastronomică în parteneriat public-privat, într-o clădire existentă din zona centrală, după modelul propus de Subiectul 1. (c) O piaţă volantă a producătorilor, săptămânală, în spaţiul public, ca etapă de testare. Criterii: amplasamentul şi accesul (P1), costul, operatorul, legătura cu platforma producătorilor (DG2-a), efectul asupra comerţului existent. Opţiunea recomandată [I]: (c) în 2027–2028, ca test al cererii şi al ofertei de produse; alegerea dintre (a) şi (b) o face Primăria Municipiului Braşov pe baza testului şi a studiului de amplasament şi de model (DG2-b).

8. Indicatori şi monitorizare

8.1. Baza actuală şi golul statistic

Destinaţia nu dispune de nicio statistică structurală a alimentaţiei publice: numărul de localuri şi de locuri la masă, cifra de afaceri, numărul de angajaţi, cheltuiala turiştilor pentru hrană, ponderea produselor locale în achiziţii (secţiunea 2.4) [C]. Trei surse administrative şi de cercetare existente pot acoperi golul fără costuri mari de colectare [I].

Prima este evidenţa Primăriei: autorizaţiile de funcţionare pentru alimentaţie publică şi evidenţa teraselor permit o serie anuală a numărului de localuri şi a locurilor la masă, pe zone (centrul istoric, cartierele, Poiana). A doua este registrul comerţului, din care se pot extrage anual, pentru municipiu, firmele cu activitate principală de alimentaţie publică (diviziunea 56 a clasificării activităţilor din economia naţională), cu numărul de angajaţi şi cu cifra de afaceri. A treia sursă o constituie chestionarele proiectului: chestionarul pentru rezidenţi, care trebuie să includă frecvenţa ieşirilor la masă în oraş, în centru şi în cartiere, cheltuiala şi motivele evitării centrului, şi chestionarul pentru vizitatori, care trebuie să includă cheltuiala pentru hrană, locul mesei şi micul dejun. La acestea se adaugă panelul breslei (secţiunea 6.3).

Evidenţa Primăriei şi registrul comerţului alimentează seria anuală a alimentaţiei publice în observatorul destinaţiei, organizat de OMD Braşov (politica orizontală S4). Pentru numărul salariaţilor din sector, seria are ca sursă şi studiul de impact economic al turismului (OD3.3), realizat în 2028, 2031 şi 2034, care estimează numărul salariaţilor din cazare şi din alimentaţia publică [I].

Indicatorii de percepţie se măsoară la reluările cercetării naţionale (recomandat: 2028, 2031, 2034) şi anual, pe baza recenziilor; indicatorii de proces se raportează anual de OMD Braşov.

Document consultare publică — draft

8.2. Setul de indicatori

Tabelul 12. Indicatorii propuși pentru monitorizarea gastronomiei destinației

Indicator	Sursa	Nivel de referință	Țintă 2034
Asocierea spontană a Brașovului cu mâncarea (călători)	cercetarea națională	5,9%	cel puțin 12%
Asocierea spontană a Brașovului cu mâncarea (practicanții regulați ai turismului gastronomic)	cercetarea națională	8,2%	cel puțin 15%
Nota medie a recenziilor culinare	recenziile destinației	4,37	cel puțin 4,55
Ponderea recenziilor culinare negative	recenziile destinației	17,2%	cel mult 12%
Ponderea recenziilor culinare negative, localurile din Poiana	recenziile destinației	33,3%	cel mult 20%
Mențiunile prețului ridicat în recenziile culinare din Poiana	recenziile destinației	8,2%	cel mult 4%
Mențiunile produselor locale în recenziile culinare	recenziile destinației	1,0%	cel puțin 5%
Mențiunile pozitive ale mâncării în recenziile de cazare, sejururi de trei nopți	recenziile Booking	6,3%	cel puțin 10%
Mențiunile micului dejun în recenziile apartamentelor în regim hotelier	recenziile Booking	6,8%	cel puțin 10%
Localuri cu repere din cartea-etalon în meniu	OMD; breasla	14 (Streusel Kuchen, 2025)	cel puțin 50
Produse și rețete ale Țării Bârsei cu protecție sau atestare oficială	registrul UE; MADR; OSIM	1 (novacul afumat)	cel puțin 4
Localuri cu eticheta de calitate a destinației	OMD	etichetă inexistentă	cel puțin 80
Terase conforme Ghidului; ocuparea efectivă față de cea închiriată, în centrul istoric	Primăria	+55% (2022)	100% conforme; cel mult +5%
Unități de închiriere pe termen scurt autorizate, cu contract de mic dejun	Primăria; OMD	regulă inexistentă	toate unitățile autorizate
Localuri cu o pondere minimă verificată de produse locale în achiziții	OMD (evidența etichetei); Primăria	necunoscut	cel puțin 50 în 2030; cel puțin 100 în 2034
Evenimente gastronomice în calendarul OMD	OMD	fără calendar	un festival de referință, cel puțin 100 de evenimente mici pe an și 52 de weekenduri „Poiana celebrează lumea”
Piațete de cartier active seara	Primăria	niciuna	cel puțin 5
Localuri în programul locuitorilor („Miercurea Brașovenilor”)	breasla	25 (toamna 2026)	program pe tot anul
Frecvența ieșirilor la masă ale brașovenilor, în centru și în cartiere	chestionarul pentru rezidenți	de stabilit la primul val	în creștere
Cheltuiala vizitatorilor pentru hrană în localuri	chestionarul pentru vizitatori	de stabilit la primul val	în creștere
Localuri, locuri la masă și angajați în alimentația publică (serie anuală)	observatorul destinației, din statistica municipală și registrul comerțului; studiul de impact economic al turismului (2028, 2031, 2034), pentru salariați	serie inexistentă	serie constituită din 2027
Durata medie a sejurului	INS	1,84 nopți	cel puțin 2,2 nopți

Sursa: secțiunile 2 și 4; nivelurile de referință sunt cele calculate în capitol, țintele sunt ale strategiei și se revizuiesc la evaluarea intermediară din 2030. [C]/[I]

Document consultare publică – draft

9. Surse şi trasabilitate

Documente ale proiectului. Ateliere: transcrierile atelierelor 01–05, 07, 08, 11 şi 12 şi ale sesiunii arhitecţilor şi urbaniştilor (sesiunea OAR, atelierul 13), notele manuscrise ale participanţilor la atelierele 01 şi 07, fişele de idei ale atelierelor 09 şi 10. Interviuri individuale: transcrierile celor 22 de interviuri (24 de subiecţi). Prelucrări ale consultării: matricea consolidată a temelor (interviuri şi ateliere), matricea de screening cu valenţă a interviurilor, raportul integrat al interviurilor şi analiza tematică dedicată a acestui capitol, în 20 de subteme gastronomice (Anexa A). Date secundare: raportul de analiză a destinaţiei; extrasele INS TEMPO pentru municipiul Braşov; datele platformelor de închiriere pe termen scurt pentru Braşov şi Poiana Braşov şi evaluarea discrepanţelor dintre anunţuri şi unităţile înregistrate; baza consolidată a recenziilor destinaţiei. Cercetarea naţională de referinţă: baza călătorilor, cu recodări, şi baza asocierilor spontane. Documentaţia de patrimoniu culinar: nouă documente despre identitatea culinară a Braşovului şi influenţele ei, despre specificul bucătăriei din Ţara Bârsei, lista de bucate specifice Ţării Bârsei, lista de delicatese şi meniul-prototip al bucatelor Braşovului, dulciurile de tradiţie imperială şi patru studii de caz (Streusel Kuchen, rabarbărul şi tarhonul, friptura de Braşov, biscuiţii Krumiri). Capitolele P5 şi C ale strategiei, pentru temele preluate şi pentru codurile la care se face trimitere.

Documente externe şi validarea faptelor. Institutul Naţional de Statistică (TEMPO Online); Primăria Municipiului Braşov, Ghidul de amplasare a teraselor în centrul istoric (2023); Codul muncii; Ordinul nr. 724/1082/360/2013 privind atestarea produselor tradiţionale; Ordinul nr. 394/2014 privind atestarea produselor alimentare obţinute conform reţetelor consacrate româneşti; Legea nr. 84/1998 privind mărcile şi indicaţiile geografice; cadrul european al schemelor de calitate şi al menţiunii *„produs montan”*; Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/640 privind novacul afumat din Ţara Bârsei; Reprezentanţa Comisiei Europene în România (produsele româneşti protejate); Centrul Regional de Informare al Naţiunilor Unite (Reţeaua Oraşelor Creative UNESCO, 2019); Institutul Internaţional de Gastronomie, Cultură, Arte şi Turism (Regiunile Gastronomice Europene; Tucson); Oficiul de turism al Sloveniei şi Guvernul Sloveniei; Institutul de planificare şi dezvoltare al Pragăi; Primăria Barcelonei; presa de referinţă (Digi24, G4Media, Profit.ro, Economedia, Romania Insider, Notes from Poland, Zile şi Nopţi, Arta Albă) pentru terase, taxa de oraş, iniţiativele breslei, Via Transilvanica, reţeaua UNESCO şi programele de viaţă de seară. Registrul verificărilor, cu gradul de încredere al fiecărei surse, este în Anexa C.

Propunerea managementului de proiect integrată în capitol, marcată [I]: micul dejun contractat ca regulă locală de autorizare a apartamentelor în regim hotelier (DG4-a). Celelalte propuneri marcate [I] sunt ale echipei de proiect; punerea lor în aplicare revine instituţiilor numite în secţiunile 5 şi 6.

Anexa A. Statistica tematică

Tabelul A1. Temele matricei consolidate care privesc gastronomia, cu sursele în care apar

Cod	Tema	Interviuri (subiecţi)	Ateliere	Sursele
A6	Gastronomia: bogăţie, produse locale, patrimoniu culinar urban documentabil	12 (14)	6	Subiecţii 3, 4, 5, 8, 9, 12, 13, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23; atelierele 01, 04, 05, 10, 11, 12

Document consultare publică — draft

Cod	Tema	Interviuri (subiecţi)	Ateliere	Sursele
A37	Piaţa de alimentaţie publică competitivă şi de calitate	0	2	atelierele 05, 11
B2	Banalizarea gastronomiei centrului	5 (6)	4	Subiecţii 5, 9, 19, 20, 22, 23; atelierele 03, 04, 05, 11
B23	Deficitul de mândrie şi de cunoaştere locală („nu ne iubim mâncarea")	8	2	Subiecţii 1, 5, 9, 10, 14, 21, 22, 23; atelierele 02, 12
B32	Preţurile nejustificate în alimentaţia publică	5	2	Subiecţii 1, 8, 16, 21, 22; atelierele 03, 04
B33	Restaurantele nu valorifică gastronomia locală; produsele locale nefolosite	5 (6)	2	Subiecţii 5, 9, 19, 20, 22, 23; atelierele 05, 11
B50	Calitatea serviciilor în scădere; dificultăţile de personal	0	2	atelierele 04, 05
B51	Fragilitatea antreprenoriatului din alimentaţia publică	0	2	atelierele 05, 12
B52	Lipsa cooperării între sub-sectoarele turismului	0	3	atelierele 05, 07, 10
C3	Produse locale în alimentaţia publică: mic dejun contractat, meniuri locale, stimulente fiscale, platformă a producătorilor	4 (5)	0	Subiecţii 5, 19, 20, 22, 23
C11	Gastronomie strategică: reţeaua UNESCO, carte-etalon, reţete certificate, studiul meniurilor, mâncare de stradă onestă, livezi	5	3	Subiecţii 1, 5, 9, 22, 23; atelierele 05, 11, 12
C45	Etichetă de calitate şi standarde de serviciu	0	3	atelierele 04, 12, 13
C8	Evenimente, inclusiv festivalul brânzei şi berea locală	14 (16)	12	Subiecţii 1, 3, 4, 5, 9, 11, 12, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24; toate atelierele
B38	Haosul comunicării vizuale a comerţului, inclusiv terasele	15 (17)	2	Subiecţii 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 24; atelierele 01, 10
C32	Regim vizual unitar, inclusiv standardizarea teraselor	12 (13)	3	Subiecţii 1, 6, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 24; atelierele 01, 07, 13
B5	Cazările nedeclarate	11 (13)	2	Subiecţii 1, 2, 3, 4, 7, 13, 15, 17, 19, 20, 21, 22, 23; atelierele 08, 13
C2	Reglementarea apartamentelor în regim hotelier	7 (9)	3	Subiecţii 1, 2, 3, 4, 13, 15, 19, 20, 21; atelierele 05, 08, 13
B15	Viaţa de seară inexistentă; regulile de linişte	7 (9)	9	Subiecţii 3, 4, 11, 12, 14, 19, 20, 21, 22; atelierele 01, 02, 03, 04, 05, 08, 11, 12, 13
C19	Program prelungit, zonă de divertisment, viaţă de seară	6 (8)	7	Subiecţii 3, 4, 11, 14, 19, 20, 21, 22; atelierele 01, 02, 03, 07, 08, 12, 13
C17	Rezidenţii: card de rezident, strategie pentru braşovean	6	8	Subiecţii 7, 11, 15, 18, 21, 24; atelierele 01, 02, 03, 07, 09, 11, 12, 13
C26	Taxe şi impozite diferenţiate pentru centru	5 (6)	0	Subiecţii 2, 7, 10, 17, 19, 20
C38	Dezvoltare policentrică: poli în afara centrului	0	6	atelierele 02, 03, 08, 11, 12, 13

Sursa: matricea consolidată a temelor şi matricea de screening cu valenţă. Unitatea de numărare pentru ateliere este atelierul; atelierul 13 este sesiunea arhitecţilor şi urbaniştilor (OAR). [C]

Tabelul A2. Subtemele analizei tematice dedicate

Cod	Subtema	Pasaje în interviuri	Interviuri (din 22)	Pasaje în ateliere	Ateliere (din 12)	Valenţa dominantă
G13	Prelungirea şederii, pachete, experienţe	82	19	68	11	propunere
G15	Locuitorii şi consumul în centru; oraşul viu seara	33	17	69	11	problemă
G02	Patrimoniul culinar urban şi multicultural	71	10	29	8	propunere, atu
G04	Raportul dintre calitate şi preţ; economia alimentaţiei publice	35	12	64	9	problemă
G18	Guvernanţa: cine face	54	18	40	8	propunere
G16	Vin, bere, cafenele, cofetării	45	17	47	10	atu, propunere
G19	Modele externe	57	16	31	9	propunere
G14	Percepţia turiştilor; reputaţia	31	14	53	10	problemă

Document consultare publică – draft

Cod	Subtema	Pasaje în interviuri	Interviuri (din 22)	Pasaje în ateliere	Ateliere (din 12)	Valenţa dominantă
G12	Standardizare, certificare, marcă	57	9	20	6	propunere
G03	Banalizarea gastronomică a centrului	34	10	36	8	problemă
G01	„Se mănâncă bine”; bogăţia ofertei	32	14	31	9	atu
G05	Produsele locale, Ţara Bârsei, lanţul scurt	41	12	19	9	propunere
G10	Gastronomia în Poiana Braşov	31	11	26	7	problemă
G09	Evenimentele gastronomice	35	8	21	8	propunere
G07	Terasele, ordinea vizuală, reglementarea	34	14	18	8	problemă, propunere
G08	Forţa de muncă, educaţia, antreprenoriatul	27	12	21	5	problemă, propunere
G11	Apartamentele în regim hotelier şi consumul; micul dejun	12	11	30	6	problemă
G06	Mâncarea de stradă onestă; localurile simple	24	11	17	5	propunere, problemă
G17	Gastronomia în cartiere; policentrism	18	7	14	7	propunere
G20	Altele (grătarul, deşeurile şi urşii, turismul de afaceri)	34	17	36	11	mixtă

Sursa: analiza tematică dedicată a interviurilor 01–22 şi a atelierelor 01–05 şi 07–13, în 20 de subteme gastronomice; un pasaj poate purta mai multe coduri. [C]

Tabelul A3. Pasajele gastronomice pe surse

Sursa	Pasaje	Atu	Problemă	Propunere	Centralitatea temei
Interviul 01 (Subiect 1)	15	1	5	9	secundară
Interviul 02 (Subiect 2)	7	5	1	1	incidentală
Interviul 03 (Subiecţii 3–4)	15	4	4	7	secundară
Interviul 04 (Subiect 5)	49	11	6	32	centrală
Interviul 05 (Subiect 6)	13	4	4	5	secundară
Interviul 06 (Subiect 7)	7	4	2	1	incidentală
Interviul 07 (Subiect 8)	8	2	4	2	secundară
Interviul 08 (Subiect 9)	14	7	1	6	secundară
Interviul 09 (Subiect 10)	12	4	3	5	secundară
Interviul 10 (Subiect 11)	9	1	4	4	secundară
Interviul 11 (Subiect 12)	16	5	6	5	secundară
Interviul 12 (Subiect 13)	5	1	2	2	secundară
Interviul 13 (Subiect 14)	22	6	6	10	secundară
Interviul 14 (Subiect 15)	1	1	0	0	incidentală
Interviul 15 (Subiect 16)	6	3	2	1	secundară
Interviul 16 (Subiect 17)	17	7	3	7	secundară
Interviul 17 (Subiect 18)	1	0	1	0	incidentală
Interviul 18 (Subiecţii 19–20)	25	5	8	12	secundară
Interviul 19 (Subiect 21)	11	5	4	2	incidentală
Interviul 20 (Subiect 22)	49	5	25	19	centrală
Interviul 21 (Subiect 23)	14	4	5	5	secundară
Interviul 22 (Subiect 24)	8	1	5	2	incidentală
Atelierul 01	20	9	6	5	secundară
Atelierul 02	22	6	14	2	incidentală
Atelierul 03	25	6	12	7	secundară
Atelierul 04	25	9	13	3	secundară
Atelierul 05	91	26	41	24	centrală
Atelierul 07	10	1	1	8	incidentală
Atelierul 08	19	5	7	7	secundară
Atelierul 09	0	-	-	-	absentă
Atelierul 10	5	1	2	2	incidentală
Atelierul 11	23	12	5	6	secundară
Atelierul 12	23	5	9	9	secundară
Atelierul 13 (sesiunea OAR)	32	2	16	14	secundară

Document consultare publică – draft

Sursa	Pasaje	Atu	Problemă	Propunere	Centralitatea temei
Total	**619**	**168**	**227**	**224**	-

Sursa: analiza tematică dedicată a capitolului. [C]

Tabelul A4. Perechile de subteme care apar cel mai des în aceleaşi pasaje

Pereche de subteme	Pasaje comune
G02 Patrimoniul culinar şi G12 Standardizare, certificare, marcă	37
G13 Prelungirea şederii şi G16 Vin, bere, cafenele, cofetării	29
G13 Prelungirea şederii şi G19 Modele externe	25
G02 Patrimoniul culinar şi G13 Prelungirea şederii	25
G15 Locuitorii şi oraşul viu şi G16 Vin, bere, cafenele, cofetării	24
G05 Produsele locale şi G13 Prelungirea şederii	20
G03 Banalizarea centrului şi G14 Percepţia turiştilor	19
G04 Preţul şi G14 Percepţia turiştilor	17
G07 Terasele şi G15 Locuitorii şi oraşul viu	17
G05 Produsele locale şi G12 Standardizare, certificare, marcă	17

Sursa: analiza tematică dedicată a capitolului. [C]

Anexa B. Inventarul intervenţiilor autorităţii publice

Prioritate 1: condiţionează restul; prioritate 2: intervenţie de bază a orizontului 2027–2031; prioritate 3: termen lung sau condiţionată de un scenariu.

Tabelul B1. Intervenţiile autorităţii publice în gastronomia destinaţiei, pe domenii

Nr.	Domeniu	Intervenţia	Cod	Responsabil	Orizont	Prioritate
1	Reguli	Aplicarea Ghidului de amplasare a teraselor: măsurare anuală, taxare după suprafaţa ocupată, eliminarea mobilierului cu elemente de marcă, a închiderilor şi a echipamentelor de preparare; publicarea ponderii teraselor conforme	DG3-a	Primăria; Poliţia Locală	2027	1
2	Reguli	Hotărârea privind zonele de seară, cu program prelungit după ora 22 şi consultarea riveranilor	DG3-c	Consiliul Local	2027–2028	2
3	Reguli	Regula locală de autorizare a apartamentelor în regim hotelier, cu micul dejun contractat, după verificarea juridică şi un pilot voluntar	DG4-a	Primăria; Consiliul Local; OMD	2027–2028	2
4	Reguli	Regulamentul mâncării de stradă oneste	DG3-d	Consiliul Local	2028	2
5	Reguli	Eliminarea tonetelor şi a comerţului ambulant neintegrat din centrul istoric	DG3-h	Primăria; Poliţia Locală	2027–2028	2
6	Reguli	Componenta gastronomică a Regulamentului staţiunii Poiana Braşov	DG1, DG2-g; P5 D5-a, D5-d	Consiliul Local, cu avizul consultativ al asociaţiei operatorilor	2027–2028	2
7	Reguli	Extinderea micului dejun contractat în Poiana Braşov, prin Regulamentul staţiunii	DG4-c; P5 D5-a, D5-c	Consiliul Local, cu avizul consultativ al asociaţiei operatorilor	2028–2029	3
8	Reguli	Regulile piaţetelor de cartier: program, curăţenie, licitaţia operatorilor	DG5-a	Primăria; Consiliul Local	2027	2
9	Fiscalitate	Fiscalitatea diferenţiată pentru spaţiile comerciale din centrul istoric	DG3-b	Consiliul Local	2027–2028	2
10	Fiscalitate	Reducerea taxelor locale pentru localurile cu produs local verificat	DG2-c	Consiliul Local; Direcţia Fiscală	2028	2
11	Stimulente	Chirii preferenţiale în spaţiile municipale pentru reperele cărţii-etalon, mâncarea de stradă onestă şi polii de calitate	DG3-d, DG5-c	Primăria	2028–2030	2
12	Stimulente	Acces prioritar la evenimentele oraşului, în condiţiile de taxare a domeniului public stabilite prin hotărârile Consiliului Local, şi spaţii de promovare pentru localurile cu etichetă şi pentru producători	DG2-c, DG6-f	Primăria; OMD	2028	3

Document consultare publică — draft

Nr.	Domeniu	Intervenția	Cod	Responsabil	Orizont	Prioritate
13	Spațiu public	Piața Brașovului: studiul de amplasament și de model; piața volantă de test	DG2-b, scenariul S6	Primăria	2027–2028	2
14	Spațiu public	Piața Brașovului: realizarea pieței și a halei gastronomice	DG2-b	Primăria; parteneri privați	2029–2032	3
15	Spațiu public	Amenajarea Poienii Honterus pentru festivaluri culinare și grătare	DG5-d	Primăria; Regia Pădurilor Kronstadt	2028–2030	3
16	Spațiu public	Piațetele de cartier, cu pilot în Piața Astra	DG5-a	Primăria	2027–2032	2
17	Spațiu public	Căsuțe pentru evenimente mici pe pietonală și în nucleele adiacente culoarului principal	DG3-g, DG6-c	Primăria; OMD	2027–2028	2
18	Spațiu public	Cetățuia: restaurare și funcțiune, cu restaurant de epocă și gastronomie pastorală	DG1-f	Primăria	2030–2034	3
19	Patrimoniu	Verificarea documentară a atestărilor pe care se sprijină reperele	DG1-d	OMD; muzeele; Universitatea Transilvania	2027	1
20	Patrimoniu	Marca colectivă a reperelor: stabilirea titularului și înregistrarea la OSIM	DG1-b, scenariul S4	OMD; breasla	2028–2030	2
21	Patrimoniu	Sprijin pentru atestări (produs tradițional, rețetă consacrată, „produs montan") și evaluarea unei cereri de IGP pentru brânza de burduf în coajă de brad	DG1-b, DG2-h	Consiliul Județean; Agenția Metropolitană; Direcția pentru Agricultură Județeană	2028–2031	2
22	Patrimoniu	Muzeul gastronomiei brașovene	DG1-f	Primăria; muzeele	2030–2034	3
23	Educație	Școlile de profil în structurile de lucru ale OMD	DG7-c	OMD	2027	2
24	Educație	Programele anuale de pregătire a personalului de primire, inclusiv a taximetriștilor	DG1-g, DG7-e	OMD; Primăria; școlile	2028	2
25	Educație	Studiul anual al suprapunerii meniurilor	DG3-f	OMD; Universitatea Transilvania	2027	2
26	Educație	Centrul de inovare culinară, cu amplasament posibil în extinderea CATTIA	DG7-g	Primăria	2029–2031	3
27	Evenimente	Calendarul gastronomic în calendarul unic al destinației	DG6; C DC6	OMD	2027	1
28	Evenimente	Studiul de fezabilitate al festivalului brânzei; scrisoarea de intenție către partenerii din Bergamo	DG6-a	OMD; Primăria; Consiliul Județean	2027	2
29	Evenimente	Dosarul de candidatură în Rețeaua Orașelor Creative UNESCO pe gastronomie	DG6-a	OMD; Primăria	2030–2032	3
30	Evenimente	Festivalul berii locale, pe teren public	DG6-b	OMD; Primăria; breasla	2027–2028	2
31	Evenimente	Târgul de Crăciun extins, cu selecția comercianților pe criterii de produs local	DG6-e	Primăria; OMD	2027	2
32	Evenimente	Zona de mâncare cu produs local la evenimentele mari ale orașului	DG6-f	OMD; Primăria	2028	2
33	Date	Statistica municipală a alimentației publice (localuri, locuri la masă, angajați, cifră de afaceri), ca serie a observatorului destinației, cu numărul salariaților preluat și din studiul de impact economic al turismului (2028, 2031, 2034)	secț. 8	Primăria; OMD	2027	1
34	Date	Itemii gastronomici din chestionarele pentru rezidenți și pentru vizitatori	secț. 8	OMD	2027	1
35	Date	Monitorizarea anuală a recenziilor culinare, cu raport public	secț. 8	OMD	2027	2
36	Date	Monitorizarea micului dejun contractat	DG4-d	OMD; Primăria	2028	3
37	Guvernanță	Mandatul OMD Brașov pentru gastronomia destinației, cu responsabil și buget	secț. 6.2	OMD; Primăria	2027	1
38	Guvernanță	Protocolul dintre Primărie, OMD și Breasla Cârciumarilor Brașoveni privind rolul consultativ al breslei	secț. 6.3, DG7-a	Primăria; OMD; breasla	2027	1
39	Finanțare	Cota din componenta de promovare a taxei de oraș pentru calendarul gastronomic și fondul breslei	DG7-f	Consiliul Local	2028	2
40	Guvernanță	Responsabilul vieții de seară	DG5-f	OMD; Primăria	2027	2

Document consultare publică — draft

Nr.	Domeniu	Intervenția	Cod	Responsabil	Orizont	Prioritate
41	Guvernanță	Parteneriatul pentru platforma producătorilor și pentru rutele metropolitane	DG2-a, DG2-f	Consiliul Județean; Agenția Metropolitană; Primăria	2027–2028	2
42	Guvernanță	Cardul de rezident și programul locuitorilor	DG5-g	Primăria; OMD; breasla	2028	2

Sursa: secțiunile 4, 5 și 6.

Anexa C. Registrul verificărilor factuale

Registrul consemnează faptele invocate în consultare și în documentele proiectului care au fost verificate din surse externe, cu gradul de încredere al sursei: CO (confirmat oficial: instituție publică, act normativ, organizator oficial), SS (sursă secundară, de regulă presă de referință, concordantă), NC (neconfirmat), și cu discrepanța față de declarațiile [D] ale stakeholderilor. Corecturile sunt aplicate în text; unde verificarea nu a fost posibilă, afirmația rămâne [D].

Tabelul C1. Faptele verificate, sursa și discrepanța față de declarațiile din consultare

Nr.	Fapt	Verificat (grad de încredere)	Sursă	Discrepanță față de [D]
1	Taxa de oraș: 7 + 5 lei pe turist și noapte	Adoptată de Consiliul Local la 22 decembrie 2025 (SS, concordant)	presă	Concordă
2	Ponderea Primăriei în OMD Brașov	45% din voturi (CO, documentele OMD)	OMD Brașov	Concordă
3	Novacul afumat din Țara Bârsei	Indicație geografică protejată, Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/640 (CO)	Uniunea Europeană; Profit.ro	Neinvocat în consultare și în documentația de patrimoniu; context nou
4	Bergamo, „unul din orașele care dă Oscarul la brânză” (Subiect 5)	Bergamo este oraș creativ UNESCO al gastronomiei din 2019 (SS); a găzduit World Cheese Awards în 2019 (SS)	UNRIC; Visit Bergamo	Nuanțat: orașul a găzduit competiția în 2019, nu este un juriu permanent
5	„Din cele 20 de brânzeturi italiene recunoscute la nivel european, nouă sunt din Bergamo” (Subiect 5)	Nouă brânzeturi DOP în provincia Bergamo, dintr-un total italian de circa 50 (SS)	Visit Bergamo	Corectat: circa 50, nu 20
6	Orașele românești din Rețeaua Orașelor Creative UNESCO	Cluj-Napoca (film, 2021), Iași (literatură, 2023), Bistrița (arhitectură, 2025); niciun oraș al gastronomiei (SS)	Romania Insider	Context pentru DG6-a
7	Tucson, model invocat de Subiectul 5	Primul oraș al gastronomiei din SUA în rețeaua UNESCO, 2015 (SS)	IGCAT	Concordă
8	Sibiu, reper gastronomic recunoscut	Regiune Gastronomică Europeană în 2019 (SS)	IGCAT	Context pentru controversa „capitală sau etalon”
9	Slovenia, model de gastronomie de destinație	Regiune Gastronomică Europeană 2021; gastronomia între produsele principale ale strategiei 2017–2021; eticheta „Gostilna Slovenija”, cu criterii de produs local (CO)	Oficiul de turism al Sloveniei; Guvernul Sloveniei	Context nou, folosit în DG2-c și DG7-b
10	Biscuiții Krumiri, Casale Monferrato	Creați în 1878 (SS); protecțiile invocate în documentație (De.Co., marcă istorică) neconfirmate (NC)	Wikipedia	Documentația dă și anul 1787; corectat la 1878
11	Streusel Kuchen, atestat în 1556 sau 1558 prin darurile trimise domnului Țării Românești	Niciun izvor identificat (NC); presa notează că istoricii nu au documentat episodul (SS)	Arta Albă	Rămâne [D], prezentat ca tradiție orală
12	Relansarea Streusel Kuchen	1 decembrie 2025, paisprezece localuri, după prezentarea la Zilele Ospitalității (SS)	Arta Albă	Concordă cu documentația (paisprezece interpretări)
13	„Miercurea Brașovenilor”	Program al Breslei Cârciumarilor Brașoveni, 7 octombrie – 16 decembrie 2026, 15% reducere pentru locuitori; breasla este membru al OMD (SS)	Zile și Nopți	Context nou, ulterior consultării

Document consultare publică draft

Nr.	Fapt	Verificat (grad de încredere)	Sursă	Discrepanță față de [D]
14	Breslele brutarilor, covrigarilor și franzelarilor „la 1700", cu turn de întreținut	Niciun izvor identificat în timpul verificării (NC)	-	Rămâne [D]
15	Rabarbărul cultivat la Brașov „de pe la 1830–1840"	Niciun izvor identificat (NC)	-	Rămâne [D]
16	Marțea cu plăcinte, obicei burghez de secol XIX	Niciun izvor identificat în timpul verificării (NC)	-	Rămâne [D]
17	Repausul săptămânal de 48 de ore; „singura țară din Uniunea Europeană"	Codul muncii, art. 137: 48 de ore consecutive, de regulă sâmbăta și duminica, cu posibilitatea altor zile și a cumulării (CO); exclusivitatea în UE neconfirmată (NC)	Codul muncii	Regula concordă; „singura" rămâne [D]
18	Salariul minim „a crescut de 8 ori" de la începutul unei afaceri	Dependent de anul de referință; nu a fost verificat (NC)	-	Rămâne [D]
19	„9 din 10 businessuri în HoReCa" se închid	Niciun studiu identificat (NC)	-	Rămâne [D]
20	50% sau 74% din deciziile de cumpărare bazate pe preț	Niciun studiu identificat (NC)	-	Rămâne [D]
21	„85% din ofertă e cu pizza și paste"; „90%" din oferta generică	Nicio măsurare a ofertei; recenziile nu sunt reprezentative pentru structura ofertei (NC)	-	Rămâne [D]; studiul meniurilor (DG3-f)
22	„Peste 8.000 de ciorbe" în promovarea externă a României	Nicio sursă identificată (NC)	-	Rămâne [D]
23	Oktoberfestul de la Brașov organizat pe teren privat	Neverificat (NC)	-	Rămâne [D]
24	Festivalurile locale ale căpșunilor și ale plăcintelor	Neverificate (NC)	-	Rămân [D]
25	Oferta orașului Bergamo, „acum 6 ani", privind premiul pentru brânză	Neverificată (NC)	-	Rămâne [D]
26	Cetățuia ca restaurant de clasă în perioada comunistă	Neverificat (NC)	-	Rămâne [D]
27	Ocuparea teraselor din centrul istoric	5.106 mp ocupați față de 3.289 mp închiriați în 2022, +55% (CO)	Ghidul de amplasare a teraselor	Concordă cu descrierea „haosului" din interviuri
28	Locurile la terase și regulile din 2023	Circa 4.000 de locuri; sezonul 2023 deschis cu noul regulament (SS)	Digi24; G4Media	Context
29	„Prague Tables and Chairs", model al Ghidului teraselor	Program al institutului de planificare al Pragăi (CO)	IPR Praha	Concordă
30	„Primarul de noapte", model invocat de conducerea OMD	Cracovia, iulie 2024, după Amsterdam, Toulouse, Florența, Praga (SS)	Notes from Poland	Concordă
31	Cantinele de tip bar cu lapte din Cracovia, model al cantinei comuniste	Instituție existentă la Cracovia (SS)	In Your Pocket	Concordă
32	Piața Boqueria, model al pieței Brașovului	Piață municipală a Barcelonei (CO)	Primăria Barcelonei	Concordă
33	Via Transilvanica	Traseu pedestru de interes național (SS)	Economedia	Concordă
34	Programul teraselor din centru până la ora 22, stabilit prin hotărâre a Consiliului Local („10:00 HCL")	Neverificat; afirmația a fost contestată în aceeași sesiune, cu precizarea că programul ar fi fost extins (NC)	-	Rămâne [D]; de verificat în hotărârile Consiliului Local înaintea măsurii DG3-c
35	Instrumentele de protecție și atestare disponibile	Ordinul nr. 724/1082/360/2013; Ordinul nr. 394/2014; mențiunea „produs montan"; marca colectivă (Legea nr. 84/1998) (CO)	acte normative	Neinvocate în consultare; context nou

Sursa: verificările echipei de proiect din sursele indicate.

Document consultare publică — draft

Anexa D. Inventarul preparatelor din documentaţia de patrimoniu culinar

Atribuirea de comunitate sau de origine este cea a documentelor; *„neatribuit”* înseamnă că documentul listează preparatul fără a-i indica originea. Datările din coloana a doua sunt ale documentelor şi nu au fost verificate, cu excepţiile consemnate în Anexa C. Codurile documentelor: 01 identitatea culinară a Braşovului şi influenţele ei; 02 specificul bucătăriei din Ţara Bârsei; 03 lista de bucate specifice Ţării Bârsei; 04 meniul-prototip al bucatelor Braşovului şi lista de delicatese; 05 dulciurile de tradiţie imperială; 06 studiul de caz Streusel Kuchen; 07 studiul de caz rabarbăr şi tarhon; 08 studiul de caz friptura de Braşov; 09 studiul de caz Krumiri.

Tabelul D1. Preparatele, produsele şi băuturile din documentaţia de patrimoniu culinar

Preparat	Comunitate sau origine, după documente	Tip	Documente
Plăcinte mocăneşti, cu refrec (brânză de burduf, untură de gâscă)	pastoral, românesc	gustare	01 02 03 04
Brânză de burduf; platou de brânzeturi de oaie (caş, burduf, caşcaval, telemea, caş afumat)	pastoral	produs	01 02 03 04
Scovergi cu brânză şi mărar sau cu varză; scoverzi de Lăsatul Secului (Şchei)	pastoral; creştin-ritual	gustare	01 02 03 04 05
Pogăci cu jumări şi piper sau cu caşcaval	neatribuit (nume maghiar)	gustare	02 03 04
Sărăţele cu chimen	neatribuit	gustare	01 02 03 04
Tarte sau pâine cu pastă de jumări	neatribuit	gustare	01 02 03 04
Bulete cu brânză	neatribuit	gustare	02 03 04
Pesmet de Braşov	neatribuit (nume local)	produs	02 03 04
Bundaşkenyer (pâine în ou)	maghiar	gustare	01 02 03 04
Prune murate (cu migdale)	neatribuit	gustare, salată	01 02 03 04
Salată de sfeclă roşie cu chimen şi hrean ras	neatribuit	salată	01 02 03 04
Salată de varză de Stupini cu lămâie şi zahăr	local (Stupini)	salată	04
Salată de castraveţi	pastoral (garnitură)	salată	01 02
Salată de vinete cu ceapă	otoman-balcanic	salată	01 02
Pâine cu lebăr şi ceapă roşie; lebăr, tobă, cârnat de porc, ruladă de iepure	săsesc, rural	produs	01
Cotoroage cu piper şi mujdei	neatribuit	gustare	01
Batog de peşte afumat	neatribuit	gustare	01
Crochete braşovene	neatribuit (nume local)	gustare	01
Pâine de casă cu cartofi	rural, agrar	produs	01 02
Franzela braşoveană; covrigii braşoveni	urban, săsesc, al breslelor	produs	01 02
Gogoşi, croampăne, plăcinte cu gem, zahăr sau caşcaval; gogoşi de Fărşang	rural, săsesc; creştin	produs	01 05
Turtă dulce (Lebkuchen)	săsesc	produs	01 02
Mititei; zacuscă; măsline greceşti şi turceşti	urban, balcanic-oriental	gustare	02
Ciorbă de cartofi cu afumătură şi tarhon	transilvănean; marker tarhon	supă	01 02 03 04 07
Ciorbă de fasole boabe cu tarhon (şi în pâine)	marker tarhon	supă	01 02 03 04 07
Ciorbă de orez cu afumătură şi tarhon	marker tarhon	supă	02 03 04 07
Ciorbă de miel cu tarhon	pastoral; marker tarhon	supă	01 02 03 04 07
Ciorbă de porc sau de afumătură cu smântână şi tarhon	marker tarhon	supă	07
Ciorbă de salată cu ou şi slănină	neatribuit	supă	01 02 03 04
Broc cu usturoi (de post)	creştin	supă	01 02 03 04

Document consultare publică — draft

Preparat	Comunitate sau origine, după documente	Tip	Documente
Supă de chimen cu crutoane	neatribuit	supă	01 02 03 04
Supă de vită cu şofran şi tăiţei	neatribuit	supă	01 02 03 04
Rasol de vită cu sos de ruzinci sau de afine şi salată de hrean	neatribuit	fel principal	01 02
Ciorbă cu borş	balcanic	supă	02
Bulz cu brânză de burduf (pe grătar)	pastoral	fel principal	01 02 03 04
Mămăligă cu brânză la cuptor, cu salată de castraveţi	pastoral	fel principal	01 02 03 04
Pancov cu maţe de miel (ciuperci murate, gogoşari)	pastoral	fel principal	02 03 04
Friptură de miel la cuptor cu cartofi şi cimbru	pastoral	fel principal	01 02 03 04
Tocană de oaie la ceaun; tocana transilvăneană	pastoral; transilvănean	fel principal	01 02 03 04 08
Berbecuţ la proţap cu legume; coaste de berbecuţ	pastoral, festiv	fel principal	01 02 03 04
Pastramă de oaie (cu vin)	pastoral	fel principal	02 03 04
Spanac piure cu pulpă de miel	neatribuit	fel principal	02 03 04
Ruladă din muşchi şi carne de miel	neatribuit	fel principal	01
Clătite braşovene pane cu carne şi sos roşu	urban, al vechiului burg; preparat-reper al restaurantelor	fel principal	01 02 03 04
Clătite braşovene cu brânză, vanilie şi stafide sau cu brânză de burduf	neatribuit	desert, fel principal	02
Sarmale de post cu varză murată şi stafide fierte în vin	creştin (post)	fel principal	01 02 03 04
Sarmale albe cu carne de porc şi afumătură, cu cimbru	maghiar (după documentul 01)	fel principal	01 02
Sarmale cu foi de viţă; chiftele; pilaf; ghiveci; musaca de vită cu vinete	otoman-balcanic	fel principal	01 02
Drob	creştin	fel principal	01 02
Tocană de porc cu cartofi	neatribuit	fel principal	02 03 04
Friptură de porc la tavă cu piure şi sos brun	neatribuit	fel principal	01
Friptură de vită la cuptor	săsesc	fel principal	01
Fleică de vită cu sos de vin sau de coacăze	neatribuit	fel principal	01
Cârnaţi de casă afumaţi cu fenicul şi varză călită	neatribuit	fel principal	02 03 04
Ciolan afumat şi iahnie de fasole	neatribuit	fel principal	02 03 04
Limbă de vacă cu măsline (şi găluşte)	austriac, săsesc	fel principal	01 02 03 04
Şniţel vienez de vită; şniţel de porc sau de pui cu piure	vienez, austriac	fel principal	01 02 03 04
Gulaş de vită cu cartofi	maghiar	fel principal	01 02 03 04
Friptura măruntă de Braşov (Brassói aprópecsenye)	maghiar (numele); origine disputată	fel principal	01 02 03 04 08
Rizzi-bizzi (orez cu mazăre)	italian, secolul al XIX-lea	fel principal	01 02
Talmeş-balmeş	austriac (după documentul 02)	fel principal	02
Streusel Kuchen cu mac sau cu miere (variante cu mere, prune, ruzinci, rabarbăr)	săsesc; atestare declarată pentru 1556 sau 1558, neconfirmată	desert	01 02 03 04 06
Hencleș (Hancklich) cu smântână şi brânză de vaci	săsesc, agrar	desert	02 03 04
Cuib de viespi cu mac	neatribuit	desert	02 03 04
Cozonac cu mac	neatribuit	desert	02 03 04
Melci cu mac sau cu vanilie; ştrudel	vienez	desert	01
Bienenstich (prăjitură cu miere)	săsesc	desert	01
Kürtőskalács; Baumstriezel („kurtoş săsesc”)	maghiar; săsesc	desert	01
Curmale braşovene	neatribuit (nume local)	desert	02 03 04
Prăjitură cu griş	neatribuit	desert	02 03 04
Papanaşi fierţi	neatribuit	desert	01 02 03 04
Plăcintă cu mere	neatribuit	desert	02 03 04
Gomboţi cu prune	neatribuit	desert	01 02 03 04

Document consultare publică – draft

Preparat	Comunitate sau origine, după documente	Tip	Documente
Clătite cu gem de măceşe sau de fructe de pădure; clătitele de carnaval	creştin-ritual; italian	desert	01 02 03 04 05
Plăcintă cu rabarbăr; tartă cu rabarbăr	marker rabarbăr	desert	01 02 03 04 07
Gem de rabarbăr	marker rabarbăr	produs	02 07
Dulceaţă de petale de trandafir	neatribuit	produs	02 03 04
Gem de fragi cu must de ruzinci; gem de măceşe	neatribuit; maghiar	produs	01 02
Plăcintă cu lapte gros	pastoral	desert	01
Orez cu lapte (cu cireşe); şerbet; baclava	otoman-balcanic	desert	01 02
Colivă; măcinici	creştin	desert	01 02
Işler	vienez, imperial	desert	01 02 03 04 05
Linzer	austriac	desert	01 02 03 04 05
Biscuiţi şprițaţi; Krumiri	italian (Casale Monferrato, 1878)	desert	01 02 03 04 05 09
Tort Doboş	maghiar, imperial (Budapesta)	desert	01 02 03 04 05
Tort Sacher	vienez, imperial	desert	01 02 03 04
Cremşnit	urban, burghez („prăjitura de duminică")	desert	01 02 03 04 05
Zserbo (Greta Garbo)	maghiar	desert	01 02 03 04
Kaiserschmarrn (şmarn împărătesc)	austriac, imperial	desert	01 02
Prăjitura Esterházy; cornuleţe Kossuth; ecler; turnedo Rossini	maghiar; urban	desert, fel principal	01 02
Crampampuli (flambat la masă)	transilvănean, austriac	băutură	01 02 03 04
Rozoliu (lichior de trandafiri)	italian	băutură	01 02 03 04
Afinată	neatribuit	băutură	01 02 03 04
Lichior de ouă, de mentă, de portocale	austriac; de casă	băutură	01 02 03 04
Vin de ruzinci; vin de agrişe	maghiar; săsesc	băutură	01 02 03 04
Pălincă de prune sau de mere; ţuică de prune	maghiar; săsesc	băutură	01 02 03 04
Cafea vieneză; Kapuziner; cacao; ciocolată caldă	vienez	băutură	01 02 03 04
Cafea Maria Theresia cu frişcă şi lichior de portocale	austriac	băutură	01 02 03 04
Şpriţ; Schnaps; limoncello	austriac; italian	băutură	01 02
Compot de rabarbăr	marker rabarbăr	băutură	01 02 03 04 07
Compot de mere fierte în vin cu mirodenii	neatribuit	băutură	02 03 04
Limonadă cu frunze de verbină; zară; vin roşu şi alb	neatribuit; pastoral	băutură	01
Lichior de mastic; cafea; ceai	otoman	băutură	01 02
Tarhon: oţet cu tarhon, tarhon murat, sosuri cu tarhon pentru fripturi	marker aromatic (grădinile săseşti şi maghiare, gospodăriile româneşti)	produs	01 02 07

Sursa: documentaţia de patrimoniu culinar pusă la dispoziţia proiectului (nouă documente). [D]

Document consultare publică – draft

III.5. Cultura (C)

Cultura - liantul locuitorilor şi motiv de vizită: patrimoniu, identităţi, instituţii şi evenimente în dezvoltarea locală prin turism

Capitol tematic · Politica 5 din Raportul final, secţiunea 3.5

Cheie de lectură

Capitolul este conceput să funcţioneze în două regimuri de lectură. În primul, este o secţiune a Raportului final al Strategiei 2027–2034, care dă conţinut cultural priorităţilor P2 (centrul istoric coordonat vizual), P4 (centrul expoziţional şi de afaceri), P5 (Poiana Braşov) şi P7 (un oraş viu) şi direcţiilor de susţinere S1 (prelungirea şederii), S2 (calendarul de evenimente), S3 (OMD ca liant), S4 (informarea integrată) şi S5 (identitatea fără kitsch). În al doilea, este un document extractibil, care poate fi citit şi folosit de sine stătător de OMD Braşov, de Primăria Municipiului Braşov, de Consiliul Judeţean, de instituţiile culturale şi de operatorii culturali independenţi. Pentru al doilea regim, capitolul îşi poartă propriul diagnostic, propria metodologie şi propriile surse.

Premisa capitolului este cea a întregii strategii: o strategie de dezvoltare locală prin turism, nu de promovare turistică a culturii. Cultura este tratată întâi ca liant al locuitorilor - al braşovenilor, înainte de a fi motiv de vizită - şi abia apoi ca produs. Ea este luată în sens larg: patrimoniul construit şi straturile lui arhitecturale, inclusiv cel comunist şi industrial; patrimoniul viu (Junii, Şcheiul, comunităţile); muzeele şi instituţiile; evenimentele, de la rock şi jazz la comedie, film şi tradiţii; viaţa culturală cotidiană şi de seară; cultura în cartiere, în Poiana Braşov şi în zona metropolitană. Capitolul tratează, în acelaşi sens larg, şi contrariul culturii - kitsch-ul, bâlciul, decorul fără poveste, pentru că absenţa lor este, în consultare, la fel de des cerută ca prezenţa culturii. Locuitorul rămâne principiul transversal al strategiei, nu o prioritate separată.

Convenţia de marcaje: **[C]** date confirmate în baze de date sau în documente oficiale; **[E]** estimări ale echipei; **[I]** interpretări sau propuneri ale echipei de proiect; **[D]** declaraţii ale stakeholderilor, redate ca atare. Citatele din interviuri sunt atribuite prin numărul subiectului (convenţia seriei: 22 de interviuri, 24 de subiecţi); citatele din consultările de grup sunt atribuite exclusiv atelierului, fără identificarea vorbitorului (singura excepţie: intervenţiile instituţionale ale conducerii OMD Braşov, atribuite *„organizaţia de management al destinaţiei”*); intervenţiile echipei de proiect sunt atribuite *„moderatorului”*. Niciun nume de persoană nu apare în text; localurile, hotelurile şi firmele private nu sunt numite, iar calificativele dure clasate ca pasaje sensibile în raportul integrat al interviurilor sunt redate ca tendinţă generală, nu prin citat.

Trei alte capitole ale strategiei au tratat teme care ating cultura şi sunt doar referite aici. Capitolul G a preluat breslele de panificaţie, Marţea cu plăcinte în componenta ei alimentară, zonele de seară pentru terase (DG3-c), piaţetele de cartier (DG5-a), memoria recentă ca produs culinar (DG5-e), responsabilul vieţii de seară (DG5-f), festivalul brânzei şi linia Reţelei Oraşelor Creative UNESCO (DG6-a), recurenţa mică (DG6-c), Târgul de Crăciun (DG6-e) şi fondul cultural al breslei (DG7-f); capitolul P5, *„zona zero”* a Poienii cu regulamentul său anti-kitsch (D2-b1), *„Poiana celebrează lumea”* (D3-n), Târgul de Crăciun din staţiune (D3-d) şi componenta staţiunii în calendarul unic al destinaţiei; capitolul P3, Tâmpa conservată şi accesibilă gradat (D2), cu interpretarea Cetăţii

Document consultare publică – draft

Braşovia (D2-e), regula scării pentru evenimentele în natură (scenariul S4) şi calendarul naturii, integrat în calendarul unic al destinaţiei (D7-a). Capitolul de faţă preia conducerea pe patrimoniul construit şi viu, muzee şi instituţii, naraţiune şi mediere, guvernanţa calendarului şi evenimentul-emblemă, linia de patrimoniu imaterial a Junilor, conţinutul cultural al serii şi al cartierelor, finanţarea culturii, educaţia şi universitatea, zona metropolitană culturală, centenarul aviatic 2027, Sala Polivalentă ca infrastructură culturală şi candidatura Braşovului la titlul de Capitală Europeană a Culturii 2034.

Rezumat executiv

1. **Cultura, în sens larg, este tema cu cea mai largă convergenţă a întregii consultări după gastronomie.** Evenimentele sunt propuse în toate cele 12 consultări de grup şi în 14 din cele 22 de interviuri, patrimoniul construit este atu pentru 19 interviuri şi 11 ateliere, agenda culturală integrată apare în 10 ateliere din 12, iar kitsch-ul şi dezordinea vizuală a centrului sunt denunţate în aproape trei sferturi dintre interviuri [C]. Nouă din zece teme culturale ale grilei interviurilor sunt confirmate şi în ateliere. Operatorii, muzeografii, hotelierii, arhitecţii, tinerii din cartiere şi administraţia vorbesc despre acelaşi lucru cu vocabular diferit.

2. **Cererea există, dar este latentă şi consumă exteriorul.** La nivel naţional, turismul de evenimente este practicat regulat de 25,9% dintre călătorii români şi cel puţin ocazional de 46,1%; cultura şi istoria sunt criteriu explicit de alegere pentru 7–10%, iar *„obiectivele turistice”* pentru 28–29%. Braşovul este destinaţia cea mai atractivă din ţară (86,8%), cu Sibiul drept concurent direct pe registrul cultural. Vizitatorii au văzut decorul - Piaţa Sfatului 84,2%, Biserica Neagră 83,9%, Cetăţuia 73,1%, dar 45,3% nu au intrat în niciun muzeu şi doar 19,6% au participat la cel puţin unul dintre cele două festivaluri braşovene testate [C].

3. **Imaginea spontană este cea a unui oraş-decor medieval cu un monument-emblemă.** Jumătate dintre călători (50,4%) asociază spontan Braşovul cu ceva cultural, dar aproape exclusiv prin trei repere de exterior: Biserica Neagră (20,5%), centrul şi Piaţa Sfatului (16,9%), *„istorie, medieval, vechi”* (16,2%). Muzeele apar la 1,3%, festivalurile la 2,8%, Şcheiul la 1,1%, Junii la 0,1%, *„Kronstadt”* la niciun respondent; singurul eveniment cu nume în imaginarul naţional, Cerbul de Aur, şi-a ţinut ultima ediţie în 2019 [C]. Cercetarea doctorală asupra geografiei simbolice a oraşului găseşte aceeaşi imagine la locuitori: o hartă mentală dominată de *„centrul frumos”*, în care oraşul este descris prin moştenire şi prin cadrul natural [C].

4. **Experienţa consumată confirmă paradoxul: ce este bun nu este văzut, ce este văzut nu este povestit.** În cele 47.525 de recenzii, muzeele sunt categoria cea mai bine evaluată (4,69; 8,0% negative), dar cea mai puţin frecventată; monumentele au 4,31, divertismentul şi viaţa de noapte 4,09. Cetăţuia (3,51, închisă), Strada Sforii (3,64, graffiti), Biserica Neagră pe Tripadvisor (3,91, taxa) şi Centrul de Informare Turistică (2,70) sunt punctele slabe ale patrimoniului. Vocabularul recenziilor despre patrimoniu este material în 32,7% dintre cazuri şi interpretativ în 5,5%; *„poveste”* sau *„legendă”* apar în 0,8% - *„piatră, nu poveste”*. Eticheta *„Dracula”* costă un tur 0,60 puncte de rating, în timp ce turnurile de patrimoniu săsesc cu poveste ating 4,91 [C].

5. **Diagnosticul stakeholderilor are patru straturi convergente.** Patrimoniul construit este bogat (circa 363 de monumente, 51 de grupă A), dar degradat *„în profunzime”*, cu turnurile şi

Document consultare publică – draft

bastioanele închise, cu Cetăţuia în şantier şi cu straturile arhitecturale - de la gotic la Oraşul Stalin - neinterpretate. Centrul istoric a devenit decor: depopularea este confirmată oficial, braşovenii îl evită, iar norma de imagine (Ghidul de terase din 2023, Legea 185/2013) există, dar nu se aplică - terasele ocupau în 2022 cu 55% mai mult decât închiriau. Istoria recentă - industrializarea, 1987, patrimoniul industrial - este *„istoria despre care nu vorbim”*. Muzeele funcţionează *„în cămăruţe”*, fără un spaţiu expoziţional de 2.000 mp, fără cooperare şi fără contorizare la nivel de destinaţie [C/D].

6. **Junii Braşovului sunt singurul patrimoniu viu de rang naţional al oraşului - şi sunt invizibili în afara Şcheiului.** Atestaţi documentar la 26 martie 1728, cu şapte cete şi - după purtătorul lor - peste 24 de activităţi pe an [D], Junii nu figurează în Registrul naţional al patrimoniului cultural imaterial (inventarul elementelor vii publicat de Institutul Naţional al Patrimoniului) şi nu au dosar UNESCO, iar tricentenarul cade în 2028, în primii ani ai strategiei [C]. Şcheiul este vizitat de 49% dintre vizitatori şi numit spontan de 1,1%; purtătorii săi de patrimoniu nu sunt consultaţi. Propunerea managementului de proiect - o Săptămână a Junilor în care fiecare ceată petrece o zi într-un cartier, cu demonstraţii, ateliere, costume şi muzică, fără procesiune, Coborârea din Duminica Tomii rămânând unicul moment procesional, în centru - este consemnată împreună cu corectivul purtătorului (*„Am scoate şi obiceiul din Şchei, ar fi diferit”*) şi cu reconcilierea posibilă: prezentare şi transmitere în cartiere, ritualul intact în Şchei, decizia la Uniunea Junilor din Şcheii Braşovului şi Braşovul Vechi [I].

7. **Identităţile sunt plurale, iar poziţionarea este o decizie.** Consultarea produce nouă *„gramatici”* identitare - libertatea (1688, 1848, 1987), târgul, multiculturalitatea, ştaiful urban, Civilizaţia Muntelui, oraşul tiparului, poarta de est, limesul, un deficit comun de cunoaştere a propriei istorii (*„a fost ştearsă istoria între timp. Dar culmea este că legendele le ştiu”*) şi un *„al treilea cuvânt”* absent după Dracula şi Transilvania [D]. Capitolul preia decizia managementului de proiect: Braşovul este târgul modern de graniţă, cultura în sens larg a întâlnirii - nu cultura *„grea”* a Sibiului, nu festivalul-vârf al Clujului, cu identităţile plurale ca sub-mărci pentru micro-comunităţi şi cu Dracula *„creativ, pe lista de atracţii, nu emblemă”*, comunicat diferenţiat pentru străini şi pentru români [I].

8. **Finanţarea şi guvernanţa culturii s-au retras în acelaşi timp.** Ghidul cultural al Primăriei a scăzut de la 6 milioane lei în 2024 la zero în 2025 şi la 1 milion în 2026 (659.396 lei acordaţi efectiv); Consiliul Judeţean a trecut de la 2 milioane lei în 2025 la zero pentru operatorii culturali în 2026; festivalurile cu tradiţie au fost amânate sau au funcţionat în pierdere [C]. Strategia culturală a municipiului pentru 2015–2030, elaborată odată cu candidatura la titlul de Capitală Europeană a Culturii 2021, nu are o evaluare a implementării sau o actualizare identificate; falia dintre Primărie şi Consiliul Judeţean traversează tutela muzeelor, iar OMD Braşov a fost fondat fără instituţii culturale, fără operatori culturali şi fără educaţie. Sala Polivalentă (11.211 locuri, termen iunie 2027) nu are încă un rol cultural definit [C].

9. **Evenimentele sunt multe, dar fără calendar, fără cadenţă şi fără emblemă.** Rockstadt Extreme Fest, singurul eveniment de amploare care aduce turişti din afara oraşului, s-a mutat la Ghimbav din 2026; Massif este în discontinuitate, Săptămâna Comediei a fost reprogramată, Dracula Film Festival trăieşte cu un buget simbolic, Oktoberfest este contestat ca eveniment *„al Braşovului”* [C/D]. *„Oraş mort după ora 22”* este formulat în 9 din 12 ateliere, cartierele nu au

Document consultare publică – draft

centre, iar fereastra de extrasezon în care evenimentele ar avea efect maxim este martie–aprilie (indice de sezonalitate 79–83), în timp ce iarna este deja sezon (25,8% din înnoptări) [C].

10. **Viziunea 2034 şi nouă direcţii strategice (DC1–DC9).** În 2034, braşoveanul iese în oraş pentru cultură, Junii sunt în Registrul naţional şi au dosar UNESCO depus, centrul se citeşte pe straturi şi fără kitsch, muzeele au spaţiu şi bilet comun, destinaţia are un calendar unic şi un eveniment-emblemă propriu, oraşul este viu seara în zone definite, cartierele au centre culturale, străinul pleacă cu o poveste despre târgul de graniţă, nu doar cu o fotografie, iar Braşovul poartă titlul de Capitală Europeană a Culturii, cu un program pregătit din 2027 şi conceput să rămână al oraşului şi în cazul în care juriul ar alege alt oraş. Direcţiile: DC1 Junii şi Şcheiul - patrimoniu viu cu statut şi purtători; DC2 patrimoniul construit lizibil - straturi, fortificaţii, memorie industrială; DC3 centrul istoric fără kitsch - ordine vizuală şi oraş locuit; DC4 muzee şi instituţii care produc poveste şi evenimente; DC5 naraţiunea şi medierea - oraşul poveştilor; DC6 evenimente şi calendar - o autoritate de calendar şi un eveniment-emblemă; DC7 oraş viu seara şi cultură în cartiere; DC8 oameni, finanţare, guvernanţă; DC9 candidatura Braşovului la titlul de Capitală Europeană a Culturii 2034.

11. **Principiul transversal al strategiei se aplică integral: locuitorul primul.** Cultura se evaluează după cât de des ies braşovenii pentru ea şi după câţi locuitori mai are centrul; o cultură pe care localnicii nu o consumă nu poate fi vândută vizitatorilor, iar un centru fără locuitori este decor, oricât de restaurat. Indicatorii propuşi (bază 2025–2026 → ţintă 2034) includ: Junii în asocierile spontane de la 0,1% la cel puţin 2% şi Şcheiul la 4%; ponderea vizitatorilor fără niciun muzeu sub 35%; vocabularul interpretativ al recenziilor de la 5,5% la 12%; ratingul monumentelor de la 4,31 la 4,55 şi al vieţii de noapte de la 4,09 la 4,40; cel puţin 12 evenimente recurente cu 40% din zilele de eveniment în extrasezon; finanţarea culturii independente de cel puţin 30 lei pe locuitor pe an, fără sesiuni anulate; durata sejurului spre 2,2 nopţi (ţinta S1); dosarul de candidatură la titlul de Capitală Europeană a Culturii depus în 2028, după actualizarea strategiei culturale a municipiului.

12. **Pentru şapte alegeri strategice, capitolul formulează opţiunea recomandată (secţiunea 6).** Evenimentul-emblemă: festivalul internaţional al brânzei şi al tradiţiei pastorale, comun cu capitolul G (DG6-a), cu tricentenarul Junilor din 2028 ca an aniversar al calendarului. Cetăţuia după 2027: funcţiune mixtă, cu restaurant de epocă şi loc de promovare a gastronomiei pastorale şi cu interpretare istorică documentată, deschise publicului. Săptămâna Junilor: varianta hibridă, cu ritualul intact în Şchei şi cu prezentarea pe cartiere în afara Săptămânii Luminate, stabilită împreună cu Uniunea Junilor. Statutul temei: capitol tematic transversal, cu mandatul OMD Braşov pentru cultură ca funcţie de destinaţie. Instrumentul anti-kitsch pentru centrul istoric: parcul cultural ca cadru şi stimulentele ca motor, cu regim vizual şi fiscal, fără selecţia comerţului privat. Spaţiul expoziţional de 2.000 mp: halele Rulmentul, cu condiţia clarificării proprietăţii, în legătură cu prioritatea P4. Forma candidaturii la titlul de Capitală Europeană a Culturii: municipiul, inclusiv Poiana Braşov, ca titular, cu zona metropolitană şi Ţara Bârsei ca teritoriu al programului, fără o candidatură comună cu alte oraşe.

Document consultare publică – draft

13. **Anul 2034, care încheie perioada strategiei, este anul în care, potrivit propunerii Comisiei Europene, România va găzdui din nou titlul de Capitală Europeană a Culturii.** Propunerea din 10 septembrie 2026, aflată în procedura legislativă, atribuie anul 2034 României şi Croaţiei, iar Ministerul Culturii a anunţat depunerea primelor candidaturi în toamna lui 2028 şi anunţarea finalistelor în 2029 [C]. Braşovul a candidat pentru titlul din 2021 cu dosarul *„Europa Corona”* şi nu a intrat pe lista scurtă: juriul a apreciat strategia culturală pe termen lung, dar a găsit un program sprijinit pe activităţi existente, o producţie artistică contemporană slabă, o dimensiune europeană tratată separat de programul local, îndoieli asupra capacităţii de a livra şi procese de consultare şi de decizie neclare [C]. Cercetarea doctorală asupra geografiei simbolice a oraşului adaugă motive locale: un dosar pregătit în zece luni, un concept depus fără dezbatere publică şi un capital simbolic neconsolidat, cu o colaborare slabă între autorităţi şi societatea civilă [C]. Capitolul recomandă candidatura (DC9): hotărârea Consiliului Local în 2027; strategia culturală a municipiului, aprobată în 2015, evaluată şi actualizată înaintea depunerii; echipa candidaturii în structura publică de management cultural, cu un director artistic selectat prin concurs; municipiul, inclusiv Poiana Braşov, ca titular, cu zona metropolitană şi Ţara Bârsei ca teritoriu al programului (scenariul S7). Programul pregătit pentru candidatură continuă oricare ar fi decizia juriului [I].

Legătura cu Raportul final. Capitolul corespunde Politicii 5, „Cultura şi oraşul viu”, din Raportul final al strategiei (secţiunea 3.5).

Convenţia de coduri: în raport, direcţiile capitolelor P3 şi P5 primesc prefixul capitolului (P3·D1, P5·D1), iar scenariile capitolelor apar ca P3·Sc1, P5·Sc1, G·Sc1, C·Sc1 şi P1–P2·Sc1, pentru a nu se confunda cu politicile orizontale S1–S6; codurile DMC, DG, DC, P4 şi P6 rămân neschimbate. Pentru capitolul de faţă, direcţiile DC1–DC9 şi măsurile lor îşi păstrează codurile, scenariile S1–S7 din secţiunea 6 apar în raport ca C·Sc1–C·Sc7, iar codul DC6-f este retras şi rămâne nefolosit.

Obiectivele de dezvoltare servite de direcţii: DC1, OD2.3 (un oraş policentric şi viu) şi OD4.1 (satisfacţie şi recomandare); DC2, OD4.1; DC3, OD3.2 (un centru istoric locuibil); DC4, OD4.1 şi OD2.1 (cerere mai echilibrată între sezon şi extrasezon şi în zilele lucrătoare); DC5, OD4.3 (servicii de calitate şi oameni pregătiţi); DC6, OD2.1; DC7, OD2.3, OD3.3 (beneficii vizibile pentru locuitori) şi OD3.1 (acceptarea turismului de către locuitori); DC8, OD5.1 (OMD cu mandat, resurse şi parteneri) şi OD4.3; DC9, OD5.1 şi OD2.1.

Măsurile-cheie şi indicatorii capitolului sunt preluaţi în fişa Politicii 5 din raport şi în Anexa 1, planul de implementare.

Dezbatere publică – draft

1. Raţionamentul unui capitol distinct

1.1. De ce cultura are nevoie de un capitol propriu

Patru argumente justifică tratarea culturii într-un capitol propriu, şi nu ca paragraf în capitolele despre centrul istoric, evenimente sau brand.

Primul este **argumentul evidenţei**. Cultura, în sensul larg definit mai sus, este tema cu cea mai largă convergenţă din întreaga consultare a Etapei I. Evenimentele (tema C8 a grilei de referinţă)

sunt singura propunere formulată substanţial în toate cele 12 consultări de grup şi în 14 din cele 22 de interviuri (16 din 24 de subiecţi), la egalitate cu mobilitatea în fruntea propunerilor; patrimoniul construit (A3) este al doilea atu al destinaţiei după natură, numit de 21 din 24 de subiecţi şi confirmat în 11 din 12 ateliere; agenda culturală şi informarea integrată (C43), temă apărută abia în ateliere, revine în 10 din 12; guvernanţa deficitară (B19), problema numărul unu a grilei, apare la 17 subiecţi şi în 10 ateliere, iar OMD ca liant (C22) la 13 subiecţi şi în toate atelierele. Dezordinea centrului - kitsch, tonete, haosul firmelor şi al teraselor - este atinsă de 16 din cele 22 de interviuri (73%), iar comunicarea vizuală a comerţului este, ex aequo cu guvernanţa, problema cel mai des numită de subiecţi (17 din 24). Din cele 148 de teme ale matricei consolidate, 93 au cel puţin un cod cultural, iar 22 dintre cele 30 de teme culturale noi au apărut în atelierele instituţiilor culturale şi al antreprenorilor culturali, unde ponderea temelor culturale atinge 89,6% şi, respectiv, 82,7%; în atelierul locuitorilor din Şchei ajunge la 85,0%, iar în cel al locuitorilor din alte cartiere la 80,0%. Managerul de proiect a aşezat *„cultura în sens extins”* între cele cinci priorităţi analitice ale raportului consolidat al Etapei I, alături de identitatea locului, comunicarea diferenţiată, gastronomie şi Poiana Braşov [C].

Al doilea este **argumentul decalajului**. Cercetarea naţională de referinţă măsoară o cerere largă şi latentă pentru evenimente - un sfert dintre călătorii români (25,9%) practică turismul de evenimente regulat şi aproape jumătate (46,1%) ocazional - şi o imagine a Braşovului în care cultura este prezentă, dar goală de conţinut: jumătate dintre călătorii care formulează o asociere spontană (50,4%) leagă oraşul de ceva cultural, însă aproape exclusiv prin trei repere de exterior - Biserica Neagră (20,5%), centrul şi Piaţa Sfatului (16,9%), *„istorie / medieval”* (16,2%), în timp ce muzeele adună 1,3%, festivalurile 2,8%, Şcheiul 1,1%, Junii 0,1% şi Kronstadt nicio menţiune. Imaginea naţională este, în formula fişei de analiză, cea a unui *„oraş-decor medieval cu un monument-emblemă, nu un oraş de cultură”*. În acelaşi timp, muzeele sunt categoria de experienţă cel mai bine evaluată din cele 47.525 de recenzii ale bazei proiectului (4,69, cu 8,0% recenzii negative), dar 45,3% dintre vizitatorii Braşovului nu au intrat în niciunul, iar vocabularul recenziilor despre patrimoniu este în proporţie de 32,7% material şi de doar 5,5% interpretativ. O resursă recunoscută, bine evaluată şi neconsumată este, prin definiţie, obiect de strategie [C].

Al treilea este **argumentul dezvoltării locale**, care dă capitolului premisa sa. Dintre toate componentele destinaţiei, cultura este cea care produce, înainte de orice venit, coeziune: ea este ceea ce îi leagă pe locuitorii unui oraş *„amalgam”*, cum îl descriu respondenţii, şi ceea ce îi poate readuce în centrul pe care l-au părăsit. Retragerea braşovenilor din centrul istoric este documentată în consultare - rezidenţii iritaţi şi evitarea centrului în weekend apar la 8 subiecţi şi în 4 ateliere; organizaţia de management al destinaţiei vorbea, în atelierul mediului academic, despre *„cetăţeni asediaţi în propria cetate”* - şi este confirmată oficial de Ghidul de amplasare a teraselor al Primăriei, care consemnează că activitatea localurilor *„a făcut insuportabilă locuirea în anumite spaţii”* şi că presiunea *„i-a determinat pe mulţi locuitori să se mute”*[230]. Cultura este, în plus, domeniul în care autonomia locală este deplină:

> *„la educaţie e mai greu pentru un oraş să se delimiteze de restul ţării, dar la cultură nu. La cultură nu ne împiedică nimeni”* (Subiect 24)

[230]Primăria Municipiului Braşov, ABMEE, BAAB, „Ghid de amplasare a teraselor comerciale sezoniere în zona centrului istoric Braşov” (proiect Horizon 2020 HUB-IN, 2023), norme de aplicare ale HCL 123/2009 republicată.

Document consultare publică – draft

Moderatorul a formulat miza în atelierul mediului academic: un oraș care nu este viu cultural nu este atractiv nici măcar pentru localnici [D/I].

Al patrulea este **argumentul identitar**. Capitolul identitar al strategiei lucrează cu *„identități"* la plural - fluide, adresate micro-comunităților - și cu două ancore istorice: Brașovul ca cel mai mare târg al Transilvaniei și condiția de graniță, cea mai estică poartă de intrare în Occident, la intersecția lumilor. Consultarea produce exact acest repertoriu, nu o identitate unică: raportul integrat al interviurilor inventariază nouă *„gramatici"* identitare cu purtători distincți - libertatea, comuniunea și târgul, ștaiful, conduita săsească, standardul și natura, identitatea fluidă a *„Civilizației Muntelui"*, orașul tiparului și al muzicii, poarta de est a imperiului și limesul. Toate vocile converg însă asupra unui diagnostic: brașovenii nu-și cunosc istoria, *„a fost ștearsă istoria între timp. Dar culmea este că legendele le știu"* (Subiect 21). Iar singurul patrimoniu viu de rang național al orașului, obiceiul Junilor din Șcheii Brașovului, atestat la 26 martie 1728 și aflat la doi ani de tricentenar, nu este înscris în Registrul național al patrimoniului cultural imaterial și nu are dosar UNESCO[231][232]. Fără un capitol care să le trateze împreună, patrimoniul, identitățile și povestea rămân, cum sunt astăzi, trei lucruri despre care se vorbește separat [C/I].

1.2. Premisa: cultura în sens larg și criteriile de evaluare

Capitolul adoptă explicit perspectiva dezvoltării locale: turismul nu este scopul, ci mijlocul. Cultura nu este, din această perspectivă, un inventar de monumente și de spectacole, ci sistemul prin care o comunitate își cunoaște, își întreține și își povestește locul - ziduri și case, dar și obiceiuri, instituții, evenimente, meserii, memorie, inclusiv memoria incomodă a secolului al XX-lea. Sensul larg este impus de consultarea însăși: aceiași respondenți care vorbesc despre Biserica Neagră vorbesc, în aceeași frază, despre termopane, despre tonete, despre ora 22 și despre cartierele fără centru. A trata cultura fără contrariul ei ar însemna a reține doar jumătate din diagnostic [I].

Din perspectiva dezvoltării locale, cultura este evaluată după cinci criterii, care revin în direcțiile strategice din secțiunea 4. Primul este **coeziunea**: dacă oferta culturală a orașului îi leagă pe brașoveni între ei și de locul lor, dacă îi readuce în centru și dacă le dă cartierelor un centru al lor; principiul transversal al strategiei - locuitorul primul - se aplică aici în forma cea mai directă. Al doilea este **identitatea fără kitsch**: dacă patrimoniul, evenimentele și comerțul exprimă locul sau îl banalizează, și dacă povestea spusă vizitatorului este adevărată. Al treilea este **retenția valorii și prelungirea ședерii**: dacă cultura dă vizitatorului un motiv pentru a doua și a treia noapte, în locul sejurului de 1,84 nopți (calculul pe seriile INS; 1,87–1,90 după recalculul propriu pe TEMPO), și dacă valoarea produsă rămâne la instituțiile, operatorii și meseriașii locali. Al patrulea este **sezonalitatea**: dacă calendarul cultural umple fereastra reală de extrasezon a orașului - martie și

[231]Primăria Municipiului Brașov, „Junii Brașovului" (atestare 26 martie 1728, cele șapte cete, programul Săptămânii Luminate): https://www.brasovcity.ro/junii-brasovului ; https://zilesinopti.ro/?p=359618 ; https://zilesinopti.ro/2025/04/19/junii-brasovului/

[232]Institutul Național al Patrimoniului - Inventarul elementelor vii de patrimoniu cultural imaterial: https://patrimoniu.ro/ro/patrimoniu-imaterial/articles/elemente-de-patrimoniu-cultural-imaterial-din-rom-nia ; Registrul național al patrimoniului cultural imaterial: https://patrimoniu.ro/ro/patrimoniu-imaterial/articles/registrul-na-ional-al-patrimoniului-cultural-imaterial ; Repertoriul național de patrimoniu cultural imaterial, vol. I (CIMEC, 2009), p. 76; elementele României pe Lista Reprezentativă UNESCO: https://patrimoniu.ro/ro/patrimoniu-imaterial/articles/elemente-din-rom-nia--nscrise-pe-lista-reprezentativ--unesco-a-patrimoniului-cultural-imaterial-al-umanit--ii ; UNESCO, decizia 20.COM 7.B.38 (cobza): https://ich.unesco.org/en/decisions/20.COM/7.B.38

Document consultare publică – draft

aprilie, apoi noiembrie - sau se adaugă vârfului de august. Al cincilea este **accesul și policentrismul**: dacă cultura este disponibilă seara, în cartiere, în Poiana și în zona metropolitană, și nu doar între orele 10 și 22 pe culoarul Republicii–Piața Sfatului [I].

Poziționarea culturală a destinației a fost stabilită de managementul de proiect și este preluată ca premisă, nu rediscutată: Brașovul nu intră în competiție nici cu Sibiul, pe cultura *„grea”*, instituțională, nici cu Clujul, pe festivalul-vârf; se poziționează pe cultura în sens larg a târgului modern și pe condiția de graniță, tratate împreună. Capitolul verifică această poziționare prin diagnostic (secțiunea 2) și o traduce în viziune, principii și direcții (secțiunile 3 și 4).

1.3. Surse, metodă, limite

Capitolul integrează cinci straturi de surse, fiecare cu propria unitate de analiză.

(a) Interviurile individuale - 22 de interviuri cu 24 de subiecți, realizate în 2026 de managerul de proiect, citite integral prin fișe de extragere tematică și prin raportul lor integrat. Unitatea de numărare este subiectul (pentru teme) și pasajul (pentru intensitate); frecvențele oficiale sunt cele ale grilei de analiză tematică pe valență (100 de teme × 24 de subiecți, criteriul *„discutat substanțial”*).

(b) Consultările de grup - cele 12 ateliere ale Etapei I (22 iunie – 16 iulie 2026), sesiunea de grup cu membri ai Ordinului Arhitecților din România, Filiala Brașov, notele manuscrise ale participanților la atelierele 01 și 07, documentele de idei ale consultărilor 09 (locuitori din Șchei) și 10 (mediul de afaceri), fără transcript, și memo-ul observatorului echipei pentru consultările 02, 07 și 08. Unitatea de numărare este atelierul, nu vorbitorul; frecvențele oficiale sunt cele ale matricei consolidate interviuri × ateliere (148 de teme × 12 ateliere, sesiunea OAR fiind codificată ca atelierul 13).

(c) Recenziile online - baza consolidată a proiectului, 47.525 de recenzii Booking (23.000), Google Maps (17.097) și Tripadvisor (7.428), publicate între ianuarie 2023 și iulie 2026, pentru 385 de unități din Brașov și Poiana Brașov, dintre care 48 de obiective culturale publice identificabile, cu 3.117 recenzii. Analiza reia prelucrările raportul de analiză a destinației - inclusiv lectura *„nucleului perceptual”* pe 1.352 de recenzii de obiective - și le extinde cu o analiză lexicală proprie, multilingvă, pe familii de termeni (istorie, medieval, poveste, Dracula, Transilvania, săsesc, muzeu, festival, noapte, plictisitor, kitsch). Avertismentul metodologic rămâne cel al aceluiași raport: distribuția recenziilor reflectă vizibilitatea digitală a listărilor, nu structura cererii.

(d) Cercetarea națională de referință - valul de referință al strategiei (ciclul de referință 2022–2025), cu baza călătorilor români și cu subeșantionul vizitatorilor Brașovului din ultimii cinci ani; metodologia, eșantionul și ponderarea sunt prezentate în raportul cercetării naționale, document distinct al strategiei. Asocierile spontane și răspunsurile deschise (*„ce lipsește”*, *„ce vă place”*, criteriile de alegere) au fost recodate lexical din textul brut.

(e) Documentele de context și validarea externă - raportul de analiză a destinației (date INS și platforme online), seriile INS TEMPO pentru municipiu (sosiri lunare 2024–2026, înnoptări

Document consultare publică – draft

2021–2025)[233], Ghidul de amplasare a teraselor al Primăriei (HUB-IN, 2023), planul de mobilitate HINGE[234], documentația de patrimoniu culinar a Muzeului de Etnografie[235], cercetarea asupra tradiției aviatice, capitolele G, P5 și P3 ale strategiei, teza de doctorat a Lorenei (Oprica) Aldea despre geografia simbolică a Brașovului, bazată pe o anchetă în rândul locuitorilor, pe interviuri de profunzime cu lideri de opinie și pe analiza imaginii online a orașului[236], documentele oficiale ale competiției pentru titlul de Capitală Europeană a Culturii 2034, raportul juriului pentru titlul din 2021[237] și o fișă de validare externă a faptelor citate în consultare, întocmită din surse oficiale (Primăria Municipiului Brașov, Institutul Național al Patrimoniului, INS, rapoartele instituțiilor culturale) și de autoritate.

Codificarea s-a făcut cu o listă de coduri de 20 de subteme culturale (Tabelul 1), aplicat uniform tuturor fișelor de extragere, cu valență obligatorie pentru fiecare pasaj: A (atu/potențial), B (problemă/risc), C (propunere). Un pasaj poate purta mai multe coduri. Rezultatele sunt citite împreună cu grila de referință a proiectului și cu matricea consolidată, care numără mai restrictiv și rămân instrumentele oficiale ale Raportului final; lista de coduri servește organizării materialului, nu înlocuirii grilei. Convenția de citare a cifrelor tematice este *„X din 24 de subiecți / Y din 22 de interviuri / Z din 12 ateliere”*; aceste cifre sunt coduri binare agregate ale echipei de codificare, nu date de teren.

Limite. Nu există în Brașov o bază de date a evenimentelor (număr, participanți, bugete, finanțatori, locații); inventarul din secțiunea 2.5.10 și din Anexa B a fost reconstituit din surse publice și rămâne incomplet. Nu există o statistică oficială a vizitatorilor muzeelor din municipiu: seria INS este județeană și dominată de Castelul Bran, iar rapoartele instituțiilor sunt disponibile doar pentru două muzee[238][239]. Strategia culturală a municipiului pentru 2015–2030, elaborată odată cu candidatura la titlul de Capitală Europeană a Culturii 2021, a fost aprobată prin HCL nr. 478/2015 și este invocată în ghidurile de finanțare culturală ale Primăriei din 2022 și 2023[240];

Document consultare publică – draft

[233]Institutul Național de Statistică, TEMPO Online - matricele TUR104H (sosiri), TUR105E (înnoptări) și TUR101C (capacitate), municipiul Brașov: http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/
[234]Consiliul Județean Brașov (cu Civitta), „Planul Strategic de Acțiune HINGE” (proiect Interreg), decembrie 2023.
[235]Stănescu, A. (Muzeul de Etnografie Brașov), documentația de patrimoniu culinar: „Mâncarea de Brașov - identitate și influențe culinare”; „Specific local și identitate în bucătăria din Țara Bârsei”; studiile de caz Streussel Kuchen, rabarbăr și tarhon, friptura de Brașov, Krumiri și Casale Monferrato.
[236]Geografia simbolică a Brașovului - anchetă în rândul locuitorilor, interviuri de profunzime și analiza imaginii online: Aldea, L. (Oprica) (2020), „(re)Construcția identitară a Brașovului. Geografia simbolică a orașului”, teză de doctorat, SNSPA, cap. III; Oprica, L. (2020), „Brașov, City of Lost Candidacies. Case Study”, Bulletin of the Transilvania University of Brașov, seria VII, 13(62): https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.3.14 ; Oprica, L. (2020), „The Symbolic Geography of Brașov in the Online Environment”, același buletin, 13(62): https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.2.10
[237]Capitala Europeană a Culturii - propunerea Comisiei Europene pentru anii 2034–2047, COM(2026) 455: https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12840-2026-INIT/en/pdf ; raportul juriului de preselecție pentru titlul din 2021 în România (ianuarie 2016): https://beta.timisoara2023.eu/document/view/151/ecoc-2021-romania_en.pdf
[238]Direcția Județeană de Statistică Brașov, Anuarul statistic, cap. 8 „Cultură, sport”: https://brasov.insse.ro/wp-content/uploads/2025/04/CAPITOLUL-08-Cultura-Sport.pdf ; seria „Muzee și colecții publice 1990–2023”: https://brasov.insse.ro/wp-content/uploads/2025/05/02.Muzee-si-colectii-publice-1990-2023.pdf
[239]Instituțiile culturale și tutela lor - Primăria Municipiului Brașov: https://www.brasovcity.ro/primaria/servicii-publice ; Muzeul Județean de Istorie: https://www.brasovistorie.ro/ ; Muzeul de Etnografie: https://www.etnobrasov.ro/ ; Muzeul de Artă, raport de activitate 2024: https://www.muzeulartabv.ro/assets/pdf/rapoarte%20anuale%20de%20activitate/raport-de-activitate-2024-final-24.02.pdf ; Muzeul „Casa Mureșenilor”, raport de activitate 2025: https://muzeulmuresenilor.ro/wp-content/uploads/2026/03/Raport-de-activitate-2025.pdf ; Biblioteca Județeană „George Barițiu”: https://www.bjbv.ro/ ; Noaptea Muzeelor 2026: https://agerpres.ro/documentare/2026/05/23/23-mai---noaptea-muzeelor-2026-editia-a-22-a--1559143
[240]„Strategia Culturală a Municipiului Brașov 2015–2030”, aprobată prin HCL nr. 478/2015 și invocată în ghidurile de finanțare culturală ale Primăriei Municipiului Brașov din 2022 și 2023: https://www.brasovcity.ro/file-zone/proiecte/hotarare/PC2022/4.%20Ghid%20finantare%20cultura%202022.pdf ; https://www.brasovcity.ro/file-zone/proiecte/hotarare/CU2023/5.%20Ghid%20finantare%20nerambursabila%20din%20bugetul%20local.pdf

sinteza ei este publicată pe site-ul Primăriei[241], dar nu au fost identificate nici o evaluare a implementării, nici o actualizare. Strategia se sprijină pe un studiu de consum şi practici culturale realizat în 2015 de Institutul Naţional pentru Cercetare şi Formare Culturală, la comanda Primăriei şi a Agenţiei Metropolitane pentru Dezvoltare Durabilă[242], primul barometru al consumului cultural din oraş[243]; o serie ulterioară nu a fost identificată, iar *„Agenda culturală”* invocată în consultare nu a putut fi regăsită, link-urile de pe site-ul AMB fiind inactive. Seria finanţării publice locale a culturii independente a fost reconstituită din presă, pe baza cifrelor din bugetele publice[244]. Afirmaţiile cantitative ale respondenţilor (plafoane ISU de 15–20 de persoane în muzee, *„2 milioane de intrări”* la Bran, bugete de festival) sunt redate ca declaraţii [D], nu ca date.

Tabelul 1. Lista de coduri a subtemelor culturale (K01–K20)

Cod	Subtemă
K01	Patrimoniul construit: centrul istoric, fortificaţiile, faţadele, straturile arhitecturale, Cetăţuia
K02	Istoria recentă şi patrimoniul industrial: Oraşul Stalin, platformele industriale, 1987, cinematografele
K03	Muzeele şi instituţiile culturale: spaţii, personal, cooperare, poziţia în produs
K04	Patrimoniul viu: Junii, Şcheiul, comunităţile, breslele, obiceiurile
K05	Evenimente, festivaluri, calendar, cadenţă, eveniment-emblemă
K06	Kitsch, banalizare, dezordine vizuală, „decor”, suveniruri
K07	Dracula şi Bran: ancoră, registru, comunicare diferenţiată
K08	Identitate şi naraţiune identitară: târg, graniţă, libertate, multiculturalitate, deficitul de cunoaştere
K09	Oraşul viu seara; cultura tânără; viaţa culturală cotidiană
K10	Antreprenoriat cultural, sectorul independent, educaţie artistică, universitate
K11	Cultura în cartiere; locuitorii; policentrism
K12	Cultura în Poiana Braşov şi în zona metropolitană
K13	Naraţiune şi mediere: ghizi, interpretare, informare, poveste
K14	Repere de comparaţie şi modele externe
K15	Guvernanţă şi finanţare a culturii
K16	Patrimoniul religios: biserici, culte, pelerinaj
K17	Natura ca peisaj cultural: Tâmpa, Pietrele lui Solomon, parcurile istorice
K18	Patrimoniul culinar (tratat în capitolul G; aici doar referit)
K19	Percepţie şi date: imaginea, recenziile, cererea, statistica
K20	Altele: sezonalitate, durata sejurului, turismul de afaceri, tradiţia aviatică

Sursa: protocolul de extragere al capitolului, aplicat celor 57 de fişe de extragere ale proiectului.

Document consultare publică — draft

[241] „Strategia pentru Cultură a Municipiului Braşov 2015–2030. Sinteză”, publicată pe site-ul Primăriei Municipiului Braşov: https://www.brasovcity.ro/file-zone/financiar/program-investitii/cultura/2019/Strategie%20pentru%20cultura.pdf

[242] Studiul de consum şi practici culturale în rândul populaţiei municipiului Braşov şi a zonei metropolitane, realizat în 2015 de Institutul Naţional pentru Cercetare şi Formare Culturală, prezentat în sinteza strategiei pentru cultură, cap. 2: https://www.brasovcity.ro/file-zone/financiar/program-investitii/cultura/2019/Strategie%20pentru%20cultura.pdf

[243] Primul barometru al consumului cultural din Braşov, 2015: Aldea, L. (Oprica) (2020), „(re)Construcţia identitară a Braşovului. Geografia simbolică a oraşului”, teză de doctorat, SNSPA, p. 96 şi 170; articolul autoarei despre candidaturile pierdute ale oraşului: https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.3.14

[244] Finanţarea culturii independente - Ghidul cultural al Primăriei Municipiului Braşov (2024: 6 milioane lei; 2025: sesiune anulată; 2026: 1 milion lei, 659.396 lei acordaţi) şi Consiliul Judeţean Braşov (2025: 2 milioane lei; 2026: 0): https://www.g4media.ro/primaria-si-consiliul-judetean-brasov-lasa-cultura-independenta-fara-nicio-finantare-publica-locala-in-2026-acuza-consortiul-cultural-corona.html ; https://zilesinopti.ro/2026/06/02/brasovul-cultural-intre-entuziasm-si-promisiuni-de-sprijin/ ; https://www.monitorulexpres.ro/2026/07/07/finantare-tardiva-pentru-proiectele-culturale-independente-de-la-brasov/ ; https://bizbrasov.ro/2026/09/30/finantari-proiecte-culturale-brasov-festiv/

2. Diagnostic

2.1. Cultura în cererea națională: cerere latentă, consum de exterior

Cercetarea națională de referință măsoară cultura în cinci locuri: ca formă de turism practicată, ca criteriu de alegere a unei destinații, ca atractivitate comparată a Brașovului și a destinațiilor alternative, ca vizitare și notorietate a 25 de obiective și experiențe brașovene și ca lipsă sau preferință declarată de cei care au vizitat orașul. Toate cifrele de mai jos provin din cercetarea națională de referință [C].

Turismul de evenimente este răspândit la toate categoriile de călători, fără să formeze un segment aparte. Întrebați ce forme de turism preferă în mini-vacanțe și concedii, 25,9% dintre călătorii români declară că practică turismul *„de evenimente (sportiv, cultural, muzical etc.)"* regulat și 46,1% *„doar ocazional"*; doar 27,9% nu îl practică deloc. Turismul religios este practicat regulat de 22,9% și ocazional de 38,8%. Bateria nu conține un item *„turism cultural"* distinct - cultura apare doar în paranteza itemului *„de evenimente"*, ceea ce este o limită metodologică de reținut: practica culturală propriu-zisă (muzee, monumente, orașe istorice) nu a fost măsurată separat. Interesul pentru evenimente este stabil pe toate sub-populațiile (între 22% și 33% practică regulată) și cel mai ridicat la vizitatorii frecvenți ai Brașovului (32,9% dintre cei care vin de mai multe ori pe an), la cei care călătoresc cu prietenii (31,1%) și la tinerii de 18–29 de ani (34,4%); printre vizitatorii Brașovului din ultimii cinci ani, practica regulată este de 27,7%, cea ocazională de 47,1%. Cifra de *„48% cerere latentă"* vehiculată în proiect provine din valul anterior al cercetării și este confirmată de valul de referință la 46–47% [C].

Tabelul 2. Formele de turism practicate de călătorii români și de vizitatorii Brașovului (%)

Forma de turism	Bază	Practică regulată	Doar ocazional	Deloc	Regulat sau ocazional
Litoral	total	74,9	17,1	8,0	92,0
Balnear	total	54,2	31,8	14,0	86,0
Ecoturism	total	44,3	34,1	21,6	78,4
Montan	total	42,6	30,7	26,7	73,3
Rural / agroturism	total	41,0	39,8	19,2	80,8
Gastronomic	total	37,5	35,0	27,5	72,5
Cumpărături	total	31,0	39,0	29,9	70,1
Road trip	total	28,8	25,7	45,5	54,5
De evenimente (sportiv, cultural, muzical etc.)	total	25,9	46,1	27,9	72,1
De evenimente	vizitatori ai Brașovului	27,7	47,1	25,2	74,8
Religios	total	22,9	38,8	38,3	61,7
Religios	vizitatori ai Brașovului	24,9	39,9	35,3	64,7
Aventură	total	20,6	23,6	55,8	44,2
Cicloturism	total	10,6	16,5	72,8	27,2

Sursa: cercetarea națională de referință, baza călătorilor români și vizitatorii Brașovului.

Cultura este un criteriu minoritar de alegere, dar *„obiectivele turistice"* sunt vehiculul ei. Întrebați, deschis, după ce criterii - altele decât banii - aleg o destinație, 7,7% dintre călători numesc cultura sau istoria (7,2% în codificarea livrată cu baza, 7,6% în recodarea lexicală); adunând toate familiile culturale explicite (cultură și istorie, muzee și castele, arhitectură și centru istoric, evenimente), se ajunge la 9,9%, iar criteriul cultural explicit urcă la 12,6% la tinerii de 18–29 de ani și la 11,7% la cei cu studii superioare. În schimb, *„obiectivele turistice"*, *„atracțiile"*, *„ce e*

Document consultare publică_draft

de vizitat" sunt numite de 29,2% (28,5% codificat, 27,7% lexical) şi sunt al doilea criteriu după natură şi peisaj (33,6%). Simetric, *„lipsa obiectivelor"* este motiv de respingere a unei destinaţii pentru 5,9%. Cultura nu aduce, aşadar, singură turistul român, dar este conţinutul a ceea ce el numeşte *„obiective"*; pentru Braşov, întrebarea este dacă aceste obiective au, dincolo de ziduri, o poveste [C].

Braşovul este destinaţia cea mai atractivă din ţară, iar Sibiul este destinaţia alternativă cea mai apropiată pe cultură. Pe o listă de 15 destinaţii, Braşovul are atractivitatea percepută cea mai ridicată (86,8–86,9% *„foarte atractivă"* sau *„atractivă"*; 35,5% *„foarte atractivă"*), înaintea Sibiului (81,3–81,4%; 26,0%), a Deltei Dunării (79,2%), a Carpaţilor (77,7%) şi a satelor, cetăţilor săseşti şi bisericilor fortificate (77,5%); Clujul are 67,2%, Oradea 66,7%, Iaşiul 64,7%. Diferenţa se vede mai ales la vizitare: 33,9% dintre călători vin la Braşov cel puţin anual, faţă de 20,1% la Sibiu şi 22,0% la Cluj; doar 10,2% nu au fost niciodată la Braşov, faţă de 16,6% la Sibiu şi 30,7% la satele şi cetăţile săseşti - hinterlandul cultural al Braşovului are cel mai mare decalaj dintre atractivitate şi vizitare din toată lista (60,9 puncte procentuale). Raportul de analiză a destinaţiei numeşte Sibiul *„concurent direct pe turismul urban-cultural din Transilvania"* şi Clujul *„concurent pe city-break şi evenimente"*, cu o sezonalitate inversă celei braşovene [C].

Decorul este vizitat; instituţiile, nu. Bateria celor 25 de obiective şi experienţe testate la vizitatorii Braşovului (Tabelul 3) arată o ierarhie netă: Poiana Braşov (88,5%), Piaţa Sfatului (84,2%), Biserica Neagră (83,9%), Cetăţuia (73,1% - deşi închisă publicului, cu o scurtă excepţie în septembrie 2023[245]), Tâmpa (72,3%) şi Strada Sforii (63,2%) formează nucleul; fortificaţiile şi Şcheiul urmează la jumătate (Turnul Negru 55,5%, cartierul Şchei 49,4%, Poarta Şchei 48,3%, Turnul Alb 44,0%, bastioanele 43,1%); muzeele şi casele memoriale închid clasamentul obiectivelor permanente - Muzeul Judeţean de Istorie 36,6%, Muzeul de Artă 34,0%, Prima Şcoală Românească 31,7%, Casa Mureşenilor 27,4%, la notorietăţi de 60–76%. Cele două festivaluri testate au cea mai slabă conversie din întreaga baterie: Braşov Jazz & Blues Festival este cunoscut de 60,9% dintre vizitatori şi frecventat de 15,3%, Săptămâna Comediei de 45,8% şi 13,5%; 19,6% au participat la cel puţin unul dintre ele, iar 34,1% nu cunosc niciunul. Vizitatorul a văzut, în medie, 8,8 obiective culturale din 20; 76,5% au vizitat atât Biserica Neagră, cât şi Piaţa Sfatului, dar 45,3% nu au intrat în niciun muzeu sau casă memorială, iar dintre cei care au vizitat nucleul (Biserica Neagră şi Piaţa Sfatului) 39,0% nu au intrat în niciun muzeu. Rezerva *„cunosc, dar nu am vizitat"* este, la fiecare muzeu, de 33–41% - aceasta este rezerva de conversie a destinaţiei [C].

Tabelul 3. Vizitarea şi notorietatea celor 25 de obiective şi experienţe testate la vizitatorii Braşovului (%)

Obiectiv	Vizitat de mai multe ori	Vizitat o dată	Vizitat total	Cunosc, nevizitat	Nu cunosc
Poiana Braşov	63,0	25,5	88,5	9,4	2,1
Piaţa Sfatului	60,2	24,0	84,2	9,3	6,5
Biserica Neagră	48,5	35,4	83,9	11,1	5,0
Cetatea Braşov (Cetăţuia)	33,7	39,4	73,1	20,5	6,4
Muntele Tâmpa	39,2	33,1	72,3	20,4	7,3

[245]Cetăţuia - în proprietate publică prin decizia Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie din 8 noiembrie 2022; lucrări de punere în siguranţă începute în mai 2026: https://www.monitorulexpres.ro/2022/11/09/cand-vom-putea-vizita-din-nou-cetatuia-de-pe-straja-va-fi-consolidata-de-urgenta-iar-apoi-se-va-decide-cum-va-fi-folosita/ ; https://bizbrasov.ro/2026/03/16/proiectant-lucrari-cetatuia-brasov/ ; https://www.monitorulexpres.ro/2026/05/07/au-inceput-lucrari-de-reparatii-si-punere-in-siguranta-la-cetatuia-brasov/

Document consultare publică – draft

Obiectiv	Vizitat de mai multe ori	Vizitat o dată	Vizitat total	Cunosc, nevizitat	Nu cunosc
Strada Sforii	34,0	29,2	63,2	18,0	18,8
Turnul Negru	18,7	36,8	55,5	25,6	18,9
Cartierul Șchei	24,5	24,9	49,4	26,1	24,6
Poarta Șchei	21,2	27,1	48,3	27,6	24,1
Turnul Alb	14,2	29,9	44,0	29,5	26,4
Grădina Zoologică	16,5	27,2	43,7	38,0	18,3
Bastioanele (Fierarilor, Țesătorilor)	17,0	26,1	43,1	27,0	29,9
Bisericile fortificate (Prejmer, Hărman, Feldioara)	12,9	28,1	41,0	38,2	20,8
Biserica Sf. Nicolae	12,3	27,3	39,6	30,1	30,3
Parc Aventura	12,8	24,1	36,9	41,0	22,1
Muzeul Județean de Istorie (Casa Sfatului)	12,5	24,2	36,6	39,4	24,0
Promenada „După Ziduri”	16,4	20,1	36,5	25,8	37,7
Muzeul de Artă	10,8	23,2	34,0	40,6	25,3
Biserica Sf. Bartolomeu	9,9	23,1	33,0	36,4	30,6
Prima Școală Românească	9,7	22,0	31,7	33,8	34,5
Paradisul Acvatic	12,1	18,4	30,5	37,5	32,0
Poarta Ecaterinei	11,0	17,7	28,6	28,1	43,3
Casa Mureșenilor	9,4	18,0	27,4	33,0	39,6
Brașov Jazz & Blues Festival	4,6	10,6	15,3	45,7	39,1
Săptămâna Comediei	5,4	8,1	13,5	32,3	54,2

Sursa: cercetarea națională de referință, vizitatorii Brașovului din ultimii cinci ani; obiectivele culturale cu bold la *„vizitat total”*.

Vizitatorii descoperă cultura mai ales când revin; rareori ea este motivul primei vizite. Dintre vizitatorii care vin la Brașov de mai multe ori pe an, 73% au intrat în cel puțin un muzeu și 35% au participat la cel puțin un festival; dintre cei veniți acum trei–cinci ani, 40% și, respectiv, 13%. Vârsta schimbă conținutul: Biserica Neagră este vizitată de 71% dintre tinerii de 18–29 de ani și de 91% dintre cei de peste 60, dar muzeele și festivalurile au publicul cel mai receptiv tocmai la tineri - Muzeul de Istorie 44%, Muzeul de Artă 42%, Jazz & Blues 25% la 18–29 de ani, față de 40%, 34% și 7% la peste 60. Nevizitatorii cunosc în medie 10,3 obiective din 25, dar muzeele doar în proporție de 37–38%; motivele nevizitării sunt distanța (44,8%) și pasivitatea, iar 15,3% declară *„nu știu ce aș putea face în Brașov”* - 21,2% la tineri; respingerea activă este marginală. Cultura are, deci, un gol de informare înainte de a avea unul de atracție [C].

Vizitatorii trec cultura la ce le-a plăcut, rareori la ce le-a lipsit. Dintre vizitatorii care spun ce lipsește Brașovului, 7,6% formulează o lipsă culturală, în familii mici: evenimente și festivaluri 2,1%, viață de noapte 1,8%, arhitectură de restaurat 1,5%, istorie și cetate de renovat 1,2%, tradiții 1,0%, muzee 0,2%. Dintre cei care spun ce le place cel mai mult, 36,3% numesc ceva cultural: Piața Sfatului, Republicii și Strada Sforii 12,6%, Biserica Neagră și bisericile 10,8%, arhitectura și centrul vechi 9,8%, istoria și cetatea 5,7%, evenimentele și Târgul de Crăciun 1,8%, muzeele 0,4%. Experiența de ansamblu este evaluată pozitiv de 95,2% dintre vizitatori, 76,7% ar recomanda orașul *„sigur”*, iar pe scala *„adormită – plină de viață”* Brașovul primește 5,60 din 7, cu 19,4% dintre vizitatori la mijloc sau sub. Concluzia secțiunii este formulată încă din Etapa II a proiectului: Brașovul nu are o problemă de atracție, ci una de conversie - cererea există, orașul este vizitat și plăcut, dar cultura lui este consumată ca decor și rar ca instituție, poveste sau eveniment [C/I].

Document consultare publică – draft

2.2. Imaginea spontană: un oraş-decor medieval cu un monument-emblemă

Întrebaţi la ce se gândesc spontan când aud *„Braşov”*, cei 1.675 de călători ai cercetării naţionale au produs 3.556 de menţiuni, dintre care 3.362 valide, de la 1.295 de respondenţi. Imaginea a fost citită pe familii lexicale, cu doi indicatori - ponderea în menţiuni şi ponderea respondenţilor care au produs cel puţin o menţiune din familie - şi a fost comparată cu numărătoarea brută folosită de capitolele P5 şi G (munte 381 de menţiuni, Biserica Neagră 254, istorie şi medieval 203, centru şi Piaţa Sfatului 187, Tâmpa 90). Diferenţele dintre cele două numărători ţin de dicţionare şi de eliminarea non-răspunsurilor; capitolul citează ponderea respondenţilor din recodarea lexicală [C].

Tabelul 4. Imaginea spontană a Braşovului: familiile lexicale culturale (% dintre respondenţii cu asocieri valide)

Familie lexicală	Menţiuni	% respondenţi	% vizitatori	% nevizitatori
Biserica Neagră	234	20,5	19,0	24,2
Centru / Piaţa Sfatului / Sforii / Republicii	216	16,9	17,0	16,6
Istorie / medieval / vechi / cetate / turnuri	224	16,2	17,8	12,2
Tâmpa (însemn, simbol)	95	8,5	9,4	6,2
Dracula / Bran / castel	73	5,2	4,7	6,5
Cultură (generic)	36	3,0	3,0	2,7
Festivaluri / evenimente / concerte / Târgul de Crăciun / Cerbul de Aur	39	2,8	3,3	1,7
Tradiţii / autenticitate / folclor	31	2,5	2,0	3,6
Saşi / german / Transilvania / Ardeal / multicultural	25	2,0	1,4	3,4
Biserici / religios (fără Biserica Neagră)	19	1,3	1,2	1,8
Muzee / biblioteci	12	1,3	1,3	1,4
Arhitectură / clădiri / case	16	1,3	1,1	1,6
Şchei / Poarta Şchei / Şcoala Românească	12	1,1	1,5	0,3
Cetăţuia	7	0,6	0,8	0,2
Junii	2	0,1	0,1	0,0
Kronstadt	0	0,0	0,0	0,0
Orice familie culturală (inclusiv Tâmpa)	972	50,4	50,6	50,0
Orice familie culturală fără Tâmpa	877	48,5	48,2	49,2
Pentru comparaţie: munte / montan	424	31,6	29,8	36,2
Pentru comparaţie: frumos / pitoresc	373	22,5	21,5	24,9

Sursa: cercetarea naţională de referinţă, asocierile spontane cu Braşovul, recodare lexicală.

Jumătate dintre călători au o imagine culturală a Braşovului, construită din trei repere de exterior. Orice familie culturală apare la 50,4% dintre respondenţi (48,5% fără Tâmpa), iar 12,9% produc exclusiv asocieri culturale; la prima menţiune, 32,9% dau un răspuns cultural, dar muntele rămâne primul cuvânt (19,0%), urmat de *„frumos”* (12,2%) şi de Biserica Neagră (10,8%). Cele trei repere culturale dominante - monumentul, piaţa, *„istoria”* - sunt toate vizibile din stradă; niciunul nu cere să intri undeva, să asculţi pe cineva sau să vii într-o anumită zi. *„Istorie / medieval”* este un vocabular gol de conţinut: numai 0,8% dintre respondenţi numesc un element al fortificaţiei (turnuri, bastioane, porţi), deşi 43–55% dintre vizitatori le-au văzut; Cetăţuia explicit are 0,6%, Strada Sforii 1,4% (vizitată de 63,2%), iar niciun stil arhitectural - gotic, baroc, secession - nu este numit. Biserica Neagră este şi singurul reper cultural a cărui pondere creşte abrupt cu vârsta: 9,7% la 18–29 de ani, 33,5% la peste 60; la vizitatorii frecvenţi, locul ei este luat de *„istorie”* (23,9%) şi de centru (21,1%) [C].

Document consultare publică – draft

Niciun eveniment viu al oraşului nu a intrat în imaginarul naţional. Familia *„festivaluri / evenimente”* are 2,8%, iar singurele evenimente cu nume sunt Cerbul de Aur - 12 menţiuni (0,9%), pentru un festival a cărui ultimă ediţie a fost în 2019 şi a cărui marcă aparţine Televiziunii Române[246] - şi Târgul de Crăciun - 12 menţiuni (0,8%). Rockstadt, Săptămâna Comediei, Dracula Film Festival, Zilele Braşovului, Massif şi Săptămâna Luminată a Junilor au zero menţiuni; *„jazz”*, *„Oktoberfest”* şi *„teatrul municipal”* apar o singură dată fiecare. Junii au două menţiuni din 3.362, dintre care una este o confuzie (*„Juni Sibiului”*). Muzeele adună 12 menţiuni, cu o denumire eronată printre ele; Sfântul Nicolae din Şchei, zero; saşii, germanii, Transilvania şi multiculturalitatea, împreună, 2,0%, iar Kronstadt, nicio menţiune. Perioada comunistă apare în două menţiuni necodate (*„uzina de tractoare”*, *„industrie”*) [C].

Comparaţia cu Ţara Făgăraşului arată ce poate face un reper identificabil. Pentru Ţara Făgăraşului, 37,8% dintre respondenţi produc o asociere culturală, mai puţin decât pentru Braşov (48,5%), dar cu o structură mai precisă: cetatea şi istoria 21,7% (Cetatea Făgăraşului este numită explicit în circa 65 de menţiuni), tradiţiile şi satele 12,8%, mănăstirile 4,4%. Braşovul are de cinci ori mai puţine asocieri cu tradiţiile (2,5% faţă de 12,8%) şi de peste trei ori mai puţine cu religiosul, în afara Bisericii Negre (1,3% faţă de 4,4%), decât o destinaţie rurală cu notorietate mult mai mică. Lecţia, formulată şi de capitolul G pentru brânza de Făgăraş, este că un element identificabil devine reper de destinaţie chiar fără promovare - şi că Braşovul nu are, astăzi, niciun asemenea reper cultural în afara monumentului-emblemă [C/I].

Locuitorii sunt văzuţi ca ospitalieri şi *„civilizaţi”*, rareori ca purtători ai unei culturi. Asocierile spontane cu braşovenii sunt dominate de ospitalitate (42,3%), hărnicie (15,0%) şi de atributul *„culţi / educaţi / civilizaţi”* (9,6%); multietnicitatea apare la 4,5%, saşii la 1,6%, maghiarii la 1,0%, tradiţionalismul la 2,7%. Atributul *„civilizat”* este singurul care poate fi legat narativ de moştenirea urbană a oraşului; el nu este, însă, nicăieri conectat în imaginar cu patrimoniul construit sau cu istoria. Verdictul secţiunii este cel al fişei de analiză: imaginea naţională a Braşovului este cea a unui oraş-decor medieval cu un monument-emblemă, nu a unui oraş de cultură; ea este aproape identică la vizitatori şi la nevizitatori, ceea ce înseamnă că vizita nu adaugă, deocamdată, conţinut cultural imaginii [C/I].

Imaginea din interior confirmă imaginea naţională. Cercetarea doctorală asupra geografiei simbolice a Braşovului, care a combinat o anchetă în rândul locuitorilor, interviuri cu lideri de opinie şi analiza rezultatelor căutărilor online, ajunge pe date independente la acelaşi tablou: patru analize realizate separat (ancheta, interviurile, analiza căutărilor online şi un studiu din 2013 realizat pentru strategia turistică a judeţului) produc aceiaşi descriptori, *„Curat, turism, linişte, civilizaţie, istorie, distracţie şi, mai presus de toate, centrul frumos”*, adică o hartă mentală *„foarte simplificată, centrată asupra unui număr mic de puncte de interes”*[247]. Niciun eveniment al oraşului nu apare în imaginea lui online. Sibiul şi Clujul sunt descrise prin *„constructe culturale recente”*, iar Braşovul prin *„elemente externe comunităţii actuale”*: frumuseţea centrului şi a cadrului natural. Ce le-ar arăta şi le-ar povesti locuitorii unui vizitator se reduce la munte, la

[246]Cerbul de Aur - ultima ediţie 2019; concept şi marcă ale Televiziunii Române: https://www.stiripesurse.ro/festivalul-cerbul-de-aur-va-avea-loc-in-perioada-22-25-august-la-brasov_1358652.html ; https://en.wikipedia.org/wiki/Golden_Stag_Festival

[247]Descriptorii oraşului în patru analize independente şi harta mentală a Braşovului: Aldea, L. (Oprica) (2020), „(re)Construcţia identitară a Braşovului. Geografia simbolică a oraşului”, teză de doctorat, SNSPA, p. 97, 111–112 şi 163; articolul autoarei despre imaginea online a oraşului: https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.2.10

Document consultare publică - draft

moştenirea medievală şi la tradiţia Junilor, iar Cerbul de Aur era numit printre elementele definitorii ale oraşului la o dată la care festivalul nu se mai organiza [C].

Formula *„probabil cel mai frumos oraş din România”* are, potrivit aceleiaşi cercetări, o origine comercială: singurele mesaje despre oraş comunicate coerent ani la rând au fost sloganurile unor mărci de bere de pe umbrelele teraselor din centru, adoptate de administraţie în lipsa unui plan de comunicare al oraşului[248]. Imaginea din exterior, măsurată de cercetarea naţională, şi cea din interior, documentată de cercetarea doctorală, descriu acelaşi oraş-decor; schimbarea acestei imagini este una dintre mizele candidaturii la titlul de Capitală Europeană a Culturii (DC9) [C/I].

2.3. Experienţa consumată: ce spun 47.525 de recenzii

Baza consolidată a proiectului cuprinde 47.525 de recenzii Booking, Google Maps şi Tripadvisor (ianuarie 2023 – iulie 2026) pentru 385 de unităţi din Braşov şi Poiana Braşov; dintre acestea, 48 de obiective culturale publice identificabile - patrimoniu construit, biserici, muzee, instituţii de spectacol, repere identitare - adună 3.117 recenzii, cu rating mediu 4,50 şi 13,2% recenzii negative. Toate recenziile celor trei categorii culturale (obiective şi monumente, muzee şi artă, divertisment şi viaţă de noapte) privesc oraşul; Poiana nu are niciuna. Clasificarea pozitiv/negativ este cea a bazei (rating armonizat ≤ 3,5 pentru negativ); Biserica Neagră există doar pe Tripadvisor, cu 99 de recenzii, niciuna în română - o lacună a bazei, de completat [C].

Tabelul 5. Ratingul recenziilor pe categorii culturale de experienţă şi pe obiective selectate

Categorie / obiectiv	Recenzii	Rating	Ponderе negative	Români: rating / % negative	Alte limbi: rating / % negative
Muzee şi artă (20 de unităţi)	1.098	4,69	8,0%	4,74 / 7,1%	4,66 / 8,5%
Obiective şi monumente (45 de unităţi)	1.804	4,31	18,4%	4,42 / 16,2%	4,26 / 19,4%
Divertisment şi viaţă de noapte (35 de unităţi)	2.562	4,09	23,6%	3,82 / 31,0%	4,46 / 13,6%
Toată baza (385 de unităţi)	47.525	4,42	14,9%	4,39 / 15,5%	4,44 / 14,7%
Olimpia - Muzeul Sportului şi Turismului Montan	250	4,92	1,2%	-	4,92 / 1,2%
Muzeul Amintirilor din Comunism (privat)	189	4,74	5,8%	4,63 / 7,3%	4,77 / 5,4%
Casa Sfatului (clădirea)	104	4,72	3,8%	4,81 / 3,7%	4,69 / 3,9%
Piaţa Sfatului	122	4,65	6,6%	4,63 / 10,5%	4,65 / 5,8%
Centrul istoric (ansamblu)	168	4,63	7,1%	4,78 / 3,7%	4,60 / 7,9%
Muzeul de Artă	92	4,62	9,8%	4,82 / 4,5%	4,44 / 14,6%
Catedrala Sf. Nicolae din Şchei	61	4,56	13,1%	4,82 / 5,9%	4,45 / 15,9%
Prima Şcoală Românească	110	4,51	14,5%	4,75 / 8,9%	4,26 / 20,4%
Turnul Alb	107	4,35	17,8%	4,55 / 15,0%	4,30 / 18,4%
Bastionul Ţesătorilor (muzeu)	86	4,23	22,1%	4,74 / 4,3%	4,05 / 28,6%
Turnul Negru	103	4,14	22,3%	4,38 / 19,0%	4,07 / 23,2%
Bastionul Graft	43	4,07	30,2%	4,40 / 20,0%	3,89 / 35,7%
Sinagoga Beit Israel	118	4,06	24,6%	4,33 / 20,0%	4,02 / 25,2%
Biserica Neagră (doar Tripadvisor)	99	3,91	35,4%	-	3,91 / 35,4%
Strada Sforii	115	3,64	39,1%	4,57 / 8,7%	3,41 / 46,7%
Cinematografe (două unităţi)	159	3,53	36,5%	3,06 / 49,6%	4,70 / 4,3%
Cetăţuia	97	3,51	43,3%	3,22 / 50,0%	3,76 / 37,3%
Cluburi cu muzică live (două unităţi)	173	3,35	42,2%	3,03 / 50,9%	3,85 / 28,4%
Bastionul Fierarilor	9	3,11	55,6%	3,60 / 40,0%	2,50 / 75,0%
Centrul de Informare Turistică Braşov	23	2,70	60,9%	2,33 / 66,7%	2,75 / 60,0%

[248]Originea formulei „probabil cel mai frumos oraş din România” şi lipsa unui plan de comunicare al oraşului: Aldea, L. (Oprica) (2020), „(re)Construcţia identitară a Braşovului. Geografia simbolică a oraşului”, teză de doctorat, SNSPA, p. 89–90 şi 170; articolul autoarei despre imaginea online a oraşului: https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.2.10

Document consultare publică – draft

Categorie / obiectiv	Recenzii	Rating	Pondere negative	Români: rating / % negative	Alte limbi: rating / % negative
Tururi cu „Dracula" în denumire (Tripadvisor)	1.232	4,22	20,5%	-	-
Tururi de castele fără „Dracula" în denumire	620	4,82	3,2%	-	-
Tururi de patrimoniu rural și săsesc	275	4,91	2,2%	-	-

Sursa: baza consolidată de recenzii a proiectului (Booking, Google Maps, Tripadvisor, 2023–2026); clasificarea pozitiv/negativ este cea a bazei.

Muzeele sunt cel mai bine evaluat produs al destinației; monumentele sunt sub media bazei. Categoria *„muzee și artă"* are 4,69 și 8,0% recenzii negative, cea mai bună din toate cele zece categorii de experiență ale bazei; românii sunt chiar mai generoși decât străinii (4,74 față de 4,66) și recenzează muzeele proporțional mai mult (6,6% dintre recenziile lor non-cazare, față de 4,7% la străini), în timp ce monumentele le recenzează de aproape trei ori mai puțin decât străinii (5,2% față de 14,7%). *„Obiectivele și monumentele"* au 4,31 și 18,4% negative, sub media bazei (4,42), iar *„divertismentul și viața de noapte"* închide clasamentul categoriilor cu sens cultural, cu 4,09 și 23,6% negative - 3,82 și 31,0% la recenzenții de limbă română, cel mai mare decalaj dintre români și străini din toată baza (−0,64). Punctele slabe ale patrimoniului țin de funcționare, nu de valoarea lui: Cetățuia (3,51; 43,3% negative; *„închis cu lanțul și nu este afișat nici un program"*), Strada Sforii (3,64; 39,1%; 4,57 la români, pentru care graffiti-ul *„îi dă un farmec aparte"*, și 3,41 la străini, pentru care *„ruins the historical vibe"*), Biserica Neagră pe Tripadvisor (3,91; 35,4%; taxa de intrare apare în 20 din cele 35 de recenzii negative, interiorul *„simplu"* în 11), Bastionul Graft (4,07; 30,2%) și, cel mai jos din întreaga bază culturală, Centrul de Informare Turistică (2,70; 60,9%), în contrast cu centrul de informare din Poiana (5,00) [C].

„Piatră, nu poveste." În cele 1.352 de recenzii de obiective analizate, vocabularul material și constructiv (ziduri, turnuri, clădiri, arhitectură) apare în 32,7% dintre texte, vocabularul interpretativ (poveste, legendă, trecut, explicații, tradiție) în 5,5%, iar referințele directe la *„story"* sau *„legend"* în 0,8%; asocierile dominante sunt *„frumos"* (21,2%), *„istoric / vechi"* (15,5%) și *„panoramic"* (15,5%), *„medieval"* explicit are 3,3%, iar *„transilvănean / săsesc / autentic"* 2,7%. Prelucrarea proprie confirmă pe toată baza non-cazare: *„istorie"* apare în 4,6% dintre recenzii și este cuvântul cu cea mai bună asociere (rating 4,75 când apare), *„poveste / legendă"* în 1,8% (4,69), *„medieval"* în 0,5%, *„arhitectură"* în 0,5% - povestea plătește în note, dar este rară. Străinii citesc orașul ca transilvănean și săsesc; românii, nu: *„Transilvania"* apare în 2,96% dintre recenziile străinilor și în 0,05% dintre cele românești, *„săsesc / Saxon / Kronstadt"* în 51 de recenzii, dintre care 49 ale străinilor, *„Kronstadt"* în 26 de recenzii din toată baza. Junii apar în 5 recenzii din 47.525, toate în română. Eticheta *„Dracula"* costă: tururile care o poartă în denumire au 4,22 și 20,5% negative, față de 4,82 și 3,2% la tururile de castele fără ea și 4,91 și 2,2% la tururile de patrimoniu rural și săsesc - o diferență de −0,60 puncte și +17,3 puncte procentuale de recenzii negative, pentru aceleași castele; *„Dracula"* apare în 1,7% dintre recenziile non-cazare, aproape toate ale străinilor (361 din 377), cu tendință descrescătoare [C].

Seara și plictiseala sunt vizibile în recenzii; cultura, ca motiv al nopții a doua. În recenziile de cazare, cuvântul *„noapte"* apare în 5,0% dintre texte, cu rating 3,66 și 43,4% negative - zgomotul nocturn din centru, în oglinda *„orașului mort"* din consultare. *„Plictisitor / boring / nothing to do"* apare, strict, în 0,5% dintre recenziile non-cazare, cu rating 3,31 și 48,7% negative (2,94 la români); *„the night life in Brasov is definitely lacking"*. Durata medie a sejurului în municipiu este 1,84 nopți după calculul pe INS (medie 2022–2025 și valoarea 2025), 1,87 (2024)

Document consultare publică – draft

și 1,90 (2025) după recalculul propriu pe seriile TEMPO (suma tipurilor de structuri raportată la sosiri), 1,853 în recenziile Booking; jumătate dintre sejururile Booking (50,3%) au o singură noapte, iar vocabularul *„Old Town”*, *„atracții”*, *„walking”* apare în recenzii abia după a doua noapte. Sezonalitatea precizează fereastra culturală: indicele sosirilor (100 = media lunară, 2024–2025) este 79 în aprilie și 83 în martie, minimele anului, 96 în noiembrie, 94 în iunie și 123 în august; iarna este un sezon propriu-zis (25,8% din înnoptări, locul al doilea național după București), nu un vârf; iar cererea a intrat în platou - 715.064 de sosiri în 2025 (694.617 după seria TEMPO fără vile), în scădere față de 2024, și 1.318.726 de înnoptări (–3,1%). Pentru cultură, concluzia raportului de analiză a destinației este că *„prioritatea nu mai este redistribuirea cererii între luni, ci creșterea ei în termeni absoluți”*: evenimentele și patrimoniul sunt instrumente ale nopții a doua și a treia, nu ale desezonalizării [C/I].

2.4. Vocea stakeholderilor: statistica tematică

Grila de analiză tematică pe valență a interviurilor (100 de teme × 24 de subiecți) și matricea consolidată interviuri × ateliere (148 de teme × 12 ateliere) sunt instrumentele oficiale ale Raportului final; 93 dintre temele matricei au cel puțin un cod cultural - 63 preluate din grila interviurilor și 30 apărute numai în ateliere. Rata de confirmare a grilei interviurilor în ateliere este de 90,0% (90 din 100 de teme), mai mare la atuuri (93,3%) și la probleme (92,1%) decât la propuneri (84,4%); nicio temă prezentă în cel puțin 11 interviuri nu lipsește din ateliere. Tabelul 6 reține temele culturale cu cea mai mare susținere și cele cu decalaje semnificative între cele două tipuri de surse; lista completă este în Anexa A [C].

Tabelul 6. Temele culturale ale grilei de referință și ale matricei consolidate: subiecți, interviuri, ateliere

Cod	Temă (formulare prescurtată)	Subiecți (din 24)	Interviuri (din 22)	Ateliere (din 12)	Valență
A3	Patrimoniul construit: centrul medieval, Biserica Neagră, fortificațiile	21	19	11	atu
A18	Zona metropolitană: cetăți, biserici fortificate	14	12	6	atu
A4	Dracula / Bran - notorietate externă gata construită	14	12	8	atu
A8	Multiculturalitatea, comuniunea, toleranța ca trăsături trăite	12	11	5	atu
A17	Sala Polivalentă și infrastructura de evenimente	12	10	6	atu
A7	Patrimoniul viu: Junii, tradițiile, Corul Bach, maialurile	10	9	4	atu
A16	Active adormite: Cetatea de pe Tâmpa, tuneluri, Cetățuia, cinematografe	7	6	8	atu
A19	Istoria recentă și patrimoniul industrial ca resursă	5	5	5	atu
A23	Poziția de graniță / limes („poarta de est”)	2	2	0	atu
A32	Muzeele ca purtători ai identității	0	-	2	atu (doar ateliere)
A34	Libertatea ca fir identitar (1688, 1848, 1987)	0	-	1	atu (doar ateliere)
A38	Stilul de viață activ („Lifestyle Capital”)	0	-	4	atu (doar ateliere)
B19	Guvernanță deficitară: nepăsare, lipsă de voință, impredictibilitate	17	15	10	problemă
B38	Haosul comunicării vizuale a comerțului: firme, vitrine, terase, mobilier	17	15	2	problemă
B7	Șederea scurtă (1,84); „n-au ce face”	15	13	7	problemă
B3	Degradarea centrului istoric: fațade, paraginǎ, tonete, magazine de mâna a doua	14	12	4	problemă
B16	Evenimente deficitare: kitsch, lipsă de calendar și de calitate	13	11	7	problemă
B18	Povestea nespusă: narațiunea absentă, Branul sub așteptările vizitatorilor	10	9	5	problemă
B25	Sezonalitatea și extrasezonul mort	10	9	5	problemă
B15	Viața de noapte inexistentă, regulile de liniște, migrarea tinerilor	9	7	9	problemă
B23	Deficitul de mândrie și de cunoaștere locală	8	8	2	problemă

Document consultare publică – draft

Cod	Temă (formulare prescurtată)	Subiecți (din 24)	Interviuri (din 22)	Ateliere (din 12)	Valență
B4	Depopularea centrului, înlocuirea rezidenților cu cazări	7	6	5	problemă
B17	Imaginea externă subevaluată, Kronstadt necunoscut	6	6	8	problemă
B9	Deficitul de ghizi și de povestitori	6	5	2	problemă
B31	Istoria recentă neasumată, memoria suprimată	5	5	0	problemă
B27	Riscul turismului de masă și al pierderii autenticului	3	2	7	problemă
B40	Subfinanțarea și fragilitatea instituțiilor de cultură	0	-	4	problemă (doar ateliere)
B42	Kitsch identitar și pseudo-patrimoniu (Dracula de bazar)	0	-	4	problemă (doar ateliere)
B45	Fragmentarea comunităților culturale și conservatorismul	0	-	4	problemă (doar ateliere)
B47	Managementul instituțiilor de cultură: numiri, repertoriu	0	-	2	problemă (doar ateliere)
C8	Evenimente: repere de vară și de iarnă, formate mici recurente, jazz	16	14	12	propunere
C22	OMD și guvernanță: platformă, liant, specialiști	13	12	12	propunere
C32	Regim vizual unitar: publicitate, terase, vitrine, iluminat	13	12	3	propunere
C4	Stratul de agregare: cardul orașului, bilet unic, integrator	12	11	6	propunere
C20	Dispersia regională: traseul cetăților, hub metropolitan	11	10	8	propunere
C15	Promovare și brand: „Brașov, Transilvania", „viața la graniță"	10	10	8	propunere
C12	Orașul-muzeu: iluminat, fațade, vitrine, huburi creative	9	8	3	propunere
C19	Program prelungit, zonă de divertisment, viață de noapte	8	6	7	propunere
C31	Culoare pietonale ale orașului vechi	7	6	4	propunere
C17	Rezidenții: turist în propriul oraș, card de rezident	6	6	8	propunere
C10	Patrimoniul viu: dosar UNESCO Junii, ora de patrimoniu, fanfară	6	5	3	propunere
C5	Ghizi acreditați de OMD, istoricii ca povestitori	6	5	3	propunere
C21	Istoria recentă ca produs: tururi industriale, muzeul comunismului	5	5	1	propunere
C43	Informare turistică și agendă culturală integrată	0	-	10	propunere (doar ateliere)
C38	Dezvoltare policentrică: poli culturali în afara centrului	0	-	6	propunere (doar ateliere)
C40	Valorificarea creativă, non-kitsch, a temei Dracula	0	-	4	propunere (doar ateliere)
C48	Suveniruri identitare (Junii, Șcheiul)	0	-	3	propunere (doar ateliere)
C39	Finanțare culturală multianuală și predictibilă	0	-	2	propunere (doar ateliere)

Sursa: grila de analiză tematică pe valență a interviurilor 01–22 și matricea consolidată interviuri × ateliere; sesiunea OAR codificată ca atelierul 13.

Trei lecturi ale tabelului sunt relevante pentru strategie.

Prima este **consensul**. Patru teme culturale au, în același timp, majoritate în interviuri și cvasi-unanimitate în ateliere: evenimentele ca propunere (16 din 24 de subiecți, 12 din 12 ateliere), OMD ca platformă (13 și 12), patrimoniul construit ca atu (21 și 11) și guvernanța deficitară ca problemă (17 și 10). La acestea se adaugă, din ateliere, agenda culturală și informarea integrată (10 din 12), temă pe care interviurile nu au tematizat-o distinct, dar pe care raportul lor integrat o conține sub forma lipsei stratului de agregare (B8: 13 subiecți). Capitolul își construiește direcțiile pe aceste cinci teme [C].

A doua este **decalajul dintre interviuri și ateliere**, care spune ceva despre natura temelor. Haosul comunicării vizuale (B38: 15 interviuri, 2 ateliere), regimul vizual unitar (C32: 12 și 3) și degradarea centrului (B3: 12 și 4) sunt teme ale indivizilor - ale celor care privesc orașul ca profesioniști ai turismului, ai dreptului sau ai gastronomiei - și mai puțin ale grupurilor, cu excepția arhitecților, care le confirmă profesional. Invers, riscul pierderii autenticului (B27: 2

Document consultare publică – draft

interviuri, 7 ateliere), viaţa de noapte (B15: 7 şi 9), activele adormite (A16: 6 şi 8), Kronstadt necunoscut (B17: 6 şi 8) şi rezidenţii ca public (C17: 6 şi 8) sunt teme de grup, pe care conversaţia le amplifică. Patru teme culturale există numai în interviuri: condiţia de graniţă (A23), istoria recentă neasumată (B31), tradiţia aviatică (C23) şi fiscalitatea diferenţiată pe centru (C26). Pentru capitol, cifrele interviurilor rămân argumentul de masă pe ordinea vizuală, iar atelierele aduc confirmarea de breaslă şi vocea locuitorilor pe seară, cartiere şi autenticitate [C/I].

A treia este **originea temelor noi**. Dintre cele 30 de teme culturale apărute numai în ateliere, 22 au apărut prima dată în atelierul instituţiilor culturale (12) şi în cel al antreprenorilor culturali (10): subfinanţarea şi fragilitatea instituţiilor (B40), muzeele marginalizate în produs (B41), managementul instituţiilor (B47), infrastructura culturală nouă (C37), finanţarea multianuală (C39), structura publică de management cultural (C42), parteneriatul cu mediul de afaceri (C44).

2.5. Zece constatări ale consultării

2.5.1. Patrimoniul construit: straturi, stare, lizibilitate

Patrimoniul construit este al doilea atu al destinaţiei după natură - 21 din 24 de subiecţi, 11 din 12 ateliere, dar este consumat ca *„decor”* nediferenţiat: vizitatorul vede *„oraş medieval”*, nu straturi. Cele două voci profesioniste ale consultării, Subiectul 14 şi arhitecţii, descriu oraşul ca o cetate cu implanturi din toate epocile şi propun traseul stilurilor ca produs de interpretare care există deja şi nu este pus în circuit. Starea fondului construit are trei straturi de diagnostic - faţadele şi paragina vizibilă, degradarea *„în profunzime”* pe care administraţia o recunoaşte, intervenţiile neconforme din interior, produse de presiunea cazării şi de imposibilitatea practică a autorizării, iar patrimoniul fortificat este, în mare parte, nevizitabil sau neinterpretat, deşi cererea pentru el este măsurabilă.

> *„Oraşul în sine se vede că este o cetate medievală cu... implanturi de construcţii din diferite epoci. Multe s-au schimbat din cauza marelui incendiu, că... ăsta a avut loc în 1689 şi după aia s-au făcut multe case în stil baroc. [...] Deci poţi să... poţi să explici... toate stilurile, alegându-ţi anumite case”* (Subiect 14)

Arhitecţii constată acelaşi lucru din partea ofertei:

> *„noi n-avem un tur de arhitectură al Braşovului, n-avem...” - „Am eu, dacă ai timp să faci, îţi dau eu. Am trei trasee, îs făcute de... le am de 5 ani de zile. [...] Am Braşovul gotic, Braşovul renascentist şi Braşovul baroc.” - „Şi Braşovul comunist cred c-ar fi foarte interesant”* (participanţi, sesiunea OAR)

Starea fondului construit este descrisă fără menajamente chiar de administraţie:

> *„renovarea asta ar fi una, dacă mă întrebaţi, superficială, noi vedem doar ce-i la suprafaţă, am vedea doar ce-i pe stradă. Dacă intrăm în profunzime, s-ar putea să ne îngrozim. Sigur ne îngrozim”* (Subiect 15)

Arhitecţii numesc mecanismul: *„Tot acest vid legislativ are repercusiuni directe asupra patrimoniului. Adică oamenii se apucă să modifice apartamente, să-şi facă... să-şi inventeze băi, să schimbe uşi, ferestre, să instaleze centrale. [...] Şi ajungem ca din cauza acestei presiuni care are la bază turismul... să distrugi monumentele istorice, de fapt pentru care... care sunt unul dintre motivele*

Document consultare publică — draft

pentru care oamenii vin în oraşul ăsta. Adică e un nonsens cumva" (participanţi, sesiunea OAR) - cu perspectiva unui *„centru istoric cu termopane"* dacă nu există control strict al intervenţiilor. Subiectul 5 rezumă starea fortificaţiilor:

> *„Din punct de vedere al patrimoniului, eu zic că noi batem orice. [...] N-am făcut nimic cu zidurile şi cu turnurile, ceea ce e o mare problemă. [...] Păi le-am stricat, că au început să cadă... Deocamdată"* (Subiect 5)

Subiectul 22, întrebat de trei cuvinte despre Braşov, a citit un panou de avertizare despre cărămizile care cad [D].

Rezerva de produs cea mai mare este patrimoniul fortificat închis.

> *„Spre exemplu, de curând am văzut că s-au închis turnurile. Că, Dumnezeule, te duci şi te uiţi numai la pietre? Înainte erau acolo frumos deschise, vedeai nişte artefacte, costume, săbii, vedeai ceva! [...] era o istorie spusă [...] Sunt închise"* (Subiect 21)

Locuitorii din Şchei fac acelaşi inventar:

> *„Bastionul Graft, Turnul Alb şi alte fortificaţii nu sunt întotdeauna vizitabile, Cetatea Braşovului este închisă, iar tunelurile care stârneau interesul turiştilor nu mai pot fi vizitate. Chiar dacă există cerere, oferta este limitată"* (participant, atelierul 09)

Subiecţii 5 şi 14 propun un al doilea monument, pe care nici localnicii nu-l ştiu:

> *„Cetatea Braşovia. [...] a avut un rol extraordinar în istoria noastră: şi leagănul, şi refugiul braşovenilor vreme de câteva secole. Adică aia chiar ar merita pusă în valoare ca parc arheologic pus pe Tâmpa"* (Subiect 14)

Canonul bisericilor este, în aceleaşi voci, mai larg decât Biserica Neagră: cea mai veche biserică a oraşului, Sfântul Bartolomeu, *„nici măcar nu e deschisă"* (Subiect 1), iar sinagogile, Biserica Grecească şi celelalte lăcaşuri ale oraşului toleranţei religioase sunt *„în fundul curţii"*, invizibile (Subiect 14) [D].

Cifrele confirmă şi dimensiunea, şi golul. Municipiul are circa 363 de poziţii în Lista Monumentelor Istorice (51 de grupă A), centrul istoric fiind sit urban de grupă A, iar ansamblul fortificaţiilor şi Cetăţuia ansambluri de grupă A - numărătoare pe Lista Monumentelor Istorice publicată de Ministerul Culturii, sursă secundară oficială[249]. Promenada După Ziduri este necunoscută de 37,7% dintre vizitatori, Poarta Ecaterinei de 43,3%, iar elementele fortificaţiei sunt numite spontan de 0,8% dintre călători. Cetăţuia a trecut, prin decizia Înaltei Curţi din 8 noiembrie 2022, din proprietatea unei societăţi hoteliere în proprietate publică; lucrările de urgenţă (4,32 milioane de lei fără TVA) au început în mai 2026, cu acces parţial preconizat pentru a doua jumătate a anului 2027 - nu este o *„concesiune"*, cum s-a spus în consultare, ci un monument public închis şi în şantier. Turnul Alb, Turnul Negru şi Poarta Ecaterinei nu sunt secţii ale Muzeului Judeţean de Istorie. Biserica Neagră (1383–1477; incendiul din 21 aprilie 1689) este, în formularea Bibliotecii Judeţene, *„cea mai mare biserică-hală la est de Viena"*; formula dimensională folosită în promovare

[249]Ministerul Culturii, Lista Monumentelor Istorice 2015 (Ordinul ministrului culturii nr. 2828/2015, M. Of. nr. 113 bis/2016), judeţul Braşov: https://www.cultura.ro/wp-content/uploads/old_cultura/files/inline-files/LMI-BV.pdf

Document consultare publică — draft

nu apare în nicio sursă oficială şi se înlocuieşte cu *„cea mai mare biserică gotică din România”*[250] [C].

Nuanţele sunt trei. Sprijinul public pentru faţadele private este contestat din interiorul sectorului cultural (*„Am o problemă când văd proprietăţi particulare restaurate cu banii primăriei, chiar şi doar 50%”* - participant, atelierul 02), iar impozitul progresiv pentru paragină este limitat, după Subiectul 23, de dreptul de proprietate; acelaşi respondent afirmă că o parte importantă a imobilelor de pe Republicii şi din Piaţa Sfatului aparţine Bisericii Evanghelice, ceea ce face din parohie un actor de guvernanţă a patrimoniului [D]. Destinaţia Cetăţuii este disputată - restaurant de epocă şi loc de promovare a gastronomiei pastorale, într-o Cetăţuie *„cât mai apropiată de [...] ceea ce a fost în istorie”* (Subiect 14; capitolul G, DG1-f), loc de evenimente, divertisment istoric documentat, promenadă în pădure, dar toate poziţiile converg asupra deschiderii şi conectării ei cu parcul şi cu Strada Lungă. Tâmpa pune faţă în faţă parcul istoric cu Cetatea Braşovia şi regimul Natura 2000, pe care arhitecţii refuză să-l reclasifice; statutul de sit arheologic de clasă A al Tâmpei este declarativ [D].

Constatarea capitolului: Braşovul are un patrimoniu construit de rang naţional, dens şi stratificat, dar îl oferă vizitatorului ca o singură imagine - *„oraş medieval”*, cu turnurile închise, Cetăţuia în şantier, Cetatea Braşovia necunoscută, cele trei trasee ale stilurilor nepuse în circuit şi o degradare recunoscută *„în profunzime”*, pe care presiunea cazării o accelerează. Problema nu este de investiţie majoră, ci de operare (program, custode, poveste), de control al intervenţiilor şi de mobilitate care să permită ridicarea privirii - direcţia DC2 şi, prin coridoarele pietonale, P1 [I].

2.5.2. Centrul istoric: decor sau oraş locuit; kitsch şi ordine vizuală

„Oraş-decor” este formula de diagnostic cu cea mai mare recurenţă independentă din întreaga consultare, iar mecanismul ei este dublu: depopularea centrului, cu rezidenţii înlocuiţi de cazări şi cu braşovenii care îl evită, şi banalizarea comerţului - tonete, magazine de mâna a doua, covrigării şi şaormerii pe artera principală, mobilier cu mărci comerciale, firme şi vitrine fără regulă. Diagnosticul comun este că norma există - Ghidul de amplasare a teraselor al Primăriei (2023), hotărârile Consiliului Local pe care le aplică, Legea 185/2013 privind publicitatea, dar nu este aplicată, iar oraşul a avut de două ori un regim vizual unitar al teraselor şi l-a pierdut. Poziţia convergentă este că centrul trebuie să rămână locuit, cu funcţiuni cotidiene decente, nu *„muzeu”* şi nu *„dormitor”*; nimeni nu ştie însă câţi locuitori mai are.

> *„Şi vii la Braşov fără să mai... că muzeul l-ai văzut şi biserica o ştii. Vin, se plimbă în Piaţa Sfatului, îşi iau prăjituri de la [cofetărie] sau se duc să bea o cafea, se uită la Tâmpa, se plimbă şi... E un... e un turist care revine.” - „E un decor, da. E un decor.”* (participanţi, sesiunea OAR)

Arhitecţii au ridicat observaţia la rangul de verdict: *„cum este acum, îl văd aşa: fără personalitate, flat, un decor! Pentru cine vine, pleacă”* (participant, sesiunea OAR). Poziţia asupra funcţiunii este clară la arhitecţi - *„centrele istorice nu trebuie să fie nişte muzee unde doar vin turiştii şi se cazează.*

[250] Biserica Neagră - Parohia Evanghelică C.A. Braşov: https://bisericaneagra.ro/povestea-bisericii-negre/ ; Biblioteca Judeţeană „George Barițiu”: https://www.bjbv.ro/?p=2042

Documenti consultare publică_draft

[...] e normal să ai de unde să-ți iei o pâine, nu trebuie să fie doar restaurante sau doar alimentație publică sau doar cârciumi, cât timp e decent" (participant, sesiunea OAR) - și la locuitorii centrului:

> *„lăsăm centrul istoric în pace, așa cum e. Îl protejăm, îl conservăm. Avem grijă de oameni, de locuitori, nu doar de turiști. [...] Suntem parte din acel loc istoric, dar nu ne vede nimeni. Dacă suntem lăsați așa în pace și cumva susținuți să locuim mai departe și nu transformăm centrul istoric într-un dormitor, e bine"* (participant, atelierul 02)

Ghidul de terase o spune oficial:

> *„Dreptul la locuire este unul din drepturile fundamentale ale omului. [...] Schimbarea sensurilor sau introducerea străzilor pietonale a funcționat în ultimii ani ca o descurajare a locuirii în zonă. Presiunea asupra locatarilor și a condițiilor de viață i-a determinat pe mulți locuitori să se mute"*

Un subiect cere un recensământ al rezidenților centrului, iar instituțiile culturale confirmă golul: despre centrul istoric *„nu știm nimic de fapt [...] n-avem date"*. Organizația de management al destinației a dat retragerii brașovenilor numele cel mai exact: *„ca niște cetățeni asediați în propria cetate"* (atelierul 12) [D].

Fața vizibilă a problemei este ordinea vizuală.

> *„Cât de deloc se respectă norma urbanistică referitoare la cum trebuie să-ți arate firma, cum îți decorezi vitrina, ce culori ai voie să folosești, cum trebuie să arate terasa. Practic stăm într-un haos și asta s-a degradat frapant în ultimul an. [...] Dacă nimenea nu-i oprește și nu-i penalizează, am... acolo am ajuns"* (Subiect 22)

Hotelierii au formulat sintagma care a făcut carieră în consultare:

> *„n-ar trebui să susținem turismul de covrigi. [...] Restaurantele din zona centrală a Brașovului au scăzut ca și cifre, pentru că toate covrigăriile le-au crescut"* (participant, atelierul 04)

Subiectul 23 marchează limita - *„nici nu poți să te interpui în piața liberă"*, riscul este *„de banalizare"*, Subiectul 11 își amintește că standardizarea teraselor a existat ca proiect acum cinci–șase ani și *„era extraordinar"*, iar locuitorii din afara centrului văd efectul: centrul *„își pierde treptat autenticitatea, fiind perceput tot mai mult ca un spațiu comercial de tip «bâlci»"* (participant, atelierul 10) [D].

Cifrele sunt ale interviurilor, nu ale atelierelor: haosul comunicării vizuale este numit de 17 din 24 de subiecți și în numai 2 ateliere, regimul vizual unitar este cerut de 13 subiecți și de 3 ateliere, depopularea este problemă pentru 7 subiecți și 5 ateliere, rezidenții iritați pentru 8 subiecți și 4 ateliere. Raportul integrat numără 16 din 22 de interviuri (73%) care ating dezordinea centrului și conchide că regimul vizual este *„măsura cu cel mai bun raport cost–vizibilitate din întreaga serie"*, pentru că *„nimeni nu apără aspectul actual"*. Ghidul de terase măsurase în 2022 o ocupare de facto a domeniului public de 5.106 mp față de 3.289 mp închiriați - cu 55% (1.811 mp) mai mult, reglementează 34 de străzi și interzice mobilierul cu mărci comerciale, închiderile perimetrale, butaforiile comerciale și sonorizarea pe terase. În recenzii, *„kitsch / tacky / tourist trap"* apare strict în 0,2% dintre textele non-cazare, dar cu rating 3,32 și 52,8% negative. Ancheta în rândul locuitorilor din cercetarea doctorală asupra geografiei simbolice a orașului arăta aceeași tensiune: Centrul Vechi era a doua zonă în care brașovenii s-ar muta (27,6%), după Răcădău, dar se afla pe

Document consultare publică – draft

locul al nouălea din zece cartiere la zgomot, la locurile de parcare şi la relaţiile cu vecinii[251]. Modelul extern verificat este Parcul Cultural Stare Miasto din Cracovia, oraş înfrăţit cu Braşovul, creat prin hotărârea Consiliului oraşului din 3 noiembrie 2010 - primul instrument de acest tip din Polonia, care reglementează firmele, reclamele, faţadele, comerţul şi terasele, cu termen de conformare de şase luni[252] [C].

Nuanţele privesc instrumentul şi gradul. Subiectul 23 respinge selecţia tipului de comerţ, Subiecţii 19–20 cer fiscalitate diferenţiată (*„Centrul nu poate să fie mai ieftin decât restul”* - Subiecţii 19–20), iar raportul integrat tranşează prin *„regim vizual şi fiscal, nu selecţie a tipului de comerţ”*; P5 a mers mai departe pentru staţiune, cu selecţia pe concept a comercianţilor din *„zona zero”*. Vitalitatea comercială a centrului este citită pozitiv de un subiect şi negativ de elitele culturale; moderatorul sesiunii OAR a calibrat supraturismul ca *„o problemă incipientă”*, iar hotelierii au spus *„Suntem departe de overtourism”*. Raportul dintre unităţile de cazare din platforme şi cele licenţiate (circa 2.295 faţă de 1.104) este declarativ, dar indică ordinul de mărime al presiunii [D].

Constatarea capitolului: *„oraş-decor”* nu este o percepţie a elitelor, ci un diagnostic împărtăşit de arhitecţi, hotelieri, locuitori, instituţii şi experţi, cu două mecanisme identificate - depopularea şi banalizarea comerţului - şi cu o normă care există şi nu se aplică. Răspunsul nu este interdicţia de comerţ, ci aplicarea regimului vizual existent, un instrument de tip parc cultural pentru centrul istoric, fiscalitate diferenţiată şi, înainte de orice, un recensământ al rezidenţilor, fără de care *„dreptul la locuire”* rămâne un principiu fără măsură - direcţia DC3, în prelungirea măsurii DG3-a din capitolul G [I].

2.5.3. Istoria recentă şi patrimoniul industrial: „istoria despre care nu vorbim”

Istoria recentă a oraşului - Oraşul Stalin (1950–1960), platformele industriale, cartierele socialiste, disidenţa din 1987 - apare în consultare ca resursă neexploatată la 5 subiecţi şi în 5 ateliere, ca traumă neasumată la 5 subiecţi (temă exclusiv de interviu) şi ca produs propus în 5 interviuri şi la sesiunea OAR. Cererea este documentată de ghizi şi de recenzii; blocajul este moral şi fizic, pentru că urmele se şterg rapid prin investiţii. Propunerile converg spre asumarea acestui strat ca diferenţiator pe care niciun alt oraş românesc nu şi-l revendică strategic.

> *„Ea tot timpul zice: «Băi, toată lumea îmi cere să-i duc undeva să vadă chestii comuniste. Toţi ăştia vin din America, toţi vor să vedem comunism!» Şi eu n-am unde să-i duc, băi!”* (participanţi, sesiunea OAR)

Şi oportunitatea:

> *„noi, în Braşov, dacă am fi deştepţi, am fi primul oraş din România care am putea să exploatăm partea asta de... [...] De istorie comunistă, de arhitectură comunistă”* (participant, sesiunea OAR)

Subiectul 17 este purtătorul cel mai consecvent al temei: *„Eu m-aş juca şi cu istoria recentă a oraşului. Oraşul Stalin. [...] aveai platforme industriale cu 25.000 de angajaţi şi aşa mai... Asta este*

[251]Atractivitatea şi evaluarea cartierelor, Centrul Vechi: Aldea, L. (Oprica) (2020), „(re)Construcţia identitară a Braşovului. Geografia simbolică a oraşului”, teză de doctorat, SNSPA, p. 103 şi 108–109; articolul autoarei despre candidaturile pierdute ale oraşului: https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.3.14

[252]Consiliul oraşului Cracovia, Parcul Cultural Stare Miasto (hotărârea nr. CXV/1547/10 din 3 noiembrie 2010): https://www.krakow.pl/start/8629,artykul,park_kulturowy.html ; https://www.krakow.pl/polecamy/231449,artykul,dlaczego_powstal_park_kulturowy_stare_miasto_.html

Document consultare publică - draft

istoria recentă a oraşului... despre care... noi nu vorbim" (Subiect 17) - inclusiv urmele de gloanţe din Biserica Neagră şi biserica demolată, *„poveşti care nu sunt neapărat smiley face"*. Subiectul 23 numeşte blocajul:

> *„(oftat adânc) Pui o întrebare care-i foarte apăsătoare. Pentru că noi nu ne-am împăcat cu perioada aia. [...] Noi n-am reuşit să spunem adevărul despre comunism nici acuma"* (Subiect 23)

Subiectul 22 răspunde cu asumarea:

> *„Dar au trecut 36 de ani de-atunci [...] putem să le declarăm tot aşa, ca ale noastre din perioada comunismului. Ce problemă e? Că nu-i nicio problemă"* (Subiect 22)

Urgenţa este fizică:

> *„În Tractorul au venit foarte repede investiţiile şi au şters, da, repede. [...] pe fosta platformă Roman, se tot construiesc, probabil că în următorii cinci ani nu va mai fi mare lucru, dar în momentul ăsta, eu aş face excursii cu copiii acolo"* (Subiect 21)

Pentru CET, administraţia are un plan şi o ezitare:

> *„Nu, vrem să curăţăm tot terenul."* - *„Adică să dărâmaţi inclusiv turnul?"* (moderatorul) - *„Nu cred. Turnul nu cred. Nu ştiu, nu ştiu acuma să spun, dar suntem acuma în situaţia de studiu de fezabilitate pentru curăţarea CET-ului"* (Subiect 13)

Halele Rulmentul, cea mai convergentă propunere de infrastructură culturală nouă, sunt blocate:

> *„acele hale din Rulmentul despre care se discuta că vor fi transformate în hub-uri urbane pentru expoziţii [...] s-au abandonat, pentru că acolo înţeleg că au fost neclarităţi, ca să le zic frumos, între autorităţile locale şi cei care deţin acolo spaţiile"* (participant, atelierul 02) [D].

Cifrele arată o cerere reală pentru o ofertă aproape inexistentă: istoria recentă apare ca resursă la 5 subiecţi şi în 5 ateliere, ca traumă la 5 subiecţi şi în niciun atelier, ca produs la 5 subiecţi şi într-un atelier; singurul produs de istorie recentă din baza de recenzii, un muzeu privat al comunismului, are 189 de recenzii, rating 4,74 şi 5,8% negative, în timp ce cinematografele au 3,53 şi 36,5% negative; în asocierile spontane, perioada comunistă apare în două menţiuni din 3.362. Oraşul s-a numit Stalin între 22 august 1950 şi 1960[253]; IAR a fost înfiinţată în 1925, iar primul avion de concepţie proprie, IAR CV 11, a zburat în 1930 - afirmaţia *„la Braşov s-a construit primul avion"* (atelierul 12) priveşte, aşadar, întreprinderea întemeiată în 1925, nu un avion[254]. Cercetarea proiectului asupra tradiţiei aviatice fixează un jalon: 2027, centenarul producţiei de avioane la Braşov, cu propunerea unui festival aeronautic bienal cu prima ediţie în acel an; memoria culinară a epocii - cantina CET - este preluată de capitolul G (DG5-e) [C].

Nuanţele sunt de registru. Purtătorul temei avertizează împotriva romantizării şi spune că asumarea presupune *„o lustraţie"* narativă, pentru că *„din ambele părţi încă mai trăiesc oameni"*; raportul integrat recomandă un interviu separat, confidenţial, pe istoria recentă. Cartierele socialiste sunt citite dublu - degradare vizuală pentru antreprenorii culturali, moştenire de urbanism care *„respecta mult mai mult nişte principii legate de calitatea vieţii decât acum"* pentru

[253]Oraşul Stalin - denumirea municipiului între 1950 şi 1960: https://en.wikipedia.org/wiki/Bra%C8%99ov
[254]Industria Aeronautică Română - înfiinţată la Braşov în 1925; primul avion de concepţie proprie, IAR CV 11, în 1930: https://en.wikipedia.org/wiki/Industria_Aeronautic%C4%83_Rom%C3%A2n%C4%83

Document consultare publica – draft

Subiectul 24, iar reconversiile reuşite, precum Coresi, sunt şi locul unde braşovenilor *„le-a fost luat centrul”* [D].

Constatarea capitolului: istoria recentă este diferenţiatorul *„atipic”* al Braşovului - un strat pe care străinii îl cer, pe care un muzeu privat îl vinde cu 4,74 şi pe care oraşul îl şterge (Tractorul, Roman, CET) sau îl tace (1987). Asumarea lui ca naraţiune a libertăţii şi a rezilienţei, nu ca nostalgie, şi salvarea obiectelor lui înainte de dispariţie (turnul CET, halele Rulmentul, cinematografele) intră în direcţiile DC2 şi DC5; linia culinară rămâne în G [I].

2.5.4. Junii şi Şcheiul: patrimoniu viu, unic şi invizibil

Obiceiul Junilor din Şcheii Braşovului este singurul element de patrimoniu imaterial pe care consultarea îl tratează ca atu absolut, cu argumente de unicitate formulate de Subiectul 14 şi validate din afară de Subiectul 17 şi de locuitorii din Şchei. În acelaşi timp, obiceiul este perceput de public ca *„o zi pe an”* - Coborârea în Cetate din Duminica Tomii, nu are statut formal de patrimoniu, iar imaginea sa naţională este practic nulă. Şcheiul, polul *„românesc şi spiritual”* al oraşului în cuvintele administraţiei, este deconectat de fluxul turistic, iar purtătorii săi de patrimoniu nu sunt consultaţi. Tricentenarul primei atestări cade la 26 martie 2028.

> *„A păstrat tradiţii şi solidarităţi medievale amintind de lumea veche de sat într-un mediu urban. Şi avem Obiceiul Junilor, care e un obicei, hai să spunem, popular, urbanizat într-o anumită măsură, dar care este un fenomen viu. Adică avem un cartier al Braşovului, hai să zicem două, cu Braşovul Vechi şi cu Stupiniul, în care românii din zonă organizează peste 24 de activităţi tradiţionale pe an [...] N-o să găseşti nicăieri în Transilvania şalanuri”* (Subiect 14)

Locuitorii din Şchei:

> *„Parada Junilor reprezintă cel mai autentic şi valoros eveniment al Braşovului, un simbol identitar care merită o promovare mult mai amplă şi chiar includerea în patrimoniul UNESCO. Junii şi locuitorii cartierului Şchei reprezintă partea românească a istoriei Braşovului”* (participant, atelierul 09)

Din exterior:

> *„e un pic şi romantizată, e schimbată, dar e... e un brand al oraşului şi foarte, foarte mişto. [...] Comunitatea efectiv trăieşte pentru asta”* (Subiect 17)

Problema vizibilităţii o pune mediul academic: *„Avem Junii care vin o dată pe an şi lumea se-ntreabă: «De unde vin?». O zi pe an.” - „O zi! Şi aia e important, o zi, şi eu aş face o sărbătoare de o săptămână”* (participanţi, atelierul 12). Instituţiile culturale separă parada de fond:

> *„Care numai parada junilor nu mai e [...] Au venit mulţi care nu făceau parte din obicei. [...] în afară de paradă, se păstrează bine jocurile şi maialurile. Se fac şi la fel cum trebuie”* (participanţi, atelierul 02)

Şcheiul este deconectat:

> *„Piaţa Prundului, care e o bijuterie, e deconectată de Braşov. [...] Deci Braşovul e sugrumat. Tot tot Braşovul e Piaţa Sfatului şi Republicii. [...] Grinzing-ul din Viena este protejat, Scheiul e protejat. Habar nu au turiştii care vin. Şi sunt fericiţi scheienii că habar nu au”* (participant, atelierul 12)

Document consultare publică - draft

Locuitorii lui cer să fie întrebați:

> *„Este esențială o colaborare reală între societățile Junilor, preoți, ghizi turistici, agenți economici și autorități. În prezent, cei care cunosc cel mai bine patrimoniul local nu sunt consultați suficient în luarea deciziilor”* (participant, atelierul 09)

Subiectul 14 a încercat singur un Tur al Crucilor și Troițelor cu GPS și a rămas fără pasul al doilea, pentru că *„asta nu poate s-o facă un cetățean”* [D].

Cifrele: patrimoniul viu este atu pentru 10 din 24 de subiecți și în 4 ateliere; dosarul UNESCO și transmiterea sunt propuse de 6 subiecți și în 3 ateliere. Prima atestare documentară a obiceiului este 26 martie 1728, în pagina oficială a Primăriei; Junii sunt constituiți în șapte cete, cu peste 60 de troițe în Șchei; calendarul merge de la Buna Vestire la Săptămâna Luminată (Marțea cu plăcinte, Aruncatul în țol) și la Coborârea în Cetate din Duminica Tomii, organizată de Uniunea Junilor din Șcheii Brașovului și Brașovul Vechi cu Primăria, ca piesă centrală a Zilelor Brașovului (17–19 aprilie 2026); *„Săptămâna Junilor”* nu există ca denumire oficială și nicio cifră oficială de participare nu este publicată. Obiceiul nu este înscris în Registrul național al patrimoniului cultural imaterial - nu figurează în inventarul elementelor vii publicat de Institutul Național al Patrimoniului - și nu are dosar UNESCO; România are 11 elemente pe Lista Reprezentativă, ultimul înscris în decembrie 2025. În imaginea națională, Junii au 0,1%, Șcheiul 1,1%, Sfântul Nicolae zero; în recenzii, Junii apar în 5 texte din 47.525; Șcheiul este vizitat de 49,4% dintre vizitatori, iar aprilie, luna Coborârii, are cele mai puține sosiri din an (indice 79) [C].

Managementul de proiect a formulat o propunere de prezentare pe cartiere - fiecărei cete i se alocă o zi într-un cartier, cu demonstrații de obiceiuri, ateliere pentru comunitate, prezentări de costume și muzică, fără procesiune călare, fiecare cartier devenind temporar spațiu de celebrare, iar Coborârea din Duminica Tomii rămânând unicul moment procesional, în centru [I]. Purtătorul obiceiului a respins ideea când i-a fost pusă:

> *„Nu se poate. [...] săptămâna asta e cam a Junilor tineri și ar trebui să rămână așa, ca să nu le facă nimeni concurență. [...] e și greu să scoți anumite lucruri din cartier. [...] Am scoate și obiceiul din Șchei, ar fi diferit. [...] Săptămâna asta e a lor”* (Subiect 14) [D]

Reconcilierea, pe care raportul integrat o indică, este între ritual și prezentare: obiecția privește ritualul, iar propunerea privește transmiterea - demonstrații, ateliere, școli, maialuri, fanfară, care se poate desfășura în afara Săptămânii Luminate și se decide împreună cu Uniunea Junilor, nu prin relocarea obiceiului. Rămân două nuanțe: atelierul instituțiilor descrie Șcheiul ca lipsit de o comunitate reală, iar o percepție izolată de *„spectacolizare”* a paradei, formulată într-un interviu, este contrazisă de purtător și de atelierul 02 și se reține doar ca semnal [D].

Constatarea capitolului: Junii sunt unicul patrimoniu imaterial viu de rang național al Brașovului și nu au niciun statut formal - nici în Registrul național, nici la UNESCO, iar Șcheiul, *„partea românească a istoriei”*, este vizitat de jumătate dintre vizitatori și numit de unu la sută. Traseul este înscrierea în Registrul național până la tricentenarul din 2028, apoi dosarul UNESCO; extinderea se face prin transmitere și prin prezentare decisă cu purtătorii, nu prin exportul obiceiului din Șchei; medierea se face prin oameni, nu prin infrastructură - direcția DC1 [I].

Document consultare publică – draft

2.5.5. Multiculturalitate, târg, graniță: identitățile și deficitul de cunoaștere a propriei istorii

Consultarea nu produce o identitate a Brașovului, ci un repertoriu: raportul integrat inventariază nouă gramatici identitare - libertatea; comuniunea și târgul; ștaiful; conduita săsească; standardul și natura; *„Civilizația Muntelui”*; orașul tiparului și al muzicii; poarta de est a imperiului și Orașul Stalin; limesul, *„Life on the Border”*, la care atelierele adaugă *„Lifestyle Capital”*, *„mini-esența Transilvaniei”* și *„Orașul Coroanei”*. Multiculturalitatea este tema identitară cu cea mai mare convergență (12 subiecți, 5 ateliere) și este unanim pozitivă ca resursă, dar memoria ei este stânjenitoare pentru români, iar vocabularul ei nu există în public. Toate vocile converg asupra unui singur diagnostic: brașovenii nu-și cunosc istoria, iar *„amalgamul”* este trăit de unii ca problemă și revendicat de alții ca resursă.

Târgul este răspunsul cel mai spontan la întrebarea identitară:

> *„E un amalgam de culturi. Și avem cultura sașilor, avem cultura maghiarilor, avem românii veniți din toate părțile țării, e un târg. Dar tocmai că aia e cultura, de fapt!”* (Subiect 4)

Același respondent a transformat-o în program - *„Identitatea să fie cel mai bine organizat târg din Europa! Și haideți să vedeți târgul nostru”* - și a acceptat entuziast formula moderatorului despre *„brașoave”* (*„Exact! Fix asta este!”*). Subiectul 23 îi dă fundamentul - *„tradiția negustorească specifică unui târg de graniță”* - și condiția de graniță:

> *„Brașovul a fost întotdeauna o graniță. [...] «Life on border». Asta aș transmite. Între catolicism și ortodoxie [...] Aicea s-a oprit Imperiul Austro-Ungar”* (Subiect 23)

Subiectul 17 formulează același lucru pentru piețele îndepărtate: *„poarta de est a imperiului”*. Libertatea apare ca fir propriu în atelierul instituțiilor: *„Orașul ăsta este singurul oraș istoric pentru care se potrivește cuvântul libertate. [...] a fost creat ca oraș liber [...] Când li s-au luat libertățile de către austrieci, e singurul oraș care s-a revoltat. În 1688. [...] 1987 la Brașov”* (participant, atelierul 02) - afirmații istorice declarative, de verificat [D]. Memoria multiculturală este, însă, incomodă:

> *„Numai partea mai puțin plăcută pentru români e așa, că la noi mai mult de jumătate din obiectivele turistice nu ne aparțin nouă, românilor. Pentru că românii au trăit o bună parte din istorie în afara cetății”* (participant, atelierul 04)

> *„Puțini au auzit de Brașov, nimeni nu știe că-i Kronstadt. Când zic Dracula Castle și Transylvania, e ușor de reperat”* (Subiect 1)

Unul dintre subiecți cere, dimpotrivă, mai puțin accent pe sași, pentru că nu mai există purtători. Subiectul 24 descrie amalgamul ca problemă - *„dacă întrebi zece persoane diferite ce este Brașovul, îți vor da zece răspunsuri diferite”* (Subiect 24), iar deficitul de cunoaștere este formulat identic de Subiectul 21 - *„a fost știarsă istoria între timp. Dar culmea este că legendele le știu”* (Subiect 21), de Subiectul 9 (*„nu prea știm să arătăm lumii cine suntem”*) și de un alt subiect (*„cu capul cumva în pământ”*). Pentru străini, Subiectul 1 nu are *„al treilea cuvânt”* după Dracula și Transilvania [D].

Cifrele confirmă deficitul. Multiculturalitatea este atu pentru 12 subiecți și 5 ateliere; Kronstadt necunoscut este problemă pentru 6 subiecți și 8 ateliere; deficitul de mândrie și de cunoaștere locală pentru 8 subiecți și 2 ateliere; condiția de graniță apare numai în interviuri (2), libertatea numai într-un atelier, *„Lifestyle Capital”* în 4. În asocierile spontane, familia *„sași / german /*

Document consultare publică – draft

Transilvania / multicultural" are 2,0% şi Kronstadt nicio menţiune; în recenzii, *„Transilvania"* apare la 2,96% dintre străini şi la 0,05% dintre români, iar *„săsesc / Saxon / Kronstadt"* în 51 de texte, 49 ale străinilor. La recensământul din 2021, municipiul avea 237.589 de locuitori; din populaţia care şi-a declarat etnia, românii sunt circa 93,5%, maghiarii circa 5,4%, germanii 813 persoane, cu 15% nedeclaraţi - o structură care face din multiculturalitate mai degrabă o moştenire decât o realitate demografică[255]. Cercetarea doctorală asupra geografiei simbolice a oraşului ajunge la aceeaşi concluzie pe alte date: cele zece nume istorice ale oraşului, propuse ca fir identitar în candidatura pentru 2021, nu au produs asocieri cu multiculturalitatea, iar etniile care au definit identitatea oraşului sunt *„minoritare şi în continuă scădere"*; un lider de opinie intervievat descrie prima generaţie de braşoveni, care încearcă să-şi asume moştenirea Şcheiului şi pe cea săsească: *„nu reuşim atât de mult şi încă ne unim, încă ne sudăm"*[256]. Reperele oraşului tiparului sunt verificate: tipografia lui Honterus din 1533 (nu 1539, cum s-a spus în consultare), gimnaziul din 26 aprilie 1541, Octoihul lui Coresi din 1557[257]. Documentaţia de patrimoniu culinar formulează aceeaşi identitate - *„Braşovul, oraş de graniţă şi târg, a fost punct de întâlnire între Europa Centrală, Balcani şi Orient"* - şi menţionează trei bresle de panificaţie cu turn de întreţinut, preluate de capitolul G [C].

Nuanţele sunt de registru şi de alegere. Raportul integrat recomandă să nu se reproducă *„bârfa"* despre plecarea saşilor şi a evreilor, ci doar tiparul - memoria dureroasă a plecării. Formulele concurente nu sunt echivalente: *„poarta / esenţa Transilvaniei"* are cea mai largă bază în ateliere şi singurul public măsurabil la străini; *„Civilizaţia Muntelui"* a fost conceptul cu care s-a depus candidatura pentru titlul din 2021, o sinteză a celor şase concepte votate de 1.343 de braşoveni, nesupusă dezbaterii publice[258], şi se sprijină pe asocierea dominantă a românilor (muntele, 31,6%); *„târgul"* integrează cel mai mult conţinut istoric - breslele, negustorii greci şi români, Junii ca *„grănicerii târgului"*, Dracula ca legendă-marfă - şi este, în acelaşi timp, cel mai expus trivializării; *„libertatea"* are datele cele mai memorabile şi un singur atelier. Anti-identităţile documentate - răsfăţul fără responsabilitate, hiperconservatorismul, *„capul în pământ"* - spun ce trebuie evitat în registru. Capitolul G a tranşat pentru gastronomie cu *„principiul adopţiei"*: *„nu sunt ale noastre până sunt ale noastre"* [I].

Constatarea capitolului: Braşovul are mai multe identităţi, nu una singură, şi o problemă de fond comună tuturor - locuitorii nu-şi cunosc propria istorie, iar străinii o citesc mai bine decât ei. Poziţionarea stabilită de managementul de proiect - târgul modern de graniţă, cultura în sens larg a întâlnirii - este singura formulă din repertoriu care integrează multiculturalitatea, breslele, Junii, libertatea şi legenda fără a le falsifica; ea cere însă întâi cultură pentru localnici (ora de patrimoniu

Document consultare publica – draft

[255]Recensământul populaţiei şi locuinţelor 2021 - municipiul Braşov, 237.589 de locuitori; structura etnică: https://bzb.ro/stire/al-12-lea-judet-al-tarii-radiografia-brasovului-dupa-rpl-2021-a182926 ; https://populatia.ro/populatie-municipiul-brasov-judetul-brasov/

[256]Cele zece nume ale oraşului, etniile fondatoare şi noii braşoveni: Aldea, L. (Oprica) (2020), „(re)Construcţia identitară a Braşovului. Geografia simbolică a oraşului", teză de doctorat, SNSPA, p. 96, 135 şi 157; articolul autoarei despre candidaturile pierdute ale oraşului: https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.3.14

[257]Tontsch, H. (1933), „Tipografia Honterus din Braşov": https://restitutio.bcub.ro/storage/item/2024/Aug/tipografia-honterus-din-brasov/XTcoi81zkt7DCCU2bR4Pzz69112CfPbDpgiX0Kiy.pdf ; Biblioteca Judeţeană „George Barițiu", fişa de patrimoniu local: https://www.bjbv.ro/?p=2042 ; Niculescu, A. (2004–2005), despre tipăriturile lui Coresi, Dacoromania: https://www.diacronia.ro/indexing/details/A1806/pdf

[258]Conceptele candidaturii pentru 2021 şi votul public: Aldea, L. (Oprica) (2020), „(re)Construcţia identitară a Braşovului. Geografia simbolică a oraşului", teză de doctorat, SNSPA, p. 7–8 şi 95; articolul autoarei despre candidaturile pierdute ale oraşului: https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.3.14

local, tururi pentru braşoveni, *„turist în propriul oraş”*) şi abia apoi naraţiune pentru vizitatori - direcţiile DC1 şi DC5 [I].

2.5.6. Dracula: locul legendei în oferta oraşului

Dracula este tema cu cea mai largă bază din întreaga consultare pe identitate: 14 subiecţi şi 8 ateliere îl tratează ca ancoră de notorietate, 10 subiecţi şi 5 ateliere ca produs eşuat sau poveste nespusă, 4 ateliere ca kitsch identitar şi tot 4 ca temă de valorificat creativ. Poziţiile se distribuie pe un continuum, dar converg asupra a trei reguli: Dracula şi Bran sunt ancora de notorietate pe pieţele îndepărtate şi nu pot fi ignorate; Dracula nu devine emblema Braşovului, ci intră *„pe lista de atracţii”*, cu comunicare diferenţiată pentru străini şi pentru români; registrul este *„creativ, nu dark”*, pentru că varianta *„dark”* este prea aproape de kitsch-ul deja măsurabil la Bran.

Antreprenorii culturali formulează oportunitatea neînţeleasă local:

> *„Dracula Film Festival... toţi străinii ne spun că: «Băi, voi staţi pe un butoi de aur aici! Că orice fan fantasy, horror din lumea asta îşi doreşte să vină acasă la Dracula, la un festival de film». Dar nimeni din local nu înţelege chestia asta”* (participant, atelierul 03)

Hotelierii fixează regula a doua: *„Nu ştiu, dar cu siguranţă nu aş pune emblema Dracula pe Braşov.” - „Eu sunt de acord că asta vinde [...] Dar n-am spus: «Haideţi la Braşov pentru Dracula!».” - „Nu doar pentru Dracula, dar poţi să-l menţionezi pe lista de atracţii”* (participanţi, atelierul 04). Instituţiile culturale fixează regula a treia:

> *„aş lăsa artiştii de peste tot să-l interpreteze pe Dracula. [...] au apărut 49 de lucrări, 49 de interpretări originale ale lui Dracula. [...] nu dark. Lasă-l naibii de dark, că tot... e prea facil dark... Şi e prea aproape de kitsch dark. Nu! Cel mai creativ Dracula din lume îl găseşti la Braşov”* (participant, atelierul 02)

Subiectul 5 dă doctrina poveştii adevărate:

> *„tu profiţi de notorietatea lui Dracula ca să-ţi promovezi povestea adevărată. El rămâne cu povestea lui de acasă, poate să o prezinte în continuare, dar ştie şi că adevărul e altul”* (Subiect 5)

Subiectul 21, secvenţa inversă:

> *„Aş marja mai mult pe legendă, după care, la sfârşit, aş da şi datele istorice. [...] Dar indiferent cât de mult îşi doresc partea asta, îi încântă partea de poveste”* (Subiect 21)

Administratorii de apartamente resimt dependenţa - *„Branul nu defineşte Braşovul şi nici Braşovul nu defineşte Castelul Bran. [...] mi se pare o strategie de gen follow, în care te-ai ancorat într-un obiectiv şi noi stăm bine-mersi”* (participant, atelierul 08), Subiectul 18 o acceptă ca fapt:

> *„Eu cred că Braşovul va rămâne ombilical legat de ideea de Dracula şi de Castelul Bran. [...] «Braşov, Transilvania» sună mai bine decât «Braşov» simplu”* (Subiect 18)

Observaţiile de teren ale echipei de cercetare reţin formula de la atelierul instituţiilor: *„ne defineşte cuvântul libertate. Să avem un Dracula al naibii de creativ”* [D].

Cifrele dau măsura ancorei şi preţul etichetei: *„Dracula / Bran / castel”* are 5,2% dintre asocierile spontane (Bran şi Dracula strict 3,4%), mai mult la nevizitatori (6,5%) şi la tineri (6,1%); în recenzii, *„Dracula”* apare în 1,7% dintre textele non-cazare, aproape toate ale străinilor, cu

Document consultare publică – draft

tendință descrescătoare, iar tururile cu *„Dracula”* în denumire au 4,22 și 20,5% negative, față de 4,82 și 3,2% la tururile de castele fără etichetă și 4,91 și 2,2% la cele de patrimoniu rural și săsesc. Raportul de analiză a destinației constată că Dracula *„nu este o asociere dominantă a orașului în review-urile de patrimoniu”* și recomandă *„Transilvania fără Dracula”* ca registru al orașului; raportul integrat validează comunicarea diferențiată și conchide că *„problema nu e ancora, ci absența arhitecturii de poveste și de servicii în jurul ei”*. Dracula Film Festival există din 2013, a ajuns la ediția a XIV-a în 2026 și a primit 86.000 de lei din Ghidul cultural[259] [C].

Nuanțele privesc produsul. Două variante circulă în ateliere: un Centru Cultural Dracula între Brașov și Bran, *„nu parc tematic”* (atelierele 02 și 03), și un *„Halloween în Transilvania”* ca eveniment-momeală în sezonul mort, prin strategie comună cu Branul (atelierul 05) - a doua incompatibilă cu regula *„nu dark”* dacă nu este curatoriată [D]. Instituțiile își amintesc geneza kitsch-ului - turul *„Dracula Educational”* al ONT din 1973, eclipsa din 1999 - și constată: *„Încă nu este acceptat”*. Dracula este și un risc pentru Șchei: străinii proiectează deja vampirul peste Catedrala Sfântul Nicolae.

Constatarea capitolului: Dracula este o ancoră de notorietate pe care Brașovul nu o poate și nu trebuie să o refuze, dar pe care nu o poate pune pe frontispiciu fără să plătească în satisfacție și în identitate. Cele trei reguli - Dracula rămâne o atracție printre altele, fără să devină emblema orașului; este tratat creativ, nu macabru; comunicarea diferă pentru străini și pentru români - sunt convergente în consultare și confirmate de recenzii; ele intră în direcția DC5 ca temă a narațiunii, nu ca nume de produs [I].

2.5.7. Narațiunea și medierea: „piatră, nu poveste”

Deficitul de mediere este veriga care leagă toate constatările anterioare: patrimoniul există, publicul îl vede, dar nimeni nu-l povestește. Ghizii sunt puțini, neacreditați local, repetitivi și, în momentele critice, salvați de *„un vampir”*; obiectivele *„nu sunt puse într-o poveste”*; vechiul slogan *„Brașov, oraș de poveste”* n-a spus povestea; centrul de informare turistică are cel mai slab rating din toată baza culturală a destinației. Propunerile converg spre o școală de ghizi și povestitori acreditați de OMD, liceeni și studenți ghizi, Juni ghizi, tururi cu istoricii locali, realitate augmentată și coduri QR, hartă literară și o agendă integrată - tema cu cea mai largă răspândire dintre toate temele noi ale atelierelor.

„Păi, ai atins un subiect foarte fain, că nu există. Cât ne-am chinuit, dar ne-am chinuit de-a dreptul să găsim un ghid vorbitor de franceză!” - iar la o cină cu parteneri străini, *„atât de slab a fost ghidul, încât au râs membrii board-ului. [...] Și aveau și o mascotă, un vampir [...] A preluat vampirul discuția și a salvat seara”* (Subiecții 19–20). Subiectul 9:

> *„se bifează exact aceleași lucruri, tot timpul sunt reluate aceleași informații [...] Că toată lumea se duce la Biserica Neagră, e ok, Strada Sforii, e în regulă. Dar hai și Muzeul Mureșenilor, de exemplu, Muzeul de Artă”* (Subiect 9)

[259] Dracula Film Festival - din 2013; circa 3.000 de filme înscrise anual din peste 80 de țări; 86.000 lei din Ghidul cultural 2026: https://zilesinopti.ro/?p=376345 ; https://zilesinopti.ro/evenimente/dracula-film-festival-2025/ ; https://bizbrasov.ro/2026/09/30/finantari-proiecte-culturale-brasov-festiv/

Document consultare publică – draft

Muzeele semnalează concurența dintre terasă și muzeu:

> *„ghizii din Brașov nu aduc pe nimeni la muzeu niciodată. [...] «Ce v-am spus până acum e în regulă, nici nu merită să mai intrați, că știți tot. Uite, mergeți acolo pe terasă și beți o bere sau o cafea.»" - „Asta cu urechile mele am auzit-o!"* (participanți, atelierul 02)

Subiectul 23 propune produsul:

> *„Aș face un oraș al poveștilor." - „Pentru că, la un moment dat, a și existat «Brașov, oraș de poveste» [...] Doar că n-a spus povestea"* (moderatorul) *- „Da. Dar aș face chestia asta în toată zona centrală. [...] oamenii ăștia doi știu o grămadă de legende [...] Cu tunelurile de pe dedesubt"* (Subiect 23)

Administrația recunoaște golul de informare:

> *„un turist care vine în gară, care vine în aeroport, care vine cu mașina în zona orașului, nu are informații despre ele, da? Teatru, Operă, hai să zic, ele sunt mai vizibile"* (Subiect 13)

Locuitorii din Șchei spun cum trebuie spusă povestea:

> *„prin experiențe vii: ghizi bine pregătiți, evenimente, reconstituiri istorice și colaborări între comunitate și profesioniști din turism. O poveste autentică are nevoie de oameni care să o transmită"* (participant, atelierul 09)

Moderatorul a schițat instituția - *„o grupă de ghizi la Facultatea de Literatură, la franceză, engleză [...] acreditați"*, iar Subiecții 19–20 au completat: *„De către OMD"* (Subiecții 19–20); organizația de management al destinației anunța, în atelierul mediului academic, *„un pool de ghizi"* cu sprijinul universității. Un vizitator al Turnului Alb rezumă: *„Nu este deschis, nu este nimeni care să îți spună o poveste"* [D].

Cifrele măsoară golul din ambele direcții. Deficitul de ghizi este problemă pentru 6 subiecți și 2 ateliere, povestea nespusă pentru 10 subiecți și 5 ateliere, lipsa stratului de agregare pentru 13 subiecți și 3 ateliere; ghizii acreditați de OMD sunt propuși de 6 subiecți și în 3 ateliere, stratul de agregare (cardul orașului, bilet unic, integrator) de 12 subiecți și în 6 ateliere, iar informarea și agenda culturală integrată în 10 din 12 ateliere. Vocabularul interpretativ este 5,5% față de 32,7% material, *„story / legend"* 0,8%, familia extinsă *„poveste / legendă"* 1,8% din toată baza non-cazare și 7,1% la muzee - povestea plătește în note (4,69), dar este rară. Centrul de Informare Turistică Brașov are 2,70 și 60,9% negative, centrul din Poiana 5,00; tururile de patrimoniu rural și săsesc vândute din Brașov sunt produsul cultural cel mai bine evaluat din întreaga bază (4,91) - dovada că povestea, când există, se vinde. Călătorii cer spontan tururi ghidate, trasee tematice medievale și *„muzeu interactiv/3D despre viața locuitorilor de odinioară";* raportul de analiză a destinației recomandă *„transformarea patrimoniului din obiect vizual în poveste: bresle, comunități, personaje, episoade istorice, legende, trasee tematice și interpretare în spațiul public"* [C].

Nuanțele sunt două. Medierea umană și cea tehnologică coexistă în propuneri fără a se exclude; experiența eșuată a Turului Crucilor cu GPS arată că a doua nu rezistă fără un proprietar instituțional. Asupra conținutului există o controversă de registru - *„legenda întâi"* (Subiect 21) sau *„povestea adevărată"* (Subiect 5), pe care raportul integrat o rezolvă ca secvență, cârlig urmat de fapt, într-un standard de ghidaj numit *„doctrina poveștii adevărate"*. Capitolul G a introdus deja

Document consultare publică — draft

„ghidul viu al destinației”, *„integratorul pe durate”* și codul QR al destinației în unitățile de cazare (DG4-b) [I].

Constatarea capitolului: Brașovul este *„piatră, nu poveste”* - un patrimoniu bine evaluat când este explicat, consumat de departe când nu este, cu ghizi puțini și repetitivi, cu un centru de informare care are cel mai slab rating al destinației și cu o agendă culturală pe care nici brașovenii nu o cunosc. Medierea este cea mai ieftină dintre direcțiile capitolului și condiția tuturor celorlalte: școală de ghizi și povestitori acreditați de OMD, standard de ghidaj *„legendă urmată de fapt”*, informare integrată (S4) - direcția DC5 [I].

2.5.8. Muzeele și instituțiile: cea mai bună evaluare, cea mai mică prezență

Muzeele brașovene nu intră în programul turistului standard, care bifează monumentele și pleacă; administrația recunoaște că *„muzeele din Brașov nu sunt promovate”*; instituțiile nu cooperează între ele și nu există o contorizare la nivel de destinație a intrărilor. În același timp, muzeele sunt categoria cel mai bine evaluată în recenzii și se definesc ca purtători ai identității orașului. Capacitatea instituțională este însă precară: muzeele județene funcționează *„în cămăruțe”*, fără un spațiu expozițional de 2.000 mp, cu plafoane de acces de 15–20 de persoane impuse de normele de securitate la incendiu, incompatibile cu monumentele istorice, cu bugete de acțiuni de ordinul a 200.000 de lei pe an și cu o hemoragie de personal [D]. Instituțiile de spectacol sunt mai vizibile și bine evaluate, dar izolate pietonal de centru și descrise de sectorul independent ca greu accesibile. Infrastructura culturală nu lipsește; lipsesc accesul la ea și regulile.

Instituțiile culturale descriu poziția lor în produs:

> *„cine își face un program la Brașov își trece pe listă Castelul Bran, Biserica Neagră, Rupea și așa mai departe, Făgărașul, da? Greu să-l auzi că-și pune pe listă Muzeul de Istorie, Muzeul de Etnografie, Muzeul de Artă, Casa Mureșenilor”* (participant, atelierul 02)

Și rolul pe care îl revendică:

> *„Muzeul de Istorie trebuie să fie buletinul. Ce ai pe buletin? Ai numele. [...] Ai data nașterii. [...] Ai o poză. Ei, atunci trebuie să pui în muzeu trăsăturile acestui chip numit Brașov. Asta este Casa Sfatului, da?”* (participant, atelierul 02)

Observațiile de teren ale echipei de cercetare reține diagnosticul: *„Cetatea Brașovului nu are muzee asociate, ceea ce înseamnă că nu poate transmite o narațiune coerentă vizitatorilor”*. Subiectul 1 povestește eșecul cooperării:

> *„ne-am dus la directorii de muzee și au zis: «Ce treabă am eu cu ălălalt? N-am eu... Ce să am de-a face cu celălalt muzeu?» Dacă nu putem integra muzeele încă, că nu văd că putem, măcar să știm câți intră”* (Subiect 1)

Capacitatea este formulată în termeni de infrastructură:

> *„Până la bani, nu mai avem resurse umane, nu avem resurse la nivel de spații, spații expoziționale, noi îngropăm în tot felul de cămăruțe expoziții și pe de altă parte suntem întrebați: «Dar câți vizitatori ai?»”* (participant, atelierul 02)

„am zis să aducem o expoziție din străinătate și sunt rider-e pentru expozițiile mari și cea mai mică expoziție era de 2000 de metri pătrați. Păi, aici se termină discuția, pentru că toate muzeele noastre la un loc nu au 2000 de metri” (participanți, atelierul 02) - de unde ordinea nevoilor: infrastructura

Document consultare publică - draft

mai întâi, banii după. Spațiile există, dar sunt blocate: antreprenorii culturali numără cinematografele renovate fără program, bastioanele închise, arenele de sub Tâmpa, pieţele centrului practic inutilizabile legal pentru scene şi branşamentele electrice obţinute *„prin furcile caudine”*, iar Subiectul 24 confirmă din interior accesul *„greoi”* la Apollonia şi la cinematografele Astra, Modern şi Popular. Sala Polivalentă este *„un tool extraordinar”* cu o condiţie: *„ai şase luni de iarnă unde nu mai ai scuza că n-o să ai nimic pentru indoor”* (Subiect 18); *„Dar iarăşi, cine va opera această sală? Pentru că dacă este operată în dulcele stil al statului... nu văd să se întâmple multe chestii”* (participant, atelierul 04). Instituţiile de spectacol sunt deconectate pietonal de centru, iar pentru Subiectul 24 au o funcţie de educare a gustului prin ieşirea în spaţiul public - stagiunea estivală a Operei în Piaţa Sfântul Ioan: *„Sunt gusturi care se cultivă”* (Subiect 24) [D].

Cifrele: muzeele au 4,69 şi 8,0% negative, cea mai bună categorie a bazei - Olimpia 4,92, Muzeul de Artă 4,62, Prima Şcoală Românească 4,51 (20,4% negative la străini, semn al dependenţei de ghidul *„viu”*), iar instituţiile de spectacol sunt toate peste media bazei (Opera 4,74, Sala Patria 4,79, Teatrul Arlechino 4,94); rata de conversie de la notorietate la vizită este de 45–48% la muzee, faţă de 25–30% la festivaluri. Seria INS a vizitatorilor de muzee este judeţeană - 2.789.641 în 2023, în 35 de unităţi - şi dominată de Castelul Bran, deci inutilizabilă pentru oraş; singurele cifre instituţionale publice sunt ale Muzeului de Artă (13.175 vizitatori în 2024) şi ale Casei Mureşenilor (21.183 de beneficiari în 2025); instituţiile de spectacol din judeţ au avut 351.647 de spectatori în 2023. Tutela este împărţită: Primăria are teatrele, Opera, Filarmonica şi Centrul Cultural *„Apollonia Hirscher”*; Consiliul Judeţean, Muzeul Judeţean de Istorie, Muzeul de Etnografie, Muzeul de Artă, Casa Mureşenilor, Biblioteca Judeţeană şi Reduta; Biserica Neagră este a parohiei evanghelice, Prima Şcoală Românească a parohiei Sfântul Nicolae. Sala Polivalentă are 11.211 locuri şi termen *„cel târziu iunie 2027”*, cu costuri raportate divergent (356,7 milioane de lei în noiembrie 2025; 646 de milioane după o declaraţie ministerială din august 2026)[260]; la Noaptea Muzeelor 2026 au participat 8 instituţii braşovene. În consultare, Sala Polivalentă este atu pentru 12 subiecţi şi 6 ateliere, biletul unic este propus de 12 subiecţi şi în 6 ateliere, iar subfinanţarea, marginalizarea şi managementul instituţiilor sunt teme apărute numai în ateliere [C].

Nuanţele: instituţiile resping evaluarea *„după numărul de vizitatori”* şi cer indicatori pe funcţii, în timp ce arhitecţii cer tocmai date de conversie (*„din 2 milioane, câţi intră la muzeu”*); un respondent invocă biletul unic al muzeelor ca model existent, în contrast cu eşecul cardului oraşului din 2009 - de clarificat ce există efectiv [D]. Statutul juridic al arenelor de sub Tâmpa nu a putut fi confirmat. Ediţia din vară a Săptămânii Comediei a fost anulată în mai 2026 din cauza indisponibilităţii sălii Teatrului şi reprogramată pentru 2–8 noiembrie 2026 - nu *„anulată”*, cum s-a spus în ateliere[261]. Antreprenorii culturali descriu instituţiile de spectacol ca filtre ale accesului, cu manageri numiţi, repertoriu static şi tarife orare pentru sală care fac *„cultura un produs de lux”* - afirmaţii declarative, redate ca tendinţă generală [D]. Destinaţia culturală a Sălii Polivalente şi a Rulmentului se leagă de prioritatea P4.

[260]Sala Polivalentă Braşov - 11.211 locuri, finalizare „cel târziu iunie 2027”: https://profit.ro/povesti-cu-profit/cea-mai-mare-sala-polivalenta-din-romania-gata-de-lansare-video-22226346 ; https://www.prosport.ro/?p=20495822

[261]Săptămâna Comediei - ediţia din vara 2026 anulată şi reprogramată pentru 2–8 noiembrie 2026: https://zilesinopti.ro/2026/05/06/saptamana-comediei-anulata-in-2026/ ; https://zilesinopti.ro/2026/09/28/saptamana-comediei-in-premiera-2026/ ; https://bizbrasov.ro/2026/09/30/finantari-proiecte-culturale-brasov-festiv/

Document consultare publică – draft

Constatarea capitolului: muzeele sunt produsul cultural cel mai bine evaluat şi cel mai puţin consumat al destinaţiei, cu o rezervă de conversie de o treime până la două cincimi dintre vizitatori; ele nu pot însă livra fără capacitate - spaţiu expoziţional, personal, norme adaptate monumentelor - şi fără o cooperare care astăzi nu există nici între muzee, nici între cele două tutele. *„Cetatea Braşovului nu are muzee asociate”* este fraza-cheie: muzeele trebuie legate de monumente, de ghizi, de un bilet unic şi de un spaţiu de 2.000 mp, iar Sala Polivalentă şi Rulmentul trebuie să primească un rol cultural explicit - direcţia DC4, în legătură cu P4 [I].

2.5.9. Antreprenoriatul cultural şi finanţarea: retragerea dublă

Sectorul cultural independent a trăit în 2025–2026 o retragere dublă a finanţării publice locale: Primăria nu a avut sesiune a Ghidului cultural în 2025, după ce bugetul crescuse la 6 milioane de lei în 2024, iar Consiliul Judeţean a redus la zero linia pentru organizaţii neguvernamentale în 2026, de la 2 milioane de lei în 2025, cu anunţ tardiv şi fără consultare; Ghidul a fost relansat în iulie 2026 cu 1 milion de lei, din care s-au contractat 659.396 de lei pentru 8 proiecte. Consecinţele numite sunt festivaluri în pericol, operatori plecaţi, un conflict deschis între instituţiile publice şi sectorul independent şi, pe fond, lipsa unei instanţe care să spună ce este cultură şi ce este divertisment finanţat ca cultură. Defectele structurale ale instrumentului - anual, tardiv, fără costuri de personal, activ doar din iunie până în noiembrie - au produs cel mai bogat pachet de propuneri de mecanism din întreaga consultare.

> *„Ne bazam pe banii de la Consiliul Judeţean, care au anunţat foarte târziu că nu mai finanţează [...] dacă anul ăsta pierdem 50.000 de euro, s-ar putea să nu mai putem să mai facem”* (participant, atelierul 03)

Diagnosticul de fond:

> *„Autorităţile o privesc mai mult ca un cost care dispare primul la orice piedică, cultura pierde primul... primele resurse financiare”* (participant, atelierul 03)

Hotelierii văd efectul din afară - subvenţiile festivalurilor de teatru şi comedie *„s-au tăiat. [...] Pentru un oraş cultural, ok, bine, nu se mai întâmplă”*. Instituţiile cer predictibilitate:

> *„Râşnov are de câţiva ani linie de finanţare multianuală, ceea ce legea permitea. La Braşov nu numai că nu mai avem deloc, dar erau oricum anuale”* (participant, atelierul 02)

Independenţii dau modelul - *„Acolo există Centrul de Proiecte Timişoara, care este o structură publică care administrează bugetul cultural. Coordonează spaţii, coordonează Ghidul cultural, coordonează finanţările culturale, fac tot procesul de concursuri şi există şi finanţare multianuală”* (participant, atelierul 03), segmentarea - *„tu dacă eşti un debutant, unul care vrei să faci ceva şi ceri un proiect aşa, te baţi cu mine.” - „Mă bat cu tine şi cu Muzeul de Artă şi cu Muzeul Judeţean de Istorie şi cu orice entitate!”* - şi sursa:

> *„La Municipiul Braşov există o taxă turistică de 12 lei.” - „7 plus 5. 5 pentru Salvamont şi 7 pentru oraş.” - „No, din ăia 7, mai ia 1 leu, 2 şi fă un fond cultural pe care îl pui pe Ghidul cultural, de exemplu. Că nu-i problemă de bani”* (participanţi, atelierul 03)

Document consultare publică – draft

A doua linie de falie trece prin definiția culturii:

> *„din cauză că Ministerul Culturii a renunțat la rolul lui de a fi cel care validează și certifică evenimentele culturale în România [...] «Bă, unde-s banii de cultură?» Păi stai că-ți spun: investiți în divertisment și subcultură”* (Subiect 5)

Instituțiile cer ca divertismentul, inclusiv un eventual festival de masă, să se susțină din bilete, nu din bani publici; Subiectul 24 dă regula spațiului public:

> *„în regulamentul de folosire a spațiilor publice, de exemplu, pun pentru evenimente culturale ca prioritate. Și n-o să le cer operatorilor culturali bani ca să facă un spectacol în aer liber”* - *„Bun, nu le ceri bani, dar ar trebui să-i curatoriezi”* (moderatorul) - *„Da. [...] Și aici intervine zona de specialitate și cultură de calitate”* (Subiect 24)

Coordonarea nu poate fi lăsată pe umerii operatorilor: Subiectul 9 spune că *„nu pot să duc”* o asemenea responsabilitate, *„dar admir și încerc să ajut”* [D].

Cifrele sunt verificate și în regres. Ghidul cultural al Primăriei a avut sesiuni din 2012 până în 2024, cu 6 milioane de lei în 2024 (87 de proiecte depuse, 74 eligibile); în 2025 sesiunea a fost anulată; în 2026 a fost relansat prin Centrul Cultural *„Apollonia Hirscher”* (maximum 100.000 de lei pe proiect, maximum 50% din costurile eligibile), cu 1 milion de lei buget și 659.396 de lei acordați la 30 septembrie 2026 pentru 8 din 10 proiecte depuse. Consiliul Județean a finanțat organizațiile culturale cu 1,4 milioane de lei (2022), 1,8 (2023), 1,8 (2024) și 2,0 milioane (2025), iar în 2026 cu zero; în 2025, Consiliul Județean Timiș aloca 3,2 milioane, Cluj și Sibiu câte 1,2. Pe locuitor, finanțarea culturii independente de către Primărie a coborât de la 25,25 lei (2024) la zero (2025) și la 4,21 lei buget, respectiv 2,78 lei efectiv (2026). Brașov Jazz & Blues Festival s-a ținut în 2026 fără finanțare de la Primărie și de la județ; Săptămâna Comediei a primit 100.000 de lei din Ghidul relansat, Dracula Film Festival 86.000[262]. Taxa de oraș este, din 2026, 7 lei pe turist și noapte pentru promovare plus 5 lei pentru Salvamont, aprobată la 22 decembrie 2025; aplicată la cele 1.318.726 de înnoptări INS din 2025, componenta de promovare ar produce circa 9,23 milioane de lei pe an, iar 1–2 lei pe noapte ar echivala cu 1,32–2,64 milioane anual - calcul ipotetic, fără cazările nedeclarate[263]. OMD Brașov are personalitate juridică din decembrie 2025, Primăria deține 45% din voturi (cifra de 40% dintr-un atelier este declarativă), iar între fondatori, după componența consemnată în capitolul P5 (statutul nu a fost consultat), nu există nicio instituție culturală, asociație culturală sau instituție de educație [C/D].

Nuanțele privesc sursa banilor și cine îi primește. Instituțiile și independenții converg pe multianualitate și predictibilitate, dar diverg pe sursă: moratoriu pe finanțări pentru a construi un centru-ancoră (modelul Bilbao, invocat în atelierul 02[264]) sau, dimpotrivă, moratoriu *„pe panseluțe, pe giratorii”*; *„Banii strică caracterele!”* (atelierul 02) sau *„Asigură-le o finanțare constantă, un program multianual”* (atelierul 03). Independenții cer, în același timp, linie

[262]Brașov Jazz & Blues Festival, ediția a XIV-a (14–16 august 2026): https://agerpres.ro/english/2026/08/05/renowned-us-and-cuban-artists-headline-14th-edition-of-brasov-jazz-blues-festival--1582442 ; https://zilesinopti.ro/2026/08/18/brasov-jazz-blues-festival-2026-incheiat/ ; https://www.g4media.ro/primaria-si-consiliul-judetean-brasov-lasa-cultura-independenta-fara-nicio-finantare-publica-locala-in-2026-acuza-consortiul-cultural-corona.html

[263]Taxa de oraș - 7 lei (promovare turistică) + 5 lei (Salvamont) pe turist și noapte, Consiliul Local Brașov, 22 decembrie 2025: https://www.profit.ro/stiri/social/ultima-ora-taxa-pe-zi-majorata-puternic-pentru-turisti-in-brasov-si-poiana-brasov-22283033 ; https://newsbv.ro/taxe-sejururi-brasov-majorare/ ; https://www.radiobrasovfm.ro/stiri-din-brasov/taxa-de-promovare-turistica-de-7-lei-in-municipiul-brasov-id212239.html

[264]Muzeul Guggenheim Bilbao, deschis la 18 octombrie 1997: https://en.wikipedia.org/wiki/Guggenheim_Museum_Bilbao

Document consultare publică – draft

prioritară pentru *„cei cu tradiție”* și sesiune separată pentru debutanți - cu riscul închiderii sistemului, semnalat prin exemplul Timișoarei, unde finanțările ar reveni *„tot timpul aceleași ONG-uri”* [D]. Capitolul G a formulat deja fondul cultural al breslei și cota din taxa de oraș (DG7-f), iar P5 fondul stațiunii din aceeași taxă, cu destinații prestabilite prin hotărâre a Consiliului Local.

Strategia culturală a municipiului pentru 2015–2030, aprobată în 2015, odată cu candidatura pentru titlul din 2021[265], nu are o evaluare a implementării sau o actualizare identificate. În consultare ea apare o singură dată, ca document care, după un respondent, nu a ținut seama de preferințele publicului (Subiect 5), iar alți participanți cer o strategie (DC8-g) [C/D]. Cifra pe care același respondent o citează din *„Barometrul Cultural al Brașovului”*, potrivit căreia *„între 60 și 78% vor evenimente din sfera culturii tradiționale”*, nu se regăsește în rezultatele studiului de consum cultural din 2015, singurul barometru local identificat: pentru un proiect cultural de cartier, respondenții aleg întâi concertele (67,8%), filmul (63,4%), festivalurile (63,0%) și teatrul (62,4%), apoi atelierele de creație și meșteșugurile tradiționale (59,2%), târgurile de produse tradiționale (58,1%) și dansul folcloric (48,6%)[266]; afirmația respondentului rămâne o declarație [C/D].

Constatarea capitolului: prăbușirea finanțării culturii independente - de la 6 milioane de lei la zero și la 1 milion, cu județul la zero - este singura serie oficială a capitolului în regres și explică direct *„gaura”* festivalurilor; răspunsul nu este doar bani, ci un mecanism: finanțare multianuală, structură publică de management cultural, segmentarea sesiunilor, criterii publice de curatoriat care separă cultura de divertisment, un fond cultural stabil din taxa de oraș și reprezentarea sectorului cultural și a educației în OMD - direcția DC8, cu administrația ca facilitator, nu ca operator [I].

2.5.10. Evenimentele, calendarul, orașul seara și cartierele

Brașovul are un portofoliu real de evenimente, dar fragmentat, subfinanțat din 2025 și, în percepția aproape unanimă a consultării, lipsit de densitate și de un reper propriu; singurul eveniment pe care hotelierii îl recunosc drept eveniment de amploare, care aduce turiști din afara orașului se desfășoară în afara municipiului, iar singurul festival cu nume în imaginarul național s-a încheiat în 2019. Evenimentele sunt singura temă culturală propusă în toate cele 12 ateliere; cererea națională este latentă; fereastra de extrasezon este precisă - martie și aprilie, apoi noiembrie. *„Oraș mort după ora 22”* este formula cu cea mai mare răspândire din toată consultarea culturală, iar monocentrismul - *„Tot Brașovul e Piața Sfatului și Republicii”* - este diagnosticat de instituții, antreprenori, OMD, politicieni și arhitecți deopotrivă. Soluțiile convergente sunt un calendar unic cu o singură autoritate, zonarea evenimentelor pe scări, un eveniment-emblemă crescut cu răbdare, zone de seară acceptate de riverani și centre de cartier activate prin program.

Document consultare publică – draft

[265] „Strategia Culturală a Municipiului Brașov 2015–2030”, aprobată prin HCL nr. 478/2015 și invocată în ghidurile de finanțare culturală ale Primăriei Municipiului Brașov din 2022 și 2023: https://www.brasovcity.ro/file-zone/proiecte/hotarare/PC2022/4.%20Ghid%20finantare%20cultura%202022.pdf ; https://www.brasovcity.ro/file-zone/proiecte/hotarare/CU2023/5.%20Ghid%20finantare%20nerambursabila%20din%20bugetul%20local.pdf

[266] Preferințele pentru activitățile unui proiect cultural de cartier (graficul 7) în studiul de consum și practici culturale din 2015, prezentat în sinteza strategiei pentru cultură: https://www.brasovcity.ro/file-zone/financiar/program-investitii/cultura/2019/Strategie%20pentru%20cultura.pdf

Tabelul 7. Inventarul evenimentelor Braşovului: statut verificat

Eveniment	Organizator / prima ediție	Ediția 2025–2026	Ordin de mărime	Statut și corecturi	Evaluarea stakeholderilor
Rockstadt Extreme Fest	organizator privat; 2013 (12 ediții la Râșnov, 2013–2025)	27–31 iulie 2026, Ghimbav; 2027: 26–30 iulie, Ghimbav	circa 20.000 de participanți pe zi (presă)	continuă, în altă localitate; relocarea într-o altă comună, vehiculată în consultare, și „nu mai sunt de acum [...] din 2026” (atelierul 11) sunt greșite[267]	singurul eveniment scalabil, „jumătate de hotel plin” (atelierul 04); „al Râșnovului” vs. „metropolitan”
Brașov Jazz & Blues Festival	asociație culturală; 2013 (ediția a XIV-a în 2026)	14–16 august 2026, Piața Sfântul Ioan și alte locații; 2027: 13–15 august	fără cifre oficiale de public	ținut, fără finanțare de la Primărie în 2026	„ăla da” (atelierul 04), dar „la nivel micro”, „nu e marketat”
Săptămâna Comediei	asociație culturală; 2013 (ediția a XIII-a în 2026)	ediția din vară anulată la 6 mai 2026; reprogramată 2–8 noiembrie 2026	-	100.000 lei din Ghidul cultural; „anulată” este depășit	apreciată calitativ; notorietate 45,8% la vizitatori
Dracula Film Festival	asociație culturală; 2013 (ediția a XIV-a în 2026)	sfârșit de octombrie – început de noiembrie	circa 3.000 de filme înscrise anual	ținut; 86.000 lei din Ghidul cultural	„butoi de aur” neînțeles local (atelierul 03); necunoscut hotelierilor
Massif (Poiana Brașov)	organizatorii festivalului Untold; 2023	decembrie 2025 nu s-a ținut; „Massif Week” 2–7 martie 2026, „nu este o ediție oficială”	peste 38.000 (2023), peste 43.000 (2024) de participanți	discontinuitate, nu „eșec”[268]	„nișa a fost găsită cu Massif” (atelierul 08); „nu a fost pentru economie” (Subiect 6)
Cerbul de Aur	Televiziunea Română (marcă TVR); 1968	ultima ediție 2019 (a 19-a)	-	nicio ediție după 2019	„consens emoțional” de reînviere, condiționat (atelierul 02)
Zilele Brașovului / Coborârea Junilor	Centrul Cultural „Apollonia Hirscher”, Reduta, Casa de Cultură a Studenților; Uniunea Junilor	17–19 aprilie 2026 (Duminica Tomii)	„mii de persoane” (presă), fără cifră oficială	prima atestare 26 martie 1728; „Săptămâna Junilor” nu este denumire oficială	„unul singur care [...] cred că a auzit toată țara de el” (atelierul 11)
Târgul de Crăciun	comunicare prin Primărie	28 noiembrie 2025 – 11 ianuarie 2026	-	ținut	„20 de căsuțe”, „vin fiert” (Subiect 5) [D]; tratat în G (DG6-e)
Oktoberfest Brașov	organizator privat; 2009; din 2025 sub licența mărcii München	27 august – 6 septembrie 2026, Parcul Tractorul	„zeci de mii” (presă, 2019)	ținut	„by the book”, dar „nu generează incoming”; „nu e eveniment cultural” (atelierele 04, 02)
Culturama	Centrul Cultural „Apollonia Hirscher”; 2023	ediția a II-a 2024; 2025–2026 neverificat	-	„ecrane în cartiere” neconfirmat	-
Street Delivery Brașov	fundație culturală; 2021 (ediția a 6-a)	11–13 septembrie 2026, relocat în curtea Universității	-	ținut, cu relocare	„în declin” (Subiect 9) [D]
Noaptea Muzeelor (Brașov)	Rețeaua Națională a Muzeelor; 2005	23 mai 2026	8 instituții brașovene	ținut	-
Festival aeronautic (propus)	-	prima ediție propusă pentru 2027, centenarul producției de avioane la Brașov	10.000–50.000 de vizitatori pe an (estimare a studiului)	propunere a cercetării proiectului	un purtător în interviuri (Subiect 23), unul în ateliere (12)

Sursa: fișa de validare externă a proiectului (surse oficiale și de presă), consultările Etapei I, cercetarea asupra tradiției aviatice; inventarul complet, cu surse, în Anexa B.

Inventarul verii, făcut de hotelieri, este scurt: *„Ce avem în vară? Tam-Tam, Brașov Jazz & Blues? [...] Brașov Jazz & Blues Festival, ok, ăla da. Dar și Rockstadt-ul e...” - „Rockstadt-ul este spectaculos.” - „Nu e în Brașov, Rockstadt-ul este al Râșnovului, adică beneficiază Brașovul, e partea a doua.” - „Totuși beneficiem, e un centru istoric, am jumătate de hotel plin prin Rockstadt”* (participanți,

[267] Rockstadt Extreme Fest - 12 ediții la Râșnov (2013–2025), din 2026 la Ghimbav, circa 20.000 de participanți pe zi: https://zilesinopti.ro/2025/07/02/rockstadt-extreme-fest-ghimbav/ ; https://tvrinfo.ro/?p=833510 ; https://www.revistabiz.ro/publicul-cel-mai-mare-headliner-al-rockstadt/

[268] Massif (Poiana Brașov) - 2023: peste 38.000 de participanți; 2024: peste 43.000; „Massif Week” 2026: https://www.revistabiz.ro/massif-festivalul-de-la-brasov-a-atras-peste-42-milioane-de-euro-in-comunitate/ ; https://www.romania-insider.com/massif-festival-poiana-brasov-december-2025 ; https://agerpres.ro/cultura-media/2025/12/16/massif-revine-in-poiana-brasov-cu-un-nou-format-in-perioada-27-februarie---8-martie-2026--1512479 ; https://www.monitorulexpres.ro/2026/02/21/massif-week-aduce-petreceri-in-poiana-brasov-intre-2-si-7-martie/

Document consultare publică – draft

atelierul 04) - cu precizarea că festivalul s-a mutat din 2026 la Ghimbav, unde administrația locală și-a construit infrastructură permanentă de evenimente. Aspirația este un reper: *„Un eveniment, ceva care te leagă imediat și te duce cu gândul: «Da, Brașov are acest lucru»"* (participanți, atelierul 08); răspunsurile se grupează în patru familii - un festival mare de iarnă, *„gen Massif, dar executat bine"*, pentru că *„nișa a fost găsită cu Massif"* (atelierul 08); *„unul sau două «hotspot»-uri"* de masă, de tipul târgului de Crăciun de la Craiova sau al unui concert de Anul Nou (Subiect 16); un eveniment *„făcut de Brașov"* cu ancoră identitară - festivalul pastoral și al brânzei (capitolul G, DG6-a), Săptămâna Luminată extinsă; și *„happening-ul"*: *„nu mai este suficient să ai Biserica Neagră. Întrebarea este ce se întâmplă în jurul și în Biserica Neagră. Dacă tu ai în fiecare weekend trei trei seri de concerte în Biserica Neagră [...] oamenii s-ar putea să-și dorească să rămână și vineri seara, și sâmbătă seara, și duminică seara"* (Subiect 18) - cu condiția comună a răbdării:

> *„Evenimente pe care să ai răbdare să le crești, pe care să le construiești temeinic, pe care să le faci să devină de referință"*

Disciplina calendarului este cerută aproape identic de Subiecții 19–20 și de Subiectul 14:

> *„festivalurile nu trebuie să fie la fel: orice, oriunde, oricum. Acuma vine Polivalenta, nu? Trebuie exploatată într-un cadru foarte fain și exclusivist. Centrul trebuie lăsat liber, lăsat să respire, lăsat să fie dedicat plimbării..."* (Subiecții 19–20)

> *„Când ai un oraș unde ai două luni de vară maxim, sau poate ai 12 weekenduri în regulă în care poți să faci evenimente în aer liber, astea trebuie dedicate culturii și educației sau unor evenimente majore"* (Subiect 14)

Instituțiile își amintesc vitrinele care vibrau la concertele din Piața Sfatului, Subiectul 18 cere *„o strategie"* și *„un calendar"*, nu un organizator public de evenimente, iar antreprenorii culturali observă că *„un turist n-o să scroleze 11.000 de evenimente"* și cer *„trei evenimente fanion"*; stațiunea cere, în notele participanților, *„un calendar de evenimente previzionat pentru perioade de cel puțin un an"* [D].

Seara este diagnosticul cu cea mai largă răspândire - 9 din 12 ateliere, 7 interviuri, memo-ul de teren. *„E un oraș foarte frumos într-adevăr Brașovul, dar după ora 10:00 e mort. [...] Vrei să mănânci ceva noaptea?" - „Găsești două-trei fast food-uri și atât"* (Subiect 11); antreprenorii culturali: *„Orice acțiune, orice activitate în Brașov se termină la ora 10 seara"*; Subiectul 21 avertizează că lipsa muzicii după 22:30 și a oricărui club *„îți garantează migrarea tineretului către alte orașe"*; studenții constată că după ora 22 *„cel mai des pe stradă este lumea cu câțelul"* și cer, nu cluburi, ci cinematografe deschise noaptea. Soluția convergentă este zonarea: *„nu ar trebui să scurtăm mai mult programul, ci din contră, ar trebui să prelungim programul teraselor [...] din anumite zone. [...] să existe niște zone protejate, să spunem, sau zone acceptate de către riverani că acolo se stă până târziu. În toată lumea asta există, în centrele istorice"* (Subiect 4) - cu o funcție care să răspundă de seară, *„primarul de noapte"* invocat de OMD în atelierul mediului academic, după modelul Cracoviei și al Amsterdamului. Rezistența riveranilor din centru la zgomot este recunoscută ca reală și, uneori, descrisă în termeni duri la adresa unui grup restrâns de locuitori - pasaj redat aici ca tendință generală, iar Ghidul de terase o fixează oficial ca *„dreptul la locuire"* [D]. Cartierele nu au *„un centru al lor"*: *„Ne trebuie centre în cartiere în care să se și întâmple ceva. Avem platoul de la Piața Astra, care poate să devină un astfel de centru. Unde acum ce se întâmplă? Ai o fântână*

Document consultare publică – draft

arteziană care merge în gol, câțiva vârstnici care stau pe bancă [...] n-are viață" (Subiect 24) - cu lecția pietonalei din Răcădău, unde *„zona moare pentru că nu bagi viață în ea prin activități"*, și cu principiul *„Cultura trebuie să fie aproape de oameni, nu trebuie să fie o Mecca"*. Locuitorii din cartiere văd infrastructura disponibilă: *„toate acele centrale vechi de cartier la un moment dat vor dispărea și în locul lor va apărea ceva nou: ori că va fi un centru din ăsta social [...] un fel de [...] agora, în sensul că acolo se strâng și vin tot felul de artiști, cântă, se întâmplă tot felul de evenimente din astea de cartier"* (participant, atelierul 11), cu propunerea unui adolescent de a legaliza graffiti-ul pe centrale și pe blocuri, nu pe clădirile istorice. Pentru tineri, orașul este *„Boring"*, dar același atelier al locuitorilor dezvăluie o cultură tânără alternativă - skateboard, graffiti, hip-hop, cafenele de specialitate - care dă orașului *„o vibrație tânără"*, cu grija - formulată de moderator și împărtășită de purtătorul ei - de a nu o *„strica"* prin promovare. Poiana și zona metropolitană întregesc tabloul, pe scurt, pentru că P5 le-a tratat: în stațiune, într-o duminică de decembrie, *„beznă totală"* față de Brașovul *„plin de viață"* (atelierul 01), cu întrebarea strategică *„ce face turistul de la ora 17:00 [...] la ora 22:00"* (Subiect 18) și cu răspunsul P5 - programul serii, *„zona zero"*, *„Poiana celebrează lumea"*; în județ, bisericile fortificate *„ni se întâmplă"* - *„Sunt autocare care merg acolo, vizitează și pleacă. Nu e nimic organizat de către noi"* (Subiect 21), iar hotelierii cer ca *„o cotă-parte din taxa hotelieră"* să meargă spre localitățile-gazdă ale evenimentelor *„ale Brașovului"* [D].

Cifrele: evenimentele sunt propunere pentru 16 subiecți și toate cele 12 ateliere, evenimentele deficitare problemă pentru 13 subiecți și 7 ateliere, viața de noapte inexistentă pentru 9 subiecți și 9 ateliere, dispersia regională propunere pentru 11 subiecți și 8 ateliere, policentrismul explicit în 6 ateliere. Festivalurile au 2,8% din asocierile spontane, Cerbul de Aur 0,9%; *„noapte"* apare în 5,0% dintre recenziile de cazare cu 43,4% negative, *„plictisitor"* în 0,5% dintre cele non-cazare cu rating 3,31. Capacitatea de cazare neutilizată permite absorbția fără presiune a unor evenimente de 2.000–3.000 de participanți în extrasezon. Rockstadt a adunat la Ghimbav circa 20.000 de participanți pe zi; Massif a avut peste 38.000 (2023) și peste 43.000 (2024) de participanți înainte de discontinuitate. Bisericile fortificate sunt vizitate de 41,0% dintre călătorii care au fost la Brașov; Via Transilvanica, invocată ca rută culturală vie, are 1.428 km și trece prin județ[269]. Funcția de *„primar de noapte"* există la Amsterdam din 2003 și la Cracovia din 2024[270]; planul de mobilitate metropolitană prevede trenul metropolitan pentru 2026–2027, fără nicio referire la un calendar cultural [C].

Consultarea din 2026 regăsește un diagnostic formulat deja în 2020. Inventarul evenimentelor din cercetarea doctorală asupra geografiei simbolice a orașului constata că nu există *„o strategie, nici publică nici privată"* în comunicarea lor, că sunt *„adresate mai ales localnicilor"*, fără capacitatea de a mobiliza turiști ca festivalurile de la Sibiu, Sighișoara sau Cluj, și că *„evenimentele brașovene sunt «liniștite»"*; manifestările se concentrau în Piața Sfatului, nu în cartiere, iar universitatea, cu peste 20.000 de studenți, lipsea de pe harta simbolică a orașului. Ancheta aceleiași cercetări arăta că locuitorii nu cunoșteau alte cartiere decât pe al lor și că zonele mărginașe, precum Bartolomeu, Dârste-Noua sau Triaj, sufereau încă de pe urma imaginii

[269]Via Transilvanica - 1.428 km, inaugurată la 8 octombrie 2022: https://en.wikipedia.org/wiki/Via_Transilvanica
[270]Funcția de „primar de noapte" - Amsterdam (din 2003), Cracovia (din 2024): https://en.wikipedia.org/wiki/Night_mayor_(municipal_title)

Document consultare publică – draft

negative din anii 1990: Bartolomeu era cartierul în care 56,4% dintre respondenţi nu s-ar muta niciodată[271] [C/I].

Nuanţele sunt cele ale controverselor din secţiunea 2.6: evenimente mari sau mici, centrul scenă sau refugiu, liniştea ca activ sau deficit. Capitolul G a preluat zonele de seară pentru terase (DG3-c), piaţetele de cartier cu pilot Piaţa Astra în 2027 (DG5-a), festivalul de cartier (DG5-b), responsabilul vieţii de seară (DG5-f), recurenţa mică (DG6-c) şi Târgul de Crăciun (DG6-e); P5, componenta staţiunii în calendarul unic al destinaţiei, cu *„o singură autoritate de calendar”*, şi regula evenimentelor de masă în Poiana Mică şi de nişă în staţiune. Capitolului de faţă îi rămân guvernanţa calendarului destinaţiei, evenimentul-emblemă, conţinutul cultural al serii şi al cartierelor, publicul tânăr şi universitatea, calendarul metropolitan şi centenarul aviatic [I].

Constatarea capitolului: Braşovul are evenimente, dar nu are un calendar, o autoritate a calendarului şi un eveniment propriu cu nume; are o seară care se închide la 22 şi cartiere fără centru; are o cerere latentă de evenimente, o fereastră precisă de extrasezon şi o capacitate de cazare neutilizată. Răspunsul este un calendar unic al destinaţiei cu criterii de clasificare şi zonare pe scări, un eveniment-emblemă ales şi crescut cu răbdare, zone şi program de seară cu conţinut cultural şi un responsabil al serii, centre de cartier activate prin program, nu prin pietonalizare - direcţiile DC6 şi DC7, în articulare cu G şi P5 [I].

2.6. Controversele

Consultarea a produs opt dezacorduri, pe care strategia le tranşează. Fiecare este formulat în termenii participanţilor, cu poziţiile şi cu linia de acţiune pe care sursele o sugerează. Dezacordurile care cer o alegere între variante sunt reluate în scenariile din secţiunea 6, împreună cu opţiunea recomandată de strategie.

Săptămâna Junilor în cartiere sau *„Am scoate şi obiceiul din Şchei”*. Managementul de proiect propune ca fiecărei cete să i se aloce o zi într-un cartier, cu demonstraţii, ateliere, costume şi muzică, fără procesiune călare, Coborârea din Duminica Tomii rămânând unicul moment procesional, în centru; mediul academic cere *„o sărbătoare de o săptămână”*, Subiectul 23 ar construi *„o întreagă poveste în jurul Junilor [...] Dar eu nu aş comercializa”*. Purtătorul obiceiului răspunde: *„Nu se poate. [...] Am scoate şi obiceiul din Şchei, ar fi diferit. [...] Săptămâna asta e a lor”* (Subiect 14), iar instituţiile culturale observă că parada *„nu mai e”* tradiţia, în timp ce jocurile şi maialurile *„se păstrează bine”*. Linia de acţiune: distincţia dintre ritual şi prezentare; programul din cartiere se formulează ca transmitere şi demonstraţie, în afara Săptămânii Luminate, decis împreună cu Uniunea Junilor, şi se verifică mai întâi prin înscrierea obiceiului în Registrul naţional (scenariul S3, secţiunea 6) [I].

Amalgamul ca problemă sau ca resursă; libertatea ca valoare trăită sau ca moştenire. *„Dacă întrebi zece persoane diferite ce este Braşovul, îţi vor da zece răspunsuri diferite”* (Subiect 24), *„Braşovul nu are identitate”* (Subiect 3) şi *„cine-s braşovenii... au plecat 99%”* (Subiect 1) stau faţă în faţă cu *„E un amalgam de culturi [...] Dar tocmai că aia e cultura, de fapt!”* (Subiect 4) şi *„mai bine ne mândrim că suntem pestriţi”* (Subiect 23). Libertatea este, pentru atelierul instituţiilor, singurul

[271]Inventarul evenimentelor, cartierele şi universitatea pe harta simbolică a oraşului: Aldea, L. (Oprica) (2020), „(re)Construcţia identitară a Braşovului. Geografia simbolică a oraşului”, teză de doctorat, SNSPA, p. 96, 104, 108–109, 128, 144 şi 158; articolul autoarei despre candidaturile pierdute ale oraşului: https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.3.14

Document consultare publica – draft

cuvânt care *„se potrivește”* orașului (1688, 1848–49, 1987 - datări declarative) [D], iar pentru Subiectul 1 o valoare netrăită - *„nu ai libertatea de a experimenta, de a eșua”*, acceptabilă doar ca moștenire construibilă. Linia de acțiune: *„identitățile”* la plural ale strategiei, cu *„principiul adopției”* din capitolul G (*„nu sunt ale noastre până sunt ale noastre”*) și cu libertatea în trei registre - istoric, spirit al muntelui, dorință, așa cum le-a fixat capitolul identitar [I].

Dracula: macabru sau creativ; emblemă sau pe listă. *„Butoi de aur”* (atelierul 03) și *„Cel mai creativ Dracula din lume”* (atelierul 02) - *„pe lista de atracții, nu emblemă”* (atelierul 04) - *„strategie de gen follow”* (atelierul 08) - decor nediferențiator, *„șapte milioane de alte locuri”* (Subiect 10). Linia din surse este a raportului integrat - *„problema nu e ancora, ci absența arhitecturii de poveste și de servicii în jurul ei”* - și a recenziilor, care cuantifică prețul etichetei; rezolvarea operațională este Dracula folosit ca temă creativă, nu ca nume de produs, cu comunicare diferențiată extern/intern [I].

Centrul istoric: scenă sau refugiu; *„dreptul la locuire”*. *„N-avem nevoie de evenimente aici [...] îmi cădeau piese din vitrină”* (atelierul 02) și *„Centrul trebuie lăsat liber, lăsat să respire”* (Subiecții 19–20) față de *„În centrul istoric nu ai unde să faci nimic”* ca plângere (atelierul 03), jazz *„in the street”* și evenimente mici *„în tot centrul”* (atelierul 04), *„trei seri de concerte în Biserica Neagră”* (Subiect 18). Locuitorii cer să nu fie transformat *„într-un dormitor”*, dar nici asediați; Ghidul de terase fixează *„dreptul la locuire”* ca principiu și interzice sonorizarea pe terase. Linia de acțiune: ceea ce contează este amploarea și volumul sonor, nu locul - centrul rămâne scenă pentru formate acustice, culturale, de mică dimensiune și cu oră fixă; volumul și amplificarea ies din Piața Sfatului spre Sala Polivalentă, Poiana Mică și Ghimbav, după regula pe care P5 a stabilit-o deja pentru stațiune; zonele de seară se definesc prin hotărâre a Consiliului Local, cu riveranii la masă [I].

Evenimente mari, mici sau *„hotspot-uri”*. *„Mai bine faci niște evenimente mari și de calitate, care atrag lumea, decât să faci multe evenimente mici”* (Subiect 14) față de recurența mică - *„în fiecare weekend să fie două chestii mai mici”*, *„oare poți avea 100 de 30? [...] În diferite locuri?”* (Subiect 22; atelierul 03) - și de *„unul sau două «hotspot»-uri”* care aduc turiști din afara orașului (Subiect 16). Linia de acțiune: cele trei logici sunt complementare - două–trei evenimente fanion în polii de volum și o recurență săptămânală de scară mică în piețe și cartiere [I].

Muzeele și independenții: cine primește banii și cine decide. Instituțiile reproșează administrației că le-a făcut *„vinovat de serviciu”* al tăierilor și cer infrastructură înaintea banilor; independenții cer finanțare multianuală, segmentare și linie prioritară pentru *„cei cu tradiție”*. Pe sursă, pozițiile diverg - moratoriu pe finanțări pentru un centru-ancoră sau moratoriu *„pe panseluțe”*, pe mecanism converg: predictibilitate, criterii publice, o structură profesionistă de management cultural. Linia de acțiune: reguli și spații înaintea banilor, dar nu în locul lor; sesiuni distincte pentru instituții publice, operatori consacrați și debutanți; condiționarea finanțării de obiectivele strategiei [I].

Tâmpa și Cetățuia: accesibilizare sau sălbăticie; ce funcțiune. *„N-avem nevoie de sălbăticie și rezervație în centrul Brașovului, ne trebuie un parc!”* (Subiect 14) față de refuzul categoric al arhitecților de a reclasifica Tâmpa din Natura 2000 și de *„intervenții cât mai puțin invazive”* (Subiect 15); Cetatea Brașovia ca parc arheologic (Subiecții 5 și 14) depinde de statutul de sit arheologic de clasă A, declarativ. Cetățuia este propusă ca restaurant de epocă și loc de promovare

Document consultare publică – draft

a gastronomiei pastorale (capitolul G, DG1-f), ca loc de evenimente, ca divertisment istoric documentat muzeal sau ca promenadă în pădure. Linia de acţiune: parc istoric cu regim de protecţie compatibil, nu respingerea protecţiei, în cadrul planului de management revizuit al ariei protejate (capitolul P3, scenariul S1); pentru Cetăţuia, arbitraj pe criteriul rigorii istorice şi al conectivităţii (parc, Strada Lungă, Bartolomeu), după deschiderea parţială din 2027 (scenariul S2, secţiunea 6) [I].

Cine decide ce e cultură. *„În cultură nu se... nu mai există democraţie [...] e liber cerul culturii, sub ăsta pot intra toţi, dar toţi cei care se ocupă de cultură, nu impostorii!”* (Subiect 14) şi *„evenimente pentru un anumit nivel de oameni”* (sesiunea OAR) faţă de *„mai mult de 50% se duc să facă un selfie în faţa Giocondei. Proporţia e aceeaşi peste tot”* (sesiunea OAR), *„cultura trebuie să fie aproape de oameni, nu trebuie să fie o Mecca”* (Subiect 24), *„Sunt gusturi care se cultivă”* şi cultura alternativă a tinerilor care *„fug de locurile marketate”*. Linia de acţiune: curatoriat *„prin zona de specialitate”* aplicat finanţării publice şi spaţiului public central, cu criterii publice (cultural, educativ, recreativ, comercial), nu selecţie socială a publicului; divertismentul pe bilete; spaţii de experimentare în cartiere, unde libertatea *„de a experimenta, de a eşua”* este asumată [I].

2.7. Sinteza diagnosticului

Tabelul 8. Sinteza diagnosticului cultural pe zece dimensiuni

Dimensiune	Starea de fapt	Evidenţă	Marcaj
Cerere	Turism de evenimente practicat regulat de 25,9% dintre călătorii români şi ocazional de 46,1%; cultura criteriu explicit de alegere pentru 7–10%, „obiectivele turistice” pentru 28–29%. Braşovul cea mai atractivă destinaţie din ţară (86,8%), Sibiul concurent direct pe cultură	cercetarea naţională; auditul recenziilor	[C]
Imagine	50,4% asociere culturală spontană, prin Biserica Neagră (20,5%), centru (16,9%), „istorie / medieval” (16,2%); muzee 1,3%, festivaluri 2,8%, Şchei 1,1%, Junii 0,1%, Kronstadt 0; singurul eveniment cu nume, Cerbul de Aur, încheiat în 2019	cercetarea naţională, asocieri spontane; cercetarea doctorală asupra geografiei simbolice	[C]
Consum şi satisfacţie	Decorul vizitat (Piaţa Sfatului 84,2%, Biserica Neagră 83,9%), muzeele nu (45,3% niciunul); muzeele cea mai bine evaluată categorie (4,69), monumentele sub medie (4,31), divertismentul la coadă (4,09); Cetăţuia 3,51, Sforii 3,64, Biserica Neagră 3,91, Centrul de Informare 2,70; vocabular material 32,7% vs. interpretativ 5,5%	cercetarea naţională; 47.525 de recenzii; raportul de analiză a destinaţiei	[C]
Patrimoniul construit	Circa 363 de monumente (51 de grupă A); straturi arhitecturale neinterpretate, trei trasee ale stilurilor nepuse în circuit; turnuri închise, Cetăţuia în şantier până în 2027, Cetatea Braşovia necunoscută; degradare „în profunzime”, intervenţii neconforme sub presiunea cazării	LMI (sursă secundară oficială); interviuri 13, 14, 04, 19, 01; sesiunea OAR; ateliere 09, 04, 12	[C/D]
Centrul istoric şi ordinea vizuală	„Oraş-decor”: depopulare confirmată oficial, braşovenii evită centrul, rezidenţi necunoscuţi ca număr; haos vizual al comerţului numit de 17 subiecţi; terase +55% ocupare de facto (2022); normă existentă (Ghid 2023, Legea 185/2013) neaplicată	Ghidul de terase; grila; interviuri 20, 21, 18, 09, 10; sesiunea OAR; ateliere 02, 04, 10, 12	[C/D]
Patrimoniul viu şi identităţile	Junii - atestare 1728, şapte cete, peste 24 de activităţi pe an [D], neînscrişi în Registrul naţional, fără dosar UNESCO, 0,1% în imaginar; Şcheiul vizitat de 49%, numit de 1,1%, purtătorii neconsultaţi; nouă gramatici identitare, deficit de cunoaştere a propriei istorii, memorie săsească stânjenitoare, istorie recentă neasumată	Primăria, INP; cercetarea naţională; raportul integrat; interviuri 13, 21, 19, 08, 16; ateliere 09, 12, 02, 04	[C/D]
Naraţiune şi mediere	„Piatră, nu poveste”: ghizi puţini, neacreditaţi, repetitivi; agendă necunoscută chiar braşovenilor; 15,3% dintre nevizitatori nu ştiu ce ar face în oraş; Dracula ca etichetă costă −0,60 puncte, tururile cu poveste (patrimoniu săsesc) au 4,91	raportul de analiză a destinaţiei; recenzii; cercetarea naţională; interviuri 18, 08, 21, 12; ateliere 02, 09, 12	[C/D]

Document consultare publică – draft

Dimensiune	Starea de fapt	Evidență	Marcaj
Instituții și spații	Muzee „în cămăruțe", fără 2.000 mp, plafoane de acces, hemoragie de personal, necooperare, fără contorizare; cinematografe și bastioane închise, spațiul public greu accesibil evenimentelor; Sala Polivalentă (11.211 locuri, iunie 2027) fără rol cultural definit; Rulmentul blocat; tutela împărțită între Primărie și CJ	VALIDARE; ateliere 02, 03, 04, 12; interviuri 01, 12, 17, 04, 22; memo	[C/D]
Evenimente, seară, cartiere	Portofoliu fragmentat, fără calendar, fără eveniment-emblemă; Rockstadt la Ghimbav, Massif în discontinuitate, Comediei reprogramată; „oraș mort după 22" în 9 din 12 ateliere; cartiere fără centru; fereastra de extrasezon martie–aprilie (indice 79–83), iarna sezon (25,8%)	VALIDARE; INS TEMPO; raportul de analiză a destinației; recenzii; ateliere 03, 04, 08, 11, 12, 01; interviuri 10, 19, 17, 15, 22	[C/D]
Finanțare și guvernanță	Ghidul cultural 6 mil. lei (2024) → 0 (2025) → 1 mil. buget / 659.396 lei efectiv (2026); CJ 2 mil. (2025) → 0 (2026); strategia culturală municipală din 2015 fără evaluare sau actualizare; falie între Primărie și CJ; OMD fără instituții culturale și fără educație între fondatori; taxa de oraș 7 + 5 lei/noapte din 2026	VALIDARE; ateliere 02, 03, 11, 12; interviuri 22, 08, 04; P5	[C/D]

Sursa: secțiunile 2.1–2.6 ale capitolului.

Lectura de ansamblu este cea a tezei strategiei, *„volum fără valoare"*, în registrul ei cultural: Brașovul este vizitat pentru patrimoniul său, dar nu-l povestește; are muzee bine evaluate, dar neconsumate; are un patrimoniu viu unic, dar fără statut; are identități, dar locuitori care nu-și cunosc istoria; are evenimente, dar nu are calendar; are o normă pentru centrul istoric, dar nu o aplică; are instituții culturale, dar le-a scos din finanțare și din guvernanța destinației. Din perspectiva ciclului de viață al destinației (Butler)[272], adoptată de raportul cercetării naționale ca lectură a Brașovului și reluată de capitolul G, cultura centrului istoric prezintă simptomele clasice ale fazei de consolidare târzie: standardizarea ofertei sub presiunea volumului, cu *„decorul"* ca produs dominant; retragerea rezidenților, confirmată oficial; conflictul de utilizare a spațiului public între terase, evenimente și locuire; și un sejur de 1,84 nopți, care nu mai crește. Spre deosebire de alte componente ale destinației, însă, cultura are o rezervă de reînnoire documentată și neexploatată - patrimoniul viu, straturile neinterpretate, istoria recentă, muzeele cu o rezervă de conversie de o treime până la două cincimi dintre vizitatori și o narațiune care, atunci când există, plătește în satisfacție, iar cele mai multe dintre măsurile pe care le cere sunt de operare, de mediere și de guvernanță, nu de capital. Aceasta face posibilă o traiectorie de *„reîntinerire"* în care cultura lucrează întâi pentru brașoveni și abia apoi pentru noaptea a doua a vizitatorului - obiectul secțiunilor 3 și 4 [I].

Cercetarea doctorală asupra geografiei simbolice a Brașovului ajunge, pe alte date, la același diagnostic: o hartă mentală dominată de *„centrul frumos"* și percepția, documentată în interviuri, că orașul *„s-a dezvoltat aproape exclusiv pe baza patrimoniului cultural și istoric generat până în anii 1950 și pe cadrul natural, fără ca noi să le adăugăm plus-valoare"*; autoarea întreabă dacă, *„cu o asociere mentală atât de firavă"*, orașul nu riscă o perioadă de contracție[273] [C]. Candidatura la titlul de Capitală Europeană a Culturii 2034 este instrumentul cu termen fix al acestei reîntineriri: ea cere orașului să construiască, până la depunerea dosarului în 2028, ceea ce juriul din 2016 și cercetarea doctorală au constatat că lipsește, adică un program nou, participarea locuitorilor și o guvernanță clară, și să actualizeze strategia culturală aprobată în 2015 (DC9) [I].

[272]Butler, R. W. (1980), „The concept of a tourist area cycle of evolution: implications for management of resources", The Canadian Geographer, 24(1), 5–12: https://doi.org/10.1111/j.1541-0064.1980.tb00970.x

[273]Moștenirea fără plus-valoare și riscul contracției: Aldea, L. (Oprica) (2020), „(re)Construcția identitară a Brașovului. Geografia simbolică a orașului", teză de doctorat, SNSPA, p. 148 și 165; articolul autoarei despre candidaturile pierdute ale orașului: https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.3.14

Document consultare publică – draft

3. Viziune 2034, poziționare și principii

3.1. Viziunea

În 2034, brașoveanul iese în oraș pentru cultură - nu doar în centru și nu doar în weekend - și o face pentru că orașul i-a redat ceea ce consultarea numește, aproape unanim, lipsa unui *„centru al lor”* în cartiere și a unei seri în centru.

Obiceiul Junilor din Șcheii Brașovului este înscris în Registrul național al patrimoniului cultural imaterial, tricentenarul primei atestări, 26 martie 2028, a fost celebrat ca program multianual, iar dosarul pentru Lista Reprezentativă UNESCO este depus împreună cu Uniunea Junilor; obiceiul a rămas al Șcheiului, dar transmiterea lui - jocurile, maialurile, costumul, muzica - a intrat în școli și în cartiere.

Centrul istoric se citește pe straturi, de la gotic la Orașul Stalin, cu turnurile și bastioanele deschise și cu *„istoria spusă”* în ele, cu Cetățuia redeschisă și legată de parc și de Strada Lungă, cu o ordine vizuală aplicată - fără tonete, fără mobilier cu mărci comerciale, fără *„centru istoric cu termopane”* - și cu locuitori numărați, consultați și păstrați.

Muzeele au spațiu, un spațiu expozițional de cel puțin 2.000 mp, au un bilet comun și produc evenimente; *„Cetatea Brașovului are muzee asociate”*, iar Sala Polivalentă are un operator profesionist și șase luni de iarnă cu program.

Destinația are un calendar unic, publicat cu un an înainte, cu o singură autoritate, cu două–trei evenimente fanion în polii de volum și cu ceva de scară mică în fiecare weekend, în piețe și în cartiere; are un eveniment-emblemă propriu, crescut cu răbdare, și un calendar metropolitan din care bisericile fortificate, cetățile și obiectivele metropolitane nu lipsesc.

Orașul este viu seara în zone definite prin hotărâre a Consiliului Local, cu riveranii la masă, cu cinematografe deschise noaptea și cu un responsabil al serii; cartierele au centre culturale în fostele centrale termice și în cinematografele redeschise; Poiana Brașov are program cultural în fiecare weekend al anului, integrat în același calendar (P5).

Ghizii și povestitorii sunt acreditați de OMD și spun legenda și apoi faptul; străinul pleacă din Brașov cu o poveste despre târgul de graniță, nu doar cu o fotografie a Bisericii Negre, iar sejurul tinde spre cele 2,2 nopți pe care strategia și le-a fixat ca țintă, în linia scopului ei: creșterea semnificativă a numărului de clienți ai unităților autorizate, care respectă criteriile de calitate ale orașului, și creșterea sustenabilă a numărului de turiști, prin sejurul mai lung, prin extrasezon și zilele lucrătoare, prin vizitatorii de o zi care rămân peste noapte și prin intrarea în evidență a cazărilor neînregistrate.

Finanțarea culturii independente este multianuală și are o sursă stabilă într-o cotă din taxa de oraș; sectorul cultural - public și independent - și educația stau în organizația de management al destinației, iar strategia culturală a municipiului, actualizată înaintea candidaturii, este evaluată public și folosită de sectorul cultural.

În 2034, ultimul an al strategiei, Brașovul poartă titlul de Capitală Europeană a Culturii, obținut cu un dosar depus în 2028 și pregătit din 2027 pe baza strategiei culturale actualizate. Programul

Document consultare publică – draft

construit pentru candidatură (producţiile noi, parteneriatele europene, echipa şi participarea locuitorilor) a fost conceput să rămână al oraşului şi în cazul în care juriul ar fi ales alt oraş.

Cultura este, în această viziune, întâi motivul pentru care localnicul iese din casă şi abia apoi motivul nopţii a doua a vizitatorului [I].

3.2. Poziţionarea posibilă: Braşovul ca târg / piaţă (agora) modernă, de graniţă a culturilor

Poziţionarea culturală a destinaţiei a fost stabilită de managementul de proiect şi capitolul o preia ca decizie: **Braşovul este târgul modern de graniţă a culturilor - cultura în sens larg a întâlnirii**. Braşovul nu intră în competiţie cu Sibiul, care a ocupat de aproape două decenii poziţia culturii *„grele”*, instituţionale - Capitala Europeană a Culturii în 2007, festivalul internaţional de teatru, cele trei pieţe, faţadele reabilitate[274], şi nu intră în competiţie cu Clujul, care a ocupat poziţia festivalului-vârf, cu Untold şi cu o sezonalitate inversă celei braşovene. Decizia nu înseamnă o renunţare: ea porneşte de la date şi de la consultare, pe care Tabelul 9 le rezumă [I].

Tabelul 9. Repere de date pentru poziţionarea culturală: Braşov, Sibiu, Cluj-Napoca

Reper	Braşov	Sibiu	Cluj-Napoca	Sursă
Atractivitate percepută („foarte atractivă” sau „atractivă”, % călători români)	86,8–86,9	81,3–81,4	67,1–67,2	cercetarea naţională
Vizitare cel puţin anuală (% călători români)	33,9	20,1	22,0	cercetarea naţională
Durata medie a sejurului (nopţi, INS)	1,84 / 1,87–1,90 (recalcul TEMPO)	1,52	1,76	raportul de analiză a destinaţiei; INS TEMPO
Ponderea iernii în înnoptări (%)	25,8	20,2	16,9	raportul de analiză a destinaţiei (INS)
Moment fondator instituţional	-	Capitala Europeană a Culturii 2007	-	validare externă
Eveniment cu nume în imaginarul naţional	Cerbul de Aur (0,9%, încheiat în 2019); Târgul de Crăciun (0,8%)	festivalul de teatru, Târgul de Crăciun (declarativ)	Untold, TIFF (declarativ)	asocierile spontane; consultare
Asocierea spontană cu orice familie culturală (% respondenţi)	50,4	nedisponibil în această etapă	nedisponibil	asocierile spontane
Patrimoniu viu cu statut sau vocaţie de patrimoniu imaterial	Junii (atestare 1728; neînscrişi în Registrul naţional)	-	-	validare externă

Sursa: cercetarea naţională de referinţă; raportul de analiză a destinaţiei (INS, medii 2022–2025 pentru Sibiu şi Cluj-Napoca); validarea externă din surse oficiale.

Patru argumente susţin decizia. Primul este **argumentul ocupării**: poziţiile *„cultură instituţională”* şi *„festival-vârf”* sunt ocupate de oraşe care au avut un moment fondator - Sibiul în 2007, Clujul prin festivalul său de masă - şi o infrastructură care *„produce în continuare”*; a le disputa ar însemna a cheltui pe recuperarea unui decalaj de un deceniu şi jumătate [I]. Al doilea este **argumentul datelor**: Braşovul este deja destinaţia cea mai atractivă şi cea mai vizitată din ţară, cu o imagine culturală la jumătate dintre călători, dar goală de instituţie şi de eveniment; ceea ce îi lipseşte nu este un vârf, ci conţinutul a ceea ce vizitatorul deja consumă ca *„obiective”* (28–29% dintre criteriile de alegere) şi o poveste pe care o cere spontan - iar străinii citesc oraşul ca

[274]Capitalele Europene ale Culturii - Sibiu 2007, Timişoara 2023, Tartu 2024: https://en.wikipedia.org/wiki/European_Capital_of_Culture

Document consultare publică - draft

transilvănean şi săsesc în proporţie de 2,96% faţă de 0,05% la români [C]. Al treilea este **argumentul consultării**: repertoriul identitar produs de interviuri şi ateliere - târgul (*„E un amalgam de culturi [...] e un târg. Dar tocmai că aia e cultura, de fapt!"* - Subiect 4), graniţa (*„Braşovul a fost întotdeauna o graniţă. [...] Aicea s-a oprit Imperiul Austro-Ungar"* - Subiect 23), multiculturalitatea (12 subiecţi, 5 ateliere), libertatea (atelierul 02), oraşul tiparului (Subiect 14) - este integrat de o singură formulă, cea a târgului de graniţă, singura care nu falsifică niciuna dintre componente [D/I]. Al patrulea este **argumentul coerenţei**: capitolul identitar al strategiei lucrează cu identităţi la plural şi cu libertatea în trei registre, capitolul G a fixat gastronomia ca *„urbană, cu ştaif"*, a târgului şi a graniţei, iar P5 a dat Poienii programul *„Poiana celebrează lumea"*; cultura în sens larg a întâlnirii este formula care le leagă fără a le repeta [I].

Pentru registru, decizia are trei consecinţe. ***„Identitate fără kitsch"*** (S5): tot ce exprimă întâlnirea - breslele cu turnurile lor, negustorii, Junii ca *„grănicerii târgului"*, bisericile toleranţei, stratul comunist ca graniţă a Occidentului cu Estul - se spune cu documente şi cu purtători, nu cu butaforie; *„minciuna se termină iute"* (Subiect 5). **Dracula intră pe lista atracţiilor, tratat creativ, fără să devină emblema oraşului**: legenda este marfa de târg pe care Braşovul o vinde onest - ca în Scoţia, unde *„toată lumea-şi vinde legendele"* (Subiect 12) - cu cele trei reguli fixate în diagnostic şi cu comunicare diferenţiată pentru străini şi pentru români. **Identităţile plurale ca sub-mărci** pentru micro-comunităţi, în logica *„identităţilor"* la plural a capitolului identitar: *„Civilizaţia Muntelui"* pentru publicul activ şi pentru asocierea dominantă a românilor cu muntele (31,6%), *„oraşul tiparului"* (Honterus 1533, Coresi 1557) pentru educaţie şi carte, *„libertatea"* (1688, 1848, 1987) pentru istoria recentă şi pentru tineri, *„Kronstadt"* pentru pieţele germanofone şi pentru patrimoniul săsesc, *„Şcheiul"* pentru patrimoniul viu - fiecare cu purtătorii săi, toate sub umbrela târgului de graniţă [I]. Formula publică a mărcii se stabileşte în capitolul de brand al strategiei; capitolul de faţă furnizează conţinutul istoric şi regulile de registru.

Candidatura la titlul de Capitală Europeană a Culturii 2034 (DC9) nu contrazice decizia de poziţionare. Poziţionarea priveşte oferta şi imaginea destinaţiei pe piaţa vizitatorilor; titlul este un instrument de dezvoltare, iar propunerea Comisiei Europene evaluează candidaturile după strategia pe termen lung, conţinutul programului, participarea locuitorilor şi capacitatea de a livra, toate cu o dimensiune europeană. Braşovul candidează cu poziţionarea proprie, a târgului de graniţă, fără să reia modelul cu care Sibiul şi-a construit, din 2007, poziţia culturii instituţionale [I].

3.3. Principii directoare

Opt principii guvernează direcţiile din secţiunea 4; cinci dintre ele sunt comune cu capitolele G şi P5, trei sunt proprii culturii.

Locuitorul primul. Oferta culturală a oraşului se evaluează după cât de des ies braşovenii pentru cultură şi după câţi locuitori mai are centrul; o cultură pe care localnicii nu o consumă nu poate fi vândută vizitatorilor, iar un centru fără locuitori este decor, oricât de restaurat. Principiul este transversal întregii strategii şi se aplică în fiecare direcţie - ca purtător (DC1), ca rezident (DC3), ca public (DC4, DC7), ca povestitor (DC5), ca plătitor al culturii prin bugetul local (DC8) şi ca participant la candidatura la titlul de Capitală Europeană a Culturii (DC9).

Document consultare publică - draft

Fidelitate faţă de istoria documentată. Reperele naraţiunii se aleg dintre faptele documentate - 1728, 1533, 1689, 1950, 1987, iar legenda se spune ca legendă: *„atunci când vii cu minciuni, minciuna se termină iute”* (Subiect 5). Afirmaţiile istorice ale consultării rămân [D] până la verificare, iar cele verificate înlocuiesc formulele de promovare neconfirmate - *„cea mai mare biserică gotică din România”*, nu formula dimensională curentă.

Conservare pentru patrimoniul viu, inovaţie pentru prezentare. Ritualul nu se mută, nu se scurtează şi nu se *„comercializează”*; se schimbă doar felul în care este prezentat şi transmis - *„Ideea e ce-am păstrat, nu ce-am înnoit”* (Subiect 14). Decizia asupra ritualului aparţine purtătorilor; decizia asupra prezentării se ia împreună cu ei.

Fiecare monument are nevoie de o poveste. Niciun monument nu se deschide, nu se iluminează şi nu se pune pe traseu fără un conţinut de interpretare verificat şi fără un om sau un dispozitiv care să îl spună; standardul de ghidaj al destinaţiei este *„legenda întâi, faptul la sfârşit”* - cârligul urmat de adevăr, formula pe care raportul integrat al interviurilor o numeşte *„doctrina poveştii adevărate”*. Vocabularul interpretativ din recenzii (5,5%) este indicatorul acestui principiu.

Orientare prin stimulente, fără interdicţii. Nicio măsură a capitolului nu interzice un tip de comerţ, de eveniment sau de public; toate schimbă stimulentele - fiscalitate diferenţiată, acces preferenţial la spaţii şi la calendar, comunicare prin OMD condiţionată de criterii, contracte cu obligaţii - şi aplică normele existente (Ghidul de terase, Legea 185/2013, hotărârile Consiliului Local). Instrumentul de tip parc cultural pentru centrul istoric respectă acelaşi principiu: reglementează imaginea, nu funcţiunea.

Zonare spaţială şi temporală a evenimentelor. Ceea ce contează este amploarea şi volumul sonor, nu locul: centrul istoric rămâne scenă pentru formate acustice, culturale, de mică dimensiune şi cu oră fixă; volumul şi amplificarea merg în Sala Polivalentă, în Poiana Mică şi la Ghimbav, după regula pe care P5 a fixat-o pentru staţiune; seara are zone definite cu riveranii la masă, iar cartierele au program *„doar seara, până la 23”*.

Calitate incrementală. Principiul *„vii pentru ciolan, dar ciolan bun”* al capitolului G se transpune cultural: *„mai mult de 50% se duc să facă un selfie în faţa Giocondei. Proporţia e aceeaşi peste tot”* (participant, sesiunea OAR) - publicul de masă nu se exclude şi nu se educă prin interdicţie, ci prin oferirea, la fiecare nivel, a unei versiuni mai bune a ceea ce caută deja: turnul deschis cu o poveste în el, târgul de Crăciun cu produs local.

Cultură şi educaţie în OMD. Sectorul cultural - instituţiile publice şi operatorii independenţi - şi educaţia (universitatea, şcolile de ospitalitate, liceele cu profil) intră în structurile organizaţiei de management al destinaţiei, din care astăzi lipsesc; fără ei, calendarul, ghizii, naraţiunea şi fondul cultural rămân, ca până acum, iniţiative individuale [I].

4. Direcţii strategice

Cele nouă direcţii au aceeaşi structură: constatare, obiectiv, măsuri, actori, orizont. Fiecare direcţie răspunde uneia sau mai multor constatări ale diagnosticului (secţiunea 2.5), în alocarea fixată acolo: DC1 preia constatarea 2.5.4; DC2 constatările 2.5.1 şi 2.5.3; DC3 constatarea 2.5.2; DC4 constatarea 2.5.8; DC5 constatările 2.5.5, 2.5.6 şi 2.5.7; DC6 şi DC7 constatarea 2.5.10; DC8

Document consultare publică – draft

constatarea 2.5.9; DC9 preia lecţiile candidaturii pentru 2021 şi leagă celelalte direcţii într-un program cu termen fix, anul 2034. Măsurile marcate [D] provin din consultare şi sunt atribuite celui care le-a formulat; cele marcate [I] sunt propuneri ale echipei de proiect, a căror punere în aplicare revine OMD Braşov, Primăriei Municipiului Braşov şi Consiliului Judeţean, iar acolo unde este cazul se face cu acordul purtătorilor patrimoniului; propunerile managementului de proiect sunt marcate distinct. Măsurile deja formulate în capitolele G, P5 şi P3 sunt referite prin codul lor (DGn-x, Dn-x, cu menţiunea capitolului) şi nu sunt reluate.

DC1. Junii şi Şcheiul: patrimoniu viu, cu statut şi cu purtători

Constatare. Obiceiul Junilor din Şcheii Braşovului este unicul patrimoniu imaterial viu de rang naţional al oraşului - atestat la 26 martie 1728, organizat în şapte cete, cu *„peste 24 de activităţi tradiţionale pe an”* după purtătorul său (Subiect 14) [D] - şi nu are niciun statut formal: nu este înscris în Registrul naţional al patrimoniului cultural imaterial şi nu are dosar UNESCO, într-o ţară cu 11 elemente pe Lista Reprezentativă. Imaginea sa naţională este de 0,1%, apare în 5 recenzii din 47.525, iar Şcheiul, *„partea românească a istoriei Braşovului”* (participant, atelierul 09), este vizitat de 49,4% dintre vizitatori şi numit spontan de 1,1%; purtătorii săi declară că nu sunt consultaţi, iar luna Coborârii are cele mai puţine sosiri din an (indice 79) [C]. Tricentenarul cade la 26 martie 2028.

Obiectiv. Până la tricentenar, obiceiul Junilor este înscris în Registrul naţional al patrimoniului cultural imaterial, iar anii 2026–2028 sunt un program multianual de celebrare şi de transmitere; până în 2031, dosarul pentru Lista Reprezentativă UNESCO este depus împreună cu Uniunea Junilor; până în 2034, Junii ating cel puţin 2% şi Şcheiul cel puţin 4% în asocierile spontane ale călătorilor români, iar Şcheiul are un traseu interpretat de purtătorii săi.

Măsuri.

- (a) **Dosarul de înscriere în Registrul naţional** al patrimoniului cultural imaterial, întocmit de Uniunea Junilor din Şcheii Braşovului şi Braşovul Vechi cu sprijinul Muzeului de Etnografie, al Universităţii Transilvania şi al OMD, în procedura Institutului Naţional al Patrimoniului; apoi dosarul pentru Lista Reprezentativă UNESCO, care cere consimţământul explicit al comunităţii purtătoare - compatibil cu poziţia *„eu nu aş comercializa”* a Subiectului 23. Măsura este propusă de 6 subiecţi şi în 3 ateliere, inclusiv de locuitorii din Şchei (*„includerea în patrimoniul UNESCO”*) [D]; orizontul 2028 este realist numai pentru etapa naţională [I].
- (b) **Tricentenarul 2028 ca program multianual 2026–2028**: cercetarea istorică a obiceiului - datarea de 1728 este confirmată oficial, datările interne rămân declaraţii ale purtătorului, de verificat [D], expoziţie la Muzeul de Etnografie şi la Muzeul Civilizaţiei Urbane, volum şi film, transmisia televizată a Coborârii, simbolistica urbană a Junilor şi suvenirurile identitare în locul celor *„de tip bâlci”* - propunerile purtătorului şi ale atelierelor 02, 09 şi 11 [D]. Coborârea în Cetate din Duminica Tomii rămâne unicul moment procesional, în centru.
- (c) ***„Săptămâna Junilor”* - propunerea managementului de proiect [I]:** fiecărei cete i se alocă o zi într-un cartier al oraşului, cu demonstraţii de obiceiuri, ateliere pentru comunitate, prezentări de costume şi muzică, fără procesiune călare; fiecare cartier devine temporar spaţiu

Document consultare publică – draft

de celebrare, iar Coborârea finală rămâne unicul moment procesional. Capitolul consemnează corectivul purtătorului, formulat când i-a fost pusă întrebarea:

„Nu se poate. [...] e și greu să scoți anumite lucruri din cartier. [...] Am scoate și obiceiul din Șchei, ar fi diferit. [...] Săptămâna asta e a lor” (Subiect 14) [D]

- Reconcilierea propusă este distincția dintre ritual și prezentare: programul din cartiere se formulează explicit ca program de prezentare și de transmitere (demonstrații, ateliere, școli, muzică), se desfășoară în afara Săptămânii Luminate sau numai în zilele fără obicei propriu, și se decide împreună cu Uniunea Junilor, nu prin relocarea obiceiului - linia indicată și de raportul integrat [I]. Programul se stabilește împreună cu Uniunea Junilor, OMD Brașov și Primăria; variantele și opțiunea recomandată sunt prezentate în scenariul S3 (secțiunea 6). Denumirea *„Săptămâna Junilor”* nu există oficial; programul existent se numește Săptămâna Luminată și face parte din Zilele Brașovului.
- (d) **Transmiterea obiceiului către generațiile noi**: *„ora de patrimoniu local”* în școlile brașovene - cursuri de dans cu Junii și cu Muzeul de Etnografie, concurs între școli, proiecții la ora de dirigenție, cu ținte pe patru ani - propunerea purtătorului (*„ai cu cine”*) [D]; protejarea fondului pe care instituțiile îl consideră intact (*„în afară de paradă, se păstrează bine jocurile și maialurile”* - participanți, atelierul 02) [D]; fanfara sau orchestra populară a Junilor ca instituție (Subiect 14) [D]. Componenta alimentară a Marții cu plăcinte este tratată în capitolul G.
- (e) **Șcheiul interpretat**: Traseul Crucilor și Troițelor - prototipul cu GPS realizat ca inițiativă cetățenească și rămas fără *„pasul al doilea”* (*„asta nu poate s-o facă un cetățean”* - Subiect 14) - preluat de un proprietar instituțional (OMD cu Muzeul de Etnografie), cu traduceri, imagini ale interiorului și coduri QR la cele peste 60 de troițe și la porturile cetelor (atelierul 09) [D/I]; inscripții-titlu la intrarea în Șchei, cu formulările istorice verificate înainte de montare [D].
- (f) **Medierea prin localnici**: tururi în Șchei cu localnici - testul realizat în 2026 într-un proiect european este precedentul [D], Juni-ghizi, și regula ca nicio decizie privind Șcheiul să nu se ia fără masa purtătorilor: *„societățile Junilor, preoți, ghizi turistici, agenți economici și autorități”* (participant, atelierul 09) [D/I].
- (g) **Patrimoniul viu dincolo de Juni**: inventarierea obiceiurilor paralele - Fasching-ul și *„Măscăricii”* din Șchei la Lăsatul Secului, semnalate de documentația de patrimoniu culinar, cu purtători de identificat [D]; Honterusfest și maialurile ca puncte în care patrimoniul viu urcă spre Poiana Brașov, în formatul evenimentelor culturale de nișă pe care capitolul P5 le admite în stațiune [D/I].
- (h) **Comunicarea**: Junii și Șcheiul intră în bateria cercetării naționale și în comunicarea destinației cu regula *„ritualul nu este spectacol”* și cu drepturile de imagine ale cetelor clarificate contractual [I].

Actori. Uniunea Junilor din Șcheii Brașovului și Brașovul Vechi (decizia asupra ritualului și a prezentării), Parohia Sfântul Nicolae și Muzeul *„Prima Școală Românească”*, Muzeul de Etnografie și Muzeul Civilizației Urbane (Consiliul Județean), Institutul Național al Patrimoniului și Ministerul Culturii, Primăria și Centrul Cultural *„Apollonia Hirscher”* (Zilele Brașovului), OMD Brașov (dosar, traseu, comunicare), Universitatea Transilvania, Inspectoratul Școlar. **Orizont.** Dosarul pentru

Document consultare publică — draft

Registrul național: 2027–2028; programul tricentenarului: 2026–2028; ora de patrimoniu local: din anul școlar 2027–2028; traseul troițelor: 2027–2029; dosarul UNESCO: 2029–2031.

DC2. Patrimoniul construit lizibil: straturi, fortificații, memorie industrială

Constatare. Municipiul are circa 363 de poziții în Lista Monumentelor Istorice, 51 de grupă A[275], dar le oferă ca o singură imagine, *„oraș medieval”*: niciun stil arhitectural nu este numit spontan de călători, fortificația este numită de 0,8%, iar vocabularul recenziilor este material (32,7%) și rar interpretativ (5,5%) [C]. Cele trei trasee ale stilurilor există *„de 5 ani de zile”* la arhitecți și nu sunt în circuit; turnurile sunt închise (*„te duci și te uiți numai la pietre?”* - Subiect 21); Cetățuia, vizitată de 73,1% și evaluată cu 3,51, este în șantier până în 2027; Cetatea Brașovia este necunoscută; Sfântul Bartolomeu *„nici măcar nu e deschisă”* (Subiect 1); degradarea este *„în profunzime”* (Subiect 15), accelerată de intervențiile neconforme produse de presiunea cazării [D]. Istoria recentă - Orașul Stalin, platformele, 1987 - este cerută de străini și stearsă de investiții.

Obiectiv. Până în 2030, toate elementele ansamblului fortificațiilor (Turnul Alb, Turnul Negru, Bastionul Graft, Bastionul Țesătorilor, Bastionul Fierarilor, Poarta Ecaterinei, Poarta Șchei) au acces, program afișat și interpretare, traseul straturilor arhitecturale este în circuit, iar Cetățuia are o funcțiune decisă și este deschisă; până în 2034, inventarul monumentelor în degradare și al intervențiilor neconforme scade an de an, ratingul categoriei *„obiective și monumente”* urcă de la 4,31 la cel puțin 4,55, iar obiectele patrimoniului industrial sunt protejate înainte de a dispărea.

Măsuri.

- (a) **Traseul straturilor arhitecturale** - preluarea celor trei trasee ale arhitecților (*„Brașovul gotic, Brașovul renascentist și Brașovul baroc”*) și adăugarea celui de-al patrulea, *„Brașovul comunist”*, propus în aceeași sesiune [D]; traseul modernității (Brassaï, Mattis-Teutsch), propus de Subiectul 1 [D]; harta interactivă a clădirilor, realizată de studenții universității (*„Fac studenții”* - atelierul 12) [D]; OMD ca editor al traseelor, integrate în ghidul viu al destinației și în codul QR al destinației din capitolul G (DG1-g, DG4-b) [I].
- (b) **Turnurile și bastioanele deschise, cu *„istorie spusă”*** - program regulat și custode la Turnul Alb, Turnul Negru, Graft și Poarta Ecaterinei, cu artefacte și expoziții (*„vedeai niște artefacte, costume, săbii, vedeai ceva!”* - Subiect 21), drumul dintre turnuri comunicat ca traseu, Poarta Ecaterinei curățată de graffiti - cereri ale locuitorilor din Șchei și din cartiere [D]. Turnul Alb, Turnul Negru și Poarta Ecaterinei nu sunt secții ale muzeului, deci cer un acord între Primărie, Consiliul Județean și Biserica Evanghelică asupra operatorului [I].
- (c) **Cetățuia - decizie de funcțiune** după deschiderea parțială din 2027, pe două criterii: rigoarea istorică (o Cetățuie *„cât mai apropiată de [...] ceea ce a fost în istorie”* - Subiect 14) și conectivitatea cu parcul, cu Strada Lungă și cu Bartolomeu. Opțiunile din consultare - restaurant de epocă și loc de promovare a gastronomiei pastorale (G, DG1-f), loc de evenimente (atelierul 04), divertisment istoric documentat muzeal (Subiect 5), promenadă și animație în pădure (atelierul 12) [D] - sunt evaluate în scenariul S2, care recomandă o funcțiune mixtă; capitolul reține convergența asupra deschiderii și a legăturii cu orașul [I].

[275]Ministerul Culturii, Lista Monumentelor Istorice 2015 (Ordinul ministrului culturii nr. 2828/2015, M. Of. nr. 113 bis/2016), județul Brașov: https://www.cultura.ro/wp-content/uploads/old_cultura/files/inline-files/LMI-BV.pdf

Document consultare publică – draft

- (d) **Cetatea Braşovia ca parc arheologic pe Tâmpa** - propunerea Subiecţilor 5 şi 14 (*„leagănul, şi refugiul braşovenilor vreme de câteva secole”* - Subiect 14) [D], condiţionată de verificarea statutului de sit arheologic, declarativ, şi de compatibilitatea cu regimul Natura 2000, pe care arhitecţii şi Subiectul 24 refuză să-l pună în discuţie: parc istoric cu regim de protecţie compatibil, nu respingerea protecţiei [I]. Lucrările se prevăd în planul de management revizuit al ariei protejate şi se limitează la amenajări uşoare, cu serviciile la poale, iar interpretarea cetăţii este măsura D2-e a capitolului P3 [I].
- (e) **Faţadele şi intervenţiile** - mecanism gradual pentru clădirile neîntreţinute, *„modelul german”*: avertizare, impozit majorat, intervenţie în contul proprietarului (Subiecţii 22 şi 23) [D]; ghid de faţade şi vitrine pentru centrul vechi - obloane şi ferestre de lemn, vitrine tip dulap, interdicţia termopanelor (Subiect 14; notele participanţilor la atelierul 07) [D]; mecanism municipal strict de control al intervenţiilor, cu o arheologie a clădirii la orice intervenţie şi cu un ghişeu unic de avizare (Cultură, ISU, Sănătate) (sesiunea OAR; atelierul 02) [D]; ghid pentru proprietarii care fac închiriere pe termen scurt în monumente şi avizare *„simplificată, dar controlată”* (sesiunea OAR), în articulare cu P6 [D]. Sprijinul public pentru faţade private, cerut de un subiect şi contestat de instituţii, se păstrează doar ca stimulent condiţionat de conformarea la ghid [I]. Ghidul se corelează cu codul de design al mobilierului urban şi al signalisticii, măsura S5-a a Raportului final, prin care stâlpii de protecţie a trotuarelor, plăcuţele cu numerele imobilelor şi indicatoarele străzilor poartă simbolurile zonei, cu exemplul buzduganului Junilor în Şchei şi al cerbului de pe Strada Cerbului [I].
- (f) **Iluminatul arhitectonic al monumentelor**, *„de sus în jos”*, nu îngropat în paviment - Biserica Neagră, Casa Sfatului, Piaţa Sfatului - ca precondiţie a vieţii de seară şi a lecturii etajelor (*„la etajul unu apare alt oraş”* - Subiect 14; lumini cerute şi de Subiect 16) [D].
- (g) **Canonul lărgit al bisericilor**: Sfântul Bartolomeu, cea mai veche biserică a oraşului, deschisă, cu o piaţetă (Subiect 1) [D]; sinagogile, Biserica Grecească şi celelalte lăcaşuri *„din fundul curţii”* ale oraşului toleranţei, puse pe traseu (Subiect 14) [D]; pentru Biserica Neagră, formula verificată (secţiunea 3.3) şi programul din jurul ei (DC4-e) [I].
- (h) **Promenada şi coridoarele**: După Ziduri ca promenadă şi pol de evenimente - redeschiderea porţilor istorice, amfiteatrul natural între Turnul Alb şi Turnul Negru (Subiect 14) [D]; coridorul verde pe traseul zidurilor din 1887, propus de moderatorul sesiunii OAR şi validat de grup, cu legitimitatea istorică a planului rămasă declarativă [D/I]; culoarele pietonale cu conţinut patrimonial - Lungă, Unirii, Titulescu–Operă–Filarmonică (Subiecţii 1 şi 14) [D] - toate în prioritatea P1 (coridoarele Piaţa Sfatului–Tâmpa şi După Ziduri–Parcul Şefilor), pe care cultura o invocă drept condiţia *„ridicării privirii”*.
- (i) **Memoria industrială salvată înainte de dispariţie**: turnul CET păstrat ca reper în orice reconversie a platformei - administraţia ezită (*„Nu cred. Turnul nu cred.”* - Subiect 13) [D], halele Rulmentul (DC4-d, P4), cinematografele, cu un inventar al clădirilor industriale şi de patrimoniu neutilizate (Subiect 1; sesiunea OAR) [D]. Naraţiunea stratului este în DC5; componenta culinară, în G (DG5-e).
- (j) **Datele patrimoniului**: un inventar anual al monumentelor în degradare şi al intervenţiilor neconforme, întocmit de Primărie cu Direcţia Judeţeană pentru Cultură, ca indicator al capitolului [I].

Document consultare publica - Draft

Actori. Primăria Municipiului Braşov (urbanism, Cetăţuia, iluminat, ghidul de faţade, mecanismul pentru paraginã), Direcţia Judeţeană pentru Cultură, Consiliul Judeţean (bastioanele-secţii ale muzeului), Biserica Evanghelică C.A. (Biserica Neagră, imobile, turnuri), Ordinul Arhitecţilor - Filiala Braşov (trasee, ghid), OMD Braşov (editor al traseelor, programul turnurilor), Universitatea Transilvania (harta), Regia Pădurilor Kronstadt şi autoritatea pentru arii protejate (Tâmpa). **Orizont.** Trasee şi hartă: 2027; turnuri deschise cu program: 2027–2028; mecanism pentru paraginã şi ghid de faţade: 2027–2028; Cetăţuia - decizie 2027, funcţiune 2028–2030; Cetatea Braşovia - studiu 2028, în corelare cu revizuirea planului de management al ariei protejate (P3, 2027–2029), parc 2030–2034; După Ziduri şi coridoarele, cu P1: 2028–2031.

DC3. Centrul istoric fără kitsch: ordine vizuală şi oraş locuit

Constatare. *„Oraş-decor"* este un diagnostic împărtăşit de arhitecţi, hotelieri, locuitori, instituţii şi experţi, cu două mecanisme - depopularea, confirmată oficial de Ghidul de terase (*„i-a determinat pe mulţi locuitori să se mute"*), şi banalizarea comerţului (*„turismul de covrigi"*, atelierul 04) - şi cu o normă care există şi nu se aplică: Ghidul de amplasare a teraselor (2023), hotărârile Consiliului Local pe care le detaliază, Legea 185/2013 privind publicitatea. Haosul comunicării vizuale a comerţului este numit de 17 din 24 de subiecţi, regimul vizual unitar este cerut de 13, iar ocuparea de facto a domeniului public depăşea cu 55% suprafaţa închiriată în 2022 [C]. Nimeni nu ştie câţi locuitori mai are centrul; Centrul de Informare Turistică are 2,70 şi 60,9% recenzii negative [C].

Obiectiv. Până în 2028, centrul istoric are un regim unitar de imagine - firme, vitrine, faţade, mobilier, iluminat, terase - adoptat prin hotărâre a Consiliului Local, aplicat şi măsurat anual; până în 2030, rezidenţii centrului sunt număraţi, iar numărul locuitorilor permanenţi nu mai scade; comerţul ambulant şi tonetele au dispărut de pe culoarul Republicii–Piaţa Sfatului, iar Centrul de Informare Turistică atinge un rating de cel puţin 4,50.

Măsuri.

- (a) **Aplicarea normei existente, extinsă la întreaga imagine a centrului**: Ghidul de terase se aplică ca prioritate a P2 (G, DG3-a, cu indicatorul *„ponderea teraselor conforme"*); capitolul de faţă adaugă regulamentul local de publicitate în temeiul Legii 185/2013 (firme, bannere, vitrine), regulile pentru mobilier, iluminat şi închideri, o echipă dedicată de control şi un raport anual public - *„măsura cu cel mai bun raport cost–vizibilitate din întreaga serie"*, pentru că *„nimeni nu apără aspectul actual"* [C/D]. Regulile pentru mobilier şi signalistică aplică codul de design al mobilierului urban şi al signalisticii din Raportul final (măsura S5-a), prin care stâlpii, plăcuţele cu numerele imobilelor şi indicatoarele străzilor spun povestea oraşului prin simbolurile fiecărei zone - cerbul pe Strada Cerbului, buzduganul Junilor în Şchei [I].
- (b) **Parcul cultural al centrului istoric** - instrumentul care consolidează regulile de imagine, de comerţ vizibil şi de terase într-o singură hotărâre a Consiliului Local, după modelul Parcului Cultural Stare Miasto din Cracovia (2010; oraş înfrăţit cu Braşovul), cu termen de conformare de şase luni [C]. Regimul este vizual şi fiscal, nu selecţie a tipului de comerţ - linia raportului integrat şi a Subiectului 23 (*„nu putem să devenim dictatori"*); P5 a mers mai departe pentru staţiune, cu selecţia pe concept a comercianţilor din *„zona zero"* (D2-b1). Vocabularul strategiei distinge, astfel, *„zona zero"* a staţiunii de regimul de imagine al Cetăţii şi de *„inelul*

Document consultare publică – draft

zero" al nucleelor adiacente din G (DG3-g) [I]. Alternativa stimulentelor fără instrument normativ nou este evaluată în scenariul S5, care recomandă combinaţia celor două.

- (c) **Fiscalitatea diferenţiată pe centru** - *„Centrul nu poate să fie mai ieftin decât restul"* (Subiecţii 19–20) [D] - este formulată în G (DG3-b); capitolul de faţă adaugă evaluarea efectului asupra rezidenţilor şi a chiriilor, astfel încât instrumentul să nu accelereze depopularea pe care vrea să o oprească [I].
- (d) **Kitsch-ul ca problemă de identitate, nu doar de comerţ**: eliminarea tonetelor şi a comerţului ambulant, cu mâncare de stradă onestă ca ofertă legală, este în G (DG3-d, DG3-h); aici, suvenirurile identitare - Junii, Şcheiul, simbolurile oraşului - în locul celor *„de tip bâlci"*, propuse în atelierele 02, 09 şi 11 [D], şi o etichetă a destinaţiei pentru magazinele de suveniruri cu produs local sau identitar, acordată de OMD [I].
- (e) **Redistribuirea culoarului** Republicii–Piaţa Sfatului spre nucleele adiacente - Prund, Sfântul Ioan, Enescu, Livada Poştei şi Parcul Şefilor, După Ziduri - este măsura DG3-g din G şi face parte din coridoarele P1; cultura îi dă conţinutul: evenimente mici, acustice, cu oră fixă, în nucleele adiacente, iar *„Centrul trebuie lăsat liber, lăsat să respire, lăsat să fie dedicat plimbării"* (Subiecţii 19–20) [D].
- (f) ***„Dreptul la locuire"* cu măsură**: recensământul rezidenţilor centrului istoric - număr, vechime, proprietate, provenienţă, cerut de un subiect şi de instituţiile culturale (*„n-avem date"*) [D], ca precondiţie a oricărei politici; apoi, pe baza lui, avizarea controlată a închirierii pe termen scurt în monumente (P6), protecţia funcţiunilor cotidiene (*„e normal să ai de unde să-ţi iei o pâine"* - sesiunea OAR) [D], riveranii la masa zonelor de seară (DC7) şi cardul de rezident (C17: 6 subiecţi, 8 ateliere) [D/I].
- (g) **Centrul de Informare Turistică refăcut** - amplasare, program, personal format pe naraţiunea destinaţiei, funcţie de *„dispecer"* al agendei culturale integrate (C43) şi al datelor de vizitare [I].
- (h) **Monitorizarea anuală**: ponderea teraselor conforme, inventarul firmelor şi vitrinelor neconforme, menţiunile *„kitsch"* în recenzii (bază: 0,2%, rating 3,32), numărul rezidenţilor permanenţi [I].

Actori. Primăria şi Consiliul Local (hotărârea pentru parcul cultural, regulamentul de publicitate, fiscalitatea, recensământul), Poliţia Locală (aplicare), Direcţia Judeţeană pentru Cultură, OMD Braşov (Centrul de Informare, eticheta pentru suveniruri, comunicare), Breasla Cârciumarilor Braşoveni şi asociaţiile de riverani, Ordinul Arhitecţilor, Biserica Evanghelică (proprietar). **Orizont.** Aplicare şi măsurare: 2027; hotărârea pentru parcul cultural: 2027–2028; recensământul rezidenţilor: 2027, 2030 şi 2033; Centrul de Informare: 2027–2028.

DC4. Muzee şi instituţii care produc poveste şi evenimente

Constatare. Muzeele sunt produsul cultural cel mai bine evaluat al destinaţiei (4,69; 8,0% recenzii negative) şi cel mai puţin consumat: 45,3% dintre vizitatori nu au intrat în niciunul, 39,0% dintre cei care au văzut Biserica Neagră şi Piaţa Sfatului nu au intrat în niciun muzeu, iar rezerva *„cunosc, dar nu am vizitat"* este de 33–41% la fiecare instituţie [C]. *„Cetatea Braşovului nu are muzee asociate"* (observaţii de teren ale echipei de cercetare); instituţiile nu cooperează (*„Ce treabă am eu cu ălălalt?"* - Subiect 1), biletul comun a eşuat în 2009, nu există contorizare la nivel de

Document consultare publică – draft

destinație; muzeele județene lucrează *„în cămăruțe”*, fără un spațiu expozițional de 2.000 mp, cu plafoane de acces impuse de normele de securitate la incendiu și cu personal care pleacă [D]. Sala Polivalentă (11.211 locuri, termen iunie 2027) nu are un rol cultural definit, halele Rulmentul sunt blocate, cinematografele renovate nu au program, iar instituțiile de spectacol sunt izolate pietonal de centru [C/D].

Obiectiv. Până în 2030, un acord-cadru între Primărie, Consiliul Județean și cultele proprietare de patrimoniu face să funcționeze biletul comun al muzeelor și monumentelor, contorizarea la nivel de destinație și calendarul comun; Sala Polivalentă are un operator profesionist și un calendar cultural de iarnă; până în 2034, destinația are un spațiu expozițional de cel puțin 2.000 mp, ponderea vizitatorilor care nu intră în niciun muzeu scade sub 35%, iar vizitatorii muzeelor din centru cresc cu 50% față de baza din 2026.

Măsuri.

- (a) **Acordul-cadru dintre Primărie, Consiliul Județean, Biserica Evanghelică și Parohia Sfântul Nicolae**, cu OMD ca secretariat, pentru administrarea și promovarea comună a patrimoniului: calendar, bilet comun, contorizare, informarea comună a ghizilor, protocol direct între conduceri - cerut de instituțiile culturale, care constată că nu știu *„dacă vorbiți aceeași limbă”* [D/I].
- (b) **Biletul comun al destinației** - muzee, monumente (turnuri, Biserica Neagră, Prima Școală Românească) și transport, extensibil la un card metropolitan cu cetățile (Subiecții 13 și 21); propus de 12 subiecți și în 6 ateliere [D]. Lecția eșecului din 2009 (*„Ce să am de-a face cu celălalt muzeu?”*) cere ca biletul să fie o decizie a tutelelor, nu a directorilor, și clarificarea biletului unic existent între muzeele județene [D/I]; contorizarea independentă a intrărilor - *„măcar să știm câți intră”* (Subiect 1) [D].
- (c) ***„Cetatea cu muzee asociate”***: muzeele legate de monumente - Casa Sfatului ca *„buletinul”* orașului, *„trăsăturile acestui chip numit Brașov”* (participant, atelierul 02) [D]; expoziții în turnuri și bastioane (DC2-b); traseul celor cinci muzee din centru (Istorie, Civilizația Urbană, Artă, Casa Mureșenilor, Prima Școală Românească) comunicat ca un singur produs (atelierul 02) [D/I].
- (d) **Spațiul expozițional de cel puțin 2.000 mp**, în legătură cu prioritatea P4: halele Rulmentul - *„al doilea plămân al orașului”*, aulă culturală și hale pentru expoziții, cea mai convergentă propunere de infrastructură nouă, blocată de un concurs *„oprit”* și de *„neclarități”* de proprietate [D] - ca opțiune principală; CET, cu turnul păstrat, sau o clădire de patrimoniu reconvertită, după exemplul altui județ (*„Au avut un liceu [...]: l-au renovat, l-au dat muzeului”* - Subiect 5) ca alternative; cotă de spațiu cultural în marile investiții publice și spații-vitrină ale muzeelor în nodurile de flux - Sala Polivalentă, aeroport, gară - cu expoziții prin rotație (atelierul 02) [D]; opțiunea recomandată și condiția ei sunt prezentate în scenariul S6.
- (e) **Muzee și monumente care produc evenimente**: *„dincolo de artefacte”* (Subiect 18), trei seri de concerte pe weekend în Biserica Neagră ca răspuns la sejurul de 1,84 nopți (același respondent) [D], stagiuni estivale ale Operei și Filarmonicii în spațiul public (Subiect 24) [D], Noaptea Muzeelor de la 8 la cel puțin 12 instituții brașovene; finanțare de funcționare pentru programele publice ale instituțiilor, nu doar de proiect [I].

Document consultare publică – draft

- (f) **Capacitatea instituțională**: personal și salarii (hemoragia este declarată, cifrele rămân [D]); lobby normativ pentru muzeele din monumente istorice (securitate la incendiu, acces), demers asumat de Primărie și de OMD la nivel național (atelierul 02) [D]; indicatori pe funcții (conservare, educație, valorificare) alături de contorizare [I].
- (g) **Sala Polivalentă ca infrastructură culturală**: operator profesionist selectat prin procedură competitivă înainte de finalizare - *„cine va opera această sală? Pentru că dacă este operată în dulcele stil al statului... nu văd să se întâmple multe chestii"* (participant, atelierul 04), contractare cu 12–18 luni înainte, calendar de iarnă cu concerte, muzică clasică, producții internaționale (*„ai șase luni de iarnă unde nu mai ai scuza că n-o să ai nimic pentru indoor"* - Subiect 18) [D]; *„dacă faci numai spectacole sportive, rămâi de prost"* (Subiect 5) [D]; sinergia cu Poiana în P5 (D4-c).
- (h) **Spațiile închise reactivate**: cinematografele Astra, Modern și Popular, bastioanele, Arenele Olimpia - al căror statut juridic nu a putut fi confirmat - date în folosință operatorilor culturali, privați sau asociativi, cu obligație de serviciu public (*„cu obligația să aibă minim participare gratuită la trei festivaluri pe an"* - Subiecții 19–20) și cu program permanent (Subiect 24; atelierul 03) [D].
- (i) **Regulamentul de acces la spațiul public și la spațiile culturale**: tarife pe zi, nu pe oră, răspuns în termen, rezervarea pieței cu un an înainte, puncte de branșare electrică permanente în piețe, acces la afișajul public (atelierul 03) [D]; prioritate și gratuitate pentru evenimentele culturale curatoriate în regulamentul spațiilor publice (Subiect 24) [D]; regulament de utilizare culturală a parcurilor (atelierul 03) [D].
- (j) **Instituțiile de spectacol**: conectarea pietonală Operă–Filarmonică–centru (Subiect 1; P1) [D]; management prin concurs cu indicatori publici - cerință a independenților, de competența ordonatorului [D]; ieșirea în spațiul public ca educare a gustului: *„Sunt gusturi care se cultivă"* (Subiect 24) [D].

Actori. Consiliul Județean (muzeele, Biblioteca Județeană, Reduta), Primăria și Consiliul Local (teatrele, Opera, Filarmonica, Centrul Cultural *„Apollonia Hirscher"*, cinematografele, regulamentul spațiilor, Sala Polivalentă cu Compania Națională de Investiții), Biserica Evanghelică C.A., Parohia Sfântul Nicolae, OMD Brașov (biletul comun, contorizarea, informarea ghizilor), Rețeaua Națională a Muzeelor, Ministerul Culturii și Institutul Național al Patrimoniului (norme), Universitatea Transilvania, proprietarii platformelor industriale. **Orizont.** Acord-cadru și regulament al spațiilor: 2027; operatorul Sălii Polivalente: 2027; biletul comun: 2028; cinematografe și bastioane reactivate: 2027–2028; spațiul expozițional: decizie 2027–2028, realizare 2030–2034.

DC5. Narațiunea și medierea: orașul poveștilor

Constatare. Brașovul este *„piatră, nu poveste"*: vocabularul recenziilor de patrimoniu este material în 32,7% dintre texte și interpretativ în 5,5%, *„story"* sau *„legend"* apar în 0,8%, iar povestea, când există, plătește în note (4,69) [C]. Ghizii sunt puțini, neacreditați local și repetitivi (*„se bifează exact aceleași lucruri"* - Subiect 9), agenda culturală este necunoscută chiar brașovenilor, iar 15,3% dintre nevizitatori declară că nu știu ce ar putea face în oraș [C/D]. Orașul are mai multe identități, nu una singură, și o problemă de fond comună: locuitorii nu-și cunosc

Document consultare publică - draft

istoria (*„a fost ştearsă istoria între timp. Dar culmea este că legendele le ştiu”* - Subiect 21), iar străinii o citesc mai bine decât ei - *„Transilvania”* apare la 2,96% dintre recenzenţii străini şi la 0,05% dintre români, Kronstadt la niciun călător român [C]. Dracula este ancoră de notorietate (5,2% dintre asocieri) şi etichetă care costă (−0,60 puncte de rating pentru aceleaşi castele) [C]; istoria recentă este cerută de străini şi tăcută de oraş [D].

Obiectiv. Până în 2028, destinaţia are o naraţiune-cadru scrisă, un standard de ghidaj şi un corp de ghizi şi povestitori acreditaţi; până în 2034, cel puţin 50 de ghizi acreditaţi în cel puţin cinci limbi, vocabularul interpretativ al recenziilor de patrimoniu urcă de la 5,5% la cel puţin 12%, ponderea nevizitatorilor care *„nu ştiu ce ar putea face”* scade de la 15,3% la cel mult 8%, *„Transilvania”* apare în cel puţin 3% dintre recenzii şi *„săsesc”* în cel puţin 1%, iar diferenţa de rating dintre tururile cu şi fără eticheta *„Dracula”* scade sub 0,20.

Măsuri.

- (a) **Naraţiunea-cadru şi sub-mărcile**: un manual de naraţiune al destinaţiei - *„târgul modern de graniţă”* ca text-cadru, fapte verificate, legende marcate ca legende, cele nouă gramatici identitare ale consultării organizate în cinci sub-mărci pentru micro-comunităţi (secţiunea 3.2), elaborat de OMD cu muzeele, cu universitatea şi cu purtătorii, şi aplicat tuturor canalelor destinaţiei [I]; *„principiul adopţiei”* din capitolul G - *„nu sunt ale noastre până sunt ale noastre”* - ca regulă pentru elementele împrumutate.
- (b) **Doctrina poveştii adevărate ca standard de ghidaj**: secvenţa de la cârlig la fapt, care reconciliază *„Aş marja mai mult pe legendă, după care, la sfârşit, aş da şi datele istorice”* (Subiect 21) cu *„tu profiţi de notorietatea lui Dracula ca să-ţi promovezi povestea adevărată”* (Subiect 5) [D], formalizată de raportul integrat şi aplicată ghizilor, panourilor, aplicaţiilor şi codului QR al destinaţiei (G, DG4-b) [I].
- (c) **Şcoala de ghizi şi povestitori acreditaţi de OMD**: grupă de ghizi la Facultatea de Litere, în franceză şi engleză - schiţă a moderatorului, completată de Subiecţii 19–20 cu acreditarea *„De către OMD”* (Subiecţii 19–20); *„pool de ghizi”* cu sprijinul universităţii, anunţat de organizaţia de management al destinaţiei; liceeni şi studenţi ghizi, Juni-ghizi (DC1-f), informarea periodică a ghizilor de către muzee (atelierul 02) şi inventarul ghizilor, cerut de raportul integrat [D]; acreditarea locală se adaugă atestatului naţional, nu îl înlocuieşte [I]. Propusă de 6 subiecţi şi în 3 ateliere.
- (d) **Dracula, tratat creativ, ca atracţie printre altele**: *„Cel mai creativ Dracula din lume”* - expoziţia celor *„49 de interpretări originale”* ca program anual al instituţiilor şi al Dracula Film Festival (DC6), interpretări artistice libere, cercetare universitară (atelierele 02 şi 03) [D]; Centrul Cultural Dracula între Braşov şi Bran, *„nu parc tematic”* (atelierele 02 şi 03), ca opţiune condiţionată de studiu de fezabilitate, cu riscul kitsch-ului instituţionalizat [D]. Regula operaţională: Dracula este folosit ca temă creativă, nu ca nume de produs; comunicarea este diferenţiată - *„Braşov, Transilvania”* şi legenda pentru pieţele îndepărtate (Subiect 18), *„poarta de est”* pentru Israel, Spania, Georgia, China (Subiect 17), natura pentru vest-europeni, Braşovul *„prin el însuşi”* pentru români - validată de raportul integrat şi de recenzii [D/I].
- (e) **Istoria recentă asumată**: traseul *„Braşovul comunist”* - Oraşul Stalin (1950–1960), platformele, 1987, cartierele - formulat în sesiunea OAR şi de Subiectul 17, în registrul libertăţii

Document consultare publică – draft

și al rezilienței, nu al nostalgiei (*„povești care nu sunt neapărat smiley face”*) [D]; *„lustrația”* narativă cerută de purtător și interviul separat, confidențial, pe istoria recentă, recomandat de raportul integrat [D/I]; *„November Rain”* (15 noiembrie – 1 decembrie), propus de Subiectul 23, ca fereastră a memoriei în calendar (DC6) [D]; componenta culinară rămâne în G (DG5-e).

- (f) ***„Orașul poveștilor”***: realitate augmentată și coduri QR în toată zona centrală (Subiect 23), tururi cu istoricii locali, tur virtual asistat de inteligență artificială, Harta literară a Brașovului lansată de scena literară locală (atelierul 03) [D] - toate cu conținut validat istoric și cu un proprietar instituțional, lecția Turului Troițelor rămas fără *„pasul al doilea”* [I]; *„orașul tiparului”* - tipografia lui Honterus din 1533, gimnaziul din 1541, Octoihul lui Coresi din 1557 - ca sub-marcă a educației și a cărții, propusă de un subiect și de atelierele 03 și 04 [D/C].
- (g) **Informarea integrată (S4)**: agenda culturală integrată, bilingvă, cu panotaj public și puncte de informare funcționale - tema nouă cu cea mai largă răspândire în ateliere (10 din 12) [D]; hub pentru presă și creatori cu agendă unică (Subiect 1) [D]; codul QR al destinației în unitățile de cazare (G, DG4-b); Centrul de Informare refăcut (DC3-g); banca de imagini a destinației constituită din drepturile asupra materialelor foto și video ale proiectelor finanțate public (atelierul 02) [D].
- (h) **Cultura pentru localnici întâi**: brașoveanul *„turist în propriul oraș”* (formula grilei, C17) - tururi pentru brașoveni în Bartolomeu, Astra, Steagu, Răcădău, hărți făcute de localnici, autobuz turistic prin cartiere (sesiunea OAR; Subiect 21) [D]; ora de patrimoniu local (DC1-d); cunoașterea istoriei locale măsurată în chestionarul pentru rezidenți (DC8-h) [I].

Actori. OMD Brașov (narațiune, acreditare, agendă, hub de presă), Universitatea Transilvania (Facultatea de Litere, istorie, Centrul Multicultural), muzeele, Uniunea Junilor, Biserica Evanghelică (arhive, memoria Kronstadt), asociațiile de ghizi și agențiile de turism receptor, Centrul Cultural *„Apollonia Hirscher”*, organizatorii Dracula Film Festival, administrația Castelului Bran ca partener extern. **Orizont.** Manual de narațiune și standard de ghidaj: 2027; școala de ghizi: 2027–2028; agenda integrată și hubul de presă: 2027; programul *„Dracula creativ”*: anual din 2027; traseul *„Brașovul comunist”*: 2027–2028; realitate augmentată și hartă literară: 2028–2029; Centrul Cultural Dracula: studiu de fezabilitate în 2028, pe baza căruia decid Consiliul Județean Brașov și OMD Brașov.

DC6. Evenimente și calendar: o autoritate de calendar și un eveniment-emblemă

Constatare. Brașovul are evenimente - Anexa B inventariază cincisprezece, cu statut verificat, iar Tabelul 7 le reține pe cele discutate în consultare, dar nu are calendar, autoritate a calendarului și eveniment propriu cu nume: singurul festival din imaginarul național, Cerbul de Aur (0,9%), s-a încheiat în 2019 și aparține Televiziunii Române, festivalurile actuale au împreună 2,8% din asocierile spontane, iar singurul eveniment scalabil se desfășoară la Ghimbav [C]. Cererea este latentă (25,9% practică regulată, 46,1% ocazională), fereastra de extrasezon este precisă - martie și aprilie (indice 83 și 79), apoi noiembrie (96), iarna este sezon (25,8%), nu vârf, iar evenimentele sunt singura propunere culturală formulată în toate cele 12 ateliere [C]. Finanțarea lor publică s-a prăbușit în 2025–2026 (DC8), Massif este în discontinuitate, Săptămâna Comediei a fost reprogramată [C].

Document consultare publică – draft

Obiectiv. Din 2027, destinația are un calendar unic, public, anual, publicat cu cel puțin un an înainte, cu o singură autoritate de calendar și cu criterii de clasificare; până în 2029, evenimentul-emblemă are prima ediție; până în 2034, calendarul cuprinde cel puțin 12 evenimente recurente cu cel puțin trei ediții consecutive, cel puțin 40% din zilele de eveniment cad în extrasezon, un festival actual atinge cel puțin 2% mențiuni nominale în asocierile spontane, iar participarea vizitatorilor la cel puțin un festival brașovean urcă de la 19,6% la cel puțin 30%.

Măsuri.

- (a) **Calendarul unic al destinației**, cu OMD ca singură autoritate de calendar, publicat cu cel puțin un an înainte - *„un calendar de evenimente previzionat pentru perioade de cel puțin un an”* (notele participanților, atelierul 01), *„un calendar”*, nu un organizator public (Subiect 18), cerut în 10 din 12 ateliere [D], cu criterii publice de clasificare (cultural, educativ, recreativ, comercial), cu componenta stațiunii (P5, D2-b1), care nu este un calendar paralel, cu programul *„Poiana celebrează lumea”* (D3-n) și cu calendarul naturii din capitolul P3 (D7-a), pentru a evita concurența pe weekend între stațiune și oraș, și cu regula evitării suprapunerilor [I].
- (b) **Zonarea pe scări**, regula P5 extinsă la destinație: volum și amplificare în Sala Polivalentă, în Poiana Mică și la Ghimbav; centrul istoric scenă acustică, de mică dimensiune, cu oră fixă - *„să nu faci orice fel de festival în Piața Sfatului”* (atelierul 02), *„Centrul trebuie lăsat liber, lăsat să respire”* (Subiecții 19–20) [D]; instrumentul este regulamentul spațiilor publice (DC4-i); în ariile protejate și în pădurile-parc se aplică plafonul de participanți, cu volumul la poale (capitolul P3, S4) [I].
- (c) **Cadența pe trei scări**: *„trei evenimente fanion”* (atelierul 03), recurența săptămânală de scară mică (G, DG6-c) și *„happening-ul”* în monumente și muzee (DC4-e) - complementare, nu alternative; condiția comună: *„Evenimente pe care să ai răbdare să le crești, pe care să le construiești temeinic”* (Subiect 18) [D/I].
- (d) **Fereastra de calendar**: Săptămâna Luminată și Zilele Brașovului ca ancoră de aprilie, cu conținutul din DC1 (martie–aprilie au indicele 83–79); *„November Rain”*, 15 noiembrie – 1 decembrie (Subiect 23), Dracula Film Festival (sfârșit de octombrie – început de noiembrie) și Săptămâna Comediei (2–8 noiembrie 2026) ca nucleu de toamnă [D/C]; evenimentele de iarnă servesc notorietății orașului, nu gradului de ocupare [I].
- (e) **Evenimentul-emblemă - cinci opțiuni formulate în consultare, evaluate în scenariul S1 (secțiunea 6), cu opțiunea recomandată de strategie:** (i) un festival mare de iarnă, *„gen Massif, dar executat bine”* (atelierul 08), cu acord prealabil al stațiunii asupra tarifelor și a sezonului - Massif *„nu a fost pentru economie”* (Subiect 6); (ii) *„unul sau două «hotspot»-uri”* de masă - Târgul de Crăciun de anvergură, concert de Anul Nou (Subiect 16), în prelungirea DG6-e din G; (iii) tricentenarul Junilor 2028 ca eveniment-aniversar (DC1-b); (iv) un festival internațional cu ancoră identitară - Dracula Film Festival lărgit, *„butoi de aur”* neînțeles local (atelierul 03), sau festivalul brânzei și al tradiției pastorale (G, DG6-a); (v) o conferință emblematică în Sala Polivalentă [D]. Condițiile comune: răbdare de trei–patru ani, bilete acolo unde este divertisment, locul de volum în afara centrului [I].
- (g) **Calendarul metropolitan**: Rockstadt la Ghimbav este un eveniment *„al Brașovului”* (*„am jumătate de hotel plin prin Rockstadt”* - atelierul 04); o cotă din taxa de oraș pentru

Document consultare publică – draft

localităţile-gazdă ale evenimentelor destinaţiei (atelierele 04 şi 02) [D]; traseul cetăţilor - Rupea, Făgăraş, Râşnov, Feldioara, Prejmer, Cetăţuia (Subiect 13); excursii ghidate regulate pentru individuali la bisericile fortificate, care astăzi *„ni se întâmplă”* (Subiecţii 3–4; Subiect 21) [D]; Via Transilvanica (1.428 km) ca rută culturală vie prin judeţ; OMD-ul judeţean ca partener de calendar [I].

- (h) **Centenarul aviatic 2027**: întâlnirea anuală a aviaţiei uşoare la Ghimbav sau Sânpetru şi festival aeronautic bienal cu prima ediţie în 2027, centenarul producţiei de avioane la Braşov, în format de comunitate, cu bilet şi sponsori, cu un grup de lucru al OMD Braşov, al Consiliului Judeţean şi al aerocluburilor, propunere a cercetării proiectului, susţinută de Subiectul 23 şi de mediul academic [D/I].
- (i) **Finanţarea şi producţia**: finanţare multianuală pentru festivalurile cu tradiţie (DC8-a), finanţare de funcţionare pentru echipele permanente ale recurenţei mici (atelierul 03), administraţia facilitator, nu organizator - *„Eu nu spun că trebuie să se transforme cineva, primăria sau Agenţia Metropolitană în mare organizator de evenimente. Spun doar că trebuie să existe o strategie [...] prin strategia asta tu să-ţi aduci operatori de calitate”* (Subiect 18) [D]; gastronomia ca infrastructură obligatorie a evenimentelor, în G (DG6-f).

Actori. OMD Braşov (autoritatea de calendar), Primăria şi Centrul Cultural *„Apollonia Hirscher”*, Consiliul Judeţean, Asociaţia proprietarilor şi operatorilor din Poiana Braşov (calendarul Poienii, cu rol consultativ), organizatorii privaţi şi asociativi, administraţiile locale din Ghimbav, Râşnov, Prejmer şi Hărman, OMD-ul judeţului, aerocluburile şi Aeroclubul României, operatorul Sălii Polivalente, Universitatea Transilvania. **Orizont.** Calendarul unic: 2027, pentru anul 2028; criterii şi zonare: 2027; centenarul aviatic: 2027; studiul de fezabilitate al evenimentului-emblemă: 2027; prima ediţie: 2029; cota metropolitană: 2028; tricentenarul Junilor: 2028.

DC7. Oraş viu seara şi cultură în cartiere

Constatare. *„După ora 10:00 e mort”* (Subiect 11) este formula cu cea mai largă răspândire din toată consultarea culturală - 9 din 12 ateliere, 7 interviuri, iar oglinda ei este zgomotul: *„noapte”* apare în 5,0% dintre recenziile de cazare, cu 43,4% negative [C]. *„Divertismentul şi viaţa de noapte”* au 4,09, cu 3,82 la români - cel mai mare decalaj dintre români şi străini din bază, cluburile cu muzică live 3,35, cinematografele 3,53 [C]. Pentru tineri oraşul este *„boring”* (atelierul 12), universitatea este *„inexistentă în viaţa oraşului”* (sesiunea OAR), iar cultura tânără alternativă este invizibilă în comunicare [D]. Cartierele *„nu au un centru al lor”* (Subiect 24) [D].

Obiectiv. Până în 2028, oraşul are zone de seară definite prin hotărâre a Consiliului Local, cu riveranii la masă, şi un responsabil al vieţii de seară; până în 2030, trei centre culturale de cartier funcţionează; până în 2034, menţiunile *„plictisitor”* din recenzii scad sub 0,3%, ratingul *„divertisment şi viaţă de noapte”* urcă la cel puţin 4,40 cu un decalaj dintre români şi străini de cel mult 0,30, scala *„adormită – plină de viaţă”* trece de 5,9, iar participarea braşovenilor la evenimente şi instituţii culturale este măsurată şi în creştere.

Măsuri.

- (a) **Zonele şi programul de seară**: zonele sunt definite în G (DG3-c - Piaţa Enescu, Sfântul Ioan, Livada Poştei, strada Michael Weiss), pentru terase; capitolul de faţă adaugă conţinutul şi

Document consultare publică - draft

regulile - scene mici acustice, muzică live, cinema nocturn, reguli de sunet, riveranii la masă și *„dreptul la locuire”* ca limită fixată de Ghidul de terase [I]; formula este a Subiectului 4: *„niște zone protejate, să spunem, sau zone acceptate de către riverani că acolo se stă până târziu”* (Subiect 4) [D].

- (b) **Responsabilul vieții de seară** (*„primar de noapte”*) este formulat în G (DG5-f); aici: mandat de mediere între riverani, operatori și organizatori, nu de reglementare, după modelele verificate - Amsterdam din 2003, Cracovia din 2024, invocat de organizația de management al destinației și în atelierele 05 și 07 [D/C].
- (c) **Conținutul cultural al serii**: cinematografe deschise noaptea și proiecții în aer liber - cererea studenților, care nu cer cluburi, ci un oraș locuit după 22 [D]; monumentele și muzeele animate (DC4-e); concerte în biserici; cluburile cu muzică live (3,35) ridicate prin acces la spații și la program, nu prin subvenție [I].
- (d) **Cultura tânără**: evenimente culturale pentru tineri, *„nu doar familii și seniori”* (notele participanților, atelierul 07; atelierul 08) [D]; spații de experimentare, cu *„libertatea de a experimenta, de a eșua”* (Subiect 1), în cartiere și pe platforme; protejarea culturii alternative - skateboard, graffiti, hip-hop, cafenele de specialitate - de promovarea care o poate *„strica”* - grijă formulată de moderator (*„Cum o comunici în așa fel încât să nu o stric?”*) și împărtășită de purtătorul ei, care a avut nevoie de ani ca să o descopere (atelierul 11) [D]: susținere prin spații și acces, nu prin brand [I].
- (e) **Centrele culturale de cartier**: centralele termice dezafectate ca *„agora”* de cartier, unde *„se strâng și vin tot felul de artiști”* (participant, atelierul 11) [D]; cinematografele Astra, Modern și Popular (DC4-h); Piața Astra ca pilot 2027 al piațetelor de cartier (G, DG5-a), căreia cultura îi dă programul - concerte mici, ateliere, proiecții [I]; lecția Răcădăului - *„zona moare pentru că nu bagi viață în ea prin activități”* - și principiul *„Cultura trebuie să fie aproape de oameni, nu trebuie să fie o Mecca”* (Subiect 24) [D].
- (f) **Identitățile de cartier**: Casa Olarilor, Casa Țesătorilor, *„iar cartierul să se mândrească că are o identitate fiecare cartier”* (organizația de management al destinației, atelierul 12); parcuri tematice - Cartierul Scriitorilor, Cartierul Planetelor - cu regula *„să nu fie un festival, [...] să fie tot timpul”* (participant, atelierul 12) [D]; festivalul de cartier după modelul bucureștean *„În Cotroceni”* (G, DG5-b) și pietonalizările de weekend în Blumăna și Mihai Viteazu, ambele propuse de Subiectul 1 [D].
- (g) **Arta urbană legală**: zone de graffiti pe centralele termice și pe blocuri, nu pe clădirile istorice - propunerea unui adolescent în atelierul 11 și a antreprenorilor culturali [D], curățare constantă pe monumente (Subiect 17) [D]; răspunsul la Strada Sforii, pe care românii o evaluează cu 4,57 și străinii cu 3,41 [I].
- (h) **Universitatea în viața orașului**: protocol între Rectorat, OMD și operatori - comunicarea evenimentelor în cămine, voluntariat peste 18 ani, un grup de ghizi dintre studenți (atelierele 03 și 12) [D]; Street Delivery 2026 în curtea universității ca precedent[276]; Centrul Multicultural și scena literară ca resurse existente; facultatea de arte ca cerință pe

[276]Street Delivery Brașov, ediția a 6-a, 11–13 septembrie 2026: https://zilesinopti.ro/?p=885319

Document consultare publică – draft

termen lung a independenților (*„o facultate de arte și cel puțin o clădire nouă pentru Muzeul de Artă”*) [D].

- (i) **Poiana Brașov**, cu trimitere la P5: programul serii *„ce faci de la 17 la 22”* (D2-f), *„Poiana celebrează lumea”* (D3-n) și sezonul festiv (D3-d) sunt formulate acolo; cultura adaugă conținutul instituțiilor orașului în stațiune, *„divertisment cu plus de valoare”* pentru hoteluri prin operatorii culturali brașoveni (Subiect 8) și pionieratul schiului ca patrimoniu de interpretat [D/I].
- (j) ***„Turist în propriul oraș”***: cardul de rezident (C17: 6 subiecți, 8 ateliere), tururile pentru brașoveni (DC5-h) și chestionarul pentru rezidenți ca instrument de măsurare a participării culturale (DC8-h) [I].

Actori. Primăria și Consiliul Local (zonele de seară, centralele termice, cinematografele, Piața Astra), OMD Brașov (responsabilul serii, calendar), Poliția Locală, asociațiile de riverani și de cartier, Universitatea Transilvania (Rectorat, Centrul Multicultural, Casa de Cultură a Studenților), operatorii culturali și cluburile, Asociația proprietarilor și operatorilor din Poiana Brașov, Muzeul Județean de Istorie. **Orizont.** Zone de seară și responsabil: 2027–2028; Piața Astra cu program cultural: 2027; centralele termice - inventar 2027, primul centru 2028–2029, trei până în 2030; protocolul cu universitatea: 2027; regulamentul artei urbane: 2027.

DC8. Oameni, finanțare, guvernanță

Constatare. Finanțarea culturii independente este singura serie oficială a capitolului în regres: Ghidul cultural al Primăriei a coborât de la 6 milioane de lei (2024) la zero (2025) și la 1 milion buget, 659.396 lei efectiv (2026) - de la 25,25 la 2,78 lei pe locuitor, iar Consiliul Județean de la 2 milioane (2025) la zero (2026), când Timișul aloca 3,2 milioane [C]. Instrumentul este anual, tardiv, fără costuri de personal și activ *„din iunie până în noiembrie”* (atelierul 03) [D]; nu există o instanță care să separe cultura de divertisment, iar strategia culturală a municipiului, aprobată în 2015, nu are o evaluare sau o actualizare identificate; falia dintre Primărie și Consiliul Județean traversează instituțiile, iar OMD a fost fondat, după componența consemnată în capitolul P5, fără nicio instituție culturală, asociație culturală sau instituție de educație [C/D]. Coordonarea nu poate fi lăsată operatorilor: *„nu pot să duc”* (Subiect 9) [D]. Taxa de oraș de 7 lei pe noapte ar produce circa 9,23 milioane de lei pe an pe înnoptările INS din 2025 [C, ipotetic].

Obiectiv. Din 2027, Ghidul cultural este multianual, activ pe tot anul, cu costuri de personal eligibile și cu trei linii distincte; din 2028, un fond cultural stabil este alimentat dintr-o cotă din taxa de oraș; finanțarea cumulată Primărie și Consiliul Județean a culturii independente atinge cel puțin 30 lei pe locuitor pe an, fără niciun an cu sesiune anulată; municipiul evaluează strategia culturală în 2027 și o actualizează înaintea depunerii candidaturii la titlul de Capitală Europeană a Culturii, în 2028; sectorul cultural și educația sunt membri ai OMD din 2027.

Măsuri.

- (a) **Ghidul cultural reformat**: contracte multianuale pe doi–patru ani (precedentul Râșnovului, atelierul 02) [D], buget disponibil din ianuarie, costuri de personal eligibile, activitate pe tot anul (atelierul 03); trei linii distincte - instituții publice, operatori consacrați cu linie prioritară pentru festivalurile cu tradiție, debutanți (atelierul 03) [D], cu rotație și

Document consultare publică – draft

criterii publice împotriva capturii semnalate pentru Timişoara (*„tot timpul aceleaşi ONG-uri”* - atelierul 02) [D/I]; condiţionarea finanţării de obiectivele strategiei - identitate locală, suveniruri cu însemnele oraşului, drepturi foto şi video pentru banca de imagini (atelierul 02) [D].

- (b) **Fondul cultural din taxa de oraş**: *„din ăia 7, mai ia 1 leu, 2 şi fă un fond cultural pe care îl pui pe Ghidul cultural, de exemplu. Că nu-i problemă de bani”* (atelierul 03) [D] - 1,32–2,64 milioane de lei pe an la înnoptările din 2025, fără cazările nedeclarate [C, ipotetic], cu destinaţii prestabilite prin hotărâre a Consiliului Local: Ghidul cultural, recurenţa mică, cota pentru localităţile-gazdă (DC6-g), programele publice ale muzeelor; coerent cu fondul cultural al breslei din G (DG7-f) şi cu fondul staţiunii din P5; arbitrajul între promovare şi cultură se face în OMD [D/I].
- (c) **Structura publică de management cultural**, după modelul invocat de independenţi - *„Centrul de Proiecte Timişoara, care este o structură publică care administrează bugetul cultural. Coordonează spaţii, coordonează Ghidul cultural, coordonează finanţările culturale”* (atelierul 03) [D], cu Centrul Cultural *„Apollonia Hirscher”*, care gestionează Ghidul din 2026, ca punct de plecare [I]. Din 2027, structura găzduieşte şi echipa candidaturii la titlul de Capitală Europeană a Culturii (DC9-c) [I].
- (d) **Curatoriatul şi definiţia culturii**: grila cultural / educativ / recreativ / comercial aplicată finanţării publice şi spaţiului public central (*„aici intervine zona de specialitate şi cultură de calitate”* - Subiect 24); divertismentul, inclusiv un eventual festival de masă, se susţine din bilete, nu din bani publici (atelierul 02; Subiect 5); gratuitatea rămâne pentru educaţie şi acces (atelierul 03) [D/I].
- (e) **Acordul-cadru pentru cultură** dintre Primărie, Consiliul Judeţean, OMD, culte şi Universitatea Transilvania, extinderea DC4-a: calendar unic, patrimoniu, finanţare complementară a culturii independente de către cele două bugete, astfel încât anii zero să nu mai coincidă [I].
- (f) **Sectorul cultural şi educaţia în OMD**: instituţiile publice de cultură ale celor două tutele, reprezentanţii operatorilor independenţi, universitatea şi şcolile de ospitalitate ca membri cu vot - *„educaţia ar trebui să fie parte integrantă din OMD-ul acesta. [...] În toate OMD-urile”* (atelierul 03), cerere reluată de locuitori şi preluată în G (DG7-c) [D/I].
- (g) **Strategia culturală a municipiului, evaluată şi actualizată** - document programatic cu cultura ca bun public şi ca una dintre direcţiile calităţii vieţii (Subiect 24), *„nu cum s-a făcut la Consiliul Judeţean, aşa... [...] Cu de toate”* (atelierul 02) [D]; municipiul are o strategie culturală pentru 2015–2030, aprobată în 2015[277], al cărei caracter pe termen lung a fost apreciat de juriul din 2016, dar pentru care nu au fost identificate nici o evaluare a implementării, nici o actualizare. Strategia de turism cere evaluarea ei publică în 2027 şi actualizarea până la jumătatea anului 2028, înaintea depunerii candidaturii la titlul de Capitală Europeană a Culturii 2034 (DC9), cu un orizont care depăşeşte anul titlului, pentru că propunerea Comisiei

[277] „Strategia Culturală a Municipiului Braşov 2015–2030”, aprobată prin HCL nr. 478/2015 şi invocată în ghidurile de finanţare culturală ale Primăriei Municipiului Braşov din 2022 şi 2023: https://www.brasovcity.ro/file-zone/proiecte/hotarare/PC2022/4.%20Ghid%20finantare%20cultura%202022.pdf ; https://www.brasovcity.ro/file-zone/proiecte/hotarare/CU2023/5.%20Ghid%20finantare%20nerambursabila%20din%20bugetul%20local.pdf

Document consultare publică – draft

Europene evaluează candidaturile, între altele, după existența, la data depunerii, a unei strategii culturale care cuprinde acțiunea[278] [C/I].

- (h) **Date și monitorizare**: o funcție de monitorizare la OMD - seria anuală a vizitatorilor pe fiecare muzeu (datele există la instituții), recensământul centrului, chestionarul pentru rezidenți, baza de evenimente (număr, participanți, bugete, finanțatori), inventarul ghizilor și al spațiilor utilizabile; reluările cercetării naționale în 2028, 2031 și 2034 (secțiunea 7) [I].
- (i) **Oamenii**: management prin concurs și indicatori pentru instituțiile de spectacol (atelierul 03) [D]; formare în management de proiect pentru operatorii mici, printr-un consorțiu cultural (atelierul 03) [D]; coordonarea asumată instituțional, nu lăsată pe umerii operatorilor [I].
- (j) **Mediul de afaceri**: fond privat colectat prin Camera de Comerț, *„Balul Culturii”* anual, sponsorizare și teatru în companii (atelierul 03), Centrul de Design (atelierul 10) [D]; fondul breslei gastronomice, în G (DG7-f).

Actori. Primăria și Consiliul Local (Ghidul, hotărârea asupra fondului, strategia culturală), Consiliul Județean (finanțarea organizațiilor, muzeele), OMD Brașov (fond, monitorizare, membri noi), Centrul Cultural *„Apollonia Hirscher”*, consorțiul operatorilor culturali independenți, Camera de Comerț și Industrie Brașov, Universitatea Transilvania, instituțiile culturale, cultele. **Orizont.** Ghidul reformat: 2027, cu sesiune pentru 2028–2030; hotărârea asupra fondului: 2027, aplicabilă din 2028; OMD lărgit: 2027; strategia culturală: evaluarea în 2027, actualizarea până la jumătatea anului 2028, înaintea depunerii candidaturii (DC9); structura de management cultural: 2027–2028, cu echipa candidaturii din 2027; monitorizarea: din 2027.

DC9. Candidatura Brașovului la titlul de Capitală Europeană a Culturii 2034

Constatare. Potrivit propunerii Comisiei Europene din 10 septembrie 2026 privind titlurile pentru anii 2034–2047, aflată în procedura legislativă, România va găzdui din nou titlul de Capitală Europeană a Culturii în 2034, ultimul an al acestei strategii, împreună cu Croația[279]; Ministerul Culturii a anunțat depunerea primelor candidaturi în toamna lui 2028, anunțarea finaliștelor în 2029 și cinci ani de pregătire pentru orașul desemnat[280] [C]. Potrivit propunerii, apelul se lansează cu cel puțin șase ani înainte de anul titlului, preselecția are loc cel târziu cu cinci ani înainte, iar desemnarea cel târziu cu patru ani înainte, adică, pentru 2034, cel târziu în 2030; criteriile sunt grupate în patru categorii (strategia pe termen lung și moștenirea; conținutul cultural și artistic; deschiderea către public, comunicarea și participarea cetățenilor; managementul și capacitatea de a livra), toate cu o dimensiune europeană puternică[281] [C].

Brașovul a mai candidat o dată, pentru titlul din 2021, cu dosarul *„Europa Corona”*, și nu a intrat pe lista scurtă a celor patru orașe alese dintre cele 14 candidate (Baia Mare, București, Cluj-

[278]Strategia culturală la data depunerii, art. 5 alin. (1) din propunerea COM(2026) 455: https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12840-2026-INIT/en/pdf
[279]Comisia Europeană, propunerea de decizie privind Capitalele Europene ale Culturii pentru anii 2034–2047, COM(2026) 455, 10 septembrie 2026, și anexa calendarului (2034: Croația, România): https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12840-2026-INIT/en/pdf ; https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12840-2026-ADD-1/en/pdf
[280]Ministerul Culturii, calendarul competiției pentru 2034 (septembrie 2026): https://agerpres.ro/english/2026/09/11/romania-to-have-a-european-capital-of-culture-in-2034--1592602 ; https://www.edupedu.ro/romania-va-gazdui-titlul-de-capitala-europeana-a-culturii-in-2034-primele-candidaturi-ar-urma-sa-fie-depuse-in-toamna-lui-2028-anunta-ministerul-culturii/
[281]Calendarul competiției și criteriile de selecție, art. 5 și 7–11 din propunerea COM(2026) 455: https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12840-2026-INIT/en/pdf

Document consultare publică — draft

Napoca şi Timişoara, câştigătoarea titlului)[282]. Juriul de preselecţie a apreciat decizia oraşului de a aşeza cultura în centrul strategiei de dezvoltare şi caracterul pe termen lung al strategiei culturale. A constatat însă că ambiţia strategiei nu se regăsea în program, că producţia artistică contemporană era slabă şi că programul se sprijinea pe activităţi existente, cu o schimbare mai puţin radicală decât cerea strategia, fiind potrivit mai degrabă dezvoltării turistice decât celei a sectoarelor culturale şi creative. Juriul a mai consemnat că separarea programului în local şi internaţional nu răspundea criteriului dimensiunii europene, că integrarea comunităţilor maghiară şi germană era insuficient abordată, că lipsea un plan de dezvoltare a capacităţii sectorului cultural, că exista o îndoială asupra capacităţii oraşului de a susţine volumul de evenimente al unui an de Capitală Europeană a Culturii şi că procesele de consultare şi de decizie erau neclare [C].

Cercetarea doctorală asupra geografiei simbolice a oraşului adaugă motivele locale. Pregătirea dosarului a început în februarie 2015, pentru o primă evaluare în decembrie acelaşi an; conceptul depus nu fusese dezbătut public, după ce 1.343 de braşoveni votaseră între şase concepte; la întâlnirea de voluntari organizată pentru popularizarea candidaturii au venit şapte persoane. Unul dintre motivele pentru care Braşovul a pierdut toate cele trei competiţii dintre 2015 şi 2018 (Jocurile Olimpice de Tineret din 2020, Capitala Europeană a Culturii 2021, Capitala Tineretului din România 2019–2020) este, după autoare, capitalul simbolic neconsolidat al oraşului, iar una dintre cauzele acestuia este *„slaba colaborare dintre autorităţi şi societatea civilă”*; în prezentarea candidaturii olimpice, *„Braşovul a pus accentul pe capitalul economic deţinut («noi avem»), în timp ce Lausanne a pus accentul pe capitalul simbolic («noi suntem»)”*[283] [C]. Diagnosticul acestui capitol arată că o parte dintre aceste condiţii persistă: strategia culturală aprobată în 2015 nu are o evaluare sau o actualizare identificate, iar orizontul ei se încheie în 2030, înaintea anului titlului; finanţarea culturii independente a coborât de la 25,25 la 2,78 lei pe locuitor, calendarul nu are o autoritate, iar imaginea oraşului se reduce la decor (secţiunile 2.2, 2.5.9 şi 2.5.10) [I].

Obiectiv. Braşovul depune, la termenul stabilit de Ministerul Culturii, un dosar de candidatură la titlul de Capitală Europeană a Culturii 2034, întemeiat pe strategia culturală a municipiului actualizată înaintea depunerii (DC8-g), şi intră pe lista scurtă; programul pregătit pentru candidatură se desfăşoară din 2027 în calendarul unic al destinaţiei şi continuă după selecţie, oricare ar fi decizia juriului, iar în 2034 oraşul poartă titlul.

Măsuri.

- (a) **Decizia de a candida** - propunerea managementului de proiect [I]: o hotărâre a Consiliului Local, adoptată în 2027, înaintea lansării apelului, asumă candidatura ca proiect al oraşului pentru întreaga perioadă 2027–2034, cu buget multianual pentru faza de candidatură şi cu un angajament de principiu pentru anul titlului. Finalistele se anunţă în 2029, iar desemnarea are loc, potrivit propunerii Comisiei Europene, cel târziu în 2030; anul titlului vine

[282]Selection of the European Capital of Culture 2021 in Romania, raportul juriului de preselecţie (ianuarie 2016), evaluarea candidaturii Braşovului: https://beta.timisoara2023.eu/document/view/151/ecoc-2021-romania_en.pdf
[283]Candidaturile pierdute ale Braşovului, 2015–2018: Aldea, L. (Oprica) (2020), „(re)Construcţia identitară a Braşovului. Geografia simbolică a oraşului”, teză de doctorat, SNSPA, p. 7–8 şi 95–97; Oprica, L. (2020), „Braşov, City of Lost Candidacies. Case Study”: https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.3.14

Document consultare publică – draft

după alegerile locale din 2028 și din 2032, de aceea hotărârea se sprijină pe un acord al tuturor formațiunilor politice din Consiliul Local [I].

- (b) **Strategia culturală actualizată înaintea dosarului**: printre factorii după care propunerea Comisiei Europene evaluează candidaturile se află existența, la data depunerii, a unei strategii culturale care cuprinde acțiunea și planurile de continuare a activităților culturale după anul titlului[284] [C]; strategia municipiului pentru 2015–2030, aprobată în 2015 și apreciată de juriul din 2016 pentru caracterul ei pe termen lung, se evaluează public în 2027 și se actualizează până la jumătatea anului 2028, cu un orizont care depășește anul titlului (DC8-g) [I].
- (c) **Echipa și guvernanța candidaturii**: echipa candidaturii lucrează în structura publică de management cultural (DC8-c), cu nucleul la Centrul Cultural *„Apollonia Hirscher”*, fără o instituție nouă în faza de candidatură; coordonatorul candidaturii și directorul artistic sunt selectați prin concurs public, deschis și candidaților din afara orașului; un consiliu al candidaturii reunește Primăria, Consiliul Județean, OMD Brașov, Universitatea Transilvania, instituțiile culturale, consorțiul operatorilor independenți, Uniunea Junilor, organizațiile comunităților maghiară și germană și administrațiile din zona metropolitană, cu reguli de decizie publicate, ca răspuns la neclaritatea proceselor de consultare și de decizie semnalată de juriu în 2016 [I]. Dacă Brașovul este selectat, structura care livrează programul se constituie pornind de la structura publică de management cultural, iar forma ei juridică se stabilește după selecție, pe baza recomandărilor juriului; hotărârea de candidatură garantează autonomia artistică a directorului artistic [I].
- (d) **Conceptul, ales public**: poziționarea capitolului (târgul modern de graniță, cultura în sens larg a întâlnirii, secțiunea 3.2) este propunerea de pornire, supusă dezbaterii publice alături de alte variante, cu accentul pe capitalul simbolic al orașului (identitatea, comunitățile și poveștile lui); conceptul se alege printr-un proces documentat, cu reguli anunțate dinainte, iar rezultatul consultării se publică și se respectă, spre deosebire de 2015, când conceptul depus nu fusese dezbătut [I]. Dimensiunea europeană se construiește din temele proprii ale orașului și traversează întregul program, pentru că separarea în local și internațional a fost criticată de juriu în 2016: orașul tiparului (tipografia lui Honterus din 1533, Octoihul lui Coresi din 1557), breslele și negustorii care legau Europa Centrală de Balcani, granița dintre imperii și dintre confesiuni, revolta din 1987 ca parte a istoriei europene a sfârșitului comunismului, mitul literar european al lui Dracula tratat creativ (DC5-d) și comunitățile care au făcut orașul, de la românii din Șchei la sași, maghiari, evrei și greci [I].
- (e) **Producția nouă și capacitatea sectorului**: din 2027, Ghidul cultural reformat (DC8-a) are, în cadrul celor trei linii, o componentă dedicată producțiilor noi și coproducțiilor europene, iar rezidențele artistice se găzduiesc în spațiile reactivate (DC4-h), în centrele culturale de cartier (DC7-e) și, după realizare, în spațiul expozițional (DC4-d), ca răspuns la producția contemporană slabă și la dependența de activitățile existente, constatate de juriu; un program de formare a sectorului cultural pentru 2027–2030 (management de proiect,

[284]Strategia culturală la data depunerii, art. 5 alin. (1) din propunerea COM(2026) 455: https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12840-2026-INIT/en/pdf

Document consultare publică — draft

producție, mediere, limbi străine, parteneriate europene), legat de formarea operatorilor (DC8-i) și de școala de ghizi (DC5-c), răspunde lipsei unui plan de dezvoltare a capacității [I].

- (f) **Proiectele-pilot ale candidaturii în calendarul unic**: din 2027, fiecare an până la desemnare are în calendarul unic (DC6-a) proiecte-pilot ale candidaturii, evaluate public; centenarul aviatic (2027, DC6-h), tricentenarul Junilor (2028, DC1-b, cu programul stabilit de Uniunea Junilor) și prima ediție a evenimentului-emblemă (2029, DC6-e) sunt jaloane ale candidaturii, iar evenimentele organizate în natură respectă plafonul de participanți al capitolului P3 (scenariul S4) [I].
- (g) **Participarea locuitorilor și cartierele**: propunerea Comisiei Europene evaluează implicarea comunităților locale diverse și a societății civile în pregătirea candidaturii și oportunitățile de participare create pentru locuitori, în special pentru copii și tineri[285] [C]. Programul de participare cuprinde consultarea conceptului pe cartiere, o rețea de voluntari organizată din 2027, școlile prin ora de patrimoniu local (DC1-d), universitatea și studenții (DC7-h) și centrele culturale de cartier (DC7-e) ca locuri ale programului. El răspunde unei hărți mentale a locuitorilor care se oprește la centru și la propriul cartier și absenței universității și a vieții studențești de pe harta simbolică a orașului, documentate de cercetarea doctorală[286] [C/I].
- (h) **Teritoriul candidaturii**: municipiul Brașov, inclusiv stațiunea Poiana Brașov, este titularul candidaturii și implică zona metropolitană și Țara Bârsei ca teritoriu al programului (cetățile și bisericile fortificate, localitățile-gazdă ale evenimentelor), posibilitate prevăzută de propunerea Comisiei Europene, în care candidatura se depune în numele orașului, iar desemnarea se aplică orașului[287] [C/I]; calendarul metropolitan (DC6-g), transportul metropolitan pentru programul din teritoriu (P1) și programul cultural al stațiunii (P5) devin componente ale candidaturii. Variantele și opțiunea recomandată sunt prezentate în scenariul S7 (secțiunea 6).
- (i) **Finanțarea și infrastructura**: planul financiar al candidaturii cuprinde contribuții confirmate în scris, înaintea depunerii, de Primărie și de Consiliul Județean, alături de fondul cultural din taxa de oraș (DC8-b), de Ministerul Culturii, de fondurile europene și de sponsorizările mobilizate prin Camera de Comerț (DC8-j), pentru că fezabilitatea finanțării și infrastructura sunt evaluate de juriu în criteriul capacității de a livra[288] [C/I]. În 2015, Consiliul Local a votat pentru candidatura la titlul din 2021 un buget de peste 20 de milioane de euro, de cheltuit dacă orașul obținea titlul[289] [C]. Sala Polivalentă (DC4-g), spațiul expozițional (DC4-d, S6), Cetățuia (DC2-c), turnurile deschise (DC2-b) și cinematografele reactivate (DC4-h) sunt și infrastructura candidaturii, cu termene aliniate anului titlului [I].

[285] Implicarea comunităților locale și a societății civile, art. 5 alin. (3) din propunerea COM(2026) 455: https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12840-2026-INIT/en/pdf
[286] Harta mentală a locuitorilor și absența universității de pe harta simbolică a orașului: Aldea, L. (Oprica) (2020), „(re)Construcția identitară a Brașovului. Geografia simbolică a orașului", teză de doctorat, SNSPA, p. 128, 158 și 163–164; articolul autoarei despre candidaturile pierdute ale orașului: https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.3.14
[287] Implicarea zonei înconjurătoare, candidatura în numele orașului și desemnarea orașului, art. 3 alin. (1), art. 4 alin. (1) și art. 11 alin. (4) din propunerea COM(2026) 455: https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12840-2026-INIT/en/pdf
[288] Managementul și capacitatea de a livra, art. 5 alin. (4) din propunerea COM(2026) 455: https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12840-2026-INIT/en/pdf
[289] Bugetul de peste 20 de milioane de euro votat de Consiliul Local Brașov pentru candidatura la titlul de Capitală Europeană a Culturii 2021, de cheltuit dacă orașul obținea titlul (Romania Insider, 6 octombrie 2015, după Agerpres): https://www.romania-insider.com/romanias-brasov-sets-eur-20-mln-budget-for-the-european-capital-of-culture-project/156963/

Document consultare publică – draft

- (j) **Moștenirea, oricare ar fi decizia juriului**: programul pregătit pentru candidatură se integrează în strategia culturală și în calendarul unic și continuă până în 2034 și în cazul în care titlul este atribuit altui oraș; Ministerul Culturii analizează un mecanism prin care programele dezvoltate pentru candidatură, cel puțin de orașele finaliste, să poată fi implementate parțial și după competiție, și invocă experiența Clujului după competiția pentru 2021[290] [C/I].

Actori. Primăria Municipiului Brașov și Consiliul Local (decizia, dosarul, bugetul, strategia culturală), structura publică de management cultural cu Centrul Cultural *„Apollonia Hirscher”* (echipa candidaturii), Consiliul Județean Brașov (muzeele, cofinanțarea, teritoriul județean), OMD Brașov (calendarul unic, comunicarea destinației), Universitatea Transilvania, instituțiile culturale ale celor două tutele, consorțiul operatorilor culturali independenți, Uniunea Junilor, organizațiile comunităților maghiară și germană, cultele, Agenția Metropolitană pentru Dezvoltare Durabilă și administrațiile locale din zona metropolitană, Camera de Comerț și Industrie Brașov, Ministerul Culturii (organizatorul competiției naționale), Comisia Europeană și juriul european. **Orizont.** Hotărârea de candidatură și echipa: 2027; evaluarea strategiei culturale: 2027; strategia actualizată: până la jumătatea anului 2028; consultarea conceptului: 2027–2028; depunerea dosarului: toamna lui 2028, la termenul stabilit de Ministerul Culturii; preselecția și anunțarea finalistelor: 2029; selecția: 2029–2030; desemnarea: cel târziu în 2030; anul titlului: 2034; programul de moștenire: după selecție, oricare ar fi decizia juriului.

Tabelul 10. Corespondența direcțiilor culturale cu arhitectura strategiei

Direcție	P1 Mobilitate	P2 Centru istoric	P3 Natura	P4 Centru expozițional	P5 Poiana	P6 STR	P7 Oraș viu	S1 Ședere	S2 Evenimente	S3 OMD liant	S4 Informare	S5 Identitate
DC1 Junii și Șcheiul					●		●		●	●		●
DC2 Patrimoniul construit	●	●	●	●		●		●			●	●
DC3 Centrul fără kitsch	●	●				●	●				●	●
DC4 Muzee și instituții	●	●		●	●		●	●		●	●	
DC5 Narațiune și mediere		●				●		●		●	●	●
DC6 Evenimente și calendar				●	●		●	●	●	●		●
DC7 Seara și cartierele		●			●		●	●	●	●		
DC8 Oameni și guvernanță							●		●	●	●	●
DC9 Capitala Europeană a Culturii 2034	●	●	●	●	●		●	●	●	●	●	●

Sursa: secțiunea 4; arhitectura priorităților și a direcțiilor de susținere, din deciziile managementului de proiect.

[290]Ministerul Culturii, continuarea parțială a programelor dezvoltate pentru candidatură și exemplul Clujului: https://agerpres.ro/english/2026/09/11/romania-to-have-a-european-capital-of-culture-in-2034--1592602 ; https://www.wall-street.ro/articol/cultura/romania-va-avea-din-nou-o-capitala-europeana-a-culturii ; https://www.edupedu.ro/romania-va-gazdui-titlul-de-capitala-europeana-a-culturii-in-2034-primele-candidaturi-ar-urma-sa-fie-depuse-in-toamna-lui-2028-anunta-ministerul-culturii/

Document consultare publică – draft

Locuitorul, principiul transversal al strategiei, este prezent în fiecare direcție: ca purtător al patrimoniului viu (DC1), ca rezident al centrului (DC3), ca public al muzeelor și al serii (DC4, DC7), ca povestitor și ca *„turist în propriul oraș”* (DC5), ca organizator de cartier (DC7), ca plătitor al culturii prin bugetul local (DC8) și ca participant la pregătirea candidaturii la titlul de Capitală Europeană a Culturii (DC9). Capitolul nu dublează măsurile capitolelor G, P5 și P3: le referă prin cod și le dă, acolo unde este cazul, conținutul cultural.

5. Guvernanța: cine ce face

Cultura nu are, astăzi, un *„proprietar”* în destinație. Tutela instituțiilor este împărțită din 1990 între Primărie (teatrele, Opera, Filarmonica, Centrul Cultural *„Apollonia Hirscher”*) și Consiliul Județean (muzeele, Biblioteca Județeană, Reduta), cu Biserica Neagră la parohia evanghelică și Prima Școală Românească la parohia Sfântul Nicolae; organizația de management al destinației a fost fondată fără nicio instituție culturală, asociație culturală sau instituție de educație; strategia culturală a municipiului, aprobată în 2015, nu are o evaluare sau o actualizare identificate, iar județul a ieșit în 2026 din finanțarea organizațiilor culturale; purtătorii patrimoniului viu declară că nu sunt consultați, iar universitatea este, în cuvintele arhitecților, *„inexistentă în viața orașului”* [C/D]. Capitolul propune o arhitectură simplă, în continuitatea rolurilor fixate de capitolele P5 și G, cu o regulă: administrația este facilitator, nu operator - *„să deschidă porțile”* (atelierul 02), *„să creeze contextul”* (atelierul 04) [D].

OMD Brașov este proprietarul funcției de destinație: ține calendarul unic și este singura autoritate de calendar (DC6-a); deține manualul de narațiune, standardul de ghidaj și acreditarea ghizilor și povestitorilor (DC5); acordă eticheta pentru suveniruri identitare (DC3-d) și administrează agenda culturală integrată, hubul de presă și Centrul de Informare refăcut (DC3-g, DC5-g); este secretariatul acordului-cadru și al biletului comun (DC4-a, b); administrează fondul cultural din taxa de oraș, cu destinațiile prestabilite prin hotărâre a Consiliului Local (DC8-b); găzduiește responsabilul vieții de seară (DC7-b) și funcția de monitorizare (DC8-h). În dosarul Junilor, OMD este facilitator alături de comunitatea purtătoare și de Institutul Național al Patrimoniului (DC1-a). Condiția: lărgirea OMD cu sectorul cultural și cu educația (DC8-f).

Primăria Municipiului Brașov și Consiliul Local dețin instrumentele: patrimoniul - Cetățuia, programul turnurilor în parteneriat cu proprietarii, iluminatul arhitectonic, ghidul de fațade, mecanismul pentru paragină, controlul intervențiilor (DC2); regulamentele - parcul cultural al centrului istoric, regulamentul de publicitate, zonele de seară, regulamentul spațiilor publice și al parcurilor, zonele de artă urbană (DC3, DC4-i, DC7); spațiile - cinematografele, centralele termice, Piața Astra, Sala Polivalentă împreună cu Compania Națională de Investiții, Centrul Cultural *„Apollonia Hirscher”* ca nucleu al structurii de management cultural (DC4, DC7, DC8-c); finanțarea - Ghidul cultural reformat și hotărârea asupra fondului din taxă (DC8-a, b); recensământul rezidenților centrului (DC3-f), evaluarea și actualizarea strategiei culturale a municipiului (DC8-g).

Consiliul Județean Brașov răspunde de muzee - capacitatea, biletul comun, programele publice, Noaptea Muzeelor, seria anuală a vizitatorilor (DC4), de Biblioteca Județeană și de Reduta, de reluarea finanțării organizațiilor culturale în complementaritate cu Primăria (DC8-a, e) și,

Document consultare publică – draft

împreună cu OMD-ul județului și cu Agenția Metropolitană pentru Dezvoltare Durabilă, de traseul cetăților și de calendarul metropolitan (DC6-g).

Uniunea Junilor din Șcheii Brașovului și Brașovul Vechi decide asupra ritualului și participă la decizia asupra prezentării; întocmește, cu sprijin tehnic, dosarul pentru Registrul național și pentru UNESCO; conduce transmiterea (ora de patrimoniu, maialurile, fanfara) și dă Junii-ghizi (DC1). **Parohia Sfântul Nicolae**, cu Muzeul *„Prima Școală Românească”*, și **Biserica Evanghelică C.A.**, cu Biserica Neagră, imobilele din centru și turnurile pe care le deține, sunt actori de patrimoniu în sens plin: programul din jurul Bisericii Negre, concertele, participarea la biletul comun și la acordul-cadru (DC2, DC4); celelalte culte sunt partenerii canonului lărgit (DC2-g).

Universitatea Transilvania este actor cultural pe trei linii: formarea ghizilor și a povestitorilor (Facultatea de Litere), harta interactivă a clădirilor și cercetarea istorică a cartierelor, Harta literară și Centrul Multicultural (DC5, DC7-h); gazdă a evenimentelor tinerilor (Street Delivery 2026) și partener de cercetare pentru chestionarul rezidenților (DC8-h). **Inspectoratul Școlar** și școlile poartă ora de patrimoniu local (DC1-d); școlile de ospitalitate intră în OMD alături de universitate (DC8-f).

Operatorii culturali independenți, organizați într-un consorțiu cu capacitate administrativă, produc evenimentele, recurența mică și programele din spațiile reactivate, și sunt reprezentați în OMD (DC6, DC7, DC8); **Camera de Comerț și Industrie** poartă fondul privat și *„Balul Culturii”* (DC8-j). **Agenția Metropolitană și administrațiile locale** - Ghimbav, cu infrastructura permanentă de evenimente, Râșnov, Prejmer, Hărman - sunt gazdele calendarului metropolitan și beneficiarii cotei din taxă (DC6-g). **Institutul Național al Patrimoniului și Ministerul Culturii** țin Registrul național al patrimoniului imaterial, dosarul UNESCO, Lista Monumentelor Istorice și normele pentru muzeele din monumente; **Direcția Județeană pentru Cultură** avizează intervențiile și participă la ghișeul unic și la inventarul monumentelor în degradare (DC2).

Candidatura la titlul de Capitală Europeană a Culturii 2034 este a orașului: Primăria și Consiliul Local decid, depun dosarul și garantează bugetul; echipa candidaturii lucrează în structura publică de management cultural (DC8-c), cu un coordonator și un director artistic selectați prin concurs, iar hotărârea de candidatură garantează autonomia artistică a directorului artistic; OMD Brașov ține calendarul unic, în care proiectele-pilot ale candidaturii intră din 2027, și leagă candidatura de comunicarea destinației; Consiliul Județean, universitatea, instituțiile culturale, operatorii independenți, Uniunea Junilor, organizațiile comunităților și administrațiile din zona metropolitană stau în consiliul candidaturii, cu reguli de decizie publice (DC9).

Condiția de funcționare este mandatul, formulat identic în capitolul G: fără o decizie a OMD de a-și asuma cultura ca funcție de destinație - cu un responsabil, cu buget, cu membrii noi din sectorul cultural și din educație - și fără acordul-cadru între cele două tutele și culte, măsurile din secțiunea 4 rămân, ca până acum, inițiative individuale, iar finanțarea culturii rămâne *„un cost care dispare primul la orice piedică”* (atelierul 03) [I].

6. Scenarii strategice și opțiunea recomandată

Pentru șapte alegeri, consultarea și datele conturează variante diferite. Fiecare scenariu prezintă variantele, criteriile de alegere și opțiunea recomandată de strategie. Acolo unde opțiunea

Document consultare publică – draft

depinde de un studiu, de un test sau de o condiţie, recomandarea precizează etapa şi instituţia care decide la implementare.

S1. Evenimentul-emblemă. (a) Festival mare de iarnă în Poiana Mică, *„gen Massif, dar executat bine”* - notorietate externă ridicată, cost privat, dependenţă de un organizator şi de acordul staţiunii asupra tarifelor şi sezonului; rolul lui este să aducă notorietate, nu să crească ocuparea (iarna are deja 25,8% din înnoptări). (b) *„Unul sau două hotspot-uri”* de masă - Târgul de Crăciun de anvergură, concert de Anul Nou, în prelungirea DG6-e; cost public, risc de banalizare, sosiri măsurabile de turişti din afara oraşului. (c) Tricentenarul Junilor 2028, apoi Săptămâna Luminată cu conţinut, ca eveniment-aniversar anual al primăverii - ancoră identitară maximă, scară mică, fereastră de extrasezon, dependenţă de consimţământul purtătorilor. (d) Un festival internaţional cu ancoră identitară - Dracula Film Festival lărgit sau festivalul brânzei şi al tradiţiei pastorale (DG6-a) - diferenţiere puternică, orizont lung. (e) O conferinţă emblematică în Sala Polivalentă - legătură cu P4, public profesional, slabă ancoră identitară. Criterii: ancora identitară, turiştii aduşi din afara oraşului, costul public, sezonul, acceptabilitatea pentru rivérani şi pentru staţiune, răbdarea de trei–patru ani. Opţiunea recomandată [I]: (d), în varianta festivalului internaţional al brânzei şi al tradiţiei pastorale, care este şi festivalul de referinţă al capitolului G (DG6-a); Dracula Film Festival rămâne în calendar ca festival al programului *„Dracula creativ”* (DC5). Tricentenarul Junilor din 2028 (c) este anul aniversar al calendarului, cu programul stabilit de Uniunea Junilor (DC1-b), iar (a), (b) şi (e) rămân evenimente ale polilor de volum, fără statut de eveniment-emblemă. Formatul şi calendarul festivalului se stabilesc de OMD Braşov pe baza studiului de fezabilitate din 2027; prima ediţie are loc în 2029.

S2. Cetăţuia - funcţiunea după 2027. (a) Restaurant de epocă şi loc de promovare a gastronomiei pastorale (G, DG1-f); (b) loc de evenimente al oraşului; (c) spaţiu muzeal de divertisment istoric documentat; (d) parc şi promenadă cu animaţie în pădure; (e) funcţiune mixtă pe niveluri. Criterii: rigoarea istorică, conectivitatea cu parcul, cu Strada Lungă şi cu Bartolomeu, costul de operare, sezonalitatea, compatibilitatea cu monumentul de grupă A şi cu acordul proprietarului public. Opţiunea recomandată [I]: (e), cu (a) ca nucleu (restaurant de epocă şi loc de promovare a gastronomiei pastorale, conform capitolului G, DG1-f) şi cu (c) ca a doua componentă, deschise publicului şi legate de parc, de Strada Lungă şi de Bartolomeu, ca în varianta (d); rigoarea istorică, o Cetăţuie *„cât mai apropiată de [...] ceea ce a fost în istorie”* (Subiect 14), este condiţia fiecărei componente. Programul de funcţiuni se stabileşte de Primăria Municipiului Braşov după deschiderea parţială din 2027, iar funcţiunea se realizează în 2028–2030 (DC2-c).

S3. Săptămâna Junilor. (a) Program de prezentare pe cartiere - fiecărei cete o zi într-un cartier, fără procesiune, Coborârea unic moment procesional (propunerea managementului de proiect); (b) concentrare în Şchei - Săptămâna Luminată extinsă în conţinut (bresle, ateliere, Piaţa Unirii, biserici), fără ieşire din cartier (Subiect 23; atelierul 12); (c) hibrid - prezentare şi transmitere în cartiere în afara Săptămânii Luminate, ritualul intact în Şchei în Săptămâna Luminată. Criteriul decisiv este consimţământul comunităţii purtătoare, care este şi condiţia dosarului UNESCO. Opţiunea recomandată [I]: (c), care păstrează ritualul intact în Şchei şi preia, în afara Săptămânii Luminate, componenta de prezentare pe cartiere a propunerii managementului de proiect; este varianta compatibilă cu poziţia purtătorului (*„Săptămâna asta e a lor”*, Subiect 14) şi cu dosarul

Document consultare publică – draft

UNESCO. Programul se stabileşte de Uniunea Junilor, împreună cu OMD Braşov şi cu Primăria Municipiului Braşov (DC1-c).

S4. Statutul temei în arhitectura strategiei. (a) Capitol tematic transversal, cu măsurile distribuite în P2, P4, P5, P7 şi S1–S5 (varianta de faţă); (b) cultura ca nucleu explicit al priorităţii P7 *„un oraş viu”*, care există deja, cu buget şi responsabil propriu - fără a crea o a opta prioritate; (c) program-pilot al OMD pentru 2027–2028 (calendar, ghizi, agenda, fondul), urmat de decizie. Opţiunea recomandată [I]: (a), forma în care cultura intră în Raportul final, cu condiţia ca OMD Braşov să îşi asume cultura ca funcţie de destinaţie, cu un responsabil şi cu buget (secţiunea 5).

S5. Instrumentul anti-kitsch pentru centrul istoric. (a) Parcul cultural prin hotărâre a Consiliului Local, după modelul Cracoviei - un singur act, termen de conformare, aplicare prin Poliţia Locală; (b) stimulente şi aplicarea normelor existente (Ghidul de terase, Legea 185/2013), fără instrument nou; (c) combinaţia - parcul cultural ca cadru, stimulentele ca motor. Întrebarea secundară: regim strict vizual şi fiscal (linia raportului integrat) sau şi selecţie pe concept a comerţului, cum a decis P5 pentru *„zona zero”* a staţiunii. Criterii: legalitatea, acceptabilitatea pentru comercianţi şi proprietari, efectul asupra chiriilor şi al locuirii, viteza. Opţiunea recomandată [I]: (c), coerentă cu principiul orientării prin stimulente, fără interdicţii (secţiunea 3.3); la întrebarea secundară, regimul vizual şi fiscal, fără selecţia pe concept a comerţului privat, care rămâne specifică zonei zero a staţiunii, pe domeniul public (P5, D2-b1). Primăria Municipiului Braşov verifică temeiul juridic al instrumentului, iar Consiliul Local adoptă hotărârea în 2027–2028 (DC3-b).

S6. Spaţiul expoziţional de 2.000 mp - legătura cu P4. (a) Halele Rulmentul - convergenţa maximă, proprietate de clarificat, concurs de soluţii de reluat; (b) platforma CET, cu turnul păstrat - studiu de fezabilitate în curs, decizie publică asupra turnului; (c) o clădire de patrimoniu reconvertită în centru sau în Bartolomeu; (d) un spaţiu în polul Sala Polivalentă–Bartolomeu, în sinergie cu centrul expoziţional şi de afaceri al P4. Criterii: proprietatea, sinergia cu P4 şi cu turismul de afaceri, costul, accesul (P1), timpul până la prima expoziţie, acordul tutelelor muzeale. Opţiunea recomandată [I]: (a), opţiunea principală a direcţiei DC4, condiţionată de clarificarea proprietăţii halelor; dacă proprietatea nu se clarifică până în 2028, alegerea se face între (b), (c) şi (d), după aceleaşi criterii. Decizia o iau Consiliul Judeţean Braşov, care are în subordine muzeele judeţene, şi Primăria Municipiului Braşov, în corelare cu amplasamentul centrului expoziţional al priorităţii P4.

S7. Forma candidaturii la titlul de Capitală Europeană a Culturii 2034. (a) Municipiul Braşov, inclusiv staţiunea Poiana Braşov, candidează singur, cu programul în limitele oraşului: guvernanţă simplă, dar fără cetăţile, bisericile fortificate şi localităţile-gazdă ale evenimentelor, pe care calendarul metropolitan le cere deja (DC6-g); (b) municipiul este titularul candidaturii şi implică zona metropolitană şi Ţara Bârsei ca teritoriu al programului, posibilitate prevăzută de propunerea Comisiei Europene, în care desemnarea se aplică oraşului; (c) candidatură comună cu alte oraşe, inclusiv transfrontalieră, pe care propunerea Comisiei Europene o permite[291]: dimensiune europeană mai uşor de demonstrat, dar guvernanţă mai complexă, într-o competiţie

[291]Candidaturile grupurilor de oraşe, inclusiv transfrontaliere, art. 3 alin. (1) şi art. 4 alin. (1) din propunerea COM(2026) 455: https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12840-2026-INIT/en/pdf

Document consultare publică – draft

în care juriul a criticat în 2016 tocmai neclaritatea proceselor de decizie ale Braşovului. Criterii: capacitatea de a livra, claritatea guvernanţei, dimensiunea europeană, coerenţa cu calendarul metropolitan şi cu programul staţiunii (P5), acordul administraţiilor partenere. Opţiunea recomandată [I]: (b); parteneriatele europene se construiesc prin coproducţii şi reţele, fără o candidatură comună. Hotărârea o adoptă Consiliul Local al Municipiului Braşov în 2027, cu acordul de parteneriat al Consiliului Judeţean Braşov şi al administraţiilor din zona metropolitană, prin Agenţia Metropolitană pentru Dezvoltare Durabilă (DC9-a, DC9-h).

7. Indicatori şi monitorizare

7.1. Baza actuală şi golul statistic

Capitolul dispune de o bază de percepţie şi de satisfacţie solidă - cercetarea naţională de referinţă, cu bateria celor 25 de obiective, şi baza de 47.525 de recenzii - şi de o bază de ofertă aproape inexistentă. Nu există o serie a vizitatorilor muzeelor din municipiu: statistica INS este judeţeană şi dominată de Castelul Bran, iar rapoartele de activitate sunt publice doar pentru două instituţii. Nu există o bază de date a evenimentelor (număr, participanţi, bugete, finanţatori, locaţii), un inventar al ghizilor, al spaţiilor utilizabile pentru evenimente sau al monumentelor în degradare; numărul rezidenţilor centrului este necunoscut. Capitolul recomandă ca OMD Braşov să constituie această bază prin funcţia de monitorizare (DC8-h), din surse care există deja - rapoartele instituţiilor, bugetele publice, calendarul unic, chestionarul pentru rezidenţi propus de capitolul G, şi să păstreze trei reguli de comparabilitate: reluarea cercetării naţionale în 2028, 2031 şi 2034 cu aceeaşi baterie de obiective, completată cu evenimentele-ancoră alese; monitorizarea anuală a bazei de recenzii cu aceeaşi metodă de extragere şi de clasificare (negativ ≤ 3,5), cu adăugarea Bisericii Negre pe Google Maps; raportarea finanţării culturii *„ca atare”*, fără netezirea anului zero [I].

7.2. Setul de indicatori

Indicatorii sunt organizaţi în trei familii, în continuitatea Tabelului 8 din G şi a Tabelului 5 din P5: percepţie (cercetarea naţională), satisfacţie (recenzii) şi ofertă, proces şi participare (instituţii, OMD, Primărie, Consiliul Judeţean). Bazele sunt calculate [C]; ţintele sunt propuneri ale echipei de proiect [I]; *„de constituit”* marchează indicatorii fără bază actuală.

Tabelul 11. Indicatorii capitolului: bază 2025–2026 şi ţintă 2034

#	Indicator	Sursă	Bază 2025–2026 [C]	Ţintă 2034 [I]
1	Asocierea spontană a Braşovului cu orice familie culturală (% respondenţi)	cercetarea naţională, reluări 2028 / 2031 / 2034	50,4% (48,5% fără Tâmpa)	≥ 55%, cu diversificarea structurii (rândurile 2–4)
2	Asocierea spontană cu festivaluri / evenimente (% respondenţi)	cercetarea naţională	2,8%; niciun festival actual cu mai mult de o menţiune	≥ 8%; cel puţin un festival actual cu ≥ 2% menţiuni nominale
3	Asocierea spontană cu Junii şi cu Şcheiul (% respondenţi)	cercetarea naţională	Junii 0,1%; Şchei 1,1%	Junii ≥ 2%; Şchei ≥ 4%
4	Asocierea spontană cu muzeele şi cu identitatea plurală (saşi / Transilvania / multicultural) (% respondenţi)	cercetarea naţională	muzee 1,3%; identitate plurală 2,0%; Kronstadt 0	muzee ≥ 4%; identitate plurală ≥ 5%

Document consultare publică – draft

#	Indicator	Sursă	Bază 2025–2026 [C]	Țintă 2034 [I]
5	Vizitatori ai Brașovului care au intrat în cel puțin un muzeu sau casă memorială	cercetarea națională	54,7% („niciunul” 45,3%)	≥ 65% („niciunul” ≤ 35%)
6	Participarea la cel puțin un festival brașovean; „nu cunosc niciunul”	cercetarea națională	19,6%; 34,1%	≥ 30%; ≤ 20%
7	Nevizitatori care declară „nu știu ce aș putea face în Brașov”	cercetarea națională	15,3% (21,2% la 18–29 de ani)	≤ 8%
8	Rating „muzee și artă” / pondere recenzii negative	baza de recenzii (anual)	4,69 / 8,0% (1.098 recenzii)	≥ 4,70 / ≤ 7%, cu volum dublu de recenzii
9	Rating „obiective și monumente” / pondere recenzii negative	baza de recenzii	4,31 / 18,4%	≥ 4,55 / ≤ 10%
10	Obiectivele-problemă: Cetățuia; Strada Sforii; Biserica Neagră (Tripadvisor) - rating / % negative	baza de recenzii	3,51 / 43,3% (închisă); 3,64 / 39,1%; 3,91 / 35,4%	Cetățuia ≥ 4,50, deschisă cu program; Sforii ≥ 4,30; Biserica Neagră ≥ 4,40 / ≤ 15%
11	Centrul de Informare Turistică Brașov - rating / % negative	baza de recenzii	2,70 / 60,9% (Poiana: 5,00)	≥ 4,50 / ≤ 10%
12	„Oraș viu”: mențiuni „plictisitor / boring / nothing to do” în recenziile non-cazare; scala „adormită – plină de viață”	baza de recenzii; cercetarea națională	0,5% (rating 3,31); 5,60 din 7 (19,4% neutru sau sub)	≤ 0,3%; ≥ 5,9 (≤ 12% neutru sau sub)
13	Vocabularul poveștii: mențiuni „poveste / legendă” (% non-cazare); vocabular interpretativ (% recenzii de obiective)	baza de recenzii; raportul de analiză a destinației	1,8%; 5,5% (material 32,7%)	≥ 4%; ≥ 12%
14	Mențiuni „Transilvania” și „săsesc / Saxon / Kronstadt” (% non-cazare)	baza de recenzii	1,7% (străini 2,96%, români 0,05%); 0,2%	≥ 3% (români ≥ 0,5%); ≥ 1%
15	Efectul etichetei „Dracula”: diferența de rating între tururile cu și fără etichetă	baza de recenzii (Tripadvisor)	−0,60 (4,22 față de 4,82); +17,3 puncte procentuale negative	≤ 0,20
16	Rating „divertisment și viață de noapte”; decalajul dintre români și străini	baza de recenzii	4,09 / 23,6%; −0,64 (3,82 față de 4,46)	≥ 4,40; decalaj ≤ 0,30
17	Vizitatori ai muzeelor din municipiu (serie anuală pe instituție, inclusiv Biserica Neagră și Prima Școală Românească)	rapoartele instituțiilor; OMD	de constituit; repere: Muzeul de Artă 13.175 (2024), Casa Mureșenilor 21.183 (2025)	serie completă din 2027; +50% la muzeele din centru față de 2026
18	Evenimente culturale recurente în calendarul unic al destinației	calendar OMD	de constituit (15 evenimente verificate în Anexa B, fără calendar)	calendar public anual din 2027; ≥ 12 evenimente cu ≥ 3 ediții consecutive
19	Zile de eveniment în extrasezon (martie–iunie, noiembrie) și indicele sosirilor în aprilie	calendar OMD; INS TEMPO	de constituit; indice aprilie 79, martie 83	≥ 40% din zilele de eveniment; indice aprilie ≥ 90
20	Durata medie a sejurului; ponderea sejururilor de 3+ nopți (Booking)	INS; baza de recenzii	1,84 / 1,87–1,90 (recalcul); 21,2%	≥ 2,2 nopți (țința S1); ≥ 30%
21	Finanțarea publică locală a culturii independente, pe locuitor; cota din taxa de oraș alocată culturii	bugetele Primăriei și ale Consiliului Județean; HCL	Primăria 25,25 → 0 → 2,78 lei/locuitor al municipiului (2024–2026); CJ 3,66 lei/locuitor al județului (2025) → 0 (2026); cotă inexistentă	≥ 30 lei/locuitor/an cumulat; niciun an cu sesiune anulată; regulă stabilă de alocare din 2028
22	Participarea brașovenilor la evenimente și instituții culturale (ultimele 12 luni)	chestionarul pentru rezidenți	de constituit (primul val)	primul val 2027; creștere la fiecare val
23	Statutul obiceiului Junilor	INP; UNESCO	neînscris în Registrul național; niciun dosar UNESCO	înscriere până în 2028; dosar UNESCO depus până în 2031
24	Elemente ale ansamblului fortificațiilor cu acces, program afișat și interpretare; monumente în degradare sau cu intervenții neconforme	inventar OMD / Primăria / DJC	de constituit (turnuri închise, Cetățuia în șantier); de constituit	100% din elemente; inventar din 2027, în scădere anuală

Document consultare publică – draft

#	Indicator	Sursă	Bază 2025–2026 [C]	Țintă 2034 [I]
25	Ghizi și povestitori acreditați (număr, limbi); rezidenți permanenți ai centrului istoric	OMD; recensământul centrului	de constituit; necunoscut	≥ 50 ghizi, ≥ 5 limbi; recensământ în 2027, 2030 și 2033, număr care nu scade
26	Candidatura la titlul de Capitală Europeană a Culturii 2034: hotărârea de candidatură, strategia culturală actualizată, dosarul depus, rezultatul preselecției și al selecției, continuarea programului candidaturii	hotărârile Consiliului Local; Ministerul Culturii; raportul juriului; calendarul unic al OMD	fără hotărâre de candidatură; strategia culturală din 2015 fără evaluare sau actualizare identificate; candidatura pentru 2021 neselectată pe lista scurtă	hotărâre în 2027; strategie evaluată în 2027 și actualizată înaintea depunerii; dosar depus în 2028; Brașovul pe lista scurtă în 2029 și desemnat pentru 2034; proiectele-pilot ale candidaturii continuate în calendarul unic în 2030–2034, oricare ar fi decizia juriului
27	Participarea locuitorilor la pregătirea candidaturii: participanți la consultarea conceptului; voluntari înscriși; brașoveni care cunosc candidatura	echipa candidaturii; chestionarul pentru rezidenți	de constituit; precedentul din 2015: 1.343 de participanți la votul conceptelor, 7 persoane prezente la întâlnirea de voluntari	≥ 5.000 de participanți la consultare; ≥ 500 de voluntari până la depunere; ≥ 50% dintre brașoveni cunosc candidatura în 2028

Sursa: secțiunile 2.1–2.5 ale capitolului și direcția DC9. Indicatorii 1–7 se măsoară la reluările cercetării naționale, 8–16 anual pe baza de recenzii, 17–25 anual de OMD, din raportările instituțiilor și ale administrației, 26–27 de echipa candidaturii și de Primărie, în anii candidaturii.

8. Surse și trasabilitate

Documente ale proiectului (Etapa I–III). Transcrierile interviurilor individuale 01–22 (24 de subiecți; interviurile 04, 12, 13 și 14 parțiale); transcrierile consultărilor de grup 01–05, 07–08, 11–12 și ale sesiunii de grup cu membri ai Ordinului Arhitecților - Filiala Brașov (codificată ca atelierul 13); notele manuscrise ale participanților la consultările 01 și 07; documentele de idei ale consultărilor 09 (locuitori din Șchei) și 10 (mediul de afaceri); memo-ul observatorului echipei pentru consultările 02, 07 și 08; raportul integrat al interviurilor individuale 01–22; grila de analiză tematică pe valență a interviurilor (100 de teme × 24 de subiecți) și matricea consolidată interviuri × ateliere (148 de teme × 12 ateliere); cercetarea națională de referință (baza călătorilor și asocierile spontane); baza consolidată de recenzii (47.525 de înregistrări, 2023–2026); raportul de analiză a destinației (date INS și platforme online); seriile INS TEMPO pentru municipiu; documentația de patrimoniu culinar a Muzeului de Etnografie (dr. Alexandru Stănescu); cercetarea asupra aviației ușoare și de agrement; capitolele G, P5 și P3; cele cinci sinteze tematice ale capitolului (patrimoniu construit; patrimoniu viu și identitate; instituții și guvernanță; evenimente și oraș viu; evidențe cantitative) și cele 57 de fișe de extragere pe care se sprijină.

Documente externe și validarea faptelor. Primăria Municipiului Brașov (pagina *„Junii Brașovului”*; structurile în subordine; raportul de specialitate pentru zona de impozitare specială, 2024; *„Strategia pentru Cultură a Municipiului Brașov 2015–2030. Sinteză”*; ghidurile de finanțare culturală din 2022 și 2023, care consemnează aprobarea strategiei prin HCL nr. 478/2015); Institutul Național al Patrimoniului (Registrul național al patrimoniului cultural imaterial; Repertoriul național, vol. I–II; lista elementelor UNESCO); Comisia Națională a României pentru UNESCO; Direcția Județeană de Statistică Brașov (Anuarul statistic, cap. 8; seria *„Muzee și colecții publice 1990–2023”*); rapoartele de activitate ale Muzeului de Artă (2024) și ale Muzeului *„Casa Mureșenilor”* (2025); Biblioteca Județeană *„George Barițiu”* (fișa de patrimoniu local); Parohia Evanghelică C.A. Brașov (site-ul Bisericii Negre); Ghidul de amplasare a teraselor comerciale

Document consultare publică — draft

sezoniere în zona centrului istoric (Primăria Municipiului Braşov, ABMEE, BAAB, proiectul HUB-IN, 2023); Planul Strategic de Acţiune HINGE (Consiliul Judeţean Braşov, 2023); Legea nr. 185/2013 privind amplasarea şi autorizarea mijloacelor de publicitate; Legea nr. 350/2005 privind regimul finanţărilor nerambursabile; Consiliul oraşului Cracovia (Parcul Cultural Stare Miasto); Comisia Europeană (propunerea de decizie privind Capitalele Europene ale Culturii pentru anii 2034–2047, COM(2026) 455; raportul juriului de preselecţie pentru titlul din 2021 în România, ianuarie 2016); Ministerul Culturii (calendarul competiţiei pentru 2034); teza de doctorat a Lorenei (Oprica) Aldea, *„(re)Construcţia identitară a Braşovului. Geografia simbolică a oraşului”* (SNSPA, 2020), şi articolele autoarei despre candidaturile pierdute ale oraşului şi despre imaginea lui online (2020). Faptele citate în consultare au fost verificate din sursele de mai sus şi din presa de referinţă (Agerpres, G4Media, Monitorul Expres, BizBrasov, Profit.ro, Revista Biz, zilesinopti.ro); registrul complet al verificărilor este în Anexa C, cu gradul de încredere al fiecărei surse.

Repere de comparaţie invocate în consultare: Parcul Cultural Stare Miasto şi funcţia de *„primar de noapte”* (Cracovia); *„primarul de noapte”* din Amsterdam; Centrul de Proiecte Timişoara şi infrastructura Capitalei Europene a Culturii 2023; Sibiu - Capitala Europeană a Culturii 2007 şi festivalul internaţional de teatru; finanţarea multianuală de la Râşnov; breasla cârciumarilor şi calendarul Clujului; Guggenheim Bilbao; *„În Cotroceni”* (Bucureşti); piaţeta de cartier barceloneză; *„vara culturală”* din Haag (Austria); Tartu; Lyon; Old Vic Theatre (Londra); Nowa Huta şi Grinzing; Škofja Loka (Slovenia) pentru patrimoniul imaterial; Via Transilvanica; Reţeaua Oraşelor Creative UNESCO (Bergamo, Cluj-Napoca, Iaşi, Bistriţa); evenimentele aviaţiei generale (AERO Friedrichshafen, La Ferté-Alais).

Propuneri ale managementului de proiect integrate în capitol: premisa dezvoltării locale prin turism şi cultura ca liant al locuitorilor; cultura în sens larg; locuitorul ca principiu transversal; arhitectura priorităţilor P1–P7 şi a direcţiilor de susţinere S1–S5; poziţionarea culturală *„târgul modern de graniţă”*, în afara competiţiei cu Sibiul şi cu Clujul; comunicarea diferenţiată (Dracula pentru străini, pe lista de atracţii, creativ); *„Săptămâna Junilor”* ca program de prezentare pe cartiere, cu Coborârea ca unic moment procesional; sub-mărcile identitare; candidatura Braşovului la titlul de Capitală Europeană a Culturii 2034; setul de indicatori. Punerea lor în aplicare revine OMD Braşov, Primăriei Municipiului Braşov şi Consiliului Judeţean, iar pentru Juni se face cu acordul Uniunii Junilor din Şcheii Braşovului şi Braşovul Vechi.

Note

Anexa A. Statistica tematică

Tabelul reproduce toate cele 93 de teme cu conţinut cultural în sens larg din matricea consolidată interviuri × ateliere (148 de teme), cu formularea exactă a matricei, codurile subtematice ale capitolului (K01–K20, Tabelul 1), numărul de interviuri (din 22) şi de subiecţi (din 24) în care tema este discutată substanţial - după grila de analiză tematică pe valenţă - şi numărul atelierelor (din 12) în care apare, sesiunea OAR fiind codificată ca atelierul 13. Temele *„apărute numai în ateliere”* nu au corespondent în grila interviurilor; cele 55 de teme ale matricei fără conţinut cultural nu sunt reproduse.

Document consultare publică – draft

Tabelul A1. Temele culturale ale matricei consolidate: interviuri, subiecţi, ateliere

Cod	Temă (formulare exactă din matricea consolidată)	Coduri K	Interviuri (din 22)	Subiecţi (din 24)	Ateliere (din 12)	Atelierele în care apare	Valenţă	Origine
A2	Natura și peisajul (Tâmpa, munții în oraș, pădurile)	K17 (parțial)	21	23	9	01, 02, 03, 04, 07, 08, 10, 11, 13	atu	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
A3	Patrimoniul construit: centrul medieval, Biserica Neagră, fortificațiile	K01, K16	19	21	11	01, 02, 03, 04, 07, 08, 09, 10, 11, 12, 13	atu	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
A4	Dracula / Bran - notorietate externă gata construită	K07	12	14	8	01, 02, 03, 04, 08, 10, 11, 13	atu	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
A5	Transilvania ca brand mai mare decât Brașovul	K08, K14	5	5	3	04, 07, 13	atu	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
A6	Gastronomia: bogăție, produse locale, patrimoniu culinar urban documentabil	K18	12	14	6	01, 04, 05, 10, 11, 12	atu	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
A7	Patrimoniul viu: Junii, tradiții, Corul Bach, maiaruri	K04, K05	9	10	4	02, 08, 09, 11	atu	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
A8	Multiculturalitatea, comuniunea, toleranța ca trăsături trăite	K04, K08	11	12	5	02, 03, 04, 07, 11	atu	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
A16	Active adormite valorificabile (Cetatea Tâmpa, tuneluri, Cetățuia, Stejeriș, Honterus, stadion, patinoar, cinematografe, CATTIA)	K01, K02, K03, K10	6	7	8	02, 03, 04, 07, 09, 11, 12, 13	atu	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
A17	Sala Polivalentă și infrastructura de evenimente (CET, Ghimbav, Poiana Mică)	K05, K20	10	12	6	01, 02, 04, 07, 10, 13	atu	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
A18	Zona metropolitană bogată: cetăți, biserici fortificate, Piatra Craiului, Valea Doftanei	K12, K16	12	14	6	01, 02, 04, 07, 11, 13	atu	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
A19	Istoria recentă și patrimoniul industrial ca resursă neexploatată	K02	5	5	5	02, 03, 05, 12, 13	atu	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
A20	Tradiția aviatică (aerodromuri, școala de piloți, parapanta)	K20	1	1	1	12	atu	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
A23	Poziția de graniță / limes („poarta de est", „viața la graniță")	K08	2	2	0	-	atu	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
A25	Memoria modelului organizat (ONT) și cooperarea maturizată din Poiana	K08	3	4	3	01, 02, 04	atu	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
A26	Universitatea, tinerii, comunitățile noi ca resursă	K11, K10	4	5	3	03, 08, 12	atu	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
A27	Relații și instituții existente (Bergamo, Cracovia, OMD, Agenția Metropolitană, asociații regionale)	K14, K15	5	5	1	02	atu	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
A29	Arhitectura stilurilor (gotic → interbelic) ca traseu; Brassaï, Mattis-Teutsch	K01, K03, K13	2	2	2	12, 13	atu	din grila interviurilor, confirmat în ateliere

Document consultare publică — draft

Cod	Temă (formulare exactă din matricea consolidată)	Coduri K	Interviuri (din 22)	Subiecți (din 24)	Ateliere (din 12)	Atelierele în care apare	Valență	Origine
A32	Muzeele și instituțiile de cultură ca purtători ai identității (Prima Școală, Casa Mureșenilor, Casa Sfatului, Civilizația Urbană, Olimpia)	K03, K08	0	-	2	02, 04	atu	apărut numai în ateliere
A33	Brașovul ca oraș romantic (cupluri, weekend romantic, „romantism de munte")	K08	0	-	1	02	atu	apărut numai în ateliere
A34	Libertatea ca fir identitar istoric (oraș liber, 1688, 1848, 1987)	K08	0	-	1	02	atu	apărut numai în ateliere
A35	Scena literară și creativă locală (Școala de la Brașov, Facultatea de Litere, cenacluri, Harta literară)	K09, K10, K13	0	-	1	03	atu	apărut numai în ateliere
A38	Stilul de viață activ în natură și calitatea vieții („Lifestyle Capital", punte între urban și natură)	K08 (poziționare), K17	0	-	4	07, 10, 12, 13	atu	apărut numai în ateliere
A39	Cultura urbană tânără (skateboard, graffiti, hip-hop, localuri alternative, cafenele) ca resursă identitară	K09, K11	0	-	1	11	atu	apărut numai în ateliere
B1	Volum fără valoare: turiști cu cheltuieli mici, „bifat-plecat", vizitatori de o zi	K20	9	11	7	01, 04, 05, 10, 11, 12, 13	problemă / risc	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
B2	Banalizarea gastronomiei centrului (pizza, shaorma, covrigi; „prostituție"; meniuri identice)	K06, K18	5	6	4	03, 04, 05, 11	problemă / risc	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
B3	Degradarea centrului istoric: fațade, paragină, haosul firmelor/vitrinelor/teraselor, tonete, magazine de mâna a doua	K01, K06	12	14	4	03, 10, 11, 13	problemă / risc	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
B4	Depopularea centrului, înlocuirea rezidenților cu cazări, butaforia turistică	K01, K08	6	7	5	02, 03, 08, 10, 13	problemă / risc	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
B7	Șederea scurtă (1,84; city break; „n-au ce face" / „nu știu ce să facă")	K20, K09	13	15	7	01, 04, 05, 07, 10, 11, 13	problemă / risc	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
B8	Lipsa stratului de agregare: excursii, pachete, integrator, informație conectată	K13	12	13	3	01, 05, 10	problemă / risc	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
B9	Deficitul de ghizi și de povestitori (puțini, slabi, fără limbi, neorganizați)	K13	5	6	2	02, 12	problemă / risc	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
B13	Poiana deficitară: spațiu public degradat, „loc de cazare scump", fără divertisment, „ce faci de la 17 la 22"	K12, K09	9	10	5	01, 04, 07, 08, 12	problemă / risc	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
B15	Viață de noapte inexistentă, regulile de liniște, lipsa cluburilor, migrarea tinerilor	K09	7	9	9	01, 02, 03, 04, 05, 08, 11, 12, 13	problemă / risc	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
B16	Evenimente deficitare: kitsch, lipsă de calendar și calitate, organizatori plecați, lipsă de competențe	K05, K06, K10	11	13	7	01, 02, 03, 04, 08, 11, 13	problemă / risc	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
B17	Imaginea externă subevaluată, lipsa promovării internaționale, Brașov/Kronstadt necunoscut	K08, K14	6	6	8	01, 04, 07, 08, 09, 11, 12, 13	problemă / risc	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
B18	Povestea nespusă: narațiunea absentă, Branul sub așteptările vizitatorilor	K13, K07, K08	9	10	5	02, 04, 05, 09, 13	problemă / risc	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
B19	Guvernanță deficitară: nepăsare, lipsă de voință, polarizare, avize, impredictibilitate, cultură punitivă	K15	15	17	10	01, 02, 03, 04, 07, 08, 09, 11, 12, 13	problemă / risc	din grila interviurilor,

Document consultare publică – draft

Cod	Temă (formulare exactă din matricea consolidată)	Coduri K	Interviuri (din 22)	Subiecți (din 24)	Ateliere (din 12)	Atelierele în care apare	Valență	Origine
								confirmat în ateliere
B20	Lipsa datelor și statisticile anacronice (173 față de 2.295; „n-ai date")	K19	7	7	4	02, 03, 08, 13	problemă / risc	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
B22	Rezidenții iritați: ospitalitate rece, „brașovenii înjură turiștii", evitarea centrului în weekend	K11	7	8	4	03, 05, 12, 13	problemă / risc	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
B23	Deficitul de mândrie și de cunoaștere locală („capul în pământ", memoria ștearsă, „nu ne iubim mâncarea")	K08	8	8	2	02, 12	problemă / risc	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
B25	Sezonalitatea și extrasezonul mort (noiembrie, luni–joi, octombrie–decembrie)	K20, K05	9	10	5	01, 05, 07, 08, 12	problemă / risc	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
B26	Supraaglomerarea și presiunea pe centru și Poiana (weekend, Drumul Vechi)	K01	9	11	6	01, 03, 08, 11, 12, 13	problemă / risc	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
B27	Riscul turismului de masă, al autocarelor și al pierderii autenticului	K06	2	3	7	01, 03, 04, 07, 11, 12, 13	problemă / risc	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
B30	Structura de proprietate a centrului și paragina clădirilor neîntreținute	K01	4	4	1	13	problemă / risc	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
B31	Istoria recentă neasumată: „ne e rușine", trauma nereconciliată, memoria suprimată	K02, K08	5	5	0	-	problemă / risc	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
B33	Restaurantele nu valorifică gastronomia locală; produsele locale nefolosite	K18	5	6	2	05, 11	problemă / risc	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
B34	Informarea turistică fragmentată: centrul de informare, pliante, agenda culturală, infochioșcuri	K13, K15	7	7	6	03, 04, 08, 09, 10, 11	problemă / risc	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
B37	Lipsa strategiei, a măsurării și a continuității deciziilor	K15	7	7	6	02, 07, 10, 11, 12, 13	problemă / risc	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
B38	Haosul comunicării vizuale a comerțului: signalistică, bannere, vitrine, terase neunitare, mobilier incoerent, elemente parazite	K06, K01	15	17	2	01, 10	problemă / risc	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
B39	Dezvoltarea imobiliară/rezidențială necontrolată și haosul urbanistic (amenințare la peisaj și la caracterul locului)	K01 (peisaj, caracterul locului)	0	-	5	01, 03, 07, 11, 13	problemă / risc	apărut numai în ateliere
B40	Subfinanțarea și fragilitatea instituțiilor de cultură: resurse umane, spații expoziționale, finanțare anuală și impredictibilă, buget tardiv	K03, K15	0	-	4	02, 03, 04, 12	problemă / risc	apărut numai în ateliere
B41	Muzeele marginalizate în produsul turistic: ghizi care nu aduc vizitatori, confuzia dintre monument și muzeu, evaluare doar după numărul de vizitatori	K03, K13	0	-	2	02, 13	problemă / risc	apărut numai în ateliere
B42	Kitsch identitar și pseudo-patrimoniu (Dracula de bazar, „teutoni", identități inventate)	K06, K07, K08	0	-	4	02, 04, 05, 09	problemă / risc	apărut numai în ateliere
B43	Depopularea zonelor rurale montane și costul conservării arhitecturii tradiționale	K12, K01	0	-	1	02	problemă / risc	apărut numai în ateliere

Document consultare publică – draft

Cod	Temă (formulare exactă din matricea consolidată)	Coduri K	Interviuri (din 22)	Subiecți (din 24)	Ateliere (din 12)	Atelierele în care apare	Valență	Origine
B44	Infrastructura și regulile pentru evenimente în spațiul public: branșamente, scene, avize ISU, acces netransparent și tarife prohibitive la spațiile publice	K05, K15	0	-	1	03	problemă / risc	apărut numai în ateliere
B45	Fragmentarea comunităților culturale și conservatorismul (publicuri segmentate, comunități care nu-și împărtășesc evenimentele)	K11, K10	0	-	4	02, 03, 10, 12	problemă / risc	apărut numai în ateliere
B46	Mediul de afaceri absent din finanțarea culturii (sponsorizare, responsabilitate socială)	K10, K15	0	-	1	03	problemă / risc	apărut numai în ateliere
B47	Managementul instituțiilor de cultură: numiri și interimate, lipsa indicatorilor de performanță, repertoriu învechit	K03, K15	0	-	2	03, 12	problemă / risc	apărut numai în ateliere
B48	Cartiere lipsite de viață și de atractivitate (estetică degradată, spații publice neactivate, „oraș-dormitor")	K11	0	-	2	03, 11	problemă / risc	apărut numai în ateliere
B49	Legătura slabă dintre universitate și oraș (studenți absenți din viața culturală, parteneriate dificile)	K11, K10	0	-	2	03, 12	problemă / risc	apărut numai în ateliere
B58	Participarea civică scăzută și neîncrederea în inițiativele publice (consultări, strategii, branding)	K11, K15	0	-	3	11, 12, 13	problemă / risc	apărut numai în ateliere
B60	Intervenții neconforme asupra fondului construit istoric (amenajări neautorizate pentru cazare, pierderea elementelor de patrimoniu)	K01	0	-	1	13	problemă / risc	apărut numai în ateliere
C1	Management dedicat al sub-destinațiilor (Centrul Istoric; punct administrativ Poiana; regulament al hotelierilor)	K15, K01	4	5	2	01, 07	propunere	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
C4	Stratul de agregare: excursii standard, pachete, integrator pe durate, cardul orașului, bilet unic, abonament montan	K13	11	12	6	01, 04, 05, 07, 10, 13	propunere	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
C5	Ghizi acreditați de OMD, instruire, ghid „viu", istoricii ca povestitori, conținut audio	K13	5	6	3	04, 09, 12	propunere	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
C8	Evenimente: repere de vară și de iarnă, formate mici recurente, jazz, festivalul brânzei, bere locală	K05	14	16	12	01, 02, 03, 04, 05, 07, 08, 09, 10, 11, 12, 13	propunere	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
C9	Turismul de afaceri: Sala Polivalentă cu management, centru expozițional la CET, congrese, conferințe emblematice	K20	6	7	5	01, 04, 05, 07, 10	propunere	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
C10	Patrimoniul viu: dosar UNESCO lunii (2028), săptămâna pascală ecumenică, ora de patrimoniu, fanfară/orchestră, momente recurente	K04, K05, K16	5	6	3	08, 09, 12	propunere	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
C11	Gastronomie strategică: rețeaua UNESCO, carte-etalon, rețete certificate, studiul meniurilor, mâncare de stradă, livezi	K18	5	5	3	05, 11, 12	propunere	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
C12	Orașul-muzeu: iluminat, fațade/vitrine, plăci de intrare, calești, luciul de apă, huburi creative, impozit progresiv, norme aplicate	K01, K06, K10	8	9	3	02, 07, 13	propunere	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
C15	Promovare și brand: campanii internaționale online, vizite de familiarizare, companii aeriene, „Brașov, Transilvania"	K08, K14	10	10	8	01, 02, 04, 05, 07, 08, 09, 11	propunere	din grila interviurilor, confirmat în ateliere

Document consultare publică – draft

Cod	Temă (formulare exactă din matricea consolidată)	Coduri K	Interviuri (din 22)	Subiecți (din 24)	Ateliere (din 12)	Atelierele în care apare	Valență	Origine
C16	Date și monitorizare: hărți de densitate, salubritatea ca senzor, recensământul centrului, ghișeul unic ca bază de date	K19	6	6	5	02, 03, 10, 12, 13	propunere	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
C17	Rezidenții: card de rezident, strategie pentru brașovean, turist în propriul oraș, licență socială	K11	6	6	8	01, 02, 03, 07, 09, 11, 12, 13	propunere	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
C18	Educație: programe pentru copii, reguli nu îngrădiri, „întâi oferi, apoi ceri", educația angajaților	K11	9	9	7	01, 02, 03, 04, 07, 08, 12	propunere	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
C19	Program prelungit, zonă de divertisment, viață de noapte	K09	6	8	7	01, 02, 03, 07, 08, 12, 13	propunere	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
C20	Dispersie regională: Brașovul ca bază, traseul cetăților, safariuri, Anii Drumeției, Transfăgărășan, nod metropolitan	K12	10	11	8	01, 02, 04, 05, 07, 11, 12, 13	propunere	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
C21	Istoria recentă ca produs: tururi industriale, muzeul comunismului, disidența, '87	K02, K03	5	5	1	13	propunere	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
C22	OMD și guvernanță: platformă și liant, scară de județ, măsurare la trei ani, operatori de calitate, specialiști	K15	12	13	12	01, 02, 03, 04, 05, 07, 08, 09, 10, 11, 12, 13	propunere	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
C23	Tradiția aviatică: festivaluri aviatice	K20, K05	1	1	0	-	propunere	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
C26	Taxe și impozite diferențiate pe centru; parcarea scumpă care triază	K15	5	6	0	-	propunere	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
C27	Huburi creative și active culturale date antreprenorilor cu obligații	K10	4	5	4	02, 03, 10, 12	propunere	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
C31	Culoare pietonale și promenade ale orașului vechi (Unirii, Lungă, Titulescu–Filarmonică, După Ziduri–Livada Poștei, Graft–Turnul Alb, tunel Cetățuie–Lungă)	K01, K13	6	7	4	07, 11, 12, 13	propunere	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
C32	Regim vizual unitar: regulament local de publicitate aplicat, standardizarea teraselor, vitrine tip dulap, iluminat arhitectonic, mobilier coerent, brand unitar de stațiune	K06, K01	12	13	3	01, 07, 13	propunere	din grila interviurilor, confirmat în ateliere
C34	Reglementare urbanistică strictă și control al dezvoltării construite (stațiune, peisaj, oraș)	K01 (peisaj, oraș)	0	-	6	01, 03, 05, 07, 09, 13	propunere	apărut numai în ateliere
C37	Infrastructură culturală nouă: spații expoziționale mari, săli, centre culturale (muzeu nou la Bran, centru cultural Dracula, spații în Polivalentă)	K03, K05, K07	0	-	2	02, 03	propunere	apărut numai în ateliere
C38	Dezvoltare policentrică: poli culturali și turistici în afara centrului (Bartolomeu–Polivalentă, Coresi/Tractorul, cartiere)	K11	0	-	6	02, 03, 08, 11, 12, 13	propunere	apărut numai în ateliere
C39	Finanțare culturală multianuală și predictibilă, legată de obiectivele strategiei	K15	0	-	2	02, 03	propunere	apărut numai în ateliere
C40	Valorificarea creativă, non-kitsch, a temei Dracula (festival, expoziții, interpretare artistică liberă)	K07	0	-	4	02, 03, 04, 05	propunere	apărut numai în ateliere

Document consultare publică – draft

Cod	Temă (formulare exactă din matricea consolidată)	Coduri K	Interviuri (din 22)	Subiecți (din 24)	Ateliere (din 12)	Atelierele în care apare	Valență	Origine
C41	Educație artistică superioară (facultate de arte) și rezidențe de creație	K10, K11	0	-	1	03	propunere	apărut numai în ateliere
C42	Structură publică profesionistă de management cultural (model Centrul de Proiecte Timișoara): spații, agendă, finanțări	K15, K14	0	-	1	03	propunere	apărut numai în ateliere
C43	Informare turistică și agendă culturală integrată (platformă bilingvă, panouri, puncte de informare funcționale)	K13, K15	0	-	10	03, 04, 05, 07, 08, 09, 10, 11, 12, 13	propunere	apărut numai în ateliere
C44	Parteneriatul dintre cultură și mediul de afaceri (fond comun prin CCI, consorțiu cultural, sponsorizare)	K10, K15	0	-	1	03	propunere	apărut numai în ateliere
C48	Suveniruri autentice, de calitate și identitare (inspirate din Junii, Șchei, simbolurile orașului)	K06, K04	0	-	3	02, 09, 11	propunere	apărut numai în ateliere
C49	Artă urbană legalizată (zone de graffiti, murali pe blocuri și clădiri postindustriale)	K09, K11	0	-	1	11	propunere	apărut numai în ateliere

Sursa: matricea consolidată interviuri × ateliere și grila de analiză tematică pe valență a interviurilor 01–22; codurile K după protocolul de extragere al capitolului.

Anexa B. Inventarul evenimentelor

Inventarul reconstituie, din surse publice consultate și din consultările Etapei I, portofoliul de evenimente al destinației. Nu există o bază de date a evenimentelor la nivelul municipiului; cifrele de public sunt ale presei sau ale organizatorilor, iar evaluările stakeholderilor sunt declarații [D], atribuite atelierului sau subiectului. Organizatorii sunt indicați instituțional; firmele private și persoanele nu sunt numite.

Tabelul B1. Evenimentele Brașovului și ale zonei metropolitane: statut verificat și evaluarea stakeholderilor

Eveniment	Organizator instituțional	Prima ediție	Perioadă	Loc	Ordin de mărime	Statut 2025–2026 (verificat)	Evaluarea stakeholderilor [D]	Sursă
Rockstadt Extreme Fest	organizator privat (sub marca festivalului)	2013 (12 ediții la Râșnov, 2013–2025)	27–31 iulie 2026; 2027: 26–30 iulie	Ghimbav (din 2026; teren lângă gară, cu infrastructură permanentă a administrației locale)	circa 20.000 de participanți pe zi (presă); peste 100 de trupe	continuă, relocat la Ghimbav; afirmațiile „mutat în altă comună” și „nu mai sunt de acum [...] din 2026” (atelierul 11) sunt greșite	singurul eveniment scalabil: „am jumătate de hotel plin prin Rockstadt” (atelierul 04); „al Râșnovului” vs. eveniment „al Brașovului [...] Metropolitană” (atelierele 04, 11); la Ghimbav, organizatorii „și-au cerut scuze comunității pentru că muzica s-a auzit” (Subiect 11)	
Brașov Jazz & Blues Festival	asociație culturală brașoveană	2013 (ediția a XIV-a în 2026)	14–16 august 2026; 2027: 13–15 august	Piața Sfântul Ioan (scena principală) și alte cinci locații, inclusiv biserica fortificată din Bod	fără cifre oficiale de public; buget „aproape un milion de lei”, 10 scene, risc „50.000 de euro” [D]	ținut în 2026 fără finanțare de la Primărie și de la Consiliul Județean	„ăla da” (atelierul 04), dar „la nivel micro”, „nu e marketat”; notorietate 60,9%, participare 15,3% la vizitatori	
Săptămâna Comediei	asociație culturală brașoveană, în parteneriat cu organizatorul festivalului de jazz	2013 (ediția a XIII-a în 2026)	de regulă iunie–iulie; 2026: 2–8 noiembrie	Teatrul „Sică Alexandrescu”	-	ediția din vară anulată la 6 mai 2026 (sala teatrului indisponibilă), reprogramată 2–8 noiembrie	apreciată calitativ; „s-au tăiat [...] Pentru un oraș cultural, ok, bine, nu se mai întâmplă” (atelierul 04); notorietate 45,8%, participare 13,5%	

Document de consultare publică — draft

Eveniment	Organizator instituțional	Prima ediție	Perioadă	Loc	Ordin de mărime	Statut 2025–2026 (verificat)	Evaluarea stakeholderilor [D]	Sursă
						2026; 100.000 lei din Ghidul cultural plus Ministerul Culturii; „anulată" este depășit		
Dracula Film Festival	asociație culturală brașoveană	2013 (ediția a XIV-a în 2026)	sfârșit de octombrie – început de noiembrie (2025: 29 octombrie – 2 noiembrie)	Cinema Modern și un centru comercial (anterior și Cinema Astra)	circa 3.000 de filme înscrise anual din peste 80 de țări; buget „2.000 €" [D], probabil o componentă	ținut; 86.000 lei din Ghidul cultural 2026	„voi stați pe un butoi de aur aici! [...] Dar nimeni din local nu înțelege chestia asta" (atelierul 03); necunoscut hotelierilor	
Massif	organizatorii festivalului Untold	2023 (martie)	ediția I 2023, ediția II 2024; decembrie 2025 anunțat, neținut; „Massif Week" 2–7 martie 2026	Poiana Brașov (baza pârtiei Bradu; 2026: locații acoperite)	peste 38.000 de participanți (2023; impact estimat peste 4,2 milioane de euro); peste 43.000 (2024)	discontinuitate; fără ediție completă în sezonul 2025–2026, „Massif Week" „nu este o ediție oficială", ediție promisă „în iarna 2026"; „eșec" este nuanțat	„nișa a fost găsită cu Massif" - „gen Massif, dar executat bine" (atelierul 08); „nu a fost pentru economie" (Subiect 6); „a avortat" (Subiect 18)	
Cerbul de Aur	Televiziunea Română (deținătoarea conceptului și a mărcii)	1968	ultima ediție 22–25 august 2019 (a 19-a)	Piața Sfatului	-	nicio ediție după 2019; ediția 2020 anulată	„consens emoțional" de reînviere (raportul integrat); „Eu cred în Cerbul de Aur. Chiar cred în el" (Subiect 3); condiții: scos din Piața Sfatului, pe bilete, în Sala Polivalentă (atelierul 02); „se umplea numai când veneau ăia cu muzică populară" (Subiect 5); 0,9% în asocierile spontane	
Zilele Brașovului / Coborârea Junilor în Cetate	Centrul Cultural „Apollonia Hirscher", Centrul Cultural Reduta, Casa de Cultură a Studenților, cu susținerea Primăriei; Coborârea - Uniunea Junilor din Șcheii Brașovului și Brașovul Vechi	prima atestare a obiceiului: 26 martie 1728	weekendul Duminicii Tomii (2026: 17–19 aprilie); Săptămâna Luminată	Piața Sfatului, Piața Unirii, traseul Șchei–centru, Pietrele lui Solomon	„mii de persoane" (presă); nicio cifră oficială	ținut anual; „Săptămâna Junilor" nu este denumire oficială; obiceiul nu este înscris în Registrul național PCI	„unul singur care [...] cred că a auzit toată țara de el" (atelierul 11); „O zi pe an" (atelierul 12); „cel mai autentic și valoros eveniment al Brașovului" (atelierul 09); parada „nu mai e" tradiția, jocurile și maialurile da (atelierul 02); 0,1% în asocierile spontane	
Târgul de Crăciun Brașov	comunicat prin Primăria Municipiului Brașov	-	28 noiembrie 2025 – 11 ianuarie 2026	Piața Sfatului, Piața Sfântul Ioan, Rectorat	-	ținut	„20 de căsuțe", „vin fiert" (Subiect 5); 0,8% în asocierile spontane - singurul eveniment actual cu nume în imaginar; tratat în G (DG6-e)	292
Oktoberfest Brașov	organizator privat, „cu sprijinul Primăriei"; din	2009	2025: 18 septembrie – 5 octombrie;	Parcul Tractorul	„zeci de mii" (presă, 2019); fără	ținut în 2025 și 2026	„by the book" (loc de întâlnire al comunității germane), dar „nu generează incoming";	293

[292]Târgul de Crăciun Brașov, 28 noiembrie 2025 – 11 ianuarie 2026: https://zilesinopti.ro/evenimente/targul-de-craciun-brasov-2025/

[293]Oktoberfest Brașov - din 2009; din 2025 sub licența mărcii „Oktoberfest" a orașului München: https://www.g4media.ro/festivalul-original-oktoberfest-va-fi-organizat-pentru-prima-data-in-romania-la-brasov-se-va-desfasura-intre-18-septembrie-si-5-octombrie.html ; https://www.romania-insider.com/romanian-oktoberfest-brasov/ ; https://zilesinopti.ro/evenimente/oktoberfest-brasov-2026/

Document consultare publică – draft

Eveniment	Organizator instituțional	Prima ediție	Perioadă	Loc	Ordin de mărime	Statut 2025–2026 (verificat)	Evaluarea stakeholderilor [D]	Sursă
	2025 sub licența mărcii „Oktoberfest" a orașului München		2026: 27 august – 6 septembrie		cifre oficiale		„nu e eveniment cultural" (atelierele 04, 02); contramodelul festivalului berii locale din G (DG6-b)	
Culturama	Centrul Cultural „Apollonia Hirscher" (Primăria)	2023 (29 iulie)	iulie	Piața Sfatului, Piața Sfântul Ioan, Piața Brassaï, Turnul Alb și Turnul Negru, Cinema Modern	-	ediția a II-a în 2024; edițiile 2025–2026 neverificate; „ecrane în cartiere" neconfirmat	invocată de Subiectul 24 ca model al retransmisiei în cartiere (Subiect 24) [D, neconfirmat]	294
Amural	colectiv artistic independent	2015	sfârșit de august	După Ziduri - fortificațiile dintre Turnul Alb și Turnul Negru, Bastionul Graft	peste 80 de artiști (2016), peste 100 (2018); fără cifre de public	edițiile 2025–2026 neconfirmate	-	295
Street Delivery Brașov	inițiativă locală, susținută financiar de o fundație culturală privată	2021 (ediția a 6-a în 2026)	11–13 septembrie 2026	relocat din stradă (zona Star–Modarom) în Curtea Corpului N al Universității Transilvania	-	ținut, cu relocare după revocarea închiderii străzii	„în declin" (Subiect 9) [D]; precedent de parteneriat cu universitatea	
DrAMAtic Brașov International Festival (continuatorul Festivalului Internațional de Dramaturgie Contemporană)	Teatrul „Sică Alexandrescu", cu sprijinul Primăriei	festivalul de dramaturgie: circa 1990 (ediția a 30-a în 2019)	11–20 septembrie 2026	Teatrul „Sică Alexandrescu"	-	ținut	„Festivalul de teatru" apare la „ce vă place" în cercetarea națională	296
Noaptea Muzeelor (Brașov)	Rețeaua Națională a Muzeelor din România (coordonare); instituțiile participante	2005 (ediția a 22-a în 2026)	23 mai 2026	muzeele orașului	8 instituții brașovene participante	ținut	fără evaluări în consultare; indicator al cooperării instituționale (țintă: ≥ 12 instituții)	
Ion Țiriac Challenger (tenis)	fundație privată de sport	2024	iulie (2024, 2025, 2026)	Baza Sportivă Olimpia	-	ținut	turneul de tenis „cel mai emblematic brand" al polului Bartolomeu (atelierul 12)	297
Festival aeronautic și întâlnirea aviației ușoare (propus)	grup de lucru al OMD Brașov, al Consiliului Județean și al aerocluburilor (propunere)	prima ediție propusă pentru 2027 (centenarul producției de avioane la Brașov; IAR 1925); precedent: Brașov Fly-In 2013, Ghimbav	bienal; întâlnire anuală a aviației ușoare	Ghimbav sau Sânpetru	10.000–50.000 de vizitatori pe an (estimare a studiului)	propunere a cercetării proiectului	„aș face niște mari festivaluri aviatice" (Subiect 23); halele în care „s-au construit primele aeronave" ca spații culturale (atelierul 12)	
Alte evenimente menționate	-	-	-	-	-	Street Food Festival (interzis de	„Ce avem în vară? Tam-Tam, Brașov Jazz & Blues?" (atelierul	

Document consultare publică — draft

[294]Culturama (Centrul Cultural „Apollonia Hirscher"), ediția I, 29 iulie 2023; ediția a II-a, 19–21 iulie 2024: https://hotnews.ro/?p=52311 ; https://zilesinopti.ro/?p=557536

[295]Amural - festival de artă vizuală și lumină pe fortificațiile dintre Turnul Alb și Turnul Negru, din 2015: https://hotnews.ro/?p=460169 ; https://stirileprotv.ro/stiri/travel/jocuri-de-lumini-proiectate-pe-cladirile-din-brasov-zo-atmosfera-demna-de-un-oras-turistic.html ; https://zilesinopti.ro/?p=100479

[296]DrAMAtic Brașov International Festival (Teatrul „Sică Alexandrescu"), 11–20 septembrie 2026: https://zilesinopti.ro/evenimente/dramatic-brasov-international-festival-2026/

[297]Ion Țiriac Challenger (ATP Challenger, din 2024, Baza Sportivă Olimpia): https://zilesinopti.ro/evenimente/atp-challenger-baza-olimpia-brasov/ ; https://en.wikipedia.org/wiki/Ion_%C8%9Airiac_Challenger

Eveniment	Organizator instituțional	Prima ediție	Perioadă	Loc	Ordin de mărime	Statut 2025–2026 (verificat)	Evaluarea stakeholderilor [D]	Sursă
în consultări, neverificate						Primărie în 2025, după presă - neaccesat), TAMTAM Festival (ediția I 2019), Festivalul Internațional al Muzicii de Cameră, Transylvania Tango, jazz „in the street", Honterusfest, maialurile cetelor	04); „40–50 spectatori" la jazz în stradă (atelierul 04) [D]	

Sursa: fișa de validare externă a proiectului (surse oficiale și de presă), consultările Etapei I, cercetarea națională de referință, cercetarea asupra tradiției aviatice.

Anexa C. Registrul verificărilor factuale

Registrul consemnează faptele invocate în consultare și în documentele proiectului care au fost verificate din surse externe, cu gradul de încredere al sursei - CO (confirmat oficial: instituție publică, organizator oficial, site al instituției), SS (sursă secundară, de regulă presă de referință sau agregatoare, concordantă), NC (neconfirmat) - și cu discrepanța față de declarațiile [D] ale stakeholderilor. Corecturile sunt aplicate în text; unde verificarea nu a fost posibilă, afirmația rămâne [D].

Tabelul C1. Faptele verificate, sursa și discrepanța față de declarațiile din consultare

#	Fapt	Verificat (grad de încredere)	Sursă	Discrepanță față de [D]
1	Obiceiul Junilor în Inventarul / Registrul național al patrimoniului cultural imaterial	Nu figurează ca element distinct în Inventarul elementelor vii (înscrieri 2012–2026); în Repertoriul național vol. I (2009) doar generic „Serbarea junilor" (CO, absență)	INP	Afirmația „Junii sunt în patrimoniul imaterial național" nu este susținută; formularea corectă: „neînscrișii încă în Registrul național al patrimoniului cultural imaterial"
2	Dosar UNESCO pentru Junii	Niciun dosar depus sau „în pregătire" identificat; România are 11 elemente pe Lista Reprezentativă, ultimul cobza (decembrie 2025) (CO pentru listă; NC pentru dosar)	INP; CNR UNESCO	„Dosar UNESCO în pregătire" neatestat
3	Prima atestare a obiceiului Junilor	26 martie 1728; tricentenar 26 martie 2028 (CO)	Primăria Municipiului Brașov	Concordă
4	Cetele Junilor; troițele din Șchei	Șapte grupuri de călăreți (plus Junițele); peste 60 de troițe (CO); anii de înființare ai cetelor (SS)	Primăria; presă	Concordă
5	„Săptămâna Junilor"	Denumire inexistentă oficial; programul se numește Săptămâna Luminată; Coborârea este piesa centrală a Zilelor Brașovului (2026: 17–19 aprilie) (SS)	presă	„Săptămâna Junilor" este propunere, nu program existent
6	Participarea la Coborârea Junilor	Nicio cifră oficială; presa: „mii de persoane" (NC)	presă	-
7	Rockstadt Extreme Fest - locație și dimensiune	Mutat de la Râșnov la Ghimbav (27–31 iulie 2026; 2027: 26–30 iulie); circa 20.000 de participanți pe zi (SS, concordant)	presă	Localitatea nouă indicată în consultare (o altă comună din zona metropolitană) - greșită, corect Ghimbav; „nu mai sunt de acum [...] din 2026" - greșit
8	Brașov Jazz & Blues Festival 2026	Ediția a XIV-a ținută, 14–16 august 2026, fără finanțare de la Primărie și de la Consiliul Județean (SS)	presă	„Gaură după retragerea CJ" - parțial: retragerea a fost dublă

Document consultare publică — draft

#	Fapt	Verificat (grad de încredere)	Sursă	Discrepanță față de [D]
				(Primăria 2025–iulie 2026; CJ 2026)
9	Săptămâna Comediei 2026	Ediția din vară anulată la 6 mai 2026; reprogramată 2–8 noiembrie 2026, cu 100.000 lei din Ghidul cultural (SS)	presă	„Anulată în 2026” - depășit
10	Massif	Două ediții cu public mare (peste 38.000; peste 43.000); ediția din decembrie 2025 neținută; „Massif Week” martie 2026 nu este ediție oficială (SS)	presă	„Eșec” / „a avortat” - nuanțat: discontinuitate
11	Cerbul de Aur	Ultima ediție 2019 (a 19-a); „concept și brand al Televiziunii Române” (SS)	presă	Concordă; afirmația că festivalul „a fost inventat de către autoritățile din turism din România” privește originea (1968), nu proprietatea mărcii
12	Culturama	Organizat de Centrul Cultural „Apollonia Hirscher”; ediții 2023 și 2024 (SS)	presă	„Ecrane în cartiere” - neconfirmat
13	Vizitatorii muzeelor din județ	2023: 2.789.641 în 35 de unități; serie 2015–2023 (CO); 2024–2025 nepublicate	DJS Brașov	Cifra include Castelul Bran; nu se prezintă ca „vizitatori ai muzeelor din Brașov”; caracterul „tragic” al evoluției muzeelor brașovene [D] nu poate fi verificat fără serie
14	Tutela instituțiilor culturale	Primăria: teatrele, Opera, Filarmonica, Centrul Cultural „Apollonia Hirscher”; CJ: Muzeul de Istorie, Etnografie, Artă, Casa Mureșenilor, Biblioteca Județeană, Reduta; Biserica Neagră - parohia evanghelică; Prima Școală - parohia Sfântul Nicolae (CO)	Primăria; rapoartele instituțiilor	Turnul Alb, Turnul Negru și Poarta Ecaterinei nu sunt secții ale muzeului
15	Cifre de activitate ale muzeelor	Muzeul de Artă: 13.175 vizitatori (2024); Casa Mureșenilor: 21.183 beneficiari (2025) (CO)	rapoarte de activitate	-
16	Sala Polivalentă	11.211 locuri; finalizare „cel târziu iunie 2027”; cost 356,7 milioane de lei (noiembrie 2025) / 646 de milioane (august 2026) (SS, divergent la cost)	presă	„10.000” / „15.000” / „20.000” locuri - greșite; „prima parte a anului următor” - depășit
17	Cetățuia	Proprietate publică din 8 noiembrie 2022 (ÎCCJ); lucrări de urgență din mai 2026 (4,32 milioane de lei fără TVA); acces parțial în a doua jumătate a anului 2027 (SS, concordant)	presă	„Concesiune” - greșit; „paragină de 10 ani” - aproximativ
18	Arenele Olimpia	Statut juridic neconfirmat; clădirea Olimpia adăpostește secția Muzeului Sportului și Turismului Montan (NC / CO)	site-ul muzeului	„Ținut de Biserica Neagră”, „15.000 de locuri” - neconfirmate
19	Lista Monumentelor Istorice - municipiul Brașov	363 de poziții principale (51 A, 312 B; 416 cu subpoziții); centrul istoric sit de grupă A (CO, lista oficială)	Ministerul Culturii, Lista Monumentelor Istorice 2015, județul Brașov	Concordă cu lista oficială
20	Biserica Neagră	1383–1477; incendiul din 21 aprilie 1689; orgă 3.993 de tuburi; „cea mai mare biserică-hală la est de Viena” (CO / SS)	site oficial; Biblioteca Județeană	Formula dimensională regională folosită în promovare (comparația cu cele două capitale imperiale) și „a doua biserică gotică din Europa” - nu se preiau
21	Honterus și Coresi	Tipografia 1533; gimnaziul 26 aprilie 1541; Octoihul lui Coresi 1557 (SS, academic)	BCU; Biblioteca Județeană	„Tiparnița 1539” - greșit
22	Orașul Stalin	22 august 1950 – 1960 (SS)	sursă secundară	Concordă
23	IAR și primul avion	IAR înființată în 1925; primul avion de concepție proprie, IAR CV 11, în 1930 (SS)	sursă secundară	„Primul avion IAR (1925)” și „primul avion la Rulmentul” - de corectat în „înființarea IAR, 1925”
24	Parcul Cultural Stare Miasto și „primarul de noapte”	Cracovia: hotărârea din 3 noiembrie 2010 (CO); „night mayor” din 2024 (SS); Amsterdam: titlu din 2003, titular ales în 2012 (SS)	Consiliul orașului Cracovia; sursă secundară	„Amsterdam din 2012” - parțial

Document consultare publică – draft

#	Fapt	Verificat (grad de încredere)	Sursă	Discrepanță față de [D]
25	Rețeaua Orașelor Creative UNESCO	Cluj-Napoca (film, 2021), primul oraș românesc din rețea (CO); Iași (literatură, 2023), Bistrița (arhitectură, 2025); Bergamo (gastronomie, 2019) (SS, concordant)	Comisia Națională a României pentru UNESCO; surse secundare[298]	„Niciun oraș românesc în rețea" - greșit; Clujul ca oraș creativ UNESCO (film) - corect, din 2021
26	Capitalele Europene ale Culturii	Sibiu 2007; Timișoara 2023; Tartu 2024 (SS)	sursă secundară	Concordă; bugetele festivalurilor din Sibiu și Cluj („15 milioane", „1,5 milioane") rămân [D]
27	Via Transilvanica	1.428 km, zece județe, inaugurată la 8 octombrie 2022 (SS)	sursă secundară	„1.600 de borne" - neconfirmat
28	Guggenheim Bilbao	Deschis la 18 octombrie 1997 (SS)	sursă secundară	-
29	Taxa de oraș	7 lei pe noapte promovare + 5 lei pe noapte Salvamont, aprobate la 22 decembrie 2025, din 2026 (SS, concordant)	presă	Concordă; numărul hotărârii neidentificat
30	Finanțarea culturii independente	Ghidul cultural: 6 milioane de lei (2024) → 0 (2025) → 1 milion buget / 659.396 lei (2026); CJ: 2 milioane (2025) → 0 (2026) (SS, cifre din bugete publice)	presă	„Zero lei pentru cultură" (iulie 2026) - exact pentru CJ 2026 și pentru Ghidul 2025; inexact pentru Primărie 2026
31	„Agenda culturală", „Barometrul Cultural Brașov", strategia culturală a municipiului	„Strategia Culturală a Municipiului Brașov 2015–2030", aprobată prin HCL nr. 478/2015 și invocată în ghidurile de finanțare culturală ale Primăriei din 2022 și 2023 (CO); sinteza publicată pe site-ul Primăriei (CO); evaluare a implementării sau actualizare neidentificate (NC); studiul de consum și practici culturale din 2015, realizat de Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală (CO); „Agenda culturală" neidentificată (NC); cerere publică de „strategie culturală și manager cultural" în 2021	Primăria (ghidurile de finanțare culturală din 2022 și 2023; sinteza strategiei); presă	„între 60 și 78% vor evenimente din sfera culturii tradiționale" - nu se regăsește în rezultatele studiului din 2015 (formele tradiționale între 48,6% și 59,2%, după concerte, film, festivaluri și teatru); nu se citează ca dată
32	Votul Primăriei în OMD Brașov	45% (capitolul P5; atelierele 05 și 11) vs. 40% (atelierul 12); statutul nu a fost consultat	P5; consultare	Se reține 45%; 40% este declarativ
33	Populația și etniile municipiului	237.589 de locuitori (RPL 2021); români circa 93,5% și maghiari circa 5,4% din populația cu etnie declarată; 15% nedeclarați (SS; NC pentru etnii la nivel de municipiu din sursă oficială)	surse secundare	„217.000", „230.000", „270.000" - de înlocuit
34	Dracula Film Festival	Ediția a XIV-a în 2026; 86.000 lei din Ghidul cultural; suma concordă cu totalul de 659.396 lei al celor opt proiecte finanțate (SS)	presă	„Buget 2.000 €" - probabil o componentă, nu bugetul total
35	Oktoberfest Brașov	Din 2009; din 2025 sub licența mărcii München, Parcul Tractorul (SS)	presă	-
36	Noaptea Muzeelor 2026	23 mai 2026; 8 instituții brașovene (SS)	presă	-
37	Street Delivery 2026	Ediția a 6-a, 11–13 septembrie, relocată în curtea universității (SS)	presă	-
38	Capitala Europeană a Culturii 2034	Anul 2034 atribuit României și Croației în propunerea Comisiei Europene COM(2026) 455 din 10 septembrie 2026, aflată în procedura legislativă (CO); calendarul anunțat de Ministerul Culturii: candidaturi în toamna lui 2028, finaliste în 2029 (SS, declarația Ministerului Culturii preluată de Agerpres)	Comisia Europeană (registrul Consiliului UE); Agerpres; Edupedu	-
39	Candidatura Brașovului pentru titlul din 2021	Dosarul „Europa Corona"; 14 orașe candidate; preselecția din 7–10 decembrie 2015; lista scurtă: Baia Mare, București, Cluj-Napoca, Timișoara; Brașovul neselectat (CO); bugetul votat de Consiliul Local în 2015: peste 20 de	raportul juriului de preselecție (ianuarie 2016); presă	Concordă cu „Civilizația Muntelui" ca precedent; conceptul depus nu a fost supus dezbaterii publice (SS, cercetare doctorală)

[298]Rețeaua Orașelor Creative UNESCO - Cluj-Napoca (film, 2021); Bergamo (gastronomie, 2019); Iași (literatură, 2023); Bistrița (arhitectură, 2025): https://www.cnr-unesco.ro/en/activity/cluj--unesco-city-of-film ; https://en.wikipedia.org/wiki/City_of_Gastronomy ; https://www.romania-insider.com/bistrita-unesco-creative-cities-nov-2025

Document consultare publică – draft

#	Fapt	Verificat (grad de încredere)	Sursă	Discrepanță față de [D]
		milioane de euro, de cheltuit dacă orașul obținea titlul (SS)		
40	Candidaturile pierdute ale Brașovului, 2015–2018	Jocurile Olimpice de Tineret 2020 (câștigate de Lausanne), Capitala Europeană a Culturii 2021 (Timișoara), Capitala Tineretului din România 2019–2020 (Iași) (SS)	cercetare doctorală; articol științific; Agerpres	-

Sursa: fișa de validare externă a capitolului; consultările Etapei I pentru declarațiile [D]; documentele Comisiei Europene, ale Ministerului Culturii și ale Primăriei Municipiului Brașov; cercetarea doctorală asupra geografiei simbolice a Brașovului.

Document consultare publică – draft